

בשורה גדולה ללומדי הדף היומני

"הדף היומני"

עם "אוצרות יהודים"
הפרוש החדש, הבהיר והמדויק
בשפה ברורה ובלשון קצרה.

תורה, נביאים, כתובים,
משנה, שולחן ערוך,
עמוד היומני משנה ברורה
זוהר עם תמוגם לשון הזוהר,
תהילים,
כתבי ברסלב.

פרויקט "תורה בשנה"
מהדורה מיוחדת
באותיות מאירות עיניים
מתאים ללומוד גם בסינעה.

פרשת במדבר כ"ג - כ"ט אי"ר

אוצרות יהודים

בתוספת "הזכר הנצח", דבר יום ביומו מרביה"ק זיע"א

"אוצרות יהודים"
הביאור המיוחד שככל שבערה
את לומדי הדף היומני

יד ושם לעבר ה', הר"ר נחמן בן שמואל ליאני, מנמתי בדרך מצורה
י"א כסלו תשס"ח

חובלת תת"ש - שבת פרשת במדבר, כ"ג אייר - כ"ט אייר תשפ"ז

אוצרות יהודים

גוטמבר 5 בני ברק 138948
טל 03-6186699 03-6186699
036186699X@gmail.com

ניתן להשיג באדי"ב:

Route 17M #515 Harriman, NY 10926
P: 845.476.8899 E: oitzreyehidim@gmail.com

תוכן העינים

לחץ על התוכן הרצוי

פרשת השבוע

הדף היומי

משנה

נביאים וכתובים

משנה ברורה

שולחן ערוך

תהלים

זוהר

ליקוטי הלכות

ליקוטי מוהר"ן

שמות
הצדיקים

ספר
המידות

ספרי רבינו על פי הסדר

תיקון הכללי

ליקוטי תפילות

**אוצרות
יהודים**

השלמות

אוצרות יהודים

המטרה: הנגשת כל מכמני התורה לכל יהודי ויהודי, בכל רגע נתון, בנסיעה, בבית, בעבודה ובכל מקום.

ההספק והידיעה מעניקים סיפוק, שמחה ויכולת להמשיך להתמיד ולסיים!

נביאים כתובים - עם פירוש רש"י, מצודות דוד ומצודות ציון.

סיום בארבע שנים. בכל חוברת שבעה דפים, רק דף אחד לכל יום, וכך במשך התקופה יכול הלומד לסיים מחזור לימוד שלם מתחילה ועד הסוף, ולשוב ולהתחיל מחזור לימוד חדש.

ששה סדרי משנה - עם פירוש רבינו עובדיה מברסגורא.

סיום בשנתיים וחצי. בכל חוברת שבעה עמודים, רק עמוד אחד לכל יום, וכך גם במשנה כמו בשאר הספרים במשך התקופה יכול הלומד לסיים מחזור לימוד שלם מתחילה ועד הסוף, ולשוב ולהתחיל מחזור לימוד חדש.

שולחן ערוך - שולחן ערוך, רמ"א ובאר הגולה.

שולחן ערוך הלכות שחיבר הרב הגאון מו"ה יוסף קארו זצ"ל, עם תוספת הלכות מהרמ"א - הגאון מו"ה משה איסרליס זצ"ל, וגם המקורות באר הגולה מהגאון מו"ה משה רבקה זצ"ל.

באר הגולה, הינו ציון המקורות ולמרות שכן, הקפדנו שיופיעו בצורה ברורה, כדי לאפשר ללומדים להרחיב את הידיעות, ולקיים מנהג קדום בישראל להזכיר המקורות, בחינת "שפתיים דובבות", זכותם תגן בעדינו.

סיום בשלש וחצי שנים. מידי שבוע יופיעו שבעה עמודים, עמוד אחד לכל יום.

שולחן ערוך, באר הגולה בהוצאת הרה"ג רבי נפתלי הירץ מנדלוביץ שליט"א, ראש החולל טורקא, בשיתוף הוצאת ספרים מלכות דוד הרה"ר פנחס ראובן.

זוהר עם תרגום לשון הזוהר. ספר הזוהר, ותרגום לשון הזוהר, מהוצאת ישיבת "נהר שלום", בראשות המקובל הרה"ג בניהו שמואלי שליט"א, תרגום לשון הזוהר נכתב ע"מ לסייע לקורא להבין את לשון הזוהר.

סיום בשלש שנים. מידי שבוע יופיעו שבעה דפים.

תהילים סיום בחודש על פי החלוקה הנהוגה.

כתבי ברסלב. סיום במחזור שנתי.

חבר יקר, היום, אחרי ארבע שנים של שלשת אלפים מגויים, ומאות סיפורים על חיים חדשים של הספק וניצול זמן. אנחנו מזמינים גם אותך להצטרף אלינו לחברת "אוצרות יהודים". שהספיקו - ללמוד ולדעת - כאלף וחמש מאות דפי גמרא, לסיים ששה סדרי משנה, תורה, נביאים, כתובים, שולחן ערוך, זוהר ועוד..

"אוצרות יהודים" - הזדמנות מיוחדת להתחיל ולהתמיד בהספק תורני, יהודי, שבוועי הצליח להקיף חלקי תורה בצורה יסודית ובמקמי זמן לא ארוכים.

מבוא

מידי חודש נשלחות לבתי החברים ארבעה חוברות. אחת לכל שבוע. החוברת הינה שבועית כוללת בתוכה 7 ספרים יסודיים, ומאפשרת ללומד לקבוע סדר שבמסגרתו יסיים את הלימוד במסלולי זמן קצובים.

"אוצרות יהודים" כשמו כן הוא. שמה של החוברת כשם הפרוש החדש, המדויק והבהיר בשפה ברורה וקצרה, שנכתב במיוחד כדי להקל על הלומדים גמרא. ביאור מיוחד שכשב בסערה את לומדי הדף היומי!

"הדף היומי" עם "אוצרות יהודים".

בכל חוברת שבעה דפי גמרא על פי הסדר הנלמד במסגרת הדף היומי, כאשר לצד כל עמוד גמרא מופיע עמוד ביאור בלשון השווה לכל נפש, הביאור נכתב על ידי תלמידי חכמים שעמלו להציג בפני הלומד ביאור בהיר וקצר, תוך שימת דגש להענקת קניין מוחשי לציבור הלומדים.

הדף הראשון שבששת העמודים הינו הדף הנלמד ביום א', ועל זה הסדר עד הדף הנלמד בשבת קודש.

עמודי הגמרא, הינם של הש"ס המוגה והמפואר שבהוצאת וגשל שבמהדורת נהרדעא החדש.

תורה - פרשת השבוע עם תרגום אונקלוס, פירוש רש"י, בצרוף ההפטרות.

קריאה ללא מאמץ

גם בנסיעה בתחבורה הציבורית.

הרבות תורה בישראל, הינה מטרה חשובה שבמטרות לשמון רואה חוברת זו אור. אשר על כן, שמנו דגש מיוחד לעצב את הספרים באופן שיאפשר ללומדים להיות מקריאה קלה גם כאשר אינם בסביבת לימודים רגילה. כל טקסט אפשרי שבחוברת נערך בהנחיתם של אנשי מקצוע בתחום הטיפוגרפיה והעיצוב, ונבחר להדפסה על פי תוצאות מבחנים מעשיים בכדי להגיע לטוב ביותר בכדי לאפשר קריאה ללא מאמץ גם כאשר מדובר בנסיעה בתחבורה הציבורית.

מחיר השווה לכל נפש.

החוברת מופצת לחברים במחיר מיוחד: למנויים במשלוח הביתה רק 26 ש"ח, עבור 4 חוברות כולל דמי משלוח. למנויים המרוכזים בקבוצה, בישיבות או בבתי מדרש 20 ש"ח.

הארות והערות התקבלנה בברכה,

בפקס: 03-5701596.

להצטרפות: 03-6186699.

הזדמנות שאסור להחמיץ. עכשיו הזמן להחליט, לנצח את הזמן, ללמוד ולדעת! להצטרף לאלפי הלומדים, שביחד מאירים את העולם באור גדול!

י" ע"א והשיב: מפני שדרבן של שרצים לגלות. ואף על גב שאדם נמי דרכו לגלות, הא איכא למיתלי נמי באדם טהור, ונמצא שיש רוב מקרים לטהר: שמה שרצים גילה, ואף אי אדם גילה, שמה טהור הוא. והצד שאדם טמא גילה הוא מיעוט. הילכך אולינן בתר רובא. ואולם, ב"מגולה ומצאה מכוסה", ליכא למיתלי בשרצים שכיסה, כי אין דרבן של שרצים לכסות, אלא ודאי אדם כיסה, וספק שקול הוא, שמה טהור הוא, שמה טמא. מכל מקום שמעת מינה, דסכנתא חמירא מאיסורא. דבאיסור אולינן בתר רובא. ואילו בסכנת מים מגולים, אף דאיכא רוב להקל - שמה אדם גילה אותם, אף אי שרצים גילה, אולי שרצים שאין בהם ארס היו, בכל אופן מחמירין וחישינן למיעוט נחשים שיש בהם סכנה. אי נמי, יש עוד דרך להוכיח כן. דהא **טעמא** דפסלינן למי חטאת, הוא דוקא משום דהניחה לצלוחית כשהיא מגולה ובה ומצאה מכוסה, או מכוסה ובה ומצאה מגולה. הא אם מצאה כמו שהניחה, לא חשש טומאה מפני טמא שנגע בה איכא, ולא חשש פטולה מפני נחש וחולדה ששתו ממנה איכא, כי בלא שתהיה ריעותא בפנינו על ידי שרציה בה שינוי, לא מתערר לו ספק כלל. ואילו משום ספק דאיכא ביום מגולים הן איסורין, אף כשהניחם מגולים ומצאם כמו שהניחם, שעל אף שאין לנו להסתפק עליהם, מכל מקום כיון דשהו המים בגילוי בכדי שיוכל נחש לשתות מהם - אסורים. שמע מינה "חמירא סכנתא מאיסורא".

ומסקינן: שמע מינה!
תנן התם: ג' משקין אסורין משום גילוי: מים, ויין, וחלב, לפי שמשקין אלו, כשהן מגולין, דרך ההנשח לשתות מהן. כמה זמן ישוה המשקין כשהם מגולים, ויהיו אסורין מחשש ארס הנחש? כשיעבור משך זמן שיש בו בכדי שיצא הרחש (השרץ, כלומר הנחש) ממקום קרוב, וישתה מהכלי. ודנה הגמרא: וכמה הוא המרחק של "מקום קרוב"?
אמר רבי יצחק בריה דרב יהודה: כדו שיצא הנחש מתחת אוזן הכלי וישתה. דחישינן שמה הנחש נמצא שם. ומקשינן: וכי בהך פרק זמן קצר ד"יצא וישתה" בלבד איכא למיחש? והא אי אתא להתם נחש, הוה קא חזי ליה בחורתו לחורו, ומדלא חזי ליה דהוה דאי לא אתא. ומשנינן: אלא, שיעור הזמן שבו הן נאסרין - אי

עבר עליהם בגילויים שיעור זמן בכדי שיצא הנחש מתחת אוזן הכלי, וישתה ויחזור לחורו שתחת אוזן הכלי.
איתמר: השוחט בסכין בדוקה מפגם, ולאחר שחיטה לא בדקה מיד, ולאחר זמן נמצאת פגומה - אמר רב הונא: אפילו אם לאחר שחיטה ולפני שבדקה שיבר בה עצמות כל היום, השחיטה פטולה. דלא תלינן שנפגמה הסכין מחמת ששבר בה עצמות לאחר שחיטה, אלא חיישינן שמה בעור הבהמה נפגמה הסכין קודם ששחט את סימניה. ונמצא ששחט בסכין פגומה, ומתבלבל בהמה בכיו. כיון שלא נשחטים הסימנים אלא נקרעו על ידי הפגמה של הסכין. ורחמנא אמר "זובחת".

ורב חסדא אמר: השחיטה כשרה. דכיון שקודם שחיטה ברק הסכין ומצאה נקיה מפגם, אמרינן שמה בעצם ששיבר בה לאחר שחיטה, נפגמה. ונמצא שבשעת שחיטה עדיין כשירה הייתה. ודנה הגמרא: בשלמא רב הונא דפוסל, מסתבר טעמיה. דהוא כשמעתייה אויל, דמוקמינן לבהמה אחזקת איסורה. כמו דאמר לעיל ד"בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת". וכל שנולד ספק בכשרות השחיטה, אסרינן לה מספק, עד שיודע בודאי שנשחטה כראוי.

**אלא רב חסדא, מאי טעמא מכשיר, וכיצד מפקי לה מחזקת איסור מספק? ומשנינן: אמר לך רב חסדא: עצם ודאי פוגם את הסכין בשבירתו, אבל עור הבהמה ספק פוגם ספק לא פוגם, ואם כן הוה עור ספק לסיבת הפגם, ועצם ודאי לסיבת הפגם, ואין ספק מוציא מידי ודאי. ולכך תלינן את הפגימה בשבירת העצם לאחר השחיטה ולא בחיתוך העור. משום שהכרעה זו של "אין ספק מוציא מידי ודאי", עדיפה על הכרעת חזקה.
מתוב רבא לטויעיה לרב הונא: תניא: טמא שטבל ועלה וטבילתו, ונמצא עליו לאחר שעלה דבר שהוא חוצץ בפניו, וספק אם בשעת טבילה כבר היה על גופו הדבר החוצץ וטבילתו פטולה, או שרק לאחר הטבילה בדקה בו אותה חציצה וטבילתו כשרה, הרי אף על פי שנתעסק באותו המין של הדבר החוצץ כל היום כולו, לאחר שטבל, לא עלתה לו טבילה. עד שיאמר: ברי לי שלא היה עלי חציצה קודם לכן.**

וקשיא לרב חסדא דאמר "אין ספק מוציא מידי ודאי", דהא הכא, דודאי טבל, וספק הוה עליה ספק לא הוה עליה חציצה בשעת טבילה. ובכל זאת, קאתי ספק חציצה ומוציא מידי ודאי

טבילה. ומשנינן: שאני התם, דאיכא למומר: העמד טמא על חזקתו. דהרי עד שטבל הוה ודאי טמא. ומוקמינן ליה אחזקה קמייתא, ואימא לא טבל. ודחינן: הכא נמי, לגבי סכין, נימא העמד בהמה על חזקתה. שבחייה בחזקת איסור עומדת, ואימר לא נשחטה כראוי ותאסרה.

ומשנינן: שאני הכא דכבר נפקא מחזקתה, שהרי שחטה היא לפניך. ושוב דחינן: הכא נמי גבי חציצה, הרי טבל הוא לפניך, ונימא דיצא מחזקת טומאה ראשונה. ומשנינן: שאני התם, דהא אתילודא ביה בטובל ריעותא, שהרי נמצאת עליו חציצה, ושמה כבר בשעת טבילה הוה. ואין בפנינו טבילה ודאית שתוציאנו מחזקת טומאה. לפיכך, עדיין בחזקתו הראשונה קאי.

ושוב דחינן: הכא נמי גבי סכין, נימא דאין השחיטה מוציאה את הבהמה מחזקת איסורה, כיון דאתילודא בה בשחיטה ריעותא, על ידי פגימת הסכין. ומשנינן: שאני הכא דסכין איתרעאי, אבל בהמה עצמה לא אתרעאי. וכיון דלאו בגופה ממש אתילודא ריעותא אלא בדבר אחר, לא דמי לטבילה. שהריעוּתא היא בגופו של הטובל לפיכך, לא אתי ספק ריעותא דסכין ומוציא אותו מידי שחיטה ודאית. ותלינן דמחמת העצם נפגם הסכין.

מיתבי: תניא: שחט בעוף את הושט (וסגי בעוף שחיטת סימן אחד בלבד) ואחר כך נשמטה הגרגרת - כשרה.

נשמטה הגרגרת ואחר כך שחט את הושט - פטולה (שהרי נטרפה בתחלה). שחט את הושט ואחר שחיטה נמצא שהגרגרת שמוטה, ואיננו יודע אם קודם שחיטה נשמטה, שאו העוף הוא טריפה, או אם לאחר שחיטה נשמטה הגרגרת, אבל בשעת שחיטה עדיין כשר היה - זה היה מפעשה שאירע, ואמרו חכמים: כל ספק בשחיטה - פטול. דבחקת איסור קאי. ודנה הגמרא: "כל ספק בשחיטה", לישנא ד"כל" לאתווי מאי?

לאו, לאתווי כהאי גוונא דסכין שנמצאת פגומה לאחר שחיטה, דגם בזה פסלינן מספק, ומוקמינן אחזקת איסור, וקשיא לרב חסדא. ודחינן: לא להכי הוא דאתא. אלא לאתווי ספק שהה בשחיטה, או ספק דרס בשחיטה. דמוקמינן לה אחזקת איסור שעומדת בה מחייה. דבכחאי גוונא לא הוה ספק וודאי, ומודה רב חסדא בהא.

כששיבר בה עצם לאחר שחיטה. דתלינן שנפגמה בעצם. משום דאין ספק מוציא מידי ודאי. ומקשינן: מהך דאמרת להלכתא כרב הונא היכא שלא שיבר, מכלל זה אתה למד דרב חסדא מכשיר אף על גב דלא שיבר בה עצם. ואיך אמר הכי? והא דבכרד דנפגמה בעור קודם שחיטה. דאם לא כן, אלא במאי איפגמו?
 ומשנינן: טעמא דרב חסדא דמכשיר אף היכא

הסכין מוציא מידי ודאי שחיטה של הבהמה שאין בגופה שום ריעותא. ומקשינן: והלכתא כוותיה דרב הונא, שאם נמצאת הסכין פגומה לאחר שחיטה, השחיטה פטולה - כשלא שיבר בה עצם לאחר שחיטה. דאז ליכא למיתלי אלא שנפגמה בעור, קודם שחיטה. והלכתא כוותיה דרב חסדא, שהשחיטה כשירה -

י" ע"ב ומקשינן: ומאי שנא האי ספק דלא ידעינן אימתי נשמטה הגרגרת או ספק שהה וספק דרס, מספק שנולד בסכין שמכשיר בה רב חסדא?
 ומשנינן: התם, בגרגרת שנשמטה ובספק שהה או ספק דרס, איתילודא בה ריעותא בגופה של בהמה, אבל הכא סכין איתרעאי, אך בהמה עצמה לא איתרעאי. ואין ספק פטול חצינוי של

דליכא למיתלי בעצם, כי אימא בעצם דמפרקת שהיא מתחת הסימנים, איפגים. ולעולם לאחר שחיטת הסימנים נפגמה. ובהא לא סבירא לן כוותיה. דבכי האי גוונא לא היה ספק וודאי, דאין יותר סבה לתלות ולומר שנפגמה בעצם המפרקת לאחר שחיטה מאשר לתלות בעור לפני שחיטה. אבל היכא ששיבר בה עצם לאחר שחיטה, הלכתא כוותיה. משום דבזה איכא יותר ודאות שיפגם בעצם ממה שיפגם על ידי העור קודם השחיטה.

הוה עובדא שנמצאה הסכין פגומה לאחר השחיטה, וטרף רב יוסף עד תלוסר חיותא שנשחטו כולן באותה סכין, ולא בדיקה לסכין בין בהמה לבהמה.

ודנה הגמרא: **כמאן סבירא ליה לרב יוסף שהטריף את כולן?** האם כרב הונא, דאית ליה דתלין שנפגמה בעור קודם השחיטה, ולכן פסל אפילו בבהמה קמייחא?

ודחייתו: לא כן, אלא כרב חסדא אית ליה, דלא תלין דנפגמה בעור אלא בעצם המפרקת, ופסל את כולן לבר מקמייחא. שהרי בבהמה הראשונה שנשחטה יש לתלות ולומר שנשררה הסכין בחייתו עצם המפרקת, דאחי שובר נשחט הסימנים. אבל כל האחרונות לאי טרפו הן אף לרב חסדא. כי שמא נפגמה הסכין כבר במפרקת של הבהמה הראשונה, והבהמות שנשחטו אחריה נשחטו בסכין פגומה.

ואי בעית אימא, לעולם סבירא ליה לרב יוסף כרב הונא, דתלין הפגימה בעור.

דאי כרב חסדא דתלין הפגימה בעצם המפרקת, אף בהמות בתרייתא לא היה לו להטריף.

דאז מנדי מתלא תלין להתיר את שחיטת הראשונה. והרי דאי נגיעת הסכין במפרקת אינה פוגמת יותר מהעור, לפי שאין מכה עליו בכוח, ואפילו הכי תלין לקולא בבהמה הראשונה לומר שנפגמה הסכין בעצם המפרקת. ואם כן, ממאי דבעצם המפרקת דקמייחא איפגים, וטרפו כל האחרונות? דלמא בעצם המפרקת דבתרייתא איפגים, לאחר שגמר לשחוט את כולן, ונמצא דכולן שירות.

אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי: רב כהנא מצריך בדיקותא לסכין, בין כל חזא וחדא בהמה, לבדוקה שלא נפגמה.

ודנה הגמרא: **כמאן סבירא ליה רב כהנא?** האם כרב הונא דקאמר חיישין שמא בעור נפגמה קודם שחיטה, והא דמצריך לבדוק בין בהמה לבהמה, והו בשביל למופסל בהמה קמייחא, אם תמצא פגימה לאחר שחיטתה?

ודחיין: לא! רב כהנא כרב חסדא סבירא ליה. ובהמה קמייחא תתכשר אף אי ימצא פגימה בסכין לאחר שחיטתה, דלא חיישין לנפגמה בעור. והא דמצריך בדיקה בין בהמות, הוא בשביל לאכשורי בתרייתא. שאם לא יבדוק עד לאחר גמר שחיטת כל הבהמות, ואז ימצא פגימה בסכין, יטרפו כל האחרונות. דחיישין שמא בעצם המפרקת של הראשונה נפגמה, קודם שחיטת האחרונות. אבל השתא דבדיק בין כל חזא וחדא ונמצאת הסכין כשירה, בידוע שלאחר שחיטה נפגמה, וכולן שירות.

ומקשינן: אי הכי, דחיישית לבתרייתא שמא

הסכין נפגמה כבר - הא עדיין היה קודם שחיטתן, ואם כן תיבעי נמי בדיקת חכם קודם שחיטה דכל חזא וחדא, ואמאי טגי לן בבדיקת השוחט? ומשינין: עד אחד נאמן באיסורין. שכל יחיד ויחיד האמינתו תורה לא איסורי. והיתר. ומשום הכי טגי בבדיקת שוחט, וסמכינן עליה.

ומקשינן: אי הכי דעד אחד נאמן באיסורין, מעיקרא קודם שחיטת הבהמה הראשונה נמי לא תיבעי בדיקת חכם, ותיטגי בבדיקת שוחט. ומשינין: האמר רבי יוחנן: לא אמרו להראות

סכין לחכם, אלא מפני כבודו של חכם! ודנה הגמרא: מנא הא מילתא דאמור רבנן "אוקי מילתא אחזקיה", שאין מוציאין דבר מחוקתו הראשונה עד שידוע לנו בודאות שנשתנה, בין להיתר ובין לאיסור?

אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: אמר קרא בפרשת נגעי בתים "ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית, והסגיר את הבית שבעת ימים". דבעינן שקודם יצא הכהן מכל הבית, ואחר כך יסגר את הדלת.

והרי איכא שיעורא לנגע, שבפחות מיכריס אין נגע מטמא את הבית, ואם כן כיצד מטמא הכהן את הבית לאחר שיצא ממנו, והרי דלמא אדנפיק בה הכהן ואתא לחוץ בצר ליה, יחסר שיעורא דגריס, וכמאן דליתא דמי, ואין הסגור הסגר?

אלא לאו, הא דלא חיישין להכי, הוא משום דאמרינן אוקי נגע אחזקיה הראשונה בשעה שראה אותו הכהן, שאז היה בו שיעור "גריס". ומנא למדנו לכל התורה דאזלינן בתר חזקה דמעיקרא.

מתקף לה רב אחא בר יעקב: והיכי מוכח מנגעי בתים דאזלינן בתר חזקה? ודלמא אין הכהן מסגיר את הבית, אלא כגון שיצא מהבית דרך אחוריו ופניו אל הנגע, דקא חזי ליה דלא חסר משיעורו עד כי נפק מהבית? דבכי האי גוונא ליכא למיחש למידי.

אמר ליה אבוי: שתוי תשובות בדבר זה שהקשה רב אחא.

חזא, דליכא לאוקמא ביוצא דרך אחוריו, משום דיצאיה דרך אחוריו לא שמה "יצאיה". וקרא קאמר "ויצא הכהן מן הבית".

עוד: אם נמצא הנגע מאחורי הדלת, על הקיר שבו הדלת, הרי בשפוחת את הדלת כדי לצאת מהבית נמצא הנגע מאחורי הדלת, ואז אין רואה את הנגע בשעת יציאתו אפילו אם יצא דרך אחוריו. ואם כן, בכי האי גוונא, מאי איכא למימר? והרי דלמא אדנפיק ואתא בצר ליה? אלא, בהכרח, משום חזקה לא חיישין שמא ישתנה מצב הנגע.

וכי תימא, אכתי הכהן יכול לראות שלא חסר משיעורו עד שיצא, וכגון דפתח ביה בדלת כוונא [חלון] קודם הסגור, שדרכו הוא רואה את הנגע מנחוץ,

ליכא למימר הכי. דהא תנן במסכת נגעים [ב ג]: **בית אפל** [בית חשוך חממת שאין בו חלונות], אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו. אין צריך לפרוץ חלון בבית, בכדי שיוכל הכהן לראות את הנגע, אלא הבית ישאר כשהיה.

לפי שנאמר בתורה "כנגע נראה לי בבית", ומשמע "לי", ולא לאורי נא ילי, ולא לגרי, שאם הוא יכול לראות את הנגע רק על ידי אור הגר,

אינו מחוייב להראות את הנגע אל הכהן, והבית טהור.

וכמו שאינו מחוייב להדליק נר בכדי שיוכל להראות את הנגע, כך אינו מחוייב לפרוץ חלון בבית כדי להראות את הנגע לכהן.

אולם, אם יש לבית חלונות אלא שהם נעולים, הרי הוא חייב לפתוח אותם, ולהראות לכהן את הנגע.

אמר ליה רבא לאבוי: הא דקאמרת לשניי, "יצאיה דרך אחוריו לא שמה יציאה" אינו כן.

שהרי כהן גדול ביום הכפורים יוכיח שיציאה דרך אחוריו שמה יציאה. דהא כתיב ביה "יצאיה". דלאחר שמוציא כף ומחתה מבית קדשי הקדשים, כתיב "ויצא ועשה ועלתו ואת עלת העם".

ותנן: "יצא, ובא לו דרך כניסתו". כלומר, שבשעת יציאתו יהיו פניו כלפי קודש הקדשים, כדרך שנכנס. והיינו דרך אחוריו. ואפילו הכי קרינן ביה "ויצא".

ועוד אמר ליה רבא: הא דקאמרת דליכא לאוקמי בפתח ביה כוונא, משום דתנן בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו - לאו ראייה היא מהתם.

דנהי ממילי - דפוטרין אותו אם אי אפשר לראותו - **היכא דלא אתחזק לנו שיש כאן נגע.** שעדיין לא ראה הכהן את מראהו, מאחר והבית אפל. אבל היכא דאתחזק הנגע שהוא ראוי להסגר על פי ראיית הכהן - איתחזק כבר. ואין פוטרין אותו בבדי, אלא אם צריך לפתוח חלון בשביל לראות שלא נתחסר, פותחין.

ואם כן ליכא להוכיח מנגעים את דין חזקה, דאפשר דמיירי בכהאי גוונא, דפותח חלון בריר לן דלא נתחסר.

תניא דלא כרב אחא בר יעקב, דאמר שלא מוקמינן לנגע בחזקתו שלא נתחסר, אלא איירי ביצא הכהן דרך אחוריו, שרואה בו שלא נחסר דמסגורו, ולכן ליכא למילף מהכא דין חזקה. דתניא [משנה במסכת נגעים י ב, וברייתא המובאת בגריס ב ג]: נאמר בתורה בפרשת נגעי בתים [ויקרא יד] **"ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית, והסגיר את הבית שבעת ימים"**.

יכול ילך הכהן לאחר ראותו את הנגע, לתוך ביתו, ויחזור אחר כך לבית המנוגע ויסגור דלתו? **תלמוד לומר "אל פתח הבית"**, שבצאתו מן הבית יסגורו.

אי פתח הבית, ויכול יעמוד תחת המשקוף של הבית המנוגע, ושם יסגור אותו?

תלמוד לומר "ויצא הכהן מן הבית", עד שיצא מן הבית כולו! **הא כיצד הוא מסגיר?**

עומד בצד המשקוף, מבחוץ, ומסגיר.

ומניין שאם הלך לתוך ביתו והסגיר, או שעמד בתוך הבית [היינו תחת המשקוף] **והסגיר -** שביעבד הסגור מוסגר?

תלמוד לומר: "והסגיר את הבית", שמשמע, מכל מקום! וקשיא לרב אחא. דהא בגוונא הדלק הכהן לביתו, הרי נסתר הנגע מעיניו, והאפשר דמטי לביתו וחזר בציר ליה משיעורו. ובהכרח, דמשום דמוקמינן ליה לנגע אחזקתו הוא. ומוזה דרבתי תורה מ"והסגיר הכהן את הבית" מכל מקום, שפיר איכא למילף דין חזקה.

י"א ע"א ורב אחא בר יעקב יתרוך לך: הא דמסגוריה הכהן מתוך ביתו, מיירי כגון דקיימי דרא (שורה) דגבירי מהבית המנוגע עד לבית הכהן. וזה שעומד במפתח הבית המנוגע אומר לזה שאחוריו, וכן הלאה, אמרו זה לזה "לא בצר" הנגע, "לא בצר", "כדקאי - קאי", עד שמגיעה השמועה לכהן בביתו, ועל פי זה מסגוריו.

ודנה הגמרא: מנא הא מילתא דאמור רבנן ז"ל בתר רובא?! ותמהינן: מנלן?! מאי קא מיבעיא לך? והא מקרא מפורש הוא, דכתיב "אחרי רבים להטות!"

ומפרשינן: רובא דאינא קמן, כגון ט' ט' ט' המוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבילה, ונמצא בשר בעיר, ואין יודע מאיזו חנות הוא פרש.

וכן סנהדרין, ש"ב דיינים מוכים את הנידון, וי"א דיינים מחייבים אותו.

כל כהאי גוונא לא קמביעאי לן מנא לן דאולין בתר רובא. שהרי הכתוב "אחרי רבים להטות", מדבר בדיינים, שניכר ועומד לפנינו רוב הדעות המוכרות כנגד מיעוט הדיעות המחייבות, ואמרה תורה להכריע אמיתות הדין על פי הרוב. ומכאן ילפינן נמי להטות חנויות המוכרות בשר שחוטה ואחת בשר נבילה, שיש בהן רוב הניכר לפנינו לעומת החנות האחת המוכרת בשר נבילה.

כי קמביעאי לן: רובא דליתא קמן, כגון יבם קטן ויבמה קטנה, שאמרו רבנן "יגדלו זה עם זה", ולא חיישינן שמא ימצא הקטן סריס לכשיגדל, והקטנה איילונית ושאו אין בהם מצות יבום, דרחמנא אמר "להקים שם לאחיו" והני לאו בני הקמת שם ניהו, ונמצא דפוגע בערות אשת אחיו שלא במקום מצוה, אלא אולין בתר רוב שאינן סריסין ורוב שאינן איילוניות. והרוב הזה הרי אינו רוב הקיים ועומד לפנינו, אלא הוא מאומד הדעת על פי טבעו של עולם, ועל רוב שכוח מיבעיא לן - מנלן דאולין בתריה?

אמר רבי אלעזר: נסימן זמן שבח מכניש.

אתיא מרישא [מהראש] של עולה, שקרב למזבח כמו שהוא מבלי שבדקים אותו להיזכח שאין בו סימני טריפה, אלא סמכין על הרוב הטבעי של בהמות כשורות.

דאמר קרא בעולה "ונתח אותה לנתחיה", ודרשינן: "אותה לנתחיה", ולא ינתח את נתחיה לנתחים נוספים. לפיכך, אינו יכול לחצות את הראש ולברוק את קרום המוח. ואם כן, ניוחש שמוא ניקב קרום של מוח, ומי"ח טריפות הוא. ואין טריפה ראייה למזבח, כדממעטין מקרא ד"מן הבקר", להוציא את הטריפה.

אלא לאו, על כרחך, הא דלא חיישינן לזה, הוא משום דאמרין: "זיל בתר רובא".

ורוב בהמות אינן טריפות, ואף שאין הרוב עומד לפנינו, אלא הוא רוב שבטבע.

ומכאן למדנו לכל התורה כולה דאולין בתר

רובא, אף ברובא דליתא קמן. וחינן: וממאי דסמכין ארובא? דלמא אכן אין מקטירין את העולה עד דפלי [שמבקע] ליה לראש העולה באופן שאינו מחלקו לשני חלקים, וברק ליה לקרום המוח.

ואי קשיא לך, והא אין לעשות כן משום דרשה ד"אותה לנתחיה, ולא נתחיה לנתחים" - לא קשיא, דהני מילי דאסור - היכא דחתין ליה לגמרי לשני נתחים. אבל היכא שחותכו ואינו ממדילו לשניים, דאכתי לויף [מחובר], לית לן בה להך איסורא, ומותר לעשות כן. ואם כן, ליכא ראייה דסמכין על הרוב.

מר בריה דרבינא אמר: אתיא דין רוב משבירת עצם בפסח. דאמר רחמנא בקרבן פסח "ועצם לא תשבירו בו!" ואסור לשבור את עצם הגלגלת. ואם כן ניוחש שמוא ניקב קרום של מוח, והיאך מותר לאוכלו, והא ספק טריפה הוא?

אלא לאו, משום דאמרין "זיל בתר רובא" דבהמות שאינן טריפה. ומכאן למדנו דין רוב לכל התורה.

דחינן: ממאי דלא בדקינן ליה? דלמא דמנח גומרתא [גחלת] עליה, וקלי ליה לעצם הגולגולת, ואחר שנשרפת, מצי בדיק ליה לקרום, ולעולם לא סמכין ארובא. ומותר לעשות כן, שהרי שנינו שלא חשיב שבירת עצם בקרבן פסח בהכי.

כדתניא: המחחר בגוים של קרבן פסח, אף על פי שקשיין כעצמות, והשורף בעצמות - אין בו משום שבירת עצם.

רב חנמן בר יצחק אמר: אתיא דין רוב מאליה של שלמי כבש, שקריבה האליה בשלימות על המזבח עם האימורים בלא שיתחו אותה, על אף שעובר דרכה חוט השדרה שמתחיל מהמוח ומסתיים באליה. ואסור לנתחה, אלא הרי היא קריבה למזבח בשלמות, משום דאמר רחמנא [ויקרא ג] "חלבו - האליה תמימה. לעמת העצה - יסירנה. וכיון שאי אפשר לחותכה, ליוחש שמוא נפסקה חוט השדרה העובר בה, ונעשית טריפה בהכי. שהרי לא מצינו לברוקה.

אלא לאו, לא חיישינן להכי, משום דאמרין "זיל בתר רובא".

וכי תימא לדחות, דמתתאי פסק לה לאליה [שחותכה לא בתחלתה ממש, אלא מחוץ למקום הקרוי "בין הפרשות", שהוא כנגד הירכיים, ששם מסתיים חוט השדרה. ומשם ועד קצה הזנב היא ה"אליה", ותו לא, ולכן אינה טעונה בדיקה לפי שהחוט העובר בה אין לו כבר דין שדרה. ואפילו אם נפסק שם היא הבהמה נטרפת בכך. ורק ממנה ולמעלה עד המח ביעין שלא יפסק, והתם שפיר מצינו למיבדקיה - הא ליכא למימר הכי.

שהרי "לעומת העצה יסירנה" אמר רחמנא. ו"עצה" לשון כליות הוא. [נדאמרין] "חלב מגין הכליות יעצות". ומשמע, שתחלת האליה היא ממקום שהכליות יעצות. והתם עדיין מ"בין הפרשות" ולפנים הוא, ודין שדרה לו. ואם נפסק שם החוט, נטרפת הבהמה בכך.

ומאחר שאי אפשר לקרועה, כדי לברוק אם לא

נפסק בה חוט השדרה, דהא "תמימה" בעינן, שפיר מוכח דסמכין על רוב בהמות כשירות.

ושב דחינן: ואכתי ממאי דלא בדקינן לה? דלמא דפתח לה לאליה ובריק לה. ואי משום "תמימה" אי אפשר לפותחה, הרי הני מילי דאסור, דוקא היכא דחתכה לגמרי ומפרידה לשני חלקים. אבל היכא שפותחה באופן שאינה נבדלת לשניים לגמרי, דאכתי לויף, לית לן בה להאי איסורא! משום דאכתי "תמימה" מיקרי. ובהכאי גוונא מצי למיבדקה שלא נטרפה.

רב ששת בריה דרב אידי אמר: אתיא דין רוב מעגלה ערופה. דאמר רב רחמנא [דברים כא] "וכל זקני העיר יהייה הקרובים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל", ודרשינן: "הערופה" - כשהיא שלמה, שכך תיהיו לעולם, כמו שהיתה בשעת עריפה.

וכיון שאי אפשר לחותכה ולברוקה, ליוחש דלמא טריפה היא.

אלא לאו, אינה צריכה בדיקה, משום דאמרין "זיל בתר רובא".

וכי תימא דלאו משום דסמכין ארובא הוא, אלא בין כך אין צריכה בדיקה, משום דמאי נפקא מינה אי טריפה היא או לא, דהא לאו קרבן היא - ליכא למימר הכי.

דהא אמרי דבי רבי ינאי: עגלה ערופה אסורה בהנאה, משום ד"כפרה" כתיב בה בעגלה ערופה, כמו בקרשים. שנאמר בה "כפר לעמך ישראל וגו' ונכפר להם הים". והוא הדין דאית לן למילף לענין טריפה. דכשם שטריפה פסולה למזבח, כן פסולה ב"עגלה ערופה".

ובהכרח, משום דסמכין ארובא לא חיישינן להכי. ושפיר מוכח מהכא דין רוב.

רבה בר רב שילא אמר: אתיא דין רוב מפרה אדומה. דאמר רב רחמנא "ושחט אותה לפני", ובפסוק שלאחריו נאמר "ושרף את הפרה לעיניו. ודרשינן, מה שחיטתה כשהיא שלמה, אף שריפתה כשהיא שלמה. וכיון שאי אפשר לחותכה ולברוקה קרום שריפתה, ליוחש דלמא טריפה היא.

אלא לאו, זה שאין צריכה בדיקה, הוא משום דאמרין "זיל בתר רובא". ורוב בהמות כשירות הן.

וכי תימא לדחות, דהא דלא בעינן בדיקה הוא משום דלאו קרבן היא. ולכן מאי נפקא מינה אי טריפה היא או לא -? ליכא למימר הכי.

דהא "חטאת" קרייה רחמנא. דכתיב בה "למי נדה, חטאת היא". וילפינן מינה שדין פרה אדומה הוא כדיון קדשי מזבח, על אף שהיא קרושה בקדושת בדיק הבית. וגם לענין שטריפה פוסלת בה הרי היא כקדשי מזבח. ושפיר מוכח מינה דין רוב.

רב אחא בר יעקב אמר: אתיא דין רוב משעיר המשתלה של יום הכיפורים. דרחמנא אמר "ולקח את שני השעירים", ודרשינן, שהיו שניהם שני השעירים (השעיר לה' והשעיר לעזאזל) שוים.

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

יא: **עין מצוה**

א וימי פיה מהלכת
עודת וימי כהן הולכת כי
עמי ותלמי:
ב ממי פיה מהלכת
עודת וימי כהן הולכת
כי עמי ותלמי:
ג ממי פיה מהלכת
עודת וימי כהן הולכת
כי עמי ותלמי:

א וימי פיה מהלכת
עודת וימי כהן הולכת כי
עמי ותלמי:
ב ממי פיה מהלכת
עודת וימי כהן הולכת
כי עמי ותלמי:
ג ממי פיה מהלכת
עודת וימי כהן הולכת
כי עמי ותלמי:

ולמאן חוד מעייסו. האי דעואול טרפה הוא דבשלתא דך דלש
דקין ליה לאחר שמייה אלף חזירו משתלה לוקא ואין בשמי: אין
גורול קובע לעואול אלף בנאוי גסס. שהרי בשעת הגורל אין ידוע
אחזי ועלה לשם הילכך שמעין טרפה לא נעשה: שערות ממייה
לי. לאחר דחייסו לוקא: **אזכיר**
אזכיר. ומו לא מני דקין ליה דאין
יכול לרע דחזי שבירה ממייה:
קטליה. ורוביה: **בזים האסורין**.
שם עברמו אמו ואין לחוש שמה כל
עליה אחר שמעין גלגס היו עד
הוכר העובר: **טרפה הוה**. הכרוג
ואין זו ראלו וטרפא דגנבה קטילא
קטילי: **וכי יומא משום אצור נשמה**
דחלי. רועה דלא לימות משום דשעיין
ואפטו בזהו ואלו העדה (במדבר
לז: **ויעלושי**. להאי נהרג וזי ללו
משמחמ טרפה ישרג רולא זס:
ואמאי. לימות במקום סוף שפרגו
זה נקב היה מחלה וטרפה הוא
וגנבה קטילא קטילי: **וכי ימי**
דשעיין. לוקא דבשנהרג על
די עדות ואח"כ חזמו מישתעי קרף
ונדיקרי קודם שנהרג: **וספיקו**
כדי אומר. לא דיעין עמו מלה אחר
גזול דזרוו היה ועל שם קן נקרא
כדיני דלאשכחן כדיני מעבצין
דעמוצין (דף קטז). אמר רבי אושערי
כדיני וצב"כ (לקמן מה). רבי אלעזר
הקפר כדיני: **היגוי**. קודם שחלמו:
אין נהרגים. **קובץ טרפא זמס** אל
לאשר עשה: **אפיסו משחטה עלמה**.
לחייבי בה דע השמל: **ולמאן מקוקס**
נקב קא שמיט. נקבת טרפא זמסו
אלב נגרתה כדכח' ואלס חסרה
בדאשכר טרפא כלזו טרפוז (לקמן דף
מח:). **סיחא דאפשר**. לעמוד על
כדינו דתדקין ולא סמתיין לרובא
ואריכין לזדוק בהמה מכל י"ב טרפות
אזי מני גנון קנוק דאפשר
לנו להסתמך עד שיגדלו ונדע
שאלו טריס ממין הואן כוליהו
משום אפיסו ואלס: **לרבי**
מאי. ללא אזיל בתר רובא יחי
פסח

לית ליה דחטאת קרייה רחמנא מנא ליה דטרפות פוסל בה וי"ל
דנפקא ליה דמכמי ממייה דרדשיין צ"ק דמסתק ע"ז (דף ק)
דנח גופיה ללו טרפה הוה דמכמי ממיס ורענן לאטרין ממייה
לדרדשיין כסברי ממייה דלף שמי שערות משורות פוסלות בה
ולרבי שמעון מרמי ש"מ דמכמי
ממייה סדין אזומה לאשר כל זה
מוס ועוד יז לומר דבפסול החלי
גנופה מדרו טולי נלמח דמנה ופיה
פ"ד מ"ח) שחקה שלל דמנה פסולה
והיינו ממשלת היא ובספריש נמי
י'דרשיין שחקה היא דמועלין ולכמה
דרשות וזו אס' מלמך בלז דומין דמני
קדישי דנקב הניס פוסל לא חשיב ליה
קדישי מנח משום דמסתק קרייה
רחמנא וזו לומר דכלל דומתן מסלק
לה כקושיא דמנה ובפרק אלו קדישי
(מפרסו ג) דקאלר לזין פרע עשה
ממורה משום דמנה כלל דנתה ממי
הכי ז"א אין אפורוספוס לעריות רב כהנא אמר
אריא מהורג את הנפש דאמר רחמנא קמליה
ליחוש דלמא מרפה אריא אלף לאו משום
דאמרין זיל בתר רובא וכי תימא דברדין
ליה הא קא מינווה וכי תימא משום איבוד
נשמה דראי ינווליה ויחוש שמה במקום
סיף נקב הוה רבנא אמר אריא מבידים
וזומין דאמר רחמנא ועשיהם לו כאשר
זכר וגו' וליחוש דלמא דך דאסהידו יז
טרפה הוה אלף לאו משום דאמרין זיל בתר
רובא וכי תימא דברדין לזי והתני' א"רבי
אומר: לא הרגו נהרגין הרגו אין נהרגין רב
אשי אמר אריא משרישה עצמה דאמר
רחמנא שחוט ואכול וליחוש ז"שמוס במקום
נקב קא שחוט ואכול לאו משום דאמרין זיל
בתר רובא אמר רב אשי אמריהא לשמעתיא
דרב שימי ואכול ורלמא היכא דאפשר
אפשר היכא דלא אפשר דאי לא
תימא הכי ז"לר"מ דחייש למיעומא ז"הכי נמו
דלא אכיל בישרא ז"א וכי תימא הכי נמו
פסח

גזירות הש"ס

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

מוקף רש"י

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

אין אפורוספוס
לעיריות. אין חסם טריס
לחיות לא פסוקוס
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות
למא כל נפלה למוכות

י"א ע"ב וליחוש דלמא חד מינייהו השעיר לעזאזל, טרפה הוא ולא מצי לכפר. אלא לאו לא חיישינן לטריפה משום דאמרינן "זול בתר רובא".

וכי תימא לדחות, דכיון דאינו עולה למזבח מאי נפקא לן מינה אי טרפה הוא, והא לא אכפת לן בהכי - ליכא למימר הכי.

דהא תניא: אין גורל קובע את השעיר להשתלח לעזאזל אלא בדבר [בשעיר] הראוי לשם. שהרי בשעת הגורל אין ידוע איהו יעלה לשם ואיהו לעזאזל, ולכך בעינן שיהיו שניהם ראויים לשם. ואם אחד מהם הוא טריפה הרי כשם שאינו ראוי לשם, כן אינו ראוי לעזאזל. אלא ודאי, משום דסמכינן על רוב בהמות כשירות לא חיישינן לטריפה.

וכי תימא לדחות, דבדקינן ליה לשעיר לאחר דחירתו לצוק, וחזינן דלאו טריפה הוא - ליכא למימר הכי.

דהתנן: לא היה מגיע השעיר למחצית ההר, עד שנעשה אברים אברים. ואז כבר אי אפשר לבדוק אי טריפה הוי. דהא לא ידעינן אלו איברים נשברו בו מחיים, ואלו לאחר מיתה.

רב מרי אמר: אתאי דין רוב ממכה אביו ואמו, דאמר בו רחמנא: קטליה!

וליחוש דלמא המוכה לאו אביו הוא, כי שמא נתעברה אמו מאדם אחר. ואיך קטלינן ליה למכה אביו מספק?

אלא לאו, תלינן שאביו הוא משום דאמרינן "זול בתר רובא", ורוב בעילות הן אחר הבעל. ואף שאומדן זה "רובא דליתא קמן" הוא, סמכינן עליו לומר שהיא נתעברה אמו מבעלה, שהוא אביו. ומכאן למדנו דין רוב לכל התורה.

ודחינן: ממאי דטעמא משום רוב הוא? דלמא זה שחייבה תורה מיתה במכה אביו, הוא דוקא כגון שהיו אביו ואמו חבושים בבית האסורים, ושם עברתו אמו. ובאופן שכוה אין לחשוש שמא בא עליה אדם אחר, שהרי לבדם היו עד שהוכר העובר.

ודחינן: אמילו הכי יש לחשוש שמא הזדמן שם

אדם אחר וזינתה עמו, משום שיש כל כי "אין אפטרופוס לעריות", והיינו, שאי אפשר להבטיח שאשה לא תזנה. ובהכרח זה שהורגים את מכה אביו הוא רק משום שהולכים אחר הרוב.

רב כהנא אמר: אתאי דין רוב מהורג את הנפש. דאמר רחמנא: קטליה לרוצח.

וליחוש דלמא "טרפה" הוה הנרצח, ואין מתחייבים מיתה על רציחתו של אדם שהוא בגדר "טריפה", כי היות שאין בו חיות של אדם בריא, הרי "גברא קטילא" קטל הרוצח. ואיך קטלינן לרוצח מספק?

אלא לאו, לא חיישינן שמא הנרצח הוא טריפה, משום דאמרינן זול בתר רובא, ורובא דאינשי לאו טריפה הוו.

וכי תימא לדחות, שלעולם לא סמכינן ארובא, אלא בדקינן ליה לנרצח שהוא אינו טריפה.

אי אפשר לומר כך, שהרי כדי לבדוק צריך לחותכו ונתחו, והא קא מינוול בחיתוכו. ואסור לעשות כן משום שאסור לבזות את גופת המת. ומוכח שפיר דקטלינן לרוצח מכה רוב, בלא בדיקה.

וכי תימא לדחות, שאף על פי שניוול הוא לנרצח לבדוק, מכל מקום, משום חשש איבוד נשמה דהאי רוצח בחינם (אם אכן הנרצח הוא טריפה) נינווליה לנרצח, ונחתוך את גופתו כדי לבדוק.

אפילו הכי מידי ספק לא יצאנו. כי וניחוש שמא במקום שחתך הסייף של הרוצח את הנרצח נקב הוה בו כבר מקודם, ומכח אותו הנקב היה כבר הנרצח טריפה, ולעולם לא נוכל לברר זאת. אלא, בהכרח, דסמכינן ארובא.

רבנא אמר: אתאי דין רוב מעדים זוממין שהעידו על פלוני שחייב מיתה והחמו, דאמר רחמנא [בדברים טז] "ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו" וקטלינן להו. וליחוש, דלמא הך גברא דאסהידו ביה שנתחייב מיתה, טרפה הוה. ואם כן אינן חייבים מיתה, שהרי לא קרינן בהו "כאשר זמם", שהרי לא זממו להרוג אדם שלם אלא "גברא קטילא" בלבד.

אלא לאו, לא חיישינן לזה, משום דאמרינן "זול

בתר רובא".

וכי תימא לדחות, דהכא נמי בדקינן ליה לזה שהעידו בו שאינו טריפה - ליכא למימר הכי.

דהא תניא: ברבי אומר: עדים זוממין שהעידו על אדם שהוא חייב מיתה, והזוממו, הרי כל עד לא הרגו בית דין את הנידון על פי עדותם, נהרגין הזוממין. אבל אם כבר הרגו לנידון, אין העדים זוממין נהרגין. דדרשינן "כאשר זמם" ולא "כאשר עשה". נמצא, שכל עיקר דין עדים זוממין הוא דוקא כאשר הנידון חי, ואם כן, כיצד ניתן לבדוק כשהוא חי אם הוא טריפה או לא? ובהכרח, דסמכינן ארובא.

רב אשי אמר: אתאי דין רוב משחיטה עצמה. דאמר רחמנא: שחוט ואכול! וליחוש, שמא במקום נקב שהיה במקום שחיטה עוד מחיים קא שחיט. ונקובת הושט, ואפילו במשהו הרי היא טריפה. ואם כן לא מצינו לאכול בשר.

אלא לאו, לא חיישינן להכי, משום דאמרינן "זול בתר רובא", ורוב בהמות אין בהן נקב, וכשירות הן.

אמר רב אשי: אמריהא להא שמעתא קמיה רבב כהנא. ואמרי לה יש אומרים כי רב כהנא אמר זאת קמי דרב שימי. ואמר ליה: ודלמא היכא דאפשר לברר הספק, אפשר, דהיינו, יש לברר, ואין לסמוך על הרוב. ולפיכך צריך לבדוק כל בהמה ולברר שאינה טריפה מכל י"ח סוגי הטרפות.

וכן לגבי יבום קטן וקטנה, אין לסמוך על הרוב. אלא יש להמתין לכשיגדלו ויתברר שאינם סריס או איילוניות.

אבל היכא דלא אפשר לעולם לברר הספק, לא אפשר! ולכן, רק בכגון אלו דלעיל, שאין אפשרות לברר רק אז סמכינן ארובא.

דאי לא תימא הכי, לרבי מאיר דחייש למיעוטא, ואית ליה דקטן וקטנה אין מייבמין, משום דחייש בקטן שמא ימצא סריס, ובקטנה שמא תמצא איילוניות, האם הכי נמי דלא אכיל בישרא, משום דחייש שמא במקום נקב קא שחיט, ולא סמכינן ארובא?

י"ב ע"א ובי תימא, אין הכי נמי, ולא אכל רבי מאיר בשר, תיקשי, הרי קרבן פסח, שזותה תורה על אכילתו, דכתיב 'ואכלו את הבשר בלילה הזה', וקדשים, שהכפרה תלויה אף באכילתם, כדכתיב 'ואכלו אותם אשר כופר בהם', מאי איכא למימר?

אלא בהכרח, שלרבי מאיר היכא דאפשר לברר, אפשר. והיכא דלא אפשר, לא אפשר, ואז סמכינן ארובא. אם כן, הכי נמי לדידך, אין ראייה מכל המקומות שהובאו לעיל שבכל ענין אולינן בתר רובא, אלא דלמא, היכא דאפשר אפשר, והיכא דלא אפשר לא אפשר.

ולמסקנת הגמרא, לא נתבאר מקור דין 'רובא דליתא קמן', במקום שאפשר לברר. אמור רב נחמן אמר רב: ראה אחר ששחט, הרי אם ראהו מתחלה ועד סוף השחיטה, מותר לאכול משחיטתו. ואם לאו - אסור לאכול משחיטתו.

ודנה הגמרא: היכי דמי? אי ידע ביה בשחט דמיני הכותב שחיטה, למה לי שראה אותו בשחיטתו?

ואי ידע ביה דלא גמיר, פשיטא דאם רואהו ששחט מותר לאכול משחיטתו, שהרי רואה ששחט כדין. ואם רואהו, פשיטא דאסור, דשמושה הוה דרס. ומאי קא משמע לן רב נחמן? ומשנינן: אלא מיירי דלא ידע בשחט או גמיר הוא הלכות שחיטה, אי לא גמיר.

ואשמעינן רב נחמן דלא סמכינן לומר מסתמא גמיר הוא, עד שיהא מכיר בו שידע לשחוט כדין. ומקשינן: ואמאי בענין שיראהו? לימא 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן', ואף שאינו מכיר סמכינן אשחיטתו.

מי לא תניא: הרי שמצא תרנגולת שחוטת בשוק, או שאמר לשלוחו: צא שחוט! והלך השליח ומצא שאותו עוף כבר שחוט - מותר לאכול, מפני שחוקתו שהוא שחוט כדין.

אלמא, אף כי לא ידעינן מי שחט, אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה - מומחין הן'. ואם כן הכא נמי לימא 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ואמאי אצריך רב נחמן לראות השחיטה?

ומשנינן: לעולם, איירי רב נחמן היכא דידע בשחט דלא גמיר. והא דהוצרך לאסור, מיירי כגון דשחט קמן חד סימן שפיר. מהו דתימא, מדהאי סימן שחט שפיר, הך סימן השני נמי שחט שפיר, ואין צריך לעמוד עליו עד גמר השחיטה, אלא משמע לן רב נחמן דלא סמכינן על שחיטתו, קא אמרינן: האי סימן, אתרמווי איתרמוי ליה, במקרה שנשחט כראוי, אבל באיך סימן אכתי איכא למיחש שמא שהה או שמא דרס בשחיטתו. לפיכך, בעינן שיראהו מתחלת השחיטה ועד סופה. בעא מיניה רב דימי בר יוסף מרב נחמן: האומר לשלוחו 'צא ושחוט', והלך בעל הבית ומצא אותו שחוט, ואין ידוע מי שחט, מהו? מי תלינן שנשחט על ידי השליח ומותר

לאוכלו, או חיישינן שמא אחר שאינו מומחה שחטו, ואסור.

אמר לו רב נחמן: חזקתו שהוא שחוט כדין, ומותר. ותו בעא רב דימי מרב נחמן: האומר לשלוחו 'צא ותרום את טבל', והלך בעל הבית ומצא את הטבל תרום, ואין בעל הבית יודע מי תרמו, מאי? מי תלינן שהשליח תרום, ותרומתו תרומה - או חיישינן שמא אחר תרום. וכיון דלא שלחו, אין תרומתו תרומה. וצריך לתרום שוב. אמר ליה רב נחמן: אין חזקתו תרום, ועדיין טבל הוא.

וסבר רב דימי דהא דפשיט ליה לרב נחמן בשליח לשחוט ד'חזקתו שחוט', משום דאמרינן שודאי השליח שחט. ומשום הכי אקשי ליה:

ממה נפשך, אי סבירא לן כי חזקה ששליח עושה שליחותו, ולכן תלינן את השחיטה בשליח, אפילו בתרומה נמי נימא, דודאי השליח תרום, ואמאי קאמרת 'אין חזקתו תרום'!?

ואי אין חזקה ששליח עושה שליחותו, ולהכי חיישינן שמא אחר תרום, אפילו בשחיטה נמי לא נסמך על זה דהשליח שחט, וניחוש שמא שחט אחר שאינו מומחה!?

אמר ליה רב נחמן לרב דימי: לכי תיכול עלה כורא דמלחא! כדמתמרד לן כור מלא לשכרי, אתרץ לך. ודרך כדיותא הוא. וכן הוא ביאורא דהא מילתא: לעולם אית לן ש'אין חזקה שליח עושה שליחותו'.

והא דאמרינן 'חזקתו שחוט' אינו משום דתלינן את השליח שחט ברוקא. אלא בשחיטה, אף אי נמי אינש אחרניא שמע את המשלח כיצד הוא מצווה לשלוחו לשחוט, ואזל איהו ושחט - השחיטה כשירה, כי רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן.

אבל תרומה, מאחר שאין חזקה ששליח עושה שליחותו, חיישינן דלמא אינש אחרניא שמע אותו שאומר לשלוחו לתרום, ואזל איהו ותרם. ולא מהני תרומתו כיון דהוה ליה תורם שלא מדעת הבעלים. והתורם שלא מדעת הבעלים - אין תרומתו תרומה!

וטעמא דמילתא הוא, משום דשליחות בתרומה ילפינן מקרא ד'כן תרימו גם אתם תרומת ה''. דדרשינן, 'גם' לרבות שלוחכם, ושליחות בתרומה היא דוקא מדעת בעלים. משום דמקשינן, מה 'אתם' לדעתכם, אף שלוחכם לא מצי לתרום אלא מדעתכם.

ודנה הגמרא: לימא, הא ד'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן' - פלוגתא דתנאי היא, אי סמכינן אדך רובא?

דתניא: הרי שאברו לו גדינו ותרנגוליו, והלך ומצאן שחוטס, ואין ידוע אי נשחט כראוי או לא - רבי יהודה אסור את הבשר באכילה.

רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר את הבשר באכילה.

אמר רבי: גראין דברים של רבי יהודה האוסר -

היכא שמצאן לגדיים השחוטין באשפה. משום דמוכחא מילתא שנתנבלו, שכן הדרך בנבילות, להשליכן לאשפה.

ונראין דברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי המתיר - היכא שמצאן בבית.

ומדברי רבי משמע, דרבי יהודה אף בבית אסר, ורבי חנינא מתיר אף באשפה.

מאי לאו, בהא קמיפלגי. דמר רבי חנינא סבר, אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'. ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'. ולעולם, אם מצאן שחוטין בבית, דכולי עלמא לא פליגי דשרי, משום דך רובא. ואם מצאן באשפה שבשוק, דכולי עלמא לא פליגי דאסור.

משום דמוכחא מילתא דנתנבלו בשחיטה, מהא דהשליכים לאשפה.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

ומהא דאמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן', ומשום הכי מתיר. ומר רבי יהודה סבר לא אמרינן 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'.

ומשום הכי אסר. דחיישינן שמא שחט מאן דלא גמיר.

אמר רב נחמן בר יצחק: לא בהכי קמיפלגי. אלא דכולי עלמא אית להו 'רוב מצויין אצל שחיטה, מומחין הן'.

במקום שיש מעשה עם המחשבה, שמוכיח המעשה על מחשבתו, אי מהני מחשבתו. וכגון עולה שעומדת בדרום העזרה, ואמר הקטן: הריני מביאה לצפון, שכן דינה לישטט שם! והביאה לצפון ושטתה. דהמעשה שמביאה לצפון מוכיח שמחשבתו לשם קדשים היא, וגם קאמר להדיא ששחט לשם קדשים. ואמאי בעי רבי יוחנן דוקא במחשבה לבד בלא מעשה?

ואסיק רבי אמר לקושייתו: מאי שנא מחשבה עם מעשה בקטן דלא קמובעיא ליה, ופשיטא ליה דאית ליה לקטן מחשבה עם מעשה - הלא הוא משום דתנן "יש להם מעשה המוכיח על מחשבתם", כמובא להלן, ואם כן, מחשבה גרידא בקטן, נמי לא תיבעי ליה, דהא ודאי אין לו מחשבה. דהא כיון דשמיעא ליה ההיא מתניתין, הא דתנן בה נמי "אין להם מחשבה".

דתנן במסכת כלים [יז טז]: האלון והרמון והאגוז שחקקום תינוקות ועשאוים כלי, על ידי שניקבו בהם נקב בצידים ורוקנו את תונכם, כדי שיוכלו למוד [למדה] בהן עפר, או שהתקינום לכף מאזונים, הרי הם מקבלים תורת "כלים". ולכך אם נגעה בהם טומאה, הרי הם טמאין, מפני שיש להן לקטנים מעשה המוכיח על מחשבתם. כי במקום שמעשיהם מוכיחים על כוונתם, וגם אומרים בפה שלכך מתכוונים, וכגון הכא, שאומרים שמתכוונים לעשיית כלי, וגם עושים את הכלי במעשה - מחשבתם מחשבה!

הם מתכוונים לחיתוך בעלמא, דקסבר דלא בעינן כוונה לשחיטה?

אמר רבא: רבי נתן היא.

דתני אושעיא, זעירא דמן חבריא, צעיר החבורה של בני הישיבה: זרק סכין על מנת לנועצה בכותל, והלכה ושחטה כדרכה כהלכה - רבי נתן מכשיר את השחיטה, אף שנעשתה בלא כוונה. וחכמים פוסלין, משום דשחיטה בעי כוונה.

ומוסיפה הגמרא: הוא אושעיא, תני לה, שנה את הברייתא הזאת, והוא אמר לה להלכה מדעתו, והכריע: הלכה כרבי נתן. דלא בעינן כוונה.

ומקשינן: ואיך מכשרין לה לשחיטה על ידי זרקת הסכין גרידא? והא בעינן שיהא מולין ומביא את הסכין על הצואר, ובזריקה איכא רק הולכה!?

ומשנינן: הכא במאי עסקינן, שהסכין הלכה ובאה כדרכה. וכגון שחתכה הצואר בהליכתה והמשיכה עד הכותל, ומכח הכאתה בכותל חזרה הסכין לאחור וחתכה שוב את הצואר. והיינו הולכה הבאה. אמר רבי חייה בר אבא: בעי רבי יוחנן: האם קטן יש לו מחשבה ויודע לכוון לשם מאי עביד, ולפיכך כשר הוא לכל מילי דבעינן בהו כוונה, וכגון שחית קדשים דבעינן בה כוונה "לשמה" - או אין לו מחשבה, ולא בר כוונה הוא, ולכך הוא פסול לשחיטת קדשים.

אמר ליה רבי אמי לרבי חייה בר אבא: ותיבעי ליה לרבי יוחנן אם יש מחשבה לקטן, אפילו

י"ב ע"ב ומשנינן: הכי קאמר רבי: נראין דבריו רבי יהודה האוסר, לרבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי, בנמצאו באשפה שבשוק. לפי שאף רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי לא נחלק עליו על רבי יהודה אלא באשפה שבבית. אבל באשפה שבשוק מודי ליה. והיינו נמי דקאמר: ונראין דבריו רבי חנינא באשפה שבבית. שאף רבי חנינא לא התיר אלא באשפה שבבית. ולא בא רבי להכריע בזה ביניהם, אלא לפרש מחלוקתם.

שנינו במשנה: הכל שוחטין חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן.

ומדייקת הגמרא: שמא קלקלו, דמשמע שהוא טעם לאסור שחיטתן בדיעבד, לא קתני. אלא "שמא יקלקלו" קתני, דמשמע שקדם השחיטה איירי.

אמר רבא: זאת אומרת, דמהאי טעמא ד"שמא יקלקלו", אין מוטרין להן לשחוט אפילו חולין לכתחלה! ואפילו בגדול עומד על גביהם, משום שמועדים הם לקלקל תמיד, ואיכא בזה משום "בל תשחית". שנינו במשנה: וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם - שחיטתן כשרה.

ואף שמבואר בריש פירקין שהמילה "וכולן" באה להביא כמה דינים, לכל מר כדאית ליה, מכל מקום, ודאי קאי נמי אחרש שוטה וקטן.

ודנה הגמרא: מאן האי תנא דמכשיר שחיטת חרש שוטה וקטן, היכא שברור לנו ששחטו כדין, על אף שאין להם דעת לכוון לשם שחיטה, אלא

י"ג ע"א אבל, אין להם לקטנים מחשבה היכא דליכא מעשה המוכיח עליה. ובגון, אם מצא קטן קליפת אגוז, וחשב עליה לעשותה כלי למוד בו עפר, או אפילו אם כבר מדה, כיון שלא עשה בה מעשה, אין קליפת האגוז נחשבת כלי. ואף שגדול בר דעת עושה יכילי במחשבה גרידא, וכדתנן יכל הכלים יורדין לידי טומאה - במחשבה, מחשבת קטן אינה מחשבה, כל היכא דליכא עמה מעשה. עד כאן לשון המשנה.

ואם כן, הרי תנן להדיא, דבמחשבה גרידא אין כוונת קטן נחשבת ככוונה, ומאי מספקא ליה לרבי יוחנן? אמר ליה רבי חייה בר אבא לרבי אמי: **מחשבה גרידתא, אכן לא קא מביעיא ליה לרבי יוחנן** - דודאי ליתא לקטן, וכדמוכח מההיא מתניתין.

וכן היכא דאיכא מעשה המוכיח על הכוונה של הקטן, והוא גם מפרש ואומר מהי כוונתו - דדאי מהני מחשבתו.

כי קא מביעיא ליה האם יש מחשבה לקטן - היכא שמחשבתו ניכרת רק מתוך מעשיו לפי ראות עיניו אך אינו אומר את כוונתו, שאז אין אנו יודעים בבירור אם עשה את המעשה הזה לשם המחשבה הוה, כיון שאינו אומר בפיו שמכוון לכך.

ובגון, דהוה קיימא עולה בדרום העורה, ואתיוה הקטן העמידה בצפון המזבח, ששם הוא מקום שחיטתה, ושחטה. וקמביעיא ליה רבי יוחנן - דיבא מאי? מי אמרין מדאתיאי בצפון ושחט, והקפיד שלא לשחוט בדרום, מוכח דאיכוון לה לשם עולה, או דלמא, מקום הוא דלא איתרמי ליה בדרום לשוחטה, שלא נראה בעיניו המקום שם פניו ומשום כן הביאה לצפון, ולא משום דלעולה איכוון. שהרי לא פירש להדיא רעביד כן משום שהיא עולה.

ומקשינן: הא מילתא, ד"מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו", נמי אמרה רבי יוחנן חדא זימנא - דמהני בקטן. ומאי מספקא ליה שוב?

אין אוכלין מקבלים טומאה עד שינתנו עליהם משקים להכשירם ליטמא.

דכתיב: יוכי יתן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו, טמא הוא לכם". כתיב "כי יתן", דמשמע שהאדם נותן, וקרינן "כי יתן", דמשמע אפילו ניתנו מאליהם. ודרשינן מינה, "כי יתן" המים מאליהם הרי הם מכשירים את האוכלין לקבל טומאה היכא אם ניתנו דומיא דכי יתן האדם בעצמו. מה דכ"ק, לדעת האדם הוא יתן, אף "כי יתן" מאלו, אינו מכשיר אלא אם נותן לדעת האדם. והיינו דתנן (מכשירין ו א): **המעלה פירותיו לגג מפני הכנימה שבהם, ושוחטם לייבשם שלא ירקבו, וירד עליהם טל** - אינן ב"כי יתן", ולא הוכשרו עדיין לקבל טומאה. דכיון שהעלם לגג לא בשביל שינתן עליהם הטל, אלא מפני הכנימה, הכשר הטל לאו מדעתו הוא, ולא ניחא ליה בהכי, ולכך אין הפירות בדין "כי יתן", ואינם מוכשרים לטומאה.

אבל אם נתחזין לכך שירד עליהם הטל, וניחא ליה בדין קודם שינתן עליהם הטל, בין היתה הניחוח בשעת העלאה ובין לאחר מכן - הרי הן ב"כי יתן", והוכשרו לקבל טומאה. דהא מדעתו הוה,

דומיא ד"כי יתן".

ואם העלום חרש שוטה וקטן לגג, וירד עליהם הטל - אף על פי שנתכוונו לכך שירד הטל על הפירות, אינן ב"כי יתן". מפני שיש להן לחרש שוטה וקטן רק מעשה.

ודוקא על ידי מעשה חשיבא כוונתה כוונה. אבל אין להן דין כוונה במחשבה בלבד, והכא מחשבה בלבד איכא.

ואמר עלה רבי יוחנן: לא שנו הא דלא מהני כוונתם - אלא היכא שלא היפך בהן הקטן בפירות, בכדי שיפול עליהם הטל מכל הצדדים, אלא במחשבה גרידא כיוון לשם הטל. אבל היפך בהן בשביל הטל, לאחר שהעלם - הרי זה ב"כי יתן", ואפילו אם לא פירש כוונתו.

והר"ד דאית ליה לרבי יוחנן דהיכא דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו, אית ליה כוונה.

ואם כן קשיא, מאי איבעי ליה הכא לרבי יוחנן? ומשנינן: אלא, הכי קא מביעיא ליה לרבי יוחנן: את דמהני כוונה בקטן היכא דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו האם מדאורייתא הוה, ואמרין כן אף לקולא, ובגון בשחיטת עולה, או דלמא רק דין דרבנן הוא, דדוקא להחמיר ולהכשיר הפירות לקבלת טומאה מהני כוונתו. אבל להקל, ולהכשיר שחיטתן בקדשים, לא מהני, מאחר דמאורייתא לא חשיב כוונה.

רב נחמן בר יצחק מתני הכי להך שמעתא: אמר רבי חייה בר אבא, בעי רבי יוחנן:

קטן יש לו מעשה, או אין לו מעשה? כלומר, היכא עשה מעשה שמוכיח על מחשבתו וגם פירש כוונתו להדיא, מי מהני כוונתו או לא.

אמר ליה רבי אמי לרבי חייה: ותובעו ליה לרבי יוחנן נמי, אי מחשבה גרידא בלא מעשה מהני בקטן.

מאי מחשבה גרידא דלא קא מביעיא ליה, ופשיטא ליה דלית ליה לקטן, משום דתנן "אין להן מחשבה". אם כן, מעשה נמי לא תיבעי ליה דאית ליה, דהא תנן באתא משנה "יש להן מעשה".

ומשנינן: הכי קא מביעיא ליה לרבי יוחנן: הא דמהני "מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו" כדתנן "יש להם מעשה", מדאורייתא הוא דמהני ואף לקולא, או רק מדרבנן הוא, ולחומרא.

ופשטי רבי יוחנן לספיקו: יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא, ומהני מחשבתו הניכרת מתוך מעשיו בצירוף מה שמפרש את כוונתו, אף להקל ולהכשיר בשחיטת קדשים. ואין להם מחשבה, ואפילו מדרבנן אין מחמירי להחשיבה ככוונה, ולהכשיר על ידי זה את הפירות לטומאה.

והיכא דמחשבתו ניכרת מתוך מעשיו, אבל לא פירש בפיו את כוונתו, הרי מדאורייתא אין לו כוונה ולא מהני לשחיטת קדשים, אבל מדרבנן יש לו כוונה לחומרא. ובגון להכשיר הפירות בדין "כי יתן", אם היפך בהם בכדי שיבוא עליהם הטל מכל צדיהם.

בעא מוניא שמואל מרב הונא: מנין למתעסק בקדשים - כגון מתעסק בסכין להגביהו או לזרוק, ותוך כדי כך שחט קדשים שלא בכוונה - מנלן שהוה פסולי?

והשיב רב הונא: ילפינן לה ממה שנאמר "ישחט את כן הבקר". ודרשינן: שתהא שחיטה לשם כן

בקר, ולא לזריקה או לחיתוך בעלמא. אמר לו שמואל: דרשה זו, ביינו היא מכבר, ולמדנו ממנה שמצוה לכוון לשם שחיטה. ולא דבר זה בעי מנן, אלא הא בעי

הא דדין מתעסק הוא אפילו לעכב, ולפסול הקרבן אפילו בדיעבד, מניין? דהא כל פסולי קדשים אינם מעכבים בדיעבד, עד שלא שנה עליהם הכותב.

אמר ליה: דרשינן לה מהא דכתיב "לרצונכם - תזבחוהו". דמשמע: לדעתכם זבחו! ו"מתעסק" לאו מדעתכם הוא. ובהאי קרא שנה הכותב דין זה, לעכב.

מתניתין:

שחיטת עובר כוכבים, אפילו אם אחרים עמדו על גביו וראו ששחט כהלכה, הרי היא נבלה. לפי שהבכרי אינו כשר לשחוט והבהמה שנשחטה על ידו נחשבת כאילו מתה מאליה, ומטמאה במשא כדון כל נבלה, שהנשחט אותה, אפילו אם לא נגע בה, הרי הוא טמא.

גמרא:

ודנה הגמרא: מדקתני מתניתין ששחיטת עובר כוכבים נבלה, משמע: נבלה - אין! שרק דין נבלה יש לה, אבל איסור הנאה לא חל על הבהמה כדון תקרובת עבודה זרה.

מהן הוא תנא דמתניתין שסובר שאינה נאסרת בהנאה?

אמר רבי חייה ברבי אבא אמר רבי יוחנן: האי תנא סובר דלא כרבי אליעזר. דאי רבי אליעזר, האמר רבי אליעזר: אפילו אם שחט ישראל בהמה של הנכרי היא אסורה בהנאה, כיון שסתם מחשבת עובר כוכבים היא לעבודת כוכבים

ובדאי נתכוון הנכרי שהשחיטה ששוחט ישראל עברו תהא לשם עבודה זרה, ונעשית בהמה זו מכח מחשבתו תקרובת לעבודה זרה, ולכן היא אסורה בהנאה. וכל שכן אם הנכרי בעצמו שחט בהמה שתיאסר בהנאה לדעת רבי אליעזר.

רב אמי אמר: הכי קתני ומתניתין: כך נדיק במשנתנו: דוקא שחיטת עובר כוכבים היא רק נבלה ואינה אסורה בהנאה ונדיוקו של רבי יוחנן, שרב אמי לא פליג על רבי יוחנן אלא שהוא סובר שאין צורך להוכיח את הדיוק של רבי יוחנן לרב שפיתוחו כיון שסתם נכרי אין מחשבתו לעבודת כוכבים היא שחיטתו דמין, אם היה השוחט אדוק בעבודה זרה [בין אם הוא נכרי בין אם הוא ישראל] הרי הבהמה אסורה אף בהנאה, כיון שהמין האדוק לעבודה זרה כל מחשבותיו הם לעבודה זרה ובודאי גם השחיטה היתה לשם עבודת כוכבים.

תנינא להא, הדיוק שרייקנו ממשנה זו שמחשבת מין היא תמיד לעבודת כוכבים, שנינו זאת בביריתא.

דתנו רבנן: שחיטת מין, היא לעבודת כוכבים. פיתו, דינה כפת כותי שאסורה בהנאה. יינו, מין נסך, ספריו, ספרי תורה ונביאים וכתובים שכתב המין, הם "ספרי קוסמין", שדינם כדון ספרים שנכתבו על ידי נביאי הבעל, וישרפו, כיון שהמין כתב לשם עבודה זרה. פירותיו, טבלין, ואסורים באכילה, לפי שאינו מפרש תרומות ומעשרות [במין ישראל איירי הביריתא].

מסורת הש"ס

א) ויפלו עליהם... ויחזקו... ויפלו עליהם... ויחזקו...

ואין לן מחשבה. כגון מלא לקליפת אגוז כמו שהיה... ומשיב עליה...

מרה שוטף וקטן כו' פריך ויזיח מעשה שלהן על מחשבת דמינין... ממן העולם מרה שוטף וקטן כו' וקלמ' מימה ח' מקשה דבדמלת...

עין משפט נר מצוה... צא וי' מ"א מלכות... צבב ב' מ"א פירד...

הנהגות הב"ח

א) ד"ש ד"ה ד"ה... ב) ארבע... ג) ארבע... ד) ארבע...

הנהגות הנהגות... הנהגות הנהגות... הנהגות הנהגות...

תורה אור הכשר... ויחזקו את בני ישראל... ויחזקו את בני ישראל...

צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות...

הנהגות מורה"ב

א) ד"ש ד"ה ד"ה... ב) ארבע... ג) ארבע... ד) ארבע...

הנהגות הנהגות... הנהגות הנהגות... הנהגות הנהגות...

בעא מיניה שמואל מרב הונא... שמואל שהיה שמואל... שמואל שהיה שמואל...

צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות...

מובא רש"י

למתקן... שמואל שהיה שמואל... שמואל שהיה שמואל...

מובא רש"י... מובא רש"י... מובא רש"י...

רבינו גרשום... רבינו גרשום... רבינו גרשום...

צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות...

רבינו גרשום

אמר ליה מחשבה גירדתה... אומר ליה מחשבה גירדתה... אומר ליה מחשבה גירדתה...

מכריז מורה דתנאלו מוכריז אלף... מכריז מורה דתנאלו מוכריז אלף... מכריז מורה דתנאלו מוכריז אלף...

לרצון אפילו מתכוין לחמסה כגון ונעלה כביתל... לרצון אפילו מתכוין לחמסה כגון ונעלה כביתל... לרצון אפילו מתכוין לחמסה כגון ונעלה כביתל...

צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות... צדד ו' מ"א מלכות...

י"ג ע"ב ויש אומרים: אף בניו ממזרים, לפי שאינו מקפיד על אשתו ומפקיר אותה, והיא מונה עם אחרים. ותנא קמא דברייתא, דלא אמר שבניו ממזרים, משום שסובר: אשתו לא מפקר המין. אמר מר, במתניתין: שחיטת עובד כוכבים נבלה, הדייקין מהאי לישנא שאינה אסורה בהנאה. ודנה הגמרא: וניחוש שמא עובד כוכבים זה מין הוא ואדוק בעבודה זרה, ולמה לא תיאסר שחיטתו בהנאה? ומתריצין: אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אין מינין באומות עובדי כוכבים. שהנכרים אינם אדוקים בעבודה זרה. ומקשינן: והא קא חזינן דאיכא מינין אצל הנכרים?

ומתריצין: אימא, כך אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: אין רוב עובדי כוכבים מינין. אלא המינים הם מיעוט בין הנכרים, ולכן לא חוששין אנו שמא נכרי זה הוא מין, כי למיעוטא לא חיישינן. ורבה בר אבוח, שאמר רוב נכרים אינם מינים, סבר לה כי היא דאמר רבי חיאי בר אבא אמר רבי יוחנן: נכרים שבחוצה לארץ - לאו עובדי עבודת כוכבים הן, אלא מנהג אבותיהן בידיהן. דהיינו, שעושים את מעשה הפולחן כשם שעשו אבותיהם אבל אינם מאמינים בעבודה זרה. הלכך, אפילו אותם הנכרים שבארץ ישראל שעובדים עבודה זרה גם הם אינם בגדר מינים, שאינם אדוקים כל כך בעבודה זרה עד כדי כך שתהא מחשבתם בשחיטה לשם עבודה זרה, ולכן שחיטתם אינה אסורה בהנאה.

אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן: אין מינין באומות עובדי כוכבים! שאפילו אותן הנכרים שהם מינים מכל מקום אין תורת "מין" עליהם.

ודנה הגמרא: למאי? לענין איזה דין אין עליהם תורת מין? אילימא לענין שחיטה, ששחיטתם אינה אסורה בהנאה.

תיקיש: השתא, שחיטת מין דישאל, אמרת דאסירא בהנאה. שחיטת מין דעובד כוכבים, מיבעיא שאסורה בהנאה! שהרי הנכרי האדוק בעבודה זרה אדוק הוא בה יותר מישאל. ומתריצין: אלא, הכא איירי לענין מורדין לבור. שהמין, אם הוא ישראל, הדין הוא שמורדין אותו לבור נהיינו שהורגין אותו בידים, אבל הנכרי שהוא מין אין מורדין אותו.

ומקשינן: השתא מין דישאל מורדין, מין דעובדי כוכבים מיבעיא?

ומתריצין: אמר רב עוקבא בר חמא: לענין זה אמר רב נחמן שאין תורת מין על הנכרים: לקבל מהם קרבן. שאילו מין ישראל שהביא קרבן אין מקבלים ממנו, אבל נכרי, אפילו אם הוא מין, מקבלים ממנו קרבן, וכדמפרש ואזיל.

דתנאי: כתיב (ויקרא א) "אדם כי יקריב מכם

קרבן", ודרשינן: "מכם" - ולא מכולכם! להוציא את המומר, שאין מקבלים ממנו קרבן. ובסוף אותה ברייתא נאמר שהמומר לנסך יין לעבודה זרה בלבד, דהיינו מין, אפילו אם אינו עובר על שאר מצוות אין מקבלים ממנו קרבן. וממשיכה הברייתא: מכיון שהמיעוט "מכם" להוציא את המומר, נאמר רק בקרבנות של ישראל ולא בקרבנות של עובדי כוכבים, משמע: דוקא בכס חילוקי בין אנשים כשרים למומרים, ולא בעובדי כוכבים. שבהם אין חילוק, אלא מקבלים מכולם קרבנות ואפילו ממינים שבהם. וזו היא כונת רב נחמן שאמר: אין תורת מין בכוכבים.

והיזנן בהאי ברייתא: ממאי דהנכרים עדיפי מישאל לענין קרבנות, משום שהמיעוט ד"מכם" נאמר רק בישראל? דלמא אדרבה לכך לא נתמעטו הנכרים לפי דהכי קאמר קרא: מישאל, מצדוקי שבהם - קבל קרבן, ואילו מרשיעי - לא תקבל. אבל בעובדי כוכבים, כלל כלל לא תקבל מהם קרבנות! ומתריצין: לא סלקא דעתך שאין מקבלים קרבנות מהנכרים.

דתנאי, כתיב "איש איש מבית ישראל אשר יקריב קרבנו". ודרשינן: לכתוב "איש". מה תלמוד לומר "איש איש"? - לרבות עובדי כוכבים, שנורדים נדרים ונדבות כישאל. שנינו במשנה: שחיטת עובדי כוכבים נבלה ומטמאה במשא.

ודנה הגמרא: למה צריכה המשנה להשמיענו דמטמאה במשא? והרי פשיטא, כיון דנבלה היא, הרי היא מטמאה במשא?

ומתריצין: אמר רבא: הא דקתני במשנה דמטמאה במשא לא איצטרך לגופא, אלא כדי לדייק דין אחר, והכי קתני מתניתין:

זו, שחיטת סתם עובד כוכבים, מטמאה במשא. ויש לך שחיטה אחרת של עובד כוכבים שהיא מטמאה אפילו באהל. ואיזו היא?

זו השחיטה שחשב בה הנכרי שתהא לשם עבודת כוכבים, שנעשית הבהמה תקרובת עבודת כוכבים, ומתניתין כרבי יהודה בן בתירא, שסובר תקרובת עבודת כוכבים מטמאה באהל. איכא דאמרי: איפכא אמר רבא: הא דקתני במתניתין "מטמאה במשא", בא להשמיענו שכל השחיטות שנעשו על ידי עובדי כוכבים דינם שזה לענין זה שאין בהם אלא טומאת משא כנבלה, ותו לא.

והכי קתני מתניתין: שחיטה זו של סתם עובד כוכבים מטמאה במשא. ויש לך שחיטה אחרת של עובד כוכבים שאף על פי שהיא חמורה ממנה מכל מקום היא כזו! דהיינו, שמטמאה במשא ואינה מטמאה באהל כמותה. ואיזו היא? זו תקרובת עבודת כוכבים. שנשחטה לשם עבודת

כוכבים. ומתניתין דלא כרבי יהודה בן בתירא, הסובר תקרובת עבודת כוכבים מטמאה באהל. דתנאי: רבי יהודה בן בתירא אומר: מנין לתקרובת עבודת כוכבים שהיא מטמאה באהל? שנאמר (תהילים ק) "ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים". דהיינו, זבחי עבודה זרה. ודרשינן: מה מת מטמאה באהל, אף זבחי מתים, שהם תקרובת עבודת כוכבים, מטמאה באהל.

מתניתין:

השוחט בלילה, וכן הסומא ששחט - שחיטתו כשרה.

גמרא:

מוכיחה הגמרא: מדקתני במתניתין "השוחט בלילה" ולא קתני "שוחטין בלילה", משמע דיעבר, אין, שרק בדיעבר כשרה השחיטה בלילה, אבל לכתחילה לא ישחוט בלילה שמא לא ישחוט את רוב הסימנים ולא יבחין בדבר מחמת החשיכה.

ורמינהו סתירה לכך, מהא דתנאי: לעולם שוחטין, בין ביום ובין בלילה.

בין בראש הגג, ואין לו לחשוש שמא יחשדו בו ששוחט לצבא השמים. וכן מותר לו לאסוף את דם השחיטה לתוך כלי אף על פי שבדרך כלל אסור לעשות כן שמא יחשדוהו שרצה לזרוק את הדם שבכלי לעבודה זרה, אבל בראש הגג מותר שהרי מובן שהוא עושה כך רק כדי שלא יתלכך הגג.

בין בראש הספינה, אף על פי שהוא שוחט לתוך הים שיש בוה איסור שמא יחשדוהו ששוחט לשר של ים. אבל בספינה מותר שהכל יודעים שכדי לא ללכלך את הספינה הוא עושה כן.

הרי מבוואר בברייתא דקתני "לעולם שוחטין" שמתור אפילו לכתחילה לשחוט בלילה וקשיא למתניתין?

ומתריצין: אמר רב פפא: ברייתא דקתני שמתור אפילו לכתחילה מיירי בשאבוקה מאירה כנגדו בשעת שחיטה ומתניתין מיירי ששוחט באפילה ולכן אסור לכתחילה.

אמר רב אשי: דיקא נמי מתוך המשנה והברייתא שבכל אחד מדובר באופן אחר דקתני התם בברייתא "בין ביום בין בלילה" משמע לילה דומיא דיום דהיינו שהלילה הוא בדומה ליום שגם בו היה אור על ידי הנהר שמאיר לפניו, והכא במתניתין קתני "וכן הסומא" משמע לילה דומיא דסומא, כשם שהסומא אינו רואה כלל, כך ה"לילה" מדובר באופן שאינו רואה דהיינו שהיה באפילה.

שמע מינה שכן הוא, כדברי רב פפא.

י"ד ע"א

מתניתין:

השוטט בשבת וביום הכפורים, אף על פי שהוא מתחייב בנפשו על ידי השחטיה, שהרי השוטט בשבת חייב סקילה וביום הכפורים חייב כרת, מכל מקום שחיתו כשרה.

גמרא:

אמר רב הונא: דרש חייא בר רב משמיה דרב: בהמה זו שנשחטה בשבת דקתני במתניתין שחיתוה כשרה, מכל מקום אסורה היא באכילה ליומא ביום השבת. (מבואר לקמן בגמ' שרב הוכיח כן מזה שנקטה המשנה גם יום הכפורים, לומר: כשם שביום הכפורים אסורה בהמה באכילה הוא הדין בשבת).

ונסבין חבריא למימר, בני הישיבה עלה על דעתם לומר, שרב סובר שתנא דמתניתין האוסר לאכול בו ביום - רבי יהודה היא. שמצינו שרבי יהודה אמר כן.

ודנה הגמרא: הי רבי יהודה? מאיזו דין שאמר רבי יהודה הוכיח רב שהוא אוסר באכילה באותו יום?

ומבארין: אמר רבי אבא: רבי יהודה ד"הכנה" היא, שאוסר לטלטל בשבת דבר שלא היה מוכן מאתמול בערב שבת לאותה מטרה שהוא משמש היום בשבת, שבגדר "מוקצה" הוא.

דתנן: מתחכין את הדילועין שנתלשו מערב שבת, חותכין אותם בשבת לחתיכות קטנות לפני הבהמה כדי שתאכל מהם, ואת הנבלה מחתכין לפני הכלבים, ואפילו אם מתה הבהמה ונעשתה נבלה היום בשבת.

רבי יהודה אומר: אם לא היתה נבלה מערב שבת אסורה היא בטלטול, לפי שאינה מן המוכן. שבערב שבת לא היתה הבהמה מוכנה ועומדת למאכל כלבים, שהרי עדיין היתה חיה, לפיכך נבלה זו היא מוקצה היום.

אלמא, סבר רבי יהודה, כיון דלא איתכן מאתמול בהמה זו לאותה מטרה שהיא משמשת היום, לפיכך היא אסורה. הכא נמי במשנתנו, שנשחטה הבהמה בשבת, כיון דלא איתכן בהמה זו, שלא הוכנה מאתמול לאכילה, שהרי עדיין לא היתה שחויטה אתמול, אסורה היא היום בטלטול משום מוקצה, לדעת רבי יהודה.

ומקשינן: אמר ליה אבוי לרבי אבא: מי דמו האופן דמשנתנו לדינא דרבי יהודה? והרי התם, בהמה שנעשתה נבלה בשבת, מעיקרא, קודם שנתבלה, היא היתה בגדר "מוכן" לאכילה אדם, והשתא היא "מוכן" לכלבים. ולכן אמר רבי יהודה שתורת מוקצה עליה. אבל הכא, בבהמה

טוב כיון שמערב יום טוב לא היתה מוכנה בודאות לאדם אלא היה ספק שמא לגדל וולדות עומדת?

אלא ודאי מוכרחים לומר שרבי יהודה סובר שבהמה בחייה עומדת בודאות לאכילת אדם ולכן מותר לשחטה ביום טוב, ואם כן חזרה הקושיא, למה יאסור רבי יהודה לאכול בהמה שנשחטה בשבת והרי מערב שבת היתה מוכנה לאכילת אדם?

והיטן בה בקושיה הגמרא: מנא לן דרבי יהודה סובר "אין ברירה"? אי נימא שמכאן אנו יודעים שהוא סובר "אין ברירה", מרתניא: הלוקח יין מביין הכותים שאינם מפרישים תרומות ומעשרות, ואין לו עתה כלים להפריש לתוכם את התרומות ומעשרות, והוא רוצה לתקן את היין ולהוציאו מידי טבל כדי שיוכל לשותתו ועכשיו תוך כדי השאת התרומות ומעשרות בתוך החבית, עד שימצא כלים להפריש לתוכם את התרומות, או שהדבר היה בערב שבת סמוך לחשיכה ואין בידו פנאי להפריש לתוך הכלים, קודם שתכנס השבת נשתיי בשבת אסור לעשות ולכן הוא רוצה לתקן את היין לפני הפרשה, הרי זה אומר: שני לוגין מתוך המאה לוגין שיש בחבית שאני עתיד להפריש אותם אחר השבת לצורך תרומה הרי הן מעכשיו תרומה בתוך החבית. עשרה לוגין שאני עתיד להפריש, הרי הן מעשר ראשון. תשעה לוגין שהן עשירית מהגוהר לאחר הפרשת המעשר ראשון הרי הן מעשר שני. ומיחל, מחלל עתה את המעשר שני הנמצא בחבית, ושותה מיד מהיין. ותיקין זה מתאפשר על ידי שאנו אומרים "יש ברירה". כלומר, שלאחר השבת כשיפריש את התרומה והמעשרות לתוך חבית נפרדת יתברר למפרע שאכן אותו היין שהופרש הוא אשר מתחילה נעשה תרומה ומעשרות, וממילא כל היתר הוא מלכתחילה חולין גמורים. ועל ידי כך יכול הוא לשתות מהיין קודם ההפרשה בפועל, מבלי לחשוש שמא הוא שותה תרומה, דברי רבי מאיר.

רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון אוסרין לעשות כן. כיון שהם סוברים "אין ברירה", דהיינו, שלא אמרינן שהוברר למפרע שהיין שהופרש הוא התרומה והמעשרות הרי כל החבית יש בה תערובת של חולין ותרומה ומעשרות. ולא ברור לנו היכן נמצאת התרומה והמעשרות והיכן נמצא החולין. ולכן השותה מהיין קודם ההפרשה יש לו לחשוש שמא הוא שותה תרומה שאסורה למי שאינו כהן. הרי מבואר להדיא שדעת רבי יהודה ש"אין ברירה".

שנשחטה בשבת, הרי מעיקרא, קודם שנשחטה, גם כן היא היתה "מוכן" לאדם, שהיתה מיועדת להישחט ולהאכל לאדם, והשתא נמי שנשחטה, הרי היא "מוכן" לאדם, ואם כן, למה תהא בהמה זו מוקצה? והרי מערב שבת כבר היתה מוכנה למה שהיא משמשת עתה.

ומתוך רבי אבא: מי סברת בהמה בחייה לאכילה עומדת? ער שאתה אומר שבהמה זו שנשחטה בשבת היתה מוכנה מערב שבת לאכילת אדם. אין הדבר כן. אלא, בהמה בחייה לגדל וולדות עומדת ולא היתה מוכנה מאתמול לאכילת אדם. ורק עתה שנשחטה נעשתה מוכן לאדם, ולפיכך יש עליה תורת מוקצה לדעת רבי יהודה, ואסורה היא באכילה ביום השבת.

ומקשה אבוי: אי הכי, שבהמה בחייה עומדת לגדל וולדות, אם כן תיקשי: כל בהמה לרבי יהודה ביום טוב, הוינן שחטינן לה? שהרי כשתישחט תהיה מוקצה כיון שרק עתה נעשתה מוכן לאדם, שהרי אתמול היתה עומדת לגדל וולדות ולא לאכילת אדם?

ומתצינן: אמר לו רבי אבא לאבוי: בהמה בחייה עומדת לאכילה ועומדת לגדל וולדות. כלומר שכל בהמה כל זמן שהיא חיה לא הוכרע עדיין למה היא עומדת אלא הדבר תלוי ועומד עד שתישחט. שנשחטה הרי שלאחר השחטה הובררה דלאכילה היתה עומדת מלכתחילה, ולכן מותר לשחטה ביום טוב כיון שלאחר שתישחט יתברר למפרע שבהמה זו היתה עומדת לאכילה והיתה מוכנה לאדם מאתמול. לא שנשחטה, דהיינו, בהמה זו שנשחטה בשבת ולא היתה שחויטה בערב שבת הרי בכניסת השבת הובררה דלגדל וולדות עומדת, שהרי אדם זה לא היה בדעתו לשחטה בשבת, הלכך אין לומר ששחטיה זו של שבת מבררת למפרע שהיתה עומדת מלכתחילה לאכילה אלא אדרבה אמרינן שאי שחיתיה בערב שבת מבררת שהיתה עומדת או לגדל וולדות ולכן אחר שנשחטה בשבת היא מוקצה לפי שלא היתה מוכנה לאדם מערב שבת. ומקשינן: והא לית ליה לרבי יהודה "ברירה" בכל דבר שאינו ברור בהוה, ועתידי להתברר בעתיד, סובר רבי יהודה שלא אומרים שלאחר שיתברר הדבר הרי כאילו למפרע היה מעותר להיות כן, אלא שכל עוד שלא הוברר, הרי הדבר בגדר ספק. וכיון ש"אין ברירה" הרי אם תאמר שרבי יהודה סובר שבהמה בחייה לא הוברר עדיין למה היא עומדת אם לאכילה אם לגדל וולדות, אי אתה יכול לומר שלאחר שחויטה התברר למפרע שהיא עומדת לאכילה, אלא אנו אומרים שבהמה זו עד שחויטה הרי היא בספק למה היא עומדת, ואם כן עדיין יקשה איך אפשר לשחוט בהמה ביום

י"ד ע"ב ודחינן: **התם** אין הטעם של התנאים האוסרים לומר "שני לוגין וכו'" משום ד"אין ברירה" אלא אף על פי שהם סוברים "יש ברירה" דעתו לאסור ו**בדקתני טעמא** בברייתא, דתניא: **למה** לו התנאים האוסרים **לרבי מאיר**: אי אתה מודה שיש לחשוש שמא יבקע הגוד שבתוכו היין קודם שיפריש ממנו התרומה ומעשרות ו**נמצא** שהוא שוטה **טבלים** למפרע שהרי הוא אמר שהתרומה והמעשר יחולו על היין שיפריש לאחר מכן וכיון שבסוף לא היתה הפרשה שהרי נבקע הגוד, הרי שאפילו אם תאמר "יש ברירה" לא יועיל, שאין כאן מה שיחברר שהרי לא חלה בשום מקום תרומה ומעשר, וממילא הכל נשאר טבל.

אמר להן רבי מאיר: **לכשיבקע** הגוד אז נאסור לשתות מהיין, אבל כל עוד שלא נבקע אין לחשוש לכך לפי שהוא דבר שאינו שכיח. ועדיין אנו שואלים מנא לן דרבי יהודה סובר "אין ברירה"?

ומתרגינן: **אלא מדתני** אנו נחכם ששמו איתן, יש להוכיח שדעת רבי יהודה שאין ברירה.

דתני אנו: **רבי יהודה אומר**: אין אדם מתנה על שני דברים כאחד דהיינו בשני חכמים העתידים לבא אין מועיל תנאי, **אלא** דוקא אם עתיד לבא חכם אחד ואינו יודע להיכן, יכול להתנות ולומר: **אם** בא חכם למזרח יהא עירובו למזרח ואם בא למערב יהא עירובו למערב ואילו כשבאו שני חכמים אחד לכאן ואחד לכאן לא.

והוינן בה בודעת רבי יהודה: **מאי שנא** "לכאן ולכאן", דלא? על כרחך משום ססבר רבי יהודה "אין ברירה", דהיינו שאין אנו אומרים שלאחר שהחליט בשבת לאיזה חכם הוא רוצה ללכת התברר למפרע שאכן לאותו צד היתה דעתו כבר מערב שבת ושאו הוא זמן קניית העירובין ללכת לשם, ועל ידי כך נקנה לו העירוב שבאותו צד, אלא הדבר נשאר בספק לאיזה צד רצה ללכת בערב שבת, וממילא לא ידוע איזה משני העירובים הוא קנה בערב שבת. ולכן, אינו יכול ללכת בשבת לשום צד, שהרי אם הוא קנה את העירוב שלצד מזרח הרי שאינו יכול לצאת מהעיר לצד מערב, וכן להיפך.

ואם כן תקשי, **מזרח ומערב**, כלומר, כשבא רק חכם אחד, ואותו אדם מתנה שהיכן שיבא, למזרח או למערב, שם יקנה עירובו, נמי לא יועיל התנאי, משום דאין ברירה?

ומבארנין: **ואמר רבי יוחנן**: לא כך היה המעשה אלא **וכבר** בא חכם קודם השבת לאחד מבתי המדרש, אלא שאדם זה לא ידע להיכן הגיע ולכן הוא מתנה שלאותו צד שיגידו לו למחר שהחכם הגיע לשם בערב שבת הרי העירוב שבאותו צד יקנה לו מעכשיו, הלכך אין זה ענין של ברירה אלא "גילוי מילתא" כיון שהעירוב אינו בספק ותלוי ועומד ברצונו של מי שהוא אלא שאדם משני העירובין קונה עכשיו בודאות אלא שאדם זה עדיין אינו יודע איזה עירוב קנה עד שיתגלה

לו הדבר למחרת. על כל פנים, מצינו שלדעת רבי יהודה "אין ברירה". ואם כן, אי אפשר לומר שרבי יהודה ד"הכנה" הוא ססובר שאסור לאכול הבהמה שנשחטה בשבת, כאמור לעיל. ועדיין אנו שואלים, מאיזה דין של רבי יהודה שמענו שהוא אוסר לאכול מהבהמה שנשחטה בשבת? ומתרגינן: **אלא**, **אמר רב יוסף**: **רבי יהודה דכלים** היא. שממנו יש ללמוד לאסור באכילה את הבהמה שנשחטה בשבת.

דתנן: **כל הכלים הניטלין בשבת**, שאינם מוקצה, אף שבריהן ניטלין, ואפילו אם נשבר הכלי בשבת, מותר לטלטל את השברים, **ובלבר שיהיו** השברים עושין מעין מלאכה. שעדיין אפשר להשתמש בשברים הללו לצורך מלאכה כל שהיא, ואפילו אם אינה מלאכה של ממש, כגון **שברי ערובה**, כלי שלשין בו בעצ צריך שיהיו ראויים לכסות בהן פי הפך, חבית, **שברי זכוכית** לכסות בהן פי הפך, שעל ידי כך יש עדיין על השברים תורת כלי.

רבי יהודה אומר: **ובלבר שיהיו** השברים עושין מעין מלאכתן הראשונה, שהשימוש של עכשיו היה דומה לשימוש שהיה קודם השבירה, כגון שיהי ערובה צריך שהיה ראויים לצוק לתוכן מקצה [תבשיל עבה שהוא דומה לעיסה הניתנת בעריבה], **שברי זכוכית** צריך שיהיו ראויים לצוק לתוכן שמן. דייקנין: "מעין מלאכתן" - אין, דוקא אז מותר לטלטל השברים, אבל אם עושים מעין מלאכה אחרת, לא, וזאת, אף על פי שעדיין תורת כלי עליהם שהרי הם עושים מלאכה כל שהיא.

אלא, **כיון דלא איתכן**, שלא הוכנו השברים מאתמול להך מלאכה שהם ראויים לעשות היום, אסור בטלטול משום מוקצה. **הכא נמי**, בהמה שנשחטה בשבת, **כיון דלא איתכן** בהמה זו מאתמול לאכילה, שלא היתה ראויה לאכילה אתמול בעודה חיה, אסורה היום משום מוקצה. ופרכינן: **אמר ליה אביי**: **דמי** בהמה שנשחטה לשבר כלי? והא תתם, בשבר כלי, מעיקרא, קודם שנשבר הכלי, היה עליו תורת כלי, והשתא הוא נעשה שבר כלי, יש כאן שינוי במדות הדבר, והוה ליה "נולד", ואסור.

אבל הכא, מעיקרא קודם שחיתה, הוה ליה **אוכלא**, שהרי הוכחנו לעיל שלדעת רבי יהודה בהמה בחייה עומדת לאכילה [שאם לא כן היה אסור לשחוט בהמה ביום טוב], ולבסוף אחר שחיתה, נמי אוכל הוא, ואם כן, **אוכלא** דאיפרת הוא, אוכל שנחלק, כלומר, שאין כאן אלא אוכל ששינה צורתו, **ושמענין ליה** לרבי יהודה דאמר: **אוכלא** דאיפרת, שפיר דמי. שאינו נחשב כ"נולד".

דתנן: אין סוחטין את הפירות בשבת כדי להוציא מהן משקין, שהסחיטה היא "אב מלאכה" בשבת. ו**אם יצאו** המשקין מעצמן, אסורין בשתייה. שגורו חכמים שאם נתיר לו לשתות שמא יבא לסחוט את הפירות כדי להוציא מהם את המשקין.

רבי יהודה אומר: אם היו הפירות עומדין לאוכלין דהיינו, לאכילה ולא לסחיטה, הרי הוציא מהן מותר. כיון שאין דעתו נוחה מכך שיצאו מהן המשקין, אין לחשוש שמא יסחוט. ואם הפירות עומדין לסוחטם ולהוציא מהן משקין, הרי הוציא מהן אסור, שהיאול דעתו נוחה מהמשקין היוצאים יש לחשוש שמא יבא לסחוט.

הרי מוכח שרבי יהודה אינו אוסר את המשקין היוצאין מהפירות משום "נולד", לפי שאוכל שנשתנה צורתו אינו נחשב כ"נולד", ואם כן למה יאסור את הבהמה שנשחטה בשבת, שאף היא אינה "נולד"?

ומתרגינן: **לאו** אתמר עלה על אותה משנה: **אמר רבי יהודה** **אמר שמואל**: מודה היה רבי יהודה לחכמים בסלי זיתים וענבים שאפילו אם ייער אותם לאכילה הרי המשקין היוצאים מהן אסורים.

אלא, סובר רבי יהודה, כיון דלסחיטה קיימו, שהזיתים והענבים רוב העולם מייעדים אותם לסחיטה, על כן יש לחשוש שמא אדם זה שיעיד אותם בתחילה לאכילה יהיב דעתיה, יתחרט לאחר מכן, וייעיד אותם לצורך משקין, ולכן גזרו בהם חכמים שהמסקים היוצאים יאסרו בשתייה שמא יסחוט. **הכא נמי**, כיון דבהמה לשחיטה קיימא, יהיב דעתיה עליה שלאחר שתישחט יאכל ממנה. ויש לגזור שאם נתיר לו לאכול במכהה זו שנשחטה בשבת שמא יבוא בפעם אחרת לשחוט לבתחילה בהמה בשבת.

ופרכינן: **מידי הוא טעמא**? והרי כל מה שאנו טורחים למצוא היכן אומר רבי יהודה שבהמה שנשחטה בשבת אסורה אינו אלא לרב, שהוא אמר שמשנתנו האוסרת את הבהמה באכילה אליבא דרבי יהודה היא, ואין תאמר לרב שרבי יהודה אוסר ביותים וענבים? **האמר רב**: חלוק היה רבי יהודה על חכמים אפילו בסלי זיתים וענבים שאין לגזור בהם שמא יסחוט, ואם כן למה נגזור בבהמה שנשחטה בשבת?

ומתרגינן: **אלא** **אמר רב** ששת בריה דרב אידי: משנתנו, האוסרת לאכול הבהמה בשבת - רבי יהודה דגרות היא. דתניא: מטלטלין בשבת נר חדש של חרס שלא הדליקין בו עדיין, אבל לא ישן, לפי שהוא מאוס בעיני אדם, והרי הוא מוקצה מחמת מיאוס, דרבי רבי יהודה. וכשם שרבי יהודה אוסר במוקצה מחמת מיאוס כך יש לו לאסור בהמה זו שהיא מוקצה מחמת איסור, שכן בכניסת השבת היתה מוקצה משום שהיה עליה איסור אבר מן החי. וכלל בדינו שדבר שהיה מוקצה בבין השמשות בערב שבת הרי הוא מוקצה לכל השבת.

ומקשינן: אימר דשמעת ליה לרבי יהודה, דוקא במוקצה מחמת מיאוס, לפי שדבר המאוס מקצה אותו האדם אבר מן החי, אבל מוקצה מחמת איסור מי שמעת ליה דמוקצה הוא?

מ"ו ע"א ומתריצין: אינן! דתנן: רבי יהודה אומר: כל הנרות של תחנת

מטלטלין בשבת אפילו אם הם ישינים, לפי שהנרות העשויין מממתכת אינם מאוסים. חוץ מן הנה שהדליקו בו באותה שבת, שהיה בתוכו פתילה דולקת בכניסת השבת, שאסור בטלטול כל השבת, אפילו לאחר שתכבה האש, משום מוקצה מחמת איסור. שכל עוד האש דולקת אסור לטלטל את הנה שמא יגרום בטלטולו לכבוי האש, ולכן מוקצה הוא לכל השבת.

הרי שרבי יהודה סובר: מוקצה מחמת איסור. ודחינן: ודלמא שאני התם בנר דעל ידי שהדליק בו, הוא דחי ליה כדיונים והקצה אותו מדעתו שלא ישתמש בו בשבת. אבל בהמה, אף על פי שהיא אסורה, הרי לא עשה בה מעשה להקצותה מדעתו ולכן יש לומר שאינה מוקצה.

ועדיין אנו שואלים מאיזה דין של רבי יהודה יש להוכיח לאסור בהמה שנשחטה בשבת?

ומתריצין: אלא אמר רב אשי: רבי יהודה דבמשל היה.

דתנן, המבשל בשבת, אם היה בשוגג, יאכל. מותר לו (כל שכן לאשים אחרים) לאכול מהתבשיל אפילו הייום בשבת.

ואם בישל במזיד, לא יאכל, לא הוא ולא אחרים, מהתבשיל עד שתצא השבת, ויעבור זמן מה שבו היה אפשר לתבשיל הזה להתבשל. והכל בכדי לא ליהנות ממלאכת שבת שנעשתה באיסור, שעל ידי שהוא ממתין עד לאחר זמן האמור אינו נהנה מהמלאכה, דברי רבי מאיר.

רבי יהודה אומר: אם בישל בשוגג, יאכל רק במוצאי שבת, בין הוא בין אחרים, לפי שגם שנתבשל בשוגג נעשתה כאן עבירה ואין ליהנות מדבר שנעשה בעבירה. **במזיד, לא יאכל האדם הזה** שבישל בשבת עולמית מן התבשיל, שקנסו אותו חכמים שלא יאכל ממנו לעולם הואיל וחילל שבת. אבל אנשים אחרים מותר להם לאכול מהתבשיל במוצאי שבת.

זהו אותו רבי יהודה, שלדעת רב, הוא סובר במשנתנו, שבהמה שנשחטה בשבת אסורה לכל אדם בו ביום.

שכן משנתנו מדברת בשחט בשוגג, כמבואר להלן, ורבי יהודה הוא שסובר כן שהמבשל בשוגג אסור בין לו בין לאחרים עד מוצאי שבת, והוא הדין בשחיטה.

אם במשכה ברייתא: **רבי יוחנן הסנדלר אומר:** ואם יבישל בשוגג, יאכל למוצאי שבת לאחרים. ובהו מודה הוא לדעת רבי יהודה שאין ליהנות ממלאכת שבת. אלא שהוא מחמיר ממנו ואומר: **ולא לו!** מי שבישל, אפילו אם הוא שוגג, אסור לאכול מהתבשיל לעולם. לפי שקנסו חכמים את

העובר בשוגג כאילו היה מזיד. **במזיד, לא יאכל עולמית, לא לו ולא לאחרים.** שלדעת רבי יוחנן הסנדלר אסור מן התורה לכל אדם לאכול לעולם דבר שנעשה בו איסור בשבת במזיד.

ודנה הגמרא: למה העמדנו משנתנו, האוסרת לאכול בשבת את הבהמה שנשחטה בו ביום, כרבי יהודה? ונקמה למשנה בכגון ששחט **במזיד, ורבי מאיר היא,** שבמזיד אף הוא מודה שאסור לאכול לכל אדם בו ביום? ומתריצין: לא סלקא דעתך שמשנתנו מדברת במזיד דוקא. דקתני במשנה "שבת ויום הכפורים".

ואמרין: שבת דומיא דיום הכפורים, דומה היא ליום הכפורים, לא שגא שחט בשוגג ולא שגא שחט במזיד לא אכיל, אי אפשר לאכול מהבהמה באותו יום שהרי יום צום הוא, אף הכא בשבת נמי, לא שגא בשוגג ולא שגא במזיד לא אכיל. ועל כרחק רבי יהודה היא, שאסור אפילו בשוגג לאכול באותו יום.

ותמיהין: ומו מצית מוקמת לה למשנתנו בשוגג ואליבא דרבי יהודה, והא "אף על פי שמתחייב בנפשו" קתני במשנה ואי אפשר לומר בשוגג שהוא מתחייב בנפשו?

ומתריצין: הכי קאמר: אף על פי שהשחט **במזיד מתחייב בנפשו הוא, הכא דבשוגג שחט, שחיטתו כשרה.**

ואתכי מקשינן: ונקמה משנתנו כרבי יוחנן הסנדלר דאמר: לא שגא בשוגג ולא שגא במזיד לא אכיל בו ביום, לא הוא ולא אחרים?

ומתריצין: **רבי יוחנן הסנדלר קמפלוג במוצאי שבת,** שלענין היתר האכילה במוצאי שבת יש לדעתו חילוק בין המבשל לבין אנשים אחרים. שדוקא לאחרים מותר לאכול במוצאי שבת, ולא לו, שהוא אסור לעולם אפילו בשוגג. ואילו תנא דידן של המשנה "שחיטתו כשרה" קתני, דמשמע לא שגא לו ולא שגא לאחרים מותרת הבהמה לאכילה במוצאי שבת. ועל כרחק אין המשנה סוברת כרבי יוחנן הסנדלר.

תני תנא קמיה דרב, תלמיד אחד שנה בעמדו לפני רב; ברייתא זו: **המבשל בשבת, בשוגג יאכל, במזיד לא יאכל.** והיינו כדעת רבי מאיר, ומשתיק ליה רב לאותו שאמר כן.

ודנה הגמרא: מאי טעמא משתיק ליה רב? אולימא משום דסבירא ליה לרב כרבי יהודה, והתנא תני ברייתא שסוברת כרבי מאיר.

וכי משום דסבירא ליה לרב כרבי יהודה, מאן דתני כרבי מאיר משתיק ליה? ועוד תיקשי: מי סבר לה רב כרבי יהודה? והאמר רב חנן בר אמי: כי מורי להו רב תלמידיה, כשהוא פוסק לתלמידיו לכל אחד

ביחידות בשאלה זו של המבשל בשבת, מורי להו כרבי מאיר המקל מכולם. וכי דריש בפירוקא, כשהוא דורש בפני רבים, דריש כרבי יהודה, שמחמיר מרבי מאיר, משום עמו הארץ, שלא יבוא להקל באיסור שבת. הרי שרב סובר בעיקר הדין כרבי מאיר, ולמה השתיק את התנא?

וכי תימא לכן השתיקו משום דהאי תנא בפרקיה, ביום הדרשא לפני הרבים, הוי תנא קמיה דרב, וחש רב שמא ישמעו עמי הארץ את קולו, והשתיקו.

אין לומר כן. דאטו כולי עלמא לתנא צייתו? וכי הנוכחים בדרשא מטיים אונם לשמוע מהתלמידים היושבים שם את משנתם שהם שונים כל אחד לעצמו? הרי לאמוראי צייתו, לזה שהיה עומד לפני רב ומשמיע לרבים את מה שרב לחש לו, אליו היו שומעין.

ומתריצין: אמר רב נחמן בר יצחק: לכן השתיקו, לפי שהתנא הזה לא שנה ברייתא ד"המבשל בשבת" אלא "שוחט" תנא קמיה דרב.

שכך היה שונה: השוחט בשבת, בשוגג יאכל, במזיד לא יאכל!

וכך אמר ליה רב: מאי דעתך, כדעת מי שניתן כרבי מאיר? טעות בידך? דעד כאן לא קשרי רבני מאיר בשוגג לאכול בו ביום אלא במבשל בשבת, והאילו דרואו היה המאכל הזה גם קודם בשולו לכוס, היינו לאכול אותו חי, ולכן אין עליו איסור מוקצה, כיון שבין השמשות היה ראוי לאכילה. אבל השוחט בשבת דאין הבהמה ראוי לכוס, לאכלה קודם שחיטה, לא אמר רבי מאיר שהיא מותרת בו ביום. שאף על פי שאין לאסור אותה בגלל מלאכת שבת שנעשתה בה הרי יש על הבהמה איסור מוקצה, כיון שבין השמשות של ערב שבת היא היתה מוקצה מחמת שלא היתה ראוי לאכילה.

ומקשינן: והא מתניתין, ד"שוחט" הוא?! שבמשנתנו ה"שוחט בשבת" שנינו ולא "המבשל בשבת", ואמר רב הונא, דרש חיאי בר רב משמיה דרב: אסורה באכילה ליומא, ביום השבת. ונסבין חריבא למימור שרב סובר שמתניתין רבי יהודה היא. שרק לדעתו של רבי יהודה נאסרה הבהמה שנשחטה בשבת מלאכלה ביום.

הא לדעת רבי מאיר, שרי לאכלה היום?! וקשה לרב נחמן בר יצחק, האומר שרב השתיק את התנא לפי שהוא סובר שבשחטה בשבת מודה רבי מאיר שאסור לאכול הבהמה בו ביום, משום מוקצה?!

ומתריצין: כי שרי רבי מאיר, והיינו - הא שאמר רב, שלפי רבי מאיר מותר לאכול הבהמה בו ביום,

לכתחילה לשחוט לחולה בשבת?! ומתריצין: משנתנו מדברת כגון שהיה לו חולה מערב שבת, והבריאי בשבת! ולאחר שהבריאי שחטו את הבהמה (בשוגג) ונעשה איסור בשחיטה זו. לכן אסורה באכילה לרבי יהודה.

ואילו לרבי מאיר היא מותרת באכילה, שלא אסר רבי מאיר מעשה שבת שנעשה בשוגג. ומכל מקום, לפי רבי מאיר אין לאסור את הבהמה משום מוקצה, כיון שה"מוקצה" לכל

מ"ו ע"ב מיירי כגון שהשוחט היה לו חולה מסוכן מבעור יום, הותר לשחוט

עבורו בשבת. ועל כן אין איסור מוקצה על בהמה זו שנשחטה בשבת עבור החולה, לפי שהיא מוזמנת מבעור יום לכך ששחיטה בשבת. אלא, שיש לאסור אותה מטעם אחר, כדי שלא ליהנות ממלאכת שבת. ואם כן, לא נוכל להעמיד את המשנה אלא אליבא דרבי יהודה, כאמור לעיל.

השבת נקבע בבין השמשות של ערב שבת, וכל שלא חל עליו או תורת מוקצה לא אמרין בו "מגו דאיתקציא לבין השמשות איתקציא לכולי יומא". ובהמה זו לא היתה מוקצה בבין השמשות שהרי אז עדיין לא הבריא החולה, והיתה הבהמה מוזמנת לשוחטה עבורו אלא רק בשעה שהבריא החולה נעשית הבהמה מוקצה, ומשעה שהיא נשחטה בשוגג והותרה לאכילה, יורד מעליה איסור מוקצה.

ומה שאמרנו, שלכן השתיק רב את התנא ששנה לפניו, משום ששונה הדין בשחט בשוגג בשבת ממשל בשבת, שבשחט יש מלבד האיסור של הנגה ממלאכת שבת עוד איסור של מוקצה, ענין זה הוא, כי הא דאמר רב אחא בר אדא אמר רב, ואמרי ליה, אמר רבי יצחק בר אדא אמר רב, שמתוך דבריהם למדנו שכך אמרו בשמו של רב: **השוחט לצורך חולה בשבת**, והחולה הזה היה בריא אתמול והיום בשבת חלה, הרי אף על פי שלא נעשה כאן איסור של מלאכת שבת, מכל מקום **איסור לבריא** לאכול מהבהמה משום מוקצה. לפי שאתמול לא היתה הבהמה מוזמנת ועומדת לשחט בשבת, שהרי עדיין לא היה חולה.

אבל, המבשל בשר (שנשחט לפני שבת) לחולה בשבת אפילו אם החולה נחלה רק בשבת, **מותר לבריא** לאכול מהתבשיל!

מאי טעמא?
האי, **ראוי לכוס**, הברש השחוט היה ראוי לאכול גם קודם בישולו, הלכך אינו מוקצה, שהרי גם אתמול בערב שבת היה ראוי לאכילה (ומלאכת שבת גם אין כאן, שהרי מותר היה לבלש לצורך החולה). והאי, **אינו ראוי לכוס**, הברש של בהמה שנשחטה בשבת אינו ראוי לאכילה קודם שחיטה, ולכן הוא מוקצה, שהרי אתמול הוא לא היה ראוי לאכילה.

אמר רב פפא: פעמים שהשוחט לחולה מותר לבריא לאכול מהבשר. כגון שהיה לו חולה מנעור יום ולא הבריא בשבת, שאין כאן איסור מוקצה, שהרי הבהמה מוזמנת מערב שבת לשחיטה עבור החולה. וגם לא איסור הנאה ממלאכת שבת, שהרי היה מותר לכתחילה לשחוט עבור החולה.

ופעמים **המבשל לחולה בשבת** אסור לבריא לאכול מהתבשיל, כגון שנחלה החולה בשבת וקצץ לו מהמחומר לקרקע דלעת ובישלה. שאף על פי שהיה מותר לו לתלוש עבור החולה, מכל מקום הדלעת מוקצה היא, לפי שבבין השמשות של ערב שבת לא היתה ראוי לאכילה שהיה אסור לתלוש אותה מהמחומר. ומכיון שהחולה עדיין לא נחלה בערב שבת אין לומר שהדלעת היתה מוכנה ועומדת מערב שבת לכך שתיתלש עבורו בשבת.

אמר רב דימי מנהרדעא: הלכתא - השוחט לחולה בשבת והחולה חלה אתמול ועדיין לא הבריא היום, **מותר לבריא** לאכול מהבשר באומצא, מבלי לבשלו בשבת, שאין כאן לא איסור מוקצה ולא הנאה ממלאכת שבת.

מאי טעמא לא נגזר שמא כשהוא שוחט עבור החולה ישחוט גם עבור הבריא?
כיון דאי אפשר לאכול כוית בשר מהבהמה בלא שחיטה של כל הבהמה כי קא שחית אדעתא דחולה קא שחיתו! שלא שייך לחשוש שמא תוך

כדי השחיטה עבור החולה יוסיף במלאכת השחיטה עבור הבריא שהרי בשביל אותו הכוית שהחולה יאכל צריך את כל מלאכת השחיטה של הבהמה הזאת.

אבל, המבשל לחולה בשבת, אסור לבריא לאכול מהתבשיל. ואפילו באופן שאין איסור מוקצה ולא הנאה ממלאכת שבת. **גזירה שמא** תוך כדי בישול לחולה ירבה בשבילו, יוסיף המבשל בכמות האוכל המתבשל כדי שהבריא גם הוא יאכל ממנו.

מתניתין:

א. **השוחט במגל יד**, שמשמשים בו בשני הדגדים, בצידו האחד הוא חלק כמו סכין ובצידו השני יש בו פגיונות, והוא שחט בצד החלק, או בצדו, באבן חדה, או בקנה של עץ חד, שחיטתו כשרה.

ב. **הכל שוחטין, ולעולם שוחטין, ובכל שוחטין** [כל זה יבאר בגמרא] **חוץ ממגל קצור** שקוצרים בו התבואה, ומשמשים בו רק בצד אחד, ובאותו צד יש בו פגיונות, שכולן כפופות ונוטות לצד אחד בשפייע, והמגירה, סכין מלא פגיונות העומדות ישר, והשיניים שתי שיניים המחוברות לחיי הבהמה ואוחזו בלחי (התלוש מהבהמה) ושוחט עם השיניים. והריוח שבין השיניים הרי הוא כסכין פגומה, והציפוף, שהיא מחוברת לגוף האדם. השוחט בכל אלו שחיטתו פסולה מפני שהם **חונקין** שמחמת הפגיונות שבהן אינן חותכין את הסימנים שבצואר הבהמה אלא קורעין אותם. וטעם זה אינו אמור לגבי צפוף, שהפסול בו מחמת שהוא מחובר לגוף.

גמרא:

מוכיחה הגמרא: מדקתני במשנתנו "השוחט במגל יד", ולא קתני "שוחטין במגל יד", משמע, **דיעבד, אין, שרק** בדיעבד כשרה השחיטה בהם, אבל **לכתחילה לא ישחוט בהם**.

והשחט תיקשי: **בשלמא במגל יד** ניחא שאין לשחוט בו לכתחילה, כיון שצדו האחד פגום. ואף שהוא שוחט בצד החלק יש לחשוש דלמא אתי למיעובד השחיטה באינדך גיסא בצד הפגום.

אלא צור וקנה, דמשמע ממתניתין, דלכתחילה לא ישחוט בהם, ורמיניהו סתירה לכך מהא דתניא: **בכל שוחטין, בין בצור, בין בזוכיית, בין בקרומית של קנה, צלע של קנה** החתוך לאורכו. ומדקתני "בכל שוחטין" משמע שאפילו לכתחילה מותר לשחוט בצור וקנה, וקשיא אמתניתין?

ומתריצין: **לא קשיא**. כאן, ברייתא שמתירה לכתחילה, מיירי בתלוש שהצור והקנה לא היו מחוברים לקרקע. כאן, משנתנו שאוסרת לכתחילה, מיירי במחומר לקרקע.

דאמר רב כהנא: השוחט ברבר המחומר לקרקע - רבי פוסל את השחיטה, ורבי חייא מכשיר. ומשנתנו סוברת כרבי חייא, המכשיר במחומר, ואף על פי כן לכתחילה לא ישחוט במחומר. ומשום דעד כאן לא קא מכשיר רבי חייא אלא **בריעבד**, כדמשמע מהלשון "השוחט במחומר", אבל **לכתחילה לא**.

ודנה הגמרא: **במאי אוקימתא?** כשיטת מי העמדתו משנתנו? **כרבי חייא**, ואמרנו שדוקא

בדיעבד הוא שמכשיר רבי חייא במחומר. ומקשינן: **אלא הא דתניא, בכל שוחטין, בין בתלוש בין במחומר, בין שהסכין נמצאת למעלה, על צואר הבהמה, וצואר הבהמה הוא למטה, מתחת לסכין, דהיינו ששחט כרגיל, בין שהסכין למטה, מתחת לצואר, וצואר הבהמה למעלה, על הסכין, שגם בצורה כזאת מותר לשחוט, ואין אנו חוששין שמא מכובד הצואר על הסכין ייחתך הצואר בבת אחת טרם שיעשה הולכה והבאה עם הסכין.**

והשתא תיקשי: ברייתא זו, דקתני בה "בכל שוחטין", דמשמע שמותר אפילו לכתחילה לשחוט במחומר, מני היא? **לא רבי ולא רבי חייא!**

דאי רבי חייא, הרי אמרנו שהוא סובר שהמחומר כשר **דיעבד אין, לכתחילה לא**.

אי רבי, האמר: אפילו **דיעבד נמי לא** כשר אם שחט במחומר?

ומתריצין: **לעולם ברייתא רבי חייא היא**. אלא שרבי חייא סובר שאפילו לכתחילה מותר לשחוט במחומר. והאי דקמיפלגי **בריעבד**, ולכך נשנתה מחלוקת רבי חייא ורבי בלשון **דיעבד**, כדמשמע מדקתני "השוחט במחומר", [על אף שרבי חייא מכשיר אפילו לכתחילה] הוא **להודיען כחו דרבי**, שאפילו בדיעבד פוסל במחומר.

ואכתי מקשינן: **אלא מתניתין, דקתני "השוחט..." בצור ובקנה"**, דמשמע **דיעבד, אין, לכתחילה לא**, והעמדתו לעיל משנתנו שלכן לא הכשירה בצור ובקנה אלא רק בדיעבד משום דמיירי במחומר, **מני היא? לא רבי ולא רבי חייא!**

דאי רבי חייא האמר: **אפילו לכתחילה** כשר במחומר ואי **רבי האמר: אפילו דיעבד נמי לא** כשר במחומר?

ומתריצין: **לעולם רבי חייא סבר** שאפילו **לכתחילה** כשר במחומר כפי שאמרנו, **ומתניתין דקתני "השוחט"** דמשמע רק **דיעבד - רבי היא**. שרבי מודה בדדיעבד כשרה השחיטה במחומר. ותמהינן: **קשיא דרבי אדרבי**. שהרי רב כהנא אמר לעיל שרבי פוסל במחומר, ומשמע שאפילו בדיעבד פסול?

ומתריצין: **לא קשיא:**

כאן, מה שרב כהנא אמר שרבי פוסל אפילו בדיעבד **במחומר** מתיקור. כששחט ברבר שמעולם לא היה תלוש אלא מתחילת ברייתו הוא מחומר לקרקע.

כאן, משנתנו, שרבי מכשיר בדיעבד, מיירי ששחט ברבר שהיה קודם תלוש ולבסוף חיברו לקרקע.

ומנא תימרא דשני לן שיש להבדיל בין מחומר מתיקור לבין תלוש ולבסוף חיברו? מכאן יש ללמד כן:

דתיא: השוחט במוכני, לגלגל שחיבר לו סכין, והאדם מסובב את הגלגל ושוחט - שחיטתו כשרה.

ואם שחט במחומר לקרקע - שחיטתו כשרה. ואם נעץ סכין בתוך הכותל ושחט בה על ידי שהולך והביא את צואר הבהמה על הסכין - שחיטתו כשרה!

ואם היה צור יוצא מן הכותל, שהיתה אבן חדה בולטת מכין אבני הכותל, או שהיה קנה עולה מאליו, שלא נטע אותו אדם אלא צמח מאליו, ושחט בו - שחיטתו פסולה!

חזרה לתוכן העניינים

מ"ז ע"א ומסקינן הראיה: קשיין אהרדי ברייתא זו סותרת עצמה.

שבדישא קתני שהשוטת במחובר לקרקע שחיתו כשרה, ובסיפא תני השוטה בצור קנה המחברים לקרקע שחיתו פסולה?

אלא לאו, שמע מינה: שאני בין מחובר מעיקרו, כגון הצור שיוצא מהכותל שלא נבנה על ידי אדם אלא חפרו בקרקע ונתהוה שם מאליו כותל. וכן קנה צמח מאליו, שאלו פסולה השחיטה אפילו בדיעבד, לבין תלוש ולבסוף חיברו, שבוה מדברת הברייתא ברישא, שאו השחיטה כשרה בדיעבד.

שמע מינה, שאכן יש לחלק בין מחובר מעיקרו לבין תלוש ולבסוף חיברו, ואם כן, יש לומר שרבי גם הוא סובר כן, ונתיישבה הסתירה שמצאנו לכאורה בדבריו.

אמר מר: השוטה במוכני שחיתו כשרה. ומקשינן: והתניא: שחיתו פסולה?

ומתריצין: לא קשיא: הא דקתני שחיתו כשרה, בסריג דפחיא, בגלגל שהאדם מטובב אותו והסכין מחובר אליו, שהשחיטה נעשית מכח האדם לפיכך היא כשרה. הא דקתני שחיתו פסולה, בסריג דמיא. בגלגל שמסותב מכח זרם המים, שהשחיטה לא נעשית שם מכח האדם לפיכך היא פסולה. שהשחיטה צרכה להיעשות בידי אדם.

ואיבעית אימא: הא והא, שתי הברייתות, מדברות בסריג דמיא. ולא קשיא: הא דקתני כשרה - בכח ראשון, שהאדם הסיר את המעצור המונע מהמים לזרום ומיד כשהתחילו המים לזרום ולהניע את הגלגל נשחטה הבהמה מהגלגל, שזה נחשב שהשחיטה נעשתה מכח אדם ולכן השחיטה כשרה. הא דקתני פסולה - בכח שני, לאחר שהגלגל הסתובב פעם ופעמים, או נשחטה הבהמה, שזה כבר נחשב שהשחיטה נעשתה מכח המים, ולכן היא פסולה.

וחילוק זה בין כח ראשון לכח שני מצינו במקום אחר, וכי את דאמר רב פאא: הא מאן דכפתיה לחברייה כפתו בחריבם, ואשקול עליה דכפתיה דמיא, שפתח סכר מים, ועל ידי כך הטה את זרם המים לעברו, ומית על ידי שטבע במים, חויב הכופת משום רוצח.

מאי טעמא הוא חייב, והלא נהרג מכח המים, והאדם אינו אלא גורם בדבר?

משום דגריג דיריה הוא דאהני ביה, כאילו הוא ירה בו חץ. לפי שכח המים הללו שהטה אליו נחשב כחצי שני, והרי זה כאילו הרגו בידיים ממש, ולכן כי"גמא".

והני מילי שנחשב כרוצח בידיים, דוקא בכח ראשון. שכפת אותו סמוך למוצא המים מהסכר והמים באו אליו מיד כשהטה אותם לעברו, שאו נחשב שהדבר נעשה מכח האדם שהטה את המים.

אבל בכח שני, אם כפתו רחוק מהמקום שבו פתח את הסכר והטה את המים לעברו, ורק לאחר מכן הגיעו המים עליו והטביעוהו, הרי הוא פטור, כי **גרמא בעלמא הוא,** ולא נחשב כאילו הרגו בידיים.

יתוב רב אחרייה דרבי חייא, ורבי חייא הוי יתיב קמייה דרבי. ויתוב רבי וקאמר: מנין לשחיטה שהוא צריך לשחוט דוקא על ידי דבר התלוש

מהקרקע? שנאמר "ויקח את המאכלת לשחוט" ומאכלת הוא דבר שאינו מחובר.

אמר ליה רב לרבי חייא: מאי קאמר רבי? רב לא הבין כיצד אפשר ללמוד מהפסוק הזה, וכפי שיבואר להלן.

אמר ליה רבי חייא לרב: וי"ו דכתיב **אופתא קאמר.** כלומר, דבר שאינו נכון אמר רבי. והדבר דומה למי שכותב אות י"ו על הבקעת שמפני שהבקעת עשויה חריצים חריצים נראית הרי"ו שבורה ולא חלקה, כך הוא הדבר שאמר רבי - אינו חלק.

ודנה הגמרא: **והא קרא קאמר רבי,** ולמה אין ללמוד ממנו לפסול שחיטה במחובר?

ומתריצין: **קרא, וריוותיה דאברהם קא משמע לך,** שהביא עמו מאכלת לפי שחשש שמא לא ימצא במקום העקידה במה לשחוט, ואפילו לא דבר מחובר. ולא משום שהמחובר פסול הוא לשחיטה.

אמר רבא: פשיטא לי שדבר התלוש ולבסוף חיברו לקרקע, הרי לענין עבודת כוכבים הוי תלוש. שהדין הוא שהעובד עבודה זרה הרי הדבר שאותו הוא עבד נאסר בהנאה ואם היה הדבר שעבד לו מחובר לקרקע אינו נאסר, ודוק אם היה מחובר מתחילתו לקרקע. אבל היה מלכתחילה תלוש ואחר כך חיברו לקרקע, אומר רבא שאין דינו כמחובר. ואפילו אם עבד לו עכשיו לאחר שחיברו, הרי הוא נאסר בהנאה כדון דבר התלוש.

דאמר רב: המשחתה לבית שלו, אסרו בהנאה [נבל לבית שאינו שלו אינו יכול לאסרו].

ובית הוא דבר המחובר לקרקע שהיה תלוש בתחילתו, שהרי האבנים מהן נבנה הבית היו תלושים לפני כן.

ואי סלקא דעתך דתלוש ולבסוף חיברו הוי מחובר, למה יאסר הבית? שהרי מחובר אינו נאסר בעבודה זרה, שנאמר [נברים יב] "אבד נאסר... את אלהיהם על ההרים", ודרשינן: דוקא אלהיהם שעל ההרים צריך לאבדם, ולא ההרים עצמם שהיו אלהיהם, שאותם אין צריך לאבד כיון שהם מחוברים לקרקע אלא מותרים הם בהנאה. אלא ודאי לכן נאסר הבית משום דתלוש ולבסוף חיברו דינו כתלוש.

כל דבר מאכל אינו מקבל טומאה אלא אם הוכשר לפני כן לקבלת טומאה. ההכשר הוא על ידי הטבתו של האוכל פעם אחת במים או בשאר משקים, ומאז הוא יכול לקבל טומאה.

המים אין בכוחם להכשיר את האוכל אלא אם כן והעניקה להם חשיבות כגון שהיה חפץ בהם בכך שהיתה דעתו להשתמש במים אלו. ולאו דוקא לצורך האוכל שעתידי להיות מוכשר על ידיהם, אלא אפילו אם נתכוין להשתמש בהם לצורך דבר אחר די בכך ונבלבד שהוא יהיה דבר התלוש מהקרקע, ואז, אפילו אם ביאת המים על האוכל היתה בניגוד לרצונו, הוכשר האוכל כיון שבאו עליו מים שהחשיבם.

וכן אם מלכתחילה לא היתה דעתו להשתמש במים, אלא שביאת המים על האוכל היתה לרצונו, הרי גם בכך נעשה שימוש במים ונעשו חשובים על ידי כך, והאוכל הוכשר לקבל טומאה.

עד אמר רבא: פשיטא לי כי לענין הכשר זרעים

[כינוי לכל דבר מאכל], מחלוקת תנאי היא לגבי תלוש ולבסוף חיברו אם נחשב כתלוש או כמחובר.

דתנן, [משחיין ד ה]: **הכופה קערה,** שהניחה לקערה בצורה הפוכה, והסמיכה על הכותל בזמן ירידת הגשמים, אם עשה כן **בשביל שתודח** הקערה ממי הגשמים, ולאחר מכן נפלו מים אלה על האוכל אפילו שלא ברצונו, הרי זה **ב"כי יותן**, שהוכשר האוכל לקבלת טומאה, ונתקיים בו מה שכתוב "וכי יותן מים על זרע ונפל מנבלתם עליו, טמא הוא לכם". שמכאן אנו לומדים שרק על ידי ביאת המים על האוכל הוא מוכשר לקבל טומאה.

שהואיל והיתה דעתו להשתמש במים לצורך הקערה, שהוא דבר התלוש מהקרקע, נעשו המים חשובים בכך, ויש בכוחם להכשיר את האוכל הנוגע בהם, ואפילו אם לא החשיב אותם לצורך האוכל, אלא, אדרבה, ביאת המים על האוכל היתה שלא לרצונו.

אבל אם כפה את הקערה על הכותל **בשביל שלא ילקה הכותל** על ידי הגשמים, אינו **בכי יותן**, ולא הוכשר האוכל שנגע במים אלו לקבלת טומאה. כיון שמי הגשמים הללו לא נעשו חשובים שהרי לא גילה רצון בהם, ולכן אין בכוחם להכשיר לקבלת טומאה (אלא אם כן היתה ביאת המים על האוכל לרצונו).

ודנה הגמרא: **הא גופא קשיא,** המשנה סותרת עצמה. שהרי אמרת ברישא **"בשביל שתודח - הרי זה בכי יותן"**, ומשמע דוקא אם רצה את הגשמים לצורך הקערה הם מכשירים, הא אם כפה את הקערה **בשביל שיודח הכותל,** כגון שהניח את הקערה בסמוך לכותל ונתכוין שמתוך הקערה יפלו המים על הכותל וידיחו אותו, אין זה **בכי יותן**! לפי שהכותל נחשב לדבר מחובר ואין המים נעשים חשובים אלא אם כן נתכוין להשתמש בהם לצורך דבר תלוש.

והדר תני **"בשביל שלא ילקה הכותל - אינו בכי יותן"**, ומשמע שדוק בגלל שלא רצה בכלל את הגשמים לכן אין הם מכשירים, הא אם כפה את הקערה **בשביל שיודח הכותל,** הרי זה **בכי יותן.** הרי שהכותל נחשב לדבר תלוש, וקשיא רישא אסיפא?

ומתריצין: **אמר רבי אלעזר: תברא.** אכן הרישא סותרת לסיפא ועל כרחנו לומר שמי ששנה זו לא שנה זו. שהרישא והסיפא לא נשנו על ידי תנא אחד אלא על ידי שני תנאים שאחד מהם שנה את הרישא והוא סובר שהכותל נחשב לדבר מחובר. והשני את הסיפא ולדעתו הכותל נחשב לדבר תלוש. ומחלוקתם תליה בשאלה זו, האם תלוש ולבסוף חיברו נחשב למחובר או לתלוש לענין הכשר ורעים. שהרי הכותל שנהלקו בו הוא דבר שהיה בתחילתו תלוש משום שבאנו הכותל היו תלושים לפני בניית הכותל ולבסוף כשהוא בנוי הרי הוא מחובר לקרקע, ודעת רבא אף היא כרבי אלעזר ולכן אמר שלענין הכשר ורעים תנאי היא.

רב פאא אמר: כולה מתניתין דהכופה קערה, חד תנא הוא. והתנא הזה סובר שתלוש ולבסוף חיברו הוי תלוש. ולא קשיא רישא אסיפא. משום שהא, הרישא שמשמע ממנה שהכותל נחשב למחובר, מדברת בכותל מערה, שהכותל לא

בכותל מערה. אבל בכותל בנין, הרי דוקא אם נותן בשביל שלא ילקה הכותל, הוא דאינו בני יותן, שהרי אין לו כלל רצון בגשמים אלו. הא בשביל שיורח הכותל, הרי זה בני יותן, לפי שכותל כזה נחשב לדבר תלוש, והרי היתה דעתו להשתמש בגשמים אלו לצורך דבר התלוש.

חיברו. והכי קאמר: הכופה קערה על הכותל בשביל שתורח הקערה, הרי זה ב"כי יותן". הא אם נותן בשביל שיורח הכותל, אין זה ב"כי יותן", לפי שהכותל נחשב לדבר מחובר. במה דברים אמורים שהוא נחשב למחובר,

נבנה על ידי אדם אלא שחפרו סביבו בקרקע והוא נתהוה שם מאליו, ולכן דינו כמחובר, שהרי הוא מחובר מעיקרו. והא, הסיפא שמשמע ממנה שהכותל נחשב לדבר תלוש, מדברת בכותל בנין, היינו, בכותל רגיל שנבנה מאבנים, ולכן דינו כתלוש, משום שכותל זה הוא תלוש ולבסוף

מ"ז ע"ב בעי רבא: דבר שהיה תלוש ולבסוף חיברו לקרקע, לענין שחיטה, מאי? האם השחיטה שנעשתה על ידי פסולה כדין שחיטה שנעשתה על ידי דבר שמחובר לקרקע ולדעת האומר שמחובר פוסל בשחיטה או דלמא נחשב הוא כדבר תלוש וכשרה השחיטה בו.

תא שמע מהא דתניא: היה צור אבן חדה יוצא מן הכותל, או שהיה קנה עולה מאליו, שלא נטעו אדם אלא צמח מאליו, ושחט בו - שחיטתו פסולה. וכותל שממנו יצא הצור הוא דבר התלוש ולבסוף חיברו הרי שתלוש ולבסוף חיברו הוי כמחובר ופסולה השחיטה שנעשתה על ידו. ודחינן: **הכא במאי עסקינן? בכתל מערה**, שמחובר מעיקרו הוא. אבל כותל רגיל, שהוא תלוש ולבסוף חיברו, אפשר שדינו כתלוש.

דיקא נמי שאכן בכותל מערה מדברת הברייתא: **דקתני 'היה צור יוצא מן הכותל' דומיא ד'קנה עולה מאליו'**. כשם שהקנה הצומח מאליו מחובר מעיקרו הוא, אף הכותל מיריב בכותל המחובר מעיקרו, דהיינו כותל מערה, **שמע מינה. תא שמע מהא דתניא: נעץ סכין בתוך הכותל ושחט בה? שחיטתו כשרה!**

הרי שאף על פי שהסכין מחובר הוא עכשיו לכותל, מכל מקום, חשדה השחיטה בו משום שהיה מקודם תלוש. ומוכח דתלוש ולבסוף חיברו נחשב כתלוש.

ודחינן: **שאני סכין, דלא מבטל ליה**. אינו מתכוין להשאירו אותו תמיד בתוך הכותל, הלכך אינו נחשב כמחובר. אבל בתלוש שחיברו ומתכוין להשאירו כך לצמיתות, יש לומר שדינו כמחובר. **תא שמע מהא דתניא: שחט במחובר לקרקע שחיטתו כשרה!** ובסוגיא לעיל (טו ב) העמדנו שבאן מדובר בתלוש ולבסוף חיברו ולכן השחיטה כשרה בו.

ודחינן: **דלמא פרושי קא מפרש לה** שהברייתא עצמה מפרשת בהמשך באיזו מחובר לקרקע מדובר. שהרי לאחר מכן נאמר בברייתא דין דנעץ סכין בכותל והכי קאמר הבהמה, **מאי מחובר לקרקע** שאמרנו שכשרה השחיטה בו? **סכין הנועץ בכותל**, משום **דלא מבטל ליה**. אבל מחובר שביטלו לקרקע הרי הוא כמחובר אפילו אם היה תלוש מתחילה, ופסולה השחיטה בו. **אמר מר: נעץ סכין בכותל ושחט בה שחיטתו כשרה.**

אמר רב ענן אמר שמואל: בלא שנו שהשחיטה כשרה על ידי סכין הנועץ בכותל, **אלא שהסכין נמצא למעלה על צואר הבהמה**, וצואר הבהמה הוא למטה מתחת לסכין, והשוחט מוליך ומביא את צואר הבהמה מתחת לסכין הנועץ בכותל. **אבל**, אם הסכין הוא למטה וצואר הבהמה נמצא למעלה על הסכין, פסולה השחיטה משום **דחיישינן שמוא בגלל כובד הצואר** על הסכין **ידרוס** את הסימנים, דהיינו שהצואר יחתך בבת אחת לפני שספיף השוחט להוליך ולהביא את הצואר על הסכין שעל ידי כך נפסלת השחיטה משום 'דרסה'.

ומקשינן: **והא קתני** בברייתא שהובאה לעיל (טו ב) **בכל שוחטין בין בתלוש בין במחובר בין שהסכין למטה וצואר הבהמה למעלה בין שהסכין למעלה וצואר הבהמה למטה!** ומשמע

לכאורה, כי מה שנאמר בסיפא בין שהסכין למטה, אמור על שני האופנים שכתובים לפני כן ברישא, דהיינו, שבין בתלוש ובין במחובר, בכל אחד משניהם כשר, בין בסכין למטה ובין בסכין למעלה. וקשיא לרב ענן שפוסל במחובר אם הסכין למטה?

ומתריצין: **אמר רב זבדי: לא כך הוא** פירוש הברייתא, **אלא לצדדין קתני**, היינו, שכל אחד מהאופנים של הסיפא, כשר באופן אחר של הרישא.

והכי קאמר התנא בברייתא: **סכין למטה וצואר בהמה למעלה**, כשר רק בסכין תלוש, שאז אין לחשוש לדרסה כיון שהשוחט יכול לאחוז בסכין למטה, ומוליך ומביא אותה בצואר הבהמה התלוש באויר, והצואר אינו מכביד על הסכין. אבל במחובר לא כשר בסכין למטה, שמוא ידרוס, דהיינו כרב ענן.

ואם הסכין למעלה וצואר בהמה למטה, כשר אף במחובר.

רב פפא אמר: לעולם הברייתא כפשוטה, שהסיפא מדברת בשני האופנים של הרישא, ולפי זה כשרה השחיטה במחובר אפילו אם הסכין למטה וצואר בהמה למעלה. ומכל מקום, לפי יקשה לרב ענן משום שהברייתא מדברת בעופא, **דקליל בשחיטת עוף** (ובהמה דקתני בברייתא הוא לאו דקא), שהוא קל ואין בו חשש שמוא יכביד הצואר על הסכין ותיפסל השחיטה משום 'דרסה', לכן כשר בו גם אם הסכין למטה. ואילו רב ענן מדבר בבהמה, שיש לחשוש בה שמוא יכביד צוארה על הסכין ולכן הוא פוסל כשהסכין למטה.

אמר רב חסדא אמר רב יצחק, ואמרי לה במתניתא תנא: ה' דברים נאמרו בקרומית של קנה, צלע של קנה החתוך לארכו:

ואין שוחטין בה - לפי שהקנה כשחותכים בו על ידי שלוחצים עליו הוא מפריש מתוכו קיסמין דקים והם עלולים לנקב את הסימנים שבצואר הבהמה. **ואין מליץ בה** - שהקיסמין עלולים לנקב את הגיד. **ואין מחתכין בה בשר**. **ואין מחצצין מנקים בה שנים**, שהקסמין עלולים לחדור לבשר ולנקב את הבשר שבין השינים. **ואין מקנחים בה**, שלא ינקבו הקיסמין את המעינים.

ומקשינן: **קתני אין שוחטין בה, והתניא: בכל שוחטין, בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה?**

ומתריצין: **אמר רב פפא:** ברייתא זו שמתרת לשחוט בקרומית של קנה, מדברת **בסימונא דאגמא** קנה הגדול באגמי מים שאינו מפריש קיסמין.

עוד שנינו: **ואין מחתכין בה בשר**. **רב פפא היה מחתך בה קרבי דגים** משום דויגי צלולים הם ואם יכנס בהם קיסם הוא נראה לעין. **רבה בר רב הונא** היה מחתך בה עופא משום **דרכין**, שהבשר הוא רך ואין צורך ללחוץ על הקיסם בשעת החיתוך ובאופן כזה אינו מפריש קיסמין.

עוד שנינו: **ואין מקנחין בה**. ומקשינן: למה צריך לאסור היקטו בקנה משום חשש קיסמין? **תיפוק ליה** שהוא אסור משום

דאמר מר: המקנה דבר שהאור האש שולט בו, שבכחה לשרפו, שנינו, שני הפה והשינים של המעי התחתון, **נישרות!** הרי הקנה הוא דבר שהאור שולט בו?

ומתריצין: **אמר רב פפא:** קינוח פי מכה קאמינן שאסור, משום חשש קיסמין שלא ינקבו את המכה.

שנינו במשנה: **הכל שוחטין ולעולם שוחטין**. ומבארין: **'הכל שוחטין'** כך פירושו: **הכל בשחיטה**. כלומר, את הכל צריך לשחוט, ואפילו עוף שאינו כתוב בתורה במפורש, שהרי נאמר רק "וחבת מבקר ומצאנך".

והא דקתני במשנה "לעולם שוחטין", דהיינו שלעולם מותר לשחוט על מנת לאכול מהבשר. ודנה הגמרא: **מאן הוא התנא ששנה זאת?** כלומר מי הוא התנא שלשיתו יש כאן חידוש שהרי לכאורה הבר פשוט.

ומתריצין: **אמר רבה:** רבי ישמעאל היא, דתניא: **כתיב 'כי ירחיב ה' אלהיו את גבולך כאשר דבר לך, ואמרת אוכלה בשר**, כי תאזה נפשך לאכול בשר. וחבת מבקר ומצאנך".

רבי ישמעאל אומר: לא בא הכתוב הזה אלא להתייר להם כשיבאו לארץ ישראל, אכילת בשר תאוה. כלומר, בשר חולין מבלי שיקריב קודם את הבהמה לקרבן שלמים.

שבתחילה כשהיו במדבר **נאסר להם בשר תאוה**, אלא כל מי שרצה לאכול בשר היה יכול לאכול רק על ידי שהביא בהמה למשכן, והקריב אותה לקרבן שלמים, והיה אוכל מבשרה אחר זריקת הדם והקטר החלבים כדין שלמים שנאכלים לבעלים. ואם היה שוחט בהמה שאינה קרבן מחוץ למשכן היה עובר על מה שנאמר "אל פתח אהל מועד לא הביאו... ונכרת האיש ההוא". ועכשיו, **משכנסו לארץ**, הותר להם מי המקרא הזה לאכול בשר תאוה על ידי שחיטה בלבד.

ומסיק רבא בביאור משנתנו אליבא דרבי ישמעאל: **ועכשיו** שגלו מארץ ישראל **יכול חזרו לאוסרין הרשאים** כפי שהיה קודם שבאו לארץ ישראל ולא יהיו מותרים לשחוט בהמה של חולין? **לכך שנינו** במשנתנו "לעולם שוחטין" שאפילו לאחר שגלו מותר לשחוט בהמת חולין ולאכול בשרה.

מתקף לה רב יוסף: אם כן שהמשנה לא באה ללמדנו חידוש בהלכות שחיטה אלא להתייר אכילת בשר חולין בחוץ לארץ האי "לעולם שוחטין" דקתני במשנה אינו מדויק. שהרי "לעולם שוחטין ואוכלין" **מבעי ליה** למיתני? שהרי עיקר החידוש הוא בזה שמוותר באכילה? ועוד קשה. איך היינו יכולים לטעות ולומר שיאסר לשחוט בהמת חולין לאחר שגלו. הרי אדרבה, **מעיקרא** כשהיו במדבר **מאי טעמא** איתסר בהמה של חולין? **משום דהוי מקריב למשכן** והיו יכולים בקלות להביא כל אחד בהמתו למשכן להקריבה לשלמים ולאכול בשרה. **ולבסוף** שנכנסו לארץ ישראל **מאי טעמא** איסתרו לשחוט בהמה מבלי להביאה לקרבן? משום דהוי מרחיקי משכנן שהארץ היא רחבת ידים והיה קשה לרחוקים לבא למשכן או לירושלים בכל עת שירצו לאכול בשר על מנת להקריב שם קרבן.

במדבר א במדבר

אונקלוס א

א וידבר יהוה אל-משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: ב שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל-זכר לגלגלתם: ג מבין עשרים שנה ומעלה כל-יציא צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה ואהרן: ד ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית-אבתיו הוא: ה ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם לראובן אליעזר בן-שדיאור: ו לשמעון שלמיאל בן-צורישידי: ז ליהודה נחשון בן-עמינדב: ח ליששכר נתנאל בן-צוער: ט לזבולן אליאב בן-חלון: י לבני יוסף לאפרים אלישמע בן-עמיהוד למנשה גמליאל צורישידי: יא ליהודה נחשון בן-עמינדב: יב ליששכר נתנאל בן-צוער: יג לזבולן אליאב בן-חלון: יד לבני יוסף לאפרים אלישמע בן-עמיהוד למנשה גמליאל בן-

רשי

(א) וידבר במדבר סיני באחד לחדש. מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה כשיצאו ממצרים מנאן וכשנפלו בעגל מנאן לידע (מין) הנותרים וכשבא להשרות שכניתו עליהם מנאם. בא בניסן הוקם המשכן ובאחד באייר מנאם: (ב) למשפחתם. דע מגין כל שבט ושכט: לבית אבתם. מי שאביו משבט אחד ואמו משבט אחר יקום על שבט אביו: לגלגלתם. על ידי שקלים בקע לגלגלת: (ג) כל יציא צבא. מגידי שאין יוצא בצבא פחות מבן עשרים: (ד) ואתכם יהיו. כשתפקדו אותם יהיו עמכם נשיא כל שבט ושכט:

במדבר א במדבר

אונקלוס ב

בין-פדהצור: יא לבנימון אבידן בן-גדעני: יב לזן אחיעזר בן-עמישידי: יג לאשר פגעיאל בן-עכרון: יד לגד אליסף בן-דעואל: טו לנפתלי אחירע בן-עינן: טז אלה קרואי העדה נשיאי משות אבותם ראשי אלפי ישראל הם: יז ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות: יח ואת כל-העדה הקהילו באחד לחדש השני ויתילדו על-משפחתם לבית אבתם במספר שמות מבין עשרים שנה ומעלה לגלגלתם: יט באשר צוה יהוה את-משה ויפקדם במדבר סיני: ס שני: כ ויהיו בני-ראובן בכר ישראל תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות לגלגלתם כל-זכר מבין עשרים שנה ומעלה כל יציא צבא: כא פקדיהם למטה ראובן ששה וארבעים אלף וחמש מאות: ס כ לבני לבית אכהתהון במנין שמיהן לגלגלתהון כל-דכורא מבר עשרין שנין ולעלא נפק חילא: כא מניניהון לשבטא דראובן ארבעין ושתא אלפין וחמש מאה: כב לבני רשי

רשי

(טז) אלה קרואי העדה. הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה: (יז) את האנשים האלה. את שנים עשר נשיאים הללו: אשר נקבו. לו כאן בשמות: (יח) ויתילדו על משפחתם. הביאו ספרי יחוסיהם ועידי חזקת לידתם כל אחד ואחד להתייחס על השכט:

במדבר א במדבר

אונקלוס ג

שמעון תולדתהוון
 לנרציתהוון לבית
 אכהתהוון מנגייהו
 שמקוון שמקו
 לגלגלתהוון כל-דכורא
 מבר עשרין שנין
 ולעלא כל נפק חילא:
 כג מנגייהוון לשבטא
 דשמעון חמשיין
 ותשע אלפיין ותלת
 מאה: כד לבני גד
 תולדתהוון לנרציתהוון
 לבית אכהתהוון כמנן
 שמקו מבר עשרין
 שנין ולעלא כל נפק
 חילא: כה מנגייהוון
 לשבטא דגד ארבעין
 ותשע אלפיין ושית
 מאה וחמשיין: כו לבני
 יהודה תולדתהוון
 לנרציתהוון לבית
 אכהתהוון כמנן
 שמקו מבר עשרין
 שנין ולעלא כל נפק
 חילא: כז מנגייהוון
 לשבטא דיהודה
 שבעין וארבעה אלפיין
 ושית מאה: כח לבני
 יששכר תולדתהוון
 לנרציתהוון לבית
 אכהתהוון כמנן
 שמקו מבר עשרין
 שנין ולעלא כל נפק חילא: כט מנגייהוון לשבטא דיששכר חמשיין וארבעה אלפיין
 וארבע מאה: ל לבני זבולן תולדתהוון לנרציתהוון לבית אכהתהוון כמנן שמקו מבר

במדבר א במדבר

אונקלוס ד

מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
 פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים
 אלף וארבע מאות: ס לבני יוסף לבני
 אפרים תולדתם למשפחתם לבית
 אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה
 ומעלה כל יצא צבא: סג פקדיהם למטה
 אפרים ארבעים אלף וחמש מאות: סד
 לבני מנשה תולדתם למשפחתם
 לבית אבתם במספר שמות מבן
 עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
 פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים
 אלף ומאתים: סה לבני בנימן תולדתם
 למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
 מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא:
 פקדיהם למטה בנימן חמשה ושלשים
 אלף וארבע מאות: סז לבני דן
 תולדתם למשפחתם לבית אבתם
 במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה
 כל יצא צבא: סח פקדיהם למטה דן
 שנים ושלשים אלף ושבע מאות: סט
 לנרציתהוון לבית אכהתהוון כמנן שמקו מבר עשרין שנין ולעלא כל נפק חילא:
 לו מנגייהוון לשבטא דמנשה
 תלתין ותריין אלפיין
 ומאתן: לו לבני בנימן
 תולדתהוון לנרציתהוון
 לבית אכהתהוון כמנן
 שמקו מבר עשרין
 שנין ולעלא כל נפק
 חילא: לז מנגייהוון
 לשבטא דבנימן
 תלתין ותשע אלפיין
 וארבע מאה: לח לבני
 תולדתהוון
 לנרציתהוון לבית אכהתהוון כמנן שמקו מבר עשרין שנין ולעלא כל נפק חילא:
 לט מנגייהוון לשבטא דדן שתין ותריין אלפיין ושבע מאה: ל לבני אשר תולדתהוון

במדבר א במדבר

אונקלוס ה

לְבַנֵי אֲשֶׁר תוֹלְדֶתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמוֹעֵלָה כָּל יֵצֵא צְבָא: ^{מא} פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה אֲשֶׁר אֶחָד וְאַרְבַּעִים אֶלְפֵי וְחֲמִשׁ מֵאוֹת: ^{מב} בְּנֵי נִפְתָּלֵי תוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמֹת מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמוֹעֵלָה כָּל יֵצֵא צְבָא: ^{מג} פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה נִפְתָּלֵי שְׁלֹשָׁה וְחֲמִשִּׁים אֶלְפֵי וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ^{מד} אֵלֶּה הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ אִישׁ אֶחָד לְבֵית-אֲבֹתָיו הָיוּ: ^{מה} וַיְהִי כָּל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם מִבְּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמוֹעֵלָה כָּל-יֵצֵא צְבָא בְּיִשְׂרָאֵל: ^{מו} וַיְהִי כָּל-הַפְּקֻדִים שֵׁשׁ-מֵאוֹת אֶלְפֵי וּשְׁלֹשַׁת אֶלְפִים וְחֲמִשׁ מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים: ^{מז} וְהַלְוִיִּם לְמִטָּה אֲבֹתָם לֹא הִתְּפַקְדוּ בְּתוֹכָם: ^{מח} וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: ^{מט} אַךְ אֶת-מִטָּה לְוִי לֹא תִפְקַד

^{מז} וְלֹאֵי לְשִׁבְטָא דְאַבְהֵתָהוֹן לֹא אֲתַמְנִיאוּ בְּיַגִּיהוֹן: ^{מה} וּמְלִיל יֵי עִם מֹשֶׁה לְמִימְר: ^{מט} פְּרָם יֵת שְׁבֻטָא דְלוֹי לֹא תַמְנִי וְיֵת חֲשַׁבְהוֹן לֹא תַקְבַּל בְּגוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל: רש"י (מט) אך את מטה לוי לא תפקד. כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו, ד"א צפה

במדבר ב במדבר

אונקלוס ו

וְאֶת-רֵאשִׁים לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ^א וְאַתָּה הַפְּקַד אֶת-הַלְוִיִּם עַל-מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְעַל כָּל-כְּלָיו וְעַל כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ הֵמָּה יִשְׂאוּ אֶת-הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-כָּל-כְּלָיו וְהֵם יִשְׂרְתֵהוּ וְסָבִיב לְמִשְׁכַּן יַחֲנוּ: ^{בא} וּבְנִסְעַ הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבַחֲנֹת הַמִּשְׁכָּן יִקְיִמוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהִזְרֵק קֶרֶב יוֹמֵת: ^{בב} וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל-מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל-דִּגְלוֹ לְצַבָּאתָם: ^{בג} וְהַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְלֹא-יְהִיָּה קֶצֶף עַל-עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשִׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת-מִשְׁמַרְתּוֹ מִשְׁכַּן הָעֵדוּת: ^{בד} וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה בְּן עֶשׂוֹ: ^{בה} שְׂרִישֵׁי ב א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-

פְּקִיד יֵי יֵת מֹשֶׁה בְּן עֶבְדוֹ: ^ב א וּמְלִיל יֵי עִם מֹשֶׁה וְעִם אַהֲרֹן לְמִימְר: רש"י הקב"ה שעתידיה לעמוד גזירה על כל הנמנין מבין עשרים שנה ומעלה שימותו במדבר אמר אל יהיו אלו בכלל לפי שהם שלי שלא טעו בעגל: (ג) ואתה הפקד את הלויים. כתרגומו מני לשון מנוי שררה על דבר שהוא ממונה עליו כמו ויפקד המלך פקידים: (גא) יורידו אותו. כתרגומו ויפקדו כשבאין ליסע במדבר ממסע למסע היו מפקדיו אותו

וְאֵת מְנֵי יֵת לְוֵאֵי עַל מִשְׁכַּנָּא דְסַהְדוּתָא וְעַל כָּל-מְנוּהֵי וְעַל כָּל-דֵי לֵה אַנּוּן יִטְלוּן יֵת מִשְׁכַּנָּא וְיֵת כָּל-מְנוּהֵי וְאַנּוּן יִשְׁמַשְׁנֵה וּסְחֹר סְחֹר וְאִנּוּן יִשְׁמַשְׁנֵה וְיִשְׂרוּן: ^{בא} וּבְמִטָּל מִשְׁכַּנָּא יִפְרְקוּן יֵתָה לְוֵאֵי וּבְמִשְׁרֵי מִשְׁכַּנָּא יִקְיִמוּן יֵתָה לְוֵאֵי וְחִילוּנֵי דִיקְרָב יִתְקַטֵּל: ^{בב} וְיִשְׂרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גָּבַר עַל מִשְׁרוּהֵי וּגְבַר עַל טַקְסָה לְחִילֵיהוֹן: ^{בג} וְלֹאֵי יִשְׂרוּן סְחֹר לְמִשְׁכַּנָּא דְסַהְדוּתָא וְלֹא יְהִי רְגִזָא עַל כְּנִשְׁמָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרוּן לְוֵאֵי יֵת מִסְרַת מִשְׁכַּנָּא דְסַהְדוּתָא: ^{בד} וְעַבְדוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל דֵי-

המקמתו ונושאים אותו עד מקום אשר ישכון שם הענן ויחנו שם ומקימין אותו: והזר הקרב. לעבודתם זו: יומת בידי שמים: (גב) ואיש על דגלו. כמו שהדגלים סדורים בספר זה שלשה שבטים לכל דגל: (גג) ולא יהיה קצף. אם תעשו כמצותי לא יהיה קצף ואם לאו שיכנסו זרים בעבודתם זו יהיה קצף כמו שמצינו במעשה קרח כי יצא הקצף וגו':

במדבר ב במדבר

אונקלוס ז

אָהָרָן לֵאמֹר: ^ב אִישׁ עַל-דַּגְלוֹ בְּאֶתֶר לְבֵית אֲבֹתָם יִחַנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד סָבִיב לְאֹהֶל-מוֹעֵד יִחַנוּ: ^ג וְהַחֲנִים קִדְמָה מִזְרָחָה דָּגַל מַחֲנֵה יְהוּדָה לְעִבְאֵתָם וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי יְהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן-עַמִּינָדָב: ^ד וְעִבְאֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעַה וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: ^ה וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה יִשְׁשָׁכֵר וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי יִשְׁשָׁכֵר נִתְנָאֵל בֶּן-צִוְעָר: ^ו וְעִבְאֹ וּפְקֻדֵי אַרְבַּעַה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ^ז מִטָּה זְבוּלָן וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי זְבוּלָן אֱלִיאָב בֶּן-חֵלֶן: ^ח וְעִבְאֹ וּפְקֻדֵי שִׁבְעָה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: ^ט כָּל-הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מֵאֵת אֶלֶף וְשִׁמְנִים אֶלֶף וְשִׁשְׁתֵּי-אַלְפִים וְאַרְבַּעַת מֵאוֹת לְעִבְאֵתָם רֵאשֶׁנָּה יִסְעוּ: ^י דָּגַל וְשִׁבְעָה אֶלְפִין וְאַרְבַּע מֵאָה: ^{יא} כָּל-מִגְנֵינְיָא לְמִשְׁרֵית יְהוּדָה מֵאָה וְתַמְנָן וְשִׁשְׁתֵּי אֶלְפִין

רש"י

(ב) באתת כל דגל יהיה לו אות מפה צבועה תלויה בו צבעו של זה לא כצבעו של זה צבע כל אחד כגוונו אבנו הקבועה בחשן ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו. ד"א באותות לבית אבותם באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשארוהו ממצרים שנאמר ויעשו בניו לו כן כאשר צום יהודה ויששכר וזבולון ישאוהו מן המזרח וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו' כדאיאת בתנחומא בפרשה זו: מנגד. מרחוק מיל כמו שנאמר ביהושע אך רחוק יהיה ביניכם וביניו כאלפים אמה שיוכלו לבא בשבת. משה ואהרן ובניו והלויים חונים בסמוך לו: (ג) קדמה. לפנים הקרויה קדם ואיו, זו רוח מזרחית והמערב קרוי אחר: (ד) ראשונה יסעו. כשוראין הענין מסתלק תוקעין הכהנים בחצוצרות ונוסע

במדבר ב במדבר

אונקלוס ח

מַחֲנֵה רְאוּבֵן תִּימְנָה לְעִבְאֵתָם וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי רְאוּבֵן אֱלִיצוֹר בֶּן-שְׂדִיאוֹר: ^ב וְעִבְאֹ וּפְקֻדֵי שִׁשָּׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף וְחַמֵּשׁ מֵאוֹת: ^ג וְהַחֲנִים עָלָיו מִטָּה שְׁמֵעוֹן וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי שְׁמֵעוֹן שְׁלֵמִיאֵל בֶּן-צוּרִישְׁדִי: ^ד וְעִבְאֹ וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְשִׁלֵּשׁ מֵאוֹת: ^ה וּמִטָּה גֹד וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי גֹד אֱלִיסָף בֶּן-רְעוּאֵל: ^ו וְעִבְאֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה וְאַרְבַּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וְחַמְשִׁים: ^ז כָּל-הַפְּקֻדִים לְמַחֲנֵה רְאוּבֵן מֵאֵת אֶלֶף וְאַחַד וְחַמְשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע-מֵאוֹת וְחַמְשִׁים וְשָׁנַיִם יִסְעוּ: ^ח וְנִסְעָה אֹהֶל-מוֹעֵד מַחֲנֵה הַלְוִיִּם בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֵת כַּאֲשֶׁר יִחַנוּ בֵּן יִסְעוּ אִישׁ עַל-יָדוֹ לְדַגְלֵיהֶם: ^ט דָּגַל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם לְעִבְאֵתָם יִמָּה וְנִשְׂאֵי לִבְנֵי אֶפְרַיִם אֱלִישַׁמֶע בֶּן-עַמִּיָּהוּד: ^י וְעִבְאֹ

רש"י

מחנה יהודה תחלה וכשהולכין הולכין כדרך חנייתן הלויים והעגלות באמצע דגל יהודה במזרח ושל ראובן בדרום ושל אפרים במערב ושל דן בצפון: (י) ונסע אהל מועד. לאחר שני דגלים הללו: כאשר יחנו כן יסעו. כמו שפירשתי הליכתן כחנייתן כל דגל מהלך לרוח הקבוע לו: על ידו. על מקומו ואין לשון יד זו ממשמעו רוח של צדו קרוי

במדבר ב במדבר

אונקלוס ט

וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבַּעִים אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
 כ וְעָלְיוּ מִטָּה מִנְּשֵׂה וְנָשִׂיא לְבָנֵי מִנְּשֵׂה
 גַּמְלִיאֵל בֶּן־פְּדָה־צוּר: כא וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם
 שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמֵאוֹתָיִם: כב וּמִטָּה
 בְּנִימָן וְנָשִׂיא לְבָנָיו בְּנִימָן אֲבִידָן בֶּן־
 גְּדֵעֲנִי: כג וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה
 וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת: כד כָּל־
 הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה אֶפְרַיִם מֵאֵת אֶלֶף
 וּשְׁמֹנֶת־אֲלָפִים וּמֵאָה לְעֵבְאֵתֶם
 וּשְׁלֹשִׁים יִסְעוּ: ס כה דָּגַל מַחֲנֵה דָן צַפְנָה
 לְעֵבְאֵתֶם וְנָשִׂיא לְבָנָיו דָּן אַחִיעֶזֶר בֶּן־
 עַמִּישַׁדָּי: כו וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם
 וּשְׁשִׁים אֶלֶף וּשְׁבַע מֵאוֹת: כז וְהַחֲנִים
 עָלְיוּ מִטָּה אֲשֶׁר וְנָשִׂיא לְבָנָיו אֲשֶׁר
 פִּגְעִיאֵל בֶּן־עֶכְרֹן: כח וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם
 אֶחָד וְאַרְבַּעִים אֶלֶף וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת:
 כט וּמִטָּה נַפְתָּלִי וְנָשִׂיא לְבָנָיו נַפְתָּלִי
 אַחִירַע בֶּן־עֵינָן: ך וַיִּצְבְּאוּ וּפְקֻדֵיהֶם

כח וחילה ומגניהון ארבעין וחד אלפין וחמש מאה: כט ושבטא דנפתלי ורבא לבני נפתלי אחירע בר עינן: לח וחילה ומגניהון חמשין ותלתא אלפין וארבע מאה:

רש"י

על ידו הסמוכה לו לכל הושטת ידו אינשר"ן איש"א בלע"ז (בעקבות וויגאנעז): (כ) ועליו.

במדבר ג במדבר

אונקלוס י

שְׁלֹשָׁה וְחֲמֵשִׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת:
 כא כָּל־הַפְּקָדִים לְמַחֲנֵה דָן מֵאֵת אֶלֶף
 וּשְׁבַעַה וְחֲמֵשִׁים אֶלֶף וּשְׁשׁ מֵאוֹת
 לְאַחֲרָנָה יִסְעוּ לְדֹגְלִיהֶם: ס זא אֵלֶּה
 פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית אֲבֹתָם כָּל־
 פְּקוּדֵי הַמַּחֲנֵת לְעֵבְאֵתֶם שְׁשׁ־מֵאוֹת
 אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת
 וְחֲמֵשִׁים: זב וְהַלְוִיִּם לֹא הִתְּפַקְדוּ בַתּוֹךְ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה:
 זג וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה
 יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֶּן־חֲנּוּ לְדֹגְלִיהֶם וְכֵן
 נָסְעוּ אִישׁ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל־בֵּית
 אֲבֹתָיו: פ רַב־עֵינָן ג א וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהֱרֹן
 וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דְּבַר יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר
 סִינַי: ז וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־אֶהֱרֹן הַבְּכֹר
 נֹדָב וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר: זא אֵלֶּה
 שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים
 אֲשֶׁר־מִלֵּא יָדָם לְכַהֵן: זב וַיִּמַּת נֹדָב
 כְּהֵנָּה דְאֶתְרַבִּיאוּ דִּי אֶתְקַרב קְרַבְנֵהוֹן לְשִׁמְשָׁא: זג וַיִּמַּת

רש"י

כתרגומו ודסמיכין עלוהי: (א) ואלה תולדות אתרן ומושה ואינו מזכיר אלא בני אתרן ונקראו תולדות משה לפי שלמון תורה מלמד שכל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו: ביום דבר ה' את משה נעשו אלו התולדות שלו שלמדן

לא כל־מגניא למשרית דן מאה וחמשין ושבעה אלפין ושית מאה כבתיא נטלין לטקסיהון: זא אלין מגני בני ישראל לבית אבהתהון כל־מגני משריתא לחילהון שית מאה ותלתא אלפין וחמש מאה וחמשין: זב ולואי לא אתמניאו כגו בני ישראל קמא די פקיד יי נת משה: זג ועבדו בני ישראל ככל די פקיד יי נת משה כן שרן לטקסיהון וכן נטלין גבר לזרעיתה על בית אבהתוהי: גא ואלין תולדת אתרן ומשה ביומא דמליל יי עם משה כטורא דסיני: זב ואלין שמחת בני אתרן ככרא נדב ואביהוא אלעזר ויתמר: זג אלין שמחת בני אתרן נדב ואביהוא קדם יי

וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בַּהֲקֵרְבָם אִשׁ זָרָה
 לִפְנֵי יְהוָה בַּמִּדְבָּר סִינַי וּבָנִים לֹא־הָיוּ
 לָהֶם וַיִּכְהֶן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי
 אֹהֶרֶן אֲבִיהֶם: ה וַיִּדְבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 לֵאמֹר: ו הַקֵּרֵב אֶת־מִטֵּה לְוִי וְהַעֲמַדְתָּ
 אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶרֶן הַכֹּהֵן וְשֵׂרְתוּ אֹתוֹ:
 וּשְׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרְתוֹ וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת
 כָּל־הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לְעַבְדְּ אֶת־
 עֲבַדְתַּת הַמִּשְׁכָּן: ה וּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי
 אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 לְעַבְדְּ אֶת־עֲבַדְתַּת הַמִּשְׁכָּן: ו וְנָתַתָּה
 אֶת־הַלְוִיִּם לְאֹהֶרֶן וּלְבָנָיו נְתוּנִים
 הֵמָּה לְוִי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאֶת־אֹהֶרֶן
 וְאֶת־בָּנָיו תִּפְקֹד וּשְׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנַּתָּם
 לֵה מִן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְנָתַתָּה אֹהֶרֶן וְנָתַתָּה מִמֶּנִּי וְיִשְׂרָאוֹן יֵת כְּהֻנָּתוֹן וְחִילוּנֵי דִיקָרֵב
 רש"י

מה שלמד מפי הגבורה: (ד) על פני אהרן
 אביהם. כהיין: (ו) ושרתו אותו. ומהו השרות
 ושמרו את משמרתו לפי ששמירת המקדש
 עליו שלא יקרב זר כמו שנאמר אתה ובניך
 ובית אביך אתך תשארו את עון המקדש
 והלוים הללו מסייעין אותם זו היא השרות:
 (ו) ושמרו את משמרתו. כל מני שהאדם
 ממונה עליו ומוטל עליו לעשותו קרוי
 משמרת בכל המקרא ובלשון משנה כמו
 שאמרו בבגתן ותרש והלא אין משמתי
 ומשמרתך שוה וכן משמרות כהונה ולויה:
 (ח) ואת משמרת בני ישראל. שכולן היו
 זקוקין לצרכי המקדש אלא שהלוים באים
 תחתיהם בשליחותם לפיכך לוקחים מהם
 המעשרות בשכרן שנאמר כי שכר הוא לכם
 חלף עבודתכם: (ט) נתונם המה לו. צעורה:
 מאת בני ישראל. כמו מתוך בני ישראל
 כלומר משאר כל העדה נבדלו לכך בגורת
 המקום והוא נתנם לו שנאמר ואתנה את
 הלוים נתונים וגו': (י) ואת אהרן ואת בניו
 תפקוד. לשון פקידות ואינו לשון מנין: ושמרו
 את כהונתם. בקלת דמים וזריקה והקטרה

וְהָיָה הַקֵּרֵב יוֹמֵת: ס יי וַיִּדְבֶּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יי וְאָנֹכִי הִנֵּה לִקְחָתִי
 אֶת־הַלְוִיִּם מֵתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־
 בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי
 הַלְוִיִּם: יי כִּי לֹי כָל־בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי
 כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הַקְּדָשְׁתִּי לִי
 כָל־בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה לִי
 יְהִיוּ אֲנִי יְהוָה: פ חֲמִישִׁי יי וַיִּדְבֶּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר סִינַי לֵאמֹר: טו פִּקֹּד
 אֶת־בְּנֵי לְוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם
 כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעְלָה תִּפְקְדֵם:
 טו וַיִּפְקֹד אֹתָם מֹשֶׁה עַל־פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר
 צִוָּה: יי וַיְהִיו־אֵלֶּה בְּנֵי־לְוִי בְּשֵׁמֹתָם
 גֵּרְשׁוֹן וַיִּקְהַת וּמְרָרִי: יי וְאַלֶּה שְׁמוֹת
 דְּאֶתְפָּקֵד: יי וַיְהִיו אֵלֶּיךָ בְּנֵי לְוִי בְּשֵׁמֹתָהוֹן גֵּרְשׁוֹן וַיִּקְהַת וּמְרָרִי: יי וְאֵלֶּיךָ שְׁמוֹתָהוֹן בְּנֵי

יִקְהֵטִיל: יי וּמְלִיל יי
 עִם מֹשֶׁה לְמִימְרֵ:
 יי וְאֵנָּה הָא קְרִיבִית ית
 לְוָאֵי מִגּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
 חֲלָף כָּל־בְּכָרָא פִּתַח
 וּלְוָאֵי מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 וַיְהוֹן מִשְׁמִשׁוֹן קְדָמִי
 לְוָאֵי: יי אַרְי דִּילֵי כָּל־
 בְּכָרָא בְּיוֹמָא דְקֻטְלִית
 כָּל־בְּכָרָא בְּאֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם אֶקְדָּשִׁית
 קְדָמִי כָּל־בְּכָרָא
 בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֲנָשָׁא עַד
 בְּעִירָא דִּילֵי יְהוֹן אֲנָא
 יי: יי וּמְלִיל יי עִם
 מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר דְּסִינַי
 לְמִימְרֵ: טו כְּנִי ית בְּנֵי
 לְוִי לְבֵית אֶבְהִתְהוֹן
 לְזַרְעֵיתְהוֹן כָּל־דְּכֹרָא
 מִבְּר יִרְקָא וְלַעֲלָא
 תִּמְנַנְיוֹן: טו וּמְנָא
 יתְהוֹן מֹשֶׁה עַל
 מִימְרָא דִּינִי קָמָא
 דְּאֶתְפָּקֵד: יי וַיְהִיו אֵלֶיךָ בְּנֵי לְוִי בְּשֵׁמֹתָהוֹן גֵּרְשׁוֹן וַיִּקְהַת וּמְרָרִי: יי וְאֵלֶיךָ שְׁמוֹתָהוֹן בְּנֵי

רש"י

ועבודות המסורות לכהנים: (יב) ואני הנה
 לקחתני. ואני מהיכן זכיתי בהן: מתוך בני
 ישראל. שיהיו ישראל שוכרין אותם לשירות
 שלי על ידי הבכורות זכיתי בהם ולקחתים
 תמורתם לפי שהיתה העבודה בכורות
 וכשחטאו בעגל נפסלו והלוים שלא עבדו
 עבודת כוכבים נבחרו תחתיהם: (טו) מבן
 חודש ומעלה. משיצא מכלל נפלים הוא נמנה
 לקרות שומר משמרת הקדש. א"ר יהודה בר

שלום למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן
 הבטן שנאמר אשר ילדה אותה ללוי במצרים
 עם כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה ונמנית
 בשבעים נפשות שכשאתה מונה חשבונם לא
 תמצאם אלא שבעים חסר אחת והיא
 השלימה את המנין: (טז) על פי ה'. אמר
 משה לפני הקב"ה היאך אני נכנס לתוך
 אהליהם לדעת מנין יונקיהם א"ל הקב"ה
 עשה אתה שלך ואני אעשה שלי הלך משה

במדבר ג במדבר

אונקלוס יג

בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפַּחַתֶּם לְבָנֵי וְשִׁמְעִי:
 יט וּבְנֵי קַהַת לְמִשְׁפַּחַתֶּם עִמָּרַם וַיֵּצֵאֲרָה
 חֲבֵרוֹן וְעִזִּיאֵל: כ וּבְנֵי מֵרָרִי לְמִשְׁפַּחַתֶּם
 מַחֲלִי וּמוּשֵׁי אֱלֹהֵם הֵם מִשְׁפַּחַת הַלְוִי
 לְבֵית אֲבֹתָם: כא לְגֵרְשׁוֹן מִשְׁפַּחַת הַלְוִי
 וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֱלֹהֵם הֵם מִשְׁפַּחַת
 הַגֵּרְשָׁנִי: כב פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפָּר כָּל־זָכָר
 מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת
 אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: כג מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשָׁנִי
 אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ יָמָה: כד וּנְשֵׂי־אֵת־
 אָבִי לְגֵרְשָׁנִי אֱלִיסָף בֶּן־לֵאלִי:
 כה וּמִשְׁמֵרֵת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן בְּאֶהֱל מוֹעֵד
 הַמִּשְׁכָּן וְהָאֶהֱל מִכְסֵּהוּ וּמִסְדֵּךְ פֶּתַח אֶהֱל
 מוֹעֵד: כו וּקְלָעֵי הַחֲצֵר וְאֵת־מִסְדֵּךְ פֶּתַח
 הַחֲצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ
 סָבִיב וְאֵת מִיתָרָיו לְכֹל עֲבֹדָתוֹ: ס
 כז וְלַקְּהָת מִשְׁפַּחַת הָעֵמֶרְמִי וּמִשְׁפַּחַת
 עַל מִשְׁכָּנָא וְעַל מִדְּבָחָא סְחוּר וְיַת אֶטוּנְוָהִי לְכֹל פְּלִחְנָה: כח וְלַקְּהָת וְרַעִיָת

רש"י

ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו
 ובת קול יוצאת מן האהל ואומרת כך וכך
 תינוקות יש באוהל זה לכך נאמר על פי ה':
 (כא) לגרשון משפחת הלבני כלומר לגרשון
 היו הפקודים משפחת הלבני ומשפחת
 השמעי. פקודיהם כך וכך: (כה) המשכן
 יריעות התחנתונות: והאהל יריעות עזים
 העשויות לגג: מכסוהו עורות אילים
 והתחשים: ומסך פתחו. הוא הוילון: (כו) ואת
 מיתריו. של המשכן והאוהל ולא של חצר:

במדבר ג במדבר

אונקלוס יד

הַיֵּצֵהֲרִי וּמִשְׁפַּחַת הַחֲבֵרֹנִי וּמִשְׁפַּחַת
 הָעִזִּיאֵלִי אֱלֹהֵם הֵם מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי:
 כה בְּמִסְפָּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וּמַעֲלָה
 שְׁמֹנֶת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שְׁמֵרֵי
 מִשְׁמֵרֵת הַקֹּדֶשׁ: כג מִשְׁפַּחַת בְּנֵי־קַהַת
 יַחֲנוּ עַל יַד הַמִּשְׁכָּן תִּימְנָה: כד וּנְשֵׂי־
 בֵית־אָבִי לְמִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי אֱלִיצָפָן בֶּן־
 עִזִּיאֵל: כה וּמִשְׁמֵרֵתֶם הָאָרֶץ וְהַשְּׁלַחַן
 וְהַמִּנְרָה וְהַמִּזְבֵּחַת וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר
 יִשְׁרְתוּ בָהֶם וְהַמִּסְדֵּךְ וְכֹל עֲבֹדָתוֹ:
 כג וּנְשֵׂי־אֵת־נְשֵׂי־הַלְוִי אֶלְעָזָר בֶּן־אֶהֱרֹן
 הַבֵּהוֹן פְּקֻדַת שְׁמֵרֵי מִשְׁמֵרֵת הַקֹּדֶשׁ:
 כג לְמֵרָרִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחֲלִי וּמִשְׁפַּחַת
 הַמוּשֵׁי אֱלֹהֵם הֵם מִשְׁפַּחַת מֵרָרִי:
 כד וּפְקֻדֵיהֶם בְּמִסְפָּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ
 וּמַעֲלָה שֵׁשֶׁת אֲלָפִים וּמֵאוֹתִים: כה וּנְשֵׂי־
 בֵית־אָבִי לְמִשְׁפַּחַת מֵרָרִי עִזִּיאֵל בֶּן־

רש"י

(כט) משפחת בני קהת יחנו וגו' תימנה.
 וסמוכין להם דגל ראובן החונים תימנה אוי
 היא הפרוכת שאף היא קרויה פרוכת המסך:
 לרשע ואוי לשכנו לכך לקו מהם דתן ואבירם
 ומאתים וחמשים איש עם קרח ועדתו
 שנמשכו עמהם במחלקותם: (לא) והמסך.
 (לב) ונשיא נשיאי הלוי. ממונה על כולם ועל
 מה היא נשיאותו פקודת שומרי משמרת

במדבר ג במדבר

אונקלוס טו

אֲבִיחַיִל עַל יַרְדְּ הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ צַפְנָה:
 וּפְקַדְתָּ מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי מְרִי קְרָשִׁי
 הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחֵיו וְעַמְדָיו וְאֲדָנָיו וְכָל-כְּלָיו
 וְכָל עֲבֹדָתוֹ: וְעַמְדֵי הַחֹצֵר סָבִיב
 וְאֲדָנֵיהֶם וַיִּתְּדֵתֶם וּמִיתְרֵיהֶם: וְהַחֲנִים
 לִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קִדְמָה לִפְנֵי אֹהֶל-מוֹעֵד
 | מִזְרָחָה מִשֶּׁה | וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שְׂמֵרִים
 מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְהָאָרֶץ הַקְּרִיב יוֹמֵת: כֹּה פָּקֻדֵי
 הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל-פִּי
 יְהוָה לְמִשְׁפַּחְתָּם כָּל-זָכָר מִבֶּן-חֲדָשׁ
 וְמוֹעֵלָה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלְפֵי: ס שִׁישִׁי
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה פָּקַד כָּל-בְּכוֹר
 זָכָר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן-חֲדָשׁ וְמוֹעֵלָה וְשֵׁא

לכני ישראל מבר ירחא ולעלא וקבל ית מגנן שמטהון: רש"י

מאות יתרים בני גרשון שבעת אלפים וחמש מאות. בני קהת שמונת אלפים ושש מאות. בני מררי ששת אלפים ומאתים. ולמה לא כללן עם השאר ויפרדו את הבכורות ולא היו זקוקים השלשה ושבעים ומאתים בכורות העודפים על המגן לפדיון. אמרו רבותינו במס' בכורות אותן שלש מאות לויים בכורים היו ודים שיפקיעו עצמם מן הפדיון: (ט) פקד כ"ב בכור זכר וגו' מכן חדש ומועלה משיצא מכלל ספק נפלים:

הקדש על ידו היא פקודת כולם: (ל"ח) משה ואהרן ובניו. וסמוכין להם דגל מחנה יהודה והחונים עליו יששכר וזבולן טוב לצדיק טוב לשכנו לפי שהיו שכניו של משה שהיה עוסק בתורה נעשו גדולים בתורה שנאמר יהודה מחוקקי ומבני יששכר יודעי בינה וגו' מאתים ראשי סנהדראות ומזבולן מושכים בשבט סופר: (ט"ז) אשר פקד משה ואהרן. נקוד על ואהרן לומר שלא היה במנין הלוים: שנים ועשרים אסף. ובפרטן אתה מוצא שלש

במדבר ג במדבר

אונקלוס טו

אֶת מִסְפַּר שְׂמֹתֶם: כֹּה וּלְקַחְתָּ אֶת-
 הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת כָּל-בְּכוֹר בְּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאֵת בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל-
 בְּכוֹר בְּבֵהֶמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מִכּ וַיִּפְקַד
 מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֶת-כָּל-
 בְּכוֹר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל: מִג וַיְהִי כָל-בְּכוֹר זָכָר
 בְּמִסְפַּר שְׂמֹת מִבֶּן-חֲדָשׁ וְמוֹעֵלָה
 לִפְקֻדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלְפֵי שְׁלֹשָׁה
 וְשִׁבְעִים וּמֵאָתַיִם: ס מִד וַיְדַבֵּר יְהוָה
 אֶל-מֹשֶׁה לֵּאמֹר: מִה קַח אֶת-הַלְוִיִּם
 תַּחַת כָּל-בְּכוֹר בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת-
 בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֵמַתֶּם וְהִיוּ-לִי
 הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה: מו וְאֵת פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה
 וְהַשְּׁבַעִים וְהַמֵּאָתַיִם הָעֹדְפִים עַל-הַלְוִיִּם
 מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: מז וּלְקַחְתָּ חֲמֹשֶׁת
 חֲמֹשֶׁת שְׁקָלִים לְגִלְגָּלֵת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ
 תִּקַּח עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקָל: מח וְנָתַתָּה

סלעין לגלגלתא כסלעי קדשא תסב עשרין מעין סלעא: רש"י

מא ותקריב ית לואי קדמי אנא יי חלף כל-בכרא בכני ישראל וית בעירא דלואי חלף כל-בכרא בכעירא דכני ישראל: מב ומנא משה כמא די פקיד יי יתה ית כל-בכרא בכני ישראל: מג והיו כל-בכריא דכריא כמנן שמקן מבר ירחא ולעלא למגניהון עשרין ותריז אלפין מאתן ושבעין ותלתא: מד ומליל יי עם משה למימר: מה קרב ית לואי חלף כל-בכרא בכני ישראל וית בעירא דלואי חלף בעירהון ויהון משמשין קדמי לואי אנא יי: מז וית פרקן מאתן ושבעין ותלתא דיתירין על לואי מבכריא דכני ישראל: מו ותסב חמש חמש מו ותתן כספא לאהרן

העודפים בבמה: ואת פדויי השלשה וגו'. ואת הבכורות הצריכין להפדות בהם אלו השלשה ושבעים ומאתים העודפים בהם יתרים על הלוים מהם תקח חמשת שקלים לגלגלת כך היתה מכירתו של יוסף עשרים

במדבר ד במדבר

אונקלוס יז

הַפֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פְּדוּיֵי הָעֶדְפִים
 בָּהֶם: ^ט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת כֶּסֶף הַפְּדוּיִם
 מֵאֵת הָעֶדְפִים עַל פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם: ^ז מֵאֵת
 בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת-הַכֶּסֶף
 חֲמֵשֶׁה וְשָׁשִׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְאַלֶּף
 בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ: ^ח וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת-כֶּסֶף
 הַפְּדוּיִם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל-פִּי יְהוָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: ^פ שִׁבְעֵי
 ד ^א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן
 לֵאמֹר: ^ב נִשְׂא אֶת-רֹאשׁ בְּנֵי קֹהַת מִתּוֹךְ
 בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם: ^ג מִבְּן
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בֶּן-חֲמִשִּׁים
 שָׁנָה כָּל-בָּא לְצַבָּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה
 בְּאַהֲל מוֹעֵד: ^ד זֹאת עֲבַדְתָּ בְּנֵי-קֹהַת
 בְּאַהֲל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים: ^ה וּבֵא אַהֲרֹן
 פִּלְחָן בְּנֵי קֹהַת בְּמִשְׁפַּח מִשְׁרֵיטָא

רש"י

כסף שהיה בכור של רחל: (מט) העודפים ע"פ פדוויי הלוויים. על אותן שפדו הלוויים בגופן: (ג) חמשה ושישים ושלוש מאות וא"ף. כך סכום החשבון חמשה שקלים לגלגלת למאתיים בכורות אלף שקל. לשבעים בכורות של מאות וחמשים שקל. שלש בכורות חמשה עשר שקל אמר כיצד אעשה בכור שאומר לו תן חמשת שקלים יאמר לי אני מפדוויי הלוויים מה עשה הביא שנים ועשרים אלף פתקין וכתב עליהם בן לוי ומאתים ושבעים ושלשה פתקין כתב עליהן ה' שקלים בללן ונתנן בקלפי אמר להם באו וטלו פתקיכם לפי הגורל: (ב) נשא את ראש וגו'. מנה מהם את הראויין לעבודת משא והם מבן שלשים ועד בן חמשים שנה והפחות משלשים לא נתמלא כחו מכאן אמרו כי כלשים לכח והיותו על בן חמשים כמו מכהיש מעתה: (ד) קדש הקדשים. המקודש שבכולן הארון והשלחן

במדבר ד במדבר

אונקלוס יח

וּבְנֵינוּ בְּנִסְעֵי הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פְּרֻכַת
 הַמָּסֶדֶד וְכִסּוּ בָהּ אֶת אֲרֹן הָעֵדֻת: ^ו וַנִּתְּנוּ
 עָלָיו כֶּסוּי עוֹר תַּחֲשׁ וּפְרָשׁוּ בְּגַד-כְּלִיל
 תְּכֵלֶת מְלֻמַּעְלָה וְשָׂמוּ בְּדָיו: ^ז וְעַל
 שְׁלַחַן הַפָּנִים יִפְרָשׁוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וַנִּתְּנוּ
 עָלָיו אֶת-הַקַּעֲרֹת וְאֶת-הַכַּפְתָּ וְאֶת-
 הַמְּנַקִּיִּת וְאֶת קִשׁוֹת הַנְּסֹךְ וְלַחֵם
 הַתְּמִיד עָלָיו יִהְיֶה: ^ח וּפְרָשׁוּ עֲלֵיהֶם בְּגַד
 תּוֹלַעַת שָׁנִי וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמַכְסֵה עוֹר
 תַּחֲשׁ וְשָׂמוּ אֶת-בְּדָיו: ^ט וְלִקְחוּ ^א בְּגַד
 תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת-מִנְרַת הַמָּאוֹר וְאֶת-
 נִרְתִּיָּה וְאֶת- מְלַקְחִיָּה וְאֶת-
 מַחְתֵּיתָּהּ וְאֶת כָּל-כְּלֵי שְׁמֹנֶה אֲשֶׁר
 יִשְׁרְתוּ-לָהּ בָּהֶם: ^ב וַנִּתְּנוּ אֹתָהּ וְאֶת-
 כָּל-כְּלֵיָּהּ אֶל-מַכְסֵה עוֹר תַּחֲשׁ וַנִּתְּנוּ
 וְיָתְנוּ כְּלֵי-מִנִּי מִשְׁחָה דֵּי יִשְׁמָשׁוּן לַהּ בְּהוֹן: ^ג וַיִּתְּנוּ יָתָה וְיָת כְּלֵי-מִנְהָא לְחוֹפְאָה דְּמִשְׁחָה

רש"י

והמנורה והמזבחות והפרוכת וכלי שרת: (ה) ובא אהרן ובניו וגו'. יכניסו כל כלי וכלי לנרתיקו המפורש לו בפרשה זו ולא יצטרכו הלוויים בני קהת אלא לשאת: בנסוע המחנה. כשהענן מסתלק הם יודיעין שיסעו: (ו) קערות וכפרות ומנקות קשות. כבר פירשתי במלאכת המשכן: הנסך. הכסוי לשון מסך. אשר יוסך בהם: (ט) מלקחיה. כמין צבת שמושך בה את הפתילה לכל צד שירצה: מחתתיה. כמין כף קטנה ושוליה פשוטין ולא סגלגלים ואין לה מחיצה לפנים אלא מצדיה וחותרה בה את דשן הנרות כשמיטבין: נרותיה. לוצי"ש בלע"ז (לאנפעי) שנותנים בהן השמן והפתילות: (י) א"י מכסה עור תחש. כמין

במדבר ד במדבר

אונקלוס יט

עַל-הַמוֹט: י ועל | מִזְבַּח הַזֶּהָב יִפְרְשׂוּ
 בַּגָּד תְּלַלְתּוּ וְכִסּוּ אֹתוֹ בַּמַּכְסָּה עוֹר
 תַּחֲשׁוּ וְשָׂמוּ אֶת-בִּדְיוֹ: י וּלְקַחוּ אֶת-
 כָּל-כְּלֵי הַשֵּׁרֶת אֲשֶׁר יִשְׂרָתוּ-בָּם בַּקֹּדֶשׁ
 וְנָתַנוּ אֶל-בַּגְּד תְּלַלְתּוּ וְכִסּוּ אוֹתָם
 בַּמַּכְסָּה עוֹר תַּחֲשׁוּ וְנָתַנוּ עַל-הַמוֹט:
 י וְדִשְׁנוּ אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וּפְרִשׂוּ עָלָיו בַּגְּד
 אֲרָגְמָן: י וְנָתַנוּ עָלָיו אֶת-כָּל-כְּלָיו אֲשֶׁר
 יִשְׂרָתוּ עָלָיו בָּהֶם אֶת-הַמַּחְתָּת
 אֶת-הַמְּזֻלְגָת וְאֶת-הַיַּעֲמִים וְאֶת-
 הַמְּזַרְקֵת כֹּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ וּפְרִשׂוּ עָלָיו
 כִּסּוֹ עוֹר תַּחֲשׁוּ וְשָׂמוּ בִדְיוֹ: יו וְכִלָּה
 אֶהְרֹן וּבָנָיו לְכַסֹּת אֶת-הַקֹּדֶשׁ וְאֶת-כָּל-
 כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ בְּנִסְעַ הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרָיו-כֵּן
 מִן-קִנְיָא כֹּל מְנִי מִדְּבָרָא וְיִפְרִסּוּן עֲלוּהֵי חוּפָּאָה דְּמִשְׁךְ סִסְגוּנָא וְיִשׁוּוּן אַרְיֹחוּהֵי:
 יו וְיִשְׂעִי אֶהְרֹן וּבְנָוֵהֵי לְכַסָּאָה יֵת קֹדֶשָׁא יֵת כָּל-מְנִי קֹדֶשָׁא בְּמִטְל מִשְׁרִיתָא וְבִתְר
 כֵּן יִיעֲלוּן בְּנֵי קֹהֵת לְמִטְל וְלֹא יִקְרִבוּן לְקֹדֶשָׁא וְלֹא יִמּוּתוּן אֲלֵין מִטוּל בְּנֵי קֹהֵת

רש"י

מרצוף: (יב) את כל כלי השרת אשר ישרתו
 במ בקדש בתוך המשכן שהוא קדש והן כלי
 הקטרת שמשרתין בהם כמזבח הפנימי: (יג)
 ודשנו את המזבח. מזבח הנחשת: ודשנו
 יטלו את הדשן מעליו: ופרשו עליו בגד
 ארגמן. ואש שירדה מן השמים רבוצה תחת
 הבגד כארי בבעת המסעות ואינה שורפתו
 שהיו כופין עליה פסכתו של נחשת: (יד)
 המחמת. שבהן חותים גחלים לתרומת הדשן
 שעשויה כמין מחבת שאין לה אלא שלש
 מחיצות ומלפניה שואבת את הגחלים:
 המזלגות. צינוריות של נחשת שבהן מכין
 באברים שעל המזבח להפכן כדי שיתעכלו
 יפה ומהר: היעים. הם מגרפות ובלע"ז
 וידי"ל (שויפעל קליינע גראצט) והן של נחשת ובהן
 מכבדין את הדשן מעל המזבח: (טו) לכסות
 את הקודש. הארון והמזבח: ואת כל כלי
 הקודש. המנורה וכלי שרת: ומתו. שאם יגעו

במדבר ד במדבר

אונקלוס כ

יבֹאוּ בְנֵי-קֹהֵת לְשֹׂאת וְלֹא-יִגְעוּ אֶל-
 הַקֹּדֶשׁ וּמִתּוֹ אֵלֶּה מִשָּׂא בְנֵי-קֹהֵת בְּאֶהֱל
 מוֹעֵד: יו וּפְקַדְתּוּ אֶלְעֹזֵר | בֶּן-אֶהֱרֹן
 הַכֹּהֵן שֹׁמֵן הַמָּאוֹר וּקְטָרֵת הַסַּמִּים
 וּמִנְחַת הַתְּמִיד וְשֹׁמֵן הַמִּשְׁחָה פְּקֻדֹת
 כָּל-הַמִּשְׁכָּן וְכֹל-אֲשֶׁר-בּוֹ בַּקֹּדֶשׁ
 וּבְכֻלָּיו: פ מַפְטִיר יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה
 וְאֶל-אֶהֱרֹן לֵאמֹר: יח אֶל-תִּכְרְיֵתוּ אֶת-
 שִׁבְט מִשְׁפַּחַת הַקֹּהֲתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם:
 יט וְזֹאת | עֲשׂוּ לָהֶם וַחֲיוּ וְלֹא יָמָתוּ
 בְּגִשְׁתֶּם אֶת-קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים אֶהֱרֹן
 וּבָנָיו יָבֹאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל-
 עִבְדוֹתָו וְאֶל-מִשְׁאוֹ: כ וְלֹא יָבֹאוּ לְרֹאוֹת
 כְּבִלְעַ אֶת-הַקֹּדֶשׁ וּמִתּוֹ: פפפ

רש"י

חייבין מיתה בידי שמים: (טז) ופקדת אלעזר.
 שהוא ממונה עליהם לשאת אותם: שמן
 המאור וקטורת הסמים ומנחת התמיד ושמן
 המשחה. עליו מוטל לצוות ולזרו ולהקריב
 בעת חנייתו: פקדת כל המשכן. ועוד היה
 ממונה על משא בני קהת לצוות איש איש
 על עבודתו ועל משאו והוא המשכן וכל
 אשר בו כל האמורים למעלה בפרשה זו אבל
 מא בני גרשון ומררי שאינן מקדש הקדשים
 על פי איתמר היה כמו שכתוב בפרשת נשא:
 (יח) אל תכריתו. אל תגרמו להם שימותו: (כ)
 ולא יבאו לראות כבלע את הקדש. לתוך
 נרתק שלו כמו שפירשתי למעלה בפרשה זו
 ופרשו עליו בגד פלוני וכסו אותו במכסה
 פלונית ובלונו שלו הוא כסויו:
 חפצת פרשת במדבר

הפטרת במדבר כתרי עשר בהושע פרק ב

א וְהִזָּה מִסֵּפֶר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִמָּד וְלֹא יִסְפָּר וְהִזָּה בְּמִקְוֹם
אֲשֶׁר־יֵאמָר לָהֶם לֹא־עָמִי אַתֶּם יֹאמְרוּ לָהֶם בְּנֵי אֵל חַי : ב וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי־יְהוּדָה
וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יִחַדּוּ וְשָׁמוּ לָהֶם רֹאשׁ אֶחָד וְעָלוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם
יִזְרַעְאֵל : ג אִמְרוּ לְאַחֵיכֶם עָמִי וְלְאַחֵיכֶם רַחֲמָה : ד רִיבוּ בְּאִמְכֶם וְיִיבּוּ
כִּי־הִיא לֹא אִשְׁתִּי וְאֲנֹכִי לֹא אִישׁהּ וְתִסַּר זְנוּנִיָּה מִפְּנֵיהָ וְנֹאֲפֹפִיָּה מִבְּיַן
שִׁדְיָהּ : ה פֶּן־אֶפְשִׁיטֶנָּה עַרְמָה וְהִצַּגְתִּיָּה כִּיּוֹם הַיּוֹלָדָה וְשָׁמְתִיָּה כַּמְדַּבֵּר
וְשָׁתָה כְּאָרֶץ צִיָּה וְהִמְתִּיָּה בְצִמָּא : ו וְאַת־בְּנֵיהָ לֹא אָרַחֵם כִּי־בְנֵי זְנוּנִים
הֵמָּה : ז כִּי זָנְתָה אִמָּם הַכִּישָׁה הוֹרְתָם כִּי אָמְרָה אֵלֶיךָ אַחֲרַי מֵאֵהֲבִי נִתְּנִי
לְחָמִל וּמִיָּמִי צִמְרִי וּפְשָׁתִי שָׁמְנִי וּשְׁקוּיָי : ח לִכֶּן הִנְגִּישְׁךָ אֶת־דְּרָכְךָ בְּסִירִים
וּגְדֹרְתִי אֶת־גְּדֹרָהּ וּנְתִיבֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא : ט וְרִדְפָה אֶת־מֵאֲהַבֶּיהָ וְלֹא־תִשָּׁג
אַתֶּם וּבִקְשַׁתֶּם וְלֹא תִמְצָא וְאָמְרָה אֵלֶיךָ וְאֲשׁוּבָה אֶל־אִישִׁי הַרְאֵשׁוֹן כִּי
טוֹב לִי אִזְ מֵעַתָּה : י וְהִיא לֹא יִדְעָה כִּי אֲנֹכִי נִתְּמִי לָהּ הַדְּגָן וְהַתִּירוֹשׁ
וְהַיֶּצֶהָר וְכֶסֶף הַרְבִּיתִי לָהּ וְזָהָב עָשׂוּ לְבַעַל : יא לִכֶּן אֲשׁוּב וְלִקְחֹתִי דְגָנִי
בְּעֵתוֹ וְתִירוֹשִׁי בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צִמְרִי וּפְשָׁתִי לְכִסּוֹת אֶת־עֲרוֹתָהּ : יב וְעַתָּה
אֲגִלָּה אֶת־נִבְלָתָהּ לְעֵינֵי מֵאֲהַבֶּיהָ וְאִישׁ לֹא־יִצְלִיגָה מִיָּדִי : יג וְהִשְׁפַּתִּי
כָּל־מְשׁוֹשָׁה חֲגָה חֲדָשָׁה וְשַׁבְתָּהּ וְכָל מוֹעֲדָה : יד וְהִשְׁמַתִּי גִפְנָהּ וְתִאֲנַתָּהּ
אֲשֶׁר אָמְרָה אֲתֵנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נִתְּנוּ־לִי מֵאֲהַבֵּי וּשְׁמַתִּים לִיזְעַר וְאֲכַלְתֶּם
חִית הַשָּׂדֶה : טו וּפְקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת־יָמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר תִּקְטֹר לָהֶם וְתַעַד
נִזְמָה וְחִלְלָתָהּ וְתִלַּף אַחֲרַי מֵאֲהַבֶּיהָ וְאֵתִי שָׁכַחָה נְאֻם־יְהוָה : טז לִכֶּן הִנֵּה
אֲנֹכִי מַפְתִּיָּה וְהִלְכִיתִיָּה מִדְּבַר וּדְבַרְתִּי עַל־לִבָּהּ : יז וְנִתְּמִי לָהּ אֶת־כְּרָמֶיהָ
מִשֶּׁם וְאֶת־עֲמֻק עֶקֶר לְפֶתַח תְּקוּהָ וְעַתָּה שְׁמָה בְּיָמֵי נְעוּרֶיהָ וּכְיוֹם עֲלוֹתָהּ
מֵאָרֶץ מִצְרַיִם : יח וְהִזָּה כְּיוֹם־הַהוּא נְאֻם־יְהוָה תִּקְרָאִי אִישִׁי וְלֹא־תִקְרָאִי־לִי
עוֹד בְּעָלִי : יט וְהִסְרֹתִי אֶת־שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא־יִזְכְּרוּ עוֹד בְּשֵׁמֶם :
כ וּכְרָתִי לָהֶם בְּרִית בְּיוֹם הַהוּא עִם־חִית הַשָּׂדֶה וְעִם־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרִמְשׁ
הָאָדָמָה וְקִשְׁתׁ וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֲשַׁבֵּר מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁכַּבְתִּים לְבִטָּח :
כא וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי לְעוֹלָם וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְצִדָק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים :
כב וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּאִמוּנָה וּיְדַעַת אֶת־יְהוָה :

יחזקאל פרק מ

ריא

וְהָאֲשָׁם: ^מ וְאֶל-הַפֶּתַח מוֹחִיצָה לְעוֹלָה לְפֶתַח הַשְּׁעָר הַצְּפוֹנָה שְׁנַיִם שְׁלַחְנוֹת וְאֶל-הַפֶּתַח הָאֲחֵרֶת אֲשֶׁר לְאֵלֶם הַשְּׁעָר שְׁנַיִם שְׁלַחְנוֹת: ^{מא} אַרְבַּעַה שְׁלַחְנוֹת מִפֶּה אַרְבַּעַה לְכַתֵּף הַשְּׁעָר שְׁמוֹנֶה שְׁלַחְנוֹת אֵלֵיהֶם יִשְׁחָטוּ: ^{מב} וְאַרְבַּעַה שְׁלַחְנוֹת לְעוֹלָה אֲבָנֵי גִזִית אַרְךָ אִמָּה אַחַת וְחִצֵי וְרַחֵב אִמָּה אַחַת וְחִצֵי וְגִבֵּה אִמָּה אַחַת אֵלֵיהֶם וַיִּנְיָחוּ אֶת-הַפְּלִים אֲשֶׁר יִשְׁחָטוּ וְחִצֵי וְגִבֵּה אִמָּה אַחַת אֵלֵיהֶם: ^{מג} וְהִשְׁפִּיתִים טֶפַח אֶחָד מוֹכְנִים בְּבֵית סָבִיב | סָבִיב וְאֶל-הַשְּׁלַחְנוֹת בְּשַׁר הַקֶּרְבָּן:

רש"י

קדושתן כלפנים: (מ) וא"ל הכתף מחוצה. ואל עבר פתח האולם מחוצה לחלל האולם לתוך חללו של פתח של (ס"א"א של צד) עזרת ישראל: צ'ו"ח לפתח השער הצפונה. כשונכנס לתוך השער ועולה במעלות פתח העזרה: שנים. שולחנות. לכתף הפתח למזרח (וכן) למערב: וא"ל הכתף האחרת. אשר לפתח האולם שנים

שולחנות: (מב) א"ייהם ויניחו את הכלים. עליהם מניחין הסכינין והמזוקות שמקבלין בהן את הדם שיהיו מוכנים לשוחטים שם קדשי קדשים בצפון: (מג) והשפתים מופח אחד. אונקליוס של ברזל קבועין בעמודי ננסין שבבית המטבחים בצפון לתלות ולהפשיט בהם את הקדשים הוא ששנינו

יחזקאל פרק מ

ריב

וּמוֹחִיצָה לְשַׁעַר הַפְּנִימִי לְשַׁכּוֹת שְׁרִים בַּחֲצַר הַפְּנִימִי אֲשֶׁר אֶל-פֶּתַח שַׁעַר הַצְּפוֹן וּפְנֵיהֶם דְּרֹךְ הַדְּרוֹם אֶחָד אֶל-פֶּתַח שַׁעַר הַקִּדִּים פְּנֵי דְרֹךְ הַצְּפוֹן: ^{מח} וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַלְּשֹׁכָה אֲשֶׁר פָּנְיָהּ דְּרֹךְ הַדְּרוֹם לְפָנֶיהֶם שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת: ^{מט} וְהַלְּשֹׁכָה אֲשֶׁר פָּנְיָהּ דְּרֹךְ הַצְּפוֹן לְפָנֶיהֶם שְׁמֵרֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ הַמָּה בְּנֵי-צִדוֹק הַקֶּרְבָּיִם מִבְּנֵי-לוֹי אֶל-יְהוָה לְשִׁרְתּוֹ: ^מ וַיֹּמַד אֶת-הַחֲצַר אַרְךָ | מֵאָה אִמָּה וְרַחֵב מֵאָה אִמָּה מִרְבַּעַת וְהַמִּזְבֵּחַ לְפָנֵי הַבַּיִת: ^{מא} וַיְבַאֲנֵי אֶל-אֵלֶם הַבַּיִת וַיֹּמַד אֶל אֵלֶם

רש"י

בפסחים אונקליוס של ברזל היו קבועין בעמודים ובכתלים שבהם תולין ומפשיטין וכן ת"י ועונקליוס נפקין פשך חד: מוכנים בבית. קבועים בתוך חלל העזרה בבית לגיו: (מד) ומוחיצה לשער הפנימי. ומחוץ לחלל אולם השער לתוך אזור חצר הפנימי כמו שמפורש במקרא בסופו: לשכות שרים.

לשכות לויים משוררים: ופניהם דרך הדרום. פתחם לצד דרום: אחד א"ל כתף שער הקדים. הלשכה אחת אל כתף שער הקדים: פני דרך הצפון. ופתחה לצד צפון: (מה) לכהנים. משרתי הבית כמדומה הם הלויים המשוררים: (מו) וימד את החצר. חלל עזרת ישראל לפני האולם וההיכל: (מח) א"ל אולם הבית. אולם

מצודות ציון

(מד) שרים. מלשון שיר ור"ל משוררים: ופניהם. ר"ל פתחיהם שהוא פני הבית: (מה) לכהנים. משרתי ה' יקראו כהנים ואם אינם מנני אהבין: (מו) מרובעת. מלשון נעוט: הבית. כן יקרא ההיכל

בבית המטבחים היא הלשכה שפתחה באילים השערים הנזכרת למעלה: מוכנים בבית. המשוררים עם רביעיות היו קבועי' בהלשכה היא בפנים בכל ארבעת הרוחות: וא"ל השלחנות. הם ארבעת השלחנות מאבני הגזית שעמדו בהלשכה

מצודות דוד

היא עליהם יהיו מניחים בשר הקרבן: (מד) ומוחיצה לשער הפנימי. מחוץ לחלל השער של חצר הפנימי (או על השער הפנימי יאמר שהיא בת עשר אמות) שם היו לשכות המשוררים וחזור ומפרש שעמדו בחלל חצר הפנימי לא מחוץ חלל השער כלפי החוץ בע"נ: אשר א"ל כתף. ר"ל אשר עמדו בכתף שער הצפון מזה ומזה: ופניהם. פתחיהם פנו כלפי הדרום: אחד. לשכה אחת עמדה בכתף שער הקדים ופתחה פנה כלפי הצפון: (מה) וידבר א"י. המלאך הדובר בי: זה הלשכה. ר"ל קבוצות הלשכות אשר פתח כ"א כלפי הדרום היא לצורך משרתי המקום ב"ה השומרים משמרת הבית בדבר המוטל עליהם והוא עבודת השיר שהוא מוטל על הלויים: (מו) שומרי משמרת המזבח. להקריב עליו קרבנות: המה בני צדוק. כי הם יכהנו לעתיד כמ"ש והכהנים הלויים בני צדוק וכו' המה יקרבו אלי וכו' (לקי מד): אשר יקרבו אל ה' מתוך בני לוי לשרתו ר"ל הנבחרו' לה' משאר הכהנה בני לוי וכמ"ש שם: (מז) את החצר. את חלל חצר הפנימי: והמזבח לפני הבית. המזבח עמד בחלל החצר היא לפני הבית מכוון מול ההיכל וכתליו וכמ"ש בקו"ש בנין הבית: (מח) א"ל אולם הבית.

מצודות דוד

(מ) וא"ל הכתף. בהעבר האחת מהאולם חוצה לו כשעולין במעלות לפתח שער הצפוני ר"ל שער הפנימי שהיה רוחב עשר אמות והמעלות ההם היו בין התאים ושם עמדו שנים שולחנות: וא"ל הכתף וגו'. וכן בהעבר האחרת של אולם השער עמדו שנים שולחנות: (מא) מפה. מהעבר הזה ב' בחלל האולם וכו' בחלל שבין התאים: לכתף השער. לכל כתף מכתפי השער: שמונה. ר"ל בין כולם היו שמונה ואצלם בסמוך להם ישחטו הקרבנות ששחיתתן בצפון: (מב) צ'ו"ח. להניח עליהם בשר העולה וה"ה בשר שאר הקרבנות וזכר עולה לפי שהיא ראשונה ותמידית והיתה כליל להקרבה: אבני גזית. השולחנות היו מאבני גזית והיו על כי האבן מקרר ושומר הבשר מן הסרחון: א"ייהם ויניחו. גם עליהם יניחו את הכלים אשר ישחטו עמהם הם הסכינים: אשר וכו'. והזבח. הוא הפוך אשר ישחטו בו עם את העולה והזבח רצה לומר שאר מיני זבחים ומוסב הוא על הכלים לומר עליהם יניחו הסכינים המיוחדים גם לשחיטת שאר מיני זבח אבל לא בא לומר שישחטו שם שאר מיני זבח: (מג) והשפתים מופח אחד. כעין ורין מברזל היו קבועים ברביעיות של ארז הקבועין בעמודים נמוכין ובלטו טפח אחד מן הרביעיות שעל העמודים ובהן יהיו תולין הקרבנות להפשיט עורן והם עמדו

יחזקאל פרק מא

ריג

חֲמֵשׁ אַמּוֹת מְפֹה וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת מְפֹה וְרַחֲב הַשְּׁעָר שְׁלֹשׁ אַמּוֹת מְפֹה וְשְׁלֹשׁ אַמּוֹת מְפֹה: ^{מט} אֶרֶךְ הָאֵלֶם עֶשְׂרִים אַמָּה וְרַחֲב עֶשְׂתֵּי עֶשְׂרֵה אַמָּה וּבִמְעֻלּוֹת אֲשֶׁר יַעֲלוּ אֵלָיו וְעַמּוּדִים אֶל-הָאֵילִים אֶחָד מְפֹה וְאֶחָד מְפֹה: ^{נא} וַיְבִיאֵנִי אֶל-הַהֵיכָל וַיַּמְדֵּן אֶת-הָאֵילִים שֵׁשׁ-אַמּוֹת רַחֲב מְפֹה וְשֵׁשׁ-אַמּוֹת רַחֲב-

רש"י

ההיכל: וימד אל אולם. כמו איל אולם עובי כתפות הפתח (והראה את המורה ס"א) מדד מן המזרח למערב, (ואני) הכות"ב מצאתי בפירושים אחרים כ"מ שהתק"תי ורחב השער שלשה אמות מפה וגו' הוא עובי האיל הצפוני לתוך חלל הפתח למערב וכן עובי האיל הדרומי לתוך חלל האולם למערב ואף ע"פ שכן שנינו כותל אולם חמש ואולם אחת עשרה שלעתיד לבא אינו אלא שלש אלא שבאולם בית שני וכו' ס"א): **חמש אמות.** ואף של בית שני היה כן שכן שנינו כותל אולם חמש ואולם אחת עשרה אלא שבאולם בית שני לא היו כתפות לפתח לצפון ולדרום שהיה רוחב הפתח עשרים אמה כרוחב האולם וכאן כתוב ורוחב השער ג' אמות מפה וגו' אמות מפה ואיני

מצודות ציון

כי היה מקורה ענין בית ולא כן המלכות: הוא האולם שלפני ההיכל: וימד אל אולם. מדד מן הרוחב כי המזווה עם הכותל שבצד הפתח לא היה כ"א ג' אמות כמ"ש בענין ועם כי היו עגולות לא היו במרחק שוה וכמו מזווי אולמי השערי' (ויתכן שעובי הכותל היתה כמדת המזווה וכמו תלמי החציריות): **מפה.** מהעבר מזה: ורחב השער. ר"ל רחב השער היה באופן שנשאר כותל שלש אמות מהעבר מזה ושלש אמות מהעבר מזה וא"כ היה רחבו י"ד אמות: **(מט) אורך האולם.** מצפון לדרום: **עשרים אמה.** כמדת רוחב ההיכל: ורחב. ממערב למזרח: **ובמעלות אשר יעלו אליו.** ר"ל ובמעלות היה הדרך אשר בהם יעלו אליו מן החצר הפנימי: **ועמודים אל האילים.** בחלל האולם סמוך אל המזווות עמדו שני עמודים אחד מהעבר מזה ואחד מהעבר מזה והם היו במקום עמודי יסוד ובעוד שהיו במקדש ראשון: **(נא) את האילים.** הם המזווות (ועם כי שם אילים הונח על המזווות בעבור שהיו מגולים כאילן אלה ובענין נאמר ההיכל מזווות רבעה עכו"ז קראם אילים כשם שאר המזווות): **שש אמות רחב מפה.** שש אמות היה רוחב המזווה מהעבר מזה וכו' ר"ל עובי המזווות בחלל הפתח (ויתכן שעובי הכותל היתה כמדת המזווות וכמו תלמי החציריות): **רחב האולם.** ר"ל וכן היה רוחב האהל הוא המשקוף המאחיל על המזווות ויתכן שהיה בתבנית אהל:

יחזקאל פרק מא

ריד

מִפּוֹ רַחֲב הָאָהֳלָ: - וְרַחֲב הַפֶּתַח עֶשְׂרֵה אַמּוֹת וְכַתְּפוֹת הַפֶּתַח חֲמֵשׁ אַמּוֹת מְפֹה וְחֲמֵשׁ אַמּוֹת מְפֹה וַיַּמְדֵּן אֶרְבֻּעַ אַרְבָּעִים אַמָּה וְרַחֲב עֶשְׂרִים אַמָּה: - וְבֵא לִפְנֵימָה וַיַּמְדֵּן אֵיל-הַפֶּתַח שְׁתֵּים אַמּוֹת וְהַפֶּתַח שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרַחֲב הַפֶּתַח שֶׁבַע אַמּוֹת: - וַיַּמְדֵּן אֶת-אֶרְבֻּעַ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרַחֲב עֶשְׂרִים אַמָּה אֶל-פְּנֵי הַהֵיכָל וַיֹּאמֶר אֵלַי זֶה קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים: - וַיַּמְדֵּן קִיר-הַבַּיִת שֵׁשׁ אַמּוֹת וְרַחֲב הַצֵּלַע אַרְבַּע אַמּוֹת סָבִיב | סָבִיב לְבַיִת סָבִיב: - וְהַצֵּלְעוֹת צֵלַע אֶל-צֵלַע שְׁלוֹשׁ וְשְׁלֹשִׁים פְּעָמִים וּבָאוֹת בְּקִיר אֲשֶׁר-לְבַיִת לַצֵּלְעוֹת סָבִיב | סָבִיב לְהִיּוֹת אַחֲזִיזִים

רש"י

בפירושים אחרים רחב האוהל אהלו של פתח: **(ב) וכתפות הפתח חמש אמות.** שההיכל רחבו כ' אמה ורוחב הפתח י' נמצא כתפותיו מפה ומפה של ה' ה': **(ג) ובא לפנימה.** אל המחיצה המפסקת בין ההיכל לקודש הקדשים: וימד אל הפתח. עוביו שתים אמות אין זה שוה לאמה טרקסין: והפתח שש אמות. אינו יכול לפרשו אלא

מצודות ציון

(ב) וכתפות. ענין ענף וד': **(ה) קיר.** כותל: **הצלע.** הוא מדר מה וצננין שלמה נקרא גם יגיע ויקרא ללל לפי שהוא צללל הגימט ויגיע שהוא מקום לנוע לדרום: **(ג) ובא לפנימה.** המלאך הדובר בי בא לפניו מן ההיכל לבית קה"ק ולא הביאו עמו כי אין לבוא שם כ"א הכתן הגדול ביה"כ (ואף כי היה במראה הנבואה מ"מ הראהו באופן הראוי במוחש): **איל הפתח.** ר"ל כל איל היה שתיים אמות (ויתכן שעובי הכותל היתה כמדת המזווות וכמו תלמי החציריות): **הפתח.** ר"ל גובה הפתח: **(ד) אל פני החיצה.** ר"ל במדת רוחב ההיכל: **ויאמר אל.** המלאך הדובר בי: **(ה) קיר הבית.** זה כותל מערבי של בית קה"ק: **ורוחב הצלע.** רוחב הצלע המערבי והוא היה נשען לכותל בית קה"ק והוא היה לו לכותל מאחוריו: **סביב וגו'.** בנין הצלעות היו מסבבים את הבית ר"ל ההיכל ובית קה"ק מכל שלשת הרוחות ממערב ומצפון ומדרום וכולם היו נשענים אל הכותל והיה להם לכותל מאחוריהם: **(ו) והצלעות וגו'.** בנין הצלעות היו צלע עם צלע ר"ל זה אצל זה וזה ע"ג זה: **שלוש ושלושים פעמים.** ר"ל מספר

מצודות דוד

(ב) וכתפות הפתח. הכותל שבצד הפתח היה חמש אמות מהעבר מזה וכו' וזה היה עם עובי המזווות: **ארכו.** ממזרח למערב: **ורחב.** מצפון לדרום: **(ג) ובא לפנימה.** המלאך הדובר בי בא לפניו מן ההיכל לבית קה"ק ולא הביאו עמו כי אין לבוא שם כ"א הכתן הגדול ביה"כ (ואף כי היה במראה הנבואה מ"מ הראהו באופן הראוי במוחש): **איל הפתח.** ר"ל כל איל היה שתיים אמות (ויתכן שעובי הכותל היתה כמדת המזווות וכמו תלמי החציריות): **הפתח.** ר"ל גובה הפתח: **(ד) אל פני החיצה.** ר"ל במדת רוחב ההיכל: **ויאמר אל.** המלאך הדובר בי: **(ה) קיר הבית.** זה כותל מערבי של בית קה"ק: **ורוחב הצלע.** רוחב הצלע המערבי והוא היה נשען לכותל בית קה"ק והוא היה לו לכותל מאחוריו: **סביב וגו'.** בנין הצלעות היו מסבבים את הבית ר"ל ההיכל ובית קה"ק מכל שלשת הרוחות ממערב ומצפון ומדרום וכולם היו נשענים אל הכותל והיה להם לכותל מאחוריהם: **(ו) והצלעות וגו'.** בנין הצלעות היו צלע עם צלע ר"ל זה אצל זה וזה ע"ג זה: **שלוש ושלושים פעמים.** ר"ל מספר

יחזקאל פרק מא

רטז

וְלֹא יִהְיֶה יַחְזְקִים בְּקִיר הַפֵּיתָ: וְרַחֲבָהּ וְנִסְבָּהּ לְמַעְלָה

רש"י

ט"ו בצפון וט"ו בדרום חמשה על חמשה על גביהם ושמונה במערב הוא צלע הוא יציעו בראש תא, ואומר אני שהתאים שבצפון וברום כן סדרן שלם א' וא' ארכו י"ב אמה הרי ט' אמה חלמ' א' וה' כתלים של ה' אמה הרי פ"ה ורחב ה' אמות של המונח פירנסת צ' אמה של אורך הכותל וכן לדרום ושבעמרב א' ע"ג א' ושלישי על גביהן ואורכן על גביהם כ' אמה כנגד רחב בית קדשי הקדשים הרי י"א בכל סדר וכת"י חד עסרי בסידרא, (ס"א ל"ג פעמים ג"פ י"א ע"ג אחת עשר על גביהן וכן ת"י חד עסרי בסידור ובבית שני וכו' עד הוא תא, ותו לא): **ובאות בקיר אשר לבית אצלצמות.** קורות עליות היציעים היו ראשיהם שלצד מחיצת התאים החיצונה באות ונוקבות בקיר בצדו הפנימי וזהו אשר לבית לצלעות בצדו אשר לתוך התאים וזהו להיות אחוזים בקיר אחוזים בחזקה פופרי"ש בלע"ז: **ולא היו אחוזים בקיר הבית.** ראשיהם

מצודות ציון

(ו) **ונסבה.** מל' סביב ויאמר על צני המדרגות שהיה צמנונה עמוד והעולה בה מסבד אמ העמוד נדקך חמשה וחמשה ע"ג אורך כ"א י"א אמות הרי לחמשה ג"ה אמות מששת הכתלים כ"א חמשה אמות הרי בין הכל פ"ה אמות ומיסוד כותל תא המערבי עד בית החליפות היה תשעים אמות כמ"ש בקנ' בנין הבית ושאר א"כ חמשה אמות מקום פניו והוא הנקרא בענין מקר' המונח ויתר הדברים יבוארו בקנ' בנין הבית: **ובאות בקיר אשר לבית.** ראשי הקורות שתחת הקורות הצלעות היו באות ונכנסות בקיר אשר אל הבית ר"ל בכותלי ההיכל ובית קה"ק: **לצלעות סביב סביב.** ר"ל כן היה לכל קורות תקרות הצלעות אשר היו מסביב להיות אחוזים אל הקיר באופן זה כי היה נפחת מעובי הקיר בכלות גובה צלע התחתונה ועל הבליטה שמתחת היו מונחי' קורי' תקרת התחתני' שהיא רצפת התיכונ' ובכלו' גובה התיכונ' היה נפחת עוד מעובי הקיר ועל הבליט' שמתח' היו מונחי' קורי' תקרת התיכונ' שהיא רצפת העליונ' וכן בכלות גובה העליונה וכו' וכמו שעשה שלמה כמ"ש כי מגרעות נתן לבית וכו' (מ"א ו) ועי"ז היה להם חזק רב ולא ימוטו: **ולא היו אחוזים בקיר הבית.** ר"ל לכל יהיו אחוזים בקיר הבית כדרך האחיהו הרגילים הבונים לעשות בבנין כזה והוא שעושים חורים ונקבים בקיר ובהם מנכיסים ראשי קורות התקרה שאין בזה חזק רב כי בקל ימוטו: (ז) **ורחבה.** ר"ל בנין הצלעות היו הולכות ומתרחבות כי האמצעית נתרחבה מהתחתונה כשעור מה שנפחת בעובי קיר

יחזקאל פרק מא

רטז

לְמַעְלָה לְצִלְעוֹת בְּי מוֹסַב־הַבַּיִת לְמַעְלָה לְמַעְלָה סָבִיב | סָבִיב לַפֵּית עַל־פֶּן רַחֲב־לַבַּיִת לְמַעְלָה וְכֵן הַתַּחְתּוֹנָה יַעֲלֶה עַל־הָעֲלִיּוֹנָה לְתִיכּוֹנָה: ה וְרֵאִיתִי לַבַּיִת גְּבוּה סָבִיב | סָבִיב מִיִּסְדוֹת (מוֹסְדוֹת קרי) הַצִּלְעוֹת מִלּוֹ הַקְּנָה שֵׁשׁ אַמּוֹת אַצִּילָה:

רש"י

עמוד ומעלות עולות בו והעולה בהם דומה לו כהולך ומקיף סביבות עמוד אבנים ובלשון אשכנז קרוי שווינדל שטיין הוא שאמרו בבנין שלמה ובלול' יעלו אל התיכונה אף הוא שמתורגם ובמסיבת' כמו ונסבה למעל' למעל' וכן מסיבה עולה למעלה עד גג התא העליון כמו שהוא מפרש והולך שהמסיבה עולה מן התחתון לאמצעי ומן האמצעי לעליון: **כי מוסב הבית.** לצלעות: **למעלה למעלה סביב סביב לבית על כן רחב לבית למעל'.** ע"כ שאמרנו ורחבה

מצודות ציון

הלוט, או יאמר על צני המסיבה והוא שס מדר מה שהיה מסבד כל הצלעות מלפון ומדרוס: **על העליונה.** מל' סטליונה: **לתיכונה.** לאמצעים כמו והנמים המיכון (שמות ט) ונלה הלמ"ד נמקוס ג"מ כמו יצנת לכסא (הללס ט) ור"ל נדקך המיכונה: (ח) **מוסדות.** מל' יסוד: **מל'.** נלה הוי"ו נמקוס אל"ף ור"ל קנה שלס: **אצילה.** ר"ל גדולה והוא כענין

מצודות דוד

הבית וכן העליונה מהאמצעית: **ונסבה.** בנין מעלות היה עד למעלה לבוא אל הצלעות שהיו ממעל: **כי מוסב.** חזור הוא על ראשת המקרא שאמר ורחבה ויפרש בזה לומר בעבור שהיה כותל הבית מסובב למעלה למעלה בגרעון עובי הקיר להניח שמה קורות התקרה כמ"ש למעלה ולתוספת ביאור אמר סביב סביב לבית מכל ג' הרוחות ועל כן נתרחב צלעות הבית

למעלה האמצעית מהתחתונה והעליונה מהאמצעית: **וכן התחתונה.** מוסב על ונסבה לומר וכן בהמסיבה היא עלה העולה מהתחתונה אל העליונה בדרך התיכונה ולא היה לה מסיבה אחרת כן ת"י, או נסבה יאמר על המסיבה הנתבאר למטה בחשבון רחב שבעים אמה ור"ל המסיבה גבה למעלה ללכת דרך בה למעלה לצלעות ר"ל לצלעות העומדות ממעל כי הגיע גבהם עד גובה הצלעות העליונות ועל זה אמר וכן התחתונה וכו' ור"ל וכן עלה העולה אל העליונה מן התחתונה אל העליונה ר"ל מלבד הדרך שהיה אל העליונה מן המסיבה היה עוד דרך מן התחתונה אל העליונה דרך התיכונה לעלות שמה דרך מעלות (ובצלעות המערב לא היה אלא דרך עליה ההיא כי שם לא היה מסיבה): (ח) **וראיתי לבית.** ראיתי שהיה לבית גובה לעלות ממעל להצלעות כן היה מסביב בכל רוחותיה: **מוסדות הצלעות.** יסוד כתלי הצלעות הנבנה בתוך הקרקע היה מלא הקנה ולתוספת ביאור אמר שש אמות אצילה ר"ל אמות אצילה ר"ל אמות גדולות בני' ו' טפחים כי כן היה מדרת הקנה

יחזקאל פרק מא

ר"ז

רַחֵב הַקִּיר אֲשֶׁר-לַצֵּלַע אֶל-הַחוּץ חֲמֵשׁ אַמּוֹת וְאֲשֶׁר מִנְּחַ בַּיִת צֵלְעוֹת אֲשֶׁר לְבַיִת: וַיְבִין הַלְשָׁכוֹת רַחֵב עֶשְׂרִים אַמָּה סָבִיב לְבַיִת סָבִיב | סָבִיב: וּפְתַח הַצֵּלַע לַמִּנְחָ פֶּתַח אֶחָד דֶּרֶךְ הַצִּפּוֹן וּפְתַח אֶחָד לַדְרוֹם וְרַחֵב מְקוֹם הַמִּנְחָ חֲמֵשׁ אַמּוֹת

רש"י

היה רחבו חמש אמות כמו שמפורש בענין במקרא של אחריו: (ט) רוחב הקיר אשר צֵלְעֵי אֵל הַחוּץ. מחיצת התאים הסמוכה לחצר הוא מחיצת מערבית: חמש אמות. וכן שנינו במסכת מדות שאותו כותל הוא חמש: ומקום פנוי היה מונח במקצועות הצפון והדרום שאצל המזרח שאין התאים מקיפין את כל הבית ולאותו מקום פנוי היו פתחי התאים שבמקצועות מזרחיים כמו שאמור בענין ופתח הצלע המונח כי לא היה להם פתחים לתאים לא לצד החצר ולא לצד ההיכל אלא לאותן שבמקצוע מזרחית צפונית ובמזרחית דרומית היה הפתח בכותל רחבו פתוח לאותו מקום המונח ובאותו פתח נכנסין לו וממנו לתא השני ומן השני אל השלישי וכן סביב שכן שנינו במסכת מדות שלשה פתחים לכל אחד ואחד א' לתא מן הימין וא' לתא מן הצפון ומשאל וא' לתא שעל

מצודות ציון

ואל אילני בני ישראל (שמות טז): (ז) ואשר מ"י ואמר והוא כרגומו של מקום: מונח. מלשון נחמה ועיניה: בית צלעות. כמו לבית צלעות ר"ל לבנין צלעות:

מצודות דוד

כמ"ש למעלה: (ט) רחב. עובי כותל הצלע הפונה לחוץ היתה בת חמש אמות והיסוד מתחת בלטה להלן אמה אחת: ואשר מונח. היה מונח מקום פנוי לבנין הצלעות אשר היו אל הבית והם היו

במקצוע דרומית מזרחית וצפונית מזרחית בין בית החליפות ובין הצלעות כמ"ש בקונטרס בנין הבית וכאשר נראה בצורה: (י) ובין הלשכות. לשכות היו בנויות בחלל ע"נ מול המסיכות כמ"ש ויביאני אל הלשכה וכו' (לקמן מב) ולכן אמר החלל שבין הלשכות ר"ל הלשכות הבנויות מול בין המסיבה ובין יסוד כותל המסיבה הנקראת ג"כ בשם לשכה (כי שם לשכה הוא שם כולל לכל החדרים) והחלל הזה היה רחב עשרים אמה והיה מול בית החליפות וחמשה אמות להלן מול עובי כותל חצר הפנימי וכמ"ש בקונטרס בנין הבית וכאשר נראה בצורה: סביב וגו'. ר"ל בפאת הצפון והדרום: (יא) ופתח הצלע מונח. פתח הצלע שבמקצוע דרומית מזרחית וצפונית מזרחית היו פתוחים אל מקום הפנוי

יחזקאל פרק מא

ר"ח

סָבִיב | סָבִיב: יַ וְהַבְנִין אֲשֶׁר אֶל-פְּנֵי הַגְּזֵרָה פְּאֵת דֶּרֶךְ הַיָּם רַחֵב שְׁבַעִים אַמָּה וְקִיר הַבְּנִין חֲמֵשׁ אַמּוֹת רַחֵב סָבִיב | סָבִיב

רש"י

למחיצות התאים שסביב היה ולא היה הבית כן בבנין בית שני אלא בבנין העתידי: (יא) ופתח הצלע מונח. ופתח התאים החיצוני פתוחים למקום המונח פנוי בקרן זוית כמו שפרשתי: (יב) והבנין אשר א"ל פני הגזרה וגו'. רחב כל הבנין לרוח המערבית רחב הבית ועובי הכתלים הצפוניים והדרומיים עם התאים הצפוניים והדרומיים ועובי כתליהם לצפון ולדרום רחב ע' אמה וכן היה בבית שני וכן שנינו במסכת מדות בקיר מערבי מן הצפון לדרום שבעים אמה ומונה החשבון: הגזרה. ת"י בצורתא, ואומר אני שהבית הגבוה קרוי כן והתאים הנמוכין אשר סביב אותם הוא קורא בנין ומנחם פתר גזרה לשון לשכה: פאת דרך הים. רוח מערבית: רוחב שבעים אמה. רוחב הבנין מצפון לדרום שבעים אמה, והוא לך החשבון, התא הצפוני ארבע, וכותליו עשר, הרי ארבע

מצודות ציון

(יב) והבנין. הוא סס כולל על הצלעות והמסיכות: א"ל פני. לפני: הגזרה. מ"י גזרתא ועל הנית יאמר שהוא גבוה למעלה מהצלעות וממסיכות כי גלגל הוא ענין גבוה ומ"ש גולות וגולות נזכרות נדב"ט (ב) כי בנין גבוה הוא מנחם ומשגב: פאת. ענר רוח:

מצודות דוד

שהיה במקצועות ההם ושאר הצלעות היו פתוחות זו לזו: דרך הצפון. ר"ל אל הצלע העומדת במקצוע הצפון: ורחב ממערב למזרח: סביב ר"ל בפאת הצפון ובפאת הדרום: (יב) והבנין. המסיכות והצלעות אשר עמדו לפני הבית מהעבר מזה ומהעבר מזה לצפון ולדרום:

פאת דרך הים. ר"ל רחב הבית עם המסיכות והצלעות מזה ומזה היה בפאת המערב ע' אמה, והוא לך החשבון רוחב הבית כ' ושני הכתלים י"ב צלע מזה וצלע מזה כ"א ד' כתליהם י"ב במקום היסודות מסיבה מזה ומסיבה מזה כ"א ג' להלן מיסוד כותל הצלע כתליהם י"ב במקום היסודות היה ע' אמה ויותר יבואר בקונטרס בנין הבית בסי' האחרון: וקיר הבנין. עובי כתלי הצלעות והמסיכות: סביב פניב. ר"ל מדה אחת לכל כותלי המסיכות והצלעות שסביב והם הכתלים הפונים על החוץ ובין צלע לצלע: וארכו. אורך הבית מיסוד כותל צלע המערבי עד בית החליפות היה צ' אמה והוא לך החשבון כותל הצלע במקום היסוד ז' הצלע ד' כותל בית קה"ק ו' חלל בית קה"ק כ' המחיצה המפסקת בין ההיכל לבית קה"ק בית חלל ההיכל מ' כותל ההיכל ו' ומשם עד כותל בית החליפות ו' הרי תשעים אמה ועיין בקונטרס בנין הבית בסי' האחרון:

יחזקאל פרק מא

רי"ט

וְאַרְבֵּי הַתְּשֻׁעִים אִמָּה: י' וּמִדָּד אֶת-הַיְבִית אַרְךָ מֵאָה אַמָּה
וְהַגְזָרָה וְהַבְּנִיָּה וְקִירוֹתֶיהָ אַרְךָ מֵאָה אַמָּה: ה' וְרָחֵב פְּנֵי הַיְבִית
וְהַגְזָרָה לְקִדִּים מֵאָה אַמָּה: ט' וּמִדָּד אַרְךָ-הַבְּנִין אֶל-פְּנֵי
הַגְזָרָה אֲשֶׁר עַל-אֲחֵרֶיהָ וְאֶתְקִיחָא (וְאֶתְקִיחָא קרי) מִפּוֹ וּמִפּוֹ

רש"י

בענין ובמסכת מדות: (יג) ומדד את הבית אורך מאה אמה. טך הכל עם משך בית החליפות וכן שנינו במסכת מדות ההיכל ק' על ק' ברום ק' מן המזרח למערב ק' כותל אולם חמש ורחבו י"א כותל ההיכל שש וארכו מ' ואמה טרקסין וכו' אמה בית קדשי הקדשים וכותל שש והתא שש וכותל התא חמש ואף למעלה בענין כך מפורשת מדת כולם חוץ מאמה טרקסין שכותב בו בענין זה שתיים אמות וכנגדן הוא ממעט את רוחב התא אמה שהתא שבמשנה רחבו שש וכותלו חמש וכאן רחבו ארבע וכותלו שש שנאמר (כ"א) ומוסרות הצלעות מלא הקנה ולמעלה הוא מצר וכונס אמה שנאמר וקיר הצלע חמש אמות: והגזרה והבניה וקירותיה. טוף המקרא אמרת את ראשו ולומר טך הכל מאה אמה: (יד) ורוחב פני הבית והגזרה לקדים

מצודות ציון

(יג) והבניה. הוא ה'אלע: וקירותיה. כמלס: (טו) ואתקיהא. מ"י וזמלע ועל צית תלפיות ילמר שעמדו צויות הנית מזה ומזה נשען לננין האולם:

ועיין בקונטרס בנין הבית: והגזרה וכו'. בזה יפרש ראש המקרא לומר הגזרה הוא הבית והאולם והבניה הוא הצלע המערבי והכותל בין כולם היה אורך ק' אמה: (יד) ורוחב פני הבית. ר"ל רוחב בתי החליפות שהם בפני הבית עם בנין הגזרה הוא אולם הבית העומד בין בתי החליפות שמוה ומזה כפאת הקדים היה ק' אמה כי בית החליפות נמשך ט"ו אמה להלן מיסוד כותלי המסיבה מזה ומזה: (טו) ומדד אורך הבנין. עתה מדד אורך הצלעות שלפני הבית ברוח דרומי: אשר על אחריה. ר"ל אשר חזר על עקבו ללכת לאחור כלפי מערב כי מתחילה מדד פאת המערב ואח"כ הלך ממערב למזרח למדוד פאת הצפון ואח"כ מדד פאת המזרח ועתה חזר ללכת לאחור כלפי המערב ומדד פאת הדרום: ואתקיהא מפו ומפו. ר"ל מדד את הצלעות עם רוחב בית החליפות לעומד בויות מזה ומזה ובין שניהם ר"ל הצלעות ובית החליפות היו ק' אמה: וההיכל וכו'. מחובר הוא למקרא שלאחריו לומר

רב

יחזקאל פרק מא

מֵאָה אַמָּה וְהַהִיכָל הַפְּנִימִי וְאֶלְמֵי הַחֲצֵר: ט' הַסְּפִים וְהַחֲלוֹנוֹת
הָאֲטוּמוֹת וְהָאֲתִיקִים | סְבִיב לְשַׁלְשֶׁתָם נֶגֶד הַסֶּף שְׁחִיף עֵץ
סְבִיב | סְבִיב וְהָאָרֶץ עַד-הַחֲלוֹנוֹת וְהַחֲלוֹנוֹת מְכֻסוֹת: י' עַל-
מַעַל הַפֶּתַח וְעַד-הַיְבִית הַפְּנִימִי וְלַחוּץ וְאֶל-כָּל-הַקִּיר סְבִיב |
סְבִיב בְּפְנֵימִי וּבְחִיצוֹן מְדוּת: י"ה וְעִשׂוּי כְרוּבִים וְתַמְרִים

רש"י

וכן אולמי החצר המפורשין למעל' ואולמות סביב סביב לכל אלו הספים והחלונות האטומות והאתיקים סביב לשלשתן בין לגזרה הוא ההיכל בין לאולמות בין לבית קדשי הקדשים לשלשתן היו הספים מוזוות לפתחיהן ולשלשתן היו החלונות אטומות ולשלשתן היו אתיקים ולא ידעתי מה הם ואומר אני שהם כמין עמודים מרובעים בולטין בחומה לחיווק וקורין להם פיליר"ש בלע"ז: (טו) נגד הסף שחף עץ. ת"י נסר של ארו נגד הסף נגד מוזוות הפתח בתוך חלל עובי הפתח חיפה בעץ (כ"א) מצאתי: סביב סביב. כלומר מזה ומזה בשני צדי חלל

מצודות ציון

(טו) הספים. מוזוות הספמים: האטומות. הסמומות נממלע נהייה וכה: והאתיקים. הס כעין עמודים מרובעים צולמים ממון לכותל רמזים מלמטה והולכים וכלים כלפי מעלה ועשויות לחזק וכן אמיק אל פני אמיק (למקום פס): שחף. ענין לוח וכן מ"י נקרין דלחוף: (יח) כרובים. פלנוף מיוק כי מרגש אל

הפתח: והארץ עד החלונות. מקרקעת החומה עשוי כותל נסרי ארו כנגדו ועולה למעלה עד החלונות' וגם החלונות מכוסות בו, מצאתי שאף החלונות היו אטומות מבפנים כענין שנאמר (כ"א) וחלונות אטומות אל הבי' (כ"א) וכל זה מבפנים לפי שהיו טחין עליו צפוי זהב שכל הבית טוח בזהב ואין יכולין לטוח זהב על גבי אבנים: (יז) על מעל הפתח. בגובה: ועד הבית הפנימי. כל הבית קדשי הקדשים עד כולו: ולחוץ. לצד ההיכל: סביב סביב. בכל כותליו: בפנימי ובחיצון. בבית קדשי הקדשים ובהיכל: מדות. מחופה נסרים גדולות עשויות כמדה: (יח) ועשוי

מצודות דוד

בנין ההיכל וכן בנין הפנימי הוא בית קה"ק וכן אולמי החצר הפנימי כמ"ש ואולמות סביב סביב (לעיל מ) לכל אלה היו הספים וכו': (טו) סביב אש"ששתם. לכל שלשת הבניינים הנזכרים במקרא שלפניו היו מוזוות וחלונות אטומות ואתיקים ר"ל לכולם היה דמות וצורה אחת (ואתיקי ההיכל ובית קה"ק היו בחללי הצלעות והחלונות היו בגובה ממעל להצלעות): נגד הסף. על המזווה היה מחופה לוח עץ ארו למען יהיה נוח לצפותו זהב כי על האבן קשה לצפות זהב: סביב סביב. בכל סביבות המזווה: והארץ. וכן מקרקע הבית עד החלונות וגם ממעל להחלונות היו מכוסות בלוחי ארו: (יז) על מעל הפתח. ר"ל על הכותל אשר מעל הפתח ועד הבית הפנימי הוא בית קה"ק ולחוץ הוא ההיכל החוצה לו ובכל הקיר בין בפנימי הוא בית קה"ק בין בחיצון הוא ההיכל הכל היה מחופה בלוחות עץ עשויות כמדה אחת זה כזה וכפל הדבר לומר שלא היה מקום פנוי מבלי לוחות ארו כי כל הבית היה מצופה זהב והיה צורך אל הלוחות: (יח) ועשוי כרובים. על הלוחות ההם היה חקוק צורת כרובים ותמורים וצפוי הזהב היה בולט במקום בליטות הצורות ושוקע במקום שקיעתן והיה א"כ נראה הצורות על צפוי הזהב: ותמורה

יחזקאל פרק מא

רכא

וְתִמְרָה בֵּין-כְּרוֹב לְכְרוֹב וּשְׁנַיִם פָּנִים לְכְרוֹב: י וּפְנֵי אָדָם
 אֶל-הַתְּמָרָה מִפּוֹ וּפְנֵי-כַפִּיר אֶל-הַתְּמָרָה מִפּוֹ עָשׂוּי אֶל-כָּל-
 הַבַּיִת סָבִיב | סָבִיב: ז מֵהָאָרֶץ עַד-מַעַל הַפֶּתַח הַכְּרוֹבִים
 וְהַתְּמָרִים עָשׂוּי וְקִיר הַהֵיכָל: כא הַהֵיכָל מְזוּזָת רְבִיעָה וּפְנֵי
 הַקֶּדֶשׁ הַמְּרָאָה פְּמַרְאָה: כב הַמְּזוּבָח עֵץ שְׁלוֹשׁ אַמּוֹת גְּבֵהַ
 וְאָרְפוּ | שְׁתַּיִם אַמּוֹת וּמִקְצְעוֹתָיו לוֹ וְאָרְפוּ וְקִירָתִיו עֵץ וַיְדַבֵּר

רש"י

כרוכים ותמורים. ואותו הארז מצוייר כרוכים ודקלנים: ושנים פנים לכרוב. אחד פני כפיר ואחד פני אדם זה פונה לכאן וזה פונה לכאן כשהיתה התמורה בין כרוב לכרוב היה פני הכפיר לה מכאן ופני אדם מכאן כמו שאמור בענין: (טז) עשוי אף כל הבית לבית קדשי הקדשים: (ז) וקיר ההיכל. וכן לקיר ההיכל: (כא) מְזוּזָת רְבִיעָה. אני שמעתי בבנין שלמה

מצודות ציון

מינוק הוא ריבא: ותמורים. לומר אילן ממר: (כא) רבועה. מרובעת ור"ל לא עגולה אלא לא הימה שזה הללנו: (כב) ומקצעותיו. ענין זיוות כמו אדם קראם כרוכים עם כי היה להם גם פני כפיר: (טז) ופני אדם. הכרוב מזה היה פונה פני האדם אל התמורה והכרוב מזה היה פונה פני הכפיר אל התמורה מזה ופני האדם היה פונה אל התמורה מזה וכן היה סובב והולך: עשוי. בתמונה הזאת היה עשוי בכל הבית מסביב: (ז) מהארץ. מקרקע הבית עד הכותל אשר מעל הפתח היו עשוי צורות הכרוכים והתמורים: וקיר ההיכל. וכן היה בכל קיר ההיכל וכפל הדבר לומר שלא היה מקום פנוי מבלי ציורים: (כא) ההיכל מְזוּזָת רְבִיעָה. מְזוּזָת הַהֵיכָל לא היתה עגולה כ"א בתמונת רבוע והעובי היה ששה אמות ולא היה כן הרוחב כי המזוזה עם הכותל שבצד הפתח לא היה כ"א חמשה אמות כ"ש למעלה: ופני הקדש. ר"ל פתח הק"ק ראה המראה שלה כמראה אשר ראה בפתח ההיכל וזה בתמונת המזוזות שלא היו עגולים כ"א בתמונת רבוע, או ר"ל בפנים בחלל ההיכל הנקרא קדש: המראה. הוא המנורה המחלקת אורה לכל הבית היתה כמראה ר"ל כמנורת המאור של כל אדם שעומדת סמוכה לן עמדה המנורה היא סמוכה אל השלחן ועיין בקונטרס בנין הבית: (כב) המזבח. ר"ל השלחן העומד מול המזבח כן ת"י ור"ל השלחן היה עשוי מלוחות עץ ועליו היה צפוי הזהב: ומקצעותיו. או ר"ל הרגלים שבארבע המקצועות היו נמשכין ממנו ולא שנעשו בפ"ע ונתחברו אל השלחן, או ר"ל הרגלים שבארבע המקצועות אשר לו וגם ארכו זהו גגו שהוא שטחית השלחן וגם קירותיו הם הכתלים הקבועים מרגל

יחזקאל פרק מא

רכב

אֵלַי זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה: כג וּשְׁתַּיִם דְּלָתוֹת לְהֵיכָל
 וְלִקְדֵשׁ: כד וּשְׁתַּיִם דְּלָתוֹת לְדְלָתוֹת שְׁתַּיִם מוֹסְפוֹת דְּלָתוֹת
 שְׁתַּיִם לְדֶלֶת אַחַת וּשְׁתַּיִ דְּלָתוֹת לְאַחֶרֶת: כה וְעֵשׂוּיָה אֲלֵיהֶן
 אֶל-דְּלָתוֹת הַהֵיכָל כְּרוֹבִים וְתִמְרִים כַּאֲשֶׁר עָשׂוּיִם לְקִירוֹת

רש"י

ומקצעותיו. ורגליו, גגו וארכו כתוב במקרא גגו והוא ורגליו: וארכו הכתוב במקרא הוא גגו כצ"ל צ"ח) גוף השלחן: וקירותיו. מסגרותיו: (כג) ושתים דלתות. לכל פתח סוגרים זה לעומת זה אחד במזוזה צפונית ואחד במזוזה דרומית: (כד) ושתים דלתות דלתות. לפתח ההיכל היו שתי זוגות דלתות כמו ששינוי במסכת מדות ד' דלתות היו לו ב' מבפנים וב' מבחוץ החיצונות נפתחות לתוך הפתח לכסות עובי של כותל שהיה שש אמה והדלת רחבו חמש כשיעור חצי רוחב הפתח וכנוס אמה לפנים מן המזוזה נמצא עובי הכותל ה' אמות מגולה וכשהדלת החיצון בפתח לפנים היה מכסה אותה והפנימיות נפתחות לתוך הבית לכסות אחר הדלתות שכל הבית היה טוח בזהב חוץ מאחר הדלתות רבי יהודה אומר אף הפנימיות היו עומדות בתוך הפתח וכמין איסטרמיטא היו נקפלות לאחוריהן אלו ב'

מצודות ציון

ולמקצעות המשכן (שמות טו): (כד) מוספות. מל' סבוב: זה השלחן אשר לפני ה'. ר"ל מה שראית עומד לפני בית ה' הוא קדש הקדשים הנה זהו השלחן: (כג) ושתים דלתות. במשך עובי המזוזות היו קבועות שתי דלתות אחת משובה כלפי פנים אחת כלפי החוץ: ולקדש. זה הק"ק: (כד) ושתים דלתות דלתות. ר"ל כל דלת היתה חלוקה לשתיים והיו קבועות זו לעומת זו חלק אחת במזוזה צפונית ואחת לעומתה במזוזה דרומית וכשהן נסגרות היו סותמות כל חלל הפתח: שתיים מוספות דלתות. ר"ל אלו השתיים היו הדלתות מוסכות החצי את החצי והוסיף לפרש ולומר שתיים דלת אחת וכי' ר"ל כל חלק מכל דלת היתה חלוקה עוד לשתיים ע"י חלוליות והיתה נקפלת לאחוריה וסובב חציה את חציה והיא א"כ בכל חלק רביעית הדלת וכשהן נפשות ונסגרות היו סותמות כל חלל הפתח ועיין בקונטרס בנין הבית: (כה) אֲלֵיהֶן. כמו עליהן וחזור ומפרש על דלתות ההיכל וכן על דלתות הק"ק היה חקוק צורת כרוכים ותמורים כמו שהיה חקוק על הקירות: ועב עץ. קורה עבה ביותר מעץ היה קבוע בבנין כותל ההיכל ונמשך אל פני כותל

מצודות דוד

לרגל מתחת גג השלחן הכל היה מעץ ועל העץ היה צפוי זהב: וידבר אֵלַי המלאך הדובר בי:

יחזקאל פרק מב

רכב

וְעַב עֵץ אֶל-פְּנֵי הָאוֹלָם מֵהַחוּץ: כו וְחַלּוֹנִים אֲטָמוֹת וְתַמְרִים מִפּוֹ וּמִפּוֹ אֶל-כַּתְּפוֹת הָאוֹלָם וְצִלְעוֹת הַבַּיִת וְהָעֵבִים: **מב** * וַיִּצְיֵאֵנִי אֶל-הַחֶצֶר הַחֵיצוֹנָה הַדְּרָךְ הַדְּרָךְ הַצִּפּוֹן וַיְבִאֵנִי אֶל-הַלְשָׁכָה אֲשֶׁר נֹגַד הַגְּזֵרָה וְאֲשֶׁר-נֹגַד הַבְּנִין אֶל-הַצִּפּוֹן: **ב** אֶל-פְּנֵי-אֹרֶךְ אַמּוֹת הַמָּאָה פֶּתַח הַצִּפּוֹן וְהִרְחַב חֲמִשִּׁים

רש"י

למעלה ובין הלשכות רחב כ' אמה סביב לבית ואין אדם יוכל לכנס לאותן לשכות ולא לאויר רחב העשרים שביניהם ובין התאי' אלא דרך החצר (הפנימי) (החיצונה כצ"ל) כמו שפורש למטה בענין שהרי אמר שהחצר הפנימי מאה על מאה מרובע לפני הבית למזרח ואמר על רחב הבית לקדים מאה אמה נמצא רוחב הבית סותם את רוחב החצר החיצונה (הפנימית כצ"ל ויש"ה) ואינו יכול ליכנס לפנים מצדי הלשכות לא לצפון ולא לדרום לכך הוצרך לבא לאותן הלשכות דרך החצר החיצונה הצפונית: **אשר נגד הגזרה**. אותן הלשכות היו כנגד כל מאה אמה של אורך הבית מן המזרח למערב כמו שאמור בענין בלשכות הללו והנה על פני ההיכל מאה אמה: **(ב) אף פני אורך אמות המאה**. פתח הצפון אל פתח הלשכה שהיא פונה לצפון

כדי שלא יבעט כך שנינו במסכת מדות וזהו ועב יוצא מכותל הבית ובא אל פני האולם מכוון: **(כו) אף כתפות האולם**. לשתי עברי הפתח: **וצלעות הבית והעובים**. והראני צלעות ואת העובים ואמרו רז"ל צלעות הבית אלו המלסטין והעובים אלו המרישרי ומה הן מרישות קורות ומה הן מלסטין ארזים שנותנין בראש הכתלים להניח עליהן ראשי הקורות: **(א) ויציאני** מן החצר הפנימי: **אף החצר החיצונה**. בשער הצפון שהווכר למעלה ושער לחצר הפנימי נגד השער לצפון והוא היה נתון באמצע אורך עזרת ישראל שהוא מאה אמה: **ויביאני אף הלשכה אשר נגד וגו'**. (אל את מהלשכות הראשונות א"י ס"א) אל מקום הלשכות קנברייץ בלע"ז הם הלשכות העומדות בצפון הבית המובדלי' כ' אמה מן התאים כמו שאמור

מצודות ציון

(כה) ועב עץ. כמו עץ עז: **(כו) כתפות**. ענף וד': **וצלעות**. הם הקירות הסוככים על ראשי התמלים ועליהם מניחין ראשי קירות התקפה והוא מלשון ללל ולד כי המה שללי הניב: **העובים**. הם קירות התקפה שהמה ענפי קלמ': **(א) הגזרה**. זה ההיכל

המזווחות: **וצלעות הבית**. ר"ל גם הראני צלעות הבית הם קורות המושככות על הכתלים והעובים הם קורות התקפה שהמה עבים קצת: **(א) ויציאני**. הוציאו מן ההיכל אל החצר החיצונה דרך חצר הפנימי: **הדרך דרך הצפון**. ר"ל הדרך שהולקי אותי היה דרך פתח צפון: **אף הלשכה**. ר"ל אל קבוצת הלשכות אשר עמדו מול הגזרה ומול הבנין אל אותן הלשכות שעמדו בפאת צפון רחוקים עשרים אמה מיסוד כותל המסיבה כמ"ש ובין הלשכות רחב עשרים אמה (לעיל מא): **(ב) אף פני וגו'** והרחב

יחזקאל פרק מב

רכב

אַמּוֹת: ג נֹגַד הָעֵשְׂרִים אֲשֶׁר לַחֶצֶר הַפְּנִימִי וְנֹגַד רִצְפָּה אֲשֶׁר לַחֶצֶר הַחֵיצוֹנָה אֲתִיק אֶל-פְּנֵי-אֲתִיק בְּשָׁלְשִׁים: ד וּלְפָנֵי

רש"י

ולחצר החיצונה רואה כנגדו חמשים אמה רחב עד הכותל צפוני של חצר החיצונה ואורך מאה אמה שהרי הלשכות מחזיקות מן המזרח למערב מאה אמה ורחבו מן הצפון לדרום נ' אמה כמו שאמר למטה בענין וחלל החצר החיצונה מאה אמה רחב כמו שאמור למעלה וימד משער אל שער מאה אמה נמצא לפני הלשכות חלל אויר אורך מאה אמה ורוחב חמשים: **(ג) נגד העשרים אשר לחצר הפנימי**. כל זה סימן מקום הלשכות אצל העשרים ורחב אויר אשר לחצר הפנימי סביב סביב לבית כמו שאמור למעלה ובנין הלשכות ורחב כ' אמה: **ונגד רצפה אשר לחצר החיצונה**. שאמרנו למעלה שעליה היתה החצר (סביב) מוקפת סביב לה: **אתיק אף פני אתיק**. לא ידעתי מהו, (ת"י) אתיק אל פני אתיק, אתיק הוא עמוד כמו שפי' רש"י נמי (לעיל טו) והאתיקים סביב לשלשתם שהם עמודים והלשכות העליונות היינו הני לשכות עצמם שמדבר מהם וקורא אותם עליונות לפי שהם בגובהו של הר כמו שפירש"י גבי

ומחת הלשכות האלה והכי פי' על הסדר והלשכות העליונות שהם בגובהו של הר ב' מהם היו קצרות כלומ' אינם רוחות לפי שהאתיקים היו ממעטים בהם שכן דרך הבנאים לחזק מלאכת בנינים לעשות עמודים עד ב' שלישי החומה ומשם ואילך כלים ומשפיעים ולכך השלישית אינה קצרה והיינו לקאמר כי משולשות הנה ואין להם עמודים לפי שאין צורך חיזוק כמו מלמטה ואין להם עמודים כעמודי החצרות כלומר עמודי לשכות אלו אינם כשאר עמודי ששאר עמודים מיושבים אצל החומה לחיזוק אבל הני בעובי החומה בולטין לחוץ ולפנים לכך אוכלים מן הבנין: **עץ בן נאצי'**. כתרגומו דחיקן לפי שהם בעובי החומה בולטים לחוץ ולפנים מחזקים הלשכות: **מהתחנות** ומהתחנות **מהארץ**. לצד הארץ כך מצאתי בשם אשל גדול (ס"א) **בשלישים** ת"י מתלתין משמע שהיו אותן לשכות משולשות שלש זו למעלה מזו וגם המקראות מוכיחין כן שהוא אמר והלשכות העליונות קצרות

מצודות ציון

וצית קה"ק: **הבנין**. הם הלשכות והמסיבה: **(ג) רצפה**. ענין הלשכה אכניס למדך הרגל: **אתיק**. מאה אמה ברוחב חמשים אמה כי רחב הלשכות היו נ' אמה וארכן מאה אמה כמ"ש בענין והיו א"כ מרוחקים מכותל חצר החיצונה חמשים אמה

מצודות דוד

וגו'. ר"ל הביאו אל פתח הצפונה הפונה מול כותל חצר החיצונה אשר לפניו אויר חלל אורך מאה אמה ברוחב חמשים אמה כי רחב הלשכות היו נ' אמה וארכן מאה אמה כמ"ש בענין והיו א"כ מרוחקים מכותל חצר החיצונה חמשים אמה **נגד העשרים וגו'**. נותן סימן על מקום הלשכות ההם ואומר העבר מזה היה מול חלל אויר עשרים מהחצר שלפני יסוד כותל המסיכה והוא מ"ש ובין הלשכות רחב עשרים אמה (לעיל מא): **הפנימי**. ר"ל עבר הפנימי מהלשכות היה פונה מול חלל האויר והו: **ונגד רצפה וגו'**. ר"ל והעבר מזה היה מול הרצפה מהחצר כמ"ש ורצפה עשוי לחצר סביב (לעיל מ): **והחצונה**. ר"ל עבר החיצונה מהלשכות היה פונה מול הרצפה הו: **אתיק אף פני אתיק**. ר"ל עמודי הלשכות ההם היו זה לעומת זה עמוד בפנים מול עמוד מבחוץ: **בשלישים**. ר"ל כן היה בעבור שהלשכות ההם היו שלשה עליות זו על גב זו והיה

הַלְשָׁבוֹת מִהֲלֶךְ עֶשֶׂר אַמּוֹת רָחֵב אֶל-הַפְּנִימִית דֶּרֶךְ אַמָּה

רש"י

מהתחנות ומהתיכונות ואני לא יכולתי להבין בשלשת המקראות הללו כלל מהו כי יוכלו אתיקים מה הם אותם אתיקים והיאך אוכלות מן העלינות ואינם אוכלות מן התחתנות ומן התיכונות וטעם שהוא נותן לדבר כי משולשת הנה ואין להם עמודים לא ידעתי להבין בו, (ואני' ל"א היה ל"י ל"א ר"ב ול"א עו"ד בכל' הנינין' הוה אל"א כמ"ו שהראוני מ"ן השמ"ם):

(ד) ולפני השלשבות מהלך עשר אמות רחב אף הפנימית דרך אמה אחת. נראה בעיני לפי שהלל החיצונה רחב מאה מצפון לדרום ומן השלשבות רחב התיכונים ולפניהם אורח חמשים לצד צפון הרי כאן כל רחב החצר נמצא כל רחב החצר סתום שאין אורח בין השלשבות לבין זוית בית החליפות כלום ואין מבוא ליכנס בו לאור הכי שבין השלשבות והתאים כי אורח כ"י אמה המפסיק בין התאים והשלשבות הוא ט"ו אמות שאחורי בית החליפות ונוסף עליו חמש אמות וא"ת נמצא אורח ה"א בין זויות החליפות לזויות השלשבות הרי עובי כותל המפסיק בין חצר הפנימי ובין חצר החיצונה הבא מן המזרח

אחת ופתחיהם לצפון: הַ הַלְשָׁבוֹת הָעֲלִינֹת קְצֵרוֹת בֵּי-יֻכְלוֹ אֲתִיקִים מִהֵנָּה מִהַתְּחַנּוֹת וּמִהַתִּיכּוֹנֹת בְּנִינִי: בֵּי מִשְׁלָשׁוֹת הֵנָּה וְאִין לָהֶן עֲמוּדִים בְּעַמּוּדֵי הַחֲצֵרוֹת עַל-בֵּן נֶאֱצַל מִהַתְּחַנּוֹת וּמִהַתִּיכּוֹנֹת מִהָאָרֶץ: וְגֵדֵר אֲשֶׁר-לַחוּץ לְעַמֹּת הַלְשָׁבוֹת דֶּרֶךְ הַחֲצֵר הַחֲצוּנָה אֶל-פְּנֵי הַלְשָׁבוֹת אֲרָפוּ חֲמִשִּׁים אַמָּה: הַ בֵּי-אֲרָךְ הַלְשָׁבוֹת אֲשֶׁר לַחֲצֵר הַחֲצוּנָה

רש"י

מדעתו, תוספתו): **(ה) והשלשבות העליונות וגו':** לחוץ וגו'. המפסיק בין השלשבות והחצר **(ו) כי משולשות הנה וגו'.** לא הבנתי בהם כלל. **כי יוכלו אתיקים.** כמו יאכלו אוכלים וממעטים באורח השלשבות: **(ז) וגדר אשר**

מצודות ציון

ושלל: **(ה) קצורות.** מלשון קצר ר"ל קרות ודמוקות: **יכלו.** כמו יאכלו וזוהו ענין המעטעט נאורי' הסלל וזכרו"ל כמה לוחות אולכות נארו"ן (כ"ג ט'): **ומהתיכונות.** מהשאלמעי' **(ו) נאצף.** ענין הפלטה כמו אצלת לי זכטה (כ"ג ט'): **(ז) וגדר.** כותל:

האלה שעמדו במעלה ההר כלפי המערב היו צרות ודחוסות מבפנים כי האתיקים שהיו מבנים כמ"ש למעלה הם מעטו מהן את החלל וחזרו ופירש מן התחתנות ומן התיכונות מעטו בנין האתיקים את החלל אבל מן העליונות לא מעטו את החלל כי לא עלו שמה כי כבר נתחזק הבנין במה שהיו האתיקים בתחתנות ובתיכונות: **(ו) כי משולשות הנה.** בא ליתן טעם למה היו אתיקים בפנים למעט החלל ואמר לפי שבנין השלשבות היו משולשות שלשה עליות זו ע"ג זו ולכן צריך לחזק הבנין: **ואין אףו' וגו'.** ר"ל אין תועלת להן בעמודים כלפי החוץ לכד כדרך עמודי החצירות כי לא יתחזקו באלה: **על בן אבו.** ר"ל הואיל והיה הצורך לעשות עמודים גם בפנים לכן נלקח ונפרש מחלל לשכות התחתנות ומהתיכונות מהארץ ר"ל כלפי רצפת התיכונות מעטו האתיקים את החלל אבל לא כלפי התקרה כי האתיקים היו הולכים וכלים כלפי מעלה ולא הגיעו עד התקרה כי כבר נתחזק הבנין ועיין בצורה: **(ז) וגדר וגו'.** ר"ל כותל הנראה מחוץ שלפני השלשבות ולתוספת ביאור אמר דרך חצר החיצונה ר"ל הפונה לחצר החיצונה היא פני השלשבות לזמרתן: **ארפו.** אורך הכותל ההוא הנראה מחוץ היה חמשים אמה כי אמה אחת היתה נכסת מעין הרואה ע"י כותל חצר הפנימי כאשר נראה בצורה והיא האמה שהפרצה אצלה כי באמת היה אורך הכותל ג"א אמה כי מכותל חצר הפנימי עד כותל חצר החיצונה היה מאה אמה והחלל ממנה עד השלשבות היה חמשים אמה א"כ נשאר חמשים על השלשבות ועוד אמה אחת שהיתה נכסית בעובי כותל חצר הפנימי אבל היתה נכסת מעין הרואה אבל כבאת המערב היה נראה באמת ג"א אמות ועיין בקונטרס בנין הבית: **(ח) כי אורך וכו'.** בזה יתן טעם למה

מצודות ציון

בשלישים. מלשון שלשה: **(ד) מהלך.** ר"ל דרך

הבנין גבוה ולכן היו עמודים כפולים זה מול זה לחזק הבנין: **(ה) ולפני השלשבות וגו'.** ר"ל הנכנס לאורח חלל העשרים שלפני השלשבות היה לו מהלך עשר אמות רחב בית החליפות לבוא אל עבר הפנימית מהשלשבות והלך שם דרך פרצה מאמה אחת רחב וזהו לפי שלא היה דרך לבוא בחלל עשרים האמה שבעבר הפנימי מהשלשבות לא מחצר הפנימי כי לא היה שם מקום להיות פתח כי כותל מזרחי של בית החליפות נמשך עד המקצוע ושם היה חלונות להטמין הסכינים כמ"ש בקונטרס בנין הבית ולא היה מקום על פתח ולא מחצר החיצונה כי בית החליפות ועובי כותל חצר הפנימי סתמו כל רוחב חלל עשרים האמה ועוד נכנס אמה אחת ככותל השלשבות כמ"ש בקונטרס בנין הבית ובפאת המערב היה סותם מקום המיוחד לבלש ק"ק ולהיות דרך כניסה היה פרצה ברוחב אמה בסוף כותל חצר הפנימי שאצל כותל השלשבות ואורך הפרצה היא היתה מול האמה שבכנסה הכותל היתה אמה בכותל השלשבות ועוד אמה להלן ומשם היה פרצה רוחב אמה באורך חמש אמות כלפי המערב עד כלות הכותל היתה המכסה עובי כותל בית החליפות וכאשר נראה בצורה ועיין בקונטרס בנין הבית וז"ש ולפני השלשבות ר"ל הנכנס לאורח החלל שלפני השלשבות היה לו מהלך עשר אמות רחב לבוא אל

יחזקאל פרק מב

רכז

חֲמִשִּׁים אַמָּה וְהִנֵּה עַל-פְּנֵי הַהֵיכָל מֵאֵה אַמָּה: ❶ וּמִתַּחַת הַלְּשָׁכוֹת (וּמִתַּחַת הַלְּשָׁכוֹת קרי) הָאֵלֶּה הַמְּבֹאֵ (הַמְּבִיא קרי) מֵהַקְּדִים בָּבָאוּ לְהִנֵּה מֵהַחֲצֵר הַחֲצֵנָה: ❷ בְּרַחֵב | גֵּדֵר הַחֲצֵר דֶּרֶךְ הַקְּדִים אֶל-פְּנֵי הַגְּזֵרָה וְאֶל-פְּנֵי הַבַּיִת לְשָׁכוֹת: ❸ וְדֶרֶךְ לְפָנֵיהֶם כַּמְרָאָה הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַצֶּפּוֹן פְּאַרְפֵּן בֵּין רַחֲבֵן

רש"י

ההיכל. מן המזרח למערב כנגד האולם וההיכל ובית הכפרת והתאים ק' אמה: (ט) ומתחת הלשכות האלה. איני יודע אם בא ללמד שהיה להם מחילות מתחתיהם או בא ללמד שהיו לשכות במזרח החצר ולפי שההר הולך ומשפע לצד המזרח קורא לו ומתחת הלשכות האלה שאלו בגובהו ואלו בשפולו וכן הוא אומר ובשפולו של חצר אל המבוא אשר מהקדים בבואו להנה מהחצר החיצונה: (י) ברחב גדר החצר וגו'. הבא מן הקדים של חצר החיצונה וסובב אל הצפון

מצודות דוד

לא היה נראה כל אורך הכותל ואמר כי בנין הלשכות הנראה לחצר החיצונה היה חמשים אמה כי כותל חצר הפנימי כסה אמה אחת מעין הרואה (ולפי שאמר מלת אורך על הכותל לכן אמר כן גם על בנין הלשכות עם כי היה צודק עליו לשון רוחב): והנה על פני ההיכל. ר"ל והנה הם עמדו לפני ההיכל באורך מאה אמה כמדת ההיכל כי מלת היכל כולל ההיכל והאולם ובית קה"ק והצלע מאחוריו וכותל הצלע: (ט) ומתחת הלשכות האלה. ר"ל בשפולי ההר כלפי המזרח אל הלשכות האלה שעמדו שם הנה דרך ביאה להן היה מעבר המזרח כשכבא להן מחצר החיצונה כי כמו שעמדו לשכות במעלה ההר מול המסיבות מזה ומזה כן עמדו לשכות בשפולי ההר מזה ומזה והיו כמדות לשכות העליונות ועמדו חמשים אמה מרוחקים מכותלי חצר החיצונה ורוחב הלשכות היו נבלעות אמה אחת בעובי כותל חצר הפנימי במשך י"א אמות ובאורך היו נבלעות חצי אמה בעובי כותל תאי המזרחי שבעבר השער מזה ומזה ומהם עד כותל המזרחי מחצר החיצונה היה י"א אמות ועיין בקונטרס בנין הבית ובצורה ויש"ש המביא מהקדים וגו' ר"ל כשכבאים אליהן מהחצר החיצונה היה דרך ביאה מן המזרח באותן י"א אמה: (י) ברחב גדר החצר. ר"ל ההולך ברחב גדר החצר בפאת המזרח מוצא הלשכות ההן משוכות מהגדר למערב כלפי הגזרה והבנין: (יא) ודרך פניהם. לפני הלשכות הללו היה דרך רוחב חלל חמשים אמה עד כתלי החצר החיצונה כמראה דרך הלשכו' אשר עמדו במעלה ההר בפאת צפון (ולפי שזכר למעלה פאת צפון אמר דרך הצפון): כארכן כן רחבן. הוא מקרא קצר ויובן מעצמו שר"ל כארכן של העליונות כן ארכן של אלו וכרחבן כן רחבן: וכ"ל

רכב

יחזקאל פרק מב

וְכָל מוֹצְאֵיהֶן וּכְמִשְׁפְּטֵיהֶן וּכְפִתְחֵיהֶן: ❶ וּכְפִתְחֵי הַלְּשָׁכוֹת אֲשֶׁר דֶּרֶךְ הַדְּרוֹם פָּתַח בְּרֹאשׁ דֶּרֶךְ דֶּרֶךְ בְּפְנֵי הַגְּדֵרֶת הַגִּינָה דֶּרֶךְ הַקְּדִים בְּבֹאוֹן: ❷ וַיֹּאמֶר אֵלַי לְשָׁכוֹת הַצֶּפּוֹן לְשָׁכוֹת הַדְּרוֹם אֲשֶׁר אֶל-פְּנֵי הַגְּזֵרָה הִנֵּה | לְשָׁכוֹת הַקְּדִשׁ אֲשֶׁר יֵאָכְלוּ-שָׁם הַפְּהַנִּים אֲשֶׁר-קְרוּבִים לִיהוֹה קְדָשֵׁי הַקְּדָשִׁים שָׁם יֵנִיחוּ | קְדָשֵׁי הַקְּדָשִׁים וְהַמְּנַחָה וְהַחֲטָאת וְהָאֲשָׁם פִּי הַמְּקוֹם

רש"י

כמוצא לשכות הצפון: וכמשפטיהן וכפתיחהן. פתיחתן של לשכות הצפון: (יב) וכפתיחי הלשכות אשר דרך הדרום. פתחי לשכות הקדים שאף ברור' היו לשכות מובדלות מן התאים הדרומיים עשרים אמה כמו שאמור למעלה ובין הלשכות רוחב כ' אמה מבית לבית סביב סביב: פתח בראש דרך. פתח היה

מצודות ציון

(יב) הגדרת הגינה. מ"י דוכן ולואי ולשון גדרת הגינה ר"ל גיני גדר ולואי ולשון גיני גדרת הגינה ר"ל דוכן ולואי ולשון גדרת הגינה בנין גדר אבנים עשוי במעלות שהיו נוגנים ושרים עליו: דרך הקיים. שהדוכן היה במזרח כדכתיב בדברי הימים בפרשת ותשלם והלויים המשוררים לכולם לאסף להימן לידותו וגו' עומדים מזרח

מוצאות דוד

מוצאיהן. ר"ל וכן היו שווה בתמונה במקום מוצא שלהן הם הפתחים: וכמשפטיהן. כמשפט גובהן ותמונתן הם העליונים כן היו משפט אלו: וכפתיחהן. ר"ל כמספר פתיחהן: (יב) וכפתיחי הלשכות וגו'. ר"ל מקום פתחי הלשכות הדרומית שבשפולי ההר היה דומה למקום פתחי הלשכות הדרומי שבמעלה ההר כי גם במעלה ההר היו לשכות בפאת הדרום וכמ"ש ובין הלשכות וגו' סביב (לעיל מא) ופתחי לשכות הצפון פנו לצפון ופתחי לשכות הדרום פנו לדרום כאשר בעליונות כן בתחתנות: פתח בראש דרך. ר"ל אולם להלשכות התחתנות היה עוד פתח נוסף עמדה בראש דרך וחזור ומפרש דרך בפני הגדרת הגינה ר"ל הדרך שהיה בפני הדוכן למזרחו והוסיף לבאר ולומר דרך הקדים בבואן ר"ל כשיבואו אל הדוכן מפאת קדים בראש הדרך ההיא עמדו הפתחים מזה ומזה כי הדוכן עמד בהתחלת עורת כהנים וכל עורת ישראל יחשב לדרך אל הדוכן וא"כ התחלת העזרה היא ראש הדרך ושם עמדו הפתחים מזה ומזה פתוחים מהלשכות אל העזרה כי חמש אמות המזרחיות מחצר הפנימי היו מול הלשכות ושם היו הפתחים עיין בקונטרס בנין הבית ובצורה: (יג) ויאמר אלי. המלאך הדובר בי: לשכות הצפון וגו'. שעמדו ממעל ההר ומתחת: אל פני הגזרה. גם הלשכות אשר מתחת יקראו על פני הגזרה כי היו נמשכות מן הכותל י"א אמה כלפי המערב לצד הבית: הנה לשכות הקדש. מקודשות בקדושת העזרה: אשר קרובים לה'. הם בני צדוק כמ"ש והכהנים הלויים בני צדוק וכו' המה יקראו אלי לשרתני (לקמן מד): שם יניחו. ר"ל שם יניחו קדשי הקדשים לאכלם שמה ועל זבחי שלמי צבור יאמר שגם הם נאכלים במקום המנחה וכו':

מג « וַיֹּלְכֵנִי אֶל-הַשָּׁעַר שֶׁעַר אֲשֶׁר פָּנָה דָרֶךְ הַקְּדִים: » וְהִנֵּה כְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּא מִדֶּרֶךְ הַקְּדִים וְקוּלוֹ כְּקוֹל מַיִם רַבִּים וְהָאָרֶץ הָאֵירָה מִכְבֹּדוֹ: » וּכְמֵרָאָה הַמֵּרָאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי כְּמֵרָאָה אֲשֶׁר-רָאִיתִי בְּבָאִי לְשַׁחַת אֶת-הָעִיר וּמֵרָאוֹת כְּמֵרָאָה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֶל-נְהַר כְּבַר וְאֶפֶל אֶל-פָּנָי: » וּכְבוֹד יְהוָה בָּא אֶל-הַבַּיִת דֶּרֶךְ שֶׁעַר אֲשֶׁר פָּנּוּ דֶרֶךְ הַקְּדִים: » וַתִּשְׁאַנֵּי רוּחַ וַתְּבָאֵנִי אֶל-הַחֲצֵר הַפְּנִימִי וְהִנֵּה מָלֵא כְבוֹד-

רש"י

אמה וזהו שייסד הקליירי (בקדושתא דיום שני של סוכות) דוד ינטה קו שלשת אלפי אמות קצובה על שלשת אלפי אמות והיא שלשים וששה כמדה הראשונה שהיה הר הבית ה' מאות אמה על ה' מאות אמה חלוק שלשת אלפי אמות שתי וערב ותמצא שם שלשים וששה רבעים של חמש מאות על חמש מאות ועל כן אמר הפייט (שם בקדושתא) ל"ו כמו שהיתה מתכפלת, מצאתי: חומה ל'. להר הבית: כפי. חמש מאות. שתי וערב זו חומת החיל

המקפת כל ההר: להבדיל. את העם בין קודש לשפנים לחול שבחורץ, מצאתי גמר כל מדה חזר והכניסני לשער הקדים וראיתי הכבוד יורד לעזרה: (ג) וכמראה המראה. תשע מראות כתובין במקרא זה ומתוכן היו רואין הנביאים חוץ ממשא רבינו שהיה רואה מתוך מראה אחת לפיכך איספקלריא שלו מאירה ורואה ממש וזהו שייסד הפייט (שם בסילוק) מחזות המצוחצחות בתשע מחזות: כבואי לשחת את העיר. בפרשת והתוית תיו (לעיל ט') שנאמר

מצודות דוד

מל' חולין והוא הסוף הקדש: (ב) האירה. מלשון אורח וגו'. בא לומר שבמדה הזה נכלל עובי החומה: להבדיל. החומה עשויה להיות מחיצה מבדלת בין הקדש הפנימה לה ובין החול החוצה לה: (א) אל השער. הוא שער הר הבית: (ב) כקול מים רבים. מדמה קול השכינה לקול המים להסביר את האוזן כפי שהורגלה: והארץ האירה מכבודו. מזיו השכינה נתמלאה הארץ אורה: (ג) וכמראה המראה וגו'. כמראה וגו'. ר"ל כמראה המראה אשר ראיתי עתה היתה כמראה אשר ראיתי כבואי לנבאות על השחתת העיר הוא מ"ש קרבו פקודות העיר וכו' (לעיל ט) כי אז ראה מראה השכינה כמ"ש שם בענין: מראות. גם ראיתי עתה מראות כמו המראה אשר ראיתי על נהר כבר הוא המראה האמורה בתחלת הספר: ואפ"ל אל פני. להשתחות לה': (ד) וכבודי'. אחר זה נכנסה השכינה אל ההיכל בדרך שער המזרחי של הר הבית: (ה) ותשאני רוח. ממקום עמדי בשער הר הבית:

מצודות ציון

למזבח: (יד) נבואם הכהנים וגו'. כבואם לאותן לשכות לאכול: ולא יצאו. מהן שהן קודש: אל החצר החיצונה. בבגדי קודש שעליהם: ושם יניחו בגדיהם וגו'. וקרבו אל אשר יעם. ויגשו ליגע בבגדי העם אם ירצו

קדש: » בְּבֹאֵם הַכֹּהֲנִים וְלֹא-יֵצְאוּ מִהַקְּדֹשׁ אֶל-הַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה וְשָׁם יִנִּיחוּ בְּגֵדֵיהֶם אֲשֶׁר-יִשְׂרְתוּ בָהֶן כִּי-קֹדֵשׁ הֵנָּה יִלְבְּשׁוּ (וּלְבָשׁוּ קִדִּי) בְּגָדִים אֲחֵרִים וְקָרְבוּ אֶל-אֲשֶׁר לָעֵם: » וְכִלָּה אֶת-מִדּוֹת הַבַּיִת הַפְּנִימִי וְהוֹצִיאֵנִי דֶרֶךְ הַשָּׁעַר אֲשֶׁר פָּנּוּ דֶרֶךְ הַקְּדִים וּמִדָּו סָבִיב | סָבִיב: » מִדֶּרֶךְ רוּחַ הַקְּדִים בְּקִנְיַת הַמִּדָּה חֲמֵשׁ-אֲמוֹת (מֵאֹת קִדִּי) קָנִים בְּקִנְיַת הַמִּדָּה סָבִיב: » מִדֶּרֶךְ רוּחַ הַצָּפוֹן חֲמֵשׁ-מֵאוֹת קָנִים בְּקִנְיַת הַמִּדָּה סָבִיב: » אֶת רוּחַ הַדָּרוֹם מִדֶּרֶךְ חֲמֵשׁ-מֵאוֹת קָנִים בְּקִנְיַת הַמִּדָּה: » סָבִב אֶל-רוּחַ הַיָּם מִדֶּרֶךְ חֲמֵשׁ-מֵאוֹת קָנִים בְּקִנְיַת הַמִּדָּה: » לְאַרְבַּע רוּחוֹת מִדָּוָּ חוֹמָה לֹו סָבִיב | סָבִיב אַרְבַּע חֲמֵשׁ מֵאוֹת וְרַחֵב חֲמֵשׁ מֵאוֹת לְהַבְדִּיל בֵּין הַקְּדֹשׁ לְחָל: »

רש"י

אבל בבגדי כהונה לא יגעו אל העם שיש בהן מעלות טהרה ובגדי החול מדרס להם: (טו) ומדדו סביב סביב. לכל היקף הר הבית מבחורץ: (כ) לארבע רוחות מדדו. שלשת אלפים על שלשת אלפים אמה שהקנה שש

מצודות דוד

(יד) נבואם הכהנים וגו'. כבואם לאכול קדשים בהלשכות מלובשים בגדי כהונה: ולא יצאו. מהקודש בבגדי כהונה אל החצר החיצונה היא עזרת ישראל שהיא חיצונה לעזרת כהנים: ושם. אבל שם בהלשכות יניחו בגדי הכהונה אשר עבדו בהן את העבודה וכמו שנאמר יפשו את בגדיהם וכו' והניחו אותם בלשכות הקודש (לק' מד): כי קדש הגה. ואין ראוי לגעת בהן אל בגדי חול וכשיבואו עממן לעזרת אנשים פן יגעו בהן בבגדי חול מה שהעם מלובשין בהן: בגדים אחרים. ר"ל בגדי חול: וקרבו. ואז יוכלים לגעת בהן אל הבגדים אשר לעם ויכולים לבוא לעזרת אנשים: (טו) וב"ה. המלאך הדובר בי השלים למדוד את מדות הבית הפנימי הם החצרות והלשכות כי הכל היה לתשלומי הבית הפנימי שהוא ההיכל: דרך השער. הוא שער הר הבית המזרחי: ומדדו. את ההיקף של הר הבית: (טז) בקנה המדה. ובה שש אמות גדולות: פניב. ר"ל מהקצה אל הקצה: (יט) סבב. המלאך פנה אל רוח הים ומדד וכו': (כ) חומה ל'. אל הר הבית היה לו חומה מסביב:

יחזקאל פרק מג

רלא

יְהוָה הַבַּיִת: וַאֲשַׁמַּע מַדְבַּר אֵלַי מֵהַבַּיִת וְאִישׁ הָיָה עִמָּד
 אֶעֱלֶי: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם אֶת־מְקוֹם כְּסָאִי וְאֶת־מְקוֹם
 כְּפֹת רַגְלֵי אֲשֶׁר אֲשַׁבֵּן־שָׁם בְּתוֹךְ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וְלֹא
 יִטְמָאוּ עוֹד בֵּית־יִשְׂרָאֵל שֵׁם קִדְשֵׁי הַמָּוָה וּמַלְכֵיהֶם בְּזוּתָם
 וּבַפְּגָרֵי מַלְכֵיהֶם בְּמוֹתָם: הַ בְּתָתֶם סַפֵּס אֶת־סַפֵּי וּמוֹזוֹתָם
 אֶצֶל מְזוּזוֹתַי וְהִקִּיר בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם וְטִמְאוּ: אֶת־שֵׁם קִדְשֵׁי
 בְּתוֹעֵבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְאָכַל אֹתָם בְּאִפֵּי: עֲתָה יִרְחֲקוּ
 אֶת־זְנוּתָם וּפְגָרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְם לְעוֹלָם: ס

רשי

שם קרבו פקודות העיר ושם פירש את דוגמת מרכבה: (ו) מדבר אלי. מתמלל עמי כבוד הוא לומר כלפי מעלה מדבר כמו מתדבר כלומר בינו לבין כבודו מדבר והקול בא אלי: (ז) ובפגרי מלכיהם. שהיו בתיהם סמוכין (לביית הקברות) כמו שמצינו במלכים

מצודות ציון

(ז) כפות רגלי. כמו שיקרא שטמים יד כף כן יקרא שטמים הרגל: ובפגרי. כן יקרא גוף המת: במוות. כמו צנמתם והוא מלשון נמה ומנח: (ח) ספס. כן יקרא גם המפתח וכאשר יקראו המנוחות וכן ודיה על הסף (שופטים יט): ואכל. מלשון ליוון והשטמה: (ט) ממני. ר"ל ממקום משכן שכינתי:

בשלמה ובעתליהו ופעמים שהיו קוברין אותם בגו ביתם כמו שהוא מפורש ואמר בתתם ספס את ספי, מצאתי: (ח) ואכל. כמו ואכלה וכליתי: (ט) עתה. על כרחם ירחקו את זנותם שהבדלתי לי היקף גבול גדול סביב:

מצודות דוד

(ו) ואשמע. בחצר הפנימי שמעתי קול מדבר בהיכל ומשם בא הקול לאזני: ואיש. הוא המלאך הדובר בי: (ז) ויאמר אלי. ר"ל הקול המדבר בא לאזני וכאלו מדבר אלי: את מקום כסאי. לפי שראה המראה שראה בנהר כבר ושם נאמר שראה את הכסא וגם ראה את המקדש לכן אמר הנה הראיתין מקום כסאי אשר בשמים ממעל ואת המקדש שהוא מקום כפות רגלי ואחו במשל על השרפרף אשר מתחת לכסא: צעילם. כי לא תחרב עוד: ולא יטמאו. כי לא יטמאו עוד את שם קדשי לא המה ולא מלכיהם במה שטמאו אחר עבודת כוכבים ובמה שטמאו בפגרי מלכיהם וחזרו ומפרש במוותם ר"ל במה שהעמידו במות לעבודת כוכבים במקום קברות המלכים: (ח) בתתם. ר"ל ובמה היו בונים מפתח ביתם עם מפתח ביתי כסמוך לה וכן העמידו מוֹזוֹתֶם אצל מוֹזוֹתֵי בֵּיתִי ורק בנין הכותל היתה מפסקת בין ביתי ובין בתיהם: וטמאו. ובוה ושמו את שם קדשי בתועבותם אשר עשו בכתייהם הסמוכות אל ביתי כי מנשה ואמון נקברו בגן ביתם ושם העמידו במות לעבודת כוכבים: ואכל. ולכן כליתי אותם באפי: (ט) עתה ירחקו וגו'. ירחקו מלבם זנות עכו"ם ולא יעמידו עוד במות על קברות המלכים ואף מקום קברות המלכים ירחיקו מביתי כי ינהגו בו קדושה יתירה ולכן אשכון בתוכם לעולם ולא תזוו שכניתי מביניהם:

יחזקאל פרק מג

רלב

אֶתְּהָ בֶן־אָדָם הִגֵּד אֶת־בַּיִת יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבַּיִת וּיְכַלְמוּ
 מַעֲוֹנוֹתֵיהֶם וּמְדַדוּ אֶת־תְּכַנִּיתָ: וְאִם־נִכְלְמוּ מִכָּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ
 עוֹדַת הַבַּיִת וּתְכַנִּיתוֹ וּמוֹצְאָיו וּמוֹבְאָיו וְכָל־צוּרָתוֹ (צוּרְתָיו קרי)
 וְאֵת כָּל־חֻקְתָּיו וְכָל־צוּרָתוֹ (צוּרְתָיו קרי) וְכָל־תּוֹרָתוֹ (תּוֹרְתָיו קרי)
 הַיּוֹדֵעַ אוֹתָם וְכָתַב לְעֵינֵיהֶם וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־צוּרָתוֹ
 וְאֶת־כָּל־חֻקְתָּיו וְעָשׂוּ אוֹתָם: יֵז זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת עַל־רֹאשׁ
 הָהָר כָּל־גְּבֻלוֹ סָבִיב | סָבִיב קִדְשׁ קִדְשֵׁים הִנֵּה־זֹאת תּוֹרַת

רשי

(ו) אתה בן אדם הגד את בית ישראל את הבית ויכלמו מעונותיהם. בהראותי למו חסדי שאיני מואסם בעונם, מצאתי. ומדדו את תכנית. ומדדו על ידיך שאתה מורה את תוכן חשבון הבנין: (יא) ואם נכלמו. שיתביישו ויכבשו פניהם מכל אשר עשו אז הודע אותם את מה שאני עתיד לעשות להם: צורת הבית. וגבול הבנין היאך הוא מלפניו ועד אחריו סדורים לארבע רוחותיו: ותכונתו. חשבון

מצודות ציון

(י) תכנית. מל' הטנה וממוקן:

מצודות דוד

(ו) את הבית. את ספור בנין הבית שראית: ויכלמו מעונותיהם. למען יהיה להם כלימה על העונות שעשו כי בעת תספר להם בנין בית העתיד יזכרו בבנין הראשון שנחרב בעונם ויכלמו בזה: ומדדו את תכנית. ר"ל יחשבו בלבם מדידת הבנין המוקן ומתוקן: (יא) ואם נכלמו וגו'. ר"ל בתחילת הספור ראה בפניהם אם בעת ההוא כשיזכרו בבנין הראשון הנחרב בעונם יכלמו מכל המעשים הרעים אשר עשו אז צורת הבית וכי הודע אותם ואם חזקו פניהם מסלע והכלם לא ידעו אל תוסף דבר עוד בזה: צורת הבית. זהו הצורה בכללו כאלו תאמר שיהיה בה היכל ואולם מבית קה"ק וחצירות ולשכות וצלעות ותאים: ותכונתו. מכוון עמידת כ"א כאלו תאמר בית קה"ק במערב ואחריו ההיכל וכי והלשכות והצלעות מזה ומזה וכדומה: ומוצאיו ומובאיו. מדת הפתחים שיוצאים ובאים דרך בהן: וכ' צורתיו. צורת כל חדר וחדר: ואת כל חקתיו. מה שראוי להשתמש בכל חדר וחדר: וכ' צורתיו. צורת הפתחים שעל הקירות והם התמורים והכרובים: וכ' תורותיו. מקום עמידת ההגהים והעם: וכתוב צעניהם. כל הדברים האלה כתוב לעיניהם למען ילמדו בו: וישמרו. והם ישמרו בלבם כל צורת הבית בכללו ואת כל חוקותיו מה שראוי להשתמש בכל חדר ואז יזכו לעמוד בחתייה ויעשו אותם לעתיד: (יב) זאת תורת הבית. ר"ל מה שזכר במקרא שלפניו זאת הוא ענין למוד הבית: על ראש ההר. ר"ל זהו הבנין העומד על ראש ההר וכל גבולו מסביב הוא קדש

הַבַּיִת: י וְאֵלֶּה מִדּוֹת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֲמֹת אִמָּה וְטַפָּח וְחִיק
הָאִמָּה וְאִמָּה רָחֵב וּגְבוּלָהּ אֶל־שַׁפְתָּהּ סָבִיב זֶרֶת הָאֶחָד וְזֶה
גֹּב הַמִּזְבֵּחַ: יי וּמַחִיק הָאָרֶץ עַד־הָעֶזְרָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁתַּיִם
אֲמֹת וְרָחֵב אִמָּה אַחַת וּמַהֲעֶזְרָה הַקְּטָנָה עַד־הָעֶזְרָה

רש"י

לחטוא ויצאו ברשות כורש ובנו לעצמן ויש אומרים בכבל נכשלו בנכריות: (יג) ואלה מדות המזבח. מפורש למטה ארבע עשרה אורך בארבע עשרה רחב: באמות אמה אמה וטופח. באמה בת ששה שהיא אמה וטופח באמה בת חמשה: וחיק האמה. אבל היסוד שלא נמדד באמה של חול שהיא בת ה' חיק לשון חיקו קביעות והיא היסוד האמה אמת חול ולא אמה וטופח שהיא אמה בת ששה וכן שנינו במנחות שהיסוד והסוכב והקרנות נמדדין באמה בת חמשה: וחיק האמה. זה היסוד: ואמה רוחב. זה הסוכב: וגבולה א"ל שפתה סביב זרת האחד. אלו הקרנות זרת אחד מאמצעיתו מדרו זרת לכל רוח הרי

הַגְּדוּלָּה אַרְבַּע אַמּוֹת וְרָחֵב הָאִמָּה: יב וְהַהֲרָאֵל אַרְבַּע אַמּוֹת
וּמַהֲרָאֵיִל (וּמַהֲרָאֵיִל קרי) וּלְמַעְלָה הַקְּרָנוֹת אַרְבַּע:
יג וְהַהֲרָאֵל (וְהַהֲרָאֵל קרי) שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה אַרְבָּע בְּשָׁתַיִם עֶשְׂרֵה
רָחֵב רְבֹעַ אֶל אַרְבַּעַת רְבַעַי: יד וְהָעֶזְרָה אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אַרְבָּע

רש"י

מלבן השני עליו היה מלבן השני שלשים על שלשים נמצא כניסה לו סביב סביב רחב אמה והוא היסוד הרי עלה שתיים וכנס אמה והוא היסוד י"ת עזרה מסמתא לשון רצפה שהיה ממלא את המלבן חלוקי אבנים מזפת וסיד וקוניא וממחה ושופך ומחליקו למעלה והרי הוא כמין רצפה: ומהעזרה הקטנה עד העזרה הגדולה ארבע אמות. מגג מלבן התחתון עד גג מלבן שעליו ארבע אמות גובה: ורחב האמה. הוא כניסת הסוכב עלה ארבעה וכנס אמה זהו סוכב והתחתון קורא קטנה לפי שאין גובהו אלא שתי' והעליון גובהו ארבע: (טו) וההראל. הוא גובה גג המזבח מן הסוכב ולמעלה ובבית עולמים

מצודות ציון

עושה: (טו) וההראל. הוא כמו האריאל וצלה הה"א במקום ה"לף ושנמטה ה"ו"ד וכן יקרא שם המונח כמו וסימה לי לאריאל (שפ"ה טו) ונקרא כן ע"ש שירז עליו האל מהאל מן השמים ורצלה עליו כלאי: (טז) רבוע. מרובע: רבעיו. לדדיו וכן על ארבעת רבעים (שפ"ה טז) והוא מלי רבע כי כל ד' הוא רבע כי ארבע לדדים י: (יז) ומעלתהו. הכנסים שהיו אל המונח: פנות. מלי טפחים להכניס ולפנים את הדפוס שעליה והו

לא היה אלא שלש וי"ת אף הוא ומדבחי' ארבע אמין: (יז) וההראל שתיים עשרה אורך. מקום המערכה היה עשרים וארבע על עשרים וארבע והו י"ב כ"ב: א"ל ארבעת רבעיו. שמאמצעיתו הוא מודד י"ב לכל רוח הרי כ"ד על כ"ד כך מפורש בובחים וכן שנינו במסכת מדות המזבח היה ל"ב על ל"ב עלה אמה וכנס אמה זה היסוד נמצא ל' על ל' עלה חמש וכנס אמה זה הסוכב נמצא ל' על כ"ח מקום הקרנות אמה מזה ואמה מזה נמצא עשרים ושש על עשרים ושש מקום הלך רגלי הכהנים אמה מזה ואמה מזה נמצא כ"ד על כ"ד מקום המערכה: (יז) והעזרה ארבע עשרה אורך. גג המזבח

מצודות דוד

ההיא העשוי להיסוד היה שתיים אמות: ורחב. ר"ל הניח רוחב אמה מסביב להכניס לפנים את הדפוס שעליה והו כניסת היסוד: מהעזרה הקטנה. מגג דפוס הראשון הקטנה כי לא היתה כ"א בגובה שתי אמות ומגגה עד גג הדפוס הגדולה היה ארבע אמות הוא הסוכב: ורחב האמה. הניח מסביב רחב האמה הפשוטה בת ה' טפחים להכניס ולפנים את הדפוס שעליה והו כניסת הסוכב: (טו) וההראל. הוא גובה גג המזבח מן הסוכב ולמעלה: ארבע אמות. ארו"ל בפרק איזהו מקומן דרשות קרנות ארבע קאמר ר"ל הדמים הנתנין בקרנות המזבח רשותיהו הוה מגג המזבח ולמטה ד' אמות והוא עד כלות אמה עליונה מהסוכב כי עד שם נקרא למעלה כי בכלות ד' מהגג היה חוט הסיקרא שהוא באמצע המזבח כי הקרנות א' והגג שלשה והאמה העליונה מהסוכב הרי חמש וכן שלשה הנשארים מהסוכב ושנים של היסוד הם חמש: ומהאריאל ולמעלה. למעלה מגג המזבח היו ד' קרנות בארבעת המקצועות: (טז) וההראל. שטח המזבח הוא מקום המערכה היה י"ב אמות על י"ב והו מאמצעיתו לכל רוח והיה א"כ כ"ד על כ"ד: רבוע. היה מרובע בארבע צדדיו: (יז) והעזרה. הוא דפוס גג המזבח מקום המערכה עם מקום הלך רגלי הכהנים עם מקום הקרנות

מצודות דוד

הקדשים ועל הר הבית יאמר כי כל אחות הכהנים והלוים יקרא קדש כמ"ש והיתה תרומת הקדש (לקמן מח) והר הבית יקרא למול קודש קדשים וכאשר יקרא הדביר ק"ק למול כל בנייני המקדש: הנה זאת תורת הבית. זאת היא למוד הבית לדעת שמקום הר הבית היא ק"ק הגומל אחות הכהנים והלוים: (יג) ואלה מדות המזבח. זהו מזבח העולה שהראה לו: באמות אמה אמה וטופח. ר"ל באמות גדולות שבכל אמה יש אמה אחת של חול שהיא בת חמשה טפחים ועוד טפח אחד: וחיק האמה. אבל גובה עליית היסוד היה במדת האמה הפשוטה של חול בת ה' טפחים (וב' הטפחים החסרים היו עודפים במדת גובה הסוכב והגג ועל שלא היו אמה לא חשבים): ואמה רחב. וכן האמה מרחב כניסת הסוכב היה באמה ה' (וטפח החסר היה במדת רוחב הגג ולא דק) וכן הקרנות שהיו בגבולה מסביב בארבעת המקצועות שהיו זרת אחד מאמצעיתם לכל רוח והיו א"כ אמה על אמה היו ג"כ באמת ה' (והטפחים החסרים היו עודפים במדת מקום המערכה ולא דק): וזה גב המזבח. הואמה הוה הפשוטה בת ה' טפחים מדר שטח מזבח הוהב שהיה אמה על אמה כן דרשו רז"ל (מנחות צז): (יד) ומחיק הארץ. מהתחלת היסוד שכלפי הקרקע עד כלות גובה הדפוס התחתונה

יחזקאל פרק מג

רל"ה

יחזקאל פרק מג

רל"ו

בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה רְחֹב אֶל אַרְבַּעַת רְבַעֶיהָ וְהַגְּבֹל סָבִיב אוֹתָהּ חֲצֵי הָאֲמָה וְהַחִיק לָהּ אֲמָה סָבִיב וּמַעֲלָתָהּ פְּנוֹת קֳדָיִם: ^ח וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אֱלֹהֵי חַקּוֹת הַמְּזִבַּח בְּיוֹם הָעֲשׂוֹתוֹ לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלָה וְלִזְרֹק עָלָיו דָּם: ^ט וְנִתְּתָה אֶל־הַפְּהַנִּים הַלְוִיִּם אֲשֶׁר הֵם מִזְרַע צְדוֹק הַקְּרֹבִים אֵלַי נֹאֵם אֲדֹנָי יְהוִה לְשִׁרְתָּנִי פֶר בֶּן־בְּקָר לְחֻטָּאת: ^י וְלִקְחַתָּ מִדְּמֹ

וְנִתְּתָה עַל־אַרְבַּע קַרְנֹתָיו וְאֶל־אַרְבַּע פְּנוֹת הָעֹזָה וְאֶל־הַגְּבֹל סָבִיב וְחֻטָּאת אוֹתוֹ וּכְפַרְתָּהוּ: ^{יא} וְלִקְחַתָּ אֶת הַפֶּר הַחֻטָּאת וְשִׂרְפוּ בַּמִּפְקָד הַבַּיִת מַחוּץ לַמִּקְדָּשׁ: ^{יב} וּבַיּוֹם הַשֵּׁנִי תִקְרִיב שְׁעִיר־עִזִּים תָּמִים לְחֻטָּאת וְחֻטָּאוּ אֶת־הַמְּזִבַּח כַּאֲשֶׁר חֻטָּאוּ בַּפֶּר: ^{יג} בְּכֹלֹתֶיךָ מַחֲטָא תִקְרִיב פֶּר בֶּן־בְּקָר תָּמִים וְאֵיל מִן־הַצֹּאן תָּמִים: ^{יד} וְהִקְרַבְתָּם לִפְנֵי יְהוָה וְהִשְׁלִיכוּ הַקְּהָנִים עֲלֵיהֶם מִלַּח וְהִעֲלוּ אוֹתָם עֹלָה לַיהוָה: ^{טו} שִׁבְעַת יָמִים תַּעֲשֶׂה שְׁעִיר־חֻטָּאת לַיּוֹם וּפֶר בֶּן־בְּקָר וְאֵיל מִן־הַצֹּאן

רש"י

עם מקום הקרנות ועם מקום רגלי הכהנים כ"ח על כ"ח וי"ד האמורים כאן מאמצעיתו שעולים בו היה בדרום כדי שיהא העולה בו מודד כמו שמפורש: פונה למזרח שכל הפינות היו דרך ימין והגבול כמב אותה. י"ת וגדנא ורבותינו פרשוהו על הקרנות: חצי האמה. מאמצעיתו מודד נמצא אמה על אמה: והחיק לה אמה. אשר משבט לוי: מורע צדוק. לפי שהיה כ"ג

מצודות דוד

היה י"ד אמות על י"ד כן היה מאמצעיתה אל כל ארבעת צדדיה והיתה א"כ כ"ח על כ"ח: והגבול. הקרנות שהיו בגבולה מסביב לה בארבעת המקצועות היו חצי אמה מאמצעיתה לכל רוח והיו א"כ אמה על אמה: והחיק לה. החיק אשר לה הוא יסוד המזבח בלטה אמה מסביב (ויתכן שבא לומר לפי שמאז לא בלטה היסוד בכל סביבו כי במקום שהיה מנחלת יהודה לא היה יסוד כן ארוז"ל (מדות פג) לכן אמר לעתיד יהיה היסוד מסביב כי אז לא תהיה מקום המקדש והמזבח מיוחד לשום שבט וכאשר נראה בצורת חלוקות הארץ): ומעלתהו. לא שהיה בו מעלות כי התורה אמרה ולא העלה במעלות על מזבחי (שמות כ) אלא אמר ומעלתהו לשון רבים כי שלשה היו אחד כבש הגדול ואחד פנה ליסוד ואחד פנה לטובב כן אמר ז"ל (ובחים סב) ואמר שהיו פגנות קדים ר"ל היו נתונות ברוח אשר העולה בהם יפנה אל המזבח כי כל הפנות הוא דרך ימין והבא ברוח דרום ימינו הוא כלפי המזרח א"כ כשיהיו הכבשים בדרום יפנה העולה בהם אל המזרח כן ארוז"ל (שם) וכן יהיה בנין המזבח דפוס התחתון יהיה ל"ב אמות על ל"ב ושתי אמות קומתו ועליו יניחו דפוס ל' על ל' וארבע אמות קומתו ויהיה א"כ משוך לפנים אמה בכל צד וזהו כניסת היסוד ועליו יניחו דפוס כ"ח על כ"ח ושלוש אמות קומתו ויהיה א"כ משוך לפנים אמה בכל צד וזהו כניסת הטובב ובארבע המקצועות יניחו דפוס אמה על אמה בגובה אמה והם הקרנות וימלאו כל הדפוסים באבנים ועפר וסיד ויהיה נעשה הכל מקשה אחת וישמטו לוחות הדפוסים ובין הקרנות יהיה מקום הלוח לרגלי הכהנים ועוד אמה לפנים נמצא יהיה מקום המערכה כ"ד על כ"ד ועיין בקונטרס בנין הבית: (יח) אלה חקות המזבח. אלה הם משפט המזבח לחנכו מהם ביום השלמת עשייתו למען יהא הגון וראוי להעלות עליו עולה ולזרוק עליו דם: (יט) ונתתה וגו'. בשרו שיעמוד בתחיה ויהיה החנוך נעשה על ידו כי הוא היה כהן: אף הכהנים הלוויים. אל הכהנים הבאים משבט לוי: אשר הם מורע צדוק וגו'. כי הם יהיו נבחרים לעתיד לעשות עבודת המזבח וכמ"ש והכהנים הלוויים בני צדוק וגו' המה יקרבו אלי לשרתני

רש"י

ששימש ראשון במקדש בימי שלמה נקראו על שמו: (ב) על ארבע קרנותיו. של מזבח: פגנות העזרה. גג המזבח: וכפרתהו. תקנה אותו מדרך חול שבו להכניסו בקדושי' להיותו ראוי לכפר עליו מזה ולהלך: (כא) במפקד הבית. ת"י באתר דחזי לביתא כלומ' במקום קדוש ולשון במפקד הבית מקום שהבית כלה כמו (מדבר לה) לא נפקד

מצודות ציון

הפנה וסגנו: (ב) פגנות. מל' פנה חזיות: וחטאת. מ"י ומל' וסוף ענין טהרה: וכפרתהו. הוא ענין קנות ועש"י יקרא המזבח כפור כי הטהר הוורק מקנה אלצנו מן הדם ששפת המזבח ונדח"ל זעני לכפורי לוי' כההוא גבול (ויקרא ט): (כא) במפקד. ענין כליון וחסרון כמו ולא נפקד ממנו איש (מדבר ב'): (כב) בכפרתך. ענין השלמה וגומר:

ממנו איש והוא פר המלואים כדרך שעשו במשכן ונשרף אותו פר ולא נאכל וכן דרשו רבותינו במנחו' מלואים הקריבו בימי עזרא כדרך שהקריבו בימי משה: (כב) תקריבו שיעיר עזים זה לא היה במשכן ובמלואים של לעתיד לבא כך הם על פי הדבור: (כג) מחטא. מלטהר: (כד) תמימים יעשו. לעולה:

מצודות דוד

לקמן מד): לשרתני. מוסב על הקרובים אלי: פר בן בקר. מוסב על ונתתה וגו': (ב) ונתתה וגו'. יתן הדם על ארבע קרנות המזבח ועל ארבע זריות של בנין גג המזבח: ואף הגבול סביב. יתכן שעל היסוד נאמר שגבול המזבח: וחטאת וגו'. בזה תטהר את המזבח ותקחנו להעביר ממנו דרך חול להכניסו בקדושה: (כא) ושרפו. למי אשר תמסור אותו הוא ישרפו: במפקד הבית. בתכלית הבית מקום שהבית כלה ולתוספת ביאור אמר מחוץ למקדש: (כב) וחטאו. זורקי הדם הטהרו את המזבח בזריקת דם השעיר כאשר טהרו אותו ביום הראשון בזריקת דם הפר: (כג) בכפרתך מחטא. כאשר תשלים לטהר את המזבח בזריקת דם השעיר: תקריבו. זהו ההבאה אל העזרה: תמימים. מבלי מום: (כד) והקרבתם. זו היא ההקטרה שעל המזבח: והשליכו וגו'. מלח. כמ"ש על כל קרבן תקריב מלח (ויקרא ב'): עולה לה'. שהיו כליל לאישים: (כה) שבעת ימים. כדרך שעשו ביום השני כן יעשו עד כלות שבעת ימים שעיר לחטאת ופר ואל לעולות:

תַּמִּימִים יַעֲשׂוּ: כו שִׁבְעַת יָמִים יִכְפְּרוּ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְטָהְרוּ אֹתוֹ וּמְלֵאוּ יָדוֹ (יִדּוּ קד'): כז וַיִּכְלוּ אֶת־הַיָּמִים וַהֲיָה בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי וַהֲלָאָה יַעֲשׂוּ הַכֹּהֲנִים עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֶת־עוֹלוֹתֵיכֶם וְאֶת־שְׁלָמֵיכֶם וְרִצְאָתִי אֶתְכֶם נֶאֱמַר אֲדֹנָי יְהוִה: ס מִד * וַיֵּשֶׁב אֹתִי הַדָּרָךְ שַׁעַר הַמִּקְדָּשׁ הַחִיצוֹן הַפְּנֵה קִדְּיִם וְהוּא סָגוּר: ז וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה הַשַּׁעַר הַזֶּה סָגוּר יִהְיֶה לֹא יִפְתָּח וְאִישׁ לֹא־יָבֵא בּוֹ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בָּא בּוֹ וַהֲיָה סָגוּר: ח אֶת־הַנְּשִׂאֵי נְשִׂאֵי־הוּא יֵשֶׁב־בּוֹ לֹאֲכֹל (לֹאֲכַל־ קד') לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה מִדָּרָךְ

אוֹלָם הַשַּׁעַר יָבֹא וּמִדָּרְכּוֹ יֵצֵא: - וַיְבִיאֵנִי הַדָּרָךְ שַׁעַר־הַצִּפּוֹן אֶל־פְּנֵי הַבַּיִת וְאָרָא וְהִנֵּה מְלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בַּיִת יְהוָה וְאָפַל אֶל־פְּנֵי: - וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה בֶּן־אָדָם שֵׁים לְבָךְ וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ וּבְאָזְנוֶיךָ שְׁמַע אֵת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אֵתְךָ לְכָל־חֻקֹּת בַּיִת־יְהוָה וּלְכָל־תּוֹרוֹתָיו (תּוֹרָתוֹ קד') וְשָׁמַת לְבָךְ לִמְבוֹא הַבַּיִת בְּכָל מוֹצְאֵי הַמִּקְדָּשׁ: - וְאָמַרְתָּ אֶל־מְרִי אֶל־בַּיִת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה רַב־לְכֶם מִכָּל־תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם בַּיִת יִשְׂרָאֵל: , בְּהִבַּיְאֵכֶם בְּנִי־נָכַר עָרְלֵי־לֵב וְעָרְלֵי בָשָׂר לַהֲיֹת

רש"י

(כו) וּרְצָאתִי: לשון רצון: (ז) סָגוּר יִהְיֶה: רבותינו העמידו המקרא הזה בפשפש הדרומי שהיה לשער ההיכל פשפש פתח קטן כך שנינו במסכת מדות שני פשפשין היו לו לשער הגדול אחד בדרום ואחד בצפון שבדרום לא נכנס בו אדם מעולם עליו מפורש ע"י יחזקאל השער הזה יהיה סגור: בא בו. לעתיד לבא: (ח) אֶת הַנְּשִׂאֵי נְשִׂאֵי הוּא: את הנשיא אני נותן רשות נשיא הוא וחשוב ואין דרכו לישב ולאכול עם שאר הכהנים בלשכות: הוּא יֵשֶׁב בּוֹ * אֲכַל * אֶחָם. בתוך הללו: מִדָּרָךְ אֹרֶם הַשַּׁעַר יָבֹא. כשהוא נכנס לתוך הצד הפנימי כדי ליכנס לשער קטן זה לאכול בו דרך אולם השער העזרה שבמזרח יכנס לתוך העזרה ובו בדרך ישוב כשישוב יצא באותו הדרך שנכנס ולפי שהוא

רש"י

אומר למטה (מ"ח) בענין ובבא עם הארץ לפני ה' במועדים הבא דרך וגו' שצוה לעשות העזרה קפנדריא לפי שאותה ביאה לראיית פנים וצריך להראות יפה הוצרך לומר כאן בבאיור של כל ימות השנה שלא יעשנה קפנדריא לפי שאין ביאה זו לראיית פנים כמו של רגלים וכן העיד עוד למטה בענין פעמים רבות, מִצָּאתִי אֶת הַנְּשִׂאֵי: כ"ג נשיא

רש"י

(כו) וּמְלֵאוּ יָדָיו: כן נקרא המנון נלשון המקרא כמו ומלאת יד האהן (שמות טז) וענין מנון הוא המחלת הדבר כמה שיעמוד זו לעולם: (כו) וַהֲלָאָה: ולהלן עד עולם: וּרְצָאתִי: מלשון רצון: (ז) אֶת הַנְּשִׂאֵי נְשִׂאֵי הוּא: אהיה מרוצה לכם ע"י הקרבנות הללו: (ח) וַיֵּשֶׁב אֹתִי: המלאך הדובר בי השיב אותי אל דרך שער המקדש החיצון הוא ההיכל שהוא חיצון לבית קדש הקדשים ולתוספת ביאור אמר הפונה קדים ר"ל אל השער הפונה למזרח אל האולם לא אל השער הפונה אל המערב לבית קה"ק: וְהוּא סָגוּר: רבותינו ז"ל העמידו המקרא הזה בפשפש הדרומי (מדות פ"ד) כי שני פשפשין ר"ל שני פתחים קטנים היו לשער ההיכל מזה ומזה כאשר הוא בצורה: (ז) בא בו: דרך השער ההוא: וְהִיָּה סָגוּר: לכן יהיה הגור הואיל ואין מי בא בו בעבור שהמקום ב"ה בא בו: (ח) אֶת הַנְּשִׂאֵי: ר"ל אבל את הנשיא הוא מלך המשיח הואיל והוא נשיא ואין כבודו לשבת במקום העם לאכול בקדשים עמהם לכן ישב בחלל השער ההוא לאכול בבשר הקדשים לפני היכל ה': מִדָּרָךְ אֹרֶם הַשַּׁעַר יָבֹא: כאשר יבוא לאכול בחלל הפשפש ההוא יבוא אל בית הפנימי מדרך אולם השער ר"ל שיבוא דרך אולם השער המשער

רש"י

הכשר כמו למ קרנני למני (מגילת כ"ח): (ז) מְרִי: ענין מנד ומנוע: (ז) עָרְלֵי * אֵב: ענין חמימה וכן עלה ומשם יבוא לחלל האולם לשבת בחלל הפשפש: ומדרכו יצא: מדרך השער שבא כן יצא דרך שם ואף שכשהוא הולך עם העם במועדים יוצא עמהם דרך נכח השער שבאו כמ"ש והנשיא בתוכם וכו' (לקמן מו) הנה כבואו לבדו חוזר הוא בדרך שבא: (ד) וַיְבִיאֵנִי וגו': כי מתחלה העמידו לפני פשפש הדרומי הסגור ונתה הסיעו משם והביאו בדרך שער הצפון שבמזרח הבית והוא הפשפש הצפוני: (ה) שֵׁים * לְבָךְ: להבין הדברים: וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ: מדת כל דבר ודבר: אֶכַף חוֹקוֹת: מה שראוי להשתמש בכל חדר מהדריו: וְלִכְפֹּת תּוֹרוֹתָיו: מקום עמידת הכהנים והעם: וְשָׁמַת * לְבָךְ: תשים לכן אל מבוא הבית להבין דרך ביאת הבית בכל הפתחים שיוצאין בהם מן המקדש והוא שלא לבוא בפשפש הדרומי אבל בפשפש הצפוני יכולין לבוא ודרך ביאה למלך המשיח וכן לכל העם כמ"ש וכבואו עם הארץ וכו' (לקמן מו): (ז) אֶת הַנְּשִׂאֵי: אל עם המרי וחוזר ומפרש אל בית ישראל: רַב * לְכֶם: זמן רב היה לכם מה שעשיתם כל תועבותיכם אתם בית ישראל: (ז) בְּהִבַּיְאֵכֶם: כמה שבעוד הייתם בארצכם הבאתם כהנים בני נכר ר"ל שנתנכרו מעשיו וחוזר ומפרש שהיו ערלי לב ר"ל אטום מלדעת את ה' ומזה היו

מצודות דוד

מצודות ציון

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

מצודות דוד

קו	נדרים	פרק ח	מסכת	קה	נדרים	פרק ח	מסכת	
ו.	אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום, אינו אסור אלא עד לילי הצום, שלא נתפנון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר, קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת, אינו אסור אלא עד לילי שבת, שלא נתפנון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול שום:	ה.	עד הגשמים עד שיהיו הגשמים, עד שתדרד רביעה שנייה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים, עד שיצא ניסן בלוי, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, עד שיעבור הפסח. קונם זין שאיני טועם השנה, נתעברה השנה, אסור בה ובצבורה. עד ראש אדר, עד ראש אדר הראשון. עד סוף אדר, עד סוף אדר הראשון. רבי יהודה אומר, קונם זין שאיני טועם עד שיהא הפסח, אינו אסור אלא עד ליל הפסח, שלא נתפנון זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשותות זין:	אבל לא קציר שעורים. הכל לפי מקום נדרו, אם היה בהר בהר, ואם היה בבקעה בבקעה:	א. עד הקציר עד שיהא הקיץ, עד שיתחילו העם להכניס בפלפלות. עד שיעבור הקיץ, עד שיקפלו המקצועות. עד הקציר, עד שיתחילו העם לקצור קציר חטים	אמר עד שיהא, אסור עד שיגיע. וכל שאין זמנו קבוע, בין אמר עד שיהא, בין אמר עד שיגיע, אינו אסור אלא עד שיגיע:	השבו, ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד, שבת אחת, חדש אחד, שנה אחת, שבוע אחד, אסור מיום ליום:	ב. עד הפסח, אסור עד שיגיע. עד שיהא, אסור עד שיצא. עד לפני הפסח, רבי מאיר אומר, אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר, אסור עד שיצא:
ז.	האומר לחברו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבניך בור אחד של חטין ושתי חביות של זין, הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי. וכן האומר לחברו קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא ונותן לבני בור אחד של חטין ושתי חביות של זין, רבי מאיר אומר, אסור עד שיתן. וחקמים אומרים,	ז. האומר לחברו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבניך בור אחד של חטין ושתי חביות של זין, הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי. וכן האומר לחברו קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא ונותן לבני בור אחד של חטין ושתי חביות של זין, רבי מאיר אומר, אסור עד שיתן. וחקמים אומרים,	רבינו עובדיה מברטנורה	לקרות פני הפסח קאמר, והיינו עד שיגיע. ורבי יוסי סבר, מעייל אינש נפשיה לאסור בכל מה שיוכל להסתפק. והלכה כרבי יוסי:	אם אמר יום אחד, שבת אחת, חודש אחד, שנה אחת, שבוע אחד, אסור מיום ליום. אם עומד באמצע היום ואומר יום אחד, אסור עד למחר כעת הזאת. וכן אם עומד בשמונה לחודש ואמר חודש עלי, אסור עד ח' לחודש הבא. וכן בשנה. וכן במשיטה. וכן אם אמר קונם עלי יין יום סתם, או שבת, או חודש, או שנה סתם, אע"פ שלא אמר יום אחד, שבת אחת, חודש אחד, דינו מעת לעת. והאומר קונם עלי יין היום, אע"פ שהוא מותר כשתחשך, צריך שאלה לחכם, גזירה כשאמר היום שמא יבא להתיר כשיאמר יום סתם, דמיחלף ליה בין יום להיות, או בין שבת זו לשבת סתם. וכן כולם:	ג. עד הקציר. של חטים ושעורים: עד הבציר. של ענבים: עד המסיק. של זיתים: אינו אסור אלא עד שיגיע. הואיל ואין לקציר ובציר זמן קבוע, כדמפרש ואזיל, לא שנה אמר עד שיהא לא שנה אמר עד שיגיע, אינו אסור אלא עד שיגיע, שכל דבר שאין זמנו קבוע אין בדעת הנודר להכניס עצמו באיסור זמן שאין ידוע לו, ולפיכך אמרין דודאי עד שיגיע קאמר:	ב. עד הפסח אסור עד שיגיע. דבלשון בני אדם, עד ולא עד בכלל: עד שיהא, אסור עד שיצא. דמשמע כל זמן שהוא הווה: עד לפני הפסח ר"מ אומר אסור עד שיגיע. דלא מעייל אינש נפשיה אספיקא, ודבר המבורר	
			רבינו עובדיה מברטנורה					
			מניחין אותן לשנה הבאה: הכל לפי מקום נדרו. אם רוב תבואות המקום חטין, עד קציר חטים. ואם שעורים, עד קציר שעורים. וכן אם היה בהר בשעת הנדר, עד שיגיע זמן הקציר והבציר בהר. ואם בבקעה, עד שיגיע זמן הקציר והבציר של בקעה:					
			ה. עד הגשמים עד שיהיו גשמים. באיזה לשון משתי לשונות הללו שהוציא מפיו, מותר כיון שהתחילו הגשמים לירד ברביעה שניה, שהיא בשנה המאוחרת ב"ח כסליו. הלכך הנודר עד הגשמים אסור חעד ראש חדש כסליו, אלא אם כן ירדו גשמים תחתל זמנן שהוא בשנה המבכרת ב"ז					
			ז. זילי הצום. ליל צום כפור, שמצוה להרבות בסעודה בערב צום כפור: קונם שום שאיני טועם וכו'. שעורא תיקן שיהו אוכלים שום בלילי שבת מפני שמרבה הזרע. ואין הלכה לא כרבי יהודה ולא כרבי יוסי בנו, אלא כדאמרין לעיל במתניתין כל שזמנו קבוע אמר עד שיגיע אסור עד שיגיע. עד שיהא, אסור עד שיצא:					

קח	נדרים	פרק ט	מסכת	קז	נדרים	פרק ט	מסכת	
לו מת או שעשה תשובה, קונם לבית זה שאיני נכנס שהכלב רע בתוכו או שהנהגש בתוכו, אמרו לו, מת הכלב או שהנהג הנחש, הרי הן פנוולד ואינן פנוולד, ואין חקמים מודים לו:	ב. ועוד אמר רבי אליעזר, פותחין פנוולד. וחקמים אוסרים. ביצד, אמר קונם שאיני נהנה לאיש פלוני, ונעשה סופר, או שהיה משיא את בנו (בקרוב), ואמר, אלו הייתי יודע שהוא נעשה סופר או שהוא משיא את בנו בקרוב לא הייתי נודר, קונם לבית זה שאיני נכנס, ונעשה בית הפנסת, ואמר, אלו הייתי יודע שהוא נעשה בית הפנסת לא הייתי נודר, רבי אליעזר מתיר, וחקמים אוסרין:	ד. ועוד אמר רבי מאיר פותחין לו מן הפתוב שפותרה ואומרים לו, אלו הייתי יודע שאתה עובר על לא תקם ועל לא תטר (ויקרא טו), ועל לא תשנא את אחיך בלבבך (סו), ואהבת לרעך כמוך (סו), וחי אחיך עמך (שם כו), שפא יעני ואין אתה יכול לפרנסו, ואמר אלו הייתי יודע שהוא כן, לא הייתי נודר, הרי זה מקר:	ב. ועוד אמר רבי מאיר, יש דברים שהן פנוולד ואינן פנוולד, ואין חקמים מודים לו. ביצד, אמר קונם שאיני נושא את פלונית שאביה רע, אמרו	נחבון זה אלא לשום אכילה ושתיה:	א. רבי אליעזר אומר, פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. וחקמים אוסרין. אמר רבי צדוק, עד שפותחין לו בכבוד אביו ואמו, יפתחו לו בכבוד המקום, אם פן אין נדרים. ומודים חקמים לרבי אליעזר בדבר שבינו לבין אביו ואמו, שפותחין לו בכבוד אביו	אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, הרי אני כאלו (התקבלתי). היו מסרבין בו לשאת בת אחרתו ואמר קונם שהיא נהנית לי לעולם, וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית לי לעולם, הרי אלו מתרות להנות לו שלא נתפון זה אלא לשום אשות. היה מסרב בחברו שיאכל אצלו, אמר קונם לביתך שאיני נכנס, טפת צונן שאיני טועם לך, מתר לפנס לביתו ולשתות ממנו צונן, שלא	רבינו עובדיה מברטנורה	ז. זהו כבודי. שאפרנס בני משלי: היו מסרבין בו לשאת את בת אחותו. מפצירין בו שישא את בת אחרתו מפני שהיא בת גילו ואמרין ניבמת ס"ב: הנושא את בת אחרתו עליו הכתוב אומר (ישעיה נ"ח) ומבשרך לא תתעלם אז תקרא וה' יענה: שלא נתכוין זה אלא לשם אכילה ושתיה. ומיהו גם באכילה ושתיה מותר, הואיל ולא הוציא מפיו אכילה ושתיה, דבנדרים בעינן שיוציא בשפתיו, כדכתיב (במדבר ל') ככל היוצא מפיו יעשה. ולא דמי לרישא, דאישות בכלל הנאות איתיה:
ה. פותחין לו לאדם בכתבת אשתו.	ה. רבינו עובדיה מברטנורה	ה. פותחין לו לאדם בכתבת אשתו.	היה נודר: וחכמים אוסרים. דטעמא דחרטה, משום שעיי חרטה נקער הנדר מעיקרו, ובדבר שאינו מצוי אינו נעשה נדר עקור מעיקרו, כי בשביל זה לא היה מניח מלידור כי היה סבור שלא יבוא לעולם: ונעשה סופר. ת"ח והכל צריכים לו: או שהיה משיא את בנו בקרוב לא הייתי נודר. וכגון שנדר לזמן ולא היה סבור שישא את בנו בתוך אותו זמן ויצטרך לילך לחופת בנו. והלכה כחקמים:	א. רבינו עובדיה מברטנורה	ב. ועוד אמר רבי אליעזר. קולא אהרת בנדרים: פותחין. בנדרים בנוולד, כגון דבר שאינו מצוי ונולד ונתחדש אחר שנדר ואילו ידע בשעת הנדר שיחדש דבר זה לא	ט. רבי אליעזר אומר פותחין לאדם בכבוד אביו ואמו. כגון שיאמרו לו אילו הייתי יודע שיאמרו העולם לאביך ולאמך ראו גידולים שגדלתם, כמה נכנס קל בנדרים, ונמצאת מזולל בכבודם, כלום היית נודר: וחכמים אוסרין. דהיישגן שמא משקר, כי הוא בוש לומר שלא היה מניח מלידור בשביל כבודם, ונמצא שחכם מתיר נדר זה בלא חרטה. ומיירי שהוא אינו	ה. פותחין לו בכתובת אשתו. בפרעון כתובתה אם נדר לגרשה:	ה. פותחין לו בכתובת אשתו. בפרעון כתובתה אם נדר לגרשה:

מסכת	פרק ט	נדרים	קט	מסכת	פרק י	נדרים	ק
------	-------	-------	----	------	-------	-------	---

ומעשה באחד שגדר מאשתו הנאה והיתה כתבתה ארבע מאות דינרין, וכא לפני רבי עקיבא וחיבו לתן לה כתבתה. אמר לו, רבי, שמנה מאות דינרין הניח אבא, ונטל אחי ארבע מאות ואני ארבע מאות, לא דיה שתטול היא מאתים, ואני מאתים. אמר לו רבי עקיבא, אפלו אתה מוכר שער ראשן, אתה נותן לה כתבתה. אמר לו, אלו הייתי יודע שהוא כן, לא הייתי נודר, והתירה רבי עקיבא:

ו. פותחין בנמים טובים ובשבתות. בראשונה היו אומרים, אותן הנמים מתרין ושאר כל הנמים אסורין, עד שבא רבי עקיבא ולמד,

רבינו עובדיה מברטנורה

ו. פותחין בימים טובים ובשבתות. אם נדר להתענות, או שלא לאכול בשר לזמן קצוב, אומרים לו אילו שמת אל לבך לשבתות וימים טובים שבתוך זמן זה כלום היית נודר. ואין זה פותח בכבוד המקום: אותן הימים. שמצא להם פתח להתחרט: מותרים. שהחכם מתירן: ושאר הימים. שאין עליהם חרטה, נשארין באיסורן: שנדר שתותר מקצתו הותר כולו. אע"פ שלא מצא פתח על כולו. דלא נדר מעיקרא אלא על דעת שיתקיים כולו, נמצא התרת מקצתו פתח לכולו:

ז. לזה ולזה. כגון שאסר הראשון עליו בקובם, ואמר על השני הרי זה כראשון ועל השלישי הרי זה כשני, וכן כולם. הותר הראשון והותר כולם, שכולם תלויין בו: לזה קרבן ולזה קרבן. הא מתניחין רבי שמעון

שהגדר שהתיר מקצתו, התיר כלו: ז. פיצד, אמר קונם שאיני נהנה לכלכם, התיר אחד מהן, התירו כלן. שאיני נהנה לזה ולזה, התיר הראשון, התירו כלן. התיר האחרון, האחרון מתיר, וכלן אסורין. התיר האמצעי, הימנו ולמטה מתיר, הימנו ולמעלה אסור. שאיני נהנה לזה קרבן ולזה קרבן, צריכין פתח לכל אחד ואחד:

ח. קונם יין שאיני טועם, שהיין רע למעים, אמרו לו, והלא המישן יפה למעים, התיר במישן. ולא במישן בלבד התיר, אלא בכל היין. קונם בצל שאיני טועם, שהבצל רע ללב. אמרו לו, הלא

הכפרי יפה ללב, התיר בכפרי. ולא בכפרי בלבד התיר, אלא בכל הבצלים. מעשה היה, והתירו רבי מאיר בכל הבצלים:

ט. פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אומרים [לו], אלו היית יודע שלמחר אומרין עליך כן היא וסתו של פלוני, מגרש את נשיו, ועל בנותיך יהיו אומרין בנות גרושות הן, מה ראתה אמן של אלו להתגרש, ואמר אלו הייתי יודע שכן, לא הייתי נודר, הרי זה מתיר:

י. קונם שאיני נושא את פלונית פעורה, והרי היא נאה. שחורה, והרי היא לבנה. קצרה, והרי היא ארוכה, מתיר בה. לא מפני שהיא פעורה ונעשית נאה, שחורה ונעשית לבנה, קצרה ונעשית

ט. פותחין לאדם בכבוד עצמו ובכבוד בניו. אם נדר לגרש את אשתו: מה ראתה אמן להתגרש. אם לא שנמצא בה ערות דבר, ונמצא פוגם את בניו. ולא חיישינן שמא ישקר, שהוא אינו מתחרט אלא שהוא בוש לומר שאינו חושש לכבוד בניו:

י. אלא שהגדר טעות. מעיקרו, שבשעת הגדר הייתה לבנה, ואינו צריך שאלה לחכם: מעשה באחד שנדר וכו'. בגמרא מפרש דחסורי מחסרא והכי קתני, רבי ישמעאל אומר אפילו כעורה ונעשית יפה, שחורה ונעשית לבנה, ומעשה נמי וכו'. דת"ק לא שרי אלא בזמן שהיה הגדר טעות מעיקרו, כגון שהיתה יפה בשעת הגדר. ורבי ישמעאל

ארבה, אלא שהגדר טעות. ומעשה באחד שגדר מבת אחותו עניה, והכניסוה לבית רבי ישמעאל ויפוח. אמר לו רבי ישמעאל, בני לזו נדרת. אמר לו לאו. והתירו רבי ישמעאל. באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר, בנות ישראל נאות הן אלא שהעניות מנוולתן. וכשמת רבי ישמעאל היו בנות ישראל נושאות קינה ואמרות, בנות ישראל אל רבי ישמעאל בכינה. וכן הוא אומר (שמואל ב א) בנות ישראל אל שאול בכינה:

פרק י

א. נערה המאורסה, אביה ובעלה מפרין נדריה. הפר האב ולא הפר הבעל, הפר הבעל ולא הפר האב, אינו מופר, ואין צריך לומר שקיים אחד מהן:

רבינו עובדיה מברטנורה

סבר שאע"פ שלא נעשית יפה אלא לאחר הגדר, הגדר מותר, דכיון שיכולין ליפותה לא היתה כעורה מעיקרא. ואין הלכה כרבי ישמעאל:

פרק י נערה המאורסה. בת שתיים עשרה שנה ויום אחד והביאה שתי שערות קרויה נערה, עד ששה חדשים. ובת י"א שנה ויום אחד, נדריה נברקים, אם ידעה לשם מי נדרה ולשם מי הקדישה, נדרה נדר, ואף היא אביה ובעלה מפירין נדריה: הפר האב ולא הפר הבעל. משום דהוה אפשר למטעי ולפרש אביה ובעלה מפירין נדריה, או אביה או בעלה, תנא הפר האב ולא הפר הבעל וכו', לאשמועינן דתרווייהו צריכין להפר: ואין

מסכת	פרקי	נדרים	קיא	מסכת	פרקי	נדרים	קיא	מסכת	פרקי	נדרים	קיא
------	------	-------	-----	------	------	-------	-----	------	------	-------	-----

ב. מת האב, לא נתרוקנה רשות לבעל. מת הבעל, נתרוקנה רשות לאב. בזה יפה פח האב מפני הבעל. בדבר אחר יפה פח הבעל מפני האב, שהבעל מפר בכגור, והאב אינו מפר בכגור:

ג. נדרה והיא ארוסה, נתגרשה בו ביום, נתארסה בו ביום, אפילו למאה, אביה ובעלה האחרון מפרין נדריה. זה הכלל כל שלא יצאת לרשות עצמה שעה אחת, אביה ובעלה האחרון מפרין נדריה:

ד. דרך תלמידי חכמים, עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו, אומר

לה, כל נדרים שנדרת בתוך ביתי, הרי הן מופרין. וכן הבעל עד שלא תפנס לרשותו אומר לה, כל נדרים שנדרת עד שלא תפנסי לרשותי, הרי הן מופרין, שמשתפנס לרשותו אינו יכול להפר:

ה. בוגרת ששהתה שנים עשר חדש, ואלמנה שלשים יום, רבי אליעזר אומר, הואיל ובעלה חיב במזונותיה, יפר. וחכמים אומרים, אין הבעל מפר, עד שתפנס לרשותו:

ו. שומרת יבם בין ליבם אָחד בין לשני יבמין, רבי אליעזר אומר,

רבינו עובדיה מברטנורה

נשואין:

ד. עד שלא היתה בתו יוצאה מאצלו. קודם שתבא לרשות הבעל. וכן הארוס אומר לה כן: עד שלא תכנס לרשותו. שמשנכנסה לרשותו אינו יכול להפר, שאין הבעל מפר בקודמין. ושמענין ממתניתין שהבעל יכול להפר נדרי אשתו אפילו בלא שמיעה, מדקתני וכן הבעל עד שלא תכנס לרשותו אומר וכי:

ה. בוגרת ששהתה י"ב חודש. בוגרת שאין אביה מיפר נדריה ותבעוה לינשא ושהתה י"ב חודש שמכאן ואילך בעלה חיב במזונותיה: ואלמנה. ששהתה שלשים יום. משתבעוה לינשא שהיא אוכלת משל בעלה: רבי אליעזר אומר הואיל ובעלה חיב במזונותיה. הוא מיפר את נדריה. ואין הלכה כר"א:

ו. שומרת יבם וכו' ר"א אומר יפר. כשעשה בה יבמה מאמר מיירי, דסבירא ליה לר"א

יפר. רבי יהושע אומר, לאָחד אָבל לא לשנים. רבי עקיבא אומר, לא לאָחד ולא לשנים. אָמר רבי אליעזר, מה אם אשה שקנה הוא לעצמו, הרי הוא מפר נדריה, אשה שהקנו לו מן השמים, אינו דין שיפר נדריה. אָמר לו רבי עקיבא, לא, אם אָמרת באשה שקנה הוא לעצמו שאין לאָחרים פה רשות, תאמר באשה שהקנו לו מן השמים, שיש לאָחרים פה רשות. אָמר לו רבי יהושע, עקיבא, דְבָרִיךָ בְּשָׁנֵי יבְמִין, מה אָתָּה מְשִׁיב עַל יבֵּם אָחֵד. אָמר לו, אין הַיְבָמָה גְמוּרָה לַיבֵּם כְּשֵׁם שֶׁהָאָרוּסָה

רבינו עובדיה מברטנורה

מאמר קונה ביבמה קנין גמור. התורה. ואם היא נערה ויש לה אב, אביה ויבמה שעשה בה מאמר מפרין נדריה: **רבי יהושע אומר לאחד ולא לשנים.** דלא סבירא ליה לר"י מאמר קונה קנין גמור, מיהו סבירא ליה דיש זיקה, וזיקה ככנוסה, וכשאין שם אלא יבם אחד מיפר, אבל כשיש שני יבמין אין שום אחד מהם מיפר שאין ברירה: **ר"ע אומר לא לאחד ולא לשנים.** דסבר זיקה אינה ככנוסה, ומאמר אינו קונה קנין גמור מן התורה: **אשה שקנה הוא לעצמו.** היינו ארוסתו: **הרי הוא מיפר נדריה.** בשותפות עם אביה: **אשה שהקנו לו מן השמים.** דהיינו יבמתו: **אינו דין שיפר נדריה.** בשותפות עם אביה: **שיש לאחרים רשות בה.** שגם היא זקוקה לשאר אחים: **מה אתה משיב על יבם אחד.** כלומר תשובתך טובה על דברי ר"א שאומר שמיפר אפילו כשיש ב' יבמין, מה תשיבני על דברי שאני אומר לאחד ולא

נדרים **קיא**
גְמוּרָה לְאִשָּׁה:
ז. האומר לאשתו, כל הנדרים שתדרי מכאן עד שאבוא ממקום פלוני, הרי הן קנימין, לא אָמר כלום. הרי הן מופרין, רבי אליעזר אומר, מופר. וחכמים אומרים, אינו מופר. אָמר רבי אליעזר, אם הפר נדרים שבאו לכלל אסור, לא יפר נדרים שלא באו לכלל אסור. אָמרו לו, הרי הוא אומר, (במדבר ל) **אִישָׁה יְקַיְמֶנּוּ וְאִישָׁה יִפְרְנּוּ, אֵת שֶׁבָּא לְכָלֵל הַקֶּם, כָּא לְכָלֵל הַפֵּר. לֹא כָּא לְכָלֵל הַקֶּם, לֹא כָּא לְכָלֵל הַפֵּר:**

ח. הפרת נדרים, כל היום. יש

לשנים: אין היבמה גמורה ליבם. להתחייב מיתה הבא עליה כשם שהארוסה גמורה לאישה לענין חיוב מיתה. והלכה כר"ע:

ז. הרי הן קנימין לא אמר כלום. דהוה ליה קיום בטעות, לפי שיש נדרים שלא יחפוץ בקיומן: **הרי הן מופרין רבי אליעזר אומר מופר.** דמסתמא אין אדם רוצה בנדרי אשתו: **נדרים שבאו לכלל איסור.** לאחר שנדרה אסורה בהם אם לא יפר לה הבעל: **שבאו לכלל הקם.** נדרים שחלו כבר:

ח. הפרת נדרים. שאמרה תורה (במדבר ל) ואם ביום שמוע אישה יניא אותה: **כל היום.** עד שתחשך, שנאמר ביום שמוע. והא דכתיב מיום אל יום, צריכא, דלא תימא בתימא אין בליליא לא, קמ"ל מיום אל יום דזימנין שיש לו זמן להפר מעת לעת, כגון אם נדרה בתחלת הלילה: **ויש בדבר להקל ולהחמיר.** כלומר פעמים שיש להפרה זמן

חזרה לתוכן העניינים

מסכת	פרק יא	נדרים	ק"ג	מסכת	פרק יא	נדרים	קיד
בבבב	בבבב	בבבב	בבבב	בבבב	בבבב	בבבב	בבבב

רבינו עובדיה מברטנורה

מועט ופעמים זמן מרובה: נדרה בלילי שבת. האי דנקט בלילי שבת לאשמועינן שמפירין נדרים בשבת ואפילו שלא לצורך השבת. והחכם אינו מתיר בשבת אלא נדרים שהן לצורך השבת, ואע"פ שהיה לו פנאי מבעוד יום יכול להתיר לצורך השבת: שאם לא הפר וחשכה אינו יכול להפר. שאין הפרת נדרים מעת לעת אא"כ נדרה מתחלת הלילה. ולענין הפרה אינו מועיל עד שיאמר מופר לך כלישנא דקרא, דהפרת הבעל הוא מכאן ולהבא בלא טעם, כמו את בריתי הפר (בראשית יז). וחכם הוא שאומר מותר לך אין כאן נדר ואין כאן שבועה שהוא עוקר הנדר מעיקרו. ואם אמר החכם בלשון הפרה והבעל בלשון התרה, אינו מותר ואינו מופר. ואם אמר אם לא נדרת מדיך אני, דבריו קיימים, ואין צריך שיאמר קיים ליכי, הואיל ואפילו שתק כל אותו היום הנדר קיים, דבבור כל דהו נמי הוי קיום. ובשבת יאמר טלי אכלי טלי שתי, ולא יפר כדרך שיאמר בחול, והנדר בטל מאליו. ואם אינו יכול להכריחה, מבטל בלבו ואין צריך להוציא בשפתיו. ודוקא ביטול כגון טלי אכלי שהוא מכריחה לעבור על נדרה הוא שמועיל אם חשב בלבו אע"פ שלא הוציא בשפתיו, אבל הפרה שאינו מכריחה לעבור על הנדר צריך

ב. אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו. שהוא להוציא בשפתיו ולא סגי אם הפר בלבו: פרק יא אלו נדרים. בגמרא מפרש דנדרים ושבועות קתני, דבלשון חכמים שבועות בכלל נדרים הם: אם ארחץ ואם לא ארחץ. הכי קאמר, הנאת רחיצה אסורה עלי לעולם אם ארחץ היום, הרי נדר. אם לא ארחץ, שבועה שלא ארחץ, הרי שבועה. וכן אם אתקשט, הנאת קישוט אסורה עלי לעולם אם אתקשט היום. אם לא אתקשט, שבועה שלא אתקשט: אמר ר"י אין אלו נדרי עיניו נפש. אנדר בלבד פליג ר' יוסי על ת"ק, ואמר דהנאת רחיצה אסורה עלי לעולם אם ארחץ היום, אין זה נדר של עיניו נפש, שהרי אפשר לה שלא תרחץ היום ולא תהיה הנאת רחיצה אסורה עליה לעולם, ומניעת יום אחד מרחיצה אינו עיניו נפש, דניחול של יום אחד לא הוי ניוול. ואין הלכה כר"י. ובין האב ובין הבעל נדרי עיניו נפש הוא דמפירין, דכתיב (במדבר ל) בין איש לאשתו בין אב לבתו, מקיש אב לבעל, אם בעל אינו מיפר אלא נדרי עיניו נפש, אף אב אינו מיפר אלא נדרי עיניו נפש. ורמב"ם פסק שהאב מיפר כל נדרים ושבועות אפילו אותן שאינן של עיניו נפש, שנאמר (שם) כל נדריה ואסריה:

מאמינו עד שריוח ויפרע לו: הרי זה יפר דברי רבי יוסי. ר' יוסי לטעמיה דסבירא ליה שאין הבעל מיפר כל נדר שיש בו עיניו נפש, שהוא מחלק בין עיניו מרובה לעיניו מועט ובין עיניו של זמן מרובה לזמן מועט, וכל מתניתין דהאי פירקא אזלא כוותיה ואינה הלכה. אלא הבעל מיפר כל נדר שיש בו עיניו נפש, בין של יום אחד ואפילו שעה אחת, בין של זמן מרובה. בין עיניו גדול בין עיניו קטן, וכן מיפר נדרים ושבועות בדבר שבינו לבניה אף על פי שאין בהם עיניו נפש, כגון אם נשבעה או נדרה שלא תכחול או שלא תתקשט. וכן אם נדרה שלא תאכל מפירות מדינה זו, הבעל מיפר, שטורה הוא לו להביא לה פירות ממדינה אחרת, והוי דברים שבינו לבניה. ומה בין נדרים ושבועות שבינו לבניה לנדרים ושבועות שיש בהן עיניו נפש, נדרים ושבועות שיש בהם עיניו נפש מיפר לעצמו ולאחרים, כגון אם נדרה שלא תאכל בשר ולא תשתה יין, מיפר לה והיא מותרת לאכול ולשתות ואפילו לאחר שתתאלמן או תתגרש ותנשא לאחר. ונדרים ושבועות שבינו לבניה, כגון אם אסרה עליה תשמיש של כל אדם לעולם או שלא תכחול ותתקשט לעולם, מיפר חלקו, ותהא משמשתו וכוחלת ומתקשטת כל זמן שהיא תחתיו, וכשתתאלמן או תתגרש תהיה אסורה בתשמיש כל אדם

רבינו עובדיה מברטנורה

ולכחול ולהתקשט. וכן כל כיוצא בזה: קונם שאיני נהנית לבריות אינו יכול להפר. שאין זה מנדרי עיניו נפש, שהרי יכולה להתפרנס משל בעל, דבעל לאו בכלל בריות הוא. והא מתניתין נמי רבי יוסי היא, ואין כן הלכה כדפרישנא לעיל. ולא מיבעיא אי אמרה קונם שאיני נהנית לבריות שאסרה הנאת כל הבריות עליה, שהוא מיפר משום נדרי עיניו נפש אליבא דחכמים, אלא אפילו אמרה קונם שאיני נהנית לפלוני שלא אסרה עליה אלא הנאת אותו פלוני בלבד, הבעל מיפר משום דברים שבינו לבניה, שטורה הוא לו כשלא תהנה מאותו פלוני, והתורה אמרה בין איש לאשתו, כל דבר שבין איש לאשתו הבעל מיפר: ויכולה ליהנות בלקט שכחה ופאה. הכי קאמר, ועוד טעמא אחרינא שקונם שאיני נהנית לבריות אין הבעל מיפר, שהרי יכולה ליהנות מלקט שכחה ופאה שאינה נהנית מן הבריות, דמתנות עניים נינהו, ונמצא שאין כאן עיניו נפש: קונם כהנים ולוים נהנים לי. כי היכי דקונם שאיני נהנית לבריות מותרת במתנות עניים, הכי נמי המדיר כהנים ולוים מנכסיו מותרים במתנות כהונה ולויה:

ד. קונם שאיני עושה על פי אבא. הקדש יהא כל מה שאני עושה מלבוא ע"פ אבא, כלומר, שלא יוכל אבא ליהנות

מסכת	פרק יא	נדרים	קטז
מסכת	פרק יא	נדרים	קטז

פי אחיה, אינו יכול להפר. שאיני עושה על פיה, אינו צריך להפר. רבי עקיבא אומר, יפר, שמא תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. רבי יוחנן בן נורי אומר, יפר, שמא יגרשנה ותהא אסורה עליו:

ה. נדרה אשתו וסבור שגדרה בתו, נדרה בתו וסבור שגדרה אשתו, נדרה בנזיר וסבור שגדרה בקרבן, נדרה בקרבן וסבור שגדרה בנזיר, נדרה מן התאנים וסבור שגדרה מן הענבים, נדרה מן הענבים וסבור שגדרה מן התאנים, הרי זה יחזור

רבינו עובדיה מברטנורה

ממעשה ידי: אינו יכול להפר. שאין זה דברים שבינו לבינה. ובהא מודו כולי עלמא שאוסרת הנאתה על פלוני אין הבעל מיפר. וכן הלכה: על פיה אינו צריך להפר. משום דמשעבדא ליה. ואע"ג דהקדש מוציא מידי שעבוד, אלמנה רבנן לשעבודא דבעל שאין הקונם מפקיע שעבודו: יפר שמו תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. וההקדש חל על החלק העודף שאינו תחת שעבודו, לפיכך צריך להפר, וההפרה מועלת בו משום דהוי דברים שבינו לבינה שאי אפשר שלא יתערב אותו העודף בשל בעלה: רבי יוחנן בן נורי אומר יפר שמו יגרשנה. ועיקר מעשה ידיה צריך הפרה שמו יגרשנה ויפקע שעבודיה דבעל ואז יחול הנדר ותהא אסורה לחזור לו. והלכה כר' יוחנן בן נורי. ובאומרת יקדשו ידי לעושיהם, ידיים אנתוהו בעולם וחל עליהם הקדש:

ה. הרי זה יחזור ויפר. דהפרה בטעות לא הויה הפרה עד שיכיון לאשה שנדרה, דכתיב (במדבר ל') לא הניא אותה, עד שתהיה

נדרים

ו. אקרה קונם תאנים וענבים אלו שאיני טועמת, קיים לתאנים, פלו קיים. הפר לתאנים, אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אקרה קונם תאנים שאיני טועמת וענבים שאיני טועמת, הרי אלו שני נדרים:

ז. יודע אני שיש נדרים, אכל איני יודע שיש מפרין, יפר. יודע אני שיש מפרין אכל איני יודע שזה נדר, רבי מאיר אומר לא יפר, וחקמים אומרים יפר:

ח. המדר הנאה מחתנו והוא רוצה

רבינו עובדיה מברטנורה

ההפרה לעצמה של הנודרת וגם שיכיון לנדר שנדרה, דכתיב (שם) ושמע אביה את נדרה, עד שידע איהו נדר נדרה:

ו. קיים לתאנים כולו קיים כו'. וטעמא, דכתיב (שם) אישה יקימנו, קיים ממנו, כשקיים מקצתו קיים כולו. אבל יפירונו, דליכא למדרש הכי, אינו מופר עד שיפר כולו. ואלו דברי יחיד ואינה הלכה, אלא הלכה כחכמים שאומרים מקיש הקמה להפרה, מה הפרה מה שהיפר היפר ומה שלא היפר לא היפר, דהא ליכא למדרש מיפירונו הפרה במקצת, אף הקמה מה שקיים קיים ומה שלא קיים לא קיים, דמיקמנו נמי לא דרשינן הקמה במקצת, אלא אורחיה דקרא למכתב הכי. ואף על גב דבהתרת חכם אמרינן נדר שהותר מקצתו הותר כולו, בהפרת הבעל והאב אינו כן:

ז. איני יודע שיש מפרין. שיש לי רשות להפר: יפר. ביום שנודע לו שיש לו רשות להפר, שהוא עליו כיום שמעו: איני יודע שזה נדר. וצריך הפרה: רבי מאיר אומר לא

מסכת

פרק יא

נדרים

קטז

לתת לבתו מעות, אומר לה, הרי המעות האלו נתונין לך במתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בקהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיה:

מ. ונדר אלמנה וגרושה יקום עליה (במדבר ל'), פיצד, אקרה הריני נזירה לאחר שלשים יום, אף על פי שגשאת בתוך שלשים יום, אינו יכול להפר. נדרה והיא ברשות הבעל מפר לה. פיצד, אקרה הריני נזירה לאחר שלשים יום, אף על פי שגשאת אלמנה או נתגורשה בתוך שלשים, הרי זה מופר. נדרה בו

רבינו עובדיה מברטנורה

יפר. דכיון שידוע שיש בידו להפר אף על פי שלא ידע שהוא נדר מכל מקום היה לו להפר. ואין הלכה כרבי מאיר:

ח. ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהם. ותנאו קיים ולא קנה הבעל. ואף על גב דבמתנה זו מצילו מן הטורח, שהרי אשתו ניונת מן המעות הללו, ומזונותיה היו עליו, אצולי מטרחא אינה חשובה הנאה:

מ. ונדר אלמנה וגרושה כו'. לגופיה לא צריך קרא, דכיון דאין לה בעל מי יפר, אלא כשנדרה כשהיא אלמנה לזמן, ולא הגיע זמן הנדר עד שנישאת: אינו יכול להפר. אע"פ שהנדר חל כשהיא תחתיו, דבתר שעת הנדר אזלינן: נדרה בו ביום, גרשה בו ביום, והחזירה בו ביום. ואח"כ שמע את נדרה: אינו יכול להפר. כיון שיצאת לרשות עצמה בין נדר להפרה. דאין הבעל מיפר בקודמין:

י. תשע נערות נדרהין קימים. נערות לאו

ביום, נתגורשה בו ביום, החזירה בו ביום, אינו יכול להפר. זה הכלל, כל שיצאת לרשות עצמה שעה אחת, אינו יכול להפר:

ו. תשע נערות נדרהין קימין. בוגרת והיא יתומה, נערה ובגרה והיא יתומה, נערה שלא בגרה והיא יתומה. בוגרת ומת אביה, נערה ובגרת ומת אביה, נערה שלא בגרה ומת אביה. נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה, בוגרת ואביה קיים, (נערה בוגרת ואביה קיים). רבי יהודה אומר, אף המשאית בתו הקטנה ונתאלמנה או נתגורשה

רבינו עובדיה מברטנורה

דוקא: בוגרת והיא יתומה. שנישאת ומת בעלה כשהיא נערה, והיא יתומה בחיי האב שאחר שנישאת אין לאביה רשות בה, ובגרה אח"כ ונדרה, נדרה קיים, שאין האב יכול להפר שהרי היא בוגרת, ועוד שהיא יתומה בחיי האב: נערה ובגרה והיא יתומה. שנישאת ומת בעלה. שנדרה כשהיא נערה ובגרה לאחר מכאן והיא יתומה בחיי האב כדפרישנא: נערה. בשעה שנדרה. שלא בגרה עדיין והיא יתומה בחיי האב. והנך תלתא, יתומה בחיי אב כילא להו: בוגרת ומת אביה. שבשעה שנדרה היתה בוגרת ומת אביה, דהיינו יתומה ממש: נערה ובוגרת וכו'. והנך תלתא נמי, מת אביה כילא להו: נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה כו'. הנך תלתא דקתני, בוגרת כילא להו. ובגמרא אמרינן, דחכמים לא שנו אלא ג' נערות, בוגרת ויתומה ויתומה בחיי האב: ר"י אומר כו'. דכיון שנכנסה לחופה יצאתה מרשות אביה בהנהו נישואים:

מסכת	פרק יא	נדרים	ק"ז	מסכת	פרק א	נזיר	ק"ח
------	--------	-------	-----	------	-------	------	-----

וחזרה אצלו, עדין היא נערה:

יא. קונם שאיני נהנית לאבא וּלְאִבִּיךָ אִם עוֹשָׂה אֲנִי עַל פִּיךָ, שְׂאִינִי נִהְיִית לך אִם עוֹשָׂה אֲנִי עַל פִּי אַבָּא וְעַל פִּי אִבִּיךָ, הֲרִי זֶה יִפֶּר:

יב. פראשונה היו אומרים, שלש נשים יוצאות ונטולות כתבה, האומרת טמאה אני לך, שמים ביני לבינה, נטולה אני מן היהודים.

חזרו לומר, שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה, אלא האומרת טמאה אני לך, תביא ראיה לדבריה. שמים ביני לבינה, יעשו דרך פקשה. נטולה אני מן היהודים, יפר חלקו, ותהא משמשותו, ותהא נטולה מן היהודים:

סליק מסכת נדרים

רבינו עובדיה מברטנורה

יא. קונם שאיני נהנית לאבא ולאביך כו' הרי זה יפר. דכיון דנאסרה בהנאת אביה ואביו ע"י שהיא עושה לבעלה, גנאי הוא לבעל והוי דברים שבינו לבינה:

יב. האומרת טמאה אני לך. באשת כהן מיירי, דנאסרה לבעלה באונס ולא הפסידה כתובתה. והאמינוה חכמים לאסור עצמה על בעלה. וכיון דיוצאת בגט נוטלת כתובתה, דמספר כתובתה נלמוד, לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי: **השמים ביני ובינך.** מפרש בגמרא, דאינו יורה כחץ, כלומר דברים דקמי שמיא גליא ואינה יכולה לברר. ומיירי בבאה מחמת טענה דאמרה בעינא חוטרע לידא ומרא לקבורה. דאי לאו הכי, אמרינן לה זילי לא מפקדת אפריה ורביה: **נטולה אני מן**

היהודים. שאסרה תשמיש של כל ישראל עליה. ואף על גב דאמרינן בפרק המדיר היכא דנדרה איהי דיוצאה בלא כתובה, דהיא נתנה אצבע בין שיניה, רש"י פירש ביבמות נדף קיים כיון שאסרה הנאת תשמיש של כל ישראל עליה ודאי אנוסה היא כי קשה תשמיש לה, וסברה משנה ראשונה דאפילו דברים שבינו לבינה לא הוי, דאפשר שיגרשנה: **חזרו לומר כו'.** נתקלקלו הדורות והששו שהיא משקרת להפקיע עצמה מתחת בעלה: **תביא ראיה לדבריה.** ולא מהימנינן לה בלי ראיה: **יעשו דרך בקשה.** יבקשו ממנה שלא תרבר עוד בו ובירושלמי מפרש יעשו סעודה ויפייס: **יפר חלקו ותהא משמשותו.** דהוי דברים שבינו לבינה ומיפר לעצמו: סליק מסכת נדרים

מסכת נזיר פרק א

א. פל כנויי נזירות כנזירות. האומר אהא, הרי זה נזיר. או אהא נוה, נזיר. נזיק, נזיח, פזיח, הרי זה נזיר. הריני פזה, הריני

רבינו עובדיה מברטנורה

כתב הרמב"ם, סידר אחר נדרים נזיר, מפני שנוירות גם כן בכלל נדרים, וכשהאשה נודרת בניזיר הבעל מיפר, (ע"כ). וכן הוא בגמרא ריש סוטה, אבל בגמרא דהכא איתא, תנא אקרא קאי כו'. וכתב רש"י, דבדין הוא דהוה ליה למתנייה בתר סוטה, אלא תני כתובות והדר נדרים (מטעם שכתב שם) נתני נזיר מטעם הקרא לנדרו נדר נזיר וגו', והדר תני סוטה דכל הרואה סוטה כו', (ב"ר)

פרק א כל כנויי נזירות. דבר שאינו עיקרו של שם מקרי כינוי. כמו המכנה שם לחברו [ב"מ נח:]: **האומר אהא.** לאו כינוי הוא, אלא יד מקרי, כמו בית יד שהכלי נאחו בו כך הנדר נתפס בלשון זה. ומתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, כל כינויי נזירות כנזירות וכל ידות נזירות כנזירות, אלו הן ידות נזירות האומר אהא, אהא נוה. ואלו הן כנויי נזירות נזיק נזיח פזיח: **האומר אהא.** שראה נזיר עובר לפניו ואמר אהא, אע"פ שלא אמר אהא כזה, אם נתכוין להיות נזיר כמותו הרי זה נזיר, ואע"פ שלא הוציא בפיו כזה: **אהא נוה.** שהיה תופס בשערו ואמר אהא נוה, משמע אהיה נאה בגדול שער זה. ואם נתכוין לשם כך הרי זה נזיר ואע"פ שלא פירש, שאלו וכיוצא בהם ידות לנזירות הם והוו כנזירות: **נזיק נזיח פזיח.** לשונות של גוים הם שקרוין כך לנזיר, ולשונם קרוב ללשון של ישראל. ומקרו כנויי נזירות: **הריני כזה.** ורומז לנזיר שכנגדו: **הריני מסלסל הריני מכלכל הרי עלי לשלח פרע.**

מסלסל הריני מכלכל, הרי עלי לשלח פרע, הרי זה נזיר. הרי עלי צפרים, רפי מאיר אומר, נזיר. וחקמים אומרים, אינו נזיר:

ב. הריני נזיר מן הסרצנים, ומן

וכלהו דוקא כשתופס בשערו ודעתו לנזירות: **מסלסל.** מחליק בשער: **מכלכל.** מגדל שער. ודוגמתו, משתכלכל העטרה [נהי] משיגדל שער הערוה: **הרי עלי צפרים.** שתי תורים או שני בני יונה, והם קרבן נזיר שנטמא. וכגון שנזיר עובר לפניו: **רפי מאיר אומר נזיר.** הואיל ונזיר עובר לפניו וצפרים קרבן נזיר שנטמא הם, מוכיחין הדברים דהרי עלי צפרים לנזירות קאמר: **וחכמים אומרים אינו נזיר.** והלכה כחכמים, שאינו נזיר אבל מביא צפרים לשלם נדרו:

ג. הריני נזיר מן החרצנים ומן הזגים וכו'. אם הזכיר אחד מכל אלו, הרי זה נזיר כאילו אמר הריני נזיר סתם. ומשום דבעי למתנא סיפא דנזיר עולם ונזיר שמשון אין כל דקדוקי נזירות עליהם, תנא הכא כל דקדוקי נזירות עליו: **מה בין נזיר עולם וכו'.** מתניתין חסורי מחסרה והכי קתני, ואם נדר להיות נזיר עולם הרי זה נזיר עולם. ומה בין נזיר עולם לנזיר שמשון נזיר עולם הכביד שערו מיקל בתער מ"ב חדש לי"ב חדש דילפינן מאבשלום שהיה נזיר עולם וכתב ביה (שמואל ב' י"ח) ויהי מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו וכתב התם (ויקרא כ"ח) ימים תהיה גאולתו: **ואם נטמא אינו מביא קרבן טומאה.** ואפילו לכתחלה מותר ליטמא דשמשון היה מטמא למתים והכי גמירי לה והאי דקתני אם נטמא דמשמע דיעבד אין לכתחלה לא משום דתנא רישא גבי נזיר עולם ואם נטמא תנא סיפא נמי גבי

וטוען שמלוה ברבית היא, אינו נאמן.

יג. המלוה מעות לבעל הבית וגם חוזר ההלכ' עם בנו של בעל הבית, ובעל הבית נותן לו הוצאות, אסור, אלא אם פן יתן לו הקרן במתנה גמורה, שאם ירצה לעכבו יחא רשות פדו ולעיל סימן קס"ו בארתי.

יד. האומר לחברו: אם לא אפרעך לזמן פלוני הריני חייב לך מעכשיו ולזמן העכוב כך דיגרין יותר ממה שהלווה, ש אסור מפני הערמת רבית. הגה: ויש מתירין אם נותן לו מעות ומקבל פרות ריב"ש סימן של"ה. ויש להקל בזה ועני לעיל בסימן קס"ג אם עבר ועשה ערמה ברבית אי מוציאין מידו.

טז. המתחייב לפרע לחתנו לנדוניא לזמן פלוני, ואם יעכב מלפרע יוסיף על סף הנדוניא על כל עשרים דינר מהם ז' פשיטים בכל חדש, מתר, שזה דומה לנותן מתנה לחברו, ואומר לו: אני נותן לך כך וכך לזמן פלוני, ואם לא אמתן לך לזמן פלוני עוד אני מוסיף כך וכך, שהוא מתר וכבר נתבאר לעיל סי' קע"ו.

טז. אם חייב עצמו לתת למלוה

כך וכך בכל שבוע בעוד שמעכב ממונו, הרי זה רבית גמור. הגה: אף על גב דכתב לו כך דרך קנסא: אם לא אפרע לך לזמן פלוני אמתן לך כל שבוע כך וכך, ואף על גב דאם היה פורע לו בזמנו לא הוי כאן רבית כלל, מכל מקום הואיל וכתב לו לתן לו קצבה בכל שבוע ושבע, הוי רבית גמור. (רב הפוסקים.) וכן עקר, אף על גב דיש מקלין התיירו ללוות ברבית בדרך זה (הגהות מרדכי פ"ג בשם ר"י דארליינש).

יז. המלוה על המשכון, ואמר: אם לא אפרענו לזמן פלוני יהיה שלך כל ששנה יותר על החוב, יש מי שאוסר משום הערמת רבית. ועני בח"מ סימן ע"ב וע"ג.

יח. המוכר סחורה לחברו פס' זהובים שקבל מיד והתנה לתתה לו לחצי שנה, ואם יעבר על זה שיתן בעבורה ק' זהובים, וקנו מידו והגיע הזמן ולא נתן, חייב לתן הק' זהובים. והוא שקשפסק על הסחורה ההיא יצא השער וקנה פני השער, או היתה לו הסחורה ההיא.

יט. אם הפקיד מעות אצל חברו והנפקד הלום לעובד כוכבים, הנפקד חייב באנסין ואין למפקיד

ברוח כלל. ואם הנפקד רוצה לתת דבר מעצמו למפקיד, אין בו משום רבית ועני בחושן המשפט סימן רצ"ב.

כ. המתעסק בשל חברו ונותן לו רוח כל שנה, ולבסוף טוען שלא היה שם רוח, אינו נאמן, מאחר שנתנו לשם רוח ועני בח"ה סימן פ"א.

כא. אם נותן לחברו סחורה בתורת עסקא, אם דרך לשפר פתח ההליכה לשוק לא יאמר לו: תתן שכר הפתח, אלא שמיין פתח צריך לתן והוא בכלל הקרן (טור).

כב. אם יש למקבל סחורה שקנה בזמן הזול, ועכשיו נתקרה, לא ישום אותה כמו שקנאה, אלא כמו ששנה עתה. הגה: ובמקום שנהגו לתת מעשר מרוח המעות, אין המקבל יכול לתן המעשר אלא יתן חציו לנותן והוא יתננו למי שירצה (מרדכי פרק הניזיל).

כג. הנותן בהמה לחברו בעסקא באתונות, חייב לטפל י"ח חדש, ובדקה כ"ד, ובתוף זה הזמן כל אחד מעכב על חברו. והגדלות, מקום שנהגו לחלקם מיד, חולקים.

באר הגולה

ד מרדכי ס"פ המפקד: ה בחשן המשפט סימן פ"א סניף ל' ו ברייתא מקום שנהגו להעלות שכר כתף וכו' שם בב"מ דף ס"ח ע"ב: ז טור ממה שפירשו התוס' שם גירסת ר"ח שאם היו פירות כבר מונחין בחצר המקבל מעלה לו פירות כשער שבשוק ומעלה עליהם שכר כתף שהיו צריכין להביא הפירות מביתו של הנותן לביתו של המקבל: ח ברייתא שם דף ס"ט ע"א: ט משנה שם ע"ב: י ברייתא שם ע"א וכת"ק: יי כפי' שם כיון דבעי למטרח בה במחצה שלו שהיא קרן גמור ואינו מלוה וכו' טרח משום ידידה קא טרח ולא מיתיו ברבית: יא מעובדא דרב מנשה בר גאם: יב שם דף ס"ח ע"א לית הלכתא כשטרי מחוואי וכו': יג ומביים בפ"ה מה"מ דין י' וכתב ה"ה שזה פשוט ומשמע נולד: פי' דשמו היה הפסד בבסק דהוה ליה לבעל המעות להפסיד מחצה והיושב אינו יודע התנאי שבניהם וגובה כל השטר ואינו מוסדי כלום וזה רבית: פ עובדא דבני רב עיליש וכדאמר רבא כו' שם דף ס"ח ע"ב וכפי' רש"י ובתוס' שם:

דלא אתחזק בהכי, דינינן לשטרא כפשטה והנה לה שטר שיש בו רבית ואם יש הפסד יפסיד החצי כפי תנאו, ואם יש בו רוח לא יקבל כלום. וכן הוא הדין בכל עסקא שנעשה באסור (תשובת הרא"ש קלל פ"ח).

כז. והיכא שהוא אדם גדול דינינן להתרא, אם יש בו רוח, ואמר הנותן: אני אטל החצי מיד, ואם יהיה בו הפסד אקבל אחריות ההפסד שני חלקים, או אם יש בו הפסד אומר: איני מקבל אלא חצי ההפסד, ולכשיהיה בו רוח לא אקבל אלא השליש, והמקבל אומר בהפסד: אם יש בו רוח שייטל הוא מיד ב' חלקים, ואם יהיה בו הפסד יקבל עליו חצי האחריות, או אם יש בו הפסד אומר שאינו מקבל אלא השליש, וכשיהיה רוח לא יקח ממנו אלא החצי. אם פתוב בשטר: דיהיב מרי עסקא למקבל פלגא באגר ובהפסד, משמע דמלתא במרי עסקא קימא ויבדידה תליא מלתא למיתב למקבל מאי דניחא ליה, ואי פתיב בה: למשקל פלגא באגר ובהפסד, משמע דבמקבל תליא מלתא למשקל מאי דביעי.

כז. אם התנו על חלקת הרוח ולא התנו על חלקת ההפסד, אם

יהיה שם הפסד, יפסיד המתעסק שני שלישי החלק שהיה מרווח. וכן אם התנו על חלקת ההפסד ולא התנו על חלקת הרוח והרווח, יטל כמו אותו החלק שהיה מפסיד, ותוספת שליש חלק חברו. כיצד, אם התנו שייטל המתעסק רביע השטר ולא התנו על ההפסד, אם הפסיד הרי זה משלם שתות. ואם התנו שיפסיד המתעסק רביע בהפסד ולא התנו על הרוח, אם הרווח נוטל מחצה.

כח. אם התנו שהנותן יפסיד שני חלקים ולא יטל ברוח אלא חלק א', ולא היה שם לא רוח ולא הפסד, והמתעסק תובע שכרו, לא יטל כלום (תשובת ראב"ד בשם תשובת ר"ף והוא בר"ף פרק המקביל). אבל אם התנה למחצה בשכר ומחצה בהפסד, ולא היה שם רוח ולא הפסד, נוטל המתעסק שכרו מהקרן. (תשובת ראב"ד שם).

כט. יהמושיב חברו פחנות להתעסק ויחלקו הרוח, לא יהיה לזקח ומוכר דברים אחרים ממעותיו, ואם עשה כן, חצי הרוח לבעל הפחנות.

ל. הנותן מעות לחברו להתעסק, אף על פי שהחצי יש לו דין

מלוה אינו יכול להוציא החצי לצרכו ולהתעסק בחציו לבר לצרף חברו, וכן אינו יכול לומר: אתעסק בחצי שלי ואניח החצי של פקדון בבית דין.

לא. מתעסק שמת ויש עדים שמעות או משלטלין אלו הם מזה העסק, נוטלין בעל הממון בלא שבועה, ואין הבעל חוב ולא האשה נוטלים כלום מהקרן ולא מחלק רוח הנותן. הנה: ויכול הנותן לקח כל העסקא מידם אף על פי שעדין לא כלה הזמן שקצב עם המקבל (מימוני פ"ה הלכות שלוחים ורב הפוסקים) ועין בח"ה סימן קע"ו.

לב. נתן המתעסק מתנה מהמשלטלין של העסק או מהמעות לאחרים, והביא בעל הממון ראיה ברורה שהם מזה העסק, מוציא מידם. אפלו שנה אותם מקבל המתנה או מכרם או נתנם לאחרים או הפסיד, חזיב לשלם, והפל בראיה ברורה.

לג. מי שנתן לחברו עסקא אחת וכתב עליה שני שטרות, אין שטר אחד משעבד לחברו, שאם היה באחד רוח ובשני הפסד שיימלאו הקרן ואחר כך יחלקו

הרוח, אלא יחלקו כל שטר לפי תנאם. ואם נתן לו שתי עסקות בשתי פעמים, וכתבם בשטר אחד והרווח באחד והפסיד באחרת, ימלאו הקרן תחלה ואחר כך יחלקו המותר.

לד. המקבל עסקא מחברו והפסיד ולא הודיעו אלא נתעסק ומלא הקרן, אינו יכול לומר: תפסיד חלקך מההפסד, אלא יתמלא הקרן מהרוח ואם יש בו מותר יחלקוהו לפי תנאם. הנה: ודוקא שלא הודיעו, אבל אם הודיעו, ואמר לו: לא אעסק עוד עד שנפגל ברוח, הרשות בידו, (בית יוסף בשם תלמידי הרשב"א וכו'), דהא יכול לחזור בו אימת שירצה כמו שיתבאר. המקבל עסקא נותן מס מן הרוח תחלה ואחר כך יחלקו, אלא אם כן התנה שיוכל לקח רוח מתי שירצה, או שהודיעו לקח חלקו מן הרוח, ואז אם נתן אחר כך מס נחשב להפסד (מרדכי פרק המקביל).

לה. שנים שקבלו עסקא מאחד לזמן, ואמר אחד לחברו בתוך הזמן: נחלק העסק ואתעסק אני בחציי ואתה בחציק, אין שומעין לו. ואפלו אם יאמר: אני אקבל אחריות בחצי שלך שאם תפסיד אני אפרענו לבעל המעות, אין שומעין לו ואפלו אם יאמר: ישאר הקרן

באר הגולה

ש מימרא דרבא שם דף ק"ד דלהכי קרי ליה עסקא דיהיב ליה לאעסקוי ביה: ט טור בשם הרמב"ם בפ"ו מהלכות שלוחין מהא דרבא דלעיל: א ממימרא דרבא שם דלהכי קרי ליה עסקא שאם מת וכו' וכתב הר"ף כן שם וכ"כ הרא"ש שם ונ"י בשם רב האי גאון: ב טור בשם הרמב"ם בפ"ו מהל' שלוחין דין ה': ג מימרא דרבא שם דף ק"ה: ד ג"ז מימרא דרבא שם ומפרש טעמא דא"ל להכי טרחת למליתיה כי היכי דלא ליקרי לך מפסיד עיסקי: ה ג"ז מימרא דרבא שם: ו ומפרש טעמא דא"ל דמולא דבי תרי עדין:

בין שגינינו ולא נחלק רק הרוח, אין שומעין לו.

ל"ו. ייחיד המקבל עיסקא לזמן קצוב, המקבל יכול לחזור בו כדין פועל שחוזר בחצי יום, ובעל המעות אינו יכול לחזור בו.

ל"ז. הלוקח מעות מחברו לקח בהם פרות למחצית שְׁכָר, לא יֵהָא לוקח בשלו חטים ובשל חברו שעורים.

ל"ח. הנותן מעות לחברו לקח בהם פרות למחצית שְׁכָר, לוקח בהם כל מין שירצה, אפלו בעלי חיים, אכל לא יקח בהם לא כסות ולא פלים.

ל"ט. הנותן מעות לחברו לקנות בהם פרות למחצית שְׁכָר רשאי לקנות גם לעצמו מאותו המין, ובלבד שלא ימכרם ביחד, אלא אלו בפני עצמן ואלו בפני עצמן.

מ. הנותן מעות לחברו לקח בהם פרות למחצית שְׁכָר ואומר: לא לקחתי, אין לו עליו אלא תרעמת. ואם יש עדים שלקח במעות (ב משלח) ומכר, מוציאין ממנו בעל כרחו. ואם שלח בהם יד בפני עדים או שאמר בפניהם שחזור בו משליחתו, קנה לעצמו. (ה"ה ד' ירושם נכ"ו ונ"י פא"ט) ועין בה"ה סימן קפ"ג מדין זה.

הלכות חקות העובדי כוכבים

סימן קעח ש"א ללבש במלבושי עובדי כוכבים, וכו' ג' סעיפים

א. אין הולכין בחקות העובדי כוכבים ולא מדימין להם. (טור בשם הרמב"ם) ולא ילבש מלבוש המיוחד להם. ולא יגדל ציצת ראשו כמו ציצת ראשם. ולא יגלה המהצדדין ויניח השער באמצע. ולא יגלה השער מכנגד פניו מאזן לאזן ויניח

הפרע. ולא יקנה מקומות כנגדן היכלות של עובדי כוכבים כדי שיפנסו בהם רבים, כמו שהם עושים. הגה: אלא יתא מדל מהם במלבושי ובשאר מעשיו (שם). וכל זה אינו אסור אלא בדרך שנהגו בו העובדי כוכבים לשם פריצות, כגון שנהגו ללבש מלבושים אדמים, והוא מלבוש שרים וכדומה לזה ממלבושי הפריצות, או בדרך שנהגו למנהג ולחק, ואין טעם בדרך

באר הגולה

ז ומפרש טעמא דא"ל רוחא ולקרא משתעבר: ח תוספתא בפ"ט דב"מ וכתבוה הרא"ש שם: ז תוספתא כתבה הרא"ש שם בפ"ה דב"מ דף קמ"ז ע"א והרמב"ם בפ"ה מהל' שלוחין: י ג"ז תוספתא וכתבה הרא"ש שם דכל מידי פירות הם חוץ מאלו: ב ג"ז כתבה הרא"ש שם: פ"י ממעותיו: י"ג גם זו שם: ז הר"ן בפ"ק דקידושין בשם בעל מתיבות ורבינו ירוחם בנתיב כ"ז (וה"ה פרק כ"ז ממכירה בשם רמב"ן ורשב"א): ז שם ושם: א טור בשם הרמב"ם בפ"א מהל' מ"א מספרא פ' אחרי מות: ב מברייתא דעבודת כוכבים עובד כוכבים שהיה מסתפר וכו' דף כ"ט ע"א וכתב הרמב"ם שזהו נקרא בלורית:

דאכא למיחש בה משום דרכי האמרי ושיש בו שמיץ עבודת כוכבים מאבותיהם, אכל דבר שנהגו לתועלת, כגון שדרוך שכל מי שהוא רופא ממחה יש לו מלבוש מיוחד שנקר בו שהוא רופא אמן, מתר ללבשו. וכן שעושים משום כבוד או טעם אחר, מתר (מהר"ק ט"ח פ"ח). לכן אמרו: שורפין על המלכים ואין בו משום דרכי האמרי (ר"ן פ"ק דעבודת כוכבים).

ב. י מי שהוא קרוב למלכות וצריך

הלכות מעונן ומכשף

סימן קעט ש"א לכשף, לעונן ולנחש, וכו' י"ט סעיפים

א. אין שואלים בחוזים בכוכבים ולא בגזרות. הגה: משום שגאמרו: תמים תהיה עם ה' אלהיך (דברים י"ג, יג) בית יוסף בשם תוספות דע"פ רבשם ספרי. וכל שכן דאסור לשאל בקוסמים ומנחשים ומכשפים (פסקי מהרא"י סי' צ"ו).

ב. נהגו שאין מתחילין בכו' ובד', ואין נושאים נשים אלא במלוי הלכנה. הגה: ולכן נהגו גם כן להתחיל לקדם בראש חדש, כי אף על פי שאין נחוש יש סימן (ס"ק סימן קל"ו). במה שאדם יודע שהוא כנגד

ללבש במלבושיהם ולדמות להם, מתר בכל.

ג. מי שאכל ושייר פתיתין על שלחנו, לא יביא פת שלמה ויניח על השלחן. הגה: יש מקומות שנהגו לערוך שלחן ולשום עליו מיני מאכל בלילה שלמחר מלין תינוק, ויש בזה אסור משום הערכים לגד שלחן (ישעיהו ט"ה, יא) (תנ"י ג"ו), אכל לערוך משה למול התינוק יש מתירין. (כן קהבו האחרונים).

הפול, לא יעשה ולא יסמך על הנס, אלא שאין לחקר אחר זה משום תמים תהיה (דברים י"ג, יג) (תשובת רמב"ן סימן רפ"ו) כמו שנתבאר.

ג. האומר: פתי נפלה מפני, או מקלי מיד, או בני קורא לי מאחרי, או שצבי הפסיקו בדרך, או שעבר נחש מימינו או שועל משמאלו, ולמי שארע לו אחד מאלו עושה ממנו נחוש שלא לצאת לדרך או שלא להתחיל במלאכה, וכן המנחשים בקלדה ובכעופות וכו' ובכוכבים, וכן האומר: אל תתחיל לגבות ממני, שחרית הוא, מוצאי

באר הגולה

ג מרמב"ם בפ"א כתב הפרע מלאחריו מברייתא בבא קמא ד' פ"ג ע"א וסוטה ה' מ"ט המספר קומי הרי זה מדרכי האמרי: וכתב עוד שכל העושה אחר מאלו וכיוצא בו לוקח והביאו הטור ולא היו לאו שבכללות דכולהו משם א' מיתסרי וכתב הבי"א אף ע"פ שבפ"י המשנה לא כתב כן על דבריו בחבור יש יותר לסמוך מעל דבריו בפ"י המשנה: ד שם מברייתא: ה מסקנת הגמ' סנהדרין דף צ"ב ע"א וכפ"י רש"י שם: כתבו הרב ב"י גם כן בס"י שאחז זה סעיף י"ז ועי' במה שציינתי שם: א ספרי: ב תשובה להרמב"ן סימן רפ"ב מפני שאין מול לבנה קל ואין מלאכה נגמרת בו כהונג ובגמ' דשבת דף ק"ף ע"א מאן דבלבנה יתא סותר ובני וכו' ומול מאדים נמי קשה הוא וכו' וסיים שאינו משנת חסידים והנ"י בסוף פרק ארבע מיתות התיר זה: ז גם בנ"י ובתשובה להרמב"ן סימן רפ"ב שאינו נחוש אלא כשם שמושחין המלכים על המעין שמתוך מלכותם כן עושים במלוי הלכנה ולא בחסרון וסימנא טבא כדרך שמושחין בין בצעירות לפני חתנים ואין בו משום דרכי אמרי: ד ברייתא סנהדרין דף ס"ה ע"ב: ה ברייתא שם דף ס"ו ע"א: ז גירסת הר"ף והרא"ש שם:

הלכות מענן ומכשף סימן קעט

רעב

חזרה לתוכן העניינים

הלכות מענן ומכשף סימן קעט

רעב

שבת הוא, מוצאי ראש חודש הוא, וכן האומר: שהט תרנגול שקרא כעורב, ותרנגלת זו שקראה כתרנגול, אסור. הגה: יש אומרים אם אינו אומר הטעם למה מצוה לשחוט התרנגלת, אלא אומר סתם שחטו תרנגלת זו, מותר לשחטה כשקראה כתרנגול (בית יוסף בשם הר"א והוא בתשובת מהר"ל סי' ק"ח). וכן הוא המנהג.

ד. בית, תינוק ואשה אף על פי שאין נחוש, יש סימן. הגה: אם הצליח אחר זה ג' פעמים או לא (בית יוסף בשם רש"י). וכן מותר לומר לתינוק: פסוק לי פסוקיך (סור). יש אומרים דאדם מותר לעשות לו סימן בדבר שבווא לעתיד, כמו שעשה אליעזר עבד אברהם או יהונתן (סור והר"ד קפח), ויש אוסרין (רמב"ם וסמ"א). וההולך בתם ובטוח בה, חסד יסדקבנו (תהלים לב, ז).

ה. יחבר חבר, זהו שעל ידי לחש מקבץ חיות או נחשים ועקרבים, יתושים ופרעושים.

ו. מי שגשכו עקרב מותר ללחש עליו, ואפלו בשבת, לאף על פי שאין הדבר מועיל כלום הואיל ומספן הוא התיירו, כדי שלא תטרף דעתו עליו.

ז. מי שרודפים אחריו נחש

ועקרב, מותר לחבר כדי שלא ידוקוהו.

ח. הלוחש על המפה או על החולה ורוקק, ואחר כך קורא פסוק מן התורה, אין לו חלק לעולם הבא. ואם אינו רוקק, אסורא מיהא אכא ואם יש בו סכנת נפשות, הכל מותר. הגה: ויש אומרים דכל זה אינו אסור אלא כשקורא הפסוק בלשון הקדש, אבל בלשון לעז, לא. רש"י בשם רבו. ומיהו ברוקק טוב לזהר בכל ענין, בפרט אם מזכירין השם, שאין לו חלק לעולם הבא (כן משמע מהטור לדעת ר"י).

ט. תינוק שגפגע, אין קורין עליו פסוק ואין מגיחין עליו ספר תורה.

י. הכריא, מותר לקרות פסוקים להגן עליו מהמזיקין.

יא. למדד האזור וללחש עליו, מותר ואפלו בשבת. הגה: ועין בא"ח סימן ש"ו. והוא הדין שאר לחשים. ועין בא"ח סי' ש"א איזה לחש וקמע אסור.

יב. מותר להתרפאות בקמע, אפלו יש בהם שמות. וכן מותר לשא קמעין שיש בהם פסוקים. ודוקא להגן שלא יחלה, אבל לא להתרפאות בהם מי שיש לו מכה או

חלי, אבל לכתב פסוקים בקמעין, אסור.

יג. שדורש אל המתים (דברים יח, א), זה שמרעיב עצמו ולן בבית הקברות כדי שתשרה עליו רוח הטמאה.

יד. להשביע את החולה לשוב אליו לאחר מיתה להגיד לו את אשר ישאל אותו, מותר. ויש מתירין אפלו לאחר מותו, אם אינו משיביע גופו של מת רק רוחו (כן משמע בהגות מימוני בשם ר"ם דלא בבית יוסף).

טו. אוחז את העינים, אסור. ועל ידי ספר יצירה, מותר. אפלו לעשות מעשה (סור).

טז. במעשה שדים, אסור. ויש מי שמתיר לשאל בהם על הגנבה.

הגה: וכיוצא בזה. (בית יוסף והגהות מימוני פי"א מהלכות גזלה). ועל ידי השפעה שמשביע אותם על ידי שמות, יש מתירין בכל ענין, (בית יוסף בשם ר"י ויש בהנהג"ל), מפל מקום רב העוסקים בזה אינו נפטרם מהם בשלום, על כן שומר נפשו ירחק מהם (משלי כב, ה) (בית יוסף).

יז. הנוהגים לערוף שלחן עם מיני מאכל בליל המילה ואומרים שהוא למזל התינוק, אסור ועין לעיל סוף סימן קע"ח.

יח. לקטר הבית בעשב שיש לו ריח טוב, יש מי שאוסר, אלא אם כן עושה כן כדי להסיר ריח רע.

יט. המקטר לשד לחברו ולכפול לעשות רצונו, חיב משום עובד עבודת כוכבים. והלומד מן האמגושי, אפלו דברי תורה, חיב מיתה.

באר הגולה

ק הרשב"א בתשו' שאלה מהא דיוצאין בשבת בקמיע מומחה וצינתינו בא"ח סימן ש"א: ר מבריות דכותבי ברכות כשורפי תורה שבת דף קט"ו ע"ב: ש ברייתא סנהדרין דף ס"ה ע"ב: ת הגמ"י בשם רא"ם מעובדא ההוא חסיד דלן בבית הקברות ברכות דף י"ח ע"ב ובי"א מעובדא דרב שעורים דהוה יתיב קמיה דרבא דהוה יתיב קמיה דרב נחמן מ"ק דף כ"ח ע"א: א מימרא דאבי סנהדרין דף ס"ו ע"ב: ב טור בשם הרמ"ה: ג שם בשם אביו הרא"ש: ד רבינו ירוחם בשם רבותיו משום שזה בכלל העורכים לגד שלחן משא"כ בערסא דגדא דאיתא בנדרים דף נ"ו ע"א: ה הרשב"א: ו רבינו ירוחם בשם רמ"ה מהא דסנהדרין דף ס"ה ע"א: ז שבת דף ע"ה ע"א ופליגי רב ושמואל חד אמר מלשך וחד אמר גרופי בעיקר ומסקנת הגמ' שם דרב אמר גרופי דאמר רב הלמד וכו' חייב מיתה וגם את זה לא ידעתי שלא העמיד הרב המחבר דין זה לעיל בהלכות עבודת כוכבים:

הלכות כתבת קעקע וקריחה

סימן קפ אפור כתבת קעקע וקריחה

על מות, וכו' י"ב סעיפים

א. כתבת קעקע, הינו ששורט על בשרו וממלא מקום השריטה כחל או דיו או שָׁר צְבֻעוֹנִים הַרוֹשְׁמִים.

ב. אם עושה כן על בשר חברו, אותו שנועשה לו פטור, אלא אם כן סיע בדבר.

ג. מתר לתן אפר מקלה על מפתו.

ד. הרושם על עבדו שלא יכרה, פטור. ונראה דלכתחלה מיהא אסור (ד"ט).

ה. השורט בבשרו אינו חיב אלא אם כן עושה כן על מלתו או לעבודת כוכבים, אלא שעל מלתו חיבים בין פי' בין בקל, ולעבודת כוכבים אינו חיב אלא בקלי.

ו. יגדידה ושריטה על מלת, אסור, אפלו שלא בפני המת. ועל צער אחר, שרי (בית יוסף מפ"י הטור).

ז. יש מי שאומר דדוקא שריטה, אבל אם מפה בידו על בשרו עד שדמו שותת, מתר. ויש מי שאומר

ח. המשרט ה' שריטות על מת אחד, או על ה' מתים שריטה אחת, חיב ה'.

ט. קרחה הוא שתולש משער בין פי' בין בסם, ושעורו כפי שיראה מראשו ל' בגריס פנוי בלא שער, ויש אומרים שתי שערות. ויש מי שאומר, דאסורא יאכא אפלו בשער אחד.

י. קרח קרחה אחת על ה' מתים, אינו חיב אלא אחת. אבל אם קרח ה' קרחות על מת אחד, חיב על כל אחת ואחת.

יא. הקורה מראשו של חברו, והמשרט בבשר חברו וחברו מסייע, אם שניהם מזידיים שניהם לזקים. אחד שוגג ואחד מזיד, המזיד לוקה.

יב. גם הנשים מזהרות בכל יקרחו (ויקרא כא, ה). הגה: וכל שכן בכל ישרטו (ויקרא כא, ה) (טור) ויש להזהירם שלא לתלשנה בשערין על מלת, שלא תבאנה לידי קרחה (טור בשם הירושלמי). וכן בשריטה.

באר הגולה

א משנה מכות דף כ"א ע"א וכת"ק דאפילו אינו כותב שם עבודת כוכבים טור ורבינו ירוחם וכו' מדברי הרמב"ם בסוף הלכות עבודת כוכבים: ב הרמב"ם שם ונלמד מדין הקפת הראש בסי' שאחר זה: ג כרב אשי במכות הסכמת התוספות והרא"ש וכן משמע מדברי הרמב"ם מדלא הזכיר דין זה לאסור: ד תוספתא שם: ה ה' ברייתא שם דף כ"א ע"א: ו מסקנת הגמרא שם: ז ה"ה: ח טור בשם הרמב"ם בסת"ה מהא דר"ע שפגע במטרו של ר"א וכו' סנהדרין דף ס"ח ע"א: ט שם בשם אביו הרא"ש ור"ע היה עושה כן על התורה כמ"ש התוס' ביבמות דף י"ג ע"ב: י משנה שם במכות דף כ' ע"א: יא כרייתא שם: יב טור בשם הרמב"ם כר' יוחנן משום ר"א כן שמוע: יג שם בשם אביו הרא"ש (בפרק ארבע מיתות) [במכות שם] כסחם ברייתא שם: יד הרא"ש בסוף מ"ק: ט מברייתא ומכות דף כ' ע"א: טו טור בשם הרמב"ם בסוף הלכות עבודת כוכבים מדין מקף את חברו בסימן שאחר זה: טו ירושלמי כתבוהו הר"ף והרא"ש בפ"ק דקדושין וכמשמעות

הלכות גלוח

סימן קפא אפור גלוח הפאות, וכו' י"ב סעיפים

א. פאות הראש הם שתיים. סוף הראש הוא מקום חברו ללחי מימין ומשמאל.

ב. בין שגלה הפאות בלבד, בין שגלה כל הראש עם הפאות, חיב.

ג. אינו חיב אלא בתער. ויש אסורים במספרים פעין תער, ויש לחוש לדבריהם.

ד. גם הנקף חיב אם סיע בדבר שמשטה עצמו אליו להקיפו, אבל אסורא אכא אף על פי שלא סיע, לפיכך אסור להיות נקף אפלו על ידי עובד כוכבים

ה. המקיף את הקטן, חיב. אבל מתר להקיף את העובד כוכבים או את האשה. (בית יוסף בשם הרא"ש). ויש מסתפקים בדבר (בית יוסף בשם י"א). וקטן, מתר להיות נקף מן העובד כוכבים (ר"ן פרק אלו תן הגולין).

ו. אשה אינה במצות הקפה, ויש

אומרים שאף על פי שמתרת להקיף פאת ראשה, אסורה להקיף פאת ראש האישי ואפלו הוא קטן.

ז. יעבדים חיבים בהקפת הראש בפגשים.

ח. בטמטום ואנדורוגינוס אסורין בהקפת הראש.

ט. שיעור הפאה מנגד שער שעל פדחתו ועד למטה מן האזן, מקום שהלחי התחתון יוצא ומתפרד שם, וכל רחב מקום זה לא תגע בו יד.

י. אינו חיב על השחתת פאת הזקן אלא בתער, אבל במספרים מתר, אפלו פעין תער. הגה: ומכל מקום נזהרים כשמתפרין במספרים שיצטוה הקף מגלות בחלק העליון מן המספרות ולא בתחתון, פן יצטוה הכל עם חלק התחתון והרי בתער (ת"ה סימן רצ"ה). מיהו נראה דתחת הגרון אין לחוש בזה, הואיל ואינו עקר מקום הפאות (ד"ט).

יא. פאות הזקן הם ה', ורבו בהם הדעות, לפיכך ירא שמים יצא

באר הגולה

סתם משנה כל מצות לית וכו' שם דף כ"ט ע"א וכן דעת הרמב"ם שהעתיק לשון המשנה סתם בסוף הלכות עבודת כוכבים: א משנה מכות דף כ' ע"א וכדמחוי רב ששת וכו' שם דף כ"א ע"א: ב הרמב"ם בסוף הלכות עבודת כוכבים מהא דבמסכת נזיר דף י"ח ע"א: ג טור בשם הרמב"ם שם וכו' נ"י בשם הר"ף ישעיה דהא דתנן ואינו חיב עד שיתלנו בתער קאי נמי אפאת וקן ושכן הוא בתוספתא וכו' בסמ"ג: ד שם בשם הרא"ש דתמייתין אפאת הזקן קאי וכן משמעות הגמרא וכן מוכח במסכת נזיר דף י"ח ותוספתא כעין תער קאמר וכו' הפוסקי' בריש מסכת שבועות וכו' רבינו ירוחם וכו' בסמ"ק: ה כריתא נמי קמיה דרב חסדא מכות דף כ' ע"ב ובאוקמתא דרב אשי: ו טור בשם סמ"ג וכו' התוספות בריש שבועות: ז כרב הונא נזיר דף י"ז ע"ב הסכמת הפוסקים: ח הר"ף והרא"ש בסוף מכות ממשנה דקדושין דף כ"ט ע"א: ט טור בשם הרמב"ם וכן דעת הראב"ד מהא דלטייה רב אדא בר אבהו לרב הונא ואיעש שם בניור: י רמב"ם בסוף הלכות עבודת כוכבים ור"ע: יא שם ומשום ספק: יב כפי רש"י שם במכות במשנה דף כ' ע"א: יג משנה מכות דף כ' ע"א: יד טור בשם אביו הרא"ש וכו' הר"ף בשערי תשובה:

הלכות לא ילבש סימן קפב

רפב

את כלם ולא יעביר תער על כל זקנו כָּלֵל. וְאֶפְלוּ תַחַת הַגָּרוֹן (בית יוסף בשם אגרת ר"י וסמ"ג).

יב. אִשָּׁה שֵׁישׁ לָהּ זָקָן, מִתְּרַת לְהַשְׁחִיתוֹ; וְדִינָה בְּהַשְׁחַתת זָקָן הָאִישׁ, כְּדִינָה בְּהַקְפַּת רֹאשׁ הָאִישׁ.

הלכות לא ילבש גבר שמלת אשה

סימן קפב דברים האסורים משום לא ילבש גבר שמלת אשה (דברים כב, ה), וכו' ו' סעיפים

א. המעביר שער בית השחי ובית הערוה, אֶפְלוּ בְּמַסְפְּרִים כְּעֵין תער, (דף) מכין אותו מפת מרדות. **ב.** במה דברים אמורים, במקום שאין מעבירין אותו אלא נשים, כדי שלא יתקן עצמו תקון נשים. אכל במקום שמעבירין אותו גם האנשים, אם העביר אין מכין אותו. הגה: ואפלו לכתחלה שרי (ר"ן פ"ב דע"ז). רק החברים גמנעים בכל מקום (שם ובבית יוסף בשם ג"י) ועין לעיל סימן קנ"ו. ומתר להעביר שער שאר איברים במספרים בכל מקום.

ב. מי שמגלח כל שער שבו, מראשו ועד רגליו, יש אומרים שמתר לו לגלח גם של בית השחי ובית הערוה.

באר הגולה

ס קרושין דף ל"ה וכדעת הר"ף והרא"ש וסמ"ק דשירו לכתחלה: א כגירסת בה"ג שכתבו התוס' בס"פ החולין והרא"ש בפרק מצות חליצה דגרסינן בניור דף נ"ח ע"ב כי קאמר רב בשאר איברים וכו' וכן היא גירסת הר"ף והרא"ש בסוף מכות וכ"כ התוס' שם בניור דף נ"ט ע"ב: ב טור בשם הרמב"ם בסוף הלכות עבודת כוכבים: פ' ואפי' כעין תער. ג: ג טור בשם הגאונים וכ"כ התוס' והרא"ש שם ביבמות בשם דאין זה יפוי אלא ניוול: ד בעיא דרב מרבי חייא ופשטא לאיסורא שם בניור דף נ"ט ע"א: ה ג"ז שם: ו תשובת הרשב"א: ז לשון הרמב"ם סוף הלכות עבודת כוכבים: בא"ח סימן תרצ"ז כתב רמ"א שהנהגה להתיר בשמחת פורים ואע"ג דיש אוסרין וכתב הרב ט"ו בשם מו"ח ז"ל שיש לאסור את זה ממ"ש ר"א ממיץ שאסור לעשות כן מפני שמחת חתן או כלה והשומע לאסור תע"ב כי יש הרבה מכשולות ח"ו מזה כשהולכים יחד בלי היכר איש או אשה כע"ל ואומר אני עוד שהרבה גזירות הורוכנות נולדו ע"י זה ואשרי

הלכות לא ילבש סימן קפב

רפג

ו. אִסוּר לְאִישׁ לְלַקֵּט אֶפְלוּ שְׁעַר אַחַד לְכֹן מִתּוֹף הַשְּׁחָרוֹת, מִשּׁוּם לֹא יִלְבַּשׁ גָּבֵר (דברים כב, ה) וְכֵן אִסוּר לְאִישׁ לְצַבֵּעַ שְׁעָרוֹת לְבָנוֹת שְׂיֵהָיו (בית יוסף)

שְׁחָרוֹת, אֶפְלוּ שְׁעָרָה אַחַת. וְכֵן אִסוּר לְאִישׁ לְהַסְתַּמֵּל בְּמַרְאֵהוּ. וְעֵין לְעֵיל סִימָן קנ"ו.

באר הגולה

המבטלים: ח ברייתא שבת דף צ"ד ע"ב מכות דף כ' ע"ב: יש לתמוה על המחבר דנקט לשון איסורא גרידא דהא בב"י פסק כהרמב"ם דחייב משום לא ילבש גבר ולוקה והשיג על השנות הראב"ד ודחה סברתו אלא שצ"ל שאסור ר"ל מן התירה ולוקה ומ"מ היה לו לפרש: ט טור בשם הרמב"ם בסוף הל' עבודת כוכבים וכגירסת הב"י שם: י ציינתי לעיל סימן קנ"ו סיפוי ב':

הלכות תשעה באב סימן תקנח תקנח

באר הגולה : לד

מתר לאכל בשר ולשתות יין יום שני, אכל בלילה אסור מפני אבלות של יום (מהר"ל):

תקנט מנהגי תשעה באב ודין מילה בתשעה באב. וכו' י' סעיפים:

א. אם חל תשעה באב במוצאי שבת, אין אומרים צדקתך במנחה בשבת: הגה ומבדילין בלילה בתפלה כשאר מוצאי שבת (הגהות מרדכי הלכות תשעה באב), ואם שכח מלהבדיל, עין לעיל סימן רצד סעיף ג. ומתפללים בנחת ודרך כפי כפאבלים. וכן עושים בקריאת איכה (הגהות מימוני), ובכל איכה מגביה קולו יותר (מהר"ל), וכשמגיע החזן לפסוק השיבנו אומרים אותו הקהל בקול רם ואחר כך מסיים התזן וחוזר הקהל ואומרים השיבנו בקול רם, וכן החזן (הגהות מימוני):

ב. בליל תשעה באב (מתפללים ערבית ואומרים איכה וקניות). (הגהות מימוני מהר"ל), ואומר אחר קניות ואיכה סדר קדשה, ומתחיל מואתה קדוש. ואם חל במוצאי שבת, אין אומרים ויהי נעם: הגה

לא למצות בנגינות, ולא ויתן לך (כל בו). ומסירין הפרכת מלפני הארון, על שם בצע אפרתו (מנהגים): ג. ויליל תשעה באב ויומו יושבים בבית הכנסת. לארץ עד תפלת המנחה. (ועכשיו נהגו לישב על ספסליהם

א טור וכן כתב אשרי והגהות אשרי בסוף הענין והמרדכי ברש מועד קטן. ב טור. ג שם ובשם רב צמח גאון ורובנו נסים ושאר פוסקים. ד הגהות מימוני בשם מהר"ם ומנהג הפרושים.

באר היטב

ג. מתר. והמתענה בכל שנה שני ימים רצופים אין צריך להתענות אם נדחה, מהר"ל. מגן אברהם: ד. אסור. והמתענה בעשירי עד הצות או כל היום, אסור בבשר ויין בסעודה ראשונה, דשך גבה אבלות של יום, מגן אברהם. כתב בשל"ה דהמתענים ביום עשירי יקראו איכה. וכתב המגן אברהם, ונראה לי דאם הם עשרה לא יקראו בצבור: ה. ערבית. ואומרים קדיש עם התקבל, אבל אחר איכה עד למחר אחר יציאת בית הכנסת קדיש בלא התקבל, מנהגים ואחרונים: ו. במוצאי שבת. ואין מברכין בניהם בלילה, מהר"ל. שחרית אין השמש קורא לבית הכנסת, ומשכימין קצת לבית הכנסת: ג. לארץ. ונראה לי דמטר לישיב על השק, דאינו אלא מנהג לישיב על גבי קרקע, מגן אברהם. מהר"ל ישב להרץ על הרצפה ולא על גבי המעלה דלפני התבה, והנה לו סרבל גרוע שלא להפסיד בגריו בישיבת הקרקע, ולמנחה התלוף מן הגרוע:

שערי תשובה

ואחר נהג שלא לאכל, אך לא קבל בנדר רק נהג מנהג בעלמא וארע שלמלו ל יום שלשים של אכל בשבוע שחל תשעה באב ויש לו צער שלא לגלות מתר לגלות בליל עשירי, כיון דרב העיר אין להם חמרא זו, דגם הוא לא נהג אלא באכילה, והנהגות מימוני מקל בכל גונא בתפלת עין שם. ומה שכתב בשם מגן אברהם כשחל ביום ששי כו ומתר להסתפר בשחרית, עין שם. וכן כתב באילה רבה חף סימן תקנט ודאיה מסימן תקנט סעיף טו מפור ובית. וכן כתב בשאלות יעב"ץ חלק א סימן קו עין שם: ס. סת"ר. עין באר היטב. וכתב בשערי כנסת הגדולה שכתב בתשובה, שאף אם הרוצים להתענות בשני ימים דוקא החמשה עניים אבל לבטל עצמו מדברי תורה או שלא לקניח ציצית ותפלין אין לו רשות לבטל, עין שם. ואף המחנע עשירי אם חל תשעה באב בשבת ונדחה אין צריך להתענות יום י"א, עין פנים מאירות: א. אסור. עין באר היטב. וכתב מחזיק ברכה בשם דוד אמת, שלחספספר מתר בליל מוצאי תשעה באב שנדחה, ואף אם נהגו שלא להסתפר הוא מנהג בטעות ואין צורך תורה, ואף מי שירצה להחמיר בזה גם כן, מכל מקום אין להחמיר למוהל שצריך לילך לעיר אחרת למוול למחר, מתר להסתפר בליל עשירי של תשעה באב, דהוי לכבוד המילה, כרי שבהגיע לעיר אחרת יהיה פנוי לקום מצות מילה מיד, עין שם:

במוצאי שבת. ועין באילה רבה ופנים מאירות במקום שאין מאריך טוב שלא להשכים, בענין שישנה באמירת הקניות סימן לתצות היום: א. ארץ. עין באר היטב. ומבאר במהר"ל שישב להרוא על גבי קרקע, ועין לעיל סימן תקנח בשם מהר"ש שער אריה שפי ה' הקלה אין לישיב להרוא, ר' יפסיק בכנוד שאינו לכושר בו כו להקרקע, עין שם:

משנה ברורה

ד. אכף בלילה אסור וכו'. הינו רק באכילת בשר ושתית יין, אכל בתפלת מתר לכלי צלמא: ה. מפני אבלות של יום. משמע דרק בזה מפני אבלותו של תשעה באב מחמירין גם בלילה שאחריו, והוא כמו א' בין המצרים, דיש אגשים שחממירין על עצמן מבשר ויין, אבל

באור הלכה

לא אסור אלא בבשר ויין, אבל ולענין רחיצה ותפלת לא תחמיר, ומצאתי להרב הישיירי שהתיר גם כן, עד כאן לשונו. ומכל מקום קשה להקל בזה, שפמה אחרוני זמננו העתיקו דין זה למעשה:

א. אין אומרים וכו'. מיד דהוי אראש חדש שחל להיות באחד בשבת שאין אומרים צדקתך וצדקתך בשבת, דתשעה באב נמי אקרי מועד: **ב. וכן עושים וכו'.** ויפסיק בין כל פסוק מ' מעט, ובין כל איכה יותר מעט, ופסוק האחרון שבכל איכה אומר בקול רם. ולענין ברכה לפניה עין לעיל בסימן תצ סוף סעיף ט בהג"ה, ובמשנה ברורה שם. וטוב שחידד "יקרא איכה גם ביום: ג. וכן החזן. ואחר כך חוזר התזן ומתחיל, וכו' ד' מה היה לנו אוי, הביטה וראה את חרפתנו, אוי מה היה לנו, וכן חולק כל הפסוקים אמצעיתן באוי וסופן באוי מה היה לנו, [דרכי משה]:

ד. מתפללין ערבית. בתחלה. ואומר קדיש שלם, דהינו עם התקבל א' אחר תפלת ערבית. ואם חל במוצאי שבת אין מברכין הבנים במקום שנהגין בזה מהר"ל: ה. ואומרים איכה וקניות. ואפלו קשהא בנחיד (מי אדם): ו. מואתה קדוש. ולא יאמר וקא לציון גואל, שאין גאלה בלילה, ולא ואני זאת בריתי, שנראה כמקום ברית על הקניות, ועוד, דאסור בדרבתי תורה ולא שך לומר ולא ימושש מפיד (טור): ז. אין אומרים ויהי נעם. לפי ש'שעקרו נתיסד על הקמת המשכן, ועתה נחרכ: ח. ולא למנחה וכו'. שאינו מסדר היום ואסור: ט. ולא ויתן לך. שאינו זמנו בתשעה באב:

י. יושבים וכו'. דמאי דאבל שיושב על גבי קרקע כל שבעה, ומכל מקום אינו חמור כל כך כמו החמשה עניים ולכן לא בעי כל היום: יא. לארץ. הינו, אחר שצענו בתוך ד' המכרז וכו', דנה צריך להיות בעמידה. ועין ב'באורונים דמתר להניח תחמיו שק או כר קטן,

שער הציזין

ו. שערי תשובה: ז. עין בבית יוסף. ולשון תרמ"א שכתב בלשון אסור, ממגזם קצת, ואף ליל עשירי מ'ש רק כמו שכתבו בסור, אבל מדינא מתר כמו שכתב הגר"א, וכל שכן בזה, ועין פ"ר חדש מה שכתב בלקיטור:

חזרה לתוכן העניינים

הלכות תשעה באב סימן תקנ"ט

לה. באר הגדה

ה הרא"ש בסוף תענית מפורש איכה רבתי. (עוד נר אחר להדליק מפני נר התנו אם נבה הגהות מיוסג).

1 טור והמרכיב בירש מוצי' קטן והרמב"ם והגהות אש"י. 2 מסכת סופרים פרק י"ח וכן כתב הרמב"ם בספר תורת האדם והשו"ר. ה הרא"ש בסוף תענית בשם הר"מ. ט טור. 7 שם וכן כתב המרדכי לשתי הדעות ושאר פוסקים.

י"ב מיד אחר 7 שצאו מבית הכנסת שחרית, ומאריכין עם הקינות עד מעט קדם חצות. "הואין מדליקין נרות בלילה, כי אם י"ב" נר אחר לומר לאורו קינות ואיכה: ד. "הואין אומרים" (תחנון ולא סליחות) (הגהות אש"י) בתשעה באב ואין נופלים על פניהם, "משום דמקרי מועד: הגה וקורין 'בתורה כי תוליד בנים, ומפטירין בירמיה' אסף אסיפם. וכל הקדישים שאומרים אחר איכה עד שיוצאים למחר מבית הכנסת אין אומרים תתקבל. ואין אומרים אל ארך אפים (טור ומנהגים). "ולא למנצח (מנהגים). "ולא פטום "הקטנת (מרדכי). כ"א ואין צריך לשנות מקומו בתשעה באב: ה. 'בשעת הקינות כ"א אסור לספר דבר ולצאת חוץ, כדי שלא יפסיק לבו מן האבל, כ"י וכל שכן שלא לשוח עם העובד כוכבים. (ונוהגין לומר קצת נחמה אחר הקינות לפסק בנחמה) (הגהות מיימוני): ו. "האם יש אבל בעיר, הולך בלילה לבית הכנסת, וגם ביום עד שיגמרו הקינות: ז. אם יש תינוק למול מלין אותו "אחר שגומרים הקינות. ויש ממתניין למולו

שערי תשובה

שצאו. עין באר היטב. ולענין שנתת טוטיין דעת השירי נכנסת הגדולה להחמיר, ועין לעיל סעיף י"א, ויש מקלוק, ועין הר הפומל סימן ט, ונראה דיש להקל אחר חצות ובכניסה בחוד ביתו. ועין במחזיק ברכה סימן תקנ"ט שאף אם התפללו ערובי מפעוד יום אין לנעול עד הלילה משם, ועין בפר מגדים ריש סימן תקנ"ט דגם בין השמשות אסור, והוא הדין תורה דאסור עד צאת הכוכבים. אין ללך בחיף קודם לבנות, עין שם: * תחנון. עין באר היטב. ועין באלהי רבה אם הל תשעה באב בשבת ויש מילה אומרים יוצר במילה:

לחור, על כן נראה דבכל שכונה יתיר נר אחר ששל ידו הדחק יוכלו לומר קינות הלילה, אבל בשעת קריאת איכה וקינות יבולין להדליק כל אחר נר, עין שם. מהר"ל היה נותן רוח בין כל פסוק ופסוק מעט, וכו' כל איכה יותר מעט, ופסוק אחרון שבכל איכה אומר בקול רם, וטוב שיחיד יקרא איכה גם ביום, של"ח: וכן תנהיג וקני הגאון ז"ל, ולא כהנהגות מנהגים, ועין סוף סימן נ"א. ואין אומרים על גבי קרקע בתשעה באב ואפלו אחר חצות, עין שם. וכן פסק בתשובת דבר בתורה בלא שם ומלכות, כגון אברהם, עין שם: ט. אסף. כגון איכה: ט. הקטנת. וכל שכן שאין אומרים סדר הקטנות המחוברים סוף סימן י"א: י. אבל:

באר היטב

7. שצאו. והולכין על הקברות והרי עד חצות דאו ראשי לישב על הספלה, מנהגים. וכתב הש"י, אבל שאר דברים דהינו רחיצה וסיכה ונעילת הסנדל וכר' ודאי אסורים עד הלילה כמו אכילה ושתיה, והמון העם טועים והולכים אחר חצות במנעלים ומחסרון ודעה עושים פן, עין שם. ועין סימן תקנ"ט סעיף קטן א: ה. אחר. ומהר"ל כתב בהלכות עזר נר אחר שאם יכבה נר התנו צריך ליקל מנענע. משמע שהקהל לא יאמרו איכה וקינות רק ישמענו מהשליח צבור, כגון אברהם. ושי' כתב דכל הקהל צריכים לומר הקינות, דמה יועיל אמירת התנו לחור, על כן נראה דבכל שכונה יתיר נר אחר ששל ידו הדחק יוכלו לומר קינות הלילה, אבל בשעת קריאת איכה וקינות יבולין להדליק כל אחר נר, עין שם. מהר"ל היה נותן רוח בין כל פסוק ופסוק מעט, וכו' כל איכה יותר מעט, ופסוק אחרון שבכל איכה אומר בקול רם, וטוב שיחיד יקרא איכה גם ביום, של"ח: וכן תנהיג וקני הגאון ז"ל, ולא כהנהגות מנהגים, ועין סוף סימן נ"א. ואין אומרים על גבי קרקע בתשעה באב ואפלו אחר חצות, עין שם. וכן פסק בתשובת דבר בתורה בלא שם ומלכות, כגון אברהם, עין שם: ט. אסף. כגון איכה: ט. הקטנת. וכל שכן שאין אומרים סדר הקטנות המחוברים סוף סימן י"א: י. אבל:

משנה ברורה

אומרים, ט"ו שהוא בכלל סדר היום: כ"א ואין צריך לשנות מקומו. שרינו "במה שאנו מראין סימני אבלות במה שאנו יורדין מהספסלין ויושבין על הארץ:

ה כ"ב. אסור לספר דבר. וכל שכן שרע עלי המעשה "במה שקצת נוהגין קלות וחוקין זה לזה בבית הכנסת, ועון גדול הוא, דאפלו שלא בתשעה באב אסור להראות קלות בבית הכנסת, וכל שכן בתשעה באב ובשעת קינות, שעם ישראל מקוננים על בית ד' שגחור ועל עמו שגפודו בכל העולם: כ"ג. וכן שכן שאלה ישועה וכו'. דבזה ודאי מסיח דעתו מן האבלות:

ו כ"ד. אם יש אבל בעיר וכו'. הנינו אפלו תוף שלשה ימים. ואף דשאיר אבל אסור לצאת תוף שלשה ימים אפלו לבית אבל אחר, "הכא כיון דכלם אבלים קיל טפי. ויש מחמירין באבל תוף שלשה ימים. והגאון רבי שלמה קלוגר הכריע, דבלילה שיש קינות מועטים לא ילך, אבל ביום שיש הרבה קינות, וצער לו אם לא ילך, שרי, ואחר שלשה ימים גם בלילה ילך לבית הכנסת. אונן, בלילה כ"ג ויש בביתו, ולמחר כ"ד לאחר הקבורה, לדעת המקללין לעיל באבל תוף שלשה ימים גם הוא מתר לכנס לבית הכנסת עד שיגמרו הקינות, ואחר כך ילך לביתו: ז כ"ה. אחר שגומרים הקינות. דמצוה זו כ"ג עושין אותה ושראל בשמחה, ולכן אין מלין בשעת קינות וקספד:

שער הגיון

מצדו בספר (ישועות יצחק): כ"א. אלהי נבה בשם מבלושי יום טוב: כ"ב. המבלושי יום טוב סתם הדבר ביום מתר, ותאילה רבה באר דכרוי דתינו לאחר הקבורה. והנה כל זה הוא לשיטת הפנן אברהם ואלהי רבה דאף תוף שלשה ימים יש להקל, אבל לדעת המחמירין דבחון שלשה ימים אסור, כל שכן דכיום ראשון שהוא יום מר כדאי אסור: ז כ"ג. הנרי"א:

ט. פשוט, דבאפן זה גם למחר"ל מטר: י. ט"ו ואלהי רבה עין שם: י"א. אלהי רבה בשם מהר"ל: י"ב. פרי מגדים: ד. י"ג. אלהי רבה: י"ד. ט"ו ושאר אחרונים: ט"ו. כגון אברהם: ט"ז. אחרונים: י"ז. עין בבית יוסף: ה"א י"ח. אלהי רבה: י"ט. כגון אברהם: ואלהי רבה ומבלושי יום טוב: כ"ב. כגון אברהם בשם רבנו ירמיה, ועין בקרבן נתנאל בפסק אלו מגלחין אות עג ובכנינת פסק ד' אות י"ז שהסכים כן לדינא וכן נשתבש בדפוסים הקודמים. וצריך לומר כסימן הקרי"א ס"ק ה ע"ש. המנהי. (*)

הַלְכוּת תְּשַׁעָה בְּאָב סִימָן תְּקַנָּה

לח: באר הגולה

י"עד אחר חצות. ומכרבים ברכת המילה *כ"בלא בשמים, כ"ה (והמנהג כספר ראשונה) כ"ואם היולדת מצויה במקום המילה יכרך על הכוס *ו) ותשתה ממנו כ"היולדת, והוא שתשמע הברכה ולא תפסיק בדברים בין שמיעת הברכה לשתית הכוס. ו"ואם אינה שם, יכרך על הכוס ויטעים כ"לתינוקות: ח. כ"בעל ברית לובש כ"גנדי שבת לאחר שקמרו הקינות כ"ו ובאין למול התינוק, אבל לא ילבושו לבנים (מהר"ל): ט. יתשעה באב שחל להיות בשבת כ"ז *ונדרה ליום ראשון, כ"ז בעל ברית כ"מתפלל מנחה כ"בעוד היום כ"ולעיל סימן תגדנ עיף ח. ל טור השם התוספות, דלא חישוין דלקא אתי למסרך ולשמותו אלא ב"ז נה פיון שאינו דבר קבוע. מ. ש. מ. ש. 1 טור מעשה רב"ז יע"ז מהא דמניא אמר ר' אליעזר בר זרוד תענית יב.

* (פרש לאפוקי מרעת הגאון דמיתין אסא במקום קסא ומכרבו עליהם ומשעם דאין מכרבו על השמים כשתל להיות כ"במצאי שבת). * (הש"א בשתובה. כ) (פרש וא"ר מילדת הצורכה לאכל כולליל סימן תגדנ עיף ח.)

שניר השובה

ו) ותשתה מנע היולדת כ"ז. עין בדברי יוסף סימן י' לישב מילה דעה סימן רסה: *כ"בעל ברית. עין באר השב. עין בשיר"ת שאלת יע"ז חלק ב בסיומן כג שכתב שהבית יוסף לא החליט זה ואין לסמוך להחיר רק לאבי הבר לבד, ועין לקמן בסעף קטן שאחר זה: *כ"בעוד. עין באר היטב מה שכתב וכן כתב הרדב"ז ומגן אברהם דעכשו כ"ז, חסר תבה אחת וצריך לומר, ומגן אברהם כתב כ"ז, ודברי המגן אברהם קאי שם על דברי מהר"ש הלוי לענין חתן, אבל לענין מילה אין צורך לשעם שושתי הסעודות בלילה, דאפלו מקום שנהגוין לשעות ביום, מכל מקום המנהג להשלים כמו שכתוב בכנסת הגדולה, וגם מה שכתב וכן כתב הרדב"ז, כן הוא גם כן במגן אברהם, והוא טעות סופר וצריך לומר, וכתב הרדב"ז חלק ב סימן לה דבריהם ה"כ אפלו אחר חצות אסור להקל אפלו בארבעה צומות אם לא נדהו, כן כמאר למען בכנסת הגדולה, ועין באלה רבה, ורצה לומר, דאף על גב דכרך עבר חצות היום שהקל בזה ודבנו יע"ז כ"ח בתשעה באב שערחה אחר חצות מנחה גדולה, מכל מקום באם לא נדהו אפלו באחר מארבעה צומות האחרים והוא אחר חצות אין להקל, ובשאלת יע"ז חלק ב סימן כג כתב ששעות סופר נדחק בלשון המגן אברהם, וכן צריך לומר, אסור להקל אפלו בארבעה צומות שנדהו כ"ז, עין שם, ודברי מהר"ש, דמה גריעתא יש שקלו אחר חצות, ותעקר כחו שכתבנו. אך כמה שכתב המגן אברהם המנהג להחמיר, והו מדברי הכנסת הגדולה, והאלה רבה כתב אם כן ביום התענית גם כן אין להקל, עין שם. ו)אבל בספר אליה רבה דחה אותו בשתי דייס ומסיק להמר גמור רק שלא יעשו סעודה, עין שם:

באור הלכה

ח * ומת' ל"בש גנדי שבת. עין בספר גנדי ישע שכתב דמכל מקום אסור לנצל מעצלים, דישנו בגדים הוא רק מנהג ומת' לבטלו לפי שעה לכבוד המילה, אבל חלילה לרבה אחד מחמשה עניים שהוא מדינא דמקרא: ט * ונדרה וכו'. עין במשנה ברורה ב"ה שפלו אחר חצות, ותעקר כחו ביום חפתו. ועין במגן אברהם דכשאר שבתת ימי המשתה שלו אין נחשבו כרגל דלא, דכתשעה באב צריך למעט תענוג בכל מה דאפשר: כח. והמנהג כספר ראשונה. הג"ה זו צריכה להיות קדם תבת ומכרבים: כט. היולדת. עין לעיל בסיומן תגדנ עיף ו, ובמשנה ברורה שם: *ל. לתינוקות. ולא חישוין דלקא אתי להתרגיל ולשמותו אף בגדולתו, כ"פיון שאינו דבר קבוע, אף על גב דגבי הברכה קשחל תשעה באב במצאי שבת חישוין ואין נותנין לתינוקות וכולליל בסיומן תגדנ עיף, מושוו דלפי קביעות השנים שלנו על כרחך יבא לפעמים לסוף שלש או ארבע שנים פעם אחד במצאי שבת, וחסוב כמו דבר קבוע, מה שאין כן במילה שאין לה קביעות ככל לא חישוין לזה:

ואנן אסור בלילה, ולמתר כנס וישב בבית הפנסת עד שמשלימין הקינות: יא. לתינוקות. כ"ח כתב דלתן לתינוק הנמול כמו שכתוב סימן תרכא עיף ג לענין יום הכפורים, אבל דעת רמ"א כ"יון שתשעה באב הוא דרבנן לא מחמירין כל כך, ומוטב לתן לתינוק דודל קצת שתיב לחובו בברכה, מגן אברהם: יב. שבת. ואם הם עדין תדשים ויגר הדורין בהון, נראה לי דאסור ללבושו, כמו שכתוב סימן תקנא עיף ו, מגן אברהם, ומתרים בכתנת לבן, ואחר המילה פושטין בגדיהם, מהר"ל: יג. ונדחה. אבל אם חל מילה בתשעה באב משלימין, מיהו מתרים לאכל בליל עשירי בשבת, כמו שכתבנו סימן תקנא עיף קטן א: יד. כ"בעל ברית. כלם בכלל, כמו שכתוב עיף ח: טו. כ"בעוד. הוא מנחה קטנה, מגן אברהם, עין שם. וכתב מעדני יום טוב, והוא הדין פדיון הבן למת"ש"ל דהיו סעודת מצוה, שהאב והתנן לא ישלימו, וכתב המגן אברהם בסיומן תקנא עיף קטן י דפישת דבמקום דמתר לאכל על הסעודה אינו תענית כלל ומת' אחר כך לאכל אפלו בביתו, מיהו קדם הסעודה נראה לי דאסור לאכל בביתו, מיהו הבעלי ברית מתרים לאכל מיד, דיום טוב שלקם הוא, עין שם. ועכשיו נתפשט המנהג להשלים אפלו באחד מארבעה צומות שנדהו, וכן כתב הרדב"ז ומגן אברהם, דעכשיו נתפשט המנהג שרב הסעודות עושין בלילה, דחה אותו בשתי דייס ומסיק להמר גמור רק שלא יעשו סעודה, עין שם:

משנה ברורה

כו. עד אחר חצות. דמקדם חל עדין אבלות ואינו כדאי. כ"וסכרא ראשונה סכירא לה דאף על פי כן מצוה להקדים, דזריזין מקדימין למצות: כז. כ"לא בשמים. אף שנתמיה גם כן אין מביאין בשמים למילה, מכל מקום צריך להשמענו דלכהיום גם כן אין מביאין, והלאפוקי מדעת הגאונים שסוכרוי להשלים אפלו במביאין כוס לברכה אפלו לתן לתינוק, אלא מביאין בשמים במקום כוס לברכה, קא משמע לן דלא, דכתשעה באב צריך למעט תענוג בכל מה דאפשר: כח. והמנהג כספר ראשונה. הג"ה זו צריכה להיות קדם תבת ומכרבים: כט. היולדת. עין לעיל בסיומן תגדנ עיף ו, ובמשנה ברורה שם: *ל. לתינוקות. ולא חישוין דלקא אתי להתרגיל ולשמותו אף בגדולתו, כ"פיון שאינו דבר קבוע, אף על גב דגבי הברכה קשחל תשעה באב במצאי שבת חישוין ואין נותנין לתינוקות וכולליל בסיומן תגדנ עיף, מושוו דלפי קביעות השנים שלנו על כרחך יבא לפעמים לסוף שלש או ארבע שנים פעם אחד במצאי שבת, וחסוב כמו דבר קבוע, מה שאין כן במילה שאין לה קביעות ככל לא חישוין לזה:

ח * לא בגדים אחרים. ומתרים להתחיל כ"כתנת כמו בשבת חזון: *ב. ואבי הבן. והוא הדין כ"אמו: *ג. גנדי שבת. ואם הם תדשים שגבר הגהוץ בהן, אסור ללבושו ומגן אברהם ודרד החיים, ובספר גנדי ישע מצד דדוקא אם הם תדשים ממש, אבל בלאו הכי אף שגבר הגהוץ שלקם מת: *ד. ובאין למו"ל התינוק. ולאחר המילה כ"פושטין בגדיהן: *ה. ונדרה וכו'. אבל אם חל מילה בתשעה באב שלא נדהו צריך להשלים התענית, ולא דוקא בתשעה באב, דהוא הדין כ"בסתם תענית שגזרו הצבור, או בכל ארבעה צומות אם לא היו דחויין, צריך לחשלים. כ"זכן הדין לענין חתן ביום חפתו כסתם תענית צבור או בכל ארבעה צומות אם לא היו דחויין, צריך להשלים התענית, ונ"תנין הכוס לתינוק לשמותו, אבל אם היו דחויין כ"אין צריך להשלים, ומת' לשלות הכוס וכן לאכל אחר חפתו, דרגל שלו הוא: *ז. כ"בעל ברית. בכלל זה לאבי הבן ואמו והמהול והסנדק, כ"אבל לא המכניס והמוציא וכל שכן שארי קרואים. ומכל מקום אף שמתרים לאכל, כ"לא יעשו ביום סעודה גדולה כמו שעושין בשאר הימים אלו לא היה בתשעה באב: *ח. מתפלל מנחה. והסכימו כ"האחרונים דהינו מנחה גדולה אחר חצות היום כמגן אברהם עיף קטן ו: לד. ודוקא ביום חפתו, אבל בשאר שבתת ימי המשתה

שניר הגיון

שלו צריכין להשלים אף בתענית שנדהו, ומגן אברהם בשם כנסת הגדולה, ולאכראה טעמה דערך שמחה הוא חר יומא, כמו שאמרו במעור קטן דף ט, ומכל מקום לענינת דעתי אינו ברור כל כך, דהלא שבעת ימי המשחה דוחין אבלות, דהוא לרדה כרגל, כדאיתא ביורה דעה סימן שמב. אחר כך מצאית בפתחי תשובה בשם משכב בית יהודא ויודא אהנו דאף בחוק שבעת ימי חפתו אינו מחוב להשלים עד צאת המוכבים בנדחה: לה. מגן אברהם ושאר אחרונים: לו. פרי מגדים: לז. מגן אברהם. אבל בלילה מתרים לשעות סעודה (ש"ו ושאר אחרונים): לח. חמר משה ואלה רבה ושערי תשובה ותי' אדם, דלא כמגן אברהם:

כד. בית יוסף: כה. עין בבית יוסף: כו. פוסקים, ועין במגן אברהם דמוטב לתן לתינוק הגדול קצת שתיב לחובו בברכה: ח. כז. מגן אברהם ושאר אחרונים: כח. תי אדם: כט. דרכי משה בשם מהר"ל: *ל. בית יוסף ורדב"ז, וכן מוכח מרע"ב"א שכתבתי בכאור ה"כ בסיומן תמסא: לא. מגן אברהם בשם כמה פוסקים, וכן כתב האלה רבה ותי' אדם: לב. דמה שכתב המגן אברהם בשם הר"ש להקל הינו, בתענית שנדהו, כן כתב הרגול מרובה לעיל בסיומן חקן, וכן כתב בתוכנת שלמה, אחר כך מצאית כן מהר"א בכנסת הגדולה שהעתיק במשה דת"ש, עין שם: לג. לעיל בסיומן חקן כמגן אברהם עיף קטן ו: לד. ודוקא ביום חפתו, אבל בשאר שבתת ימי המשתה

לח עמוד היומי: יום א יג סיון תשעו * יום ב כ סיון תשסא * יום ג כה איר תשפ * יום ד ל ניסן תשצא * יום ה ו ניסן תשצו * יום ו יב אדר ב תתא

הלכות תשעה באב סימן תקס

באר הגולה לר:

הקס לעשות זכר להרוב. ובו ה' סעיפים:

א. *משחרב בית המקדש תקנו חכמים שהיו באותו הדור * שאין בונין לעולם בנין *⁶ *מסיד ומכיר כבנין המלכים, *אלא * טח ביתו בטיט וסד בסיד ומשיר מקום אמה על אמה *כנגד הפתח *בלא סיד. *יהלוקה חצר מסידת ומכירת (פרוש, מצירת), הרי זו *⁷ *בחזקתה ואין מחכים אותו לקלף בפתלים: **ב.** *וכן התקינו שהעורף שלחו *לעשות *סעודה לאורחים, *מחסר ממנו מעט *ומניח מקום פנוי בלא קערה מן הקערות הראויות לתת שם. וכשהאשה עושה תכשיטי הפסך והזהב, *משירה מין ממיני התכשיט *שזוהגת בהם פדי שלא

א. בריהא גבא בתרא
 ס. ל שו"ת הרמב"ם
 בסוף הלכות העניית
 מבריתא דאין מסידון
 וכו'. ג. שם בברייתא
 ד שם בברייתא ופרוש
 רמב"ם שם.

שערי תשובה

באר היטב

ה. מקיד. ובית הנכנסת שרי בכל ענין, וכן הפנהג, מגן אברהם: **ג. בלא סיד.** ודלא כאותן העושים האמה שחר, דזהו גם כן ציור, לבוש ושל"ה. ואותן התולין בגדי רקמה סביב הכתלים ישירו גם כן אמה, וכן בקשוטי הנשים שמקטשגות במלואן עברי ארבעון וגם גורמים הרבה רעות מעפ"ם מהמקנאים, עין של"ה: **ג. בחזקתה.** ואם ידוע ששעשה ביד ישראל באסור חוב לקלפו, מגן אברהם: **ד. סעודה.** אפלו בסעודת מצוה כמילה ותזונה, וכל שכן בשאר סעודות, ש"ז:

תשובת פרי הארץ והביאו גם כן ברכי יוסף בקצרה, וכבר הארכתי בזה סימן תקנא והבאתי שם דברי הפנן אברהם סימן תכסא שכתב בשם התוספות דגם שלא בזמנה מצוה, דקביעי וקמא הוא שהרי אסור להניחו ערל, וכן כתב בסימן רמט לענין סעודה בערב שבת, עין שם, ובפרוש דברי המ"א כ"ש: דערוכין עין ביד אפרים, ועין בבאר יעקב מה שכתב בזה, ועין בשו"ת מהר"ש הלוי סימן ב ובספר בני חיי מה שכתב על דבריו בזה:
 *אלא חז בירו וכו'. ועין באלה רבה שכתב, דלפי מה שכתוב בסימן א בשם לקוטי מהר"ל דבית נקרא חדר, אפשר דהכא צריך להניח סגי לכל חדר וחדר, עין שם, אך בשאלת ועב"ץ סימן קטט סוף כ"ב דבאמה על אמה פעם אחת סגי לכל חדר הבית אף על פי שיש לו חדרים רבים, וספק ולדבר מחזיק בוכסי הגר, עין שם, ומכל מקום כשהוספתי חדר נאה לשם מצות סכה הנחתי כנגד הפתח איזה טפחים בלתי מסיד בסיד לבן כדרך שעושים לכתלים על גבי הסיד ששחין אותו בו, ואפשר שאף בבונה בית מחדש סגי לשמניח מקום פנוי מבלי סידור לפי שמקומו נכר היטב וכדומה שכן פשט הפנהג להקל בכך ומכל שכן לחדר זה, והקלה בו עוד שלא להקפיד על מדת אמה דחמרא סגי וכמו שכתוב בשלחן ערוך אפלו דבר מועט דיו, עין שם, גם כהב דאפלו אינו בונה רק חדר אחי רק שיהא נאי לדידת כבוד צורך לשיר, עין שם, ועין בספר מגדים דמסכת דאמה על אמה הינו מרובע ולא ארוך וקשין, ועין שם מה שכתב כנגד הפתח משמע נכח הפתח, וכן משמע מהלבוש כדי שיהא בהכנסה בו, והצט עושים סמור לפתח כו', עין שם ובמשבצות ורב שכתב דאך דמלת נגד פרושו על הרב מול ונכת, מכל מקום לפעמים פרושו נגד כו', ולפי עניית דעתי לשון מקרא לחדר ולשון חכמים לחדר, וככל דוקא בלשו"ה ש"ס נגד הינו נכח, ובכפר דמסכת טעמא כדי שיראה מיד שנכנס בפתח, ויש מניחים פנוי למעלה מן הפתח בגבה ואי אינו נראה כלל לנכנס, ואפשר כדי שיתראה תמיד לפני בעל הבית היושב בפנים שעל הרב הוא יושב אצל הקיר אשר נכח פתח הבית, וצריך עיון, אך בדורות אלו יצאו להקל והקלו וחדרו והקלו עד שמכמעט נשכח מלב, ואין על מה להשען, וכן מקם ידעים כיצא כפונותינו הרבים יצאו מה שצאנו, ועין לעיל סימן תמנד סעיף ו' בהג"ה, וצריך עיון: * בחזקתה. עין באר היטב. ועין פרי מגדים שהנד בשיכרות בבית עובר כוכבים, אם מסיד בכל שנה לעצמו או תולה בגדי רקמה יש לומר שצריך לשיר, עין שם:

באור הלכה

משנה ברורה

א. שאין בונין לעולם וכו'. ובית הנכנסת ובית המדרש שרי בכל ענין הינו אף בסיד לחדר ובלא שירי אמה על אמה וכן אמה וכן אברהם ופרי מגדים:
ב. *וכן התקינו שהעורף שלחו וכו' וכשהאשה עושה וכו' וכשהתן גישה אשה וכו'. וצריך עיון שכל זה אין נוהגין כלל וחי אדם:
 משמע דאפלו על ידי שירי אמה על אמה אסור בזה. והנה המחבר העתיק לשון הרמב"ם, *אבל דעת הטור, דאפלו סדין בסיד ומצריין נמי מהני שירי אמה על אמה, וכן הפנהג: **ג. חז ביתו בטיט וסד בסיד ומשיר וכו'.** הינו, שאותו אמה יהיה בלא סיד רק בטיט לבד, והיכא שמערב חול בסיד נמי שרי *לע"י שירי אמה על אמה. *ויש מקליון על ידי חול, דסבירא להו דהיכא דיעוב חול שוב לא מקרי בשם סיד. והנה בזמננו לא נהגו לשיר, *ואפשר משום דסומכין על היש מקליון, ועל כל פנים תמוה, שהרי מלבנין הפתים בסיד לכו. ואפשר דדוקא במיני סיד הנקרא גופ"ש שהוא כלל ביתור אסור, מה שאין כן סיד שלנו, אך כל זה דחוק, וצריך עיון על מה פנהגין החר. והיכא שהוא טח בטיט לבד, *כללי עלמא אין צריך לשיר כלל: **ג. כנגד הפתח.** הינו, נכח הפתח, כדי שיראה מיד שיכנס בפתח. ויש שפניחים פנוי למעלה מן הפתח בגבה ואינו נראה לנכנס, ואפשר כדי שיתראה תמיד לפני בעל הבית היושב בפנים, שעל הרב הוא יושב אצל הקיר אשר נכח פתח הבית (שערי תשובה). ואותו השירי יהיה בלא סיד, ודלא כאותן העושים אמה שחור, דזהו גם כן ציור (לבוש). ויש מקומות *שעושים שחור וכותבין על זה זכר להרוב. *ואותן התולין בגדי רקמה סביב כל הכתלים ישירו גם כן אמה על אמה: **ד. בחזקתה.** דתלנין שנעשה ביד עכ"ם *ולקחה ישראל ממנו. *ואם ידוע שנעשה ביד ישראל באסור, חוב לקלף אמה על אמה. וכל זה כשהוא קנס, *אבל כשנפול, אפלו אם ידוע שפגעם הראשון היה ביד עכ"ם, מכל מקום כשהורו ובונה מחוב לשיר השעור:

ה. לעשות סעודה לאורחים. אפלו *סעודת מצוה כמילה ותזונה, וכן שכן שאר סעודות. ועין במור וקציעה דבסעודת שבת יום טוב *לא יחסר שום דבר: **ו. מחסר ממנו מעט.** כלומר, שאין נותן כל תכשילים הראויים לסעודה אלא מחסר מעט, *אפלו כסא דהרסנא, די בזה [מגן אברהם]: **ז. ומניח מקום פנוי.** דאי לא הכי *לא יהיה נכר *החסרון, אבל כשיניח פנוי ירגישו שהיה ראוי עוד תבשיל אלא שגחסר (ש"י). והנה הלבוש השמיט תנאי זה, *אפשר דסבירא לה דמחסר מעט לבדה סגי: **ח. שזוהגת בהם.** הינו

שער הגיזון

פרהסיא, אבל בתכשיטי נשים צריך לשיר גם כבשת יום טוב דלא מנכר השייר כלי האי נמור וקציעה: **יד. נקרא:** **טו.** והטור דלא נקט מקום פנוי, או דסבירא לה דבמחסר מעט לבדה סגי, כמו שמתרין האליה רבה לדעת הלבוש, או דסבירא לה כיון דמחסר כסא דהרסנא שהוא דבר הנרגיל במימם לבא לכל סעודה, ממילא ירגישו בזה ופן אנו מניחים לחז דברי הש"י. ודלא הטור הזכיר כסא דהרסנא עין שם: **טז.** הינו, שמינין שיש איזה דבר שאין זוכרו לתן בכל סעודה, אבל אם תכשיט אחר מה שרגילין בפקום הנהא בסעודה, או נכר שטרי, ששאי אחר כך לתן על השלחן ולסדר כל הקערות שיש לו בלי מקום פנוי (ש"י): **יז.** אליה רבה:

א. כסף משנה: **ב.** שם והעתיקו מהגן אברהם, והגריא גם כן משמע דכן דעתו בבאור הרמב"ם: **ג.** מגן אברהם והגריא וישאר אחרונים: **ד. ב"ח:** **ה.** מאמר מרדכי בשם תר"ן, עין שם שהגרסא, אין צריך לשיר: **ו. נשפת אדם:** **ז. ב"ח:** **ח.** אף דתי אדם מחמיר גם כן, מכל מקום נראה דאין לזמחות ביד המקליון, אחר שנאליה רבה הביא בשם האגדה סמן להמקליון שעושים שחור המקום ההוא: **ט. אחרונים:** **י. מגן אברהם:** **יא. בריהא:** **כ. ב.** ש"י ומוזר וקציעה, ואפלו בעשרות תנאים דהוא גם כן מצוה החמירו: **יג.** ואסורו נמי איכא אם מקומו נכר בשלחן שפני מקערה הראויה לתת שם, שאפלו בימי אבל אסור להראות שום דבר של

הלכות תשעה באב סימן תקס

לד. באר הגדה

ה מ'מרא דרב יצחק
ש. ו' משנה סוטה
ט. ז' מהא דמר
עוקבא גטין ז.
ח' משנה סוטה מט.
ט' מהא דרבנא ומר בר
רב אשי גטין ז.
י' משנה שם בסוטה.
כ' כדמפרש ר' יוחנן
דכריתא שם.

יהיה תכשיט שלם. ה'וכשחתהן נושא אשה, לוקח אפר מקלה ונותן בראשו במקום הנחת תפלין: הגה
ו'יש מקומות שנהגו ל'שבר כוס בשעת חמה או לשום מפה שורה או שאר דברי אבלות בראש החתן (כל בו). וכל אלו
הדברים כדי לזכור את ירושלים, שנאמר אם 'אשכחך ירושלים וגו' אם לא אעלה את ירושלים על
'ראש שמחתי: ג. וכן גזרו 'שלא לנגן בכלי שירי וכל מיני זמר וכל משמיעי קול של שיר לשמח
בהם: הגה ויש אומרים דוקא מ'י שרגיל בהם, כגון המלכים שעומדים ושוכבים בכלי שיר, 'אז בכית המשטה (טור). ואסור
לשמעם מפני החרבן. 'ו'ואפלו שיר כפה על היין אסורה, שנאמר בשירי לא ישתו יין. וכבר נהגו כל
ישראל לומר 'הדבר 'תשפחות או שיר של הודאות 'וזכרון חסדי הקדוש ברוך הוא על היין: הגה
וכן לצרף מצוה כגון בבית חתן וכלה, 'הכל שרי (תוספות וסמ"ג והגהות מיימוני): ד. 'וכן גזרו על עטרות חתנים
שלא להניח כלל, 'ושלא יניח החתן בראשו שום כליל, שנאמר, הסר המצנפת והרים העטרה. 'וכן
גזרו על עטרות הפלה 'אם היא של כסף, 'אבל של 'גדיל מתר לכלה. ודוקא לחתן וכלה,

שערי תשובה

שנהגו לשבר כוס בו. וכתב באלהי רבה בשם מלבי"ם יום טוב שנהגו השעם שמשבירן
מדרה כתיבת התנאים, ועין במשפחות שהוא כדי להכחיל ולזכור שאין השמחה במלואה
בזמן הזה. ועין באבן שהם סימן נא ד'יש לשבר תחת החפה כוס זכוכית דוקא, וכן נעצת
פעם לפהר"ט כתב שהוא רמז, עין שם. ומקור הדברים מביבות פרק אין עומדין. בהלולא
דמר ברה דרבנא דתבר וזמא חזרתא קמיה ואעצבו, וכתבו התוספות, מכאן נהגו לשבר
כוס ביום עין שם:

אנש לא יעשה זאת, ועל זה אמרו בניד עשאוני ככנור: ט. גדיף. כתב הש"י, דמה

באר היטב

ה. אשכחך. ויש מקומות שאומר המשמש הפסוק הזה והחתן אומר אחריו מלה
במלה, ט"ז: ו. שרגיף. ה"ב ח'ח ושל"ה הסכימו לסברא ראשונה דכל שאין
שירות ותשבחות או לשמח חתן וכלה אף כפה אסור אפלו בשפחות וימים טובים,
ונשים המזמרות כפה בעת מלאכתן יש למחות להם, ואם אינן שומעין מוטב
שיהיו שוגגין: ז. תשפחות. דהינו שירים שנתקנו על הסעודה כגון בשפת.
אבל פיוטים אחרים אסור, עין מגן אברהם, וכתב ט"ז בסעודות נהגו לשורר
קדיש דהינו יתגדל, וזה ודאי חטא גדול, דלא התירו אלא זכרון חסדי ה', וכל שכן
שיש עין גדול כמה שלוקחין ל'יצ"ן ונעושים שחוק בפסיקים או בחבות קדושות, אשרי

משנה ברוכה

מהר"ל, שלא כדיון הוא שמשוררין במשטה אורך כי ענייני וכהיא גונא
לשמחת מרעות, כי אז התורה חוגרת שק ואומרת, עשאוני בניד כמין זמר
וסנהרין קא, עין שם. אף בבית הנקנסת לרגלים מצוה לזמר ועל כן מסיק
המגן אברהם דלא שרי בשבת לזמר אלא אותן שירים שנתקנו על
הסעודה, אבל פיוטים אחרים אסור: בו. וזכרון חסדי הקדוש ברוך
הוא. ובאיזה סעודות נוהגים לשורר קדיש דהינו יתגדל, וזהו ודאי חטא
גדול, דלא התירו אלא זכרון חסדי ה', וכל שכן כמה שלוקחין על
הסעודה ל'יצ"ן אחד ונעושה שחוק בפסוקים או בתכחות קדושות, וזהו עון
פלילי ט"ז: טו. הכל שרי. פרוש, כי כפה ובין בכלי ועל היין, רק
שלא יהא כה נבול מין 'אין לשמח ביותר:

ד יו. אם היא של כסף. הוא הדין של מרגליות ואבנים טובות,
יש לומר כל שכן דאסור. ואימתי נקראת כלה, יש
לומר, כל שבעת ימי המשטה בחתולה וכן כתב ים של שלמה פרק
קמא דגישין דף ז', גם לילה שלפני החפה. ואם כן אותן המניחין
בראש כלה תכשיטין בראש שקורין בינ"א וכדומה, צריך עיון ופרי
מגדים: יח. אבל של גדיף מתר לכ"ה. כדי שלא לנהלה. ועין
בבית יוסף דמסתפק לדעת הרמב"ם אם היה עקרה של גדיל
וקבועים משפחות של כסף וזהב אם שרי, 'וכהיהם אין משגיחין
בזה העולם ומקלין בזה, וכתב האליה רבה דסומכין על דעת הרמב"ן
דסובר דעקר של גדיל שרי אף שיש בו כסף וזהב. והעושים הינומא

אם יש לה הרבה מיני תכשיטין לא תשים כלם עליה בבת אחת, רק
בכל פעם תשיר אחת לזכור החרבן. ונשים המתקשטות במלוי 'גורמין
לבר זה רעות רבות מאמות העולם המתקנאים בהם: טו. לשבר כוס
בשעת חמה. וזה היא גם כן 'השעם של שביבת כלי בשעת קביתת
התנאים. ויראה לשבר תחת החפה כוס שלם, ואין בו משום בל תשחית
כיון שעושים כן לרמו מוסר למען יתנו לב: י. ראש שמחתי. אמרין
בשבת דף סב, דתענגו דאית בה שמחה אסור ודלית בה שמחה שרי
[מגן אברהם]:

ג יא. שלא לנגן בכלי שיר. הינו, דבכלי אסור אפלו שלא על היין לדעה
זו: יב. או בבית המשטה. רוצה לומר, לפי שהוא על היין
אסור בזה, 'ואפלו למי שאינו רגיל בזה. ודע, דאפלו כפה 'אסור על
היין לכלי עלמא, ועל כן יש למחות באותן שיושבין 'לאכל סעודתן
ובחזין עומדים ומנגנים, וככל יום עושין כן, וזהו ודאי אסור גמור (פרי
מגדים): יג. ואפלו שיר כפה על היין אסור. ויב' פסק דאפלו בלא
יין גם כן אסור, דאמרין בגמרא, דוקא זמרא של מושכי הספינות או
מושכי הבקרים שרי, שאינו אלא לזרום במלאכתם, אבל דבראי אסור
שהוא לשחוק בעלמא 'ועל כן נשים המזמרות כפה 'בעת מלאכתן יש
למחות להן, ואם אינן שומעות, מוטב שיהיו שוגגין. אכן בבית חרשת
המעשה 'שיש שם גם כן אנשים, ואלו מזמרות ואלו עונין אחריהן, הוא
כאש בנערת ומצוה רבה לבטלם: יד. דברי תשפחות. כתב בלקט

שער היצוין

לחיות, שנה מוליד למינוק טבע רע, ובלאו הכי ימיא אסורא בשירי ענבים ודבר נבלות,
דקא מנרי יצר הרע בנפשה, ושומר נפשו ירחק מזה ויזהר לבני ביתו על זה ונאמרי מרדכי:
כו. סוטה מח: כז. מגן אברהם: ד. כח. ועין בש"י שמרין קצת מנהיגים, שלא אסור
תור' אלא אם נעשית תחלה לשם נהלה, מה שאין כן מנהיגו שלוקחין מכלי קודש בבית
הנקנסת ומכסים בו כהלה, ואין להקשות האיד מטר להשמש בכלי קודש, ש' לומר דגם זה
מצוה גדולה של הנקנסת כלה, וצריך עיון, עד כאן לשון הש"י. ועין סימן קנד סעיף י' ובמשנה
ברורה שם סעיף קטן מב, שם משמע כל זמן שלא התנו בהדיא אין להקל בזה, ולכן לא
העמקתי עצה זו בפנים:

יח. אחרונים. ורודע מה שאמר יעקב לבניו לפה תתרא וכפרוש רש"י שם: יט. אליה רבה:
כ. פרי מגדים. ועין שם שבתנאים ראו לוקח קרנה שבונה, ועין שם שהארץ בעינים אלו:
כא. אחרונים: כב. גמרא: כג. ורודע לומר, על היין. אמנם לפי מה שכתב במסכת גטין
בהגות רפ"א שבמרכיבי בשם מ"י דדוקא במשטה בלא אכילה הוא דאסור שכן דרך ענבים,
אבל במשטה של אכילה מותר, אפשר דאין למחות בהם אף על גב דרגילי בזה: כד. אחרונים:
כה. ואם מפורט כדי לישן התינוק שפיר דמי, וגם הלא מדברי שלחן ערוך משמע דאינו
אסור כפה אלא על היין. הלכך אין לרקוד על כן, ואכן אם יש אנשים אחרים בבית יש לתור
משום קול באשה ערוה. ומיהו כבר הזכיר השל"ה ושא"י ספר מוסר שלא לזמר שירי ענבים

הַלְכוּת תְּשַׁעָה בְּאָב סִמְן תַּקֵּם תַּקְסָא

באר הגולה לז:

"לְאַבְל בְּשַׁעַר כָּל אַנְשִׁים וְנָשִׁים לֹא גִזְרוּ: ה. מֵאֲסוּר לְאָדָם שְׂמִילָא פִּיּוּ שְׁחֹק בְּעוֹלָם הֵנָּה:

תַּקְסָא דִּין הַרְוָאָה עָרֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם וְהַמְקֻדָּשׁ בְּחַרְבְּנָן. וכו' ה' סְעִיפִים:

א. *הַרְוָאָה עָרֵי יְהוּדָה*⁶ בְּחַרְבְּנָן אֹמַר עָרֵי קְדֻשָׁף הָיוּ מְדַבְּרֵי וְקוֹרַע (וְאֵינוּ חֵיב לְקַרַע אֲלָא כְּשִׁמְגִיעַ סְמוּךְ לָהֶם כְּמוֹ מִן הַצּוֹפִים לִירוּשָׁלַיִם) (בית יוסף):
ב. *הַרְוָאָה יְרוּשָׁלַיִם בְּחַרְבְּנָה אֹמַר*, (ע' צִיּוֹן הֵיחָה מְדַבְּרֵי מְדַבְּרֵי שְׂמִימָה וְקוֹרַע, וְכַשְׁרְוָאָה *בית המקדש אומר, בית קדשנו ותפארתנו אשר הולךף אבותינו היה לשפרת אש וכל מחמדנו היה לחרבה, וקורע. וימהיכן חייב לקרע, מן ה' הצופים, ואחר כך כפי שיראה המקדש קורע לקרע אחר, ויכול קריעה טפה. ויבא פא דרף המדבר שאז רואה המקדש תחלה, קורע על המקדש טפה, ואחר כך כשיראה ירושלים מוסיף על קרע ראשון כל שהוא: ג. *אם קרע על אחת מערי יהודה ואינו חוזר וקורע כשיראה שאר ערי יהודה, חוץ מירושלים שחוזר וקורע עליה קרע אחר בפני עצמו. ואם קרע על ירושלים תחלה, אין צריך לקרע על שאר ערי יהודה: ד. יכל הקרעים האלו כידו ומעמדו, וקורע כל כסתו שעליו עד שגלה את לבו, ואינו ממתנה קרעים אלו לעולם, אבל ראשי ללשלו וללללו ולקטן ולתפורן כמין סלמות: ה. ה' היה הולף ובא לירושלים הולף ובא, תוף שלשים יום אינו קורע קרע אחר, ואם לאחר שלשים יום חוזר וקורע (והוא הדין בערי יהודה ובמקדש): * צריך לומר ציון מדבר היתה ירושלים שמנה.

ל רמב"ן בתורה האדם בשם רבנו קט מלא דגשין ז. מ מיקרא דרבי יומן משום ר' שמעון בן יוחאי ברכות לא.

א מימרא דרבי אלעזר מודע קטן כו. ב ברייתא שם.
 (* פרוש, דלא חשיב ראיה מרחוק מקום אלא משהגיע לצופים חשיבא ראיה בית ירושלים.)

ג ברין מי שפת לו מת אחר מת. ד הרמב"ם לפ פרושו שם כפומרא הא דקטע במקדש וכו'. ה הן דקקק ראשי שם והרב המגיד בסוף הלכות ענינת בשם הרמב"ן. ו הרמב"ם שם מבריתא דאלו קרעים שאין מתאחים וכו' שם כפומרא מודע קטן כו. ז ברייתא שם. ח ירושלמי בפרק ט דבבבכות והביאו הרא"ש פרק ב בדמוצי קטן וכן כתב הרמב"ם.

בית יוסף

שַׁעְרֵי תְּשׁוּבָה

הַרְוָאָה עָרֵי יְהוּדָה כו'. וכתב בריי יוסף בשם מ"ה בעל חסד לאברהם שכתב, נהגו העולם שלא לקרע על חברון טובים שמעתי בשם גדולים לפי שחברון מער מקלט שנתנו ולא מערי יהודה מקרא, וכתב בגליון בר ברמה הרב הגדול בדורו מוה"ר אברהם יצחקי ז"ל שדברים חלופים הם, עד כאן לשונו, ואף אלא אימא דאין לסמוך על זה, עד כאן לשונו: * היה הולף מת. וכתב הרמב"ן סימן תרמו, הרי בירושלים ועברו עליו שלשים יום שלא ראה בית המקדש חייב לקרע, אף לא וחירו בנה, עץ שם, והכריז יוסף כתב גם כן שלא נהגו כך. ועין ברוב"ז סימן תרצא שכתב שפתח להתקרב אל פתחי בית המקדש ולכנס לעזרות אשר סביב בית המקדש, ועין בספר ורך הקדש למתביא ז"ל:

תפירה מןשרת: ה. **ירושלמים**, נראה ל' הרוואה ירושלים תוף שלשים יום אף על אפלו הגדיל אין צריך לקרוע, דבקטנותו פטור וכשהגדיל אין צריך לקרוע דהא ראה אותן תוף שלשים יום, מן אברהם:

מִשְׁנֵה בְּרִייהָ

ז. מן הצופים, פרוש, דלא חשיב ראיה מרחוק מקום, אלא משהגיע לצופים, דהוא מקום סמוך לירושלים חשיב ראיה, כן כתב בית יוסף. אבל כמה פוסקים כתבו, מצופים היו פרושו, ל: מקום סביב לירושלים שיכולין לראות משם, עוד כתבו, דמשהגיע לצופים צריך לקרע אף על פי שעדין לא ראה אותה. כתב האליה רבה, כל שקרע וראה קצת אף שלא ראה בטוב, כשיגיע אין צריך לקרע עוד, הא לכתחלה יש לו להמתין עד שיגיע למקום צופים: ח. **קרע אחר**, ויחזיק שלש אצבעות: ט. **כף שהוא**, ואין צריך טפה, משום דעקר מצות קריעה לצא בפעם ראשונה שהיא מן המקדש, שקדשתה יותר מירושלים ונקללת בתוכה: י. **אינו חוזר וקורע כשיראה וכו'**, דכלהו תשובות כאתה, "ומכל מקום צריך להוסיף על הקרע כל שהוא: יא. **אין צריך לקרע על שאר ערי יהודה**, הינו, אפלו תוספת קרע בעלמא, גם כן אין צריך:

ד יב. בנדו, ולא בכלי: יג. **את לבו**, ולכן קרע מצד שמאל, כי הלב בשמאל: יד. **מאתה**, הינו תפירה מבפנים ואחרת עליה מבחוץ [טור]. ורש"י פרש, תפירה היתה: טו. **לשפוף**, למתן נפטר ופרח פרק ו: ז. **מזלמות**, תפירות שאינן מישרות:

ה יו. היה הולף ובא וכו', והרואה ירושלים תוף שלשים יום, אף על פי שלא קרע, כגון שדר בתוכו, "אין צריך לקרע על ערי יהודה, אם לא שיצא משם ובא לערי יהודה לאחר שלשים. ומי שגולד בירושלים, אפלו הגדיל אין צריך לקרוע דבקטנותו פטור, וכשהגדיל אין צריך לקרוע דהא ראה אותן תוף שלשים יום:

מִשְׁנֵה בְּרִייהָ כו'. וכתב בריי יוסף בשם מ"ה בעל חסד לאברהם שכתב, נהגו העולם שלא לקרע על חברון טובים שמעתי בשם גדולים לפי שחברון מער מקלט שנתנו ולא מערי יהודה מקרא, וכתב בגליון בר ברמה הרב הגדול בדורו מוה"ר אברהם יצחקי ז"ל שדברים חלופים הם, עד כאן לשונו, ואף אלא אימא דאין לסמוך על זה, עד כאן לשונו: * היה הולף מת. וכתב הרמב"ן סימן תרמו, הרי בירושלים ועברו עליו שלשים יום שלא ראה בית המקדש חייב לקרע, אף לא וחירו בנה, עץ שם, והכריז יוסף כתב גם כן שלא נהגו כך. ועין ברוב"ז סימן תרצא שכתב שפתח להתקרב אל פתחי בית המקדש ולכנס לעזרות אשר סביב בית המקדש, ועין בספר ורך הקדש למתביא ז"ל:

תפירה מןשרת: ה. **ירושלמים**, נראה ל' הרוואה ירושלים תוף שלשים יום אף על אפלו הגדיל אין צריך לקרוע, דבקטנותו פטור וכשהגדיל אין צריך לקרוע דהא ראה אותן תוף שלשים יום, מן אברהם:

א. א. בית: ב. בית יוסף ובי"ח ושאר אחרונים: ג. פתחי עולם בשם כפתור ופרח: ד. תוספות ותוספות יום טוב בשם רש"י: ה. הנחות ר' יצחקא איגרי: ו. שם: ז. מן אברהם: ח. מן אברהם: ט. פרי מגדים: י. מן אברהם: יא. שפורה.

שַׁעַר הַצִּיּוֹן

א. א. בית: ב. בית יוסף ובי"ח ושאר אחרונים: ג. פתחי עולם בשם כפתור ופרח: ד. תוספות ותוספות יום טוב בשם רש"י: ה. הנחות ר' יצחקא איגרי: ו. שם: ז. מן אברהם: ח. מן אברהם: ט. פרי מגדים: י. מן אברהם: יא. שפורה.

לוח עמוד היומי: ום ה' ז' סיון תשעו * יום ו' כ' סיון תשפא * שב"כ כט אייר תשפז * יום א' ד אייר תשצא * יום ב' י' ניסן תשצו * יום ג' טו אדר ב תתא

פרשת וירא א"ו

ספר הוזהר

(דף קד ע"ב)

תרמ

חזרה לתוכן העניינים

פרשת וירא א"ו

ספר הוזהר

(דף קד ע"ב)

תרי

עוד פותחת ואומרת אולי יש שם שלשים, אולי יש ביניהם צדיקים שהשיגו שלשים מעלות הרמוזים בפסוק (חוקלא א) ויהי בשלשים שנה והם פלולים בשלשים ושתים נתיבות שהם עשרים ושתים אותיות ועשר ספירות לפעמים הם פלולים לשמונה.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם עשרים, שמה יגדלו בנים לתלמוד תורה ויש להם שכר לעשרת הדברות שתי פעמים בכל יום, ואמר רבי יצחק כל המגדל בנו לתלמוד תורה ומוליכו לבית רבו בבקר ובערב מעלה עליו הכתוב כאלו קים (עלי) התורה שתי פעמים בכל יום. מה כתיב ויאמר לא אשחית בעבור העשרים.

עוד פותחת ואומרת אולי ימצאון שם

עשרה. אומרת רבוננו של עולם שמה היו מאותם העשרה הראשונים של בית הכנסת שנוטל שכר כנגד פלם שבאים אחריהם, מה כתיב (כח) ויאמר לא אשחית בעבור העשרה.

כל זה יש לנשמת הצדיק לומר על הרשעים, ביון שלא נמצא בידם כלום, מה כתיב וילך יי כאשר פלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו. מהו למקומו. למקום מעלתו הודועה.

אמר רבי מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב ולא יכנסו לגיהנם, דכתיב, (תהלים לה) ואני בחלותם לבושי שק וגו'. ואמר רבי אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו הקדוש ברוך הוא לתרה מן העולם בשהיה עובר

תרגום לשון הוזהר

כל זה יש לנשמת הצדיק לומר על הרשעים. ביון שלא נמצא בידם כלום, מה כתוב וילך ה' כאשר פלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקומו. מהו למקומו? למקום מעלתו הודועה.

אמר רבי, מצוה לו לאדם להתפלל על הרשעים כדי שיחזרו למוטב ולא יכנסו לגיהנם, שכתב (תהלים לה) ואני בחלותם לבושי שק וגו'. ואמר רבי, אסור לו לאדם להתפלל על הרשעים שיסתלקו מן העולם, שאלמלא סלקו הקדוש ברוך הוא לתרה מן העולם כשהיה עובר עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו לעולם, ושבטי ישראל לא היה, והמלך דוד ומלך המשיח, והתורה לא נתנה, וכל אותם הצדיקים והחסידים והנביאים לא היו בעולם. אמר רבי יהודה, ביון שרואה הקדוש ברוך הוא שלא נמצא ברשעים כלום מכל אותם הענינים, מה כתוב ויבאו שני המלאכים סדמה וגו'. עד כאן מדרש הנעלם

עבודה זרה, לא בא אברהם אבינו לעולם, ושבטי ישראל לא היה, והמלך דוד ומלך המשיח, והתורה לא נתנה, וכל אותם הצדיקים והחסידים והנביאים לא היו בעולם. אמר רבי יהודה, ביון שרואה הקדוש ברוך הוא שלא נמצא ברשעים כלום מכל אותם הענינים, מה כתיב ויבאו שני המלאכים סדמה וגו'. (עד כאן מדרש הנעלם: דף קד ע"ב)

זה

אנךה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה. למאן קאמר. אי תימא לאנון מלאכין. מאן חמא מליל עם דא ופקיד לדא. אלא לאברהם קאמר דברשותיה קיימין אנון אתרי. דבר אחר לאנון מלאכין. מה דאתמר לאברהם מה טעמא עשו. עשה מיכעני ליה. מאי עשו. (אלא) דא אברהם ושכינתא דלא אעדי מנייה. (דבר אחר) עשו מה דאתמר

זהר:

אנךה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה. למי אמר? אם תאמר לאותם המלאכים - מי ראה מדבר עם זה ומצוה את זה? אלא לאברהם אמר, שברשותו עומדים המקומות הללו. דבר אחר - לאותם מלאכים. מה שנאמר לאברהם, מה הטעם עשו? היה צריך לכתב עשה. מה זה עשו? (אלא) זה אברהם ושכינה שלא וזה מפינו. (דבר אחר) עשו - מה שנאמר למלאכים, משום שהיו זוממים לשם, והיו נמצאים לעשות דין, ועל זה עשו.

דבר אחר עשו - (לעשות) כתרוממו עבדו. וכי לא

תרגום לשון הוזהר

היה יודע הקדוש ברוך הוא שהוא אמר אנךה נא ואראה, והרי הכל גלוי לפניו? אלא אנךה נא מדרגת הרחמים לדרגת הדין, והינו (יש) ירידה. ואראה - ראיה זו להשגיח עליהם באיזה דין ודין אותם.

מצאנו ראיה לטוב ומצאנו ראיה לרע. ראיה לטוב - שכתוב (שמות ב) וירא אלהים את בני ישראל לרע. ראיה לרע - שכתוב אנךה נא ואראה (ג) מצאנו ירידה לטוב ומצאנו ירידה לרע. לטוב - שכתוב (שם) וירד ה' על הר סיני. (במדבר יא) וירדתי וברתי עמך שם. ירידה לביש אנךה נא בגיז' לאשקחא עליהו כדינא, ועל דא אמר קדשא ברוך הוא המכסה אני מאברהם:

פרשת וירא אליו ספר הזוהר

תרי"א (דף קה ע"ב)

פרשת וירא אליו ספר הזוהר

תרי"ב (דף קה ע"ב)

פרשת וירא אליו ספר הזוהר

וְאֶבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָדוֹל וְעֲצוּם. מֵאֵי טַעְמָא בְּרַכָּה דָּא הִכָּא. אֲלֵא בְּגִין לְאֻדְעָא דְאֶפִּילוּ בִּשְׁעֵתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל עֲלָמָא לֹא אֲשַׁתְּפִי. דְּהָא יְתִיב בְּדִינָא עַל דָּא (ר"א ל"ג ו'י"ב) וּבִרְחֻמֵּי עַל דָּא וְכֵלְא בְּרַגְעָא חֲדָא וּבִשְׁעֵתָא חֲדָא.

אָמַר רבי יהודה והא כתיב, (תהלים סט) ואני תפלתי לך יי עת רצון. זמנין דאיהו עת רצון וזמנין דלאו איהו עת רצון. זמנין דשמע וזמנין דלא שמע. זמנין דאשתכח וזמנין דלא אשתכח דכתיב, (ישעיה נח) דרשו יי בהמצאו קראוהו כהיתו קרוב.

אָמַר רבי אלעזר פאן ליחיד פאן לצבור. פאן לאתר חד וכאן לכולי עלמא. בגיני כף בריף ליה לאברהם דאיהו שקיל ככל עלמא דכתיב,

תרגום לשון הוהר

וְאֶבְרָהָם הָיוּ יְהִיָּה לְגוֹי גָדוֹל וְעֲצוּם. מַה הַטַּעַם הַבְּרָכָה הַזֹּאת כֵּן? כֵּן? אֲלֵא כִּי לְהוֹדִיעַ שֶׁאֶפִּילוּ בִּשְׁעֵת הַהַקְדוּשָׁה בְּרִיף הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל הָעוֹלָם, לֹא מִשְׁתַּנְּהוּ. שְׁהָרִי יוֹשֵׁב בְּדִין עַל זֶה וְרִ"א יוֹשֵׁב וּבִרְחֻמִּים עַל זֶה, וְהַכֵּל בְּרַגַּע אֶחָד וּבִשְׁעֵת אַחַת.

אָמַר רבי יהודה, וְהָרִי כְּתוּב (תהלים סט) ואני תפלתי לך ה' עת רצון. לפעמים שהוא עת רצון, ולפעמים שאינו עת רצון. לפעמים ששומע, ולפעמים שלא שומע. לפעמים שגמצא, ולפעמים שלא נמצא, שכתוב (ישעיה נח) דרשו ה' בהמצאו קראוהו כהיתו קרוב.

אָמַר רבי אלעזר, פאן ליחיד, פאן לצבור. פאן למקום אחד, וכאן לכל העולם. משום כף בריף את אברהם, שהוא שקיל ככל העולם, שכתוב (בראשית ב) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם,

אֶבְרָהָם דְּכֵתִיב (בראשית י"ח) הָיוּ יְהִיָּה בְּגִימְטְרִיָּא תְּלַתִּין.

אָמַר ליה רבי שמעון בְּמִטּוּ מִינְהּ, זִיל קַמֵּיהָ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְאִימָא לִיה, בְּרִי יוֹחָאֵי שְׂכִיחַ בְּאַרְעָא. אֲזַל הוּא מְלֹאכָא קַמֵּיהָ דְקִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְאָמַר לִיה, מְאִירָה דְעֲלָמָא גְּלִי קַמְךָ מַה דְאָמַר לִי בְּרִי יוֹחָאֵי. אָמַר לִיה קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא זִיל אֲתַרְבִּיהָ לְעֲלָמָא וְלֹא תִשְׁגַּח בְּכַר יוֹחָאֵי.

כֵּד אֲתָא חֲזוּיָה רבי שמעון לְמַלְאכָא אָמַר לִיה אֵי לֹא תִיזִיל, גּוֹזְרָנָא עֲלֵךְ דְּלֹא תִיעוּל לְשִׁמְיָא וְתַהוּי בְּאֲתַר עֲזָא וְעֲזָאֵל וְכַד תִּיעוּל קַמֵּיהָ קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אִימָא לִיה אֵי לִית תְּלַתִּין וְכַאֲרֵי בְּעֲלָמָא לִיהוּן עֲשָׂרִין דְּהֵכִי כְּתִיב לֹא אֲעֲשֶׂה בְּעֶבֶר הָעֲשָׂרִים וְאֵי לִית עֲשָׂרִים לִיהוּן עֲשָׂרָה דְּהֵכִי כְּתִיב לֹא אֲשַׁחִית בְּעֶבֶר הָעֲשָׂרָה וְאֵי לִית

תרגום לשון הוהר

בְּעֶבֶר הָעֲשָׂרָה, וְאִם אֵין עֲשָׂרָה – שִׁיְהוּ שְׁנַיִם, שְׁהֵם אֲנִי וּבְנֵי, שְׂכָךְ כְּתוּב: (דברים י"ט) עַל פִּי שְׁנַיִם שְׁנֵי עֲדִים יָקוּם דָּבָר, וְאֵין דָּבָר אֲלֵא עוֹלָם, שְׂכָתוּב (תהלים ל"ב) כְּדָבָר ה' שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וְאִם אֵין שְׁנַיִם – הָרִי יֵשׁ אַחַד, וְאֵין הוּא, שְׂכָתוּב (משלי י

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יֵצֵא קוֹל מִשְׁמַיִם וְאָמַר: אֲשֶׁרִי חִלַּקְךָ רַבִּי שְׁמֵעוּן, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרִיף הוּא גּוֹזֵר לְמַעַלְהָ – וְאֲתָהּ מְבַטֵּל לְמַשָּׁה. בּוֹדָאֵי עֲלִיד נְאֻמַּר (שם קמ"ח) רַצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה: ע"כ מִהַהֲשַׁמְטוֹת.

פִּתַּח וְאָמַר, (שמואל ב כ"ג) מִן הַשְּׁלֵשִׁים [הַכִּי] נִכְבְּד וְאֵל הַשְּׁלֵשָׁה לֹא בָא וְגו'. מִן הַשְּׁלֵשִׁים [הַכִּי] נִכְבְּד – אֵלוֹ הֵם לְשִׁלְשִׁים צִדִּיקִים שְׁמֹמִין הַקְדוּשׁ

חזרה לתוכן העניינים

פרשת וירא אליו	ספר הזוהר	(דף קה ע"ב)	תריג	פרשת וירא אליו	ספר הזוהר	(דף קו ע"א)	תריד
----------------	-----------	-------------	------	----------------	-----------	-------------	------

וְאֵל הַשְּׁלֶשָׁה לֹא בָא. דְּלֹא שְׂקִיל לְתַלְמָא אַחֲרֵינוּן דְּעִלְמָא קָאִים עֲלֵיהוּ. וְאֵל הַשְּׁלֶשָׁה לֹא בָא. לְמַהוּ בְּמַנְיָנָא כַּחַד מַנְיֵיהוּ. בְּאֲנוּן תְּלַתִּין זַפְאִין זְכָה לְמִיעַל בַּחוּשְׁבָּנָא, אֲבָל וְאֵל הַשְּׁלֶשָׁה לֹא בָא, דְּלֹא זְכָה לְאַחַתְבְּרָא כְּהוּ וְלְמַהוּ עֵמַהוּן בַּחוּלְקָא קְדָא. יְהִי"ה, כְּמַה דְּתַנְיִן תְּלַתִּין הָוָה. וּבְגִין כֶּף קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרַבִּינָא בְּאֲנוּן תְּלַתִּין צְדִיקִים.

תָּא חֲזִי, אֲמַר לִיהַּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה, דְּהָא סְלִיקַת קַדְמִי מַה דְּאֲנוּן עֲבָדִין לְכָל עִלְמָא, דְּכָל עִלְמָא מַנְעִי רְגְלֵיהוּ דְּלֹא לְמִיעַל בַּסְדוּם וְעַמּוּרָה דְּכַתִּיב, (אִיוב כח) פָּרֵץ נַחַל מַעַם גָּר הַגּוֹשְׁפָחִים מִנִּי רֶגֶל דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ. פָּרֵץ נַחַל מַעַם גָּר, פִּרְצָה הָוָה פִּרְיִין

נַחַל לְאֲנוּן בְּנֵי עִלְמָא דְּעֵאלוּ לְתַמְּן. דְּכַלְהוּ דְּחַמְאָן לְמֵאן דְּהוּוּ יְהֵבִי לְמִיכַל וְלְמַשְׁתִּי לְכַר נֶשׁ אַחֲרָא, שְׂדֵינִין לִיהַּ (בְּנִיקָבִי דְּנִקְרִי) בְּעוּמְקָא דְּנַהֲרָא, וְאִיהוּ דְּנִטְלִיל לִיהַּ הִכִּי נְמִי. וְעַל דָּא כַּלְהוּ בְּנֵי עִלְמָא הוּוּ נִשְׁפָּחִים מִנִּי רֶגֶל. דְּמַנְעִי רְגְלֵיהוּ דְּלֹא לְמִיעַל תַּמְּן. וּמֵאן דְּעֵאל, דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ, דְּהוּוּ דְּלִי גּוּפָא בְּכַפְנָא לֹא הוּוּ יְהֵבִי לִיהַּ לְמִיכַל וְלְמַשְׁתִּי וְאִשְׁתַּנִּי דִּיּוֹקְנִינָא מִשְׁאָר בְּנֵי עִלְמָא, דְּכַתִּיב דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ, נְעוּ. כְּתִיב הִכָּא נְעוּ. וְכַתִּיב הַתָּם (מְשִׁלִּי ה) נְעוּ מַעְגְלוֹתֶיהָ. הִכִּי נְמִי הוּוּ סְטָאן מַעְגְלִין וְאַרְחִין דְּלֹא לְמִיעַל תַּמְּן. וְאַפִּילוּ עוֹפִי שְׂמִיָּא הוּוּ מַנְעִי (דף קו ע"א) לְמִיעַל תַּמְּן דְּכַתִּיב, (אִיוב כח) נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט וְגו'. וּבְגִינֵי כֶּף פְּלִי

פָּרֵץ נַחַל מַעַם גָּר הַגּוֹשְׁפָחִים מִנִּי רֶגֶל דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ. פָּרֵץ נַחַל מַעַם גָּר - פִּרְצָה הָיָה פּוֹרֵץ הַנַּחַל לְאוֹתָם בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁנִּכְבְּסוּ לָשֶׁם. שְׂכָל מִי שֶׁרָאָה אֹת מִי שֶׁהָיָה נוֹתֵן לְאֲכָל וּלְשִׁתּוֹת לְאֹדָם אַחַר, זוֹרְקִים אוֹתוֹ לְעִמְקַת הַנֶּהָר וּבְנִיקְבֵי הַנְּקִיחוֹת, וּמִי שֶׁלּוֹקַח אוֹתוֹ גַּם כֵּן.

וְעַל זֶה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הָיוּ נִשְׁפָּחִים מִנִּי רֶגֶל, שְׂמוֹנְעִים רְגְלֵיהֶם שְׂאֵל לְהַכְנִס לָשֶׁם. וּמִי שֶׁנִּכְבְּסוּ - דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ נְעוּ, שְׁהִי מוֹדְלָדִים אֶת הַגּוֹף בְּרַעֲב וְלֹא הָיָה נוֹתֵנִים לוֹ לְאֲכָל וּלְשִׁתּוֹת, וּמִשְׁתַּנֵּה דִיּוֹקְנוּ מִשְׁאָר בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׂפָחוּב דְּלוּ מֵאֲנוּשׁ, נְעוּ. כְּתוּב כֹּאן נְעוּ, וְכַתוּב שֶׁם (מְשִׁלִּי ה) נְעוּ מַעְגְלוֹתֶיהָ. כֶּף גַּם הָיָה סוֹטִים מַעְגְלִים וְדָרְכִים כְּדִי לֹא לְהַכְנִס לָשֶׁם, וְאַפִּילוּ עוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם הָיוּ מְנוּעִים מִלְּהַכְנִס לָשֶׁם, שְׂפָחוּב (אִיוב כח) נְתִיב לֹא

תרגום לשון הזוהר

עִלְמָא הוּוּ צְוּוּחִין עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּרָה וְעַל כְּלָהוּ כְּגוֹנוּנָא קְדָא הוּוּ.

זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה. אֲמַר לִיהַּ אַבְרָהָם. אֲמַאי. אֲמַר לִיהַּ וְחַטָּאתָם כִּי כְבֹדָה מְאֹד. בְּגִינֵי כֶּף אַרְדָּה נָא וְאַרְאֶה, הַכְּצַעֲקַתָּה. הַכְּצַעֲקַתָּם מִיבְעֵי לִיהַּ, דְּהָא כְּתִיב זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה וַתְּרִי קְרַתִּי הוּוּ, אֲמַאי הַכְּצַעֲקַתָּה. אֵלָּא הָא אוּקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, בְּסִטְרָא דְּתוּמֵי קְלָא דְּבְרָדָא סְלַקִּין קוּטְרִי כְּלָהוּ בְּכַתְפָא מַתְּכַנְשֵׁי בַּחַד טִיף וְצֵאלִין בְּגוּ נּוֹקְבֵי דְּתַהוּמָא רַבָּא, אַחְעַבִּידוּ חֲמֵשׁ בַּחַד. חַד אִיהוּ כַּד (עֲלִילוֹ קִלְיוֹ) אִיבָא צְלִילִין קְלִין דְּכַלְהוּ אַתְּעַבִּידוּ חַד. קְלָא דְּסְלִיק מִתַּתָּא עֵאל בִּינְיֵיהוּ וְאַתְּמַשְׁכָּא בַּחַד. וְהָוָא קְלָא סְלָקָא וְנַחַתָּא תְּכַעַא

תרגום לשון הזוהר

יָדְעוּ עֵיט וְגו'. וְלִכְּן כָּל הָעוֹלָם הָיוּ צְוּוּחִים עַל סְדוּם וְעַל עַמּוּרָה וְעַל כָּל הַקְּרִיּוֹת, שְׂכָלְם כְּמוֹ גּוֹן אֶחָד הָיוּ.

זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה כִּי רַבָּה. אֲמַר לוֹ אַבְרָהָם, לְמַה? אֲמַר לוֹ, וְחַטָּאתָם כִּי כְבֹדָה מְאֹד. מִשּׁוּם כֶּף אַרְדָּה נָא וְאַרְאֶה הַכְּצַעֲקַתָּה. הִנֵּה צְרִיף לְכַתֵּב הַכְּצַעֲקַתָּם, שְׁהָרִי כְּתוּב זַעֲקַת סְדוּם וְעַמּוּרָה, וְשִׁמְתִי עֲרִים הָיוּ, אִזְ לְמַה הַכְּצַעֲקַתָּה? אֵלָּא הָרִי פְּרִשְׁתוּהָ.

בָּא רָאָה, בְּצַד שְׂמַתַּחַת אֲבָן הַבְּרָד עוֹלִים עֲשִׂינִים בְּכַתְּף, מִתְּכַנְסִים בְּסַפְּהָ אַחַת וּנְכַנְסִים לְתוֹךְ נִקְבֵי תַּהוֹם רַבָּה וְנִעְשִׂים חֲמִשָּׁה בְּאַחַד. אֶחָד הוּא כְּאֲשֶׁר (הַקְּוִלוֹת צְלוּלִים) יֵשׁ קוֹלוֹת צְלוּלִים שְׂכָלְם נִעְשִׂים אֶחָד. הַקּוֹל שְׁעוֹלָה מִלְּמַשָּׁה נִכְבְּסוּ בִּינְיָהֶם וְנִמְשָׁכִים כְּאַחַד. וְאוֹתוֹ הַקּוֹל עוֹלָה וְיוֹרֵד וְתוֹבַע

דִּינָא לְאַתְּמַשְׁכָּא לְתַתָּא. כַּד הָאִי קְלָא סְלָקָא לְמַתְּכַע דִּינָא כְּדִין אַתְּגְלִי לְאַשְׁנַחָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִינָא.

אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַכְּצַעֲקַתָּה. מֵאן הַכְּצַעֲקַתָּה, דָּא גְזוּרַת דִּינָא דְּתְּכַעַא דִּינָא כָּל יוֹמָא. דְּהִכִּי תַנִּינֵן כְּמַה שְׂנִין קְוִימָא גְזוּרַת דִּינָא וְתְּכַעַא מִקְמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל דְּזוּבִינוּ אַחֻוי דִּיּוֹסֵף לִיּוֹסֵף. בְּגִין דְּגְזוּרַת דִּינָא צְוּוּחַת עַל דִּינָא, וְעַל דָּא הַכְּצַעֲקַתָּה, הַבָּאָה אֲלֵי.

מָאִי הַבָּאָה אֲלֵי. דָּא הוּא וְזָא כְּמַה דְּאַתָּ אֲמַר, (אִסְתֵּר ה) בְּעֶרֶב הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׁבָה. וְזָא הוּא הַבָּאָה אֲלֵי תְּדִיר. כְּגוֹנוּנָא דָּא קֶץ כָּל בְּשָׂר כָּא לְפָנֵי וְהָא אַתְּמַר. עֲשׂוּ כְּלָה הָא אַתְּמַר:

וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָף תִּסְפָּה

דִּין לְהַמְשִׁיךְ לְמַשָּׁה. כְּשִׁקּוֹל זֶה עוֹלָה לְתַבְעֵי דִין, אִזְ מִתְּגַלָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשְׁגִּיחַ בְּדִין. אֲמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, הַכְּצַעֲקַתָּה, מִי הַכְּצַעֲקַתָּה? זוֹ גְזוּרַת הַדִּין שְׂמוֹבַעַת דִּין כָּל יוֹם. שְׂכָף שְׂנִינָא כְּמַה שְׂנִים עוֹמְדַת גְזוּרַת דִּין וְתוֹבַעַת מִלְּפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׂאַחֵי יוֹסֵף מְכָרוּ אֶת יוֹסֵף, מִשּׁוּם שְׁגוּרַת הַדִּין צוּחוֹת עַל הַדִּין, וְעַל זֶה הַכְּצַעֲקַתָּה הַבָּאָה אֲלֵי.

מַה זֶה הַבָּאָה אֲלֵי? זֶהוּ סוּד כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (אִסְתֵּר ה) בְּעֶרֶב הִיא בָּאָה וּבִבְקָר הִיא שָׁבָה. וְזֶהוּ הַבָּאָה אֲלֵי, תְּמִיד. כְּמוֹ זֶה קֶץ כָּל בְּשָׂר כָּא לְפָנֵי, וְהָרִי נִתְבָּאָר. עֲשׂוּ כְּלָה, הָרִי נִתְבָּאָר.

וַיִּגַשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֵאָף תִּסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע. אֲמַר רַבִּי יְהוּדָה, מִי רָאָה אֵב הַחַתָּמִים כְּמוֹ אַבְרָהָם. בָּא רָאָה, בְּנַח כְּתוּב וַיֹּאמֶר אֵילֵהִים לְנַח

צדיק עם רשע. אמר רבי יהודה מאן חמא אבא דרחמנותא כאברהם. תא חזי, פנח פתיב ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני וגו' עשה לך תבת עצי גפר. ואשתיק ולא אמר ליה מידי. ולא בעא רחמי. אבל אברהם בשעתא דאמר ליה קדשא ברין הוא, ועקת סדום ועמורה כי רבה וגו'. ארדה נא ואראה וגו'. מיד פתיב ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע.

אמר רבי אלעזר, אוף אברהם לא עבד שלימו כדקא יאות. נח לא עביד מידי, לא האי ולא האי. אברהם תבע דינא כדקא יאות דלא ימות זכאה עם חגיבא. ושארי מחמשים עד עשרה, עבד ולא אשלים, דלא בעא רחמי בין פה ובין

פה, דאמר אברהם לא בעינא למתבע אגר עובדוי.

אבל מאן עבד שלימו כדקא יאות, דא משה. דכיון דאמר קדשא ברין הוא (שמות לב) סרו מהר מן הדרך וגו'. עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו. מיד מה פתיב ויחל משה את פני יי אלהיו וגו'. עד דאמר ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ואף על גב דכלהו חטו, לא זו מתמן עד דאמר ליה סלחתי כדברך. אבל אברהם לא אשגח אלא אי אשתכח בהו זכאי ואם לאו לא. ועל דא לא הוה בעלמא בר נש דיגין על דריה כמשה דאיהו רעיא מהימנא.

ויגש אברהם ויאמר, אתקין גרמיה למתבע דא. אולי ימצאו שם

תרגום לשון הוהר

שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות לב) סרו מהר מן הדרך וגו', עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו - מיד כתוב ויחל משה את פני ה' אלהיו וגו', עד שאמר ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת. ואף על גב שכלם חטאו, לא זו משם עד שאמר לו סלחתי כדברך. אבל אברהם לא השגיח אלא אם נמצא בהם צדיק, ואם לא - לא. על זה לא היה בעולם בן אדם שיגן על דורו כמו משה שהוא רועה נאמן. ויגש אברהם ויאמר, התקין עצמו לבקש את זה. אולי ימצאו שם חמשים. התחיל מחמשים שהוא ראשית לדעת, עד עשרה, שהוא עשירי, סוף כל הדרגות.

חמשים. שרא מחמשים דאיהו שירותא למנדע, עד עשרה דאיהו עשיראה סופא דכל דרגין. אמר רבי יצחק עד עשרה, אלין עשרה יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים. בגין פה שרא מחמשים עד עשרה.

השלמה מההשמות (סימן יח)

דאיהו שירותא עד עשרה דאיהו עשרה סופא דדרגין וכיון דמטא עד עשרה אמר, מכאן ולתמא לאו אתר לקיימא בתשובה ותב ואמר ארבעים בגין דישתובון ארבע קריין, ותב ואמר שלשים בגין דישתובון תלת קריין, ותב ואמר עשרים בגין דישתובון תריין קריין, ותב ואמר עשרה בגין דישתובין קרתא חדא מאינון חמשה בגיני פה לא נחית לתמא מן עשרה: (עד כאן מההשמות)

תרגום לשון הוהר

מקום שעומד בתשובה. משום פה לא ירד מתחת לעשרה. ויבאו שני המלאכים סדמה בערב וגו'. אמר רבי יוסי, בא ראה מה פתוב למעלה, וילך ה' כאשר כלה לדבר אל אברהם. שהרי כיון שנפרדה שכינה מאברהם ואברהם שב למקומו, אז ויבאו שני המלאכים סדמה בערב, שהרי אחד הסתלק עם השכינה, ונשארו אותם שנים. כיון שראה אותם לוח, רץ אחריהם. מה השעם? וכי כל אותם שהיו באים הוא הכניס לביתו ונתן להם לאכל ולשתות? ובני העיר איך לא הרגו אותו, שהרי לבתו עשו דין, ומה הוא? שבת לוח נתנה פת לחם לעניי אחד, ידעו כוה, ומקרו אותה בדבש והושיבוהו בראש הגג עד שהצרעות אכלו

חזרה לתוכן העניינים

פרשת וירא אליו ספר הזוהר

תרין (דף קו ע"ב)

פרשת וירא אליו ספר הזוהר

תרין (דף קו ע"א)

תרין (דף קו ע"א)

יבכת פתא דנהמא לחד עניא, ידעו בה, שפוגה דובשא ואותבוה בריש איגרא עד דאכלוה צרעי. אלא בגין דהנה בליליא חשיב דלא יסתפלון ליה בגי מתא, ועם כל דא בגין דאעלו לביתא אתפגשו בלהו ואסחרו לביתא.

אמר רבי יצחק אמאי רהט לוט אבתייהו, (אלא בגין) דכתיב וירא לוט וירץ לקראתם. רבי חזקיה ורבי ייסא. חד אמר דיוקנא דאברהם חמא עמהון. וחד אמר שכינתא אתיא עליהו. כתיב הכא וירא לוט וירץ לקראתם, וכתיב התם וירץ לקראתם מפתח האהל. מה להלן חמא שכינתא, אוף הכא חמא שכינתא.

וירא לוט וירץ לקראתם ויאמר הנה נא אדני באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד.

תרגום לשון הוהר

אוהא. אלא משום שנה היה בלילה, חשב שלא יסתכלו בני העיר עליו. ועם כל זה, כיון שנכנסו לבית, התכנסו כלם והקיפו את הבית.

אמר רבי יצחק, למה רץ לוט אחריהם, (אלא משום) שכתוב וירא לוט וירץ לקראתם? רבי חזקיה ורבי ייסא. אחד אמר, דמות אברהם ראה עמם. ואחד אמר, שכינה באה עמם. כתוב כאן וירא לוט וירץ לקראתם, וכתוב שם וירץ לקראתם מפתח האהל. מה להלן ראה שכינה, אף כאן ראה שכינה.

וירא לוט וירץ לקראתם, ויאמר הנה נא אדני, באל"ף דל"ת נו"ן יו"ד. סורו נא, הנה צריך לכתב גשו נא, מה זה סורו נא? אלא להתוודע כסבי הבית כדי שלא יראו אותם בני העיר ולא

מה דאצטריכו, בגין דאיהו אשגח בה תדיר, דכתיב, (דברים יא) תמיד עיני יי אלוהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. בגין דארץ דא מה כתיב בה (משלי לא) ממרחק תביא לחמה, ולכתר איהי יבכת מזונא וטרפא לכל אנון חיון ברא דכתיב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה.

ועל דא כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים וראה. לכלהו בגי עלמא למיהב לון מזונא וספוקא לכל מה דאצטריך כל חד וחד דכתיב (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. דבר אחר כי הוא לקצות הארץ יביט. לאסתפלא עובדוי דבר נש ולאשגחא בכל מה דעבדי בגי נשא בעלמא. תחת כל השמים וראה. מסתפל וחמי לכל חד וחד.

תרגום לשון הוהר

ממרחק תביא לחמה. אחר כך היא נותנת מזון וטרף לכל חיות השדה, שכתוב (שם) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה.

ועל זה כי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים וראה, את כל בני העולם לתת להם מזון וספוק לכל מה שצריך כל אחד ואחד, שכתוב (תהלים קמה) פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. דבר אחר כי הוא לקצות הארץ יביט, להסתפל במעשי בן האדם ולהשגיח בכל מה שעושים בו בני אדם בעולם. תחת כל השמים וראה, מסתפל וראה כל אחד ואחד.

בא ראה, כיון שראה הקדוש ברוך הוא מעשי סדם ועמורה, שלח להם אותם המלאכים להשחית

תא חזי, כיון דחמא קדשא ברין הוא עובדין דסדום ועמורה, שדר לון לאנון מלאכין לחבלא לסדום. מה כתיב וירא לוט חמא לשכינתא. וכי מאן יכיל למחמי שכינתא, אלא חמא וחרא חד דנהיר דקא סלקא על רישייהו. וכדין ויאמר הנה נא אדני באל"ף דל"ת כמה דאתמר, ובגין שכינתא ההוא נהירו דנהיר קאמר, סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם.

לא עבד הכי אברהם, אלא בקדמיתא אמר ורחצו רגליכם ולכתר ואקחה פת לחם וגו'. אבל לוט אמר סורו נא אל בית עבדכם ולינו. ולכתר ורחצו רגליכם והשפכתם והלכתם לדרךכם. בגין דלא ישתמודעון בהו בגי נשא.

ויראמר לא כי ברחוב גליו. בגין דכך הו עבדי אורחין דעאלין תמן

את סדם. מה כתוב? וירא לוט. ראה את השכינה. וכי מי יכול לראות שכינה? אלא ראה זה אחד שמאיר ועולה על ראשיהם. ואו, ויאמר הנה נא אדני, באל"ף דל"ת כמו שנתבאר. ובגלל השכינה אותו האור שהאיר הוא אמר סורו נא את בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם.

לא עשה כך אברהם, אלא בתחלה אמר ורחצו רגליכם, ואחר כך ואקחה פת לחם וגו'. אבל לוט אמר סורו נא אל בית עבדכם ולינו, ואחר כך ורחצו רגליכם והשפכתם והלכתם לדרךכם. כדי שלא ידעו בהם בני האדם.

ויראמר לא כי ברחוב גליו. משום שכן היו עושים: אורחים שנכנסים לשם, לא היה בן אדם

פרשת וירא אליו ספר הזוהר (דף קו ע"ג)

תרי"ג (דף קו ע"א)

פרשת וירא אליו ספר הזוהר (דף קו ע"ג)

תרכ (דף קו ע"ג)

לא הנה בר נש די'קנוש לון לביתא, ועל דא אמרו לא כי ברחוב גלין. מה כתיב ויפצר בם מאד וגו'. תא חזי כד קדשא ברין הוא עביד דינא בעלמא, שליחא חדא עביד ליה, והשתא חמינין תרי שליחי. אמאי וכי לא סגי בחד. אלא חד הנה, ומה דאמר תרי (הכי הוא ודאי בגין דחד) חד הנה לאפקא ליה ללוט ולשנבא ליה, וחד למחפך לקרמא ולחבלא ארעא, ויבגין כד אשתאר חד: (דף קו ע"א).

מדרש הנעלם

רבי פתח בהאי קרא (שופטים א) ואלה הגוים אשר הניח יי לנסות בם את ישראל אמר רבי חזי הוית בההוא עלמא (וליה עלמא) קאים (דיא וליה מעלה) אלא באנון (דף קו ע"ג) דשליטין על

רעותא דלבהון שנאמר (תהלים סא) עדות ביהוסף שמו וגו'. אמר רב יהודה למה זכה יוסף לאותה המעלה והמלכות, בשביל שבכש יצרו. דתנינן כל הכובש את יצרו מלכותא דשמאי אחיל עליה. דאמר רב אחא לא ברא הקדוש ברוך הוא ליצר הרע אלא לנסות בו בני אדם. וכי בעי קדשא ברוך הוא לנסותא בבני נשא. אין. דאמר רב אחא מנא לן מדכתיב, (דברים יג) כי יקום בקרבך נביא וגו' וכל האות והמופת וגו' כי מנסה יי אלהיכם וגו'. ולמה בעי נסותא דהא כל עובדיו דבר נש אתגלו קמיה, אלא שלא לתת פתחון פה לבני אדם. ראה מה כתיב ולוט וישב בשער סדום, דהנה יתיב לנסותא לברייתא.

אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ישעיה נג)

תרגום לשון הזוהר

שכבש יצרו. ששנינו, כל הכובש את יצרו, מחיל עליו את מלכות השמים. שאמר רב אחא, לא ברא הקדוש ברוך הוא את היצר הרע אלא לנסות בו בני אדם. והאם רוצה הקדוש ברוך הוא לנסות בני אדם? כן. שאמר רב אחא, מנין לבני מןשכתוב (דברים יג) כי יקום בקרבך נביא וגו' וכל האות והמופת וגו', כי מנסה ה' אלהיכם וגו'. ולמה צריך נסיון, שתיי כל מעשי בני אדם גלויים לפניו? אלא שלא לתן פתחון פה לבני אדם. ראה מה כתוב? ולוט ישב בשער סדום, שהיה יושב לנסות את הבריות.

אמר רבי יצחק, מהו שכתוב (ישעיה נג) והרשעים כים נגרש וגו'? אפלו בשעת דינו של רשע הוא מעז פניו, ואין הוא ברשעתו קים. ראה מה כתוב, טרם ישכבו וגו'. אמר רבי יצחק, כשם

והרשעים כים נגרש וגו'. אפלו בשעת דינו של רשע הוא מעז פניו ואין הוא ברשעתו קים, ראה מה כתיב טרם ישכבו וגו'. אמר רבי יצחק בשם שברא קדשא ברוך הוא גן עדן בארץ כד ברא גיהנם בארץ. וכשם שברא גן עדן למעלה כד ברא גיהנם למעלה.

גן עדן בארץ דכתיב, (בראשית ג) ויטע יי אלהים גן בעדן וגו'. גיהנם בארץ דכתיב, (איוב י) ארץ עיפתה כמו אופל וגו'. גן עדן למעלה דכתיב, (שמואל א כה) ותותה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך וכתוב, (קהלת יג) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.

גיהנם למעלה דכתיב ואת נפש איביך יקלענה בתוך פך הקלע. גן עדן למטה בדקאמרון. גן עדן למעלה לנשמתן של צדיקים גמורים להיות גונון מאור

תרגום לשון הזוהר

שברא הקדוש ברוך הוא גן עדן בארץ - כד ברא גיהנם בארץ. וכשם שברא גן עדן למעלה - כד ברא גיהנם למעלה.

גן עדן בארץ, שכתוב (בראשית ג) ויטע ה' אלהים גן בעדן וגו'. גיהנם בארץ, שכתוב (איוב י) ארץ עיפתה כמו אפל וגו'. גן עדן למעלה, שכתוב (שמואל א כה) ותותה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך, וכתוב (קהלת יג) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.

גיהנם למעלה, שכתוב ואת נפש איביך יקלענה בתוך פך הקלע. גן עדן למטה, כמו שאמרנו. גן עדן למעלה לנשמתן של צדיקים גמורים להיות גונון מאור הגדול של מעלה. גיהנם למטה לאותם רשעים (סל וישאל) שלא קבלו ברית מילה ולא האמינו בקב"ה ודתו ולא שמרו שבת, ואלו

הגדול של מעלה. גיהנם למטה לאותם הרשעים (וישאל) שלא קבלו ברית מילה ולא האמינו בהקדוש ברוך הוא ודתו ולא שמרו שבת, ואלו הם עובדי כוכבים ומזלות שנדונים באש, שנאמר (יחזקאל טו) מהאש יצאו והאש תאכלם וגו'. וכתוב (ישעיה טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו'.

גיהנם למעלה לאותם פושעי ישראל שעברו על מצוות התורה ולא חזרו בתשובה שדוחים אותם לחוץ עד שיקבלו עונשם. והולכים וסוככים כל העולם שנאמר (תהלים יג) סביב רשעים יתהלכון. ושם נדונים שנים עשר חדש, לאחר כן מודרם עם אותם שיקבלו עונשם במוותם (דף קו ע"א) כל אחד ואחד כפי המקום הראוי לו.

והרשעים של העובדי כוכבים ומזלות

הם עובדי כוכבים ומזלות שנדונים באש, שנאמר (יחזקאל טו) מהאש יצאו והאש תאכלם וגו', וכתוב (ישעיה טו) ויצאו וראו בפגרי האנשים וגו'. גיהנם למעלה לאותם פושעי ישראל שעברו על מצוות התורה ולא חזרו בתשובה, שדוחים אותם לחוץ עד שיקבלו עונשם, והולכים וסוככים כל העולם, שנאמר (תהלים יג) סביב רשעים יתהלכון. ושם נדונים שנים עשר חדש, לאחר כן מודרם עם אותם שיקבלו עונשם במוותם, כל אחד ואחד כפי המקום הראוי לו.

והרשעים של העובדי כוכבים ומזלות נדונים תמיד באש ובמים ושוב אינם עולים, שנאמר ואשם לא תכבה. משפט הרשעים בגיהנם כמו שכתוב וה' המטיר על סדם ועל עמרה גפיות ואש וגו', ושוב אינם עולים, ולא יקומו ליום

חזרה לתוכן העניינים

פרשת וירא אלו

ספר הזוהר

(דף קז ע"א)

תרכבא

פרשת וירא אלו

ספר הזוהר

(דף קז ע"ב)

תרכב

גדונים המיד באש ובמים ושוב אינם עולים שנאמר ואשם לא תכבה משפט הרשעים בגיהנם כמה דכתיב ווי המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש וגו' ושוב אינם עולים ולא יקומו ליום הדין שנאמר (דברים כט) אשר הפך יי באפו ובחמתו באפו בעולם הזה ובחמתו בעולם הבא.

אמר רבי יצחק כהאי גוונא אית גן עדן למעלה ואית גן עדן למטה. אית גיהנם למטה ואית גיהנם למעלה. אמר רבי יעקב הרשעים שקלקלו ברית מילה שבהם וחללו שבת בפרהסיא וחללו את המועדות ושקפרו בתורה ושקפרו בתחנת המתים וכדומה להם יורדים לגיהנם שלמטה וגדונים שם ושוב אינם עולים.

אבל יקומו ליום הדין ויקומו לתחנת המתים, ועליהם נאמר (דניאל י) ורבים הדיו, שנאמר (דברים כט) אשר הפך ה' באפו ובחמתו באפו בעולם הזה ובחמתו בעולם הבא. אמר רבי יצחק, כמו זה יש גן עדן למעלה ויש גן עדן למטה. יש גיהנם למטה ויש גיהנם למעלה. אמר רבי יעקב, הרשעים שקלקלו ברית מילה שבהם וחללו שבת בפרהסיא וחללו את המועדות ושקפרו בתורה ושקפרו בתחנת המתים וכדומה להם, יורדים לגיהנם שלמטה וגדונים שם, ושוב אינם עולים.

אבל יקומו ליום הדין ויקומו לתחנת המתים, ועליהם נאמר (דניאל י) ורבים המיטיר עליהם אלה לחיי עולם וגו', ועליהם נאמר (ישעיה סו) והיו דראון לכל בשר. מהו דראון? די ראו, שהכל יאמרו די בראיתם. ועל הצדיקים

מישגי אדמת עפר יקומו אלה לחיי עולם וגו'. ועליהם נאמר (ישעיה סו) והיו דראון לכל בשר. מה דראון? די ראו, שהכל יאמרו די בראיתם. ועל הצדיקים שבישראל נאמר (ישעיה ס) ועמדו כלם צדיקים וגו'. (ע"כ מדרש הנעלם).

ויי המטיר על סדום ועל עמורה וגו'. רבי חייא פתח (ישעיה יג) הנה יום יי בא אכזרי וגו'. הנה יום יי בא, דא כי דינא לתתא. בא כמה דאתמר. הבאה אלי עשו. בגין דלא עביד דינא עד דעאל ונטיל רשו, כגוונא דא קץ כל בשר בא לפני.

דבר אחר הנה יום יי בא. דא הוא מחבלא לתתא כד נטיל נשמתא, בגיני כך אכזרי ועברה. לשום הארץ לשמה, דא סדום ועמורה. וחטאיה (דף קז ע"ב) ישמיד ממנה. אלין יתבי ארעא. מה כתיב פתריה פי כוכבי

תרגום לשון הזוהר

שבישראל נאמר (סו) ועמדו כלם צדיקים וגו'. (ע"כ מדרש הנעלם).

וה' המטיר על סדום ועל עמורה וגו'. רבי חייא פתח, (ישעיה יג) הנה יום ה' בא אכזרי וגו'. הנה יום ה' בא - זה בית דין שלמטה. בא - כמו שנאמר הבאה אלי עשו. משום שלא עושה דין עד שנכנס ונטיל רשות. כמו זה קץ כל בשר בא לפני.

דבר אחר הנה יום ה' בא - זה המשפטי שלמטה כשנוטל את הנשמה, משום כך אכזרי ועברה. לשום הארץ לשמה - זו סדום ועמורה. וחטאיה ישמיד ממנה - אלו יושבי הארץ. מה כתוב אחריו? כי כוכבי השמים וכסיליהם וגו'. שהרי מהשמים המטיר עליהם אש ועצבים מהעולם.

השמים וכסיליהם וגו'. דהא מן שמיא אמטר עליהון אשא, ואעבר לון מן עלמא. לכתר מה כתיב אוקיר אגוש מפז וגו'. דא אברהם דקדשא בריה הוא סליק ליה על כל בני עלמא.

רבי יהודה אוקים לון להני קראי ביומא דאתחבר בי מקדשא, דכההוא יומא אתחשכו עלאי ותתאי, ואתחשקן שמיא וכוכביא. רבי אלעזר מוקים להני קראי ביומא דיוקים קדשא בריה הוא לכנסת ישראל מעפרא, וההוא יומא יתידע לעילא ותתא, דכתיב, (זכריה יד) והיה יום אחד הוא ינדע ליי. וההוא יומא יומא דנוקמא איהו, דזמין קדשא בריה הוא לנקמא משאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות.

וכד קדשא בריה הוא יעביד נוקמין בשאר עמין עובדי עבודת פוכבים

תרגום לשון הזוהר

העמים עובדי כוכבים ומזלות, או אוקיר אגוש מפז - זה מלך המשיח שיתעלה ויתפכד על כל בני העולם, וכל בני העולם יעבדו וישתחוו לפניו, שכתוב (תהלים עב) לפניו יכרעו ציים וגו' מלכי תרשיש וגו'. בא ראה, אף על גב שנבואה זו נאמרה על בבל - בכל זה נאמר. שהרי ראינו כפרשה זו שכתוב כי ירחם ה' את יעקב, וכתוב ולקחום עמים ויביאום אל מקומם.

וה' המטיר על סדום - זו הדרגה של בית דין שלמטה שנוטל רשות מלמעלה. רבי יצחק אמר, שעושה הדין ברחמים, שכתוב מאת ה' מן השמים, כדי להמצא דין עם רחמים. ואם תאמר מה הרחמים כאן? שכתוב ויהי בשחת אלהים את

פרשת וירא א"י ספר הזהר

(דף קז ע"ב) תרכג

פרשת וירא א"י ספר הזהר

(דף קח ע"א) תרכד

פרשת וירא א"י ספר הזהר

חמי מה כתיב ויהי כהוציאם אותם החוצה ויאמר וגו'. תא חזי בשעתא דדינא שרי בעלמא, הא אתמר דלא ליבעי לבר נש לאשתפחא בשוקא, בגין דניון דשריא דינא לא אשגח בין זכאה וחיביא, ולא בעי (לאשתפחא) לאשתפחא תמן. והא אתמר דבגין כף אסתים נח בתיבה ולא ישגח בעלמא בשעתא דדינא יתעביד. וכתוב (שמות יב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר עד דיתעביד דינא. ובגין כף ויאמר המלט על נפשך אל תביט אחריו וגו'.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי בארץ. אמר רבי יהודה לרבי יצחק דינא דעביד קדשא בריה הוא במבול ודינא דסדום, תרווייהו דינין דגיהנם הוו בגין

דחיבי גיהנם אתדנו במיא ובאשא. אמר רבי יצחק סדום בדינא דגיהנם אתדן, דכתיב ויז המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יי מן השמים. דא מסטרא דמיא ודא מסטרא דאשא. דא ודא הוא דינא דגיהנם, וחיביין דגיהנם בתרין דינין אלין אתדנו.

אמר ליה דינא דחיבי דגיהנם תריסר ירחי, וקדשא בריה הוא סליק לון מגיהנם, ותמן מתלבנין ויתבין למרעא דגיהנם, וחקאן אנון חיביין דעאלין ודינין לון תמן, ואנון תבעי רחמי עליהו. ולבתר קדשא בריה הוא חיים עליהו ואעיל לון לדוכתא דאצטריף לון. מההוא יומא ולהלאה גופא אשתכף בעפרא ונשמתא ירתא

תרגום לשון הוהר

הוא במבול והדין של סדם, שניהם דיני הגיהנם היו, כי רשעי הגיהנם נדונים באש ובמים. אמר רבי יצחק, סדם נדונה בדין הגיהנם, שכתוב וה' המטיר על סדם ועל עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים. זה מצד של מים וזה מצד של אש. זה וזה הוא דין הגיהנם, ורשעי הגיהנם נדונים בשני הדינים הללו. אמר לו, הדין של רשעי הגיהנם שנים עשר חדשים, והקדוש ברוך הוא מעלה אותם מהגיהנם, ושם מתלבנים ויושבים לשער הגיהנם, ורואים אותם רשעים שנכנסו ודינים אותם שם, והם מבקשים עליהם רחמים, ואחר כך הקדוש ברוך הוא חס עליהם ומכניס אותם במקום שצריך להם. מאותו יום והלאה הנוף שוכך בעפר והנשמה יורשת מקומה כראוי לה.

(דף קח ע"א) אתרה פדחזי לה. תא חזי דהא אתמר דאפילו אנון בני טופנא לא אתדנו אלא באשא ומיא. מיא קרידן נחתי מלעילא, ומיאי רתיחן סלקי מתתא כאשא. ואתדנו בתרי דינין, בגין דדינא דלעילא הכי הוה, בגין כף בסדום גפרית ואש. אמר ליה אי יקומון ליום דינא. אמר ליה הא אתמר. אבל אלין

הסדום ועמורה לא יקומון, וקרא אוכח דכתיב, (דברים כט) גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח וגו'. אשר הפך יי באפו ובחמתו. אשר הפך יי, בעלמא דין. באפו, בעלמא דאתי. ובחמתו, בזמנא דזמין קדשא בריה הוא לאחזיאתי מתיא. אמר ליה תא חזי, כמה דארעא דלהון אתאביד לעלם ולעלמי עלמיא, הכי נמי אתאבידו אנון לעלם ולעלמי עלמיא.

תרגום לשון הוהר

בא ראה, שהרי נאמר שאפלו אותם בני המבול לא נדונו אלא באש ומים. מים קרירים ירו מלמעלה, ומים רותחים עלו מלמטה כאש. ונדונו בשני דינים, משום שדין של מעלה כף הוא, ולכן בסדם גפרית ואש. אמר לו, האם יקומו ליום הדין? אמר לו, הרי נתבאר, אבל אלו של סדם ועמורה לא יקומו, והכתוב מוכיח, שכתוב (דברים כט) גפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח וגו', אשר הפך ה' באפו ובחמתו. אשר הפך ה' - בעולם הזה. באפו - בעולם הבא. ובחמתו - בזמן שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות מתים. אמר לו, בא ראה, כמו שארצם אבדה לעולם ולעולמי

ותא חזי, דינא דקודשא בריה הוא דינא לקבל דינא. אנון לא הוה תיבין נפשא דמספנא במיכלא ובמשפתיא, אוף הכי קדשא בריה הוא לא אתיב לון נפשיהו לעלמא דאתי. ותא חזי, אנון אתמנעו מצדקה דאקרי חיים, אוף קדשא בריה הוא מנע מפניהו חיים בעלמא דין ובעלמא דאתי. וכמה דאנון מנעו ארחין ושבילין מבני עלמא, הכי נמי קדשא בריה הוא מנע מפניהו ארחין ושבילין דרחמי לרחמא עליהו בעלמא דין ובעלמא דאתי.

רבי אבא אמר פלהו בני עלמא יקומון, ויקומון לדינא ועליהו כתיב, (דניאל יב) ואלה לתרפות לדראון עולם. וקדשא בריה הוא מארי דרחמין איהו, פיון דדן להו כהאי עלמא וקבילו דינא, לא אתדנו בכלהו דינין.

עולמים, גם כף הם אבדו לעולם ולעולמי עולמים. ובא ראה שדין הקדוש ברוך הוא דין כנגד דין. הם לא השיבו את נפש העני במאכל ומשקה - גם כף הקדוש ברוך הוא לא השיב נפשם לעולם הבא. ובא ראה, הם נמנעו מצדקה שצדקת חיים - אף הקדוש ברוך הוא מנע מהם חיים בעולם הזה ובעולם הבא. וכמו שהם מנעו דרכים ושבילים מבני העולם - כך גם הקדוש ברוך הוא מנע מהם דרכים ושבילים של רחמים לרחם עליהם בעולם הזה ובעולם הבא. רבי אבא אמר, כל בני העולם יצמדו ויקומו לדיון, ועליהם כתוב (דניאל יב) ואלה לתרפות

חזרה לתוכן העניינים

פרשת וירא אליו

ספר הזוהר

(דף קח ע"א)

תרכה

פרשת וירא אליו

ספר הזוהר

(דף קח ע"ב)

תרכו

אמר רבי חייא כתיב וישלח את לוט מתוך ההפכה וגו'. מהו בהפך את הערים אשר לשב בהן לוט. אלא בבלהו עבד דיווריה לוט, דכתיב ולוט ישב בערי הפקר ויאהל עד סדום. (וכתיב אשר לשב בהן לוט. אלא וירא בבלהו עבד דיווריה) ולא קבילו ליה, בר דמלך סדום קביל ליה (דף קח ע"ב) בסדום בגיגיה דאברהם:

ותבט אשתו מאחריו, מאחריה מיבעי ליה, אלא מפתר שכינתא. רבי יוסי אמר מבתריה דלוט, דמחבלא אזיל אבתריה, וכי אבתריה אזיל, והא הוא שדר ליה, אלא ככל אתר דהנה אזיל לוט אתעכב מחבלא לחבלא, וכל אתר דאזיל פכר ושביק לאחוריה הנה מהפך ליה מחבלא.

ובגין כך אמר ליה אל תבט אחריך דהא אנא אחבל בתרך, ועל דא כתיב ותבט אשתו מאחריו וחתמת מחבלא. פדין ותהי נציב מלח. דהא ככל זמנא דמחבלא לא חמי אנפוי דבר נש (כי'א אחמי אנפי לבר נש) לא מחביל ליה. פין דאתתיה אהדרת אנפיה לאסתפלא אבתריה מיד ותהי נציב מלח.

רבי אלעזר ורבי יוסי הו קיימי יומא חד ועסקי בהאי קרא, אמר רבי אלעזר כתיב, (דברים ח) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, לא תחסר כל בה. האי בה פה תרי זמני אמאי. אלא הא אתמר דקודשא בריך הוא פליג כל עמין וארעאן לממנן שליחן, וארעא דישראל לא שליט

תרגום לשון הזוהר

לרואן עולם. והקדוש ברוך הוא הוא בעל התחמים, פין שון אותם בעולם הנה וקבלו דין, לא נדונו בכל הדינים.

אמר רבי חייא, כתוב וישלח את לוט מתוך ההפכה וגו'. מהו בהפך את הערים אשר לשב בהן לוט? אלא בכל עשה דיוור לוט, שכתוב ולוט ישב בערי הפקר ויאהל עד סדום. (וכתיב אשר לשב בהן לוט. אלא וירא שבלם עשה את דיוור) ולא קבלו אותו, חוץ ממלך סדום שקבל אותו בסדום משום אברהם.

ותבט אשתו מאחריו, הנה צריך לכתב מאחריה? אלא מאחר השכינה. רבי יוסי אמר, מאחוריו של לוט, שהמשפחה הנה הולך אחריו. וכי אחריו הלך, הרי הוא שלח אותו? אלא כל מקום שהלך לוט, התעכב המשפחה להשחית, וכל מקום שהלך כבר והשאיר לאחוריו, הנה הופך אותו המשפחה.

ולכן אמר לו אל תבט אחריך, שהרי אני מחבל אחריך. ועל זה כתוב ותבט אשתו מאחריו, וראתה את המשפחה, או ותהי נציב מלח. שהרי כל זמן שהמשפחה אינו רואה את פני האיש (ויפא פני לאיש), הוא אינו משחית אותו. פין שאשטו החזירה פניה להסתפל אחרי, מיד ותהי נציב מלח.

רבי אלעזר ורבי יוסי היו עומדים יום אחד ועוסקים בפסוק הזה. אמר רבי אלעזר, כתוב (דברים ח) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם לא תחסר כל בה. לשם מה פעמים בה? אלא הרי נאמר שהקדוש ברוך הוא חלק את כל העמים והארצות לשלוחים ממנים, ובארץ ישראל לא שולט מלאך ולא ממנה אחר, אלא הוא לבדו, לכן הכניס את העם שלא שולט בהם אחר לארץ שלא שולט בה אחר.

בה מלאכא ולא ממנא אחרא אלא איהו בלחודו, בגין כך אעיל לעמא דלא שליט בהו אחרא לארעא דלא שליט בה אחרא.

תא חזי, קדשא בריך הוא יהיב מזונא תמן בקדמיתא ולכתר לכל עלמא. כל שאר עמין עובדי עבודת כוכבים ומזלות במסכנות, וארעא דישראל לאו הכי, אלא ארץ ישראל אתנן בקדמיתא ולכתר כל עלמא.

ובגין כך ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם. אלא בעתירו כספוקא דכלא תאכל בה ולא באתר אחרא. בה בקדישו דארעא, בה שריא מהימנותא עלאה. בה שריא ברכתא דלעילא, ולא באתר אחרא.

תא חזי כתיב כגן יי בארץ מצרים. עד הכא לא אתידע גן יי אי הוא ארץ מצרים, ואי איהו ארץ סדום, (דף קט ע"א) ואי איהו גן יי דאקרי גן

תרגום לשון הזוהר

בא ראה, הקדוש ברוך הוא נותן מזון שם בתחלה, ואחר כך לכל העולם. כל שאר העמים עובדי כוכבים ומזלות בעני, וארץ ישראל לא כך, אלא ארץ ישראל נזונית בתחלה ואחר כך כל העולם.

ולכן ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, אלא בעשר, בפסוק של הכל תאכל בה ולא במקום אחר. בה בקדש הארץ, בה שורה האמונה העליונה, בה שורה הברכה שלמעלה, ולא במקום אחר.

בא ראה, כתוב כגן ה' בארץ מצרים. עד כאן לא נודע גן ה' אם הוא ארץ מצרים ואם הוא ארץ סדום ואם הוא גן ה' שנקרא גן עדן. אלא כגן ה'

עדן. אלא כגן יי דאית ביה ספוקא ועדוונא דכלא, הכי נמי הנה סדום והכי נמי מצרים. מה גן יי לא אצטריך בר נש לאשקאה ליה, אוף מצרים לא אצטריך אחרא לאשקאה ליה, בגין דנילוס איהו אסיק ואשקי לכל ארעא דמצרים.

תא חזי, מה כתיב, (וכריה יד) והנה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלם וגו'. דא הוא עונשא דלהון דאתמנע מנהון מטרא, מה כתיב ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה וגו'. חמי דלא כתיב ולא עליהם יהיה הגשם, בגין דלא נחית מטרא למצרים ולא אצטרכן ליה, אלא עונשא דלהון מה הוא דכתיב, (וכריה יד) וזאת תהיה המגפה אשר יגוף יי את כל הגוים וגו'. בגין דמצרים לא צריכין למטרא. אוף סדום מה כתיב ביה פי כלה משקה, כל עדונין

ישל בו ספוק ועדון של הכל, כך גם היתה סדום וכך גם מצרים. מה גן ה' לא צריך אדם להשקותו, אף מצרים לא צריך אחר להשקותה, משום שהנילוס עולה ומשקה את כל ארץ מצרים.

בא ראה מה כתוב, (וכריה יד) והנה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלם וגו'. והו ענש שלהם שנמנע מהם מטר. מה כתוב ואם משפחת מצרים לא תעלה ולא באה וגו'? ראה שלא כתוב ולא עליהם יהיה הגשם, כי לא יורד מטר במצרים ולא צריכים אותו. אלא ענשם מהו? שכתוב (שם) וזאת תהיה המגפה אשר יגף ה' את כל הגוים וגו'. משום שמצרים לא צריכים מטר.

פרשת וירא אליו ספר הזהר (דף קט ע"א)

תרכז (דף קט ע"א)

פרשת וירא אליו ספר הזהר

ספר הזהר

תרכה (דף קט ע"א)

דַעֲלֵמָא הוּוּ כְּה, וְעַל דָּא לֹא כְעָאן דְכַנֵּי נִשָּׂא אַחֲרֵינוּן יַתְעַדְנוּן כְּה.

רבי חיאי אמר אנון הוּו חייבין מנַמְמַמְוֵהוּן, דְכָל בַּר נִשְׁ דַּאִיהוּ צַר עֵינָא לְגַבֵּי מִסְכְּנָא, יֵאוֹת הוּא דְלֵא יִתְקַמֵּים בְּעַלְמָא. וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְלִית לֵיה חַיִּים לְעַלְמָא דְאַתִּי. וְכָל מָאן דַּאִיהוּ וּוְתָרְן לְגַבֵּי מִסְכְּנָא יֵאוֹת הוּא דִיתְקַמֵּים בְּעַלְמָא, וְיִתְקַמֵּים עַלְמָא כְּגִינְיָה, וְאִית לֵיה חַיִּים וְאוֹרְכָא דְחַיִּי לְעַלְמָא דְאַתִּי: סְתְרֵי תוֹרָה

תוספתא קטורי רמאי, הורמני דברורי. (ג"א דברורי ג"א דברורי) חבימין בסכלתנו, יסתכלון למנרע, בשעתא דרשוא חורא אתקון פרסייא על גבי סמכין דאבניו דמרגלישון טבן. בין אנון אבניו

אית חד מַרְגְּלִיטָא שְפִירָא כְּחִיזוּ יָאָה בְרִינָא קוֹמְטָרָא דְקִנְטָרָא (ג"א דקיסרא) דְמַלְחָטָא בַע' גְּוֹוִין, אֲנוּן ע' גְּוֹוִין מַלְחָטָן לְכָל סָטֵר.

אלין שבועין מתפרשאן מנו תלת גוונין. אליו ויקון בויקון דנציעין לארבעה סטרי עלמא, הכא איתא זיקא תקיפא דסטרי שמאלא דאתאחיד בשמיא. אנון גוונין שבועין (דניאל ז) דינא יתיב וספרין פתיחו. מהכא נפקו גירין וסייפין ורומחין ואשא דקוסטרא. ואתאחיד אשא תקיפא דנפקא משמים ביה, ובר אתאחד אשא עלאה באליו דלתתא, לית מאן דיכול לאתבר ויגוא ודינא.

עיניו להטין פטיסין דנורא, נחית בהו לעלמא. ווי מאן דאערע ביה, חגור

תרגום לשון הזהר

אף סדם מה כתוב בה? כי כלל משקה. כל עדוני העולם היו בה, ועל זה לא רצו שבני אדם אחרים יתעדנו בה.

רבי חיאי אמר, הם היו רשעים מעצמם וימנעו, שכל בן אדם שהוא צר עין לעני, ראוי הוא שלא יעמד בעולם, ולא עוד, אלא שאין לו חיים לעולם הבא. וכל מי שהוא ותרן לעני, ראוי הוא שיתקם בעולם ויתקם העולם בשבילו, ויש לו חיים וארך של חיים לעולם הבא.

סתרי תורה

תוספתא. קטורים רמים, שרים המפורים (ג"א וקטורים). ג"א וקטורים בשכל, יסתכלו לדעת, בשעה שהראש הלך תקן כפא על גבי העמודים על אבנים של מרגליות טובות. בין אותם האבנים יש מרגלית אחת במראה יפה ובתאר כסוי הקלי (של העין) שלוהט בשבעים

שבועין (הם ע"ב ונקראים ד' מחנות שכניה והם למטה ממלכות). גוונן מלחטי לכל סטר. נפקי מגו שמהו דאגליף רוא דע' שמהו דמלאכבייא. דאנון ברזא דשמיא.

ואנון מיכאל גבריאל רפאל נוריאל. קמ"ן "קדומיאל" מלכיאל "צדקיאל." פת"ח "פדאל" תומיאל "חשדיאל. צר"י "צדקיאל" רואל "יופיאל. סגו"ל "סטוריה" נוריאל "ותריאל" (ג"א ודריאל) "למואל. חר"ק "חוקיאל" דהמיאל "קדשיאל. שב"א "שמעאל" ברכיאל (ג"א שכניאל ג"א בריקאל) "אהיאל. חל"ם הניא"ל "להריאל" מהניאל. (ג"א חניאל ליעיאל מלכיאל). "עניאל ענאל אהניאל רחמיאל עזריאל (ג"א ש"בנאל רזימיאל

קדומיאל. שר"ק. חמיאל רמיאל קרשיאל. חר"ק) סגניה ודרגיה רסיסיאל דומיאל "חוניאל" וזריאל "ואריאל" ה"ינאל ד"נראל ג"דיאל ב"דאל א"נפיאל ועדי"אל, אל, אדני" על פלהו. ד (פירוש

תרגום לשון הזהר

כל הגונים של כלי הזעם של הקדוש ברוך הוא נראים בו. והם יושבים ברום העולם, ובני אדם בסכלותם לא משגיחים בהם. גפרית ראש - התודך של מים ואש שנתכים מהשמים נאחזו זה בזה וירדו על סדם. אוי לרשעים שאינם משגיחים על כבוד רבונם.

א: עשרה שמות חקוקים ברצון המלקך. ב: עשרה הם ועולים לחשבון גדול. ג: שבעים גונים לוקטים לכל צד. יוצאים מתוך שמות שחקוקים סוד של שבעים שמות מלאכים שהם בסוד השמים.

והם: מיכאל, גבריאל, רפאל, נוריאל. קמ"ן - "קדומיאל" מלכיאל "צדקיאל. פת"ח - "פדאל

"תומיאל" חשדיאל. צר"י - "צדקיאל" רואל "יופיאל. סגו"ל - "סטוריה" גוריאל "ותריאל (ג"א ודריאל) "למואל. חר"ק - "חוקיאל" דהמיאל "קדשיאל. שב"א - "שמעאל" ברכיאל (ג"א ש"בניאל ג"א בריקאל) "אהיאל. חל"ם - "חניאל "להדיאל" מהניאל (ג"א חניאל ליעיאל מלכיאל). "עניאל ענאל אהניאל רחמיאל עזריאל (ג"א ש"בנאל רזימיאל קדומיאל - שר"ק. חמיאל רמיאל קרשיאל - חר"ק) סגניה ודרגיה רסיסיאל דומיאל "חוניאל" וזריאל "ואריאל" ה"ינאל ד"נראל ג"דיאל ב"דאל א"נפיאל ועדי"אל אדני" על פלם. ד (פירוש, כשע"ב מלאכים מתחברים במלכות, או נקרא מלכות הוא בנית דעו בלשון הוי.)

פרשת וירא אליו	ספר הזוהר	(דף קט ע"א)	תר"פ
פרשת וירא אליו	ספר הזוהר	(דף קט ע"א)	תרמ"ב
פרשת וירא אליו	ספר הזוהר	(דף קט ע"א)	תר"פ

כשע"ב מלאכים מתחברין במלכות או נקרא מלכות הוא וביט דינו בלשון וכו'.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)

"אהניאל "ברקיאל "גדיאל "דומיאל
 "הדרגויה "הריאל "הניאל "הריאל
 "טהריאל "יעוריאל "כרעיאל "למדיאל
 "מלכיאל "נהריאל "סניה "ענאל
 "פתחאל "צוריאל "קנאל "רמיאל
 "שעריאל "תבכיאל:

סדר תשר"ק

"תפוריא "שכניאל "רנאל "קמריה
 "צוריה "פסיסיה "עיריאל "סמכיאל
 "נריאל "מדוניה "לסניה "כמסריה
 "וריאל "טמסמסיה "הניאל "זכראל
 "ודריאל "הניאל "דנבאל "גדיאל
 "בראל "אדירירון אדני על כולוהו וכו':

(עד כאן מההשמטות)

בד מתחברין בלהו כהךדא ברוך דהךדא

תרגום לשון הזוהר

השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)
 "אהניאל "ברקיאל "גדיאל "דומיאל "הריאל
 "הדרגויה "הריאל "הניאל "טהריאל "עוריאל
 "כרעיאל "למדיאל "מלכיאל "נהריאל "סניה
 "ענאל "פתחאל "צוריאל "קנאל "רמיאל
 "שעריאל "תבכיאל:

סדר תשר"ק

"תפוריא "שכניאל "רנאל "קמריה "צוריה
 "פסיסיה "עיריאל "סמכיאל "נריאל "מדוניה
 "לסניה "כמסריה "יריאל "טמסמסיה "הניאל
 "זכראל "ודריאל "הניאל "דנבאל "גדיאל "בראל
 "אדירירון אדני על כולוהו וכו': (עד כאן מההשמטות)
 כשע"ב מלאכים מתחברין במלכות או נקרא מלכות הוא וביט דינו בלשון וכו'.
 השלמה מההשמטות (סימן מ"ט)
 "אהניאל "ברקיאל "גדיאל "דומיאל "הריאל
 "הדרגויה "הריאל "הניאל "טהריאל "עוריאל
 "כרעיאל "למדיאל "מלכיאל "נהריאל "סניה
 "ענאל "פתחאל "צוריאל "קנאל "רמיאל
 "שעריאל "תבכיאל:

דאנון ע' רזא יהוה, דא איהו ברזא
 דשבעין ותרין שמהן ואלון אנון דנפקין
 מן ויפע ויבא ויט.

וה"ו יל"י סי"ט על"ם מה"ש לל"ה
 אכ"א כה"ת הוי אל"ד לא"ו הה"ע.
 חלק ראשון ברוד שם כבוד מלכותו
 לעולם ועד ז"ל מב"ה הר"י הק"ם
 לא"ו כל"י לו"ו פה"ל נל"ך יי"י מל"ה
 חה"ו. חלק שני ברוד שם כבוד
 מלכותו לעולם ועד נת"ה הא"א יר"ת
 שא"ה רי"י אר"ם לכ"ב וש"ר יח"ו
 לה"ח כו"ק מנ"ה. חלק שלישי ברוד
 שם כבוד מלכותו לעולם ועד אנ"י
 חע"ם רה"ע יי"ו הה"ה מו"ך וו"ל
 יל"ה סא"ל ער"י עש"ל מ"ה. חלק
 רביעי ברוד שם כבוד מלכותו לעולם
 ועד וה"ו דנ"י הח"ש עמ"ם ננ"א נ"ת
 מב"ה פו"י נמ"מ י"ל הר"ח מצ"ה.

תרגום לשון הזוהר

שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
 ואלו הם שבעים שמות ששולטים על שבעים
 דרגות תחתונות סוד יהוה". אלו שבעים שמות
 יהוה, סוד שנקרא שמים. שבעה וקיעים הם
 שעולים לשבעים שמות שם קדוש. וזהו יהוה
 המטיר. מאת יהוה מן השמים.

סדר הסתרים להמרים נמסר. שם זה שנקרא
 שמים, ממנו נברא סתר שנקרא אדם. השבון
 איברי הגוף שהם השבון מאתים ארבעים
 ושמונה איברים. השבון אותיותיו מאתים ושש
 עשרה. שם זה שהוא סוד וסתר קלל של כל
 התורה בכ"ב אותיות ועשר אמימות, משום
 שהרי שם זה מאתים ושש עשרה אותיות
 ושלשים ושנים שבלים שבלולים בה. הרי
 מאתים ארבעים ושמונה איברי הגוף.

פרשת וירא אליו ספר הזהר (דף קט ע"א)

תלפ"א (דף קט ע"א)

פרשת וירא אליו ספר הזהר (דף קט ע"א)

תלפ"א (דף קט ע"א)

תלפ"א (דף קט ע"א)

אתונו ועשר אמרו, בגין דהא שמא דא מאתו ושית סרי אתונו ותלתין ותריין שבילין דאתפלילין ביה, הא מאתו וארבעין ותמינא שייפין דגופא. ווא דאקרי אדם דשליט על כרסויא. ווא דשבעין דלתתא, וסתרא דא דכתיב (יחזקאל א) ועל דמות הכפא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, ודא הוא סתרא דכתיב ווי המטיר על סדום וגו' מאת יי מן השמים, וכלא חד ומלה חדא, וסתרא חדא לחכימי לבא אתמטר, וכפא (ד"א ל"ג איהו) חולקהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

סדום גור דינא דלהון על דמנעו צדקה מנייהו, כמא דאת אמר, (יחזקאל י"ו) ויד עני ואביון לא החזיקה. ובגין כך דינא לא הוה אלא מן שמים. צדקה ושמים כלא חד וכתיב, (תהלים קפ) כי גדול מעל שמים חסדך, ובגין

דתלפ"א צדקה בשמיה (נ"א בשמים) דינא הוא משמים דכתיב מאת יי מן השמים.

דינא דישראל מהאי אתר דכתיב, (איכה ד) ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום. ואקרי ירושלים אחות לסדום כמא דאת אמר, (יחזקאל י"ו) הנה זה היה עון סדום אחותך, ודינהון הוה מן שמאי דינא חדא כסדום על דמנעו צדקה מנייהו. בר דרא אתהפך ודא אתחבר, דא אית לה תקומה, ודא לית לה תקומה, (ע"כ סתרי תורה).

ויעל לוט מצער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו וגו'. מאי טעמא. בגין דחמא דהוה קריב לסדום ואסתלק מתמן. רבי יצחק פתח (איב ל"ו) והוא מסיבות מתהפך בתחבולתו לפעלם וגו'. קדשא ברין הוא מסבב סובבין דעלמא ואיתי קומרין

טהירין למעבד עובדי, ולבתר מהפך לון ועכיד לון בגוונא אחרא. ובמה, בתחבולתו, עכיד תחבולין ומסבב סובבין לאכפא לון ולאו כאנון קדמאי. (דף קט ע"ב) לפעלם, בגין פעלם דבני נשא, כמה דאנון עבדין עובדין הכי מהפך לון. כל אשר יצום על פני תבל ארצה. בגין דעובדין דבני נשא מהפך לאנון מסבות ככל מה דאיהו פקיד לון על פני תבל וגו'.

רבי אלעזר אמר והוא מסבות מתהפך. הקדוש ברוך הוא מסבב סובבין ואיתי עובדין בעלמא לאתקיימא, ולבתר דחשיבו בני נשא דיתקיימון אנון עובדין, קדשא ברין הוא מהפך לון לאנון עובדין מכמה דהוו בקדמיתא. בתחבולתו. בתחבולתו פהאי אומנא דעכיד

מאנין דחרסא. בעוד דהיא טיקלא אסתחרת קמיה. חשיב למעבד בגוונא דא עכיד. חשיב למעבד בגוונא אחרא עכיד. מהפך מאנא דא למאנא דא, בגין דהוה טיקלא אסתחרת קמיה. כך קדשא ברין הוא מהפך עובדי דאיהו עכיד.

בתחבולתו חסר יו"ד, ומאן איהו, דא בי דינא לתתא דאיהו טיקלא דאסתחרת קמיה, ועל דא מהפך מאנין ממאנא דא למאנא אחרא. וכל דא כפי פעלם דבני נשא, אי מטביין פני נשא עובדיהון, ההוא טיקלא דסתרא אסתרת לון לימנא, וכדין אתעבידו עובדין בעלמא לאוטבא לון פדקא יאות. וטיקלא אסתרת תדיר ולא שכיך כהווא סטרא דימנא ועלמא מתגלגלא ביה. אתו בני נשא לאכאשא, (דף קי ע"א)

תרגום לשון הזהר

הדין של ישראל מקום זה, שכתוב (איכה ד) ויגדל עון בת עמי מחטאת סדום. וירושלם נקראת אחות לסדום, כמו שגאמר (יחזקאל י"ו) הנה זה היה עון סדום אחותך, ודינן היה מן השמים דין אחד כסדום על שמנעו צדקה מהם, פרט לזה שנה התהפך וזה נחבר. לוי יש תקומה, ולוי אין תקומה. ע"כ סתרי תורה.

ויעל לוט מצער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו וגו'. מה הטעם? משום שראה שיהיה קרוב לסדום ועלה משם. רבי יצחק פתח, (איב ל"ו) והוא מסבות מתהפך בתחבולתו לפעלם וגו'. הקדוש ברוך הוא מסבב סובבין בעולם ומביא גזל אש צחים לעשות מעשיו, ואחר כך הופך אותם ועושה אותם בגון אחר.

תרגום לשון הזהר

ובמה? בתחבולתו. עושה תחבולות ומסבב סובבין כדי להפך אותם, ולא כמו אותם הראשונים. לפעלם - משום פעלם של בני אנוש. כמו שהם עושים מעשים, כך הוא מהפך אותם. כל אשר יצום על פני תבל ארצה - משום מעשי בני אדם הוא מהפך אותם מסבות ככל מה שהוא מצוה אותם על פני תבל וגו'.

רבי אלעזר אמר, והוא מסבות מתהפך - הקדוש ברוך הוא מסבב סובבין ומביא מעשים בעולם להתקיים, ואחר שחושבים בני אדם שיתקיימו אותם מעשים, הקדוש ברוך הוא הופך אותם את אותם מעשים מכמו שהיו בתחלה. בתחבולתו, בתחבולתו כתוב, כמו האמן הזה שעושה כלי חרס, בעוד שאותו הגלגל מסתובב

פרשת וירא אליו

ספר הוהר

(דף קי ע"א)

תרל"ג

פרשת וירא אליו

ספר הוהר

(דף קי ע"ב)

תרל"ד

תחבולתו דאסחר תדיר ונהו קיימא באסחרותא דמינא, קדשא בריהו הוא אסחר ליה בסטרא דשמאלא ומהפך מסבות ומאנין דהוו בקדמיתא לההוא סטר שמאלא.

וכדין טקלא אסחרא ואתעבידו עובדין בעלמא לאבאשא לון לבני נשא. וטקלא אסחר לההוא סטרא עד דבני נשא תיבין לאוטבא עובדיהון. וטקלא קיימא בעובדין דבני נשא. ועל דא בתחבולתו לפעלם, ולא קיימא תדיר.

תא חזי, קדשא בריהו הוא גרם סבובין ועובדין בעלמא בגין למעבד פלא פדקא יאות. וכלא נפקא מעקרא ושרשא דלעילא. אקריב אברהם לגביה, נפק מניה ישמעאל דלא הוה אברהם גזיר פד נפק מניה, בגין דאיהו לתתא ולא אשתלים פאת

קיימא קדישא.

לכתר קדשא בריהו הוא סבב סבובין בתחבולותיו ואתגזר אברהם ועאל בבית ואשתלים בשמיה ואקרי אברהם, וה' עלאה אעטרת ליה ברזא דמים מרות. כיון דרזא (דברי חיים) אשתלים ואתגזר, נפק מניה יצחק והוה זרעא קדישא ואתקשר לעילא ברזא דאש ממים, ועל דא כתיב, (דמיה) ואנכי נטעתיה שורק פלה זרע אמת. ולא אתקשר בההוא סטרא אחרא.

תא חזי, לוט נפקו מניה ומבנתיה תרין אומין מתפרשו, ואתקשרו בההוא סטרא דאתחזי לון, ועל דא קדשא בריהו הוא מסבב (דף קי ע"ב) סבובין ומגלגל גלגולין בעלמא דיתעביד פלא פדקא יאות ויתקשר פלא באתריה.

תא חזי, יאות הנה ללוט דקדשא בריהו הוא יפיק מניה (ובבנתיה) ומאתתיה תרין אומין אליו, אלא בגין לאתקשרא באתריהו דאתחזי להו. ואתעבידו מגו יינא, ונההוא יינא אנדמן להון במערתא ההיא ליליא, ודא הוא רזא דאתעבידו כמה דאת אמר וישת מן היין וישכר והא אתמר ואוקמוה.

תא חזי, מואב ועמון אנון קראן לון שמקן, מואב מאב. רבי יוסי אמר בכירה בחציפו אמרה מואב, מאבא הוא. והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי. בצניעו אמרה בן עמי. בר עמי, ולא אמרה מאמן הנה.

תא חזי, בקדמיתא כתיב ולא ידע בשכבה ובקומה בוא"ו ונקוד על וא"ו, בגין דסיועא דעילא הוה

אשתכח בההוא עובדא דזמין מלכא משיחא לנפקא מניה, ובגין כך אשתלים הכא בוא"ו. ובאחרא כתיב ובקומה חסר וי"ו, בגין דלא נפק מניה חולקא לקדשא בריהו הוא כהאי אחרא, ועל דא כתיב כהאי אחרא קשישא ובקומה בוא"ו מלא ונקוד עלה.

רבי שמעון אמר, לא ידע דזמין קדשא בריהו הוא לאוקמא מניה דוד מלכא ושלמה וכל שאר מלכין ומלכא משיחא. תו ובקומה, דכתיב ברות (דמיה) ותקם בטרם יכיר איש את רעהו וגו'. ובההוא יומא הוה לה קומה ודאי (דף קיא ע"א) אתחבר עמה בעז להקים שם המת על נחלתו, ואתקם מנה כל הגי מלכין וכל עלויא דישראל. ולא ידע בשכבה דכתיב ותשכב מרגלותו עד הבקר.

תרגום לשון הוהר

מלמעלה היה נמצא באתו מעשה שעתיד מלך המשיח לצאת ממנו, ולכן נשלם כאן בוא"ו. ובאחרת כתוב ובקומה, חס וי"ו, משום שלא יצא ממנה חלק לקב"ה כמו האחרת הוה, ועל זה כתוב באחרת הוה הגדולה ובקומה בוא"ו מלא ונקוד עליו.

רבי שמעון אמר, לא ידע שעתיד הקדוש ברוך הוא להעמיד ממנה דוד המלך ושלמה וכל שאר המלכים ומלך המשיח. עוד ובקומה, כמו שכתוב ברות (דמיה) ותקם בטרם יכיר איש את רעהו וגו'. ובאותו היום היתה לה קומה ודאי, התחבר עמה בעז להקים שם המת על נחלתו, והוקמו ממנה כל המלכים הללו וכל העלוי של ישראל. ולא ידע בשכבה, שכתוב ותשכב

תרגום לשון הוהר

ולא נשלם באת בריה קדש. אחר כך הקדוש ברוך הוא סבב סבובים בתחבולותיו ונמול אברהם, ונכנס בבית ונשלם בשמו ונקרא אברהם, וה' עליונה עטרה אותו בסוד של מים מרות. כיון שהסוד של מים נשלם והוא נמול, יצא ממנו יצחק והוה זרע קדש, ונקשר למעלה בסוד של אש ממים, ועל זה כתוב (דמיה) ואנכי נטעתיה שורק פלה זרע אמת, ולא נקשר באתו הצד האחר.

בא ראה, מלוט יצאו ממנו ומבנותיו שתי אמות נפרדות ונקשרו באתו צד שראוי להם, ועל זה הקדוש ברוך הוא מסבב סבובים ומגלגל גלגולים בעולם שהכל יעשה כראוי ויתקשר

הכל במקומו. בא ראה, נאה הנה ללוט שהקדוש ברוך הוא יוציא ממנו ויבנותיו ומאשתו שתי האמות הללו, אלא בשביל להתקשר במקומם הראוי להם, ונעשו מתוך יין, ואתו היין הנדמן להם במערה באתו לילה, ונהו הסוד שנעשו, כמו שנתמר וישת מן היין וישכר, והרי נתבאר ובאריה. בא ראה, מואב ועמון הן קראו להם שמות. מואב - מאב. רבי יוסי אמר, הבכירה אמרה בחצפה, אמרה מואב, מאבא הוא. והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי. בצניעות אמרה בן עמי. בן עמי, ולא אמרה ממי הוא. בא ראה, בתחלה כתוב ולא ידע בשכבה ובקומה, בוא"ו, ונקוד על וא"ו, משום שסיוע

ובקומה דכתיב ותקם בטרם יכיר איש את רעהו וגו'. בגין כך ובקומה נקוד וא"ו.

תא חזי, ענותנותא דאברהם דהא אפילו בקדמיתא כד בעא קדשא ברין הוא למעבד דינא בסדום לא בעא מניה רחמי על לוט (דק"ג), לבתר דכתיב וירא והנה עלה קיטר הארץ קיטר הכבשן לא תבע עליה דלוט ולא אמר עליה לקדשא ברין הוא כלום, אוף הכי קדשא ברין הוא לא אמר ליה מידי, בגין דלא יחשב אברהם דקודשא ברין הוא גרע מזכותיה כלום.

ואי תימא דאברהם לא הוה חשיב ליה ללוט פלביה כלום, הא מסר נפשיה למיחף לאגחא קרבא בחמשה מלכין תקיפין, כמה דאת

תרגום לשון הוהר

מרגלותו עד הבקר. ובקומה, שכתוב בטרם יכיר איש את רעהו וגו'. משום כך ובקומה נקוד וא"ו.

בא ראה את ענותנותו של אברהם, שהרי אפלו בתחלה, כשרצה הקדוש ברין הוא לעשות דין בסדם, לא בקש ממנו רחמים על לוט. ושמעתי אחר שכתוב וירא והנה עלה קיטר הארץ קיטר הכבשן, לא בקש על לוט ולא אמר עליו לקב"ה כלום. אף כך לא אמר לו הקדוש ברין הוא דבר, כדי שלא יחשב אברהם שהקדוש ברין הוא גרע מזכותו כלום.

ואם תאמר שאברהם לא החשיב בלבו את לוט כלום – הרי מסר נפשו ללכת להלחם בקרב עם חמשה מלכים חזקים, כמו שנאמר וישמע אברהם כי נשבה אחיו, וכתוב ויחלק עליהם

אמר, (בראשית יד) וישמע אברהם כי נשבה אחיו וגו'. וכתוב ויחלק עליהם לקב"ה. וכתוב וישב את כל הרקש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגו'. אבל ברחימותא דרחים לקדשא ברין הוא וקמא עובדוי דלוט דלא פשרן פדקא אות, לא בעא אברהם דבגיגיה ישבוק קדשא ברין הוא כלום מדיליה, ובגיגי כך לא תבע עליה רחמי לא בקדמיתא ולא בסופא: מדרש הנעלם

ויעל לוט מצוער וגו'. אמר רבי אבהו, בא וראה מה פתיב ביצר הרע, תדע לך שאינו מתפטל לעולם מבני אדם עד אותו זמן דכתיב, (חזקאל לו) והסרתיו את לב האבן וגו'. שאף על פי שרואה בני אדם גדוין בגיהנם, הוא בא וחזר לו

אצל בני אדם, הרי הוא דכתיב ויעל לוט מצוער. מצוערה של גיהנם משם עולה לפתות בני אדם.

אמר רבי יהודה שלש הנהגות יש באדם, הנהגת השכל והחכמה וזו היא (דף קט ע"ב) כח הנשמה הקדושה. והנהגת התאוה שהיא מתאוה בכל תאוות רעות, וזהו כח התאוה. והנהגת המנהגת לבני אדם ומחזקת הגוף והיא נקראת נפש הגוף, אמר רב דימי זהו כח המחזיק.

אמר רבי יהודה בא וראה לעולם אין יצר הרע שולט אלא באלו שני כחות אלין דאמרן, נפש המתאוה היא הרודפת אחר יצר הרע לעולם, משמע דכתיב ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן. נפש המתאוה היא מעוררת את האחרת ומפתה אותה עם הגוף להדבק ביצר הרע, והיא אומרת לכה נשקה את אבינו

תרגום לשון הוהר

אמר רבי יהודה, שלש הנהגות יש באדם: הנהגת השכל והחכמה, וזו היא כח הנשמה הקדושה. והנהגת התאוה, שהיא מתאוה בכל תאוות רעות, וזהו כח התאוה. והנהגת המנהגת לבני אדם ומחזקת הגוף, והיא נקראת נפש הגוף. אמר רב דימי, זהו כח המחזיק.

אמר רבי יהודה, בא ראה, לעולם אין יצר הרע שולט אלא באלו שני כחות אלו שאמרנו, נפש המתאוה היא הרודפת אחר יצר הרע לעולם, משמע שכתוב ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן. נפש המתאוה היא מעוררת את האחרת ומפתה אותה עם הגוף להדבק ביצר הרע, והיא אומרת לכה נשקה את אבינו וזו ונשקבה עמו. מה יש לנו בעולם הבא, נלך

וין ונשקבה עמו. מה יש לנו בעולם הבא, נלך ונרדף אחר יצר הרע ואחר תשוקת חמדת העולם הזה. ומה עושות, שתיהן מסכימות להדבק בו, מה פתיב ותשקין את אביהן וין מתפטמות להתעורר ליצר הרע באכילה ובשתיה.

ותקם הבכירה ותשכב את אביה. כשאדם שוכב על מנתו בלילה, נפש המתאוה היא המעוררת ליצר הרע, ומתהרת בו, והוא דבק בכל ההורר רע עד שמתעברת מעט (ס"א ממונ) ורא ליה על (נ"א ע"ד) שמביא בלב האדם אותה המחשבה הרעה ודבקה בו, ועדין יש בלבו ולא נגמר לעשותה עד שזאת התאוה מעוררת לכה הגוף כמתחלה להדבק ביצר הרע ואז הוא משלום הרעה, הרי הוא דכתיב ותהרין שתי בנות לוט (דף קי ע"א) מאביהן.

עד־שערי מות: יט ויזעקו אֶל־יהוה בצר להם ממצוקותיהם וישועם: כ ישלח דברו ויפאם וימלט משחיתותם: כא יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני אדם: כב ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה: כג וירדו הם בגאיות עשי מלאכה במים רבים: כד תמה ראו מעשי יהוה ונפלאותיו במצולה: כה ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו: כו יעלו שמים ירדו תהומות נפשם ברעה תתמוגג: כז יתגו ויגועו פשבור וכל־חכמתם תתבלע: כח ויזעקו אֶל־יהוה בצר להם ומצוקותיהם ויציאם: כט יקם סערה לדממה ויחשו גליהם: ל וישמחו כיישחקו וינחם אֶל־מחוז הפצצם: לא יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני אדם: לב וירוממוהו בקהל־עם ובמושב זקנים והללוהו: לג ישם נהרות למדבר ומצאי מים לצמאון: לד ארץ פרי למלחה מרעת ישבי בה: לה ישם מדבר לאגם־מים וארץ צלה למצאי מים: לו ויושב שם רעבים ויבוננו עיר מושב: לז ויזרעו שדות וישעו כרמים ויעשו פרי תבואה: לח ויברכם וירבו מאד ובהמתם לא ימעיט: לט וימעטו וישחו מעצר רעה ויגזו: מ שפך בוז על־נדיבים ויתעם בתהו לא־דרך:

מא וישגב אביון מעוני וישם פצאן משפחות: מב יראו ישרים וישמחו וכל־עולה קפצה פיה: מג מִי־חכם וישמר־אלה ויתבוננו חסדי יהוה:

כג לחודש יום ראשון

קח א שיר מזמור לדוד: ב נכון לפני אלהים אשירה ואזמרה אֶף־כבודי: ג עורה הנבל וכנור אעירה שחר: ד אודך בעמים | יהוה ואזמרך בלאמים: ה פי־גדול מעל־שמים חסדך ועד־שחקים אמתך: ו רומה על־שמים אלהים ועל פ־הארץ כבודך: ז למען יחלצון ידידיך הושיעה מינך וענני: ח אלהים | דבר בקדשו אעלה אחלקה שכם ועמק ספות אמדד: ט לי גלעד | לי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחקקי: י מואב | סיר רחצי על־אדם אשליך געלי עלי־פ־לשת אתרועע: יא מי יכלני עיר מבצר מי נחני עד־אדום: יב הלא־אלהים ונחננו ולא־תצא אלהים בצבאתינו: יג הבה־לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם: יד באלהים נעשה־חיל והוא יבוס צרינו:

תפלה: ה וישמיו עלי רעה תחת טובה ושווא תחת אהבתי: ו הפקד עליו רשע וישטן יעמד על־מינו: ז בהשפטו יצא רשע ותפלתו תהיה לחטאה: ח יהיו־ימיו מעטים פקדתו יקח אחר: ט יהיו־בניו תומים ואשתו אלמנה: י ונוע ינועו בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם: יא יבקש גושה לכל־אשר־לו ויבזו זרים יגיעו: יב אל־יהי־לו משך חסד ואל־יהי חונן ליתומיו: יג יהי־אחריתו להכרית בְדור אחר ימח שם: יד יזכר | עון אבתיו אל־יהוה וחטאת אמו אל־תמח: טו יהיו נגדי יהוה תמיד ויכרת מארץ זכרם: טז יען אשר | לא זכר עשות חסד וירדף איש־עני ואביון ונקאה ללב למותת: יז ויאהב קללה ותבואהו ולא־חפץ בכרכה ותרחק ממנו: יח וילבש קללה כמרז ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו: יט תהי־לו כבגד יעטה ולימזח תמיד יחגרה: כ זאת פעלת שטני מאת יהוה והדברים רע על־נפשי: כא ואתה | יהוה קרי אלהים אדני עשה־אתי למען שמך כִּי־טוב חסדך הצילני: כב כִּי־עני ואביון אנכי ולכי חלל בקרבי: כג פצל־כנטותו נהלכתי נגערתי כארבה: כד ברפי בשלו מצום ויבשרי כחש משמן: כה ואני | הייתי חרפה

להם וראוני יגיעון ראשם: כו עורני יהוה אלהי הושיעני כחסדך: כז וידעו כִּי־דרך זאת אתה יהוה עשיתה: כח יקללו־המה ואתה תכרך קמו | ויבשו ועבדך ישמח: כט ילבשו שוטני כלמה ויעטו כמעיל בשתם: ל אודה יהוה מאד כפי וכתוף רבים אהללנו: לא כִּי־יעמד לימין אביון להושיע משפט־י נפשו:

קי א לדוד מזמור גאם יהוה | לאדני שב לימיני עד־אשית איכרך הרים לרגליך: ב מטה־עזרך ישלח יהוה מציון רדה בקרב איכרך: ג עמך נבחת ביום חילך בהדרי־קדש מרחם משחר לך טל ילדתך: ד נשבע יהוה | ולא ינחם אתה־כהן לעולם על־דברתי מלכי־צדק: ה אדני על־ימינך מחץ ביום־אפס מלכים: ו ידן בגוים מלא גאות מחץ ראש על־ארץ רבה: ז מנחל בדרך ישתה על־פֶן ירים ראש:

קיא א הללויה | אודה יהוה בכל־לבב בסוד ישרים ועדה: ב גדלים מעשי יהוה דרושים לכל־חפציהם: ג הודו־והדר פעלו וצדקתו עמדת לעד: ד זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יהוה: ה טרף נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו: ו פח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים: ז מעשי

ספר	ק"א, ק"ב, ק"ג, ק"ד	תהלים	נא	ספר	קטז, קיז, קיח	תהלים	נב
<p>יְדִי אֲמַת וּמִשְׁפָּט נְאֻמִּים כֹּל־ פְּקוּדָיו: ה סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בְּאֵמַת וְיִשׁוּר: ט פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צִוְּה־לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: י ראשית חֲכָמָה יראת יהוה שְׁכַל טוֹב לְכָל־עֲשִׂיהֶם תְּהִלָּתוֹ עֲמֵדַת לְעַד:</p>	<p>ק"ב * הַלְלוּהָ אֲשֶׁר־אִישׁ יִרְא אֶת־ יְהוָה בְּמַצּוֹתָיו חֲפִץ מְאֹד: ב גְּבוּר בְּאַרְץ יְהִיָּה זָרְעוֹ דוֹר יִשְׂרָאִים יִכְרֹף: ג הוֹן־וְעֶשֶׂר בְּבֵיתוֹ יִצְדָקְתוּ עֲמֵדַת לְעַד: ד זָרַח בְּחֶשֶׁף אֹר לִישְׂרָאִים חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק: ה טוֹב־ אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוּחַ וְכַלְכַּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט: ו יִכְרֹף לְעוֹלָם לֹא־יִמוּט לְזָכָר עוֹלָם יְהִיָּה צַדִּיק: ז מִשְׁמוּעָה רַעְיָה לֹא יִירָא נִכּוֹן לְבוֹ בָּטַח בַּיהוָה: ח סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר־יִרְאָה בְּצַרְיוֹ: ט פּוֹר נִמְן לְאַבְיוֹנִים צְדָקְתוֹ עֲמֵדַת לְעַד קָרְנוֹ תְרוֹם כְּכּוֹד: י רִשְׁע יִרְאָה וְכַעַס שִׁגְיוֹ חֲרָק וְנִמְס תְּאוֹת רִשְׁעִים תֹּאבֵד:</p>	<p>הַמְּגִבְהִי לְשֹׁכֵת: י הַמִּשְׁפִּילִי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאַרְץ: ז מְקִימִי מֵעַפְרֵי דָל מְאֻשְׁפֵת יָרִים אֲבִיוֹן: ח לְהוֹשִׁיבִי עִם־ נְדִיבִים עִם נְדִיבִי עֲמוֹ: ט מוֹשִׁיבִי עֲלֶרְת הַפִּית אִם־הַבְּנִיִם שְׁמַחָה הַלְלוּהָ:</p>	<p>ק"ד * בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעַז: ב הִיטָה יְהוּדָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמִּשְׁלוֹתָיו: ג הַיָּם רָאָה וַיִּנְס הַיַּרְדֵּן יִסָּב לְאַחֹר: ד הַהַרִים קָדְדוּ כְּאֵלִים גְּבֻעוֹת כְּבִנְיָ־ צֹאן: ה מַה־לָּךְ הַיָּם כִּי תִגַּס הַיַּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר: ו הַהַרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵלִים גְּבֻעוֹת כְּבִנְיָ־צֹאן: ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוֹלִי אַרְץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים יַעֲקֹב: ח הַהַפְּכִי הַצֹּר אַגֶּם מֵיִם חֲלַמִּישׁ לְמַעַיְנֵי־מֵיִם: קט"ו * לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא לָנוּ כִּי־ לְשִׁמּוֹךְ תֵּן כְּבוֹד עַל־חֲסֹדְךָ עַל־ אֲמַתְךָ: ב לָמָּה וְאִמְרוּ הַגּוֹיִם אֵי־הָיָה־נָא אֱלֹהֵיהֶם: ג וְאֵלֵהֵינוּ בְּשָׁמַיִם כֹּל אֲשֶׁר־ חֲפִץ עָשָׂה: ד עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: ה פַּה־לָּהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵים לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: ו אֲזַנֵּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף לָהֶם וְלֹא יִרְיָחוּן: ז יִדְהִים וְלֹא יִמִּישׁוּן רִגְלֵיהֶם וְלֹא יִחַלְכוּ לֹא־יִהְיֶה בְּגוֹרָנָם: ח כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בְּטַח בָּהֶם: ט יִשְׂרָאֵל בָּטַח בַּיהוָה עֲוֹנָם וּמְגַנְגֵם הוּא: י בֵּית אַהֲרֹן בְּטַחוֹ בִּיהוָה</p>	<p>עֲוֹנָם וּמְגַנְגֵם הוּא: יי יִרְאִי יְהוָה בְּטַחוֹ בַּיהוָה עֲוֹנָם וּמְגַנְגֵם הוּא: יב יְהוָה יִכְרְנוּ יִכְרֹף יִכְרֹף אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְרֹף אֶת־בֵּית אַהֲרֹן: יג יִכְרֹף יִרְאִי יְהוָה הַקְּטִינִים עִם־הַגְּדוֹלִים: יד יִסָּף יְהוָה עַלְיֵכֶם עַלְיֵכֶם וְעַל־בְּנוֹיֵכֶם: טו בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה לְעֹשֵׂה שָׁמַיִם וְאַרְץ: טז הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהַאֲרָץ נִתַּן לְבְנֵי־אָדָם: יז לֹא הִמְתִּים יְהוָה לְהַלְלוּהָ וְלֹא כָל־יָרְדֵי דוּמָה: יח וַאֲנַחְנוּ יְהוָה נִכְרָף יְהוָה מַעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּהָ:</p>	<p>קט"ז * אֶהְבֵּתִי כִּי־יִשְׁמַע יְהוָה אֶת־ קוֹלִי תַחֲנוּנֵי: ב כִּי־הִטָּה אֲזַנּוֹ לִי וּבְיָמֵי אֶקְרָא: ג אֶפְסוּנִי חֲבַל־יָמוֹת וּמִצְרֵי שְׂאוֹל מִצְּאֻנֵי צָרָה וַיִּגְוֶן אֲמַצָּא: ד וּבְשֵׁם־יְהוָה אֶקְרָא אֲנִיָּה יְהוָה מְלִטָּה נַפְשִׁי: ה חֲנוּן יְהוָה וְצַדִּיק וְאֵלֵהֵינוּ מִרַחֵם: ו שָׁמְרוּ פִתְאִים יְהוָה דְלוּתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: ז שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיךָ כִּי־יְהוָה גָּמַל עַלְיָכִי: ח כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת־עֵינֵי מִן־דְּמָעָה אֶת־רִגְלֵי מִדְּחִי: ט אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: י הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: יא אֲנִי אֲמַרְתִּי כַחֲפְזִי כִּל־הָאָדָם כָּזָב: יב מַה־אֲשִׁיב לַיהוָה כִּל־תִּגְמוּלוֹהִי עָלַי: יג כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא: יד נְדַרְדֵּי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגַדְהָ־נָא לְכָל־עַמּוֹ:</p>	<p>טו יִקָּר בְּעֵינֵי יְהוָה הַמְּוֹתָה לְחִסְדָּיו: טז אֲנִיָּה יְהוָה כִּי־אֲנִי עֲבָדְךָ אֲנִי־עַבְדְּךָ כִּן־אֲמַתְךָ פִּתְחַת לְמוֹסְרֵי: יז לִךְ־אֲזַבַּח זָבַח תּוֹדָה וּבְשֵׁם יְהוָה אֶקְרָא: יח נְדַרְדֵּי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם נְגַדְהָ־נָא לְכָל־עַמּוֹ: יט בְּחַצְרוֹת בֵּית יְהוָה בְּתוֹכְכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ:</p> <p>ק"ז * הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם שֹׁכְחוּהוּ כָּל־הָאֲמִים: ב כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ וְאֲמַת־יְהוָה לְעוֹלָם הַלְלוּהָ:</p>	<p>ק"ח * הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ב יֵאֱמֹר־נָא יִשְׂרָאֵל כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ג יֵאֱמֹרוּ־נָא בֵּית־אַהֲרֹן כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ד יֵאֱמֹרוּ־נָא יִרְאִי יְהוָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: ה מִן־הַמַּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יָה: ו יְהוָה לִי לֹא אִירָא מַה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: ז יְהוָה לִי בְעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאָה כְּשֹׁנְאִי: ח טוֹב לְחַסּוֹת בַּיהוָה מִבְּטַח בְּאָדָם: ט טוֹב לְחַסּוֹת בַּיהוָה מִבְּטַח בְּנְדִיבִים: י כֹּל־ גּוֹיִם סִבְבוּנִי בְשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: יא סְבוּנִי גַם־סִבְבוּנִי בְשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: יב סְבוּנִי כְּדוֹבְרִים דַּעְכוּ כַּאֲשֶׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יְהוָה כִּי אֲמִילָם: יג דַּחַתָּה דַּחִיתָנִי לְנַפֵּל וַיְהִיָּה עֲזָרוֹנִי: יד עֲזִי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה: טו קוֹל רְנָה וִישׁוּעָה בְּאֵהֲלֵי צַדִּיקִים יְמִין יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל: טז יְמִין יְהוָה רֹמְמָה</p>

כד לחודש **יו"ט שני**

ק"ט * הַלְלוּהָ | הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה
הַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה: ב יְהִי שֵׁם
יְהוָה מְבָרָךְ מַעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:
ג מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבֹאוֹ מִהַלֵּל שֵׁם
יְהוָה: ד רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם | יְהוָה עַל
הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ה מִי בַּיהוָה אֵלֵהֵינוּ

נד	תהלים	קיש	ספר	נג	תהלים	קיש, קיט	ספר		
			עקב: ^ז הבינני ואצרה תורתך ואשמרה תורתך: ^ח זאת היתה לי פי פקדני נצחתי:		כדברך: ^א בכל לבי דרשתיך אל-משגני ממצותיך: ^ב בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך: ^ג ברוך אתה יהוה למדני חקיך: ^ד בשפתי ספרתי כל משפטי ספיד: ^ה בדרך עדותיך ששתי פעל פלהו: ^ו בפקודיך אשיחה ואביטה ארחתיך: ^ז בחקתיך אשתעשע לא אשכח דברך:		ימין יהוה עשה חיל: ^א לא אמות פי אחיה ואספר מעשי יה: ^ב יסר יסרני יה ולמות לא נתנני: ^ג פתח לי שער צדק אבאבם אודה יה: ^ד זה השער ליהוה צדיקים וכאו בו: ^ה אודך פי עניתני ותהי לי לישועה: ^ו אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה: ^ז מאת יהוה היתה זאת היא נפלאות בעינינו: ^ח זה היום עשה יהוה נגילה ונשמחה בו: ^ט אנא יהוה הושעה נא אנא יהוה הצליחה נא: ^י ברוך הבא בשם יהוה ברכנוכם מבית יהוה: ^{יא} אל יהוה ויאיר לנו אסרו חג בעבתים עד לקרנות המזבח: ^{יב} אלי אתה ואודך אלהי ארוממך: ^{יג} הודו ליהוה כייטוב פי לעולם חסדו:		
			א ויבאני חסדך יהוה תשועתך פאמרתך: ^א ואענה חופי דבר פי בטחתי בדברך: ^ב ואל תצל מפי דבר אמת עד מאד פי למשפטך יחלתי: ^ג ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד: ^ד ואתהלכה ברחבה פי פקדני דרשתי: ^ה ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש: ^ו ואשתעשע במצותיך אשר אהבתי: ^ז ואשא כפי אל מצותיך אשר אהבתי ואשיחה בחקיך:		ג ו גמל על עבדך אחיה ואשמרה דברך: ^א גלעיני ואביטה נפלאות מתורתך: ^ב גר אנכי בארץ אל-סתר ממני מצותיך: ^ג גרסה נפשי לתאבה אל-משפטיך בכל-עת: ^ד גערף זדים ארוקים השגים ממצותיך: ^ה גל מעלי חרפה ובוז פי עדתיך נצחתי: ^ו גם ישכו שרים פי נדברו עבדך ישיח בחקיך: ^ז גם עדתיך שעשעני אנשי עצתי:		כח לחודש יום שלישי		
			ז ו זכר דבר לעבדך על אשר יחלתי: ^א זאת נתמתי בעיני פי אמרתך חתני: ^ב זדים הליצני עד מאד מתורתך לא נטיתי: ^ג זכרתי משפטיך מעולם א יהוה ואתנחם: ^ד זלעפה אחזתני מרשעים עזבי תורתך: ^ה זמרות היו לי חקיך בבית מגורי: ^ו זכרתי כלילה שמך יהוה		ד כה דבקה לעפר נפשי חניי בדברך: ^א דרכי ספרתי ותענני למדני חקיך: ^ב דרך פקודיך הבינני ואשיחה בנפלאותיך: ^ג דלפה נפשי מתוגה קימני בדברך: ^ד דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני: ^ה דרך אמונה בחרתי משפטיך שויתי: ^ו דבקתי בעדותיך יהוה אל-תבישני: ^ז דרך מצותיך ארוץ פי תרחיב לבי: ^ח ה הורני יהוה דרך חקיך ואצרנה		קייט א אשרי תמיידך ההלכים בתורת יהוה: ^א אשרי נצרי פעלו עולה בדרךיו הלכו: ^ב אמה צניתה פקדניך לשמר מאד: ^ג אחלי יפנו דרכי לשמר חקיך: ^ד אז לא אבוש בהביטי אל-כל מצותיך: ^ה אודך בלשר לבב בלמדי משפטי צדקך: ^ו אתי חקיך אשמר אל-תעזבני עד מאד:		ב ב כמה יזכה נער את ארחו לשמר
			י ו י ידך עשוני ויכונוני הבינני ואלמדה מצותיך: ^א יראיך יראוני וישמחו פי לדברך יחלתי: ^ב ידעתי יהוה כייצדק משפטיך ואמונה עניתני: ^ג יהי נא חסדך לנחמני						

ע קמא עשיתי משפט וצדק בל-תניחני לעשקי: קכב ערב עבדך לטוב אל-עשקני ודים: קכג עיני פלו לישועתך ולאמנת צדקך: קכד עשה עם-עבדך כחסדך וחסדך למדני: קכה עבדך-אני הביני ואדעה עדתיך: קכו עת לעשות ליהנה הפרו תורתך: קכז על-פן אהבתי מצותיך מזהב ומפז: קכח על-פן א-פל-פקודי כל ישראלי כל-ארח שקר שנאתי:

ק קמח קראתי בכל-לב ענני יהנה חקיך אצרה: קמט קראתיך הושיעני ואשמרה עדתיך: קמז קדמתי בנשף ואשועה לדברך לדברך יחלתי: קמח קדמו עיני אשמרות לשיח באמרתך: קמט קולי שמעה כחסדך יהנה כמשפטך חגיני: קכ קרבו רדפי ומה מתורתך רחקו: קכא קרוב אתה יהנה וכל-מצותיך אמת: קכב קדם ידעתי מעדתיך פי לעולם יסדתם:

ר קכג ראה-ענני וחלצני פי-תורתך לא שבחתי: קכד ריבה ריבי וגאלני לאמרתך חגיני: קכה רחוק מרשעים ישועה פי-חקיך לא דרשו: קכו רחמיך רבים יהנה כמשפטך חגיני: קכז רבים רדפי וצרי מעדוטיך לא גטיתי: קכח ראיתי בגדים ואתקוטטה אשר אמרתך לא שמרו: קכט ראה פי-פקודיך אהבתי יהנה כחסדך חגיני: קכ ראש-דברך אמת ולעולם כל-משפט צדקך:

כ פלאות עדוטיך על-פן נצרתם נפשי: קל פתח דבריך לאירי מבין פתיים: קלא פי-פצתי ואשאפה פי למצותיך יאבתי: קלב פנה-אלי וחגיני כמשפט לאהבי שמך: קלג פעמי הכן באמרתך ואל-תשלט-פי כל-אנון: קלד פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיך: קלה פניך האר בעבדך ולמדני את-חקיך: קלו פלגי-מים ירדו עיני על-לא-שמרו תורתך:

צ קלז צדיק אתה יהנה וישר משפטך: קלח צוית צדק עדתיך ואמונה מאד: קלט צמתני קנאתי פי-שכחו דבריך צרי: קמ צרופה אמרתך מאד ועבדך אהבה: קמא צעיר אנכי ונבזה פקודיך לא שבחתי: קמב צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת: קמג צר-ומצוק מצאוני מצותיך שעשעני:

ש קסא שרים רדפוני חנם ומדברך ומדברך פתח לבי: קסב שש אנכי על-אמרתך פמוצא שלל רב: קסג שקר שנאתי ואתעבה תורתך אהבתי: קסד שבע ביום הללתיך על משפטי

כ פי לעולם היא-לי: צט מפל-מלמדי השפילתי פי עדוטיך שיחה לי: ק מזקנים אתבונן פי פקודיך נצרתי: קא מפל-ארח רע פלאתי וגלגל למען אשמך דברך: קב ממשפטיך לא-סרתי פי-אתה הורתני: קג מה-נמלצו לחכי אמרתך מדבש לפי: קד מפקודיך אתבונן על-פן שנאתי א-פל-ארח שקר:

ג קה גר-לדגלי דברך ואור לנתיבתי: קו נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צדקך: קז נעניתי עד-מאד יהנה חגיני כדברך: קח נדבות פי רצה-גא יהנה ומשפטיך למדני: קט נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שבחתי: קי נתנו רשעים פח לי ומפקודיך לא תעיתי: קיא נתלתי עדוטיך לעולם פי-ששון לבי המה: קיב נטיתי לבי לעשות חקיך לעולם עקב:

ס קיג סעפים שנאתי ותורתך אהבתי: קיד סתרי ומגני אתה לדברך יחלתי: קיט סורו-ממני מרעים ואצרה מצות אלהי: קכ סמכני באמרתך ואחיה ואל-תבישני משכרי: קכז סעדני ואשועה ואשועה כחקיך תמיד: קכח סילת פל-שוגים מתקיך פי-שקך תרמיים: קכט סגים השבת כל-רשעיי ארץ לכן אהבתי עדתיך: קכ סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי:

ז קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

ח קכט לעולם יהנה דברך נצב בשמים: צ לדר ודר אמונתך כוננת ארץ ותעמד: קכא למשפטיך עמדו היום פי הכל עבדיך: קכב לולי תורתך שעשעני אז אבדתי בעיני: קכג לעולם לא-אשבח פקודיך פי כם חייטני: קכד לד-אני הושיעני פי פקודיך דרשתי: קכז לי קו רשעים לאבדני עדתיך אתבונן: קכז לכל-תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד:

ט קכז טהור חקיך לא שבחתי: קכח פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכט פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

צ קכט לעולם יהנה דברך נצב בשמים: צ לדר ודר אמונתך כוננת ארץ ותעמד: קכא למשפטיך עמדו היום פי הכל עבדיך: קכב לולי תורתך שעשעני אז אבדתי בעיני: קכג לעולם לא-אשבח פקודיך פי כם חייטני: קכד לד-אני הושיעני פי פקודיך דרשתי: קכז לי קו רשעים לאבדני עדתיך אתבונן: קכז לכל-תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

כ קכא זמתי תחמני: קכב פי-הייתי כנאד בקיטור חקיך לא שבחתי: קכג פמה ומי-עבדך מתי תעשה כרדפי משפט: קכד פרו-לי ודים שיחות אשר לא כתורתך: קכז פל-מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני: קכז כמעט פלוני בארץ ואני לא-עזבתי פקדיך: קכח כחסדך חגיני ואשמרה עדות פיך:

יום רביעי

כז לתודש
מ ז מה-אהבתי תורתך פל-היום היא שיחתי: קכ מאיבי תחמני מצותך

צדקך: ^{קסח} שלום רב לאהבי תורתך ואין-למו ^{קסו} מכשול: ^{קסו} לישועתך יהוה ומצותיך עשיתי: ^{קסז} שמרה בפשי עדתיך ואהבם מאד: ^{קסח} שמרתי פקודיך ועדתיך כי כל-דרכי נגידך:

ת ^{קסט} תקרב רנתי לפניך יהוה כדברך הבינני: ^{קע} תבוא תחנתי לפניך כאמרתך הצילני: ^{קעא} תבענה שפתי תהלה כי תלמדני חקיך: ^{קעב} תען לשוני אמרתך כי כל-מצותיך צדק: ^{קעג} תחי-ידך לעזרני כי פקודיך בחרתי: ^{קעד} תבאתי לישועתך יהוה ותורתך שעשעני: ^{קעה} תחי-נפשי ותהללך ומשפטך יעזרני: ^{קעו} תעיתי פשה אבד בקש עבדך כי מצותיך לא שבתתי:

ליום שבת

כו לחורש **יום חמישי**

קב * שיר המעלות אל-יהוה בצרתה לי קראתי ויענני: * יהוה הצילה נפשי משפת-שקר מלשון רמיה: * מה-יתן לך ומה-יסיף לך לשון רמיה: * חצי גבור שוננים עם גחלי רתמים: * אוהה לי פי-גרת מן שכןתי עם-אהלי חדר: * רבת שכנה לה נפשי עם שונא שלום: * אני שלום וכי אדבר המה למלחמה:

קבא * שיר למעלות אשא עיני אל-הרים מאין יבא עזרי: * עזרי מעם יהוה עשה שמים וארץ: * אל-יתן למוט רגלך אל-גוים שמך: * הנה לא-גוים ולא יישן שומר ישראל: * יהוה שמך יהוה צלך על-יד מינך: * יומם השמש לא-לפכה ורחם בלילה: * יהוה ישמך מכל-רע ישמר את-נפשך: * יהוה ישמר-צאתך ובוואך מעתה ועד-עולם:

קבב * שיר המעלות לוד שמחתי באמרים לי בית יהוה גלך: * עמדות היו רגלנו בשערך וירושלם: * ירושלם הפנויה פעיר שחברה-לה יחדו: * ששם עלו שבטים שבטי-יה עדות לישראל להדות לשם יהוה: * כי שמה וישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד: * שאלו שלום ירושלם ישליו אהבך: * יהי-שלום בחילך שילה בארמנותיך: * למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך: * למען בית יהוה אלהינו באכשה טוב לך:

קבג * שיר המעלות אליך נשאתי את-עיני הישבי בשמים: * הנה פעיני עבדים אל-יד אדוניהם פעיני שפחה אל-יד גברתה בן עינינו אל-יהוה אלהינו עד שיחננו: * חננו יהוה

חננו פי-רב שבענו בוז: * רבת שבעה-לה נפשנו הלעג השאננים הבוז לאיננים לגאי יונים:

קבד * שיר המעלות לוד לולי יהוה שהנה לנו יאמר-נא ישראל: * לולי יהוה שהנה לנו בקום עלינו אדם: * אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו: * אזי המים שטפונו נחלה עבר על-נפשנו: * אזי עבר על-נפשנו המים הזדונים: * ברוך יהוה שלא נתננו טרף לשניהם: * נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשפר ואנחנו נמלטנו: * עזרנו בשם יהוה עשה שמים וארץ:

קבה * שיר המעלות הבטחים ביהוה כהר-ציון לא-ימוט לעולם ישב: * ירושלם הרים סביב לה ויהוה סביב לעמו מעתה ועד-עולם: * כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים למען לא-ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם: * היטיבה יהוה לטובים ולישרים בלבותם: * והמטים עקלקלותם ויליכם יהוה את-פעלי האון שלום על-ישראל:

קבו * שיר המעלות בשוב יהוה את-שיבת ציון היינו בחלמים: * אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרנו בגוים הגדיל יהוה לעשות עם-אלה: * הגדיל יהוה לעשות לפנינו

היינו שמחים: * שובה יהוה את-שבתנו שבתנו שבתנו פאפיקים בנגב: * החרעים בדמעה ברגה יקצרו: * הלוח לוח ויבכה נשא משך-החרע בא-יבוא ברגה נשא אלמתי:

קבז * שיר המעלות לשלמה אם-יהוה | לא-יבנה בית שוא עמלו בניו בו אם-יהוה לא-ישמר עיר שוא | שקד שומר: * שוא לכם | משקימי קום מאחרי-שבת אכלי לחם העצבים בן יתן לידיו שנא: * הנה נחלת יהוה בגים שך פרי הבטן: * כחצים ביד-גבור בן בני הנעורים: * אשרי הגבר אשר מלא את-אשפתו מהם לא-יבשו פי-ידברו את-אויבים בשער:

קבח * שיר המעלות אשרי כל-ירא יהוה החלך בדרכיו: * גיע בפף כי תאכל אשריך וטוב לך: * אשתך | כגפן פריה ברכתי ביתך בניך פשתלי זיתים סביב לשלחך: * הנה כי-כן יכרך גבור ירא יהוה: * יברך יהוה מציון וראה בטוב ירושלם כל ימי חייך: * וראה-בנים לבניך שלום על-ישראל:

קכז * שיר המעלות רבת צרונני מנעורי יאמר-נא ישראל: * רבת צרונני מנעורי גם לא-יכלו לי: * על-גבי חרשו חרשים האריכו

למענתם למעניתם: ה יהנה צדיק קצץ עבות רשעים: ה יבשו ויסגו אחור כל שנאי ציון: ו יהיו כחציר גגות שקדמת שלף יבש: ז שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר: ה ולא אמרו: העברים ברכת יהוה אליכם ברכנו אתכם בשם יהוה:

קכ * שיר המעלות ממעמקים קראתיך יהוה: ב אדוני שמעה בקולי תהינה אונתך קשבות לקול תחנוני: ג אם-עונות תשמריה אדני מי יעמד: ד כיעמך הסליחה למען תנרא: ה קייתי יהוה קנתה נפשי ולדברו הוחלתי: ו נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר: ז יחל ישראל אלי יהוה כיעם יהוה תחסד והרבה עמו פדות: ה והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו:

קכא * שיר המעלות לדוד יהוה לא-אגבה לבי ולא-רמו עיני ולא-הלכתי: א בגלות ובנפלאות ממני: ב אם-לא שויתי: א ודוממתי נפשי בגמל עלי אמו בגמל עלי נפשי: ג יחל ישראל אלי יהוה מעתה ועד-עולם:

קכב * שיר המעלות זכור יהוה לדוד את כל-ענותו: ב אשר גשבע ליהוה נדר לאביר יעקב: ג אם-אבא באהל ביתי אם-אעלה על-ערש

יצועי: ד אם-אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה: ה עד-אמצא מקום ליהוה משכנות לאביר יעקב: ו הנה-שמעונה באפרתה מצאונה בשדי-יער: ז נבואה למשכנותיו נשתחזה להדם רגליו: ח קומה יהוה למנוחתך אמה וארון ענך: ט כהניך לפשו-צדק וחסידך ירננו: י בעבור דוד עבדך אל-תשוב פני משיחך: יא נשבע יהוה לדוד אמת לא-ישוב ממנה מפרי בטנה אשית לכסא-ך: יב אם-ישמרו בניך: א בריתי ועדתי זו אלמהם גם-בניהם עדי-עד ישוב לכסא-ך: יג כייבחר יהוה בציון אנה למושב לו: יד זאת מנוחתי עדי-עד פה-אשב כי אותיה: טו צידה בך אברך אבייניה אשפיע לחם: יז וכהניא אלביש ישע וחסידיה רגן ירננו: יח שם אצמיח קרן לדוד עבדתי נר למשיחי: יט אויביו אלביש

בשת ועליו יצין נזרו:

קכג * שיר המעלות לדוד הנה מה-טוב ומה-נעים שבת אחים גם-יחד: ב פשמן הטוב: ג על-הראש יד על-הזקן זקן-אחרן שירד על-פי מדותיו: ד כטל-חרמון שירד על-החרץ ציון פי שם: א צנה יהוה את-הברכה חיים עד-העולם:

קכד * שיר המעלות הנה ברכו את-יהוה כל-עבדי יהוה

העמדים בבית-יהוה כלילות: ב שאו ידכם קדש וברכו את-יהוה: ג יברכך יהוה מציון עשה שמים וארץ:

יום ששי

קכה * הללויה: א הללו את-שם יהוה הללו עבדי יהוה: ב שעמדים בבית יהוה בחדרות בית אלהינו: ג הללויה כייטוב יהוה ומרו לשמו כי נעים: ד כיעלב בחר לו יה ישראל לסגלתו: ה כי אני ידעתי כייגדול יהוה ויאדנינו מכל-אלהים: ו כל אשר-חפץ יהוה עשה בשמים ובארץ פימים וכל-תהומות: ז מעלה נשאים מקצה הארץ ברכים למטר עשה מוציא-רוח מאצרותיו: ח שהכה בכורי מצרים מאדם עד-בהמה: ט שלח: א אותת ומפתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל-עבדיו: ב שהכה גוים רבים והרג מלכים עצומים: ג לסיחון: א מלך האמורי ולעוג מלך הבשן: ד לכל ממלכות כנען: יב ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו: יג יהוה שמך לעולם יהוה וברך לדוד: יד כייננין יהוה עמו ועל-עבדיו יתנחם: טו עצמי הגוים כסף וזהב מעשה ידי אדם: טז פה-להם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: יז אוננים להם ולא יאזינו אף אין-ש-רוח בפייהם: יח כמותם יהיו עשייהם כל

אשר-בטח בהם: יט בית ישראל ברכו את-יהוה בית אחרן ברכו את-יהוה: כ בית הלוי ברכו את-יהוה יראי יהוה ברכו את-יהוה: כא ברוך יהוה מציון שכן ירושלם הללויה:

קכז * הודו ליהוה כייטוב כי לעולם חסדו: ב הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו: ג הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו: ד לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו: ה לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו: ו לרקע הארץ על-המים כי לעולם חסדו: ז לעשה אותים גדלים כי לעולם חסדו: ח את-השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו: ט את-הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו: י למכה מצרים בכבוריהם כי לעולם חסדו: יא ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו: יב כיד חזקה ובנורע נטויה כי לעולם חסדו: יג לגזר ים: יד סוף לגזרים כי לעולם חסדו: יה והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו: טו ונער פרעה וחילו גם-סוף כי לעולם חסדו: טז למולך עמו במדבר כי לעולם חסדו: יז למכה מלכים גדלים כי לעולם חסדו: יח ויבהג מלכים אדירים כי לעולם חסדו: יט לסיחון מלך האמרי כי

סב	תהלים	קמב, קמא, קמב	ספר	סא	תהלים	קלו, קלז, קלח, קלט	ספר
----	-------	---------------	-----	----	-------	--------------------	-----

עליהם גחלים באש יפלגם במהמרות
 בליקומו: י איש לשון בל-יפון
 בארץ איש-חמס רע יצודנו למדחפת:
 יג ידעת ידעתי כי-יעשה יהוה דין עני
 משפט אבנים: יד אף צדיקים יודו
 לשמך ישבו ישרים את-פניך:

קמא * מזמור לדוד יהוה קראתך
 חושה לי האזינה קולי בקראי-
 לך: ב תפון תפילתי קטרת לפניך
 משאת פפי מנחת-ערב: ג שיתה יהוה
 שמרה לפי נצרה על-דל שפתי:
 ד אל-תט-לבי | לדבר | רע להתעולל

עללות | ברשע את-אישים פעלי-און
 ובל-אלהם במנעמיהם: ה יהלמני
 צדיק | חסד ויוכיחני שמן ראש
 אליני ראשי כי-עוד ותפילתי
 ברעותיהם: ו נשמטו בידי-סלע
 שפטיהם ושמעו אמרי כי נעמו:

ז כמו פלח ובקע בארץ נפזרו עצמינו
 לפי שאול: ח פי אליך | יהוה קרי אלהים
 אדני עיני בקה חסיתי אל-תער נפשי:
 ט שמרני מידי פח יקשו לי ומקשות
 פעלי און: י יפלו במכמריו רשעים
 יחד אנכי עד-אעבור:

קמב * משקיל לדוד בהיותו במערה
 תפלה: ב קולי אל-יהוה אזעק
 קולי אל-יהוה אתחנן: ג אשפך לפני
 שיחי צרתי לפניו אגיד: ד בהתעטף
 עלי | רוחי ואתה ידעת נתיבתי בארח-

עיניך ועל-ספרך כלם יכתבו ימים
 יצרו ולא ולו אחד בהם: ה ולי מה-
 יקרו רעיד אל מה עצמו ראשיהם:
 ו אספרם מחול ירבון הקיצתי ועודי
 עמך: ז אמ-תקטל אלוה | רשע
 ואנשי דמים סורו מני: ח אשר ימרוך
 למזמה נשוא לשוא עריך: ט הלוא-
 משנאריך יהוה | אשגא וכתקוממיד
 אתקוטט: י תכלית שגאה שנאתים
 לאויבים היו לי: יג תקרני אל ודע
 לבבי בחני ודע שרעפי: יד וראה
 אם-דרך-עצב בי ונחני בדרך עולם:

שבת קודש

קב * למנצח מזמור לדוד: ב חלצני
 יהוה מאדם רע מאיש חמסים
 תנצרני: ג אשר חשבו רעות בלב
 כלי-יום יגורו מלחמות: ד שגנו לשונם
 כמו-נחש חמת עכשוב תחת שפתימו
 סלה: ה שמרני יהוה | מידי רשע
 מאיש חמסים תנצרני אשר חשבו
 לדחות פעמי: ו טמנו-גאים | פח לי
 וחכלים פרושו רשת ליד-מעגל
 מקשים שתולי סלה: ז אמרתי ליהוה
 אלי אתה האזינה יהוה קול תחנוני:

ח יהוה קרי אלהים
 סבותה לראשי ביום נשק: ט אל-תתן
 יהוה מאוני רשע זממו אל-תפק
 ירומו סלה: י ראש מסבי צמל
 שפתימו ובסו יכסימו: יא ימינו ימוטו

כל-מלכי-ארץ פי שמעו אמרי-פיך:
 ה וישירו בדרכי יהוה כבוד כבוד
 יהוה: ו פיינם יהוה ושל וראה וגבה
 ממרחק ידע: ז אמ-אלך | בקרב צרה
 תחיני על אף איבי תשלח ידך
 ותושיעני מינך: ח יהוה יגמר פעדי
 יהוה חסדך לעולם מעשי ידך אל-
 תרף:

קלז * למנצח לדוד מזמור יהוה
 תקרפני ותדע: ב אתה ידעת
 שבתי וקומי בנתה לרעי מרחוק:
 ג ארחי ורבעי זרית וכל-דרכי
 הספנתה: ד פי אין מלה בלשוני הן
 יהוה ידעת כלה: ה אחור וקדם צרפתי
 ותשת עלי פפכה: ו פלאה פליאה דעת
 ממני נשגבה לא-אוכל לה: ז אנה
 אלך מרוחק ואנה מפניך אברח:

ח אמ-אסק שמים שם אתה ואציעה
 שאול הנו: ט אשא כנפיי-שחר
 אשכנה באחרית ים: י גם-שם ידך
 תנחני ותאחזני מינך: יא ואמר אך-
 חשך ישופני ולילה אור בעדני:
 יב גם-חשך לא-יחשיך ממך ולילה

ביום יאיר כחשיכה באורה: יג פי-
 אתה קנית כליתי תסכני בבטן אמי:
 יד אודך על כי נוראות נפילתי נפלאים
 מעשיך ונפשי ידעת מאד: טו לא-
 נכחד עצמי ממך אשר-עשיתי בסתר
 וקמתי בתחיתות ארץ: טז גלמי וראו

לעולם חסדו: ז ולעוג מלך הבשן פי
 לעולם חסדו: ח ונתן ארצם לנחלה
 פי לעולם חסדו: ט נחלה לישראל
 עבדו פי לעולם חסדו: יג שבשפלנו
 זכר לנו פי לעולם חסדו: יד ויפקדנו
 מצרינו פי לעולם חסדו: טה נתן לחם
 לבל-בשר פי לעולם חסדו: כו הודו
 לאל השמים פי לעולם חסדו:

קלח * על נהרות | ככל שם ישבנו
 גם-פכינו בנזכרו את-ציון:
 ב על-ערבים בתוכה תלינו כנרותינו:
 ג פי שם שאלנו שובינו דברי-שיר
 ותוללינו שמחה שירו לנו משיר
 ציון: ד איך נשיר את-שיר-יהוה על
 אדמת נגר: ה אמ-אשפך ירושלם
 תשפח מימי: ו תדפק-לשוני | לחפי
 אמ-לא אזכרכי אמ-לא אעלה את-

ירושלם על ראש שמחתי: ז זכר
 יהוה | לבני אדום את יום ירושלם
 האמרים ערו | ערו עד היסוד בה:
 ח בת-ככל השודה אשרי שישלם-לך
 את-גמולך שגמלת לנו: ט אשרי |
 שיאחו ונפץ את-עלליך אל-הסלע:

קלח * לדוד | אודך ככל-לפי נגד
 אלהים אומרך: ב אשתתחה
 אל-היכל קדשך ואודה את-שמך על-
 חסדך ועל-אמתך כיהגבלת על-כל-
 שמך אמרתך: ג ביום קראתי ותענני
 תרהבני כנפשי עז: ד יודוך יהוה

זו אהלך טמנו פח לי: ה הביט ימין |
 וראה ואין לי מכיר אבד מנוס ממני
 אין דוהש לנפשי: ו זעקתי אליך יהוה
 אמרתי אתה מחסי חלקי בארץ
 החיים: ז הקשיבה | אל רנותי כי
 דלותי מאד הצילני מרדפי פי אמצו
 ממני: ה הוציאה ממסגרי | נפשי
 להודות את שמך בי וקתרו צדיקים
 כי תגמל עלי:

יב ובחסדך תצמיט את איבי והאבדת כל-
 צרתי נפשי כי אני עבדך:
 קמז * לדוד | ברוך יהוה | צוהי
 המלמד ידוי לקרב אצבעותי
 למלחמה: ב חסדי ומצודתי משגבי
 ומפלטני לי מגני וכו חסיתי הורוד
 עמי תחתי: ג יהוה מח אדם ותדעהו
 בן-אנוש ותחשבהו: ד אדם להכל
 דמה ימיו כצל עובר: ה יהוה הט-
 שמיך ותרו גע בהרים ויעשנו:
 ו ברוך ברק ותפיצם שלח חציך
 ותהמם: ז שלח ידך ממרום פצני
 והצילני ממים רבים מיד בני נגר:
 ח אשר פיהם דבר-שוא וימינם ימין
 שקר: ט אלהים שיר חדש אשרה לך
 בנבל עשור אזמרה-לך: י הנותן
 תשועה למלכים הפוצה את-דרך
 עבדו מחרב רעה: יא פצני והצילני
 מיד בני-נגר אשר פיהם דבר-שוא
 וימינם ימין שקר: יב אשר בנינו |
 פנטעים מגדלים בנעוניהם בנותינו
 כזוית מחשבות תכנית היכל: יג מזונו
 מלאים מפיקים מזן אל זן צאונו
 מאליפות מרפכות בחוצותינו:
 יד אלופינו מסבלים אין-פרץ ואין
 יוצאת ואין צוחה ברחבתנו: טו אשרי
 העם שפכה לו אשרי העם שיהוה
 אלהיו:

ל לחודש

קמז * תהלה לדוד ארוממן אלוהי
 המלך ואברכה שמך לעולם
 ועד: ב בכל-יום אברכה ואת-הללה
 שמך לעולם ועד: ג גדול יהוה
 ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר: ד דור
 לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו:
 ה הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך
 אשיחה: ו ועזו נוראתיך יאמרו
 וגדולתיך וגדולתך אספרנה: ז זכר רב-
 טובך יביעו וצדקתך ינגנו: ח חנון
 ורחום יהוה ארך אפים וגדל-חסד:
 ט טוב-יהוה לכל ורחמי על-כל-
 מעשיו: י יודוך יהוה כל-מעשיך
 וחסידוך ברכוכה: יא כבוד מלכותך
 יאמרו וגבורתך ידברו: יב להודיע |
 לבני האדם גבורתו וכבוד הדר
 מלכותו: יג מלכותך מלכות כל-
 עלמים וממשלתך בכל-דור ודר:
 יד סומך יהוה לכל-הנפלים וזוהך
 לכל-הכפופים: טו עיני-כל אליך
 ישברו ואתה נותן-להם את-אכלם
 בעתו: טז פותח את-יך ומשפיע
 לכל-חי רצון: יז צדיק יהוה בכל-
 דרכיו וחסיד בכל-מעשיו: יח קרוב
 יהוה לכל-קרואו לכל אשר יקראהו
 באמת: יט רצון-יראיו יעשה ואת-
 שועתם ישמע ויושיעם: כ שומר יהוה
 את-כל-אהביו ואת כל-הרשעים

ישמיד: כא תהלת יהוה ידבר פי ויברך
 כל-בשר שם קדשו לעולם ועד:
 קמו * הללויה הללי נפשי את-יהוה:
 ב את-הללה יהוה בתי אזמרה
 לאלהי בעודי: ג אל-תבטחו בנדיבים
 בכן-אדם | שאין לו תשועה: ד תצא
 רוחו ישב לאדמתו ביום ההוא אבדו
 עשתונתיו: ה אשרי שאל יעקב בעזרו
 שברו על-יהוה אלהיו: ו עשה |
 שמים וארץ את-הים ואת-כל-אשר-
 בהם השמר אמת לעולם: ז עשה
 משפט | לעשוקים נתן לחם לרעבים
 יהוה מתיר אסורים: ח יהוה | פתח
 עורים יהוה זקף כפופים יהוה אהב
 צדיקים: ט יהוה | שמר את-גרים יתום
 ואלמנה יעודד ודרך רשעים יעות:
 י ימלך יהוה | לעולם אלתיך ציון לדר
 ודר הללויה:

קמוז * הללויה | כי טוב זמרה
 אלהינו כי נעים נאנה תהלה:
 ב בונה ירושלם יהוה נדחי ישראל
 וכנס: ג הרופא לשבוי לב ומחפש
 לעצבותם: ד מונה מספר לזוכבים
 לכלם שמות יקרא: ה גדול אדונינו
 ורב-גח לתבונתו אין מספר: ו מעודד
 עגנים יהוה משפיל רשעים עדי-ארץ:
 ז ענו ליהוה בתורה זמרו לאלהינו
 בכבוד: ח המקסה שמים | בעבים
 המכין לארץ מטר המצמיט הרים

חציר: ^טנותן לבהמה לחמה לבני
 ערב אשר יקראו: ^ילא בגבורת הפוס
 יתפץ לא־כשוקי האיש ירצה:
^{יא}רוצה יהנה את־יראיו את־המיתלים
 לחסו: ^{יב}שכתי ירושלם את־יהנה
 הללי אלהיך ציון: ^{יג}כי־חזק בריחי
 שערך בנה בניהך בקרבך: ^{יד}השם־
 גבורך שלום חלב חטים ישיביעך:
^{טו}השלח אמרתו ארץ עד־מהרה ירוץ
 דברו: ^{טז}הנתן שלג פצמר כפור פאפר
 יפזר: ^{יז}משלך קרחו כפתים לפני
 קרתו מי יעמד: ^{יח}ישלח דברו וימסם
 ישב רוחו יזלזל־מים: ^{יט}מגיד דברו
 דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו
 לישראל: ^כלא עשה כן | לכל־גוי
 ומשפטים בל־ידעום הללויה:

קמוח * הללויה | הללו את־יהנה מן־
 השמים הללוהו במרומים:
^בהללוהו כל־מלאכיו הללוהו כל־צבאו
 צבאיו: ^גהללוהו שמש וירח הללוהו
 כל־כוכבי אור: ^דהללוהו שמי
 השמים והמים אשר | מעל השמים:
^ההללו את־שם יהנה כי הוא צנה
 ונבראו: ^וויעמידם לעד לעולם חק־
 נתן ולא יעבור: ^זהללו את־יהנה
 מן־הארץ תנינים וכל־תהמות: ^חאש
 וכרד שלג וקיטור ריח סעדה עשה
 דברו: ^טההרים וכל־גבעות עץ פרי
 וכל־ארוזים: ^יהחיה וכל־בהמה רמש

וצפור כנף: ^{יא}מלכי־ארץ וכל־לאמים
 שרים וכל־שפטי ארץ: ^{יב}בחורים
 וגם־בתולות זקנים עם־נערים:
^{יג}הללו | את־שם יהנה בייגעב שמו
 לבדו הודו על־ארץ ושמים: ^{יד}וגם
 קרן | לעמו תהלה לכל־חסידיו לבני
 ישראל עם קרבו הללויה:

קמט * הללויה | שירו ליהנה שיר
 חדש תהלתו בקהל חסידים:
^בישמח ישראל בעשוי בני־ציון יגילו
 במלכם: ^גהללו שמו במחול בתה
 וכנור וזמרו־לו: ^דכירוצה יהנה
 בעמו יפאר עננים בישועה: ^היעלזו
 חסידים בכבוד רננו על־משכבותם:
^ורוממות אל בגרוגם וחרב פסיות
 בידם: ^זלעשות גקמה בגוים תוכחות
 בלאמים: ^חלאסר מלכיהם בזקים
 ונקבדיהם בכבלי ברזל: ^טלעשות
 בהם | משפט כרות הדר הוא לכל־
 חסידיו הללויה:

קנ * הללויה | הללו־אל בקדשו
 הללוהו ברקיע עזו: ^בהללוהו
 בגבורתיו הללוהו קרב גדלו:
^גהללוהו בתקע שופר הללוהו בגבל
 וכנור: ^דהללוהו בתה ומחול הללוהו
 במגים ועגב: ^ההללוהו בצלצלי־שמע
 הללוהו בצלצלי תרועה: ^וכל הנשמה
 תהלל לה הללויה:

כל הנשמה תהלל לה הללויה:
 מי יתן מציון ישועת ישראל. בשוב
 יהנה שבות עמו, יגל יעקב ישמח
 ישראל: ותשועת צדיקים מיהנה.
 מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהנה
 ויפלטם. יפלטם מרשעים ויושיעם פי
 חסו בו:

כסו הפסוקים של תהלים אלפים וחמש מאות ועשרים
 ושבעה. א"א כו"ך סימן. וחציו ופתוחו בפייהם. וסדריו
 תשעה עשר וממוריו מאה והמישים

בקשה אחר אמירת תהלים

בחול אומר:

יהי רצון מלפניך, יהנה אלהינו
 ואלהי אבותינו בזכות ספר
 ראשון, שני, שלישי, רביעי, חמישי
 שבתהלים שקראנו לפניך שהוא כנגד
 ספר בראשית, שמות, ויקרא, במדבר,
 דברים (אם אמר כל ספר התהלים, אומר: בזכות
 תמשה ספרי תהלים המכונים כנגד
 תמשה חמישי תורה) ובזכות מזמוריו
 ובזכות פסוקיו ובזכות תבותיו ובזכות
 שמותיך הקדושים והטהורים
 היוצאים ממנו, שתכפר לנו על כל
 חטאתינו, ותסלח לנו על כל פשעינו
 שחטאנו ושעונו ושפשענו לפניך.
 ותחזירנו בתשובה שלמה לפניך.
 ותדריכנו לעבודתך. ותפתח לפנינו
 בתלמוד תורתך. ותשלח רפואה
 שלמה לכל חולי עמך, ולחולה

(פכ"פ) ותקרא לשבויים דרור,
 ולאסורים פקח קוח ולכל הלכי
 דרכים ועוברי ימים ונהרות מעמך
 ישראל, תצילם מכל צער ונזק,
 ותגיעם למחוז חפצם לחיים ולשלום.
 ותפקוד לכל חשוכי בנים בזרע של
 קניא לעבודתך וליראתך. ומעברות
 של עמך בית ישראל, תצילן שלא
 תפלגה ולדותיהן. והיושבות על
 המשבר, ברחמיך הרבים תצילן מכל
 רע. ועל המניקות תשפיע שלא יחסר
 חלב מדדיהן. ואל ישל אספיה
 ושדיו ורוחין וליליו וכל פגעין
 ומרעין בישין בכל ילדי עמך בית
 ישראל, ותגדלם לתורתך ללמוד
 תורה לשמה, ותצילם מעין הרע
 ומדבר וממגפה ומשטן ומיצר הרע.
 ותבטל מעלינו ומכל עמך בית
 ישראל בכל מקום שהם, כל גזרות
 קשות ורעות. ותטה לב המלכות
 עלינו לטובה ותגור עלינו גזרות
 טובות, ותשלח ברכה והצלחה בכל
 מעשה ידינו. והכן פרנסתנו מידך
 הרחבה והמלאה. ולא יצטרכו עמך
 בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר,
 ותן לכל איש ואיש די פרנסתו, ולכל
 גויה וגויה די מחסורה. ותמחר
 ותחיש לגאלנו, ותכנה בית מקדשנו
 ותפארתנו. ובזכות שלש עשרה

מדוֹתֶיךָ שֶׁל רַחֲמִים הַכְּתוּבוֹת
 בְּתוֹרָתְךָ, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר: יְהוָה | יְהוָה
 אֵל רַחוּם וְחַנוּן, אַרְךָ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד
 וְאַמֶּת: נוֹצֵר חֶסֶד לְאֱלֹפִים נִשְׂא עוֹן
 וּפְשָׁע וְחַטָּאָה וְנִקָּה, שְׂאִינֶן חוֹזְרוֹת
 רִיקָם מִלְּפָנֶיךָ: עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל
 דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ. וְהִצֵּילָנוּ וְכַפֵּר עַל
 חַטֹּאתֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: כְּרוּךְ יְהוָה
 לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

בְּקִשָּׁה אַחַר אַמִּירַת תְּהִלִּים לַשַּׁבָּת
 וּ"ו"ט

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּזִכּוֹת סֵפֶר
 רֵאשׁוֹן, שְׁנִי, שְׁלִישִׁי, רִבְעִי, חֲמִישִׁי
 שֶׁבְּתֵהִלִּים שֶׁקָּרָאנוּ לְפָנֶיךָ שֶׁהוּא כְּנֶגֶד
 סֵפֶר בְּרֵאשִׁית, שְׁמוֹת, וּיקְרָא, בְּמִדְבָּר,
 דְּבָרִים וּבְזִכּוֹת מְזֻמְרָיו וּבְזִכּוֹת

פְּסוּקָיו וּבְזִכּוֹת תְּבוֹתָיו וּבְזִכּוֹת
 שְׁמוֹתֶיךָ הַקְּדוּשִׁים וְהַטְהוּרִים
 הַיּוֹצֵאִים מִמֶּנּוּ שְׁתֵּהָא נְחֻשְׁבֶּת לָנוּ
 אַמִּירַת מְזֻמְרֵי תְהִלִּים אֱלֹהֵינוּ, כְּאֵלֹהֵינוּ
 אֲמַרְם דְּוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כְּעֶצְמוֹ זְכוֹתוֹ
 יִגַּן עָלֵינוּ, וְיַעֲמֵד לָנוּ לְחֹבֵר אִשֶּׁת
 נְעוּרִים עִם דוֹדָהּ כְּאַהֲבָה וְאַתְחָה
 וְרַעוּת, וּמִשָּׁם יִמְשֹׁךְ לָנוּ שְׁפַע לְנַפְשָׁנוּ
 רוּחָנוּ וְנִשְׁמָתָנוּ. וְכִשֵּׁם שְׂאֵנָחְנוּ
 אוֹמְרִים לְפָנֶיךָ שִׁירָה כְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּי
 נִזְכָּה לֹאמַר לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
 אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וּשְׁכֵחָה לְעוֹלָם הַבָּא.
 וְעַל יְדֵי אַמִּירַת תְּהִלִּים, תִּתְעוֹרֵר
 חֲבִצְלַת הַשְּׂרוּן לְשִׁיר בְּקוֹל נְעִים גִּילַת
 וְרִנָּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן יִתֵּן לָהּ הוֹד וְהַדָּר
 בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן
 סְלָה:

לקוטי

לג

מוהר"ן תנינא

בר

הרוח־קנאה הוא רוחו של משיח, שהוא שורה על אנפי אוריתא, דהינו הספרים כנ"ל; נמצא, כשנזכרין ונאבדין הספרים, ממילא נסתלק הרוח־קנאה, שהוא רוחו של משיח, ששורה על הספרים כנ"ל:

וזהו סוד שמי שנכתב בקדשה ימחה, כי הספר הוא בחינת שם ה', בחינת שמי שנכתב בקדשה כנ"ל, ואמרה תורה שימחה ויאבד כדי להטיל שלום בין איש לאשתו, דהינו וזו הקדוש הנ"ל, שבשכיל השלום שביניהן נמחין ונאבדין הספרים, שהם בחינת שמי שנכתב בקדשה כנ"ל, ואין נושאין קל־יחומר למעלה (כשאר"י שבת ע"ב): ומה שמי שנכתב בקדשה, שהוא הספרים הקדושים הנ"ל, אמרה תורה ימחה בשכיל להטיל שלום וכו'; ספרי המינין, שהם מטילין שנאה ותחרות בין ישראל וכו', על אחת כמה וכמה שימחו ויאבדו ויעקרו מן העולם, שימחו ויעקר זכרם מן העולם. נמצא, שעלידי אברת הספרים הקדושים בא טובה, שנאבדין ויעקרו ספרי המינין, ואין יכולים להתקרב אליו ויתקרב, אמן:

לג

ויתך יתרו על כל הטובה וכו' (שמות י"ח), ואמר רבותינו זכרונם לברכה (ספרותו ע"ד), שנעשה בשרו חרדין חרדין, כי כל השמחות הם רק בשעתו, בגוף, למשל, שמחה של חתונה או פריה, השמחה הוא רק בשעתו, ואם יסתפל על הסוף, אין שום שמחה בעולם, כי סוף אדם וכו' (ברכות ז'). אבל אם יסתפל על הסוף של הסוף, או יש לו לשמח מאד, כי סוף כל סוף, דהינו התכלית, הוא טוב מאד:

והנה זהו רק מצד הנשמה, שמצדה הפנות טוב מאד, כמו שאמר רבותינו זכרונם לברכה (כ"ד ע"ב): והנה טוב מאד - זה וכו', כי הוא טוב מאד, שעלידו באין לתכלית הטוב. אך מי שהוא צדיק, ואפלו גופו נקי וקדוש מאד, אין יכול לשמח גם עם גופו, אפלו אם מסתפל על הסוף, מאחר שגם גופו טהור וקדוש, כמו שכתוב (תהלים ט): באלקים בפתתי מה יעשה בשר לי - שהבשר, דהינו הגוף, אינו יכול לעשות לו שום הנק, וכמו שכתוב (תהלים ט): אף בשרי יבשן לבטח - שהצדיק בטוח, שגם להגוף יהיה טוב מאד, ועל־כן יכול לשמח עם גופו, אפלו בשמסתפל על הסוף:

אבל מי שאין גופו קדוש כל־כך, בפרט גר, שאף־על־פי שנשמחו גבוה מאד, אף־על־פירכן גופו נוצר מטפה טמאה, ואיך אפשר לשנות זאת? נמצא שזה האיש שאין גופו קדוש כל־כך, בפרט גר, אי אפשר לו לשמח עם גופו בשמסתפל על התכלית:

וזהו: ויתך יתרו על כל הטובה - שיתרו היה שמח על כל הטובה, פרוש אפלו בשמסתפל להלאה מן הטובה. וזהו: על כל הטובה - למעלה ולהלאה על הטובה, אף־על־פי שהסתפל על זה, הינו להלאה מן הטובה, הינו על הסוף, אף־על־פירכן היה שמח מאד, כי מצד הנשמה, אף בשמסתפל על הסוף, הוא טוב מאד כנ"ל, אך שנעשה בשרו חרדין חרדין - בשרו דיקא, דהינו הגוף, כי מאחר שיהיה גר, לא היה שמחתו בגופו בשמסתפל על הסוף כנ"ל. וזהו: נעשה בשרו חרדין חרדין - בשרו דיקא כנ"ל:

יצריך לשמור עצמו מאד אפלו מריח נאוף, כי הוא פוגם בחינת משיח שלו, שהוא בחינת הטם כנ"ל, ובחינת משיח הוא שורה על אנפי אוריתא, דהינו הספרים הקדושים שמגילין הפנים של תורה, ושם מרחף רוחו של משיח, בבחינת (בראשית א): ורוח אלקים מרחפת על פני המים, רוח אלקים - דא רוחו של משיח (וזהו ירו דף ע"ב), שמרחף על פני המים, ומים הוא התורה, כמובא (ס):

ידע, שבחינת רוח אפינו משיח ה' נעשה רוח־קנאה, שהולך ומקנא; בכל מקום שמוצא שם נאוף, הוא נעשה רוח־קנאה ומקנא על זה לגדל קדשתו וטהרתו. ופעמים מקנא והיא נממאה, או עבר עליו רוח־קנאה וכו' והיא לא נממאה (בסדר ה'). כי לגדל עצם קדשתו וטהרתו, אף־על־פי שלא נממאה, הוא מקנא על הסתירה לכו, כי נחשב פגם כנגד עצם מטהרתו של הרוח־קנאה, ונעשה על־ידיה לפעמים גט. ועל־כן נקרא הגט ספר קריתות (דברים כ"ד), כי נעשה על־ידי הספר, ששם שורה רוחו של משיח, שהוא הרוח־קנאה כנ"ל. או שמשקה אותה מים מארדים, ואין נבדקת אם נממאה וכו', ואם לאו, או אדרבא: ונקתה ונועה ורע וכו':

ידע, שיש יחודא תמאה שבוה העולם, שהוא בכשרות גדול בקדשה ובטהרה כל־כך, עד שבו תלוי יחודא עלאה. שהיגו, דהינו האיש והאשה, בשרים כל־כך, שהיא בשרה מאד, ואין בה שום שמין פסול, וגם היא בשר מאד, וזווגם בכשרות ובקדשה כל־כך, שבו תלוי יחודא עלאה. כי איש ואשה, וכו' - שכינה שרויה ביניהם (כשאר"י סוטה ז'), כי יש בו יוד ובה ה"א, שזהו יחודא עלאה. וזה הזווג והיחודא תמאה הוא יקר מאד מאד, מאחר שבוה העולם נעשה יחודא תמאה בקדשה כזו, שבו תלוי יחודא עלאה:

והנה הרוח־קנאה, שהוא בחינת רוחו של משיח כנ"ל, שהוא מקנא על נאוף, מה הוא עושה כאן, מאחר שהם קדושים וטהורים מאד? אך דע, שכאן בא הרוח־קנאה בשביל אהבה, כי איתא בזהר (ירי דף ע"ב): כל רחיומא דלא קשיר עמה קנאה, לאו רחיומא רחיומא, הדא הוא דכתיב: כי עזה כמות אהבה, קשה כשאלו קנאה. כי הקנאה מורה על אהבה, כי מחמת גדל האהבה הוא מקנא בה: אל תסתרי, כדי שלא יתקלקל האהבה, חס ושלום, וזה פועל כאן הרוח־קנאה הנ"ל בשביל אהבה כנ"ל. אך מחמת שאף־על־פירכן זה היחודא תמאה הוא בזה העולם, ויכל להתקלקל השלום שביניהם, חס ושלום, על־ידי הרוח־קנאה, כי הקנאה, אף־על־פי שהיא בשביל אהבה, ויכלה להטיל מחלוקת, חס ושלום, על־ידי שמקנא לה וכו':

ועל־כן דע, שבשכיל זה צריכין הצדיקים הגדולים להעלים תורתם, לשרפן ולהאבדין כנ"ל, כדי שיהיה נסתלק הרוח־קנאה, שלא יקלקל, חס ושלום, שלום הזוג הקדוש הנ"ל, כי יחודא תמאה שלהם יקר מאד, וכשנתקלקל שלום שביניהם על־ידי הרוח־קנאה כנ"ל, הוא הפסד גדול מאד, ועל־כן מברחין שיהיו נאבדין התורות והספרים הנ"ל, כדי לסלק הרוח־קנאה, כי

(א) תענית ה, ב"ק י"ז.

מזהרין תנינא

לד לה לו

לקומי

כר:

לד

יחד יתרו על כל הטובה (שמות ט). כי אצל סתם בני־אדם אין השמחה של כל הטובות ביחד, כי יש חלוקים רבים בענין השמחה. למשל, כשבאין על חתנה, יש מי ששמח מן האכילה שאוכל, דגים ובשר וכיוצא, ויש אחר, ששמח מן הכליזומר, ויש ששמח מדברים אחרים כיוצא בהם, ויש ששמח מן החתנה עצמה, כגון המחנכים, שאינם משגיחים על אכילה ושתיה, רק שמחים מן החתנה עצמה, וכיוצא שאר חלוקים, אבל אין אדם שיהיה שמח מכל השמחות ביחד. ואפלו מי ששמח מכל הדברים הנ"ל, ארעלי־פירכן אין השמחה מכל הדברים ביחד, רק מכל אחד בפני עצמו בזה אחר זה. גם יש אחר, שאין לו שום שמחה כלל, לא מן האכילה ושתיה ולא משאר דברים, ואדרבא, יש לו קנאה וצער, שמקנא על השריה, על שזה נשתדף בזה. אבל שלמות וגדלות השמחה הוא, מי שזוכה לשמח מכל הטובות ביחד. וזה אי אפשר כי אם כשמסתכל למעלה על כל הטובה, דהינו על השרש, שמשם נמשכין כל הטובות, ושם בהשרש הכל אחד, ואין שמחתו מכל הטובות ביחד, ואז השמחה גדולה מאד, ומאירה באור גדול מאד, כי עלי־ידי הכלליות שנכלל שמה בחברתה נגדל ביותר אור השמחות, וכן כל מה שנכללין יותר רבוי השמחות זה בזה, נגדל ונתוסף אור השמחה ביותר ויותר, כי נגדל ונתוסף האור מאד, עלי־ידי התנוצצות שמפוזצין משמחה לחברתה; וכל מה שיש יותר שמחות שנכללין ביחד, נתוסף ביותר ויותר אור ההתנוצצות. ועל־כן כשנכלל השמחה של כל הטובות ביחד, אזי אור השמחה גדול מאד עלי־ידי רבוי ההתנוצצות מזה לזה ומזה לזה כנ"ל. וזהו: יחד יתרו על כל הטובה - שהיה שמח מכל הטובות ביחד. וזהו: על כל הטובה, כי היה מסתכל למעלה על כל הטובה, הינו על השרש, ששם הכל אחד, ושם נכללין כל השמחות יחד, ועל־כן היה שמח על כל הטובות ביחד כנ"ל:

לה

לומדי־תורה ראוי להם לידע עתידות. וזה שכתוב: קדם ידעתי (תהלים קס) - שאני יודע מקדם מה שיהיה. ומיהו? מעדמתך, דהינו מן התורה:

לו

תבך שנעשה ספר מן התורות הנבואות והנפלאות מאד מאד, מאחר שנעשה מהם ספר, יש עליהם חפזים והסתרות, שגנפה ונסתה אורם הצח והנפלא. ותדפין של פריקה הם מחפזים, וכו':

לז

ממתים ידך ה' ממתים מחלד וכו'. אני בצדק אחזה פניך וכו' (תהלים ט). הכלל - שעקר התכלית הוא רק לעבד ולילך בדרכי ה' לשמו יתברך, כדי לזכות לחיבור אותו יתברך ולדעת אותו יתברך, שזהו עקר התכלית, וזהו רצונו יתברך, שאנחנו נביר אותו יתברך. ואין ראוי לאדם שיהיה לו כוונה אחרת בעבודתו יתברך, כי אם למלאת רצונו יתברך, שאמר ונעשה רצונו. כי יש מי שעובד כל ימיו, ורודף אחר תאוות עולם הזה, כדי למלאות

בטנו ויכרם בתאוות עולם הזה. ויש מי שעובד ומשתדל, כדי לזכות לעולם הבא, וגם זהו נקרא מלוי בטן, שרוצה למלאת בטנו ותאוותו עם עולם הבא. וזהו בחינות: חלקם בחיים וצפונת המלא בטנם. חלקם בחיים וצפונת - הינו הן אותן שבוחרין חלקם בחיים, דהינו למלאת תאוותם בחיים חיותם בעולם הזה, והן אותן שבוחרין ברכ טוב הצפון, דהינו עולם הבא, והיו: וצפונת, שבוחרין פטוב הצפון, דהינו עולם הבא - ושניהם הם בחינת מלוי בטן כנ"ל, וזהו: חלקם בחיים וצפונת - המלא בטנם, שאלו שתי הכחות, הן הבוחרין בעולם הזה והן העובדין בשביל עולם הבא, שהם בחינות חלקם בחיים וצפונת, כנ"ל - שניהם הם בבחינת המלא בטנם, שרוצים למלאת בטנם ותאוותם: זה - בעולם הזה, וזה - בעולם הבא, רק שזה הבורח בעולם הבא הוא חכם יותר, שבוחר בעולם עומד, הפסיד והנצח, וממאס עולם הזה שהוא עובר וכלה, וגם באמת בודאי טוב יותר הרבה לעבד ה', אפלו אם עובד בשביל עולם הבא, אך ארעלי־פירכן גם זה נקרא בחינת מלוי בטן כנ"ל. וזהו: ישבעו בנים - שהשביעה שלהם הוא בנים, כדרך העולם, שכל עבודתם הוא כדי להשאיר ירשה לבניו:

ובאמת מי שאינו איש קדוש, ורודף אחר תאוות, ומניח ממונו לבניו, הוא כמו מי שמולכדך עצמו בטנוף, ולוקח טנוף ומכסה על הטנוף, כי באמת ממונו דקדשה הוא גבוה מאד, ויש בו כמה בחינות גבוהות וקדושות עליונות מאד, כמבאר במקום אחר; אבל הממון של תאוות עולם הזה, הוא מותרות, שגשגאר מן האדם מותרות, אחר שמלא תאוותו בעולם הזה, והמותרות אחר כל תאוותיו הוא הממון שגשגאר אחריו. גם הבנים שאינם נולדים בקדשה, הם גם־כן מותרות ממש, כי הם פאים ממותרות וסרחון ועכירת הפח שיוצא לחוץ, ומזה נהנוו הבנים, בחינת (אבות טז) מפה סרוחה, סרחון ממש. ובשביל זה נקראים הבנים עוללים, לשון טנוף, כי עולל פרש רש"י (תהלים ט): טנוף ולכלדך, וכנ"ל. ומי שמניח בנים כאלו, הוא גנאי ובזיון, כי הם בחינות מותרות וטנוף, עליהן הוא רוצה לכסות אותם ולפנות אותם עם הממון, שהוא גם־כן מותרות גמור, שגשגאר אחר כל התאוות כנ"ל, וזהו הירשה שמשאיר להם אחר מותו, נמצא שמכסה בטנוף על טנוף. וזהו: ישבעו בנים - שהשביעה שלהם הוא בנים, שבשבילם הם מכלים ימיהם. והניחו יתנם לעולליהם - שמכסים במותרות על העוללים, שהם גם־כן בחינות מותרות כנ"ל, הינו הירשה שמניחים לבנים, שבשביל זה מכלים ימיהם כנ"ל. אבל אני, אין בוחר לעצמי משתי הכחות הנ"ל, כי אם לזכות לחזות כנעם ה', וזהו: אני בצדק אחזה פניך, שדרך המלך, עליו השלום, אמר, שפחד לו רק לזכות בצדקות שלו לחזות פני ה' ולחבור הבורא יתברך, וגם הבנים שהוא הפץ להשאיר, בנותו רק בשבילו יתברך, כדי להשלים, כביכול, צלם דמות תבניתו, כי הבנים דקדשה הם גבוהים מאד, וכמו שאמרו רבותינו וכוונם לברכה (בבבא טז): כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה, כאלו ממעט את הימיו; כי כשבא ונולד בן בעולם, נולד ויבא צלם אלקים, כביכול, ונשלם צלם דמות תבניתו. וזהו: אשבעה - דהינו השביעה של בנים, בחינת ישבעו בנים, הוא רק: כהקין תמונתך, שעקר שביעתו של בנים הוא רק מה שהוא מקין ומעורר בזה תמונתו יתברך, בחינת צלם דמות תבניתו, כנ"ל:

לקומי

לח לח

מוהר"ן תנינא

כה

וזהו: ממתים ירד ה' וכו'. כי יש שהם מתים מיתה טבעית, שהם גוללים בלחות שרשית ואשאר דברים כאלו, שעליהם ראוי להם לחיות מספר שנים כאלו, והם מתקיימים וחיים כל אותן השנים, עד שפסקו ונכלה לחותם וחיותם, והם מתים מחלד, והוה בחינת: ממתים מחלד. ויש שהשם יתברך גזור עליהם מיתה קדם זמנם בשביל עניש, וזהו: ממתים ירד ה' וכו', ואלו ראוי להם עולם הבא, מאחר שמתו קדם זמנם. אבל המתים מחלד, הם בחינת בני עולם הזה, שאין להם עולם הבא, כי הם חיים וקיימים בעולם הזה בלי שום עניש עד שמתים מחלד כנ"ל. ודוד המלך, עליו השלום, אמר, שמשתי הפתות הנ"ל, דהינו בני עולם הזה ובני עולם הבא, וזהו: ממתים ירד ה', ממתים מחלד, הינו מן המתים עלידי ה', ויש להם עולם הבא, ומן המתים מחלד, דהינו בני עולם הזה, וזהו: חלקם בחיים וצפונה, הינו שתי הפתות הנ"ל, ששניהם בחינת: תמלא כמנבם, הינו מלוי בטן בעולם הזה או בעולם הבא כנ"ל, וזהו: ישבעו בנים והיחיו יתרם לעולליהם, כנ"ל. וגם מי שבוחר בעולם הבא, ורוצה להשאיר זכותו לבניו, גם זה בחינת: ישבעו בנים והיחיו וכו'. אבל אני בוחר לעצמי משתי הפתות הנ"ל - בצדק אחזה פניך, שעם כל הצדקות שלי אופה לחות פני ה', אשבעה בהקין תמונתך, כנ"ל. ועם כל זה טוב מאד אפלו מי שעובר בשביל עולם הבא. וגם טוב להשאיר זכותו לבניו, כמובא, שאין לאדם לקבל כל שכרו, רק ישאיר מזכותו לבניו אחריו, רק שהצדיקים השלמים, אהבי ה' באמת, כגון דוד וכוזא, אין בוחרים בכל זה כלא, ואין רוצים לא בעולם הזה ולא בעולם הבא ולא להשאיר זכותם וצדקתם לבניהם, רק למלאות רצונו יתברך וכו"ל:

לח

יש חלוקים בענין קטנת והכנת הגדול אצל הקטן כדי לקבל אורו כנ"ל, כי הכל לפי הענין: לפעמים הוא בתנועה בעלמא, ולפעמים צריך לילך ולנסע אליו, והכל לפי הענין. כמו נר שבה, כשיש בו קצת אור, עדין יכולין להדליקו, רק עלידי מה שמקרבין אותו קצת לנר הדולק, דהינו שאוהוין אותו למטה אצל נר הדולק, כידוע בחוש. וזה מחמת שיש בו עדין קצת אור, אבל כשאין בו שום אור, אין יכולין להדליקו מרחוק, כי אם בשמקרבין אותו ממש להאור או להפך וכו'.

לבו חוו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ (תהלים טו). כי באמת הדבר נפלא ונורא מאד, אשר ברא השם יתברך את כל הבריאה, שיש בה כחה וכמה דברים נפלאים ונוראים הרבה מאד מאד, מה רבו מעשי ה'! ואפלו בזה העולם לבר, עצמו נפלאות ה', אשר ברא דוממים וצומחים וכו', ומו יוכל לשער גדלת ה' שיש בפריות של זה העולם, מפלישפן שאר העולמות. והכל כאשר לכל לא נברא אלא בשביל ישראל. וישראל בעצמו, עקר בריאתו - בשביל בחינת שבת, שהוא התכלית, כי שבת הוא תכלית מעשה שמים וארץ, שהוא בחינת עולם הנשמות (הקדמה חזון דף א: וזהו תשובת קלוי), שהוא עולם שפלו שבת, וישם ושינו את השם יתברך בראוי, בלי שום מסך המכדייל וכלי שום מונע, כי אז יהיה נעשה אחדות גמור, וכל אחד יהיה כמראה באצבעו: זה ה' קיינו לו, כמאמר רבותינו זכרונם לברכה (תענית לא), וזהו התכלית, ששבביל זה ברא השם יתברך את כל הבריאה בלה:

ועליבן יש בודאי בכל דבר ודבר שנקרא בעולם בחינת התכלית, כי בכל דבר ודבר יש בו התחלה וסוף, דהינו התחלה ממקום שנסתלשל בהשתלשלות, עד שנתגשם ונתהנה בזה התמונה והדמות. וגם יש בו בחינת התכלית והסוף, ששבביל זה נברא, דהינו שיכולין ישראל להעמיק עינם ולדעת ולהתבונן בפרטי הבריאה: בתכנית האברים ובגון וקומה ודמות וכו' של כל דבר ודבר, להתבונן בהם גזלות הבורא יתברך, ולעבדו יתברך עלידייהו.

וזהו: ממתים ירד ה' וכו'. כי יש שהם מתים מיתה טבעית, שהם גוללים בלחות שרשית ואשאר דברים כאלו, שעליהם ראוי להם לחיות מספר שנים כאלו, והם מתקיימים וחיים כל אותן השנים, עד שפסקו ונכלה לחותם וחיותם, והם מתים מחלד, והוה בחינת: ממתים מחלד. ויש שהשם יתברך גזור עליהם מיתה קדם זמנם בשביל עניש, וזהו: ממתים ירד ה' וכו', ואלו ראוי להם עולם הבא, מאחר שמתו קדם זמנם. אבל המתים מחלד, הם בחינת בני עולם הזה, שאין להם עולם הבא, כי הם חיים וקיימים בעולם הזה בלי שום עניש עד שמתים מחלד כנ"ל. ודוד המלך, עליו השלום, אמר, שמשתי הפתות הנ"ל, דהינו בני עולם הזה ובני עולם הבא, וזהו: ממתים ירד ה', ממתים מחלד, הינו מן המתים עלידי ה', ויש להם עולם הבא, ומן המתים מחלד, דהינו בני עולם הזה, וזהו: חלקם בחיים וצפונה, הינו שתי הפתות הנ"ל, ששניהם בחינת: תמלא כמנבם, הינו מלוי בטן בעולם הזה או בעולם הבא כנ"ל, וזהו: ישבעו בנים והיחיו יתרם לעולליהם, כנ"ל. וגם מי שבוחר בעולם הבא, ורוצה להשאיר זכותו לבניו, גם זה בחינת: ישבעו בנים והיחיו וכו'. אבל אני בוחר לעצמי משתי הפתות הנ"ל - בצדק אחזה פניך, שעם כל הצדקות שלי אופה לחות פני ה', אשבעה בהקין תמונתך, כנ"ל. ועם כל זה טוב מאד אפלו מי שעובר בשביל עולם הבא. וגם טוב להשאיר זכותו לבניו, כמובא, שאין לאדם לקבל כל שכרו, רק ישאיר מזכותו לבניו אחריו, רק שהצדיקים השלמים, אהבי ה' באמת, כגון דוד וכוזא, אין בוחרים בכל זה כלא, ואין רוצים לא בעולם הזה ולא בעולם הבא ולא להשאיר זכותם וצדקתם לבניהם, רק למלאות רצונו יתברך וכו"ל:

לח

לפעמים הגדול הולך ונוסע להקטן, ולפעמים להפך, דהינו שלפעמים הצדיק נוסע על המדינה ומאיר להתלמידים, ולפעמים התלמידים באים אצלו, ודע, שאזת הבחינה היא גדולה, דהינו כשהגדול נוסע להקטן, וזאת הבחינה היא גדולה ביותר. כי זה פשוט שהקטן צריך לבוא להגדול, כי הוא צריך לקבל ממנו, אך לפעמים אורו של הגדול הוא גדול מאד מאד, עד שאי אפשר להקטן לקבל מן הגדול במקומו מחמת רבוי האור הגדול מאד, עליבן מכרח הגדול להוריד ולהכניע עצמו אצל הקטן וליילך אחריו, כדי שעלידיהו ותמעט ויתגשם האור קצת, כדי שיוכל הקטן לקבלו. נמצא, כשהגדול צריך לילך להקטן, והו מגדל עצם מפעלתו מאד כנ"ל:

ומשה רבנו, עליו השלום, היה גדול במעלה בליבך, עד שאפלו לפני גדולים היה צריך להקטין עצמו ולהראות הכנעה נגדם, כמו שכתוב (במדבר ט): והאיש משה ענו מאד מכל האדם וכו'. הינו: ארעלפי שגם הם היו גדולים מאד, כגון יהושע ואהרן, עם כל זה היה משה רבנו, עליו השלום, במעלה גדולה ועצומה מאד, עד שהכרח להקטין עצמו ולהכניע עצמו נגדם, כדי שיוכל לקבל אורו כנ"ל. וזה בחינת (מנחת לא): בכל מקום שאמה מוצא גדלתו, שם אמה מוצא ענוותנותו - שבכל מקום שיש גדלות ביותר, שם צריך ענוה וקטנות, כדי שיוכלו לקבל האור כנ"ל:

לקומי

מוהר"ן תנינא

פחותה שלנו עתה, וכלנו אין פנינו יפות כלל (א), אנו צריכין שיירחם עלינו השם ותברך, לתן לנו מנהיג רועה נאמן, שיוכל להאיר בנו ידיעה הנ"ל, כדי שנוכל לעבדו ותברך בראוי ולבוא אל התכלית בנ"ל:

הששת ימים הם ההתחלה, שבהם נברא הכל, ושבת הוא הפוף והתכלית וכו', ובודאי יש חלוק בין הבריות, כי בודאי יש חלוק בין מה שנברא קדם ובין מה שנברא בששי, שהוא סמוך יותר לשבת. ואיך בקפריס, כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ (שבת לא), ששם הששת ימים בעצמן נבראו. והם בסוד עגלה אל הנקדה פנימית, שהיא שבת (והר יקחל דה); אך אף-על-פי-כן יש חלוקים:

מה שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא (ערובין ג), וכן מה שכתבנו (קהלת ה): טוב משניהם את אשר ערן לא היה - הדבר תמיה: ואם-כן על מה נברא? ובודאי אין הדברים נאמרין כי אם בעולם הזה, שכפי צרות עולם הזה והיסורין שסובלין בני-אדם בזה העולם כל אחד ואחד, בודאי היה טוב יותר אם לא היה נברא כלל. אבל בעולם הבא, בודאי טוב יותר מה שנברא, כי על-ידיה דיקא באין אל התכלית בנ"ל. וגם אפלו בעולם הזה - יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא (אבות פ"ג):

ניכן ראשי-השנה למלכים (ריה ט), ואו ממזין כל המלכים למעלה, ובודאי נותנין מתנות לכל אחד ואחד שממליכין אותו. והשם ותברך יתן לנו גם-כן מלך ומנהיג, רועה נאמן, שיוכל להאיר בנו וכו', בנ"ל. ואנחנו הם העם אשר ברגלי - החולקים אחר עצתך (ע), שמתנהגים אחר המנהיג. ומי יתן והיה לנו מנהיג כמו משה רבנו, עליו השלום, וכו' בנ"ל: (כל זה שרף לסימן לב)

מ

מי שיודע מארץ-ישראל, שמעם באמת טעם ארץ-ישראל, הוא יכול להכיר באחר, אם היה אצל צדיק על ראשי-השנה אם לאו, ואם אותו הצדיק הוא גדול במעלה או קטן, ואם הוא צדיק אמתי אם לאו, או אם הוא בעצמו צדיק. כי טעם ארץ-ישראל יכולין לציר לפני מי שיודע טעם שכל, כי רק מי שהוא איש בור, אי אפשר לו לידע זאת, אבל מי שיודע משכל, כגון לומדים שמרגישים מעט טעם השכל בפשט וקשיא, כדרך הלומדים, או חכמים בחכמות אחרות, שמרגישים טעם שכל, יכולין להבין טעם ארץ-ישראל, כי אוירא דארץ-ישראל מחכים (כ"ב קט. ובוחר פנים דף רמה, ובתקון כב), וטעם החכמה והשכל בודאי יקר מאוד, אך עקר מעלת קדשת ארץ-ישראל הוא רק על-ידי השגחת השם ותברך, ומחמת שהשם ותברך מסתכל בארץ-ישראל תמיד, כמו שכתוב (דברים יא): תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, על-ידיה ארץ-ישראל מקדשת ואוירה מחכים, כי עינים על-ישם החכמה, כי התפתחות החכמה נקרא בחינת עינים, כמו שכתוב (בראשית א): ותפקחנה עיני שניהם, ופרש רש"י: על-שם החכמה נאמר, ומחמת שעיני ה' בארץ-ישראל, שמסתכל בה תמיד, על-ידי זה אוירא דארץ-ישראל מחכים:

וכן למעלה מעלה, עד התכלית, ששם נסמך אותו הדבר אל התכלית. כי כל דבר ודבר יש לו אחיזה בהתכלית, שבשכילו נברא, שעל-ידי דבר זה יכולין להשיגו ותברך ולעבדו עד אותו התכלית, ששם נסתים אותו הדבר ונסמך אל התכלית. וצריך כל אחד לתעמיק עיניו בזה, לדעת ולהכיר גדלת הבורא בכל דבר ודבר, בתבניתו ודמותו, בפרטיות איבריו ובנינו וכיוצא בזה, ולעבדו ותברך בזה, עד אשר יבוא לבחינת התכלית של אותו הדבר, שהוא בחינת שבת, עולם הנשמות וכו':

והנה הפעלי-שכל, שיש להם שכל גדול, הם יכולים זאת. אבל קטני ערך כמונו היום, שכלנו במדרגה פחותה מאד, בבחינת רגלין, אך אפשר לנו לבוא לדיעה זו. ועל-כן יש לנו לכסף ולהתענגע ולהשתוקק מאד: מי יתן והיה לנו מנהיג הדור, רועה נאמן, שיהיה לו זה הכח, שיוכל להאיר אפלו בנו, בבחינת רגלין, ידיעה והשגה הנ"ל, שנוזה לבוא אל התכלית, כמו משה רבנו, עליו השלום, שמגדל עצם מעלתו היה יכול להאיר אפלו בפחות שבפחותים, אפלו בשפחה, כמו שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה (מכילתא פ' בשלח, ופרש"י שם. ע"ו וזר בשלח נה: ויקרא כב): ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחוקאל הנביא. הרי שאפלו יחוקאל, שהיה נביא גדול בזה, לא היה רואה מה שראתה שפחה בימי משה. וכל זה, מחמת גדל עצם מעלת המנהיג, שהיה משה רבנו המנהיג, והוא יכל להאיר אפלו בבחינת רגלין, שאפלו הרגלין שרחוקים מהמח, אף-על-פי-כן גם הם יוכלו להשיג ולדעת התכלית, על-ידי מפעלות ה' אשר ברא בעולם השפל הזה בנ"ל, כי על-ידי גדלת המנהיג יכול להמשיך המח אפלו להרגלין, ואו יוכל להיות, שהרגלין אלו הם גדולים ממח אחר:

וזהו: לכו חזו. לכו דקאו, הינו בחינת הרגלין, שהם בלי ההליכה, גם הם יהיו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ. הינו פעלות ה', אשר שם בארץ היו, דהינו בזה העולם השפל, שעל-ידי מפעלות ה' שבארץ היא השפלה, וכולין לדעת ולהשיג התכלית. וזהו: אשר שם שמות בארץ הינו שהתכלית, שהוא בחינת "שמות" - ראשי-תבות: תכלית מעשה שמים וארץ, בבחינת (בראשית ב): נפש תיה הוא שמו, וכמו שאמרו רבותינו וזכרונם לברכה (ברכות ט): אל תקרא שמות, אלא שמות; דהינו עולם הנשמות, שהוא התכלית, הוא מלבש ונאחו בארץ השפלה היו, שעל-ידי עולם הזה השפל, דיקא על דיו, מרחיח להשיג התכלית בנ"ל. ובאמת הוא הדיש נפלא ונורא מאד, שהשגת התכלית, שהוא דבר גבוה בזה להשיג אותו ותברך, הוא תלוי דיקא בבריות עולם השפל, וכל הנשמות מרחיח לעבד בזה העולם כדי להשיג התכלית, כי אין מושיח בן דוד פא עד שייכלו כל הנשמות שבגוף (במות כב), כי פלם מרחיח לבוא לזה העולם השפל כדי להשיג התכלית על-ידו בנ"ל נמצא, שפלם הם בחינת נצרך לבריות, שהם נצרכים לבריות העולם, להשיג התכלית על-ידם, בנ"ל:

וראוי לנו לומר זאת בבכיה ברמעות שלישי, לכבות ולהתענגע, לבקש ולהתחנן לפני ותברך, מתי נזכה לזה, שיהיה לנו זה הדעת, שנוכל לדעת ולהכיר הבורא ותברך מכל דבר של זה העולם בפרטי פרטיות בנ"ל, עד התכלית בנ"ל. וכפי המדרגה

(א) עין מדרש תהלים מבור קטן. (ב) שמות יא ופרש"י שם.

לקומי

מא מב מג מד

מזהרין תנינא

בי

וזה פרוש (שעיה טז): מלך ביפו תחניה עניד, הינו בשתופה לראות מלך ביפו, דהינו הצדיק ביפו ותפארתו, דהינו בעת הקבוין, שאינו הוא יפיו ותפארתו כנ"ל, על-ידיה: עניד תראנה ארן מרחקים, בחינת ארץ-ישראל, בחינת אורא דארץ-ישראל מחכים. כי החכמה נקרא מרחקים, כמו שכתוב (קהלת ז): אמרתי אהבמה והיא רחוקה; הינו, שעל-ידיה שתראה את הצדיק ביפו ותפארתו כנ"ל, על-ידיה בכל מקום שתראה בעניד, יהיה נעשה בחינת אורא דארץ-ישראל מחכים כנ"ל. והנו: עניד תראנה ארן מרחקים כנ"ל. נמצא, מי שיש לו תאה והשתוקקות לארץ-ישראל, בפרט מי שפעם מעם האמת של ארץ-ישראל, בשפוע ומתועד יחד עם אדם שהיה אצל צדיק אמתי על ראש-השנה, הוא מחיב להגיש או מעם ארץ-ישראל, כי על-ידיה האיש נעשה גם זה האור בבחינת ארץ-ישראל כנ"ל, ואוי שיתעורר לו עתה השתוקקות ונעניעין לארץ-ישראל, כל אחד לפי בחינתו. ועקר הדבר - שיהיה באמת ובתמימות:

ו'יש בזה עוד ענינים, כי אין אדם מת ורצי תאותו בידו (מ"ד קהלת סדר א); נמצא שאין ממלא תאותו ורצונו כמזון לעולם, כי תמיד חסר לו כנ"ל. אבל יש בחינת שפע כפולה, בחינת (אויב טז): וכסף תועפות לה, שהוא לשון כפול. נמצא, שבה השפע נתמלא רצונו, מאחר שהיא כפולה: (לא טז)

מא

לפעמים השם יתברך עושה מופתים על-ידי בעלי הפוסקים, בבחינת (דח"א טז): מופתיו ומשפטי פיהו; שעל-ידי משפטי פיהו, שפוסק שיהיה כך, נעשה מופת, כי מחמת שנתקבל לבעל-פוסק, ובשפוסק באסור והתר וכיצא, מקבלין דעתו; כמזכרן בשפוסק באיזה ענין, מקבלין דעתו, ונעשין מופתים על-ידו. והו בחינת המופתים, שמשפרין מהנאונים שהיו בדרות שלפנינו:

מב

כי אני יי רופאך (שמות טז) - ראשי-תבות: אמן בן יהי רצון: (עין בפקים אחר באור ענין זה)

מג

על-ידי הלישות הלב נופלים פחדים עליו. כי הנבור אין לו שום פחד, ועקר הנבונה הוא בלב, דהינו מי שלבו חזק, אינו מתירא משום דבר, ורץ לתוך קשרי המלחמה, ומתגבר על-ידי חזק ואמץ לבו. וכן להפך, רבי-ללב הם מתפחדים. וזה שכתוב (דברים ט): איש תירא ורך הלבב, פרש"י: תירא וכו', כי על-ידי רך-ללב, על-ידיה הוא מתירא, כנ"ל:

מד

האמונה תולה כפה של אדם, בבחינת: אודיע אמונתך כפי (תהלים טז). הינו, על-ידי שמדברין האמונה כפה, והו בעצמו אמונה, וגם על-ידיה באים לאמונה. ומחמת זה צריך לזהר מאד מדברים של כפירה ואפיקורסות, אף-על-פי שאינו אוקרם מלבד, הינו שהוא בעצמו מאמין ואינו כופר, הם ושלום, רק שהוא חוזר ואומר דברי אפיקורסות ששמע בשם אחרים, שהם אפיקורסים,

אך מהיכן נמשך ונתעורר זאת אצל השם יתברך, דהינו בחינת עינים להשגיח כנ"ל, זה נעשה על-ידי גשמות ישראל, שהשם יתברך מתפאר בהם, בבחינת (שעיה טז): ישראל אשר כך אתפאר. ועל-ידי ההתפארות נעשין בחינת תפלין, שנקראין פאר (סוכה כה), והתפלין הם בחינת מחין, ונקנסין לפנים וקועין בעינים, ומה נעשה השגחת השם יתברך בכיול, שעל-ידיה נעשה קדשת ארץ-ישראל, בחינת אורא דארץ-ישראל מחכים כנ"ל. ועל-שם זה נקרא ארץ-ישראל, שמקבלת קדשותה מבחינת: ישראל אשר כך אתפאר, כנ"ל:

אך בודאי לא כל העתים שוות בהתקרבות ישראל להשם יתברך, כי לפעמים, הם ושלום, יש שנתרחק אחד מהשם יתברך (טז), ואוי אדרבא, השכינה צועקת: קלני מראשי, קלני מזרועי יתברך (סדרין טז). הינו שצעקתה, שנתקלקל ונפגם בחינת ההתפארות, שאינו יכול להתפאר בהם, ונפגם בחינת התפלין, שנעשין מן ההתפארות כנ"ל. וזה: קלני מראשי, קלני מזרועי. מראשי מזרועי דיקא, בחינת תפלין (שנמחין על הראש ועל הזרוע) וכנ"ל. רק בשאחד מישראל נתקרב להשם יתברך, ונתוסף עוד ישראל שרועה לעבדו יתברך, וכל מה שנתוספין יותר רבים מישראל שרועים לעבדו ולהתקרב אליו, אזי נתגדל ונתוסף יותר ההתפארותו יתברך, שהוא יתברך מתפאר בעמו ישראל המתקרבים אליו, ועל-ידיה ההתפארות נעשין תפלין, מחין, ומה נעשה קדשת ארץ-ישראל, בחינת אורא דארץ-ישראל מחכים, על-ידי עיני השגחתו כנ"ל:

אך מי שיוכל לראות זאת ההתפארות, שמתפאר השם יתברך בעמו ישראל, אזי הוא מקבל בחינת פאר ומחין מן זאת ההתפארות שרואה, ונעשין אצלו גסרן בחינת תפלין, ונקנסין לפנים כנ"ל, וקועין בעינים כנ"ל, ואוי נעשין עיניו גסרן בבחינת עיני ה', ואוי בכל מקום שהוא מסתבל ורואה, נעשה שם גסרן בחינת אורא דארץ-ישראל מחכים, כי עקר קדשת ארץ-ישראל הוא רק מבחינת עינים הנ"ל:

אבל מי הוא זה שיוכל לראות את השם יתברך, שיוכל לראות התפארותו יתברך? אמנם מי שרואה את הצדיק האמת, שהוא מקרב בגי'אדם לעבודתו יתברך, והוא עקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, נמצא שהוא בעצמו ההתפארות שמתפאר השם יתברך בעמו, כי על-ידי כל ההתקרבות וההתפארות, אזי מי שמשסתבל בו, ועקר הדבר בעת הקבוין, בעת שמתקבצים אליו העולם הפאים לשמע את דבר ה', וביזת - בראש-השנה, שאז הוא הקבוין הגדול, אזי ההתפארות גדול ביותר, מחמת שמתקבצים הרבה בגי'אדם החפצים להתקרב אליו יתברך, ואזי נתגדל ונתוסף פאר ויפי הצדיק, כי הוא בעצמו ההתפארות כנ"ל, אזי מי שמשסתבל באמת בזה הצדיק האמתי, אזי הוא גסרן מקבל מן ההתפארות הזאת, ונעשין אצלו גסרן בחינת תפלין מחין כנ"ל, ואוי נעשין עיניו גסרן כנ"ל בבחינת עיני ה', ואזי גם בכל מקום שהוא מסתבל, נעשה גסרן בחינת ארץ-ישראל, בחינת אורא דארץ-ישראל מחכים, כי הוא מחכים האור על-ידי הסתבלותו בעיניו הנ"ל, שנעשין מן ההתפארות כנ"ל:

(א) עין וזה בשלה א ב

מוהר"ן תנינא

מו

מסירת נפש יש לכל אחד ואחד מישראל בכל יום ובכל שעה, כגון שנותן ממונו לצדקה, והמזון הוא הנפש, כי אליו הוא נושא את נפשו (הרי"ם ב"ר), דהינו שמוסר נפשו ביגיעות וסכנות קדם שמריית המזון, ואחר כך נטל המזון ונתנו בשביל השם יתברך, נמצא מוסר נפשו. וכן בתפלה איתא במדרש הנעלם (חי שיה ר"ך קכ"ד), שהיא בחינת: כי עלך הרינו כל היום וכו', הינו מסירת נפש, כי צריך יגיעה גדולה ומלחמה גדולה עם המחשבות והבלבולים, ותחבולות לגוים ולבתי מהם, ועל זה נאמר: כי עלך הרינו וכו', כמובא במדרש הנעלם, נמצא שהיא מסירת נפש, וכן ביצא בהו:

ידע, שהמניעות שיש לכל אחד לעבודת הבורא יתברך שמו, כגון לנסע להצדיק האמת וכיוצא, ולכל אחד ואחד נדמה לו שהמניעות שלו גדולים יותר משל חברו, וקשה לעמוד בהם: דע, שלכל אחד אין לו מניעות רק בפי כחו, כפי מה שיוכל לשאת ולעמוד בהם אם ירצה. ובאמת אין שום מניעה, כי גם בהמניעה בעצמה מלבש שם השם יתברך, וכמבאר במקום אחר (בלקרי"א סי' קס"ו), והמניעה הגדולה שבכל המניעות היא מניעת המטה, דהינו מה שמוחו ולבו חלוקים מהשם יתברך או מהצדיק, כי אפילו כשמשבר המניעות שיש לו לנסע להצדיק האמת וכן לשם, עם כל זה, כשמוחו חלוק וקשה לו קשיות על הצדיק, ויש לו עקמימיות בלבו על הצדיק, זאת המניעה מונע אותו יותר מכל המניעות:

וכן בתפלה, שבתפלה יש לו כמה מניעות על התפלה, ואחר כך, כשעובר עליהם וכן להתפלל בשלבו עקם ופחלתל מהשם יתברך, ואת המניעה גדולה מכלם כנ"ל, הינו בחינת (תהלים ל"ג): לבי סחרחר. תרגום סביב - סחור סחור. דהינו שלבו מסבב ומקף ומעקם בעקמימיות וקשיות וכפירות על השם יתברך, שהו בחינת (שמות א'): ויכירו את תייהם בעבודה קשה וכו', ואיתא בתקונים (תיקון י"ג דף כ"ח): בקשיא וכו', הינו הקשיות שלבלבו, שהם המניעה הגדולה מכלם, ואזי צריך לצעק לאביו שבשמים בקול חזק מעמקי הלב, ואזי השם יתברך שומע קולו ופונה לצעקתו, ויכול להיות, שמוה בעצמו יפל ויתבטל לגמרי כל הקשיות והמניעות הנ"ל, ועל כן פנים השם יתברך שומע קולו, שהו ישערתו. וזה אותיות קשיא - ראשייתבות: שמע יי קולי אקרא (תהלים מו); שצריך רק לקרות לה, כשמתגבר עליו הקשיא והכפירה כנ"ל:

ומעין זה מה שמספרים בשם הפעל-שמיטוב, וכן צדיק וקדוש לברכה, משל, שמלך אחד הניח אוצר גדול במקום אחד, וסבב באחזית-עינים כמה וכמה חומות סביב האוצר, וכשבאו בני-אדם לאלו החומות, נרמה להם שהם חומות ממש, וקשה לשברם. וקצתם חזרו בתך, וקצתם שברו חומה אחת, וכאו אל השניה, ולא יכלו לשברה, וקצתם שברו יותר, ולא יכלו לשבר הנשארים, עד שבא הפדמלך, אמר: אני יודע שכל החומות הם רק באחזית-עינים, ובאמת אין שום חומה כלל, והלך לבטח עד שעבר על כלם.

והוא מתלוצץ מהם, אף-על-פי-כן גם מזה צריך לזהר מאד, כי הרבה היה של כפירה מדיק לאמונה. גם הוא אסור גמור, כי על השם יתברך, ברך הוא, אסור לומר דברי הלצות, אפילו בדרך שחוק:

וכבר מבאר בספרים ובדברינו בכמה מקומות להרחיק עצמו מאד מאד לכלי לעין כלל בספרי המחקרים הפילוסופיא, ואפילו מספרים של חקירה שחברו גדולים מאחינו בני ישראל, גם מהם צריך להרחיק מאד, כי הם מדיקים מאד לאמונה, כי די לנו באמונתנו שקבלנו מאבותינו הקדושים. וזה כלל גדול ויסוד ועקר בעבודת השם - להיות תם וישר וכו', לעבד אותו ויתברך בתמימות, בלי שום חכמות וחקירות כלל כלל לא:

גם מחכמות שיש בעבודת השם בעצמו צריך להרחיק מאד, כי כל אלו החכמות של העולם, שיש להנכנסין ומתחילין קצת בעבודת השם, אינם חכמות כלל, והם רק מדיונות ושמותים ובלבולים גדולים, ואלו החכמות מפילין מאד את האדם מעבודת השם, דהינו מה שחושב וחוקר ומדקדק ביותר אם הוא יוצא כראוי כמה שעושה, כי בשר-יודם אי אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלמות, ואין הקדוש-ברוך-הוא בא במוניא וכו' (ע"א ב'), ולא נתנה תורה למלאכי השרת (קדושין ט"ו), ועל אלו המדקדקים ומחמירים בחמרות יתרות, עליהם נאמר (ויקרא י"ח): וחי בהם, ולא שימות בהם (ויצא פ"ה). כי אין להם שום חיות כלל, וחמור הם במוה-שחורה, מחמת שנדמה להם שאינם יוצאים ידי חובתם בהמצות שעושים, ואין להם שום חיות משום מצוה מחמת הדקדוקים והמרה שחורות שלהם (והוא בעצמו אינו מחמיר שום חמרא כלל):

ובאמת, אחר כל החכמות, אפילו מי שיודע חכמות באמת, אחר כל החכמות צריך להשליך כל החכמות ולעבד את ה' בתמימות בפשיטות גמור, בלי שום חכמות. וזה היא החכמה הגדולה שבכל החכמות, לכלי להיות חכם כלל. כי באמת אין חכם בעולם כלל, ואין חכמה ואין תבונה נגדו יתברך (ש"ס), והעקר הוא, כי רחמנא לבא בעי (סנהדרין ק"ו: וזה תנא דף רפ"א):

מה

בענין בני-אדם שרוצים ומכינים עצמן כמה פעמים לנסע לצדיק האמת, ואחר כך יש להם מניעות, ונמנעים - דע, כי שבת היא נקדה הפנימית, וממנה יונקים כל הששה ימים, שהם בחינת העגולים סביב הנקדה, כמו שכתוב בזהר (ויקרא דף ר"ד) וכמובא. והקלפות מוליכין את הרשעים סביב הנקדה, בבחינת (תהלים י"ב): סביב רשעים ותחלכון, ואינם מניחים אותם להתקרב לפנים אל הנקדה הפנימית, וכל זמן שהם עדין בתוך העגולים, עדין יש להם תקוה להתקרב, אפילו פושעי ישראל, כל זמן שלא יצא מן העגולים לגמרי, חס ושלום, עדין יש לו תקוה להתקרב אל הנקדה הפנימית; אבל מי ששבר יצא לגמרי, חס ושלום, מן העגולים, כגון משמרים, אזי אי אפשר לו להתקרב כלל. והצדיק הוא בחינת שבת, בחינת הנקדה הפנימית, ששמנו יונקים הכל, כמובא:

(א) משלי כ"א.

מוהר"ן תנינא

מז מ"ח

לקומי

ומזה וכן המשביל הנמשל מאליו, על כל המניעות וההסתות ופתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר של ראת'שמים, שבאמת אינם כלום. והעקר - לב חזק ואמין, ואין לו שום מניעה, ובפרט המניעות בגשמיות, כגון מחמת ממון או שמונע אותו אשתו ובניו ורחמנו או אביו ואמו וכו' וכיצא, הם בלם במלים ומבבלים למי שלבו חזק ואמין להשם יתברך, וגם אפלו גבורה של הגבורים, הוא רק מחזק ואמין הלב, שיש לו לב חזק ביותר לרוץ בקשרי המלחמה, כמובא בספרים (א).

מז

סבבה גדולה לומר תורה, וצריך לזה ויגיעה גדולה ואמנות יתרה, שיוכל לשקל בפלס דבריו, באופן שלא ישמע כל אחד ואחד מהשומעין כי אם מה שצריך לו, לא יותר. ואף-על-פי שהכל שומעין כל התורה שאומר, עם כל זה לא ישמע כל אחד רק מה שצריך לבד. וכמובא על פסוק וישמע יתרו: והלאו כל העולם שמעו, אלא יתרו שמעו וכו' (וידבר יתרו דף סח). כי רק שמיעת יתרו נחשב לשמיעה, שנכנס באוניו, ושמיעת כל העולם אינו נחשב שמיעה כלל. וזו שאינו יכול לומר תורה בבחינה זו, אסור לו לומר תורה:

כי כל אחד ואחד בשבא אל הצדיק לשמע תורה, בא עמו גם הרע שלו, דהינו הקלפות הנבראים עלידי עברות, הם ושלום, והם הדוחקים את העולם ועושים בלבול ורחק גדול בשעת אמירת התורה, כי הרע הנ"ל של כל אחד רוצה לבלבל. וזה שאמרו רבותינו וכוונם לברכה (ברכות ט): האי דקא דכלה מניחו, הינו מרע של כל אחד ואחד, שהם הקלפות פנ"ל. ואלו הקלפות רוצים גם-כן לינק מן התורה, ויניקתם הוא רק מהותיות, דהינו מה שאחד שומע יותר ולמעלה ממהו והבנתו, זה בחינת מותרות, ומשם יניקתם. וזה בחינת רוי תורה שנמסר לחיונים, כי יניקתם רק מבחינת רוי תורה, דהינו ממה שהוא למעלה ממה האדם, כל אחד לפי הבנתו:

על-כן צריך החכם האומר תורה שיהיה לו אמנות הנ"ל, שלא ישמע שום אחד מהשומעין מה שאינו לפי מהו והבנתו, שאינו שיקר לו פנ"ל, כדי שלא לתן להם יניקה, הם ושלום, ודע, שיש קלפה דקה, שסמוכה להקדשה, שאות הקלפה הדקה יכולה לינק אפלו מגוף התורה בעצמה, אפלו אם אין בה מותרות. והתקין לזה - בשמברים מישועת ישראל, שאו בורחת אותו הקלפה הדקה. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו וכוונם לברכה (ברכות ט), שיתרו בא והלך לו קדם מתן-תורה, כי יתרו הוא בחינת הקלפה הדקה שבורחת בשושמעת ישועות ישראל. והצדיק האמת יש לו אימה גדולה בשאומר תורה, יותר מאימת ראשי-השנה יוסי-הכפורים:

מח

בשארם נכנס בעבודת השם, אזי הדרך - שמראין לו התרחקות, ונדמה לו שמרחיקין אותו מלמעלה, ואין מניחין אותו כלל לכנס לעבודת השם, ובאמת כל ההתרחקות הוא רק כפלו

התקרבות, וצריך התחזקות גדול מאוד מאוד לכלי לכלל בדתו, הם ושלום, כשרואה שעוברים כפוח וכמה ימים ושנים, שהוא מתנגע ביגיעות גדולות בשביל עבודות השם, ועדין הוא רחוק מאוד, ולא התחיל כלל לכנס לשערי הקדשה, כי רואה עצמו שהוא מלא עדין עביות וגשמיות ורהורים ובלבולים גדולים, וכל מה שהוא רוצה לעשות בעבודת השם איזה דבר שבקדשה, אין מניחין אותו, ונדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו כלל, ואין רוצה כלל בעבודתו, מחמת שהוא רואה שהוא צועק בכל פעם ומתחנן ומתנפל לפניו יתברך שיעורו בעבודתו, ואף-על-פי-כן עדין הוא רחוק מאוד מאוד, על-כן נדמה לו כאלו אין השם יתברך מסתכל עליו כלל ואין פונה אליו כלל, כי הוא יתברך אין רוצה בו כלל. הן על כל אלה וכיצא כזה צריך התחזקות גדול, לחזק עצמו מאוד מאוד, ולכלי להסתכל על כל זה כלל. כי באמת כל ההתרחקות הוא רק כפלו התקרבות פנ"ל. וכל הנ"ל עבר על כל הצדיקים, כאשר שמענו מפייהם בפרוש, שנדמה להם שהשם יתברך אין מסתכל ופונה אליהם כלל, מחמת שראו שזה זמן רב שהם מבקשים ויגיעים ועושים ועוברים עבודת השם יתברך, ועדין הם רחוקים מאוד מאוד, ואלו לא היו מחזקים עצמן מאוד לכלי להסתכל על זה, היו נשארם במקומם הראשון, ולא היו זוכים למה שזכו:

והכלל, אהובי אחי, חזק ואמין מאוד, ואחו עצמך בכל הכחות לשאר קים בעבודתך, ואל תחוש ואל תסתכל כלל על כל הנ"ל או ביצא כזה. ואם אתה רחוק מאוד מאוד מפניו יתברך, ונדמה לך שאתה פוגם בכל שעה ממש נגדו יתברך, עם כל זה כגוד זה הרע, שאיש כזה, שהוא מנשם בליבה, כל תנועה ותנועה שהוא מתק עצמו מעט מעט מן גשמיותו ופונה להשם יתברך היא גדולה ויקרה מאוד מאוד, ואפלו נקדה קטנה מאוד, שהוא נעתק מגשמיותו אליו יתברך, הוא רץ כזה כפוח וכמה אלפים פרסאות בעולמות עליונים, כאשר תבין היטב מן המעשה של הצדיק שהתגבר עליו מאוד העצבות וכו', כמובא אצלנו. ועל זה ישמח מאוד ויחזק עצמו בשמחה תמיד, כי עצבות מניק מאוד מאוד. ודע, שתכף בשאדם רוצה לכנס בעבודתו יתברך, אזי תכף היא עברה גדולה בשיש לו עצבות, הם ושלום, כי עצבות היא סמרא-אחרא (וידבר נח דף עא), והשם יתברך שונא אותה:

וצריך להיות עקשן גדול בעבודת השם, לכלי להניח את מקומו, דהינו מעט מקצת עבודתו שהתחיל, אף אם יעבר עליו מה. וזכר דבר זה היטב, כי הצטורך לזה מאוד בשתתחיל קצת בעבודת השם, כי צריך עקשנות גדול מאוד מאוד להיות חזק ואמין, לאחו עצמו, לעמוד על עמדו, אף אם מפילין אותו, הם ושלום, בכל פעם. כי לפעמים יש שמפילין אחר מעבודת השם, כידוע, אף-על-פי-כן עליו לעשות את שלו, לעשות מה שיוכל בעבודת השם, ואל יניח עצמו לכל לגמרי, הם ושלום, כי כל אלו הנפילות והירידות והבלבולים וכיצא כזה צריכים בהכרח לעבר בהם קדם שנכנסין בשערי הקדשה, וגם הצדיקים האמתיים עברו בכל זה:

(א) עין לקי"א סימן רכט, ולעיל בסיון נט.

לקוטי הלכות הלכות ברפת השחר הלקה ג ארץ חיים

פי עבדות אינו נקרא רק מה שהוא כנגד רצון האדם, אכל מה שהוא רצון האדם - אינו נקרא בשם עבדות כלל, למשל, אכילה ושתייה ושאר תאוות הגוף - אינו נקרא אצל האדם עבודה ויגיעה כלל, מאחר שעושה זאת מרצונו, רק כשצריך להגביה איזה משאוי כבר וכיצא - נקרא אצלו 'עבודה'. וכן עבודת השם יתברך, מחמת שהגוף אינו מרגל בזה - נקרא אצלו 'עבודה'. אבל כשזוכה להפך הגוף לנפש ממש, אזי כל עבודת ה' אינו נקרא אצלו בשם עבודה כלל, אדרבא! זהו עקר חייתו ותענוגיו ושעשועיו. ואין לו שום תענוג ושקמה אחרת בגוף ונפש, כי אם כשזוכה לעשות רצון בוראו יתברך.

הנשמה היא החלק האמת והגוף הוא עבר

ט. ו**באמת** מה שאצל רוב בני האדם הדבר בהפך, שאכילה ושתייה ושאר תאוות הגוף אינו נקרא אצלו עבודה. ומצות ומעשים טובים נקרא אצלו עבודה ויגיעה, זהו בעצמו בחינת החלוק הנ"ל, שנתהפך בן המלך בן השפחה, עד ששברו שכן המלך הוא עבד, חס ושלום, וכן השפחה הוא מלך, חס ושלום, כמו כן נהפך האמת אצל העולם, שמצות ומעשים טובים, שהם רצון השם יתברך, רצון הנשמה, שהוא בחינת בן מלך, זה נקרא אצלו עבדות. ורצון הגוף, שהוא תאוות הגוף אינו נקרא אצלו עבדות כלל, כאלו היה הגוף מלך, חס ושלום, על הנשמה. ובאמת הדבר בהפך ממש, כי הנשמה היא המלך באמת והגוף הוא עבד. וכל מה שהוא רצון הנשמה, שהם תורה ומצות ומעשים טובים - זה הוא בחינת מלך, ובחינת (משלי ח, טו): "בי מלכים מלכו", ואין זה נקרא בשם עבדות כלל כנ"ל. ומה שהוא רצון הגוף שהם תאוות הגוף, זהו עקר בחינת עבדות, שהוא בחינת עשייה גשמית, ששם אחיות תאוות הגוף שנקמטין מזהמת העבד, שהוא זהמת הנחש, כידוע.

רצון הנשמה שהוא רצון הבורא יתברך ברצון טוב, ולא יהיה נחשב אצלו לעבודה כלל, ואז נתבטל בחינת העבדות לגמרי וזוכה להיות בבחינת בן, שנה עקר השלמות. כידוע.

מחמת חטא אדם הראשון הנהפך הוא בבחינת עבד

כ. ו**אם** לא היה חוטא אדם הראשון - היה אדם זוכה למדרגה זאת בחיים חייתו שיתהפך הגוף לנפש ממש, עד שלא תהיה עבודתו את השם יתברך בבחינת עבד כלל, רק בבחינת בן כנ"ל. אבל מחמת חטא אדם הראשון, שעל ידי זה נתאחז בו זהמת הנחש, שהוא בחינת זהמת העבד כנ"ל, על ידי זה נתגשם הגוף, עד שצריך עבודה ויגיעה גדולה עד שישבר תאוות הגוף. ואז אפילו כשעובד השם יתברך - אזי עבודתו עדין בבחינת עבד, כי נחשב אצלו עבודה מאחר שצריך להכריח עצמו לשבר גופו, שלא נודפך עדין להתהפך למהות הנפש ממש כנ"ל.

צריכין לטובת הנפש בשביל החטא הנשמה

ז. ו**עליו** נגזר מיתה בשביל זה, כדי לזכך ולבטל בחינת העבדות, כי עקר גזירת המיתה הוא מחמת זהמת הנחש, שהוא זהמת העבד כנ"ל, הינו שעכשיו אחר חטא אדם הראשון, אי אפשר לזכות לבחינת בן בשלמות שיתהפך הגוף לנפש ממש, כי אם אחר המיתה שיתבטלה הגוף בעפר ויקום בתחייה בגוף זך וצח, שאז יהיה בבחינת בן בגוף ונפש, כי הגוף יתהפך לבחינת הנפש, ויהיה נקל באין סוף בגוף ונפש ברצון טוב, כפי מה שיוקח כל אחד, כי עכשיו בגוף שלנו אי אפשר לזכות לבחינת בן בשלמות ולבטל בחינת העבדות, ואפילו צדיקים גדולים מאד, שזכו לזכך גופם לגמרי לגמרי, אף על פי כן צריכין למות בעטיו של נחש בשביל תקן העולם, לתקן חטא אדם הראשון - לבטל בחינת העבדות מן העולם.

המיתה הוא על ידי חובות חטא על חטא

א. ו**נמצא**, שעקר בחינת המיתה הוא על ידי התגברות העבד על הבן, הגוף על הנפש, שהוא בחינת חטא אדם הראשון, שעל ידי זה נגזר מיתה על העולם וכנ"ל. ומשם נמשך כל החולאת,

צריכין לטובת הגוף לגבי הנשמה

ו**צריכין** לבטל הגוף לגבי הנשמה, לשבר תאוות הגוף, שהם בחינת עבדות ולבטלם לגמרי עד שיתהפך הגוף לנפש ממש, עד שהגוף יעשה

אֶרֶץ חַיִּים

קמ

לְקוּמֵי הַלְבוּת

הַלְבוּת בְּרַכַּת הַשַּׁחַר הַלְכָה ג

שֶׁהֵם בַּחֲנִינָת מִיָּתֵהּ, הַסְּתַלְקוּת הַחַיִּית וְהַפְּחוּת כִּנּוּ"ל, שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵהַתְּגַבְרוּת הַגּוֹף עַל הַנֶּפֶשׁ.

הַמִּיתָה הִיא הַחֲלִיקָה שֶׁעִין הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוֹי

כִּי עֵקֶר הַחֻלּוּאָת וְהַמִּיתָה הוּא מִמְּחֻלָּקָת שֶׁבֵּין הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוֹף, שְׂאִינָם מֵתְנַהֲגִים בְּמִזְג הַשְּׂוֹה עַד שֶׁמִּתְגַּבְּרִים הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, עַד שְׂאִין הַנֶּפֶשׁ יְכוּל לְדוֹר עִמָּם יַחַד וּמִתְחִיל לְהַסְתַּלֵּק מֵהֶם. וְכֵן זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הַמְּחֻלָּקָת שֶׁל הָעֶבֶד עַל הַבֵּן הַנּוֹל שֶׁנֶּחְלָפוּ וְכוּ' כִּנּוּ"ל, כִּי הָאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת הֵם בְּחִינַת עֲבָדִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּהַתּוֹרָה 'אֲנֹכִי' בְּסוּפָהּ (בְּסִימָן ד' לְקוּמֵי א', עִין שֶׁם).

וּבְשִׁבְיָ"ל זֶה כְּשֶׁמִּתְפַּלְלִין עַל הַחֻלָּה מְזַכְּרִין שֶׁם אֱמוּנוֹ דִּיקָא, כִּי עֵקֶר הַחַיִּית שֶׁל הָאָדָם וְשֶׁל כָּל הַנִּבְרָאִים וְהַנּוֹצְצִים וְהַנֶּעֱשִׂים הוּא עַל-יְדֵי הַשֵּׁם, בְּבַחֲבִינַת (בְּרַאשִׁית ב, יט): "נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׂמוֹ", כִּי עַל-יְדֵי הַשֵּׁם שֶׁל כָּל דָּבָר נִמְשָׁךְ הַחַיִּית לְתוֹכּוֹ מִחַי הַחַיִּים. וְגַם מִחַי הַחַיִּים אֵי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ הַחַיִּית כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּכֹיכּוֹל, כְּמִבְּאֵר בַּהַתּוֹרָה 'וּבְיָוִם הַבְּבוֹרִים הַסְּתֵרָה' וְכוּ' (סִימָן נו), שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְמַשֵּׁךְ הַחַיִּית מִחַי הַחַיִּים כִּי אִם כְּשֶׁקּוֹרִין אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, עִין שֶׁם.

כְּשֶׁמִּתְפַּלְלִין עַל הַחֻלָּה מְזַכְּרִין שֶׁם אֱמוּנוֹ דִּיקָא

כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בִּיהַ לְכָל (תְּקוּנָה י"ד), וְאֵין אֲנוּ יוֹדְעִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמוֹ יִתְבָּרֵךְ לְבַד, כְּמוֹ מֶלֶךְ גְּדוֹל שֶׁהוּא נֹסֵת מִבְּנֵי מְדִינָתוֹ, וְאֵין רוֹאִין אוֹתוֹ רַק יוֹדְעִין אוֹתוֹ עַל-יְדֵי הַשֵּׁם לְבַד, כְּמוֹ כֵּן לִית דְּיַדַּע בֶּךָ לְכָל, רַק שְׂאֵנוּ יוֹדְעִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי שְׂמוֹ לְבַד, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִצַּד רַחֲמֵי צְמֻצָּם עֲצוּמוֹ כְּכִמְהָ צְמֻצוּמִים עַד שֶׁעָשָׂה לְעֲצוּמוֹ שֵׁם, בְּבַחֲבִינַת (תְּקוּנָה ט, ע'): "וַתַּעַשׂ לָךְ שֵׁם כְּהִיּוֹם הַזֶּה", עַד שֶׁיְכוּלִין לִידַע מִמֶּנּוּ עַל-יְדֵי שְׂמוֹ לְבַד. שְׂוִדְעִין אוֹתוֹ עַל-יְדֵי שְׂמוֹ, שְׂיֵשׁ אֲדוּן מוֹשֵׁל וּמְנַהֵיג אַחַד יַחֲדִי וּמִיָּחַד וְכוּ'. וּמִבְּחִינַת הַשֵּׁם הַנּוֹכֵחַ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה נִמְשָׁךְ הַחַיִּית לְכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּעוֹלָם עַל-יְדֵי שְׂמֵם דִּיקָא, כִּי כָּל דָּבָר מִקְּבֵל חַיִּיתוֹ עַל-יְדֵי שְׂמוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ מִשֵּׁם ה' הַמְּחִיָּה אֶת כָּלָם, כִּנּוּ"ל.

אֵין אֲנוּ יוֹדְעִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂמוֹ יִתְבָּרֵךְ לְבַד

כֵּן. וְהַזֶּה כְּתִיב (שְׁמוֹת ג, טו): "זֶה שְׂמִי לְעֹלָם זֶה זְכוּרִי לְדוֹר דוֹר". וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (פְּסָחִים ג):

צְרִיכִין לְעֲלִים עֵקֶר עֲצֵם הַשֵּׁם

זֶה שְׂמִי לְעֹלָם - כִּי לֹא כְּשֶׂאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, כִּי נִכְתָּב בְּהַיּוּ"ה וְנִקְרָא בְּאֵלֶיךָ דְל"ת, אֲכַל לְעֵתִיד לְבֹא יִתְקַיֵּם (וַתְּרַיָּה י"ד, ט): "בְּיָוִם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׂמוֹ אֶחָד". שְׂיִהְיֶה נִקְרָא בְּהַיּוּה כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְתָּב, אֲכַל עַכְשָׁיו צְרִיכִין לְהַעֲלִים עֵקֶר עֲצָם הַשֵּׁם, שֶׁהוּא שֵׁם הַיּוּה בְּרוּךְ הוּא וְאֵינוּ נִקְרָא רַק בְּאֵלֶיךָ דְל"ת.

בַּחֲנִינַת שֵׁם הַקָּב וְשֵׁם הַתֵּא

וּמִסוּד שְׁנֵי שְׁמוֹת אֱלוֹ נִשְׁתַּלְשְׁלִין וְנִמְשָׁכִין בַּחֲנִינַת שֵׁם הָאֵב וְשֵׁם הָאָם, שֶׁשֵּׁם נִמְשָׁךְ בַּחֲנִינַת נֶפֶשׁ וְגוֹף, שֶׁהֵם בַּחֲנִינַת אִישׁ וְאִשָּׁה, כִּי עֵקֶר הַתְּהוּוֹת הַגּוֹף הוּא מֵהָאֵם. וְעֵקֶר הַנֶּפֶשׁ הוּא מֵהָאָב אֲשֶׁר שְׂרָשֵׁשׁ הָעֲלִיּוֹן הֵם בַּחֲנִינַת שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הַנּוֹל, שֶׁהֵם בַּחֲנִינַת חֲמָה וְלִבְנָה, יוֹם וְלַיְלָה וְכוּ' כְּפִדּוּעַ וּמוֹבָן בְּסִפְרֵים.

מִכְרַח הָאָדָם לְמוֹת, כְּדִי שְׂוִדְכּוֹ מִיּוֹם בְּעֵפֶר

וְאִם לֹא יִהְיֶה חוֹטָא אֲדָם הָרֵאשׁוֹן, וְהִיָּה זוֹכֵה לְהַפְּךְ הַגּוֹף לְנֶפֶשׁ עֶבֶד לְבָן, יִהְיֶה זוֹכֵה בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ לְהַשִּׁיג שֵׁם הַיּוּה בְּרוּךְ הוּא, וְהִיָּה זוֹכֵה לְקָרוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא נִכְתָּב כְּמוֹ שְׂיִהְיֶה לְעֵתִיד, אֲכַל עַכְשָׁיו אַחַר הַחֻטָּא, שְׂשׁוֹלֵט, הָעֶבֶד, חֵס וְשְׁלוֹם, בַּחֲנִינַת זְהֻמַּת הַנַּחֲשׁ שֶׁנֶּאֱחָז בְּגוֹף, עַל-כֵּן צְרִיכִין לְהַעֲלִים שֵׁם הָעֲצָם, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ בְּזֶה הַגּוֹף, וְאֵי אֶפְשָׁר לְקָרוֹתוֹ וּלְהַשִּׁיגוֹ עֵתָה כִּי אִם בְּשֵׁם הַכְּנוּי שֶׁהוּא שֵׁם 'אֲדָנִי' שֶׁנִּקְרָא בּוֹ עֵתָה. וּבְשִׁבְלֵי זֶה מִכְרַח הָאָדָם לְמוֹת, כְּדִי שְׂוִדְכּוֹ הַגּוֹף בְּעֵפֶר. וְאֵי יָקוּם בַּתְּחִיָּה בְּגוֹף זָךְ, שְׂיִהְיֶה הַגּוֹף בְּבַחֲבִינַת נֶפֶשׁ, וְיִתְבַטַּל זְהֻמַּת הָעֶבֶד לְגַמְרִי, וְאֵי נוֹכַל לְקָרוֹתוֹ בְּשֵׁם הָעֲצָם יִתְבָּרֵךְ.

בְּאֵמַת הַמִּיתָה טוֹבָה

וְעַל-כֵּן בְּאֵמַת הַמִּיתָה טוֹבָה גְּדוּלָה, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ (בְּרַאשִׁית רַבָּה ט, ה): "וְהִנֵּה טוֹב מֵאֲד" (בְּרַאשִׁית א, לא) - זֶה הַמּוֹת וְכוּ'. כְּדִי שְׂוִדְכָה הָאָדָם עַל-יְדֵי-זֶה לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּבַחֲבִינַת שֵׁם הָעֲצָם, שֶׁעֵתָה אֵי אֶפְשָׁר לְקָרוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּזֶה הַשֵּׁם כִּנּוּ"ל.

קָדָם הַסְּתַלְקוּת הַתֵּא (תְּהִלִּים הָאָדָם נִתְּסַף 13 חַיִּית הַנֶּפֶשׁ

וְעַל-כֵּן קָדָם הַסְּתַלְקוּת שֶׁל הָאָדָם נִתְּסַף בּוֹ חַיִּית הַנֶּפֶשׁ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִסְתַּלַּק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קד, כט): "תִּסַּף רוּחָם וְגִנְעוּן". כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מֵרָאָה לְנוּ בְּזֶה שֶׁהַמִּיתָה טוֹבָה גְּדוּלָה, כִּי אִזּוֹ מִתְחִיל שְׁלֻמוֹת תְּקוּנָתוֹ שְׂצָרִיךְ לְזַכּוֹת לְעֵתִיד לְהַכִּירוֹ בְּתוֹסַפַּת הַכְּרָה חֲדָשָׁה, בְּבַחֲבִינַת שֵׁם הָעֲצָם יִתְבָּרֵךְ. וּמִשֵּׁם נִמְשָׁךְ בַּחֲנִינַת "תִּסַּף רוּחָם" קָדָם הַסְּתַלְקוּת, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֲצָמוֹ

לקוטי הלכות ארץ חיים

נסתלק האדם. כי עכשיו בגוף הזה, תכף כשנמשך תוספות החיות הנמשך משם העצם הוא צריך להסתלק, כי אי אפשר לקבל בחינת החיות הנמשך משם העצם בגוף הזה של עכשיו, כנ"ל.

כד. **ועל-כן** כשהאדם הוא חולה, שהוא התחלת המיתה שמתחיל הנפש להסתלק, שזה נמשך מבחינת "תסף רוחם ויגועו", כדי שיזכה לקבל לעתיד השגת שם העצם וכו', כנ"ל. וכשאנו רוצין להתפלל עליו שיחזר לו כחו ויחיה עוד בעולם הזה, כי צריכין לו עוד בזה העולם כדי שיזכר גופו יותר בזה העולם, "כי היום לעשותו" כתיב (דברים ו, יא). ועל-כן צריכין רחמים שיאריך האדם שנותיו בזה העולם, כדי שיוכל מעשים טובים כדי שיוכל לזכות אחר-כך לעתיד למה שיזכה וכו', שהכל כפי מה שטרם בערב שבת בזה העולם, על-כן כשאנו צריכין לבקש על החולה - אנו מזכירין רק שם האם לבד ומעלימין שם האב, כי שם האב לגבי שם האם הוא בבחינת שם העצם לגבי שם הפנוי. ועכשיו אנו צריכין להעלים שם האב בבחינת "זה שמי לעלום", כדי שלא יסתלק, חס ושלום, על-ידי רבוי האור, על-ידי בחינת "תסף רוחם" הנמשך משם העצם, שמשם עקר ההסתלקות כנ"ל. כי אנו רוצים שיתצמצם האור עוד ויקבל החיות בדרך העלמה וצמצום בהדרגה ובמדה על-ידי שם הפנוי, שמשם נמשך ונשתלשל שם האם, כדי שיוכל לחיות עוד ולא יסתלק על-ידי בחינת "תסף רוחם" וכו' כנ"ל. ועל-כן מזכירין שם האם דיקא, כנ"ל.

מתפללים על החולה כי עוד לא תפוג את עצמו

רוחם" שנמשך מבחינת שם העצם - נמשכת ונאחזת בשם האב ביותר, כי שם האב בשרשו העליון נמשך ונשתלשל משם פנ"ל, על-כן עתה אין להזכיר שם האב, כדי שלא יתעורר בחינת "תסף רוחם", חס ושלום, שמשם ההסתלקות, חס ושלום פנ"ל, על-כן עתה צריכין להעלים דיקא שם האב ולבלי להזכיר רק שם האם, כדי שיהיה נמשך לו החיות לתוך הגוף שיחיה עוד בזה העולם שמקבל החיות מהעלמת שם העצם דיקא כנ"ל.

כי באמת כלליות השמות של כל העולם, שהוא החיות שלהם נמשך רק מבחינת שם הפנוי הנ"ל, כי משם העצם אי אפשר עכשיו לקבל החיות באתגליא כי אם בהעלם גדול. ועל-כן שם האב ושם האם - שניהם יחד מקבלין חיות משם הפנוי הנ"ל, רק שזה ידוע, שכל בחינה כלולה מכל הבחינות, כמבאר בכתבי האריז"ל כמה פעמים, שכל שם וכל בחינה וכל ספירה וכו' כלולה מכל השמות ומכל הבחינות (אדם ישר ורוש אבי"ט). ועל-כן גם שם הפנוי בעצמו כלול מבחינת שם העצם ושם הפנוי. ועל-כן שם האב ושם האם הנמשכין שניהם מבחינת שם הפנוי - הם בבחינת שם העצם ושם הפנוי, כי שם האב לגבי שם האם הוא בבחינת שם העצם לגבי שם הפנוי. ותמיד העקר הוא שם האב, שהוא עקר החיות וכו' כנ"ל, אבל בעת החולאת - שנתעורר בחינת "תסף רוחם" של לעתיד, שזאת הבחינה נמשכת ביותר על-ידי בחינת שם האב, שהוא מקבל תמיד החיות משם העצם בדרך העלם והסתור גדול, ועכשיו נמשך עליו בחינת התגלות, בחינת "תסף רוחם" של לעתיד, שאז יהיה עקר החיות משם, אבל בזה העולם צריכין להסתלק על-ידי זה, כי אי אפשר לקבל זה האור אתגליא בעולם הזה כנ"ל, על-כן כשרוצין להתפלל על החולה - צריכין להעלים שם האב לגמרי, כי אנו רוצין שיחיה עוד בזה העולם. ועל-כן אנו צריכין להעלים שם האב, ששרשו מבחינת שם העצם, שמשם בחינת "תסף רוחם", שעל-ידי זה היה מסתלק, חס ושלום, ועל-כן אין

כה. **כי** כל זמן שאדם בבריאותו ויש שלום בין הנפש והגוף, שהם בחינת שם האב ושם האם, אזי העקר הוא שם האב, כי הפן נקרא על שם האב דיקא, כי באמת דאית דכר נוקבא לא אדכר תמן' (במקום שיש זכר - הנקבה לא נזכרת שם) (והר חקת קפ"ג), כי עקר החיות משם האב דיקא. אבל עתה כשהאדם חולה, חס ושלום, שהוא בחינת מיתה כנ"ל, שנמשך מבחינת "תסף רוחם", שזאת הבחינה של "תסף

צריכין להעלים דיקא שם האב ולבלי להזכיר רק שם האם

כשרוצין להתפלל על החולה - צריכין להעלים שם האב לגמרי

לקוטי הלכות

הלכות ברכת השחר הלקכה ג

ארת חיים

קי

האדם ברוח הבהמה, שזה עקר בחינת ערוב טוב ברע, שהוא בחינת פגם חטא עץ הדעת טוב ורע, שכולל כל החטאים שבבעולם. ועל-כן צריך להביא בהמה לקרבן, ועל-ידי הקרבן מבררין רוח האדם מרוח הבהמה, שזהו סוד כל הקרבנות כלם, כידוע (עין-חיים, שער ג, פרק ב). ועל-כן אמר לכן המלך שנהלף הנ"ל, שמה שדרך אחר הבהמות - זהו העוונות שלו, כנ"ל, כי העוונות שלו נתלבשו בבהמות וצערו אותו כל-כף, כי העונות הם בחינת רוח הבהמה כנ"ל.

מזכירין רק שם האם, ששרשו מבחינת שם הפנוי, כדי להמשיך עליו חיות בהדרגה ובמדה בלי תוספת רוח, כדי שיחיה ויארץ ימים ושנים עוד בזה העולם, כדי לתקן עוד מה שצריך לתקן, אמן ואמן.

כו. וזה בחינת מה שמצאנו בכל ספר מלכים, שבכל מלכי בית דוד מזכיר תמיד שם אמו של המלך, כי המלכות הוא בחינת שם, כמו שכתוב (שמואל-ב, ח, יג): "ויעש דוד שם", כי עקר מלכות בית דוד, שמהם יצא משיח, הוא לגלות שם כבוד מלכותו יתברך, כי מלכות דוד משיח, הוא מלכות דקדושה, שהוא מלכותו יתברך, שהוא בחינת שמו יתברך, כי מלכות הוא בחינת שם כנ"ל. ועל-כן נזכר בכל אלו המלכים שם אמן ודקא, כי עקר התגלות שם כבוד מלכותו יתברך בזה העולם עתה הוא על-ידי בחינת שם הפנוי ודקא, שהוא בחינת שם האם, כנ"ל.

עשר מלכות בית דוד, שמהם יצא משיח, הוא מלכות שם כבוד מלכותו יתברך

כי באמת חלופ בן המלך בכן העבד - זהו בעצמו בחינת תערכת רוח האדם ברוח הבהמה, כי רוח הבהמה, זהו בחינת תאוות הגוף, שהוא בחינת עבד כנ"ל, שהוא בחינת בהמה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, שעבדים נמשלו לבהמה, כמו שד"רשו על פסוק (בראשית כב, ח): "שבו לכם פה עם החמור" - עם הדומה לחמור (קדושין טו). כי על-ידי העונות גורמין, חס ושלום, שנתערב ונחלף רוח האדם ברוח הבהמה, בחינת בן המלך בבחינת בן העבד, שזהו בחינת היכלי התמורות שמתגברין, חס ושלום על-ידי עונות האדם, כידוע. ועל-כן היה עגש בן המלך שנהלף שהלך אחר תאוותיו, על-כן היה עגשו לבקש ולרדף את הבהמות וכנ"ל.

עגש בן המלך שנהלף - לבקש ולרדף אחר הבהמות

כו. וזה בחינת פרשת התמיד ושאר קרבנות שאומרים בבקר, כי כל הקרבנות - בשביל לברר רוח האדם מרוח הבהמה בבחינת (קהלת ג, כא): "מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת" וכו'.

פרשת התמיד ושאר קרבנות שאומרים בבקר

וזה סוד מה שכתוב במעשה הנ"ל, שכן המלך שנהלף היה עגשו ותקונו על-ידי שהלך אחרי הבהמות שנתן לו האדם הסוחר להנהיג ולרעות, שנתעו אצלו שני בהמות והלך לבקשם, עד שרדף אחריהם לתוף עמק עבי היער וכו', עד שהכרח ללון שם וכו', עד שבא אליו אדם אחד ואמר לו: 'חדל לך לרדף אחרי העונות! כי אלו אינם בהמות כלל רק שהעונות שלך מוליכין אותך פה' וכו'; עין שם.

חדל לך לרדף אחרי העונות

וזה סוד כל הקרבנות כלם, שהם בשביל לברר מהחלופ של היכלי התמורות הנ"ל - לברר רוח האדם מרוח הבהמה, שהוא בחינת ברור בן המלך מבן העבד כנ"ל. ואולי זהו בחינת שני כפשים שמקריבין בכל יום לתמידין (פסוק כח, ד), שהם כנגד שני הבהמות של בן המלך הנ"ל שהלכו מאצלו. שהכרח לרדף אחריהם, כמו שכתוב שם בהמעשה הנ"ל. וכנגד אלו השתי בהמות צריכין להביא בכל יום שני בהמות לתמידין, כדי לברר ולתקן זאת.

כנגד אלו השתי בהמות צריכין להביא בכל יום שני בהמות לתמידין

וזה סוד כל הקרבנות, כי כל עונות של אדם הם בחינת בהמות, בחינת רוח הבהמיות, שמשם כל התאוות, שהם תאוות הבהמיות, כמו שמוכא בסוטה (סוטה טו): 'היא עשתה מעשה בהמה' וכו'. ובשביל זה צריך להביא קרבן בהמה לכפר, כי על-ידי החטא שהיה ברוח אחר מעשה בהמה אחר רוח הבהמיות, תאות הבהמיות, על-ידי זה נתערב רוח

עונות של אדם הם בחינת בהמות

וזהו בחינת משנת 'איזהו מקומן', שאומרים בכל יום (ארת חיים סימן ט), שעל-ידי שמבררין מקומן של זבחים - על-ידי זה מבררין ומגליין רוח האדם שנפל ונתערב בין רוח הבהמיות, שבשביל זה הכרח בן המלך הנ"ל לבקשם.

משנת מקומן, שאומרים בכל יום

לקוטי הלכות ארץ חיים

כי כל אחד כפי מה שמערכ על ידי עונותיו ורוח האדם ברוח הבהמה, כשאינו זוכה לתקן בחייו, אזי הוא צריך לקבל ענשו להיות נע ונד בתוף פה הקלע (זהו וחי' רוח), ולבקש הנצוצות ורוח האדם שאבד והפיל בתוף רוח הבהמה, שזהו בחינת בקשת הבהמות הנ"ל עד שמקבל ענשו בשלמות ואז יתתקן, כי הענש הוא התקון, כידוע. ובשביל זה אנו אומרים פְּרֻשֵׁת הַקֶּרְבָּנוֹת בְּכֹל יוֹם בְּשִׁבִיל בְּרוּר זֶה כְּנ"ל. וזהו בחינת משנת 'איזהו מקומן של זבחים', שמכריזין המקומות של כל הזבחים שהם הקרבנות, שעל ידם נתברר רוח האדם מרוח הבהמה ומכריזין כל המקומות שלהם. ועל ידי שמזכירין הקרבנות והמקומות של הזבחים - נחשב כאלו הקריב אלו הקרבנות כאלו המקומות. ועל ידי זה זוכה לברר כל בחינת רוח האדם מרוח הבהמה, מפל המקומות שנפלו לשם. כי אם אינו זוכה לתקן על ידי קרבנות ותשובה - אזי צריך לבקש הרבה מקומות שלהם, שזהו בחינת הענש של בן המלך הנ"ל, שהיה צריך לבקש את הבהמות שזה לו ענש על שלא השתדל למצא הנצוצות ורוח האדם שאבד והחליף ברוח הבהמה, שבשביל זה הכרח לענש זה לבקש את הבהמות, אבל על ידי אמירת הקרבנות שאומרים אותן בשביל תשובה וכפרה, אזי על ידי שאומרים פְּרֻשֵׁת הַקֶּרְבָּנוֹת ומכריזין ואומרים 'איזהו מקומן של זבחים', על ידי זה מכריזין כל המקומות שנפלו ונתערכו שם רוח האדם ורוח הבהמה, ומתקנין ומעלין אותם משם, וכנ"ל.

מכריזין כל המקומות שעלי ונתערכו שם רוח האדם ורוח הבהמה

כהנים בעבודתם ולויים לשרים ולזמרים, כי על ידי הקרבנות מכריזין רוח האדם מרוח הבהמה, ואחר כך צריכין לומר שירות ותשבחות ופסוקי דזמרה, כי עקר שלמות הברור של רוח האדם מרוח הבהמה - הוא על ידי נגון ושרי, כמבאר בדברי רבנו ז"ל בכמה מקומות (סימן נד ועוד). ועין בהתורה על פסוק: "קחו מזמרת הארץ בכליכם" וכו' (סימן סג בלקוטי תנאים).

ועל כן עקר תקוין בן המלך אחר שקבל ענשו על ידי הבהמות, אחר כך פשרצה לתקנו אז זכה לשמע קול הנגון הנ"ל. וגם נתן לו הפלי הנ"ל שמעוררת נגון מפל החיות והבהמות כשמניחין אותה עליהם, כי זאת הפלי, יש לה זה הפח, שתתקן כשמניחים אותה על איזה בהמה - מיז מתחיל להתברר ולהתעורר רוח האדם הנעלם ומערב בתוכה. ועל ידי זה נעשה הנגון הנפלא הזה, כי עקר כל הנגונים הם על ידי ברור רוח האדם מרוח הבהמה, שזהו בחינת שירות ונגוני הלויים בשעת הקרבנות כנ"ל. וזהו בחינת פסוקי דזמרה אחר פְּרֻשֵׁת הַקֶּרְבָּנוֹת, כי עקר שלמות הברור הוא על ידי הנגון, בחינת פסוקי דזמרה כנ"ל.

תקוין בן המלך אחר שקבל ענשו על ידי הבהמות

כט. **ואחר כך** כשקבל זאת הפלי של נגון, שכנגד זה אומרים פסוקי דזמרה, אחר כך נעשה מבין דבר מתוך דבר, כמבאר בהמעשה הנ"ל, עין שם. זה בחינת קריאת שמע שאומרים אחר כך, שאז מקבלין התבוננות המוחין, כידוע בפגנות (פרי עין חיים קריאת שמע פרק יא), שעקר קבלת המוחין בשעת קריאת שמע - זה בחינת מה שזכה אחר כך להיות מבין דבר מתוך דבר, הינו בחינת מחין שמקבלין בשעת קריאת שמע כנ"ל.

ואחר כך קבל בן המלך האמת את המלוכה, כמו שפיתוב שם, זה בחינת תפלת שמנה עשרה, שאז עקר בנזן המלכות, כידוע (פרי עין חיים שער העמידה פרק ג), כי עקר בחינת מלכות זוכין על ידי תפלה שהיא בחינת מלכות, כידוע. כי על ידי תפלה מושלין בכל העולמות ומנהיגין כל העולמות כרצונו,

כה. וזה בחינת פסוקי דזמרה שאומרים אחר פְּרֻשֵׁת הַקֶּרְבָּנוֹת, זה סוד בחינת אדם היער שלקח את בן המלך והוליכו לביתו, ושם שמע קול הנגון הנפלא של כל החיות והבהמות והעופות וכו', שעשו נגון נפלא לכבוד הלכנה וכו'. ואחר כך נתן לו זה האדם הפלי הנפלאה, שפשמניחין אותה על איזה מין חיה ובהמה שבעולם, אזי היא מתחלת לנגן זה הנגון הנפלא וכו', עין שם. וכל זה הוא בחינת פסוקי דזמרה שאומרים אחר פְּרֻשֵׁת הַקֶּרְבָּנוֹת, שזהו בחינת

פסוקי דזמרה שאומרים אחר פְּרֻשֵׁת הַקֶּרְבָּנוֹת

אֶרֶץ חַיִּים

קיא

לְקוּמֵי הַלְבוּת

הַלְבוּת בְּרַחֵם הַשָּׁמַיִם הַלְכָה ג

מְרוּחַ הַבְּהֵמָה עַל-יְדֵי שִׁיחֵיהָ רוּעָה אֶצְלוֹ. וְכָל זֶה בְּשִׁבִיל לְבָרַר מַלְכֵן הָאָרֶמִי נִשְׁמַת זְוִיגוֹ, שֶׁהוּא נִשְׁמַת רַחֵל, כְּדֵי לְהַעֲמִיד שְׁבֻטֵי יִהּ.

בְּכַחֲנִת "צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹקִים" (שְׁמוּאֵל-ב כג, א), כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רְבוּתֵינוּ ו"ל (מוֹדֵעַ קִטָּן טו:): 'הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גֹזֵר גְּזָרָה וְהַצַּדִּיק מְבַטְלֵהּ. וְהַכֵּל עַל-יְדֵי תַפְלָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עָקַר הַמְלוּכָה וְהַמְמַשְׁלָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא כַחֲנִית בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת.

ל. וְזֶה כַחֲנִית מַה שֶּׁכָּל הָאֲבוֹת הָיוּ רוּעֵי בְהֵמוֹת, הַכֵּל בְּשִׁבִיל לְבָרַר הַחֲלוּף הַנ"ל, שֶׁהוּא כַחֲנִית תַּעֲרֻכַת וְחֲלוּף רוּחַ הָאָדָם מְרוּחַ הַבְּהֵמָה וְכו'. כְּנ"ל. וְזֶה כַחֲנִית דָּוִד הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה רוּעָה בְהֵמוֹת. וְכַתִּיב בַּיָּה (תְּהִלִּים עח, א): "מֵאֲחֵר עֲלוֹת הִבִּיאוּ לְרַעוֹת בִּיעֲקֹב עֲמוֹ" וְכו'. כִּי דָוִד הָיָה עוֹסֵק בְּזֶה בְיוֹתֵר - לְבָרַר רוּחַ הָאָדָם מְרוּחַ הַבְּהֵמָה, לְבָרַר כַחֲנִית בֶּן הַמֶּלֶךְ מִבֶּן הַשִּׁפְחָה וְכו'. כְּנ"ל (אֲחִיּוֹת ד, ו, ז). וְעַל-כֵּן זָכָה דָּוִד לְמְלוּכָה כְּנ"ל (אֲוֹת ז), וְעַל-כֵּן הָיָה רוּעָה בְהֵמוֹת בְּקִנְיָנָה גְדוּלָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה זָכָה לְבָרַר רוּחַ הָאָדָם מְרוּחַ הַבְּהֵמָה, הוּא כַחֲנִית בְּרוּר מִבֶּן הַמֶּלֶךְ מִבֶּן הַשִּׁפְחָה כְּנ"ל. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זָכָה לְמְלוּכָה, כַחֲנִית "מֵאֲחֵר עֲלוֹת הִבִּיאוּ לְרַעוֹת בִּיעֲקֹב עֲמוֹ" וְכו', כְּנ"ל.

לא. וְזֶה כַחֲנִית יַעֲקֹב שֶׁהָיָה רוּעָה בְהֵמוֹת בְּשִׁבִיל לְבָרַר נִשְׁמַת זְוִיגוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתִּיב (הוֹשֵׁעַ יב, א): "וַיַּעֲבֹד יִשְׂרָאֵל בְּאִשָּׁה" וְכו', כְּמוֹ שְׁכַתִּיב (בְּרַאשִׁית כט, יח): "אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתָף הַקְּטָנָה". כִּי עָקַר אֲחִיּוֹת הָעֲבָדוֹת, שֶׁהוּא זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ, נֶאֱחָז בְּהָאִשָּׁה בְיוֹתֵר, כִּי נִחַשׁ הַשִּׁיל זְהֵמָה בַּחֲנִית דִּיקָא, כִּי דוּעֵ, וְעַל-כֵּן מְבָרְכִין בַּבֶּקֶר: 'שְׁלֵא עֲשֵׂנִי עַבְדְּךָ' - 'שְׁלֵא עֲשֵׂנִי אִשָּׁה', כִּי זְהֵמַת הָעֲבָדוֹת סְמוּכָה לְהָאִשָּׁה בְיוֹתֵר וְשֵׁם צְרִיכִין בְּרוּר יוֹתֵר. וְעַל-כֵּן נִגְזַר עַל הָאִשָּׁה (בְּרַאשִׁית ג, טו): "וְהוּא יִמְשַׁל בָּךְ" שֶׁהוּא כַחֲנִית עַבְדוּת, שְׁצָרִיכָה לְעֵשׂוֹת לְבַעֲלָהּ כָּל הַמְּלָאכּוֹת שֶׁהָעַבְד עוֹשֶׂה לְרַבּוֹ (תְּהִלִּים נט:).

ועל-כן יַעֲקֹב מַחֲמַת שֶׁהָיָה צָרִיף לְהַעֲמִיד שָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבֻטֵי יִהּ - מִטָּה שְׁלָמָה, עַל-כֵּן הַכְּרַח לְהַפִּיל עֲצָמוֹ לְעַבְדוּת, וְלִהְיוֹת רוּעָה בְהֵמוֹת אֶצְל לְבָן, כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשִׁרְשׁוֹ (ע"ח יג, יא), עַל-כֵּן אָמַר: "אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתָף הַקְּטָנָה". כִּי עַל-יְדֵי הָעַבְדוּת שֶׁלוֹ בְּקִנְיָנָה גְדוּלָה - יִזְכֶּה לְבָרַר הַטּוֹב מְהֵרָה וְלִהְיוֹת עַל-זְהֵמַת הָעַבְדוּת, וַיְבָרַר רוּחַ הָאָדָם

יעקב נאחז בשלבן הוא רפואי ביותר על-כן כפל תנאו עמו ביותר

כל האמות היו רועי בהמות - לברר רוח האדם מרוח הבהמה

לבו הארמי גרם את כל הצרות על ידי החלופ

יעקב סיחה רועה בהמות בשביל לברר נשמת זווגו

וּמְחִמַּת שִׁדְעָה שֶׁלְבָן הוּא רַמְאֵי גְדוּל, וְהוּא נֶאֱחָז בְיוֹתֵר בְּכַחֲנִית הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת הַנ"ל, שְׁמִשֵּׁם עָקַר הַרְמָאוֹת שֶׁל כָּל הַרְמָאִים שֶׁחֲשׂוּדִין לְהַחֲלִיף, עַל-כֵּן כָּפַל יַעֲקֹב תְּנָאוֹ, וְאָמַר: "אֶעֱבֹדְךָ שְׁבַע שָׁנִים בְּרַחֵל, בְּתָף, הַקְּטָנָה". כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַש"י שֵׁם (בְּרַאשִׁית כט, יח), שְׁדֻדְקָךְ עֲמוּ כָל-כָּף, כְּדֵי שְׁלֵא יַחֲלִיף לוֹ לְאֵה בְּרַחֵל. וְכָל זֶה חֲשַׁשׁ יַעֲקֹב, מִחֲמַת שִׁדְעָה שֶׁעָרִין לֹא נִתְמַתְקֵן חֲטָא אָדָם הַרְאִשׁוֹן, שְׁמִשֵּׁם אֲחִיּוֹת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת, שֶׁזֶה גוֹרֵם שֶׁנִּשְׁמַת הָאֲבוֹת וְהַאֲמָהוֹת יִהְיוּ מְעַרְבִין בֵּין רַשְׁעִים כְּאֵלָה שֶׁהֵם לְבָן וְכו' וְכְנ"ל. וְיָדַע שֶׁלְבָן הוּא רַמְאֵי בְיוֹתֵר וְנֶאֱחָז בְיוֹתֵר בְּכַחֲנִית הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת הַנ"ל, עַל-כֵּן הוּא חֲשׂוֹד בְיוֹתֵר עַל הַחֲלוּף, עַל-כֵּן כָּפַל תְּנָאוֹ עֲמוּ בְיוֹתֵר וְאָמַר: "אֶעֱבֹדְךָ וְכו' בְּרַחֵל בְּתָף הַקְּטָנָה", כְּמוֹ שְׁפָרַשׁ רַש"י שֵׁם.

ואף-על-פי-כן לבסוף לא הועיל, שהרי רמאה, כי כל-כף התגבר הרמאות של לבן שהוא כַחֲנִית הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת, עַד שְׁרַמָּה אֶת יַעֲקֹב וְהַחֲלִיף לוֹ לְאֵה בְּרַחֵל, שֶׁחֲלוּף זֶה גֵרֵם הַמַּחֲלָקַת שְׁבִין הַשְּׁבָטִים וְחֲלָקַת מְלוּכּוֹת בֵּית דָּוִד וּמְכִירַת יוֹסֵף, כִּי אִם הָיָה נוֹשֵׂא אֶת רַחֵל תַּחֲלָה הָיָה יוֹסֵף יוֹצֵא תַּחֲלָה וְהָיָה כְּכּוֹר מִמֶּשׁ, לֹא הָיָה מְקַנְאִין בּוֹ אֲחִיו כָּל-כָּף, כִּי הָיָה הַכֵּל רוֹאִין גְּדֻלָּתוֹ וְאִמְתָּתוֹ, רַק מִחֲמַת הַחֲלוּף הַנ"ל טַעַם בּוֹ אֲחִיו וְסָבְרוּ שְׂאִינוֹ אִישׁ אֵמֶת, וְנִתְקַנְאוּ בּוֹ עַל שְׂאִבּוֹ מְחַבְּבוֹ וּמְקָרְבוֹ בְיוֹתֵר, וְגֵרֵם הַמַּחֲלָקַת כָּל-כָּף, עַד שֶׁמְכֻרְוָהוּ לְעַבְד, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר וַיִּרְדּוּ אֲבוֹתֵינוּ לְמִצְרַיִם וְכו'. וּמִזֶּה נִשְׁתַּלְשַׁל אַחֲרֵי-כֵן חֲלָקַת מְלוּכּוֹת בֵּית דָּוִד, כִּי דוּעֵ (שְׁל"ה, תּוֹרָה אור, וּשְׁבַח יא) שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִחְרַב הַבַּיִת הַמְּקֻדָּשׁ וְגַלְיָנוּ מֵאֲרַצְנוּ וְכו' וְכַמוֹכָא בְּסָפְרִים, מַה שְׁגָרַם לְבָן הָאָרֶמִי עַל-יְדֵי הַחֲלוּף הַנ"ל.

והבבלי, שכל הצרות של ישראל נמשכין מבחינת החלופ של היכלי התמורות הנ"ל, שהוא כַחֲנִית הַחֲלוּף שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ הַנ"ל שֶׁהוּא כַחֲנִית כָּל

כל הצרות של ישראל נמשכין מבחינת החלופ של היכלי התמורות

על-די תעבדות שלו בקדשה גדולה - זוכה לברר הטוב מרעה

אֶרֶץ חַיִּים

הַלְכוּת בְּרַבֵּת הַשְּׁחֵר הַלְכָה ג

לְקוּמֵי הַלְכוּת

וּשְׂמוֹ אֶחָד, בְּחִינַת "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי" וכו', בְּבְחִינַת (פִּיט וְהַנְּהָה תִּקְוָה): 'כִּי כְּשֶׁמֶדָּךְ בֵּן תִּהְלַתְךָ. רַק הַחֲלוּק הוּא אֶצֶל הַמַּקְבָּלִים, כְּמוֹ לְמַשָּׁל בְּגִשְׁמִיּוֹת, כְּשֶׁאֲנוּ קוֹרְאִין אֵינָה דְּבָר אוֹ אֵינָה אֲדָם בְּשֵׁמוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא רְאִינוּ אוֹתוֹ, בְּגוֹן כְּשֶׁמְסַפְּרִים מֵאֵיזָה מְלָךְ וְקִיסָר וְכִיּוֹצֵא, שְׂאִין אֲנוּ רוֹאִין אוֹתוֹ, רַק שְׂשׂוּמֵעִין אֶת שְׁמוֹ, זֶה הַשֵּׁם שֶׁל הַמְּלָךְ - הוּא הַמְּלָךְ בְּעֶצְמוֹ! רַק שְׂאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵין אֲנוּ רוֹאִין אֶת הַמְּלָךְ בְּעֶצְמוֹ, רַק כְּשֶׁמְסַפְּרִין שְׂמוֹ אֲנוּ יוֹדְעִין שֶׁשֵּׁשׁ אֲדָם כְּזֶה, שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ מִמְּשָׁלָה זֹאת, אוֹ חֻקָּמָה זֹאת וְכִיּוֹצֵא. וְיֵשׁ חֲלוּק אֲצִלְנוּ בֵּין אִם הֵיינו רוֹאִין אֶת הַמְּלָךְ בְּעֶצְמוֹ בֵּין כְּשֶׁאֲנוּ יוֹדְעִין אוֹתוֹ עַל שְׁמוֹ, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן כְּשֶׁמְסַפְּרִין אֶת שֵׁם הַמְּלָךְ - בְּזֶה הַשֵּׁם כְּלוּל כֹּל עֲנִין הַמְּלָךְ, כִּי הַשֵּׁם כּוֹלֵל כֹּל עֲנִין הַדְּבָר כְּפִי מַה שֶׁהוּא.

נִמְצָא, שְׂמִצַּד הַדְּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ זֶה הַשֵּׁם - הַמָּה בְּתַכְלִית הָאֲחָדוּת, כִּי אֵין הַשֵּׁם דְּבָר נִפְרָד מֵהַדְּבָר כְּנ"ל, רַק מִצַּד הַמְקַבֵּל שֶׁמְקַבֵּל בְּדַעְתּוֹ יְדִיעַת זֶה הַדְּבָר, יֵשׁ אֲצִלוֹ חֲלוּק בֵּין רְאִית הַדְּבָר בְּעֶצְמוֹ וּבֵין כְּשִׂידַע אוֹתוֹ עַל שְׁמוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּאֵמַת מִקְוָמוֹ וְעֶצְמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבָר הַכֹּל אֶחָד.

כִּי הַשֵּׁם הוּא הַצּוּרָה שֶׁל הַדְּבָר, רַק שְׂאֶצֶל הַנִּבְרָאִים אֵין הָאֲחָדוּת בְּעֶצְמָם, כִּי הֵם מִרְכָּבִים וְעַל-כֵּן יְכוּלִין לְהַשְׁתַּנּוֹת מִשֵּׁם לְשֵׁם כְּפִי עֲנִינָם, לְמַשָּׁל, חֲתִיכַת כֶּסֶף כְּשֶׁעוֹשִׂין מִמֶּנּוּ קַעֲרָה נִקְרָא 'קַעֲרַת כֶּסֶף'. וְאִזּוֹ בְּזִמְנוֹ שֵׁם הַקַּעֲרָה עִם הַקַּעֲרָה בְּעֶצְמָה הֵם בְּאֲחָדוּת גְּמוּר מִצַּד הַרְכָּבָתָם, אֲבָל כְּשֶׁמְשַׁנִּין וְעוֹשִׂין מֵהַקַּעֲרָה כְּפוֹת כֶּסֶף - נִשְׁתַּנּוּ שְׁמֵם. וְכֵן בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם בְּכָל הַדּוּמָם-צוּמַח-חַי-מְדַבֵּר, שֶׁשְׂמֵם הוּא אֲחָדוּתָם, אֲבָל אֵין הָאֲחָדוּת בְּעֶצְמָם רַק מִצַּד הַרְכָּבָתָם. וְעַל-כֵּן יֵשׁ בְּהֵם שְׁנוּיִים רַבִּים בְּחִינַת שְׁנוּי הַשֵּׁם, אֲבָל לְהַבְדִּיל בְּאֵלֶּף אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַבִּי רַבּוּת הַכְּדֻלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה אֶצֶלוֹ יְתַבְרָךְ, כְּתִיב (תְּהִלִּים קְל"ה, יג): "ה' שִׁמְךָ לְעוֹלָם". כִּי שְׂמוֹ הוּא אֲחָדוּתוֹ בְּעֶצְמָם לְעוֹלָם וְעַד יְתַבְרָךְ שְׂמוֹ לְעוֹלָם, רַק אֲצִלְנוּ בְּזֶה הַגּוֹף הַעֲכוּר יֵשׁ חֲלוּק בְּדַעְתָּנוּ, שְׂאִין אֲנוּ יְכוּלִין לְתַפְּסָ בְּדַעְתָּנוּ רַק שְׂמוֹ יְתַבְרָךְ לְבַד, שִׂידְעִין וּמֵאֲמִינִין שֶׁיֵּשׁ אֲדוֹן מְנַהֵג

יש חלוק בין ראית הדבר בעצמו ובין כשיודע אותו על שמו

אצל הנבראים אין תאחדות בעצם

הַחֲלוּפִים וְהַשְׁנוּיִים שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, עַד שֶׁיָּבֵא מִשִּׁיחַ צְדָקָנוּ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ, וְיִבְרַר הַכֹּל, וְכָל אֶחָד עַל מְקוֹמוֹ יָבֵא בְּשֵׁלוֹם, אָמֵן.

ל.ב. **נִחְזֹר** לְעֲנִין חֲנֻכָּה, כִּי כֹל זֶה הוּא בְּחִינַת חֲנֻכָּה, כִּי מִצּוֹת חֲנֻכָּה שֶׁהוּא לְהַמְשִׁיךְ אוֹר הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, הַכֹּל הוּא בְּשִׁבִיל לְהַגְדִּיל שְׂמוֹ וּכְבוֹדוֹ יְתַבְרָךְ. כִּי כֹל הַבְּרִיאָה כְּלָה מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף הֵיא הַכֹּל בְּשִׁבִיל שְׂמוֹ יְתַבְרָךְ שֶׁהוּא כְּבוֹדוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה מ"ב, ח): "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי" וכו'. וְכְתִיב (תְּהִלִּים ע"ב, ט): "וְיִבְרָךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ" וכו' וְכֵן הַרְבֵּה. וּבְשִׁבִיל זֶה בְּרָא כֹל הָעוֹלָם - בְּשִׁבִיל לְגַלוֹת שְׂמוֹ וּכְבוֹדוֹ כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (אבוֹת ד' י"א): 'כֹּל מַה שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא בְּרָא אֶלָּא לְכְבוֹדוֹ, שְׂנֵאָמַר (ישעיה מג, ז): כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלְכְבוֹדִי בְּרֵאתִי יְצַרְתִּי אֶף עֲשִׂיתִיו'. וְהַכְּבוֹד הוּא הַשֵּׁם כְּנ"ל. וְכַמְבָּאָר גַּם בְּפִסּוּק זֶה בְּעֶצְמוֹ שֶׁהִבְאִיר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל - "כֹּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלְכְבוֹדִי" וכו'.

כִּי הַשֵּׁם יְתַבְרָךְ בְּרָא הַכֹּל בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין לִיה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֶהֱרַק הַקְּדוֹשׁ (ב"א מ"ב), הֵינּוּ לְדַעַת וְלְהִפְרִי אֶת שְׂמוֹ יְתַבְרָךְ, כִּי בּוֹ יְתַבְרָךְ בְּעֶצְמוֹ, כְּכִיכּוֹל, לִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בִּיה כְּלָל (תְּפִיסָא יְהִי ד'י). וְאִי אֶפְשָׁר לְדַעַת מִמֶּנּוּ יְתַבְרָךְ כִּי אֵם עַל-יְדֵי שְׂמוֹ יְתַבְרָךְ, כְּכִיכּוֹל, שְׂעֲצָמָם עֲצוֹם כְּמַה צְמִצּוּמִים וְיִבְרָא אֶת כֹּל הַבְּרִיאָה כְּלָה מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף, וְחֲנֵן אוֹתָנוּ דַּעַה, בֵּינָה וְהַשְׁכֵּל עַד שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כַח לִידַע וְלְהֵאֲמִין בְּשְׂמוֹ יְתַבְרָךְ לִידַע וְלְהוֹדִיעַ וְלְהוֹדַע שֶׁיֵּשׁ רַב וְשְׁלִיט עֲקָרָא וְשִׁרְשָׁא דְכָל עֲלָמִין, יְחִיד, קְדוּמוֹן, מְנַהֵג וּמוֹשֵׁל, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבוֹרֵא וכו'. שֶׁכֵּל זֶה הוּא בְּחִינַת שְׂמוֹ יְתַבְרָךְ שִׂידְעִין אוֹתוֹ עַל שְׂמוֹ לְבַד.

וּבְאֵמַת "ה' אֶחָד וְשְׂמוֹ אֶחָד" (זכְרִיָה י"ד, ט), כִּי שְׂמוֹ הוּא אֲחָדוּתוֹ יְתַבְרָךְ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה מ"ב, ח): "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי" וכו'. כִּי גַם בְּאֲדָם הַתַּחְתּוֹן וּבְכָל דְּבָר שֶׁבְּעוֹלָם, שֵׁם כֹּל דְּבָר אֵינוֹ דְּבָר נִפְרָד מִהַדְּבָר, רַק הַשֵּׁם הוּא קָשׁוּר עִם כֹּל דְּבָר בְּאֲחָדוּת גְּמוּר כֹּל יְמֵי הַיּוֹתוֹ, מִכֹּל שֶׁכֵּן לְמַעְלָה לְמַעְלָה שְׂמוֹ הַגְּדוֹל יְתַבְרָךְ הוּא אֲחָדוּתוֹ יְתַבְרָךְ, בְּחִינַת "ה' אֶחָד

מצות חנכה שהוא להמשיך אור האמת בעולם

אי אפשר לדעת מפניו יתברך כי אם על-ידי שמו יתברך

שמו הוא אחדותו יתברך

אֶרֶץ חַיִּים

קיב

לְקוּמֵי הַלְבוּת

הַלְבוּת בְּרַכַּת הַשָּׁמַר הַלְבָּה ג

וּמוֹשֵׁל יִתְבַּרְךָ, אֲבָל עֲצָמוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבַּרְךָ - לֵית מַחֲשֶׁבָה תַּפְיֶסָא בֵּיהַּ כְּלָל כְּנִ"ל, אֲבָל בְּאַמַּת הַכֹּל אַחַד, כִּי ה' אַחַד וְשְׁמוֹ אַחַד כְּנִ"ל.

ג. וְהַכְּפִלָּה, שְׁעָקַר הַבְּרִיאָה הוּא בְּשִׁבְלֵי לְגִלוֹת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם. וְכֹל הַעֲבוּדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם שְׁאֵנוּ עוֹבְדִין אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ - הַכֹּל הוּא בְּשִׁבְלֵי לְגִלוֹת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם, בְּבַחֲנֵית "בְּכָל מְקוֹם מְקַטֵּר וּמַגִּישׁ לְשִׁמִּי" (מְלֹאכֵי א, יא) - "לְשִׁמִּי" דִּיקָא, דְּהֵינּוּ לְגִלוֹת שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם. וְכֹל הַתְּפִלּוֹת וְכֹל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת - כָּלֵם הֵם לְבָרַךְ וּלְקַדֵּשׁ וּלְפָרְסֵם שֶׁם כְּבוֹדוֹ בְּעוֹלָם, בְּבַחֲנֵית (תְּהֵלִים קיג, ב): "יְהִי שֵׁם ה' מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם". וְכַתִּיב (שִׁם עב, ט): "וּבְרַוְרָךְ שֶׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וַיְבָרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ; (שִׁם ק, ד): "הוֹדוּ לוֹ בְּרִכּוֹ שְׁמוֹ"; (שִׁם קו, מו): "לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ" וְכו'. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַרְבֵּה, שֶׁמִּבְּאֵר כְּכֹל הַפְּסוּקִים, שְׁעָקַר הַעֲבוּדָה וְהַבְּרָכָה וְהַהוֹדָאָה הוּא לְגַדֵּל וּלְפָרְסֵם שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ בְּעוֹלָם.

עשר הבריות
הוא בשביל
קבלת שמו
יתברך
בעולם

ד. ז - 'אֵלֵינוּ וְלֹא לְמִדּוֹתֵינוּ', כִּי שְׁמוֹ הוּא אֶחָדוֹת וְעֲצָמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, כְּכִיכּוֹל, וְאֵין פְּנִינָתוֹ בְּכָל הַעֲבוּדוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וְכו'. כִּי אִם אֵלֵינוּ יִתְבַּרְךָ לְבַד. לְמִי שֶׁנֶּעְלָה עַל הַכֹּל, אֲשֶׁר צִמְצַם אֶת עֲצָמוֹ וְקָרָא אֶת עֲצָמוֹ בְּשֵׁמוֹת הָאֵלוֹ וְנָתַן לָנוּ רְשׁוֹת לְקָרוֹתוֹ בְּהֵם. אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא מְרַמֵּם וְנִשְׂאָ מֵהֵם, אֲבָל סוּף כֹּל סוּף כְּשֶׁאֵנוּ קוֹרְאִין אוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ פְּנִינָתוֹ אֵלֵינוּ לְבַדוֹ יִתְבַּרְךָ, בְּבַחֲנֵית: "וַיְבָרְכֵנוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ וּמְרַמֵּם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה", הֵינּוּ כְּשֶׁאֵנוּ מְבָרְכִין שֵׁם כְּבוֹדוֹ פְּנִינָתוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְרַמֵּם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה.

הקדוש ברוך
הוא נתן לנו
רשות לקרא
אותו בשמות
כדי שיוכל
לדבר ממנו
יתברך.

כִּי בְּיָדַי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּעֲצָמוֹ, כְּכִיכּוֹל, מְרַמֵּם וְנִשְׂאָ מִכָּל הַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים וּמִכָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וּמִכָּל הַעֲבוּדוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, רַק שֶׁבְּאַמַּת זֶה אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג. רַק שְׁנִיתָן לָנוּ רְשׁוֹת לְקָרוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, שֶׁמְסַר לָנוּ עַל-יְדֵי מִשָּׁה רַבְּנוּ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שֶׁכְּשֶׁאֵנוּ קוֹרְאִין אוֹתוֹ בְּאֵלוֹ הַשְּׁמוֹת - אָנוּ מְגִיעִין עֲדֵיו יִתְבַּרְךָ בְּעֲצָמוֹ, כְּכִיכּוֹל, כְּמוֹ מִשָּׁשׁ פְּשָׁקוֹרִין אֵיזָה אָדָם בְּשֵׁמוֹ וּמְדַבְּרִין מִמֶּנּוּ, שְׂאֵין אָנוּ מְדַבְּרִין מֵהַשֵּׁם בְּעֲצָמוֹ שֶׁל הָאָדָם, רַק פְּנִינָתוֹ בְּדַבְּרוֹנוֹ לְזֶה הָאָדָם שְׂאֵנוּ מְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ. שֶׁהוּא נִקְרָא בְּזֶה הַשֵּׁם רַק שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מֵהָאָדָם וּמִשׁוֹם דְּבַר כִּי אִם עַל-יְדֵי הַשֵּׁם שֶׁקוֹרְאִין אוֹתוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ יוֹדְעִין מִמִּי אָנוּ מְדַבְּרִים, אִם מִרְאוּבֵן אִם מִשְׁמַעוֹן, אִם מֵאָדָם אִם מִבְּהֵמָה וְחִזְיָה וְכו'. וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה.

השם של כל
דבר הוא
פלא גדול
הפלא ופלא

כִּי בְּאַמַּת הַשְּׁמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם הֵם מְפֹלְאֵי פְּלֹאוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, כְּמוֹ שֶׁכַּתּוּב (תְּהֵלִים מו, ט): "לְכֹו חֲזוּ מַפְעֻלוֹת ה' אֲשֶׁר שֵׁם שְׁמוֹת בְּאָרְץ", וְדַרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בְּרָכוֹת ט:): "אֵל תִּקְרֵי 'שְׁמוֹת' אֶלָּא 'שְׁמוֹת', כִּי הַשֵּׁם שֶׁל כָּל דְּבָר הוּא פְּלֵא גְדוֹל הַפְּלֵא וְפֵלֵא, לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַחַ בְּקַדְקָדוֹ לְהִבִּין פְּלֹאוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ, כִּי רַק עַל-יְדֵי הַשְּׁמוֹת דִּיקָא שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, אָנוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר מִכָּל הַדְּבָרִים וּלְסַפֵּר אַחַד לְחִבְרוֹ רְצוּנוֹ וְחִפְצוֹ וְלַעֲשׂוֹת מִשָּׂא וּמִתֵּן לְקִנּוֹת וּלְמַכֵּר וְכָל צָרְכֵי הָעוֹלָם. כִּי אִם לֹא הִיָּה שֵׁם לְכָל דְּבָר הָיוּ הַכֹּל כְּאֵלֵמִים וּכְחַרְשִׁים, וְלֹא הִיָּה שׁוֹם מִשָּׂא וּמִתֵּן וְלֹא שׁוֹם עֶסֶק נִגְמָר בֵּין שְׁנֵי בְנֵי אָדָם.

לר. וּבְאַמַּת בְּעַר אֲנִכִּי מֵאִישׁ וְלֹא בֵּינֵת אָדָם לִי. וְאֵינִי זוֹכֵה לְהִבִּין מַה שְּׂאֵרְאִיתִי כְּתוּב בְּכַמֵּה סְפָרֵי קְבֻלָּה - לְשׁוֹנוֹת שְׂאֵינָם מְתַקְּנִים לְפָנַי. מַה שֶׁמְחַלְקִים וְאוֹמְרִים בְּעִנְיַן שְׁמוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים יִתְבַּרְךָ. וּבַפֶּרֶט לְשׁוֹן הַסְּדוּר שֶׁל מוֹהַרִ"ק ז"ל הִנְקֵרָא 'קוֹל יַעֲקֹב' שֶׁכַּתּוּב בְּהַקְּדָמָתוֹ, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: לְכָף אֵין לָנוּ אֶצֶל בַּעַל הָרְצוֹן, יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹ, בְּפִי כָּל בְּרוּאֵיו, אֶלָּא כְּכֹל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וּבְכָל הָעִנְיָנִים וְהַפְּנּוֹת מְקַטֵּר וּמַגִּישׁ לְשְׁמוֹ, 'לְשִׁמִּי' דִּיקָא וְכו', עֵינֵן שֵׁם. הַרִי רְצָה לְתַקֵּן וְלַהוֹרוֹת לָנוּ דְרָךְ הַפְּנּוּהַ שֶׁנִּכְוֵן בְּתַפְּלָתָנוּ וְעַבּוֹדָתֵינוּ. וּבְאַמַּת כְּפִי פִּשְׁטוֹת הַלְשׁוֹן - קִלְקַל הַרְבֵּה וְגַרַם מְכַשׁוֹל לְמַעֲיָנִים הַנוֹגַע בִּיסוּד הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהוּא עָקַר הַכֹּל, כִּי חִלְיָה לּוֹמַר כֵּן, לַעֲשׂוֹת שׁוֹם חִלּוּק חֵס וְשׁוֹם בֵּינוּ וּבֵין שְׁמוֹ יִתְבַּרְךָ. וְאֲדַרְבָּא, בְּכָל עֲבוּדָתָנוּ וְתַפְּלָתָנוּ וּבְכָל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת וְכו' אָנוּ צְרִיכִין לְכַוֵּן שְׂאֵנוּ עוֹבְדִין וּמְתַפְּלִין אֵלֵינוּ יִתְבַּרְךָ לְבַד, לְבַעַל הָרְצוֹן לְבַד אֵלֵינוּ דִּיקָא. וְלֹא לְמִדּוֹתָיו שֶׁהֵם שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ. וְכִמוֹ שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּסִפְרֵי (פֶּרֶשׁ עָקב): "מִי כְּה' אֶלְקֵינוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֵלֵינוּ" (דְּבָרִים

אין פנינתו
בכל העבודות
וההודאות
וכו כי אם
אלו יתברך
לבד

כִּי כָּל הַעֲסָקִים הַנִּגְמָרִים עַל-יְדֵי הַדְּבֹר - שֶׁמֶדְבַּר אֶחָד עִם חֲבָרוֹ בְּמִשָּׁא וּמִתֵּן וּחְכָמוֹת, וְכִיּוֹצֵא, הַכֹּל עַל-יְדֵי הַשְּׂמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים. כִּי כָּל הַדְּבֹר כִּלּוֹ הוּא מֵהַשְּׂמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, כִּי כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם וְכָל עֲנָן שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ שֵׁם, בְּבַחֲנֵינָת שֵׁם דְּבָר, וְעַל-יְדֵי-זֶה עָקַר הַדְּבֹר. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגְמָרִין כָּל הַפְּעֻלוֹת וְכָל הַעֲסָקִים שֶׁבְּעוֹלָם כְּנִ"ל, כִּי עָקַר הַחַיִּית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הֵם עַל-יְדֵי הַשֵּׁם כְּנִ"ל, אֲבָל עָקַר הַשֵּׁם, כְּשֶׁאֵנוֹ קוֹרְאִין אֵינָהּ דְּבַר בְּשֵׁם - אֲנוֹ מְכַנְיִין לְעֵצֶם הַדְּבַר בְּעֵצְמוֹ, שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ כִּי אִם עַל-יְדֵי הַשֵּׁם כְּנִ"ל.

כל דבר שעושים וכל ענין שעושים יש לו שם, בבחינת שם דבר

כִּמוֹ כֵּן לְהַבְדִּיל, כְּשֶׁאֵנוֹ קוֹרִין אֶת הַבּוֹרָא יִתְבַּרְךָ בְּשֵׁמוֹ, אֲנוֹ מְכַנְיִין לְבוֹרָא-הַכֹּל לְבַדּוֹ בְּעֵצְמוֹ יִתְבַּרְךָ, לֹא זוֹלָתוֹ! שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ רֵאשׁוֹן וְאִין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ. יְחִיד קְדֻמוֹן בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תְּכֵלִית וְכוּ', וְלוֹ לְבַד. 'לוֹ' דִּיקָא אֲנוֹ עוֹבְדִים וּמִתְפַּלְלִין. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא אֵינוֹ צָרִיךְ לְעִבּוֹדֵתָנוּ, וְהוּא מַרְמֵם מִכָּל הַשְּׂמוֹת וּמִכָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהוֹדָאוֹת, זֶה הַדְּבַר בְּאֵמֶת אֵי אֶפְשֵׁר לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין בְּשִׁכְלָנוּ, רַק שֶׁאֵנוֹ צָרִיכִין "לְהֵאֲמִין בַּה' וּבַמִּשָּׁה עֲבָדוּ" (שְׁמוֹת י"ד. א), אֲשֶׁר בְּמִקּוּם גְּדֻלְתּוֹ שֵׁם אֲנוֹ מוֹצְאִין עֲנוּתְנִיתוֹ (מְגִלָּה א. א), אֲשֶׁר מֵרַב אֶהְבְּתוּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְצִוְנוֹ לְעַבְדוֹ בְּאֵלוֹ הַמְּצוּת - לְשִׁרְתוֹ וּלְכַרְךָ בְּשֵׁמוֹ, כְּדִי שֶׁנִּזְכָּה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, אֲבָל עַל כָּל פְּנִים כָּל כּוֹנְתָנוּ בַּתְּפִלָּתָנוּ אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. אֵלָיו לְבַד וְלֹא לְשְׂמוֹתָיו וּמַדּוּתָיו, רַק שֶׁהוּא יִתְבַּרְךָ נִקְרָא בְּאֵלוֹ הַשְּׂמוֹת וְהֵם אֲחֻדוֹתָיו יִתְבַּרְךָ. כִּי ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. וּמִי שֶׁמִּפְרִיד בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֵׁמוֹ מִפְּרִיד מֵעֲצֻמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, הוּא (מִשְׁלֵי טז, כח): "נִרְגַּן מִפְּרִיד אֱלוֹהִי" וְכוּפֵר בְּעַקֵּר. וְעַל-כֵּן מִשָּׁה רַבְּנוּ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, מְסַר לָנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בַּפְּשִׁיטוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ו. ד): "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". כִּי ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד, כְּנִ"ל.

אנו מכינין לבורא הכל לבדו בעצמו יתברך, לא יתברך, לא יתולתו

תְּסַתְּלַק מִנִּיְהוּ אֲשַׁתְּאָרוּ כִּלְהוּ שְׁמֵהֶן כְּגוֹפָא בְּלֹא נְשִׁמְתָא וְכוּ', הִנְנוּ כְּנִ"ל, שֶׁבּוֹדָאֵי מִי שֶׁמְסַלֵּק בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, עֲצֻמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ מֵהַשְּׂמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁמְזַכֵּיר, הוּא "נִרְגַּן מִפְּרִיד אֱלוֹהִי" (מִשְׁלֵי טז, כח) - שֶׁמִּפְרִיד אֱלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִשְׂמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא פּוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים, כִּי כְּשֶׁאִין מְכוֹן בְּקִרְיַאת שְׂמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ אֵלָיו בְּעֵצְמוֹ, הוּא בְּחִינַת וְכַד אֲנָת תְּסַתְּלַק מִנִּיְהוּ אֲשַׁתְּאָרוּ כִּלְהוּ שְׁמֵהֶן כְּגוֹפָא בְּלֹא נְשִׁמְתָא - כִּי עָקַר מְלוֹי הַשְּׂמוֹת וְשִׁלְמוֹתָן וְחִיּוּתָתָם הוּא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵצְמוֹ וּבְכַבּוּדוֹ בְּעַל הַרְצוֹן הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב שֵׁם: דְּאֲנָת הוּא מְמַלֵּא כָּל שְׁמֵהֶן וְאֲנָת הוּא שְׁלִימוֹ דְּכִלְהוּ. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יִתְבַּרְךָ בְּעֵצְמוֹ אִין לוֹ שֵׁם יָדִיעַ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מִצַּד עֲצְמוֹ הוּא מַרְמֵם עַל כָּל בְּרָכָה וְתַהֲלָה וְאִין לוֹ שֵׁם כָּלָל, כִּי אַחַר שֶׁמְזַכֵּרִין אוֹתוֹ בְּכָל הַשְּׂמוֹת וְהַשְּׁבָחִים הָאֱמִתִּיִּים שֶׁקְּבַלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן, עֲדִין מֵהוּתוֹ וְעֲצֻמוֹתוֹ נִעְלָם מֵאֲתָנוּ בַּתְּכֵלִית הַהֶעֱלָם.

כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נִעְלָם מִצַּד עֲצְמוֹ וְנִגְלָה מִצַּד פְּעֻלוֹתָיו, וּמִצַּד עֲצְמוֹ נִאֲמַר: וְאֲנָת לִית לָךְ שֵׁם יָדִיעַ וְכוּ' כִּי לִית מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא כְּךָ כָּלָל, אֲבָל מִצַּד פְּעֻלוֹתָיו הוּא נִקְרָא בְּכָל הַשְּׂמוֹת וְהַשְּׁבָחִים וְהַתְּהַלּוֹת, כִּי כָּל הַשְּׂמוֹת מוֹרִים עַל פְּעֻלוֹתָיו, שֶׁהוּא מְהַיָּהוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת וְשִׁלֵּיט וּמוֹשֵׁל בְּכָל וְכוּ', אֲבָל בְּאֵמֶת הַכֹּל אֶחָד, כִּי כָּל פְּעֻלוֹתָיו נִמְשָׁכִין מִמֶּנּוּ בְּעֵצְמוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי הוּא פֶּעַל וְעִשָּׂה הַכֹּל מֵרֵאשִׁית וְעַד סוֹף וּמַחְיָה וּמְקַיֵּם הַכֹּל בְּרַצוֹנוֹ.

וְעַל-כֵּן בְּכָל הַשְּׂמוֹת אֲנוֹ קוֹרְאִין אוֹתוֹ בְּעֵצְמוֹ, כִּי הוּא בְּעֵצְמוֹ פֶּעַל וְעִשָּׂה הַכֹּל, רַק שֶׁעֲצֻמוֹת הַפּוֹעֵל יִתְבַּרְךָ - אֵי אֶפְשֵׁר לְכַנּוֹת וּלְקַרְוֹת בְּשׂוֹם שֵׁם וְכַנּוּי, אֲבָל הוּא בְּעֵצְמוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא סְתוּם וְנִעְלָם בַּתְּכֵלִית הַהֶעֱלָם וְלִית שׂוֹם מַחְשָׁבָה תְּפִיסָא בְּעֵצְמוֹתוֹ כָּלָל, הוּא בְּעֵצְמוֹ פֶּעַל וְעִשָּׂה הַכֹּל, וּמַחְמַת זֶה כְּשֶׁאֵנוֹ מְזַכֵּרִין שְׂמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ שֶׁהֵם עַל שֵׁם פְּעֻלוֹתָיו, אֲנוֹ קוֹרְאִין אוֹתוֹ בְּעֵצְמוֹ עַל-יְדָם, כִּי הוּא בְּעֵצְמוֹ פֶּעַל וְעִשָּׂה הַכֹּל כְּנִ"ל, כִּי הוּא 'מְמַלֵּא כָּל שְׁמֵהֶן' וְכוּ' כְּנִ"ל.

השם יתברך נעלם מצד עצמו ונגלה מצד פעולותיו

בכל השמות אנו קוראים אותו בעצמו

מלוי השמות ושלימותן וחייתם הוא קדושת ברור הוא בעצמו

וְכֵל זֶה מְבַאֵר וּמְפָרֵשׁ בְּדַבְרֵי אֱלֹהֵינוּ, זְכוֹר לְטוֹב, לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵינַיִם אֱמִתִּיִּים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם (תְּקוּנֵי הַזֵּהר, הַקְּדוּמָה י. א): וְאֲנָת לִית לָךְ שֵׁם יָדִיעַ דְּאֲנָת הוּא מְמַלֵּא כָּל שְׁמֵהֶן וְאֲנָת הוּא שְׁלִימוֹ דְּכִלְהוּ, וְכַד אֲנָת

אֶרֶץ חַיִּים

קינ

לְקוּמֵי הַלְבוּת

הַלְבוּת בְּרַכַּת הַשָּׁחַר הַלְבָּה ג

ו"ל. וְהַעֲקֵר לְהֶאֱמִין שְׂאִין אֲנִי מְבִינִים דְּבִרְיָהּם כְּלָל, כִּי בְּדַאֵי לְמַעְלָה אֵין שׁוּם גְּשָׁמִיּוֹת וְכוּ', כְּאֲשֶׁר הֶאָרִיכוּ בְּזָה כָּל הַסְּפָרִים.

אָבֵל מִי שְׂרוּצָה לְכַנֵּס בְּאִיזָה חֻקִּיָּה עַל פִּי קְבֻלָּה, וְלִישָׁב אִיזָה קְשִׁיָּא שֶׁל הַמְּחַקְרִים עַל פִּי קְבֻלָּה - הוּא מְקַלְקֵל מְאֹד. כִּי בְּאֶמְתַּת הַקְּשִׁיּוֹת כְּאֵלוֹ אֵי אֲפֻשֶׁר לִישָׁבם כְּלָל, רַק לְסַמֵּךְ עַל אֲמוּנָה לְבַד, כִּי הַעֲקָר הוּא רַק הָאֲמוּנָה הַפְּשוּטָה כְּנ"ל - לְהֶאֱמִין בְּהַ' וּבַמְשִׁיחַ עֲבָדוֹ בְּפִשְׁטוּת שְׁה' אַחַד בְּרָא הַכֹּל לִשְׂמַיִן הַמְּחַלְט, וְנִתַּן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ וּמִצְוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים לְמַעַן נִזְכֶּה וְנַחֲיָה וְכוּ'. וְאִם עַל פִּי שְׂיִישׁ בְּכָל זֶה כְּמָה חֻקִּירוֹת וְקְשִׁיּוֹת, אִיךָ שְׂיִיף עֲבוּדָה אֱלֹהֵי תַבְרִיךָ? וְכוּ'. עַל כָּל אֵלוֹ הַקְּשִׁיּוֹת אֵין שׁוּם תְּרוּץ בְּעוֹלָם! רַק עֲקָר הַתְּרוּץ הוּא - שְׂבָאֲמַת אֵין אֲנִי וְכוּלָּים לְהִבִּין זֹאת, רַק שְׂאֲנִי צְרִיכִין לְסַמֵּךְ עַל הָאֲמוּנָה לְבַד, כְּמַבְאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר, שְׂאֲסוּר לְחַקֵּר בְּהַשְׁכָּל כְּלָל, רַק לְסַמֵּךְ עַל אֲמוּנָת אַבּוֹתֵינוּ לְבַד.

אסור לחקור בהשכל ככל, רק לסמוך על אמונת אבותינו לבד

בזה העולם אסור לחקור כלל, רק לסמוך על אמונת לבד

בגדל חכמותו גלה לנו הפל - אינו מישב שום קשיא, רק בגדל חכמתו גלה לנו תורות נפלאות עמקות ורחבות, וגלה לנו בהם, והסביר לנו על דם, שקשיות כאלו אי אפשר לישב בשום אופן, רק לסמוך על אמונה, והכניס בנו דעת להבין שאי אפשר לישב אלו הקשיות, כי הוא בגדל עצם השגתו גלה לנו מאין ומהיכן נמשכין אלו הקשיות, שנמשכין ממקום גבה בזה שאי אפשר לישבן בזה העולם, בזה הגוף בשום אופן.

וְאֵפִיכֹוּ בְּהֶאֱדָם הַגְּשָׁמִי רוֹאִין זֹאת, כִּי כָּל פְּעֻלוֹת הַגּוֹף הֵם עַל-יַדֵּי הַנֶּפֶשׁ, כִּי הַנֶּפֶשׁ מְרַאָּה פְּעֻלוֹתֶיהָ בַּגּוּף, וְאִף-עַל-פִּיכֹוּן מֵהוֹת הַנֶּפֶשׁ אֵי אֲפֻשֶׁר לְהַשִּׁיג וּלְהִבִּין, וְאִף-עַל-פִּיכֹוּן אֲנִי יוֹדְעִין שֶׁכָּל הַפְּעֻלוֹת הֵם מֵהַנֶּפֶשׁ, וּכְשֶׁאֲנִי מְדַבְּרִים מֵהַנֶּפֶשׁ - אֲנִי מְכוּנִין עַל הַנֶּפֶשׁ בְּעֶצְמָה, אִף-עַל-פִּי שְׂאִין אֲנִי מְבִינִים מֵהוֹתָהּ וְעֶצְמוֹתָהּ, מְכַל שְׂכֵן לְהַבְדִּיל אֶלְפֵי אֶלְפִים קַל וְחֹמֶר הַבוֹרָא יִתְבַּרְךָ בְּעֶצְמוֹ, שְׂבוּדַאֵי הוּא בְּעֶצְמוֹ מְרַמֵּם וְנִשְׁבָּב מְאֹד עַל כָּל הַרוּחָנִיּוֹת וְלִית מְחַשְׁבָּה תְּפִיסָא בְּעֶצְמוֹתוֹ כְּלָל, כְּמוֹ שְׂאֲמַר שֵׁם אֱלֹהֵינוּ: 'וְלִית דִּינְדַע בְּךָ כְּלָל', בְּחִינַת (וְתוֹר הַקְּדוּמָה דף ע"א): "מָה חֻמֵּית מָה פִּשְׁפֻּשְׁתָּ מָה יָדַעְתָּ", כִּי מְצַד עֶצְמוֹתוֹ הוּא מְרַמֵּם עַל כָּל הַשְּׂמוּת, אָבֵל אִף-עַל-פִּיכֹוּן כְּכֹל הַשְּׂמוּת וְהַבְּרָכוֹת וְהַשְּׂבָחִים אֲנִי מְכוּנִין אֱלֹהֵי תַבְרִיךָ בְּעֶצְמוֹ, כִּי זֶה הַנֶּעְלָם בְּעֶצְמוֹ, הוּא פּוֹעֵל הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ כְּנ"ל.

כל פעולת הגוף הם על ידי הנפש

עַל-כֵּן-כֵּל-פְּנִיָּים מְבַאָּר בְּדַבְרֵי אֱלֹהֵינוּ שֶׁכָּל הַשְּׂמוּת צְרִיכִין לְכוּן אֱלֹהֵי תַבְרִיךָ בְּעֶצְמוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמַר: וְכַד אֲנִתְּ תַסְתַּלַּק מִנִּיחֵהוּ אֲשֶׁתְּאָרִין כְּלֵהוּ שְׂמִיחָה כְּגוֹפָא בְּלֵא נִשְׁמַחָא וְכוּנ"ל, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: "מִי כַה' אֱלֹהֵינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֱלֹהֵינוּ" - 'אֱלֹהֵינוּ וְלֹא לְמִדּוֹתֵינוּ', כְּמַבְאָר כֹּל זֶה לְעִיל, וְזֶה בְּחִינַת (וְשַׁעֲיָה כו, א'): "לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שְׂמִיךָ", וְהֵבֵן הַיֵּטֵב.

מי כה' אלקינו בכל קראנו אליו - אליו ולא למדותינו

לֹה. וּבְאֶמְתַּת יָדַעְתִּי כִּי גַם הָרֵב הַנִּזְכָּר, וְכָל שְׂאָר הַסְּפָרִים שְׂכַתּוּב בְּהֵם לְשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה - כּוֹנְנָתָם כְּמוֹ שְׂכַתּוּבִי, רַק בְּמַחְלָה מְקַבְּדִים, לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי - קִלְקְלוּ הַלְשׁוֹן, שְׂיֻכַּל לְגַרְם, חֵס וְשְׁלוֹם, מְכַשׁוּל לְקוֹרָא בְּסַפְרֵיהֶם. וְהִיָּה טוֹב לְהֵם הַשְּׂתִיקָה מִלְכַתֵּב לְשׁוֹנוֹת כְּאֵלֶּה, אִם מֵאֲחַר שֶׁכָּבַר כְּתוּב כְּנ"ל - הַכְּרַחְתִּי לְהֶאָרִיךְ קֶצֶת לְבָרַר הָאֶמֶת.

הספרים יכולים לגרם מקשול בלשונותיהם

וְעַל-כֵּן בְּאֶמְתַּת סוּף כָּל סוּף צְרִיכִין רַק לְחַזֵּר לְהֶאֱמוּנָה הַפְּשוּטָה שֶׁל כְּלָל יִשְׂרָאֵל, בְּלִי שׁוּם חֻקִּירוֹת אֲפִלוּ שֶׁל דְּרָכֵי הַקְּבֻלָּה, כִּי דְרָכֵי הַקְּבֻלָּה צְרִיכִין לְקַבֵּל רַק בְּדִרְךָ אֲמוּנָה - לְהֶאֱמִין שֶׁהַעוֹלָמוֹת נִשְׁתַּלְשְׁלוּ בְּדִרְךָ זֶה. וְהַשְּׂמוּת הַשְּׂכִימִים לְכָל סִפְרָה וּלְכָל מִדָּה וּלְכָל פְּרָצוּף וְכוּ'. וְשְׂאָר כָּל דְּרָכֵי חֻקְמַת הָאֶמֶת וְכוּ', כְּפִי אֲשֶׁר מְסֻרוֹ לָנוּ רַבִּי שְׂמַעוֹן בְּרַי יוֹחָאי ז"ל וְהָאֲר"י

להאמוני בלי שום חקירות אפילו של דרכי הקבלה

לקוטי הלכות ארץ חיים

הלכות ברכת השחר הלקה ג

כמו בהתורה על "פרקא רביעא דספרא דצניעותא" (בסימן כא) על מאמר רבותינו ו"ל (ברכות זי): 'לעתיד לבא צדיקים יושבים ועטותיהם בראשיהם'; שגלה ובאר לנו שם דרך נפלא, והסביר לנו שם, שקשיות פאלו שנבוכין בהם נמשכין משכליים המקיפים שאי אפשר להשיגם בזה העולם בשום אופן, ואמר שם תורה נפלאה על זה בהתגלות נפלא. וכן בהתורה "בא אל פרעה" (סימן סד) שגלה שם, שקשיות פאלו נמשכין מסוד הצמצום של החלל הפנוי וכו', שאי אפשר להשיג זאת כי אם לעתיד לבא. וכן בהתורה 'כי מרחמם ונהגם' (בלקוטי תנגא סימן ז), באר שם, שיש קשיות שהם נמשכין ממקיפים שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם וכו', עין שם בכל אלו המקומות, ובשאר מקומות פאלה בדברי רבנו ז"ל.

התורות שנלה רבינו על הקשיות שאין לישבו

שמו יתברך בעולם כנ"ל. ועקר התגלות שמו הוא על ידי התורה שנתן לנו משה רבנו, כי אורייתא שמא דקדשא בריה הוא (והר יתרו צ), ואין אנו יכולין לידע משמו יתברך, כי אם על ידי התורה והמצוות קשאנו מקמיין אותם בפשיטות, כאשר צונו על ידי משה עבדו, כי על ידי יציאת מצרים מתן תורה אז נתגלה אלקותו יתברך בעולם, ונתפרסם שמו לכל באי עולם, כמו שכתוב (נחמיה ט, ט): "ותעש לך שם כהיום הזה", וכמו שכתוב (שמות טו, ט): "ולמען ספר שמי בכל הארץ".

מלכות יון הרשעה רצו חמשיית את שמו יתברך

ומלכות יון הרשעה עמדה על ישראל - להשפיתם תורתו ולהעבירם על חקי רצונו, להעלים שמו יתברך, חס ושלום מן העולם, כי הם רצו להתגבר רק על השם לבד דיקא, שהוא התורה, שהוא שמא דקדשא בריה הוא, כי העקר הוא השם כנ"ל, כי אמרו: "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל" (בראשית רבה ב, ד). כי רצו להתגבר דיקא, להעביר מהם שם ה', חס ושלום, שהוא התורה כנ"ל.

נס שמו הפנויה - טוב שם משמן טוב

על-כן היה הנס על ידי שמן של המנוחה, שהיא בחינת שם, כמו שכתוב (קהלת ז, א): "טוב שם משמן טוב". וכמו שכתוב (שיר השירים א, א), "לריח שמניך טובים שמן תורק שמך". כי השם הוא הכבוד כנ"ל. והכבוד הוא עקר אור המאיר, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו".

אור חפר של מענה - אור התורה

וזהו בחינת אור הנס של תנפה שהוא בחינת אור השם והכבוד, שממשיכין ומגליין על ידי פרסום הנס, שאז נתגדל שמו וכבודו יתברך, כמו שאומרים: "ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך". כי עקר אור הנר של מצוה, שהוא בחינת נר חנפה, הוא אור התורה, שהוא בחינת השם הקדוש, כי אורייתא שמא דקדשא בריה הוא כנ"ל, בבחינת (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור", כי עקר האור הוא השם, שהוא הכבוד שלו יתברך - שמאיר בכל העולמות וכנ"ל. וזה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת כב): על גרות המנוחה שהוא ערות שהשכינה שורה בישראל וכו', כי אור הנר של מצוה הוא בחינת אור התגלות שמו וכבודו יתברך, שהוא בחינת השקאת השכינה.

ואם בעל שכל אמת אתה, תראה ותבין ותשפיל מן מוצא דבר מה מאד עמקו מחשבותיו והשגותיו האמתיות, שהוא השיג האמת שאי אפשר לישב אלו הקשיות כלל, רק בחכמתו העמקה והשגתו העצומה - גלה לנו בדרך שכל נפלא ונורא מאד, שאי אפשר לנו לישב כלל, לכל נהרס לעלות אל ה' לרצות לחקר בזה, חס ושלום, כי אי אפשר לישבם כלל, רק לסמך על אמונה לבד שהוא יסוד הכל.

רק לסמך על אמונה לבד שהוא יסוד הכל

אבל כל מי שרוצה לישב איזה קשיא מאלו הקשיות של המחקרים, אפלו כשרוצה לישבם על פי דרכי הקבלה - אינו עולה בידו שום תרוץ כלל. ואזי יכול לגרם מכשל יותר, חס ושלום, להמעין, שירצה שיתישב אצלו הדבר. ובאמת עדין אינו מישב כלל, ובקל יכולין לסתר התרוץ, והדרא קשיא לדוכתה ביתר עוז, על-כן אין צריכין להתחיל לישב קשיות פאלו, כי גבה מדעתנו כנ"ל, וכמו שכתוב (ישעיה טז, ח): "כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי... כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם" [ועין עוד במקום אחר מזה (תי מוהר"ן סימן כד)].

לפעמים הקשיות מתגברת אחרי שמנסים לתרצה

לו נחזור לעניננו, שעקר הוא השם. ועקר הבריאה היתה למען שמו יתברך כנ"ל - כדי לגלות

עקר חתולות שמו הוא על ידי התורה

לקוטי הלכות

קיד

הלכות ברכת השחר הלכה ג

ארת חיים

מאד. והגדול במעלה קטן אצלם, וכיוצא בזה שאר השנויים והחלופים שיש בעולם. בכלליות העולם ובפרטיות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר, כל אלו החלופים והשנויים הם רק בבחינת השם, פי הצדיק האמת בכל מקום שהוא הוא צדיק אמתי. ואותו בעצמו בודאי אינם יכולים להחליף חס ושלום, רק עקר החלופה הוא בהשם שקורין לו שם של שקר, שאומרים עליו שקרים שאינו צדיק, וכיוצא בזה. וכן כשרשע או קטן במעלה מפרסם בשם צדיק גדול מאד. באמת אף על פי כן, זה המפרסם בכל מקום שהוא - הוא כמו שהוא, רק עקר השקר והחלופה הוא בשם - שקורין לו שם של צדיק גדול בשקר.

ועל-כן היה הנס של חנכה בנרות המנורה דיקא. הכל בשביל הגדלת שמו ותברך כנ"ל, כי היינים רצו להשפית שמו ותברך, חס ושלום, על-ידי שגזרו לבטל את התורה שהיא שמו ותברך כנ"ל. על-כן היה הנס על-ידי נרות המנורה דיקא, שהם בבחינת הגדלת שמו וכבודו ותברך, כנ"ל.

הגדלת שמו וכבודו ותברך

לח. **ובן מבאר בסוף המעשה הנ"ל, שהשם הוא בבחינת אור הנר, כמבאר שם בסוף. שהלכנה אוחת בידה נר, והיא אומרת להחמה: מפני מה כשאתה בא אין לי שם? כי שרגא בטיהרא מאי מהני, עין שם. נמצא, שהנר הוא בבחינת שם.**

השם הוא בחינת אור הנר

ט. **כי כל בבחינת החלופה הנ"ל של בן המלך שנחלף בעבר, שהוא בחינת שקר כנ"ל, שהוא בחינת היכלי התמורות, שמשם נמשכין כל החלופין והשקרים שבעולם שמחליפין האמת בשקר ואומרים לצדיק רשע ולרשע צדיק וכו'. כל בבחינת השקר והחלופה הזו הוא רק בבחינת השם, שמשקרין ומחליפין את השם מזה לזה. כמו בהמעשה בעצמה הנ"ל, שהחליפה המליכה את הולדות, והניחה את בן המלך אצל השפחה ובן השפחה אצל המלכה. ועל-ידי-זה טעו העולם וסברו שכן השפחה הוא בן המלך ובן המלך האמת הוא בן השפחה. הנה עקר החלופה היה רק בהשם, פי בודאי גוף הולדות אי אפשר להחליף, כי בן המלך בכל מקום שהוא הוא בן המלך באמת, וכן להפך בן השפחה בכל מקום שהוא - הוא בן השפחה, רק עקר השקר והחלופה הוא בהשם, שעל-ידי החלופה גרמה שקראו לכן השפחה שם של שקר, פי קראו אותו בשם 'בן מלך', וכן להפך את בן המלך קראו שם 'בן השפחה'.**

עקר החלופה של בן המלך והשפחה הוא בשם

ובן בכל החלופים והשקרים שבעולם. מה שיש אחד שמפרסם בשם צדיק בשקר או להפך, שחולקין על איזה צדיק אמת ואומרים עליו שקרים כאלו היה רשע, או ששניהם צדיקים, אבל אחד גדול מחברו אלפים ורכבות מדרגות בלי שעור. ואצל העולם הוא בהפך, שהקטן במעלה הוא גדול ומפרסם אצלם

שקר החלופה שחולקים על צדיק ומקבדים מפרסם של שקר

וב"ל זה מבאר ומוכן היטב בהתורה על 'בראשית לצניני כל ישראל' (בלקוטי תנאן בסימן טו), מבאר שם, שיש מאורי אור ומאורי אש, עין שם היטב. מבאר שם, ששם הצדיקים אמתיים הם בבחינת שם ה', כי שמו משתף בשמנו (ירושלמי תענית ב, א). וכל מה שהצדיק האמת מפרסם יותר, שיש לו שם גדול בעולם יותר - נגדל ביותר שם ה' וכו'. ולהפך, חס ושלום, כשנעלם שם הצדיק האמת, ונתגדל ונתפרסם בעולם שם מפרסמים של שקר. אזי נתעלם חס ושלום שם ה', ומתגבר שם הטמאה, חס ושלום, שהוא בחינת מאורי אש, חס ושלום, כי שם הצדיק, שהוא בחינת שם ה', הוא בבחינת מאורי אור. ולהפך שם של שקר שם הטמאה - הוא בחינת מאורי אש וכו', עין שם. ומוכן שם, שעקר החלופה והטעות והשקר שבעולם הוא בבחינת השם דיקא, כנ"ל.

כל מה שהצדיק האמת מפרסם יותר, שיש לו שם גדול בעולם יותר נגדל ביותר שם ה'

וב"ל זה הוא בחינת הדלקת נר חנכה, שהוא להמשיך אור האמת בעולם כנ"ל, שהוא בעצמו בחינת שם ה', שהוא בחינת שם ישראל עם קדוש בכלליות, בחינת שם הצדיקים האמתיים, שזה עקר האמת בחינת (תהלים קיד, ב): "ואמת ה' לעולם". וקודשא בריך הוא ואורייתא וישראל כלא חד (והו אחר עג), כי שמו משתף בשמנו כנ"ל, כי עקר התגלות האמת הוא בבחינת השם - שלא יחליף את השם כנ"ל.

הדלקת נר חנכה להמשיך אור האמת

לקוטי הלכות

הלכות ברכות השחר הלכה ג

אֶרֶץ חַיִּים

וְכֵן בעקר האמונה בהשם יתברך, עקר הפגם של עובדי עבודה זרה, שהוא בחינת כפירות, הוא רק בבחינת השם הקדוש, כמו שכתוב (בראשית ד, כו): "אִזּוּ הוּחַל לְקָרָא בְשֵׁם ה' וּפְרַשׁ רִשׁוֹ: " שהתחילו לקרות את שם העצבים בשם ה', לעשות אילילים ולקרותם בשם אלהים, וזהו בחינת (שמות כג, יא) "וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ" וכו' וכמו שכתוב (ישעיה כו, יא): "לְבַד בְּךָ נִזְכִּיר שִׁמְךָ", ופרש רש"י: 'שלא נזכיר שמך, חס ושלום, על שמות האלילים, חס ושלום, רק בך לבד נזכיר שמך'. וזה בחינת חטא דור הפלגה שאמרו (בראשית יא, ד): "וְנַעֲשֶׂה לָנוּ שֵׁם", שרצו להמשיך שם ה' על עניני עבודה זרה שלהם.

עקר פגם עובדי אלילים הוא בחלפת השם

וְעַל כֵּן כל העונות שנמשכין מהיצר הרע, ששרשו מבחינת אל-אחר-כפירות (תקני זתר תקון לד, עו), על-כן כל העונות נקראין פוגם בשמו יתברך, חס ושלום, כמו שכתוב בזהר הקדוש כמה פעמים (עין זתר ויקרא ג): 'דמ'שקר בשמא דמלכא'. וכמו שאנו מבקשין בתפלה: 'ותמלא כל השמות שפגמתי בשמך הגדול'.

כל העונות נקראין פוגם בשמו יתברך

וְעַל-יְדֵי נַר חֲנֻכָּה ממשכין אור האמת בעולם, שהוא בחינת אמתת השם דקדושה, שלא להחליף שם ה', חס ושלום, בשם אלהים אחרים, שהם הכפירות והחקירות של הפילוסופים שמחפין על השם יתברך דברים אשר לא כן. ועקר הכפירות שלהם הוא בשם ה' דיקא, דהינו בהתורה הקדושה שהיא שמא דקדשא בריך הוא (תקני זתר תקון י, כו). ובענין הנהגותיו יתברך והשגחתו הפרטיית על כל דבר, שכל זה הוא בחינת שם ה', שעקר הנהגות כל העולמות וחיותם נמשך על-ידי שם ה' המחיה את כלם כנ"ל. והם רוצים לשקר בשמא דמלכא קדישא, ובזים מלכם על פי סבתם כפירות גדולות בדרך השגחתו והנהגתו ומופתיו הנוראים וכופרים בתורה וכו', שכל זה הוא בחינת שם ה' כנ"ל, שזהו בחינת מלכות יין הרשעה, שהם חכמת יין. שאז היה עקר חכמות חיצוניות ואפיקורסות אצלם, על-כן עמדו על ישראל להשפיקם תורתו ומצותיו וכו', שהם בחינת שמא דקדשא בריך הוא כנ"ל, כי הם רצו להתגבר דיקא על שם ישראל דיקא, שהוא התורה, שהוא

על ידי נר חנכה נמשך תאור שלא להחליף השם

שמו יתברך המשתר בשמנו וכו"ל. ועל-כן עשה השם יתברך חס דיקא על-ידי גרות המנוחה, שהם בחינת אור ה' הקדוש, וכבודו יתברך בחינת אור האמת כנ"ל.

וְזֶהוּ בחינת הדלקת נר חנכה כנ"ל, שנתן לנו השם יתברך מצוה הקדושה הזאת לחיותנו כהיום הזה בעמק הגלות המר הזה שמתגבר השקר ביותר, כי אז כשהיה חס של חנכה, כבר היה בחינת גלות, כי אף-על-פי שהיה בתחלת בית שני, אף על פי כן גאלה שניה לא היתה גאלה שלמה, כי היו משעבדים תחת מלכי פרס ויוון. וכמבאר בדברי רבותינו ז"ל (ברכות ד), על-כן צפה השם יתברך שהעכו"ם מתגברים על ישראל, וישראל יהיו בגלות זמן רב מאד, ומתגבר בן העבד על בן המלך, חס ושלום, עד שגם בין ישראל בעצמן מתגבר השקר על האמת, והאמת תהיה נעדרת, ואין יודעין היכן האמת, על-כן נתן לנו מצוה הקדושה הזאת של חנכה, שעל-ידי זה יש לנו כח להמשיך אור האמת בכל שנה ושנה, כדי להמשיך ולהגדיל שם האמת בעולם, לבטל זממת העבד שהוא השקר ולהגדיל שם בחינת בן המלך האמת. שהם שם ישראל בכלל ושם הצדיקים האמתיים, שהם בחינת שם ה', כנ"ל.

חנכה - לחיותנו בעמק הגלות המר שמתגבר השקר ביותר

מ. וזה בחינת נר של שבת, כי שבת הוא מלך, בחינת 'שבת מלכתא' (בבא קמא לב:), וששת ימי החול הם בחינת עבדות, כי בהם עושין מלאכה ועבדות, בחינת (שמות כ, ח): "ששת ימים תעבד ועשית" וכו'. ובשבת יתפרדו כל פועלי און (טעמי הפצות ואחשבו), ונתבטל בחינת העבדות, שהם בחינת עובדין דחל, בחינת ל"ט מלאכות, שבהם נאחו זממת הנחש, שהוא בחינת עבדות כנ"ל, שכל זה הוא בחינת שקר כנ"ל. ועל-כן בשבת הוא בחינת אמת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ירושלמי דמאי פ"ק ד הלכה א): 'אפלו עם הארץ ירא לשקר בשבת'. כי שבת שמא דקדשא בריך הוא (זהר יתר פח:), שהוא בחינת אמת, ועל-כן הצדיקים אמתיים נקראים שבת, כמו שכתוב ברבי שמעון בר יוחאי (זהר נשא קמ"ד): 'אנת הוא שבת דכלהו יומא'. וכמבאר זאת בהתורה 'בראשית' (תקני סימן טו) הנ"ל.

שבת מתפרדים והקפדות ואורח הוא אור הצדיק

אֶרֶץ חַיִּים

קמו

לְקוּמֵי הַלְבוּת

הַלְבוּת בְּרַכַּת הַשַּׁחַר הַלְכָה ג

כִּסְאוֹ שֶׁלֶם עַד שְׁיַמְחָה זָכַר עֲמֶלְק' (תְּחִיבָא תַּצֵּא יֵא: הוֹבֵא בְּפִרְשֵׁי רַש"י שם). שֶׁהוּא זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶבֶד, כִּי כָּל זְמַן שֵׁישׁ אֵלוֹ הַשְּׁנוּיִים וְהַחְלוּפִים בְּעוֹלָם, גַּם הַפֶּסֶא, כְּבִיכּוֹל, אֵינוֹ שֶׁלֶם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מַה שֶּׁלֹּא הִיָּה מְסֻדָּר יָפֵה הַצִּיּוּרִים שֶׁל הַפֶּסֶא, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂרָשֵׁי הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁכֻּלָּם חֲצוּבִים מִתַּחַת פֶּסֶא הַכְּבוֹד וְכו'. וְגַם שָׁמוֹ אֵינוֹ שֶׁלֶם, כִּי לֹא כִּשְׁהוּא נִכְתָּב הוּא נִקְרָא, כִּי זֶה שָׁמִי לְעִילוּם כְּתִיב (שְׁמוֹת ג, טו; פִּסְחִים ג), כִּי מִחֲמַת הַשְּׁנוּיִים וְהַחְלוּפִים שֶׁל הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת שְׂרוּצִים לְהַתְּגַבֵּר עַל־יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, עַל־יְדֵי־זֶה, כְּבִיכּוֹל, הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ מִשְׁנֵה שָׁמוֹ כְּבוֹנָה וּמִתְלַבֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ, כְּבִיכּוֹל, בְּכַמָּה לְבוּשִׁים שְׁנוּיִם כָּל עַת וּמִסְתַּתֵּר אֶת עֲצָמוֹ בְּהֵם, זֶהוּ בְּחִינַת כָּל הַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים שֶׁאֵנוּ קוֹרְאִין אוֹתוֹ עֵתָה בְּהֵם, שֶׁהֵם בְּחִינַת לְבוּשָׁיו (עֵין־חַיִּים שַׁעַר מ, דְּרוֹשׁ יג), אֲבָל שֵׁם הָעֵצִים נֶעְלָם וְנִסְתַּר עִתָּה, כִּי 'אֵין שָׁמוֹ שֶׁלֶם וְאֵין כִּסְאוֹ שֶׁלֶם עַד שְׁיַמְחָה זָכַר עֲמֶלְק', שֶׁהוּא זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא בְּחִינַת זְהֵמַת הָעֶבֶד שֶׁנֶּחֱלַף, וְרוּצָה לְהַתְּגַבֵּר בְּשֶׁקֶר עַל בֶּן הַמֶּלֶךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִחֲמַת הַחֲלוּף וְהַשֶּׁקֶר הַזֶּה גַּם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ, כְּבִיכּוֹל, מִשְׁנֵה שָׁמוֹ וְכִסְאוֹ עַד שְׁיַמְחָה זָכַר.

טובה גדולה שחי העלים שמו העצם

כִּי מִחֲמַת שְׁנֵתַאֲחִזוּ זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ בְּהַגּוּף עַל־יְדֵי חֲטָא אָדָם הַרְאִשׁוֹן, עַל־יְדֵי הַחֲלוּף שֶׁל הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת כְּנ"ל, עַל־יְדֵי־זֶה עֵתָה הִיא טוֹבָה גְּדוּלָּה מְאֹד מַה שֶּׁהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ הָעֲלִים שָׁמוֹ הָעֵצִים, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ עִתָּה מִחֲמַת רְבוּי אֹר כְּנ"ל. וְעַל־כֵּן עֵתָה אֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לִידַע מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כִּי אִם עַל־יְדֵי הָעֲלֵמַת שֵׁם הָעֵצִים דִּיקָא.

פעת אנו מקבלים רק על ידי התעלמה

נִמְצָא, שֶׁאֵין לָנוּ עֵתָה כַּח לְקַבֵּל יְדִיעַת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּשָׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי שֶׁהָעֲלִים שָׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּהַשְּׁמוֹת וְהַכְּנוּיִים שֶׁנִּקְרָא בְּהֵם עַכְשָׁיו, שֶׁזֶּה בְּחִינַת 'אֵין שָׁמוֹ שֶׁלֶם' וְכו', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא יֵשׁ בָּנוּ כַּח לִידַע מִשָּׁמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּנ"ל, כִּי בְּלֹא זֶה לֹא הִיָּה אֶפְשָׁר לְקַבֵּל עַכְשָׁיו מִחֲמַת רְבוּי אֹר כְּנ"ל.

בתהגברות האמונה ודיעת שמו נוסח עמלק

וְכֵּן מַה שֶּׁאֵנוּ זוֹכִין לִידַע מִשָּׁמוֹ יִתְבָּרַךְ וְלִהְיוֹת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ כֵּן נִכְנָע וְנַעֲקָר וְנִתְבַּטַּל וְנִמְחָה זָכַר

וְעַל־כֵּן בְּכִנִּיסַת שַׁבַּת מְדַלְקִין גַּר שֶׁל שַׁבַּת, שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת קְבֻלַּת קְדוּשַׁת שַׁבַּת, כִּי גַר שֶׁל מִצְרָיִם הוּא בְּחִינַת אֹר הָאֱמֶת, בְּחִינַת הַגְּדֻלַּת אֹר ה' דְּקִדְּשָׁה כְּנ"ל, כִּי עַקֵּר אֲחִיזַת הַשֶּׁקֶר, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָעֶבֶד הַנ"ל, שֶׁהוּא בְּחִינַת שֵׁם שֶׁל שֶׁקֶר, הוּא בְּבִחִינַת מְאוּרִי אֵשׁ כְּנ"ל. וּבְשַׁבַּת נִתְבַּטְּלִין הַקְּלָפוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּמְאוּרִי אֵשׁ. וְאֵז נִמְשָׁף הָאֵשׁ דְּקִדְּשָׁה בְּבִחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ה, ו): 'רִשְׁפִּיָּה רִשְׁפִּי אֵשׁ שֶׁלְּכַבֵּת יָה', וּמֵהָאֵשׁ דְּקִדְּשָׁה הוֹאֵת מְדַלְקִין גַּר שֶׁל שַׁבַּת, וְכֵן גְּרוּת הַמְּנוּרָה וְגַר חֲנֻכָּה וְכָל הַגְּרוּת שֶׁל מִצְרָיִם וְעַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא נִכְנָעִין וְנִתְבַּטְּלִין בְּחִינַת הַקְּלָפוֹת הַנֶּאֱחָזִין בְּמְאוּרִי אֵשׁ, כִּי אֵין הַדִּין נִמְתָּק אֶלָּא בְּשִׂרְשׁוֹ, כִּי 'מֵהָאֵשׁ יִצְאוּ וְהָאֵשׁ תֹּאכְלֵם' (וְחֻקָּאֵל טו, ו). וְזֶהוּ בְּחִינַת גַּר שֶׁל שַׁבַּת כְּנ"ל.

ענו נר של שבת שהוא אור האמת

אֲבָל כָּל הַשָּׁנָה אֵין זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הַתְּגֻלוֹת הָאֱמֶת בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם בְּשַׁבַּת שְׁמֻרְמוֹ עַל לְעֵתֵי־לְבָא, שֶׁאֵז תְּגֻלָּה הָאֱמֶת בְּשִׁלְמוֹת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (מְשָׁלִי יב, ט): 'שַׁפַּת אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד' - 'כּוֹנֵנֶת' לֹא כְּתִיב וְכו' (וְהֵר כִּי תִּשָּׂא קִפְחֵ:). אֲבָל עַל־יְדֵי תִּקְוָה הַגֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה אֵנוּ זוֹכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרֵת הָאֱמֶת, הַגְּדֻלַּת שֵׁם ה' שֵׁם דְּקִדְּשָׁה אֶפְלוֹ בִּימֵי הַחוּל, וּמִכְּנִיעֵין וּמִבְּטָלִין זְהֵמַת הָעֶבֶד בְּמִקְוָמוֹ בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא בְּשַׁשְׁת יְמֵי הַחוּל. שֶׁאֵז יֵשׁ אֲחִיזָה לְעוֹבְדֵי־דָחַל שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶבֶד, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵנוּ מִמְשִׁיכִין אֵז בְּחִינַת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל שַׁבַּת עַל־יְדֵי הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה - גְּלוּת אֹר הָאֱמֶת בְּעוֹלָם - לְבַטַּל הַחֲלוּף שֶׁל הָעֶבֶד שֶׁנֶּחֱלַף בְּכֵן הַמֶּלֶךְ. שְׁנוּכָּה גַּם עֵתָה לְבַרֵּר אֱמֶתֵת ה', לִידַע מִי רְאוּי לְקָרוֹתוֹ בְּאֱמֶת בְּבִחִינַת שֵׁם בֶּן הָעֶבֶד וּמִי רְאוּי לְקָרוֹתוֹ בְּאֱמֶת בְּשֵׁם בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְכְּנ"ל.

בימי החול קשה להשיג הארת האמת וזית התמיכה

וְזֶהוּ בְּחִינַת (מְשָׁלִי לא, טו): "וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ" וְכו' הַמְּבֹאֵר לְעִיל בְּאוֹת יב, הֵינּוּ שְׂגֵם בְּחֻשְׁכַּת לִילָה מְגֻלִין אֹר הָאֱמֶת, שֶׁזֶּה בְּחִינַת גַּר חֲנֻכָּה - שְׁמֻמְשִׁיכִין הָאֹר הַקְּדוּשׁ אֹר הָאֱמֶת גַּם בִּימֵי הַחוּל וְלִמְטָה מְעַשְׂרָה סְפָחִים. וְכַעֵין הַמְּבֹאֵר בְּכַוְנוֹת (פְּרִי־עֵין־חַיִּים תְּנַכָּה פֶּרֶק ד), עֵין שֵׁם וְהֵבֵן הֵיטֵב.

תנכה - מגליו האור גם בחשכת הלילה

מֵא וְזֶה בְּחִינַת הַפֶּסֶא שֶׁסֻּדָּר כְּרְאוּי, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הִיָּה תְּקוּנוֹ שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֱמֶת שְׁחוּר לְמַלְכוּתוֹ עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב שֵׁם, עֵין שֵׁם. כִּי כְּתִיב (שְׁמוֹת יו, ט): 'כִּי יָד עַל כַּס יָה' וְכו' - 'אֵין שָׁמוֹ שֶׁלֶם וְאֵין

לקוטי הלכות ג הלכות ברכת השחר ה'לקה ג ארץ חיים

כי כל ענין החלופי הנ"ל, שהוא בחינת שקר כנ"ל, פני תקון פגימת הארץ. זהו ענין חשיבת ה'לקה כנ"ל, שנמשך מבחינת מעוט ה'רית. ועל-כן עקר התקון על-ידי בחינת 'חדותי דסהרא', שהוא בחינת מלוי פגימת ה'לקה, כי הכל בחינה אחת וקשור זה בזה, כי כפי תקון פגימת ה'לקה - כמו כן נדחה זהמת הנחש והעבד כנ"ל, ונתבטל השקר של החלופי הנ"ל ונתגלה האמת העולם, עד שנזכה שיבא משיח צדקנו, שהוא ה'בן מלך האמת, ויגלה האמת בשלמות בעולם ויסדר הפסא כסדר, כי ידע כל שרשי הנשמות בשלמות היכן מקומה ותקונה של כל נשמה ונשמה, ויתקן כל תקוני השכינה, שהם בחינת מטה ושלחן, פסא ומנורה (והר בשלח מד), ויסדר הכל כראוי.

לחודע לכל באי עולם כי חיוא האלקים אין עוד

ואז יהיה ה' שלם וכסאו שלם. והיה אור ה'לקנה כאור החמה. ויתקנים מקרא שכתוב (עובדיה א, כא): "ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשור". להקניע ולבטל את ממשלת בחינת העבד, שהוא בחינת עשו עמלק. ותחזור המלוכה למקומה בבחינת "והיתה לה המלוכה" (שם), שהוא בחינת מלכות משיח, שהוא מלכות דקדושה, שכל מלכותו יהיה רק לגלות האמת בעולם - להודיע לכל באי עולם כי ה' הוא האלקים אין עוד. ואז יתקנים (וכנה יד, ט): "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", במהרה ב'מינו, אמן.

שינוי ענין

מב. ועל-כן הם שמונה ימי חנפה, כנגד שמונה מלכים שמונה מלכים של אדום שמלכו "לפני מלך מלך לבני ישראל" (בראשית לו, לא), כמו שפרש רש"י במלכים-ב קפיטל ח' על פסוק (שם ט): "כי ב'מינו פשע אדום מתחת יד יהודה וימלכו עליהם מלך" וכו', שפרש רש"י שם: 'שמונה מלכים מלכו באדום וכו' המנויים בספר בראשית, כנגדם מלכו בישראל שמונה מלכים' וכו', עין שם.

לחובד שמונה מלכי ישראל על שמונה מלכי אדום

כי חנפה הוא בחינת המשכת אור האמת לדחות השקר, שהוא בחינת מלוכת העבד שבא על-ידי החלופי הנ"ל, שהוא בחינת היכלי התמורות הנמשכין מבחינת שבירת פלים, מיתת המלכים פידוע (עין-חיים

עמלק מן העולם, שהם הפירות והתקירות הבאים מרובי אור מה שחוקרים במה שאין להם רשות, שהוא בחינת מה לפנים מה לאחור, מה למעלה מה למטה וכו' (תנינא יא). שכל הקשיות והפירות של המחוקרים נמשכין משם, שהם בחינת זהמת הנחש, שהם הקלפות והסטרא אחרא הנמשכין מרובי אור שגורם מיתה ושבירה חס ושלום (עין-חיים, שער ח, פרק ה). כי העלמת האור ומעוטו וצמצומו זה עקר התקון פידוע בכתבי האר"י ו"ל (עין-חיים שער ח, פרק ה). נמצא, שדיקא על-ידי שאין שמו שלם, כפיכחול, על-ידי-זה דיקא נכנע ונתבטל הסטרא אחרא, שהוא בחינת עמלק כנ"ל.

על-ידי התגברות האמונה נזכה לעתיד שיחגלה לנו שם העצם

ואז פשימחה זכרו על-ידי התגברות האמונה הקדושה, שמתגברין ישראל להאמין בו ויתברך באמונה לבד, בבחינת העלמת שם העצם דיקא, כי אינם רוצים לחקר כלל בפנימיות ידעית רצונו והנהגותיו להבין דרכי ה', רק הם מאמינים בפשיטות, שהוא היצר הוא הבורא מנהיג ומשיגה וכו'. ובמה שאין להם רשות לחקר - אינם חוקרים כלל, כי יודעים שאי אפשר להשיג עכשיו כנ"ל. על-ידי שלמות האמונה הזאת נזכה לעתיד שיחגלה לנו שם העצם, כי אז השם יקרא ככתבתו.

אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד

ואז תמלא פגימת ה'לקנה, ויהיה אור ה'לקנה כאור החמה, כי כל בחינה הנ"ל של החלופי הנ"ל - זה נמשך מבחינת פגימת ה'לקנה שאמרה (חלו ס): "אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד", ופגמה במלכות דקדושה. ואז אמר לה השם-יתברך: 'לכי ומעטי את עצמך'. וזה גרם אחיזת הקלפות, פידוע (עין-חיים שער לו, פרק ב), שמשם נמשך כח מלכות דסטרא אחרא, שהוא בחינת (משלי לו, כב): "תחת עבד פי מלך" ופשפה כי תירש גבירתה" וכו', פידוע (והר בראשית כח).

ענין חדות הלבנה

ועל-כן מבאר בהמעשה הנ"ל הרבה מענין 'חדותי דסהרא', שהוא בחינת תקון פגימת ה'לקנה, כמו שכתוב שם - ששמע בלילה הנוגון שעשו לכבוד ה'לקנה שהחמה עשה לה מלבוש חדש, שהוא בחינת 'חדותי דסהרא', כמבאר שם ברמז בסוף המעשה הנ"ל, עין שם, וכן הענין שהלבנה טוענת עם החמה, מדוע פשאתה בא אין לי שם וכו' עין שם.

חיי שיחות השכימים להתורות כח מוהר"ן כד חיי שיחות השכימים להתורות כח מוהר"ן כה

סגדל לְמַשֵּׁל וְכוּ' כְּמִי שֶׁבָּא וְטָפַח לוֹ עַל פָּנָיו וְכוּ' וְגַם הַזְכִּיר מָה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָכְרוּנָם לְבִרְכָה (נדה כח) : דְּרוֹסַת אִישׁ וְכוּ' מָה שֶׁעָשְׂתָה עִנּוּה עֲקֵב לְסוּלָתָא. וּבְכָל אֵלוֹ הַעֲנִינִים מְרַמֵּז שֵׁשׁ סוּדוֹת הַתּוֹרָה בְּעֵנֵן הָעֲקֵב וְהַסְגֵּדל וּבְעֵנֵן טָפַחוּ בְּפָנָיו שֶׁהַזְכִּיר, וְכָל זֶה נוֹגַע לְעֵנֵן פֶּגַם הַבְּרִית וְתַקִּינוּ שֶׁכָּל זֶה עֵנֵן מִיֵּלֶה שֶׁהוּא תַקּוּן הַבְּרִית כַּמּוּזָן מִכָּל הַנַּ"ל לְמַשְׁפִּיל.

וְאַחֲרֵיכֵן עֲנָה וְאָמַר כָּל הַתּוֹרָה הַמְּבֹאֶרֶת בְּסִימָן הַנַּ"ל וְעֵדֵינן אֵין אֲתָנוּ יוֹדַע עַד מָה. וְגַם הַתּוֹרָה הַנַּ"ל לֹא אָמַר בְּבֹאֵר קֶשֶׁר הָעֲנִינִים רַק הַכֹּל בְּדִרְךָ רְמֵז וְהַתְּנוּצָצוֹת, וּבְכָל זֶה רִאֲיוֹנוּ בְּעֵינֵינוּ גְבוּרוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ אִיךְ בְּדַבְרֵי שִׂיחָה שֶׁל הַצִּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים מְלַבְּשִׁים סוּדוֹת כְּאֵלֶּה. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת שֶׁנּוֹצֵה לְהַבִּין כָּל זֶה בְּשִׁלְמוֹת :

(אָמַר הַמַּעֲתִיק שֶׁמַּעֲתִי שֶׁאַחַר שֶׁאָמַר רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה, מֵאָמַר סוּד פּוֹנֵת הַמִּיֵּלֶה הַנַּ"ל, שֶׁאֵלּוֹ אוֹתוֹ אַחֲרֵיכֵן קִצֵּת מֵאֲנִישׁ-שְׁלוֹמֵנוּ אִיזוֹה שֶׁאֵלּוֹת בְּמֵאֲמָר זֶה, כִּי קִצֵּת דְּבָרִים אֵינָם מוּזְכָּרִים שֶׁם כָּל-כֵּף וְגַם קֶשֶׁר הַמֵּאֲמָר אֵינּוּ מוּזָן כָּל-כֵּף. הַשִּׁיב לָהֶם רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה מִי חֵיב לָכֶם שֶׁאֵין לָכֶם הַשְׁגָּה וְיִדְעָה בְּעֵנִינִים דְּקִים וְרוֹחֲנִים. וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ : "וְוַעֲרֵ אִיזוֹ אֵיךְ שׁוֹלְדֵיג אִזוֹ אִיזוֹ הָאֵט נִיט קִיין יִדְעָה אֵין אֵיךְ לְקִיִּיט".

כח. [מֵאֲמָר וְיֵאמָר בְּעַז אֶל רוֹת הַנַּ"ל סִימָן ס"ה נֵאמַר בְּקִיץ תַּקְס"ו סְמוּךְ לְפִטְרֵת בְּנוֹ הַיְלָד הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי שְׁלֹמֹה אֶפְרַיִם זָכְרוּנוּ לְבִרְכָה.

וְאִז עָמַד לְפָנָיו מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי נִתָּן זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה עִם עוֹד אֶחָד עַל הַעֲלִיָּה שֶׁהָיָה לְאֹדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זָכְרוּנוּ לְבִרְכָה עַל בֵּיתוֹ. וְאֹדוּנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה סֵפֶר עַמּוּס מְגִדֵּל צִעֲרוֹ וְיִסּוּרִים שְׁלוֹ הַגְּדוּלִים שֵׁשׁ לוֹ מִכָּל צַד וּמִצְדֵי צְדָדִים וְהָאֲרִיץ בְּזֶה קִצֵּת כִּי הָיָה מְלֵא יִסּוּרִים רַבִּים וְעַצוּמִים מְאֹד מִבֵּית וּמַחוּץ בְּכָל עַת תָּמִיד.

וּבַתּוֹךְ דְּבָרָיו עֲנָה וְאָמַר מָה אֲתָם יוֹדְעִים מָה גְּדוּל וְעִצּוֹם הַשֶּׁבֶר הָיָה שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם עֵנֵן הַסְּתַמְלָקוֹת הַיְלָד הַנַּ"ל, כָּל לִבִּי נִשְׁבַּר וְנִתְּמַק מִמּוֹמּוֹ. וְהַתְּחִילוֹ הַדְּמָעוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת לִירֵד עַל לְחֵיוֹ וְתַכֵּף וּמִיד נִשְׁמַטוּ מִלְּפָנָיו מַעֲצָם הַבוּשָׁה שֶׁנִּפְּל עֲלֵיהֶם עַל שֶׁרָאוּ בְּכִיתוֹ בְּפָנֵיהֶם עַד שֶׁנִּדְמָה לָהֶם כְּאֵלוֹ נִהַפֵּךְ כָּל הָעוֹלָם וְנִחְרַב. וּבְכַר מְבֹאֵר בְּמִקּוּם אַחַר (לְקוּץ תַּקְס"ו) בְּרַמְזוֹ קִצֵּת מַעֲנֵן הַתְּקֵנָה הַגְּדוּלָּה שֶׁהָיָה רְאוּי לְבוֹא לְכָלל יִשְׂרָאֵל אִם לֹא הָיָה נִפְטַר הַיְלָד הַקְּדוֹשׁ הַנַּ"ל.

וְאַחֲרֵיכֵן בְּיָוֵם שֶׁאַחַר זֶה שֶׁהָיָה בְּיָוֵם שֵׁשִׁי עָרַב שֶׁבַת-קֶדֶשׁ אָמַר לָהֶם אִם לֹא הָיוּ יוֹרְדִים תַּכֵּף הָיָה מִסְפַּר לָהֶם דָּבָר יָפֵה מְאֹד. וּבְיָוֵם זֶה אָמַר לָהֶם

הַמֵּאֲמָר וְיֵאמָר בְּעַז אֶל רוֹת הַנַּ"ל הַמְּדַבֵּר מַעֲנֵן תַּקּוּן הַנְּשֻׁמוֹת וּמָה שֶׁצָּרִיכִין מְאֹד לְבַעַל הַשָּׂדֶה שִׁישְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם וְיִתְקַנְּם, וְזֶה שֶׁחֹגֵר מְתַנְּיוֹ לְהִיֵּת בְּעַל הַשָּׂדֶה עוֹבְרִין עָלָיו יִסּוּרִים הֶרֶבָּה כְּלִי שְׁעוֹר רַחֲמָנָא לְצִלָּהּ. וְהוּא גְּבִדֵּל כַּחוֹ עוֹבֵר עַל כְּלָם וְעוֹשֶׂה פְּעֻלוֹת הַשָּׂדֶה כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, עֵינֵן שֵׁם בְּמֵאֲמָר הָיָה וְזֶה הָיָה שִׁיף לְעֵנֵן הַסְּפּוּר מִהַיִּסּוּרִים הָעוֹבְרִים עָלָיו שֶׁסִּפֵּר לְפָנֵיהֶם בְּיָוֵם שֶׁלְּפָנָיו כַּנַּ"ל] :

כט. (כט) זֶה שִׁיף לְמֵאֲמָר חֲמֵר אֶסוּר גְּזֵלָה סִימָן ס"ט. בְּשַׁעֲה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה הַמֵּאֲמָר הַנַּ"ל, עָמַד אִז לְפָנָיו אִישׁ עֲשִׂיר אֶחָד שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ בָּנִים, וְאַחַר אִיזוֹה יָמִים הַפְּצִיר הָעֲשִׂיר הַנַּ"ל אֶת רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה לְהַתְּפַלֵּל עָלָיו שֶׁהָיָה לוֹ בָּנִים, הַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה הֲלֵא אֲמַרְתִּי לָךְ תּוֹרָה עַל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה וְלֹא הִבִּין פְּנִיָּתוֹ.

וְאַחֲרֵיכֵן נוֹדַע לוֹ שֶׁפְּנִיָּתוֹ הִיא כִּי בְּבִרְסָלָב הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁיֵּרַד מִנְּכִסְיוֹ, וְהָיָה לְהָאִישׁ הַנַּ"ל קִנְיָה גְּדוּלָּה עַל הָעֲשִׂיר הַנַּ"ל שֶׁעָלָה לְמַעְלָה וְנִתְעַשֵּׂר כָּל-כֵּף, וְזֶה זְמַן לֹא בְּפִיר אֲשֶׁר הָיָה בְּשִׁתְפוֹת עִמּוֹ וְהָיוּ לוֹ מַעוֹת הֶרֶבָּה יוֹתֵר מִהָעֲשִׂיר הַנַּ"ל וּלְכַסּוֹף וְרַד מִמְּדַרְגָּתוֹ כָּל-כֵּף וְעַל-כֵּן הִיָּתֵה לוֹ עָלָיו קִנְיָה גְּדוּלָּה. גַּם לָקַח אֲצִלּוֹ מַעוֹת מִזְמָן וְלֹא הִחְזִיר לוֹ. וְרַמְזוֹ לוֹ רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה שֶׁבְּשִׁבְלִי זֶה אֵין

לוֹ לְהָעֲשִׂיר הַנַּ"ל בָּנִים כְּמִבְּאֵר הַיֵּטֵב בְּמֵאֲמָר הַנַּ"ל.

אִךְ בְּמֵאֲמָר הַנַּ"ל מְבֹאֵר שֶׁלְּפַעֲמִים מִתְגַּבֵּר אֶת עִצּוּמוֹ בְּקִנְיָה וְחִמְדָּה גְּדוּלָּה כָּל-כֵּף עַל מַעוֹת חֲבָרוֹ, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה לּוֹקַח מִמֵּנוּ אִף אֶת אִשְׁתּוֹ. וְכֵן הָיָה, שֶׁאַחֲרֵיכֵן סְמוּךְ לְפִטְרֵת רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה צִנְה לְאֲנָשָׁיו שֶׁיֵּאמְרוּ לְהָעֲשִׂיר הַנַּ"ל שֶׁיִּגְרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְיִקַּח אִשָּׁה אַחֶרֶת וְיוֹלִיד בָּנִים. וְכֵן עָשָׂה וְגִרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אַחַר פְּטִירַת רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה כְּמָה שֶׁנִּים.

וּבַתּוֹךְ זֶה הַזְמַן נִפְטַרָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַנַּ"ל שֶׁהָיָה לוֹ קִנְיָה עַל הָעֲשִׂיר הַנַּ"ל, וְאִז לָקַח הָאִישׁ הָיָה אֶת רַבְּנוּ וְזָכְרוּנוּ לְבִרְכָה הַמְּרַמֵּזִים בְּמֵאֲמָר הַנַּ"ל. וְהָעֲשִׂיר הַנַּ"ל לָקַח לוֹ אִשָּׁה אַחֶרֶת וְהָיוּ לוֹ מִמֶּנָּה בָּנִים וּבְעֵנֵן הָעֲשִׂיר הַנַּ"ל לֹשׁ הֶרֶבָּה לְסַפֵּר וְאֵין כָּאֵן מִקּוּמוֹ :

5. (ב) בַּעַת שֶׁנִּסְעַע לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בַּתְּחִלָּת גְּסִיעָתוֹ מִבֵּיתוֹ שַׁבַּת בְּקַהֲלָה סְקָא לִיעַ וְשֵׁם רָאָה אֶת הַצִּדִּיק הַמְּפָרְסָם מוֹרְנוּ הֶרֶב מִנְּחָם מַעֲנִדִּיל ז"ל מוֹיִטְעֶפְסֶק שֶׁנִּפְטַר בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בְּמִפְרָסָם. וְגֵלָה לוֹ שֵׁשֵׁם "אַתָּה" מִסְגֵּל עַל הַיָּם כְּמִוִּבָּא בְּלִקּוּטֵי א' בְּסִימָן רנ"ו כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים ט"ז) : "בְּשׂוֹא גִלְיוֹ אַתָּה תִּשְׁבַּחֵם" :

זא. (לא) כְּשֶׁאָמַר הַתּוֹרָה הַנִּדְפָּסֶת בְּסִימָן רס"ב בְּלִקוּטֵי א' עַל פְּסוּק (שם ק"א): "וּשְׁאֵנִי בְּכִי מִסְכָּתִי" שֶׁקֹּדֶם חֲדוּשֵׁי תוֹרָה צְרִיכִין לִכְבוֹת. אָמַר אֲזַי עַל עֲצָמוּ שֶׁבְּכָל עַת שֶׁהוּא מַחְדָּשׁ חֲדוּשֵׁי-תוֹרָה הוּא בּוֹכָה מִקֹּדֶם. גַּם אֲזַי בַּעֲת הַהִיא רְאִינוּ בְּעֵינֵינוּ עֲנָן זֶה, כִּי בְּאוֹתָהּ הָעַת אָמַר הַתּוֹרָה "וַיֹּאמֶר בַּעַז אֶל רוּת" (שם ס"ה), בְּיוֹם וְאִ"ו עָרַב-שֶׁבֶת-קֹדֶשׁ, קִיַּץ תִּקְס"ו. גַּם קֹדֶם לָזֶה אָמַר הַתּוֹרָה "דַּע שֵׁיט אֲרִיף אֲנִפִּין דְּקִלְפָּה וְכוּ'" בְּסִימָן רמ"ב, וּבְיוֹם חֲמִישֵׁי שְׁלֹפְנֵי בְּכָה לְפָנֵינוּ, וְאַחֲרֵי-כֵן בְּיוֹם שֶׁבֶת שְׁלֹאֲחֲרֵיו אָמַר הָעֲנָן הַזֶּה עַל פְּסוּק: "וּשְׁאֵנִי בְּכִי מִסְכָּתִי. וַיֵּשׁ בַּעֲנָן זֶה הִרְבָּה לְסַפֵּר כִּי כָּל זֶה הָיָה בְּסִמּוּף אַחַר פְּטִירַת בְּנוֹ שְׁלֹמֹה אֲפָרַיִם זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּהּ וּמַעֲט וַתְּבָאֵר בְּמָקוֹם אַחַר בְּעֻזְרָתוֹ וַתְּבָרַךְ (ימי מוֹתְבֵי"ת יא) :

זב. (לב) בְּעֲנָן הַנִּדְפָּס בְּסִפְרֵיו הַקְּדוּשִׁים בְּסִימָן נ"ז וּבְסִימָן רע"ז לְעֲנָן מַעֲלַת אֲכִילַת שֶׁבֶת שֶׁהִיא כְּלָה קֹדֶשׁ וְעוֹלָה לְמָקוֹם אַחַר לְגַמְרֵי, דְּבַר עֲמֻנוּ מִזֶּה הִרְבָּה וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ לְאַכֵּל בְּשֶׁבֶת וּלְשַׂמַּח וְכוּ' כִּמוֹ שֶׁהִזְהִירָה תוֹרָה (שְׁמוֹת ס"ד): "אֲכַלְוּהוּ הַיּוֹם כִּי שֶׁבֶת הַיּוֹם", אֲכַלּוּ בָּנִים "אֲזַי מֵעַן זָאָגְט שׁוֹיִן עֶסֶט קִינְדֵּעֵר" [בְּשֶׁפְּכָר אוֹמְרִים אֲכַלוּ בָּנִים], אַחֲרַי כֵּן אָמַר גַּם אֵת זֶה אִין יְכוּלִין לְקַיֵּם:

זג. (לג) בַּעֲת שֶׁנִּסְעָה רַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה לְלוֹבֹב אַחַר סְבוֹת תִּקְס"ח נִסַּע דְּרַךְ קְרֵאֲסָנָה וְלָן שָׁם, וְאַחֲרַי כֵּן בְּבִקְרָה נִסַּע פְּתֹאוֹם. וַרְדַּפְנוּ אַחֲרָיו עַד שֶׁזְּכִינוּ לְהַשְׁגִּיגוּ אֶצֶל הַגָּשָׁר, וְאַחַד קִדְּמוּ שָׁם וַעֲבָדוּ וּבִתְּיָנוּ אֲנִי וְחֲבֵרֵי רַבִּי נִפְתְּלִי וְנִהְיָה קֶצֶת וְאָמַר מֶה אַתֶּם רּוֹצִים אִם לְבִרְךְ אֶתְכֶם אוֹ שֶׁאָמַר לְכֶם תּוֹרָה. וְנָתַן לָנוּ בְּרָרָה לְבִרְרֵי. עֵינֵי וְאִמְרָתִי הַבְּרָכָה תְּבָרְכוּ אוֹתָנוּ כְּשֶׁתְּבוֹאוּ לְשָׁלוֹם מִלְּמַבְרַגְךָ וְעַתָּה אֲמַרוּ לָנוּ תוֹרָה.

וְעַתָּה וְאָמַר אָמַר הַתְּחִלָּה מִן הַנְּסִיעָה שְׁלִי וְאָמַר אֲזַי לָנוּ מַעֲנִין הַמִּשְׁכָּן שֶׁכָּל אֶחָד מִן הַצְּדִיקִים בּוֹנִים וְכוּ' כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּסִימָן רפ"ב בְּהַתּוֹרָה אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי. כִּי הַתּוֹרָה אֲזַמְרָה אָמַר בְּשִׁמְנֵי עֲצֵרֶת שֶׁקֹּדֶם לָזֶה. וְאֲזַי עַל הַעֲגָלָה הַתְּחִיל מַעֲנִין הַמַּחְבֵּר לְהַתּוֹרָה אֲזַמְרָה הַנִּזְכָּר הַמַּתְחִיל וְדַע שֶׁמִּי שֶׁכּוֹל לַעֲשׂוֹת אֵלּוּ הַנְּהוּנִים וְכוּ' עַד בְּאֵמַת אֲמָרוּ הַחֵזֶן רוּאָה הֵיכָן הַתִּינּוּקוֹת קוֹרִין. וְאַחֲרַי כֵּן נִשְׁקָנוּ אוֹתוֹ בְּיָדוֹ וְחֲכָף צִוָּה לְהַבְעֵל עֲגָלָה לְסַע וְנִסַּע מִשָּׁם בְּשָׁלוֹם וְעִדִּין אִין אָנוּ יוֹדְעִים אִיךָ מִרְמָז בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת עֲנָן הַנְּסִיעָה שְׁלוֹ לְלַעֲמַבְרַג שֶׁנִּסַּע אֲזַי.

לְחִזּוֹר מִטּוֹלְטָשִׁין בֵּין יוֹם-כַּפּוּר לְסְבוֹת, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה זְכִיתִי לְגַמְרֵי כְּתִיבַת הַסֵּפֶר שֶׁנִּשְׁרַף וְלִמְסֹר לוֹ סֵפֶר לְקוּטֵי מוֹתְבֵי"ן הַנִּכְתָּב שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִדְפַס בְּאוֹתָהּ הַשָּׁנָה, וְלְדַבֵּר עִמּוֹ הִרְבָּה וּלְשַׁמַּע תּוֹרוֹת נִפְלְאוֹת מִמֶּנּוּ, אֲשֶׁר הֵם זְכוֹת הַרְבִּים לְדוֹרוֹת. מֶה אֲשִׁיב לָהּ כֵּן תִּגְמּוּלוּהִי עָלַי, וַיִּתְבָּאֵר בְּמָקוֹם אַחַר אִם יִרְצָה ה' (ימי מוֹתְבֵי"ת כו) :

זד. (לד) אֶחָד שָׁאַל אוֹתוֹ בְּעִרְבֵי-רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה הַאֲחֵרוֹן בְּאוֹמִין סִמּוּף לְהַסְתַּלְקוֹתוֹ עֲצָה לְהַתְמַדָּה הַשֵּׁיב לוֹ שֶׁלֹּא יִדְבַר עַל שׁוֹם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. כִּי כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ אוֹת בְּהַתּוֹרָה וְכוּ' וְכִשְׁמַדְבַּר עַל אֶחָד מוֹשֵׁף אֵת עֲצָמוֹ מִהַתּוֹרָה מִחֲמַת שְׁמוּצָא פְּגָם חַס וְשָׁלוֹם בְּאוֹת מִהַתּוֹרָה שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ נִפְשׁוֹ שֶׁל זֶה הַמְדַבֵּר עָלָיו כְּמַבְאָר בְּמָקוֹם אַחַר (שְׁמוֹת ט"ז יא). וְשָׁאַל אוֹתוֹ וְאִם רוֹאִין שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר גָּעַר בוֹ רַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה אִיךָ אַתָּה אוֹמַר עַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהוּא רָשָׁע גָּמוּר הֲלֹא נִמְצָא בוֹ בְּיָדָיו עוֹד מַעֲט טוֹב אוֹ אִיזָה נִקְדָּה טוֹבָה שֶׁשָּׁם אִינוּ רָשָׁע. וְהַזְכִּיר אֲזַי עֲנָן וְעוֹד מַעֲט וְאִין רָשָׁע הַמַּבְאָר בְּהַתּוֹרָה אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי עֲנָן שָׁם:

זח. (לה) אִישׁ אֶחָד הָיָה אֶצְלוֹ בְּיָמֵי מוֹתְבֵי"ן וְעוֹד שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ פֶּה בְּרִסְלָב, וְאֲזַי נִתְקַשֵּׁר מֵאֵד לְרַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה בְּתוֹשָׁקָה גְּדוּלָּה, וְשָׁמַע אֲזַי

מִרַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה דְּבָרֵי תוֹרָה נִפְלְאִים הֵינּוּ הַתּוֹרָה "תְּהִלָּה לְדוֹר" וְכוּ' (לְקוּטֵי מוֹתְבֵי"ן י"ב) וְעוֹד דְּבָרִים נִפְלְאִים. וְאָמַר לוֹ רַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה אֲנִי יוֹדַע שְׁבִימִים הַבָּאִים לֹא תִפַּע אֶצְלִי וְלֹא תִהְיֶה מִקְרָב שְׁלִי (וְכֵן הָיָה שֶׁאַחֲרַי כֵּן לֹא הָיָה עוֹד אֶצְלֵי רַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה) אִיךָ אֶף-עַל-פִּי-כֵן יוֹעִיל לָךְ מֶה שֶׁטַּעַמְתָּ עִתָּה מַעֲט מִדְּבָרֵי. וְאָמַר לוֹ אֲזַי הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי ל"א) : "טַעַמָּה כִּי טוֹב סִחְרָה" תְּכַף כְּשֶׁטּוֹעֲמִין הַתּוֹרָה שֶׁל הַצְּדִיק, שׁוֹב "לֹא יִכְבָּה בְּלִילָה גְּרָה". הַנִּדְפָּס בְּלִקוּטֵי א' סִימָן רפ"ה:

זט. (לו) סֵפֶר לִי אִישׁ אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלֹמֹנוּ כְּשֶׁאָמַר רַבְּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָּה הַתּוֹרָה בְּטַח בַּה' בְּסִימָן ע"ט בְּאוֹתָהּ הָעַת הָיָה הוֹלֵךְ בְּכִיתוֹ אָנָּה וְאָנָּה כְּדָרְכּוֹ וְאָחֲזוּ מִטָּה בְּיָדוֹ, וְאָמַר וּמִטָּה אֲלָקִים בְּיָדִי. וְדָחַק וּמִשְׁף תִּכַּת בְּיָדִי, כְּלוֹמַר שֶׁבְּיָדוֹ הַמִּטָּה אֲלָקִים לְהַטוֹת כְּרִצּוֹנוֹ. כִּי מִרְמָז שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר שְׁמִטָּה אֲלָקִים מִרְמָז עַל הַבְּחִירָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַט"ט מִסְטֵרָה חַיִּים וּמִסְטֵרָה מוֹת וְכוּ' כְּמַבְאָר בְּמֵאֵמַר הַתְּקוּנִים הַמַּבְאָר שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר וּקֶצֶת מִרְמָזוֹ וּמוֹכָן מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים הַנִּזְכָּר שֶׁהַתְּפָאָר שֶׁזָּכָה לְכַבֵּשׁ הַבְּחִירָה בְּיָדוֹ וְהַמִּטָּה בְּיָדוֹ לְהַטוֹתוֹ כְּרִצּוֹנוֹ אֲשֶׁרִי הַזּוֹכָה לָזֶה אֲשֶׁרִי לוֹ.

עֲנָן בְּהַתּוֹרָה הַנִּזְכָּר מֶה שְׁמַבְאָר שָׁם עַל

כח	מוהר"ן	שיחות השכים להתורות 15	חיי	כח	מוהר"ן	שיחות השכים להתורות 15	חיי
----	--------	------------------------	-----	----	--------	------------------------	-----

פחד ורעדה גדולה. ואחר-כך אמר לי ענין הנ"ל הנדפס את לבבך ואת לבב ראשי-תבות אלול.

והענין שכשאדם זוכה להרגיש בלבו באמת כאב עיונותיו, אזי מחיבים הלכבות של כל הטפות שנמשכו ממנו להרגיש כאבם ומכאובם וכו', ולכל מקום שנמשכו הטפות או שנעשו מהם בנים ממש או חס ושלום וכו' פמבאר שם, בכל מקום שהם מחיבים הלכבות של הטפות להרגיש כאבם ומכאובם הגדול כשנתעורר לב אביהם והרגיש היטב כאב עיונותיו וכו' פמבאר שם עין שם.

ואמר אז אני הרגשתי זאת היום הזה. כי היום הזה אחזני סמר ורעדה גדולה כששמעתי קול השופר וכו' ואחר-כך באה אלי בתי אדל ואמרה אבי בשרי סמר ופחד לפי עלי מקול השופר ששמעתי עתה. וראיתי זאת שעל-ידי שלב האב נתעורר, נתעורר גם לב הטפות שנמשכו ממנו ולדיו ממש או חס ושלום וכו' רחמנא לצלן. בכל מקום שהם מחיבים הלכבות להרגיש ולהתעורר וכו' על-ידי שנתעורר לב אביהם והרגיש היטב כאבו באמת:

מ. (כ) אחד שאל אותו אם אפשר שיהיה הצדיק גדול במעלה, אף-על-פי שאין רואין ממנו גיעות ועבודות באתגלגל כמו שרואין מצדיק אחר שעושה באתגלגל עבודות

אבל באמת אינו כן כי יכול להיות שהוא ענו יותר והצדיק השני יש לו עזות יותר, על-כן יכול להיות שזה שנכנע לפני חברו גדול הרבה יותר מזה שהוא נכנע כנגדו.

ואמר שבאמת אם היה העולם מתנהג באמת כפדר פראוי, בודאי היה ראוי להיות כך שהקטן יתבטל תמיד לפני הגדול ממנו, כי כך ראוי להיות כי הקטנות מתבטל לפני הגדלות. אבל אין העולם מתנהג באמת כי האמת נעדרת בעיונותינו הרבים, ומחמת שאין אמת בעולם מחמת זה יכול להיות אפלו בין הצדיקים השלמים שאחד יתבטל לפני השני ובאמת זה שמתבטל ונכנע גדול יותר מן השני. ואז שמעתי מפיו הקדוש התורה על פסוק (תהלים ע"ה) כי אקח מועד אני מישרים אשפט בסימן קל"ה ששם מדבר מענין הקטנות שנתבטל לפני הגדלות:

לז. (לט) מה שנדפס בספר הראשון בסימן קמ"א את לבבך ואת לבב ראשי-תבות אלול זה שמעתי מפיו הקדוש בראש חדש אלול.

ומעשה שהיה כך היה. שהיה רבנו ז"ל הולך עמי בחוץ אצל בית-המנסת אנה ואנה בדרך, ודבר עמי ושאל אותי אם נפל עלי פחד בזה הראש-חדש אלול. וספר לי שעליו נפל פחד גדול ונרא מאד כששמע קול השופר בזה היום שהתחילו לתקוע פי אחותו

הטהור. נמצא שעל-ידי אנה שנאנח על עיונותיו מתיר את עצמו משרש הטמאה ומקשר את עצמו לשרש הקדושה. וזה בחינת תשובה ששב מהטמאה להקדושה. נמצא שמקבל חיות חדש וגם הגוף נעשה חדש, כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות נח): אנה שוברת כל גופו של אדם נמצא שנעשה גוף חדש.

וזה פרוש (סקלת ט): "יש הכל אשר נעשה על הארץ" וכו'. הינו יש צדיקים שעושים עברות גדולות וזה מחמת ההבל, הינו שתוהים על מעשיהם הראשונים ונאנחו על מעשיהם הטובים ועל-ידי אנהותיהם נפסקו משרש הכל הטהור ונתקשרו להכל הטמא והכל הזה החטיאם. והוא הדין להפך מה שרשעים עושים מצוות גדולות כמעשה הצדיקים גם זה הכל הינו גם זה מחמת ההבל. הינו מחמת אנה שנאנחו על מעשיהם הרעים, ועל-ידי אנה קשרו עצמן להכל הטוב כמו שכתבנו לעיל.

עד כאן לשון רבנו אות באות במה שכתב בעת ילדותו

לח. (לח) אמר שאין הדבר כמו שאומרים קצת בני אדם, שהצדיק שמכניע את עצמו בפני חברו מן הסתם חברו גדול ממנו, כי מפני מה אינו בהפוך אלא חברו בודאי גדול ממנו, כך אומרים קצת.

פסוק זה ומטה אלקים בנדי, שזה בחינת שפכר זכה לכבש הבחירה, ויש לו נחמה בחינת שבת, ויבדו להפך מרע לטוב כי כבר יש לו נחמה וישיבתה מן הרע שנתבטל לגמרי אצל הצדיק הזה הזוכה למדרגה הזאת:

ז. כתב-יד רבנו זכרונם לברכה בעצמו: (ל) מי שרוצה לשוב להשם יתברך בודאי צריך לעשות עצמו בריה חדשה. ותדע שבאנחה שנאנח עושה את עצמו בריה חדשה. כי האדם אינו נח מהנשימה כי בכל עת הוא מנשים הינו שמוציא הכל ומכניס הכל וזה עקר חיותו, והכל הזה יש לו שרש למעלה. יש הכל טוב של הצדיק ויש הכל רע של הרשע, והצדיק ממשיך בכל עת הכל מהקדושה והרשע ממשיך הכל מהטמאה.

נמצא כשאדם רוצה לעשות תשובה צריך לראות שפסיק הכל הרע מלבוא בו. כן יעשה כך יאנח, ואנחה הוא שמאריך הכל בביאתו וביציאתו וממשיך ההכל בהוספה. והוי ההוספה כמו תוסף רוחם יגעונו, הינו כמו מיתה. כמו שקדם מיתה נתוסף באדם הרוח, ואחר-כך מת והולך ממנו הרוח, כן שנאנח נתוסף בו ההכל ואחר כך נפסק מן ההכל, הינו שמתיר את עצמו מן ההכל הטמאה ומקשר את עצמו לקו ההכל הטהור. ומקבל הכל וחיות מהכל

קדושות, שמתפלל ביגיעות גדולות וכו'. השיב לו בנדאי אפשר ויכול להיות שזה הצדיק שמסתיר עצמו ואין רואין ממנו באתגליא עבודת גדולות, הוא גדול במעלה יותר מזה הצדיק שהוא באתגליא. כי יש שני שמות שם הוי"ה ושם אדנ"י, ושם הוי"ה בהעלם ובהסתר פי אסור לקרות בו, אבל שם אדנ"י באתגליא ובנדאי שם הוי"ה גדול יותר הרבה משם אדנ"י. ואז אמר ענין כל השירים קדש הנדפס בלקוטי א' בסימן רמג:

מא. (מב) קדם שאמר התורה הגדולה תקעו אמונה בלקוטי תנינא בסימן ה' בראש השנה תק"ע, דבר עמנו קדם אותו ראש השנה, וספר שהרבה אנשים קבלו לפניו בקובלא רבה על חסרון אמונה וכמה סובלי חלאים היו מהם שקבלו גם כן לפניו על חסרון אמונה, אחר כך אמר התורה הנ"ל שמדבר מכל זה.

גם קדם ראש השנה הנ"ל בעת החזרה מהטיול היה משיח עמנו מענין המגני ארץ שקרא אותנו הזקן הידוע וכו' וגם זה נזכר בהתורה ההיא עין שם באת ז'. ואז ראיתי מרחוק נפלאות ה' אשר עדין אני רחוק מלהשיגם אפס קצתם.

גם בראש השנה קדם שאמר התורה הנ"ל הלך לומר תשליך ונפל על הרפס ואחר כך נכלל זאת בהתורה

בדרך נפלא שלא נשמע מעולם, עין שם באת ז"ו, ומה שמובא שם שצריך לגלגל עצמו בכל מיני רפס וטיט כדי לעשות נחת רוח לאביו שבשמים, ומה שזוכין על ידי זה עין שם. ואחר ראש השנה ספר מאיש שנפטר ובא אליו והגביה עצמו עד החמה. במבאר במקום אחר (לקמן טא):

מב. (מב) הדברים הנכתבים אחר התורה ויהי מקץ כי מרחמם ונהגם בלקוטי תנינא בסימן ז' המתחילין וזה בחינת קבוצת משה וכו', אלו הדברים הם מהדברים שאמר רבנו ז"ל לפני אנשי שלש סעודות אחרים, הינו לפני עליונים כי יש אנשי שלש סעודות אחרים שאומר לפניהם גם כן תורה. ומוכן מדבריו שבשעה שאומר לפנינו תורה עומדים שם מי שעומדים, ואומר לפניהם גם כן מענין התורה שאמר לפנינו. אבל בנדאי אותה התורה שאומר לפניהם הוא גבוה יותר הרבה ומעט המעט מאותן הדברים אמר לפנינו ברמז בעלמא ולא באר אותם כלל, והן הדברים הנכתבים שם אחר התורה הנ"ל:

מג. (מב) בהתורה "תקעו תוכחה", בלקוטי תנינא בסימן ח', מובא לענין גדל עצם המעלה בשזוכין שנתוסף נפש אחד להקבוצת הקדוש של ישראל שעל ידי זה נתרבין הבתים של התפלה אלפי אלפים ורבי

רבבות מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשוב פי איתא בספר יצירה (פרק ד'): שתי אבנים בונות שני בתים. שלש אבנים בונות ששה בתים. ארבע, עשרים וארבעה בתים. חמש, מאה ועשרים. שש, שבע מאות ועשרים וכו' עין שם.

והנני מבאר לה הכלל בזה פדי שתדע חשבון עצם רבוי הבתים בברור, ותבין גדלות הבורא ותברך ומעלת הקבוצת של ישראל, כמה וכמה בתים בלי שעור וערך נתוספין ונתרבין לשנתוסף נפש אחד להקבוצת הקדוש של ישראל. והוא שכל מה שנתוסף אכן אחת, אזי נתרבין הבתים כמספר כפולות של כל מספר האבנים האלו בכל המספר של כל הצרופים שהם הבתים הקודמים.

למשל בתחלה היו שתי אבנים והיו בונים שני בתים. הינו כי מן תבה של שתי אותיות אין נעשין ממנו כ"א שני צרופים, למשל א"ב אין יכולין לצרפן כ"א ששני צרופים הינו א"ב כ"א. וכשנתוסף עוד אכן הינו אות שלישית, ונעשה תבה של שלש אותיות, כגון אב"ג אזי נתרבין הבתים כפי כפולות מספר אלו האבנים שהם שלש בכל המספר של הבתים הראשונים, והינו כפי כפולות מספר שלש שהוא מספר האבנים של עכשו במספר הבתים הקודמים שהם שנים, הינו שלש פעמים שנים שהיא ששה.

ועל כן שלש אבנים בונות ששה בתים.

וכן אחר כך כשנתוסף עוד אות אחת ונעשה תבה של ארבע אותיות כגון אבג"ד אזי נתרבין הבתים כמספר ארבע פעמים ששה שהוא עשרים וארבעה. וכשנתוסף עוד אות אחת ונעשה תבה של חמש אותיות, אזי נתרבין הבתים כמספר חמש פעמים עשרים וארבעה שהוא מאה ועשרים. וכן כשנתוסף עוד אות אחת ונעשה תבה של שש אותיות אזי נתרבין הבתים כמספר שש פעמים מאה ועשרים.

וכן לעולם שכל מה שנתרבה אות אחת נתרבו הבתים כפי כפולות כל מספר האבנים האלו הנמצאים עתה במספר כל הבתים שנבנו מהאבנים שהיו מקדם, והבן היטב. ועין בפרדס שם מבאר ענין זה. ודעת לנבון נקל להבין השעם מי שיבין היטב מהות הצרופים, ואין להאריך בזה. ומזה תבין לענין הנפשות הנ"ל והא לה הקבוצת חשבון ממספר כמה אותיות שנקראים אבנים וכן לענין הנפשות הנ"ל וכו'. (ולא השתים).

נמצא שמשלש עשרה אבנים נעשים ששה אלפים ושתי מאות ושבעה ועשרים מיליון ועשרים אלף ושמונה מאות (6,227,020,800). ועל פי דרך זה תחשב לעולם. והבן היטב עד היכן הרבוי מגיע כשנתוסף אכן אחד על

חיי

שיחות השכימים להתורות מג מוזהרין

לב

חיי

שיחות השכימים להתורות מג מוזהרין

לב

האבנים הינו נפש אחד על הקבוץ הקדוש של הנפשות שהיו כבר. השם יתברך יזננו לשמח באלו הבתים אשר עליהם נאמר (ישעיהו צ"א): "ושמחתים בבית תפלתי" פמוכן בתורה הנ"ל אשרי הזוכה לזה.

ועין בספר לקוטי הלכות באבן העזר פריה ורביה הלכה ה' אות יב ובהלכות ציצית הלכה ז' אות ד מה שכתבו בענין זה על מאמר בסוטה דף ל"ו. אין לך כל מצוה ומצוה שלא נזכרה עליה ארבעים ושמנה מרינות של שש מאות אף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים וכו' עד ערבא וערבא דערבא ועין שם בפרוש רש"י ותוספות שם ובגמרות מנרשיל ותא לך תחשבונו בקצור במספר הברייתות הנ"ל.

ארבעים ושמנה פעמים שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים (48*603550) עולה עשרים ושמנה מיליון ותשע מאות ושבועים אלפים ארבע מאות; שש מאות ושלש עשרה פעמים כל הנ"ל. פי על כל מצוה מפרטיג [שש מאות ושלש עשרה] מצוות נזכרות כל הברייתות הנ"ל. עולה 17.758.855.200.

ולמאן דאמר ערבא וערבא דערבא צריכין לכפל עוד שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים ככל הנ"ל כן פשמוקרבין נפש אחת לקבוץ הקדוש של עשרים מישראל עולים הבתים בכפלי כפלים כמה פעמים יותר מכל עצם מספר רבוי הברייתות הנ"ל דק עין ותשפח על-פי מה שכתבנו לעיל במספר העולה מהצרופים הנעשים משלש-עשרה

מעשרת אלפים פעמים מילי מיליון ואם נדעת מספר המילי מיליון שהוא מיליון פעמים מיליון אשר נודע לבעלי השבון אשר אם יהיה האדם חמשה עשר אלף שנים יותר אינו מספיק לספר מספר הזה אחד לאחד אפילו לחשבון שיכולים לספר מספר מאה במינוט [בדקה] אחת. ודבר זה מבאר לכל הרוצה לבוא לחשבון הזה.

וזה ידוע שעל מילי מיליון אחד אין צריכין לסדר ולצרף רק מספר שלש-עשרה אותיות ציפער [ספרות] וכאן במספר כפולות הברייתות הנ"ל עולה החשבון עד במספר שבע עשרה אותיות שזה המספר גדול ועצום ורב מאד. פי הוא עשרת אלפים פעמים מילי מיליון ועוד שבע מאות ושמנה עשרה פעמים מילי מיליון מלבד כמה וכמה אלפים פעמים מיליון שבשאר החשבון.

ועתה בוא וראה והבן שאחר כל עצם רבוי הברייתות שהתחייב כל אחד מישראל על כל מצוה ומצוה אפילו למאן דאמר ערבא דערבא אף-על-פי-כן פשמוקרבין נפש אחת לקבוץ הקדוש של עשרים מישראל עולים הבתים בכפלי כפלים כמה פעמים יותר מכל עצם מספר רבוי הברייתות הנ"ל דק עין ותשפח על-פי מה שכתבנו לעיל במספר העולה מהצרופים הנעשים משלש-עשרה

נפשות. ואחר-כך תחשב ארבע עשרה פעמים ואחר-כך חמש-עשרה פעמים עד שבאין לחשבון שממספר עשרים נפש מישראל נצטרפין צרופים תשע-עשרה אותיות ציפער פי עולה לסף 2.432,902,005,471,040,000.

הראית אחי כמה וכמה עולה מספר הצרופים מעשרים נפשות שהם כפלי כפלים ממספר הברייתות הנ"ל. וכשמוספין עליהם עוד נפש אחד, שאז נכפל עשרים ואחת פעמים בכל הנ"ל מכל-שכן וכל-שכן עוד אחד ועוד אחד עמד מרעיד ומשתומם כמה וכמה אלפי אלפים ורבי רבבות בתים נעשים מהצרופים מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב פמוכן בספר יצירה לענין צרופי אותיות.

ועל-ידי-זה יכול לצאת ידי הערבנות וכל עצם מספר רבוי הברייתות הנ"ל. והפל בכח הצדיקים האמתיים המפלגים במעלה העוסקים בענין הבתים הקדושים של נפשות ישראל שהם בחינת שכנים שנתוספין על הקבוץ. כמו שמבאר על פסוק וישעיהו א': "ובל יאמר שכן חליתי" בלקוטי תננא סימן ח' עין שם היטב. שים לבך היטב ותשוב ותתפלל תסמר שערת ראשך וארכבותיך דא לדא יהיו נקשן מאימת גדלתו של יוצר בראשית, ומאימת גדלת הצדיקים הקדושים האמתיים וכמה גדל הזכות של הזוכה לחסות בצל פנפיהם

וליהות נמנה עם נדיבי עם ה' של הקבוץ שלהם.

מכל שכן וכל שכן מי שזוכה לדבר עם חברו פיראת שמים עד שמביאו לידי מעשה שיעסק בתורה ובתפלה באמת ובתמימות עד שיתוסף גם כן על הקבוץ הקדוש, אשריהם אשרי חלקם. עין לא ראתה אלקים וזלתך יעשה למחקה לו.

ובזה תוכל להבין מה שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה במשנה (עקצין פירק א): "עתידי הקדוש-ברוך-הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י [שלש מאות ועשרה] עולמות" והדבר נפלא ונשגב מדעת האדם אף יתרבו אלפי אלפים ורבי רבבות עולמות כל-כך עד שגיע לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות. פי מימות עולם עד הסוף בודאי נמצאים צדיקים רבים מאד וכמו שכתוב (תהלים קל"ט): "אספרם מחול ירבוין" וגם פתיב (ישעיהו ס): "ועמך כלם צדיקים" פי בודאי כל ישראל יזדככו ויהיו בכלל צדיקים.

אף על-פי השבון הנ"ל של עצם מספר הבתים שנעשים על-ידי הקבוץ של ישראל בכל פעם שנתוסף עליהם שכן אחד, על-ידי-זה יעלו לעולמות רבים עד אין מספר. אף על-פי שבודאי בכל עולם ועולם בודאי יש בו אלפי אלפים ורבי רבבות בתים, אף-על-פי-כן עצם מספר הבתים הנ"ל על ידי הצרופים הנ"ל ממאה

נפשות ומאלף ומיותר וכו' וכו' עולה עד אין חקר ואין מספר מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. עד שיהיה נעשה מהם ש"י עולמות לכל אחד ואחד, וככל עולם ועולם יהיו אלפי אלפים ורבי רבי רבבות בתים. שים לבך היטב לכל זה והבן היטב פי דעת לנבון נקל, והעקר שתהיה באמת ובתמימות.

(התורה הנ"ל אמר רבנו זכרוננו לברכה בראש השנה האחרון שהיה סמוך להסתלקותו פי נסתלק בחל- המועד של סכות שאחריו. וזאת התורה היא התורה האחרונה של ימי חייו הקדושים. ושם מדבר מענין תוכחה, פי עקר התוכחה של גדולי הצדיקים היא סמוך למיתתו כמו שפרש רש"י על פסוק (דברים א): "אלה הדברים" וכו'. גם שם מדבר מענין מלחמת עוג וכו' שזה בחינת אלה הדברים אשר דבר משה וכו' אחרי הפתו את סיחון ואת עוג וכו').

וידע אחי המעיין שבענין השירי חדש שיתעור לעתיד המבאר במאמר זה שהוא בחינת הקול המשקה את הגן ששם גדלים כל הריחות והיראות שזה בחינת קול המוכיח הראוי שמוסיף ונותן ריח טוב בנשמות ישראל השומעין תוכחתו, שזה בחינת משיח בחינת ויהי למס עובד עין שם, יש בכל אלה סודות עמקים וגבוהים מאד, סתרי נסמרות רזין דרזין נוראים

מאד פמויבן מרמזיו הקדושים בשעה שהזכיר הפסוק (ד"ה): "ברוך ה' אשר לא השבית לך גואל" וכו'.

ושמעתי שמתנועותיו הקדושות זכרוננו לברכה אז ומנעימות הקול והנגון שאמר פסוק זה היה נראה כנותן בעצמו גם-כן שבח והודאה להשם יתברך שנתן להם גואל כזה לעסק בתקוה וגאולת נפשותם ובהמשכת רוחו של משיח על-ידי המשכת תקונים נפלאים ונוראים כאלה. ואז בראש השנה הזה ספר מענין הנגון והשיר שיהיה העולם הבא של כל הצדיקים והתמידים, כמבאר במקום אחר (לקמן ד). והמויבן היה שזה שיר לבחינת השירי חדש המבאר במאמר זה. ועין עוד מזה בספר פרפראות לחכמה על מאמר זה:

מד. (מד) לענין מה שמבאר בלקוטי תנינא סימן נ' שהמשכה ביד האדם לתפסה בידו, ולהטותה כרצונו. ואפלו כשנוטה משכתו לדברים אחרים, או להרהורים חס ושלום, יכול לתפסה להחזירה למשכה אחרת טובה כרצונו, כמו סיס שיוצא מן הדרך שיכולין לתפסו באפסר להטותו כרצונו לדרך הטוב.

ספר לי איש אחד מאנשי-שלומנו שפעם אחת דבר רבנו זכרוננו לברכה עמו מענין זה ואז באר קצת יותר ואמר שהמשכה נבראת שלא תהיה

נחה לעולם, והוא כמו האיני נח שבאבן השעות (שקורין אוס ריה) [שעון] שאינו נח לעולם. ואפלו בשעת שנה המשכה חושבת לעולם, רק שפשהשנה חזקה על האדם אז הוא שוכח מה שחשב, אבל באמת אין המשכה שוכחת לעולם. ועל-כן על-ידי שמשין המשכה למשכה אחרת כרצונו, על-ידי זה יכולין לבטל ולהתגבר על כל המשכות נרות והרהורים ובלבולים.

והכלל שזה שנדמה להאדם שקשה לשבר משכות והרהורים ובלבולים הוא שקר גדול, פי באמת המשכה ביד האדם להטותה כרצונו פנ"ל. רק מחמת שהמשכה מתענעת וחושבת תמיד ואינה נחה לעולם, נדמה לו שאין בידו לבטל המשכות רעות. אבל באמת בידו להטות המשכה ממחשבה למחשבה אחרת, כרצונו לתפסה ולהוציאה ממחשבות רעות למחשבות טובות פנ"ל:

מוד. (מד) מענין מאמר בראשית לעיני כל ישראל (לקוטי מוה"ן ח"ב סי'). כבר מבאר קצת במקום אחר (שיחות ד') באור ענין זה איך שנגאה בחוש שהתורה הזאת נאמרה בלה ברוח הקדש. פי אמרה בליל שבת קדש בראשית, ואז לא נודע עדין שום דבר מפטירת הרב מפרדיטשוב עד איזה

ימים אחר שבת באה הנדיעה לכאן. ואז ראו והבינו למפרע איך שכל ענין זה הוא מרמז בבאור היטב בתוך דברי המאמר הנ"ל.

והנה במאמר זה מבאר שפשוטמלק הצדיק הראש בית. על-ידי זה נתגדלין ונתפרסמין בעלי שמות הטמאה וקדריים וכו', וכן על-ידי זה באים שרפות רחמנא לצלן. וכל זה ראינו בעינינו שבסמוך אחר פטירת הרב הקדוש הנ"ל נתפרסם סמוך למקומותינו קדרי אחד בכפר חוסטיבין בפרסום גדול, והיו נוסעים אליו מכל הסביבות, ועשה פעולות רבות בשמות הטמאה. וכן נתפרסמו כמה וכמה קדריים במקומות אחרים.

גם באותה השנה היו שרפות גדולות בעולם עד שפמעט שלא היתה עיר אחת שלא נשרפה כמה פעמים, וגם בברסלב היו שרפות גדולות כמה פעמים בשנה זו, וכן בעירות הסמוכות והרחוקות. ובזה ראינו בעינינו איך שכל תורתו היא כלה רוח הקדש, ויכולין לידע ממנה עתירות, כאשר אמר הוא זכרוננו לברכה בעצמו על מאמר הנ"ל.

גם מה שאמר קדם סכות שהוא בטיח בכחו של הרב הקדוש היה שיהיו אתרוגים במדינתנו וכו' מבאר גם-כן בזה המאמר בסופו. מענין הדור

חיי

שיחות השיכים להתורות מו

מוהר"ן

לז

האתרוגים שנמשך גם-כן מהראש בית בבחינת קורא הדורות מראש וכו' ענין שם :

מזו. (מז) קדם שגלה ענין הנדפס בלקוטי תנינא סימן ס"ח. מענין הצדיק שצריך שישאיר בנים ותלמידים והוא שיהי' להתורה פי מרחקם ונהגם בסימן ז' אז דבר שהיה כמה גדולים שפל אחד עשה ותקן מה שתקן ואחר-כך נפסק. וכוונתו לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבו כמה אנשים להשם יתברך אבל אחר-כך נפסק הארתם, אבל אנו צריכים לעשות דבר שלא יפסק לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו עוד אנשים וכן לעולם.

וכן שמעתי כבר שהמקריבים שלנו בהכרח שיאירו בכחיהם ותלמידיהם. וכל אחד מקרב שיעשה איזה פעלה ויאיר פתחו, ויחברו פתחו. כי יש ענפים להאילן ומאלו הענפים יוצאין עוד ענפים וכן להלן יתרו וכו'. וכבר נרשם במקום אחר (לקמן רמ"ט) מה שאמר שהאש שלי תוקד לעולם לא תכבה. ואמר בלשון אשפני בזו הלשון: "מיין פייצ'רל וועט שוין טלוען ביי משיח וועט קומען" האש שלי תוקד עד ביאת המשיח.

והתחלת השיחה הנ"ל מענין בן

חיי

שיחות השיכים להתורות מו

מוהר"ן

לז

מזו. (מז) התורה הנדפסת בלקוטי תנינא בסימן ע"א המתחלת דע שיש מחין של ארץ-ישראל, נאמרה בליל שבת שירה לענין השיחה שהיתה בשעת הסעדה, לענין המתחלת הגדולה שהיה אז בין המפרסמים אודות המעות של ארץ ישראל שזה אמר להתנהג כך בהצדקה של ארץ ישראל, וזה אמר כך. וקצתם היו בהם פניות של כבוד, שזה רצה שיהיה המשלח אצלו, וזה רצה שיהיה אצלו. וגם בארץ-ישראל יש מתחלת גדול בענין זה, כידוע לכקיאים בזה, ובפרט הוא זכרוננו לברכה שהיה שם בעצמו. ובענין זה היו משיחים ומדברים עמו הרבה כמעט בכל הסעדה של ליל שבת-קדש הנ"ל. אחר-כך פתח פיו ואמר כל התורה הנוראה הנ"ל, שיש מחין של ארץ-ישראל, ויש מחין של חוץ-לארץ, ושעקר המתחלת אין שיהי' רק בחוץ-לארץ וכו'. פוק עין ותשפח שם בהתורה הנ"ל כל ענין השיחה הנ"ל שמדבר שם מענין כבוד הנ"ל להעלות כל הכבוד להשם יתברך ומענין צדקה של ארץ ישראל ומענין מתחלת של ארץ ישראל ענין שם התורה נפלאות:

מזו. (מז) התורה חיים נצחיים ששסימן ע"ב בלקוטי תנינא נאמרה בעת שבא אצלו על שבת קדש פרשת יתרו צדיק אחד מפרסם גדול,

והוא זכרוננו לברכה לא אמר שום תורה בליל שבת קדש ולא ביום שבת קדש. וכשגמרנו סעדת שחרית של שבת וכבר ברכנו ברכת המזון, והיינו סבורים להסתלק מהשלחן פנהוג אחר ברכת המזון, אבל הוא זכרוננו לברכה נשאר אז יושב על מקומו וגם אנהנו בלנו נשארנו אז יושבים לפניו, וגם הצדיק הנ"ל נשאר עדין יושב לפניו. בתוך כך ענה ואמר לשוראין את עצמו עם הצדיק אפלו כשאין שומעין תורה גם זה טוב מאד כי על-ידי-זה מקבלין גדלה. והתחיל לומר תורה הנ"ל בתוך דבריו לשוננס באמירת התורה הנ"ל ענה ואמר הלא בתוך כך אני אומר תורה ואף-על-פי-כן גמר כל התורה הנ"ל.

הקלל שפמה וכמה תורות כמעט כלם נאמרו פנס גדול שפמעט כמעט היה העולם חסר מהטוב הגנוז הזה, וקדם כל התורה היה העולם מתמוטט אם יוכו להטוב הגנוז הזה. והשם יתברך בדרכיו הנפלאים וחסדיו העצומים סבב בכל פעם סבות לטובה עד שזכינו בכל פעם לשאב מהנחל הנובע וכו'. כל הדברים האלה אשר העלינו על הספרים. וכבר מבאר (לקמן שד"ט) שאמר שבכל דבור ודבור שאומר בפני העולם תלויים בו כל העולמות עליונים ותחתונים:

מזו. (מט) בעת שאמר התורה ואתחנן הנדפס בלקוטי תנינא סימן

ע"ח. ושם מדבר מענין שאסור לאש עצמו לעולם איך שיהיה חס ושלום. ואמר אז בזה הלשון: "מען טאר זיך נישט מיאש זיין. גיואלד זייט אייך נישט מיאש" [אסור להתיאש, אהה אל תתיאש] ומשך מאד תבת גינואלד [אהה] פדרך המזהיר וצועק מעמק הלב:

ג. (א) בששמענו מפיו הקדוש מאמר המתחיל מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך הוא מחמת שאינם מישבים עצמם, עין שם בלקוטי תנ"א סימן י, ושם מדבר משמחה, והיה הוא זכרונו לברכה יושב אז בחוץ אצל כהל בית-הכנסת בדרום אצל תחיכת בדל עץ מן העב המנח ליסוד. פי שם היה רגיל לישב כמה פעמים לפעמים בצד דרום ולפעמים בצד צפון ולפעמים במזרח ולפעמים במערב, ולפעמים בתוך העזרה של בית-הכנסת, ולפעמים הלך עמנו לטיל על ההר שסביב העיר, ולפעמים הלך עמנו אנה ואנה לפני בית-הכנסת. ובכל אלו המקומות שמענו תמיד חידושים נפלאים ונוראים ושיחות קדושות אשר לא נשמעו כזאת מימים רבים. גם אחר שהיתה לו החולאת של ההוסט [שעול] היה נוסע לטיל על-פי הרב, והיינו נוסעים עמו והיינו שומעים ממנו בדרך תורה הרבה.

ונחזר למעלה בעת שאמר ענין הנ"ל

אז דבר הרבה משמחה, וחזק אותנו וזרו אותנו מאד להיות בשמחה תמיד. פי באותן העתים שהיה בעת שבא מלמברג אז דבר עמנו הרבה מאד מענין התחזקות להיות בשמחה תמיד. ואמר אז לנו שראוי לנו לשמח מאד מה שנצלנו ברחמי מלהיות מתנגדים עליו. ואמר אז בזה הלשון ברוך אלקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים משני תועים הינו מהתועים לגמרי מהתורה שהם העכו"ם והאפיקורסים וגם נצלנו מהתועים המתנגדים החולקים עליו שאבדו מה שאבדו בלי שעור וערך ומספר.

ואמר הלא אתם בודאי הייתם מתנגדים גדולים (ראדו וואלט דאך גיזען משוהע מתנגדים מפי רורי) לולא חסדיו ורחמי המרבים אשר נצלנו מפח יוקשים מפת המתנגדים אשר אם היינו שומעין להם חס ושלום היה נאבד תקותנו חלילה וכו'. ענה ואמר במתמיה ואמר, עלי הייתם חולקים, ואמר בלשון אשכנזי בזה הלשון: "אוף מיר וואלט איהר גיקריגט":

גא. (בא) התורה "איה מקום כבודו" בלקוטי תנ"א סימן י"ב המתחלת בשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו יוכל לפול בטעותים ומכשולים רבים. זאת התורה נאמרה לענין שיחה שהיה מדבר עמי מענין טעותים ומבוכות הרבה וקלקולים

גדולים שבאים על-ידי שהולכים אחר שכלו וחקמתו. והזכיר אז את בעל המחבר עשרה מאמרות וכו' שטעה ועות מאד על-ידי חקמתו שאמר שהזקן גבוה כל-כך עד שחויץ לארץ אינה יכולה לסבל אור קדשת הזקן. (והגם פי פונתו גם-כן להתיר בחוץ לארץ על-ידי סם או במספרים פעין פער אבל מפל מקום בזה חזק את ידי עוברי עברה המגלחים זקנם במדינות אשכנז). ואחר-כך התחיל לומר את התורה הנ"ל עד שאמר אותה.

ואז היה זה אצלי לדבר פלא פי אז לא שמעתי עדין מעולם שהמחבר הנ"ל אמר טעות כזה, ה' יסלח לו. אף אחר-כך דברתי עם אנשים הבקיאים בספרים ובספורים פאלה ואמרו לי שהוא דבר מפורסם שאמר כן בעל המחבר הנ"ל. גם שמעתי שבספר שאלות ותשובות באר עסק מביא שטות סברא רעה וכוזבת הנ"ל, וכבר מחו לו במאה עוכלי כל צדיקי וחקמי אמת. ובזה יכולים לראות איך דעת האדם כוזבת ואיך שאסור לסמוך על שכלו כנגד תורת משה שבכתב ובעל-פה אפלו בחוט השערה. מפל-שפן בדבר כזה שמפרש בתורה אסור גלות הזקן. ורבתינו זכרונו לברכה אמרו (פספס ט): שעוברין על חמשה לאוין וכבר הלכה פסוקה שכל דבר שהוא חובת הגוף אין חלוק בין ארץ-ישראל לחוץ לארץ כלל.

ויוכל למצא אחד שעל-ידי חקמתו ודעתו יאמר סברא שאינה אמיתית, שיתגלגל על-ידי-זה שיבואו להתיר חס ושלום אסור כזה חמשה לאוין בתורה, ולחזק על-ידי-זה עוברי עברה. אשר ראוי לכל מחבר ספר לצעק על-זה בכל מיני קולות, וצעקת שבר יעורר על פרצה הזאת שנעשה בישראל זה קרוב במדינות אשכנז לעבר בכל יום חמשה לאוין. פי גם במדינות אשכנז אין המנהג הרע הזה מימות עולם חס ושלום, רק הרבה יותר מאלף שנים אחר חרפן בית שני התחילה הרעה הגדולה הזאת לצמח בהם. פי שמעתי מרבנו זכרונו לברכה שגם אמות העולם לא היו מגלחים זקנם בימי קדם וזה סמוך איזה מאות שנים שהתחילו אמות העולם לגלח זקנם, ואחר-כך בזמן רב בתקף מרירות הגלות התפשטה הסטרא-אחרא והתגרה הצר הרע גם בכני ישראל ונתערבו בגויים ולמדו ממעשיהם והתחילו איזה רשעים גדולים מפרסמים לגלח זקנם, וכן למדו אחד מחברו עד שנתרבה הפרצה בעוונותינו הרבים ונעשה להם כהתר, כאשר רואים גם עכשו שהקשרים באמת אינם מגלחים זקנם גם באשכנז.

וגם במדינות הסמוכים לאשכנז עדין לא נתפשטה הרעה הזאת כמו באשכנז, רק פי הרשעים הגדולים

חזרה לתוכן העניינים

חיי שיחות השיכים להתורות נב מוהר"ן מ מוהר"ן חיי שיחות השיכים להתורות נב מוהר"ן מ

מתחילים בזה, ואחר-כך טועים בזה גם הפשרים קצת. וגם עתה כשמוכיחים אותם שעוברים על חמשה לאוין בתורה, הם עונין שמגלחין על-ידי סם שמתר באמת, ומי שנוהג בן יש לו התר על-פי הדין ולא על-פי כתבי האר"י זכרוננו לברכה וזהו הקדוש. אבל בוחן לבות יודע שרבים עוברים במזיד ומגלחים בשאט נפש בידיים פתער, ומאחר שהם בעצמם מודים שפתער אסור, כי אינם יכולים להכחיש המפרש בתורה ובגמרא והם בעצמם בנפשם יודעים האמת אם מגלחים פתער או בסם, כמה יש לככות ולצק פמר נפש ולככות פנחל שוטף מאין הפוגות על הפרצה הזאת אשר נעשה בישראל. עד שהתחילה לצמח הרעה הזאת סמוך למדינתנו שנמצאים גם שם רשעים כאלו הפורקים על ומגלחים זקנם. השם יתברך ירחם על פלטת עמו ויציל הפלטה הנשארת בכחו הגדול והנורא ויביא לנו משיח צדקנו ויגלה האמת בעולם במהרה בימינו אמן:

גב. (נב) קדם שאמר רבנו זכרוננו לברכה התורה הנדפסת בלקוטי תנינא בסימן ל"ב המתחלת יש צדיקים גנוזים, ונאמרה בשבת פרשת תרו תקס"ט לפ"ק [לפרט קטן]. וספר מעשה מקדם שהפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה היה בקהלת קדש

בראד ונתאכסן אצל גביר אחד והיו מסבין שם על השלחן אנשים רבים מכפרים לכבודו פנהוג, והיה יושב שם למטה אצל השלחן בעל דרשירי אחד הינו דרשן. והיה אוכל הרבה, והסתכלו עליו שאוכל הרבה מאד, והתחילו לתן לו ולהושיט לו אכילה הרבה בשביל ליצנות. והדרשן עשה את שלו, ואכל הרבה כל מה שהושיטו לו בגון דגים שהיו אוכלים שני אנשים חתיכה אחת והדרשן אכל בעצמו שתי חתיכות דגים, וכן רטב שהיה אוכל בעצמו קערה מלאה וכן בשאר המאכלים והם הושיטו לו בכל פעם בשביל ליצנות מחמת שראו שאוכל הרבה.

אחר-כך התחילו להפציר אותו שיאמר לפניהם תורה. וכונתם הייתה גם כן בשביל ליצנות שיאמר תורה על השלחן שהפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה מסב שם בראש. והוא נהג בתמימותו והתחיל לומר בפניהם תורה, והתחילו לשחק ממנו בתוך פסת ידיהם והיה בעיניהם לאחזקא ואטלולא [לשחק וליצנות]. והבין הדרשן שהם מתלוצצים ממנו בשביל שאוכל הרבה ענה הדרשן ואמר וכי אם אין יכולים לומר תורה אסור לאכל חתיכה דג. אחר-כך הסתפל הפעל-שם-טוב וראה כל הענין והקפיד וקעס עליהם, ושמע תורתו של הדרשן והוטב בעיניו מאד. ואמר

הפעל-שם-טוב שזה הדרשן אומר תורה מפי אליהו זכרוננו לברכה כל זה ספר רבנו זכרוננו לברכה. ואחר-כך אמר רבנו זכרוננו לברכה שדבר זה הוטב בעיניו מאד מה שאמר הדרשן וכי אם אינם יכולים לומר תורה אסור לאכל חתיכה דג. אחר-כך אמר רבנו זכרוננו לברכה התורה הנ"ל, לענין הצדיקים הגנוזים שיודעים תורה נפלאה והם גנוזים מן העולם, כמו הדרשן שהיה יודע תורה נפלאה אף היה צדיק גנוז והעולם התלוצצו ממנו:

גב. (נג) תקס"ח סמוך לראש-השנה נסענו עמו מחוץ לעיר אני וחברי רבי נפתלי, וספר שחלם לו באשר שהיו משיחים שהרפואה היא מהשם יתברך לבד כי אני ה' רופאך. ורק השם יתברך יכול לרפאות ואמרו מי יודע שהשם יתברך רוצה וענה אחד משנינו ולא רצה להגיד מי האחד כי אני ה' רופאך מורה על-זה כי הוא ראשי-תבות אמן ב'ן יהי רצון בנדפס בלקוטי תנינא סימן מ"ב:

גד. (נד) דבר עמנו מענין התורה הנדפסת בלקוטי תנינא סימן מ' המתחלת מי שיודע מארץ-ישראל, שטעם באמת טעם ארץ-ישראל, ואמר שהוא היה יודע זאת מכבר כי הלא נסעתי לארץ ישראל ומסתמא היה לי מקדם תאנה והשתוקקות לנסע לארץ-ישראל, וגם חלם לי

ארץ-ישראל. ופעם אחת היה אצלי איש אחד ודברתי עמו והתחיל להתעורר אצלי תשוקה וחמדה גדולה לארץ-ישראל. ואחר-כך שאלתי אותו אם היה אצל צדיקים על ראש-השנה וספר לי שהיה אצל כמה צדיקים גדולים אמתיים על ראש-השנה ומחמת זה היה לי השתוקקות גדול כשדברתי עמו פמבאר בהתורה הנ"ל.

ואמר לי שאף-על-פי שידע ענין זה מקדם, אבל לא היה יודע כלל כמו עכשו. כי אז לא היה יודע רק זה לבד שמחמת שמדברים עם אחד שהיה אצל הצדיק על ראש-השנה ראוי שירגיש ארץ-ישראל מי שמשתוקק לארץ-ישראל, אבל ענין הדבר מהיכן נמשך זאת לא היה יודע כלל כמו עכשו. כי עכשו זכה שנתגלה לו הענין בשלמות:

גה. (נה) וכן ענין העשרים וארבעה מיני פדיונות שצריך להמתיק העשרים וארבעה בתי דינין הנדפס בלקוטי א' בסימן רט"ו, כבר ידע מזה מקדם שהיה בארץ-ישראל. כמו ששמעתי מאנשי-שלומו ובפרט מאיש אחד חשוב מאנשי-שלומו שספר שפעם אחת חלתה אשתו והיתה סמוך למיתה ממש כמעט שניצאה נפשה. ובא אליו זכרוננו לברכה, ואמר לו רויץ מהר והבא עשרים וארבעה פדיונות טרם שישגור ויחתם הגזר דין, ורוץ והביא לו שק

מלא מעות. ואחר-כך נעשה גם חזרה לאיתנה ואחר-כך עשה רבנו זכרוננו לברכה להחזיר לו כל המעות רק לקבל עשרים וארבעה גדולים [סוג מטבע] ולחלק לעניים.

ואז דבר גם כן שאי אפשר לעשות פדיון כי אם כשירדעין כל העשרים וארבעה מיני פדיונות להמתיק כל העשרים וארבעה פתי דינים. ואמר משל כמו כשתובעין אחד בגובעוני [ממשל] של קניעב והוא מעמיד טוען שקורין פיליטטענט בקאמינין. כך איך אפשר לעשות פדיון אם אינו יודע באיזה פתי דינין דנין אותו.

ואמר אז גם כן שיש פדיון גבוה כל כך שיכול להמתיק כל העשרים וארבעה פתי דינין, ועוד יש בזה כמה שיחות מקבר, אבל לא ידע אז כל הענין בשלמות באשר ידע אחר-כך, באשר גלה קצת מזה לנו שלפעמים גם בזה הפדיון שכולל כל העשרים וארבעה פתי דינין, אף-על-פי-כן אינו מועיל כי נעשה מזה ענין אחר הינו גרים, וזה בחינת משה שעומד בין שמד לרצון כל זה לא ידע אז, רק אחר-כך על-ידי עבודתו שיגיע ועבד בכל עת עד שהגיע בכל פעם למדרגות גבוהות עליונות יותר, ואז השיג והבין בהתגלות נפלא מה שיגיע מתחלה בסתם, בבחינת העלם רק ברמז.

ומזה תוכל להבין מעט מקצת גדלתו

כי גם מקדם היה חידוש נפלא חד בדרא, פי אמר שמאלו העשרים וארבעה פדיונות אינו יודע פיראם חד בדרא. וכל זה היה קדם ארץ-ישראל ואחר-כך כשבא מארץ-ישראל אמר שהוא מתבליש בכל התורות וההשגות שהשיג קדם שהיה בארץ-ישראל ולא היו נחשבים בעיניו לכלום. ראה והבן עד היכן עלה אחר-כך, ויש בענין זה לדבר הרבה איך גם קדם ארץ-ישראל היה חידוש נפלא כשיגיע מהעשרים וארבעה מיני פדיונות, או מענין ארץ-ישראל הנ"ל כמו שהיה יודע אז, אף אף-על-פי-כן נגד הידיעה שידע אחר-כך ענינים אלו בעצמם כמו שידעם אחר-כך אין הידיעה הראשונה נחשבת לכלום, כפי אשר הבנתי מדעתה הקדושה אף בכל ענין זה אין כלי הכתיבה מספיקים להסביר הענין היטב, והמשפילים יבינו מעט מאליהם:

נו. (11) ראה זה מצאתי מקתב יד רבנו זכרוננו לברכה בעצמו מענין התורה ויכן לו בית בסימן רס"ו דע כשהעולם פוגמין במצות סכה כשאין מקימין אותה פראוי גורמין מיתה או חולאת לבהמות ולשאר בעלי חיים הכל לפי הפגם. פי זה ההפך שבין בני האדם ובין בעלי חיים כי שפעם של בני אדם יונקים ממקום בינה, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה (ברכות ע: שפעשה לה דדים במקום בינה, מה

שאין בן בעלי-חיים, ששפעם יונקים ממקום הערוה. ובחינת סכה היא בחינת אמה בינה דמסכבא על בנהא ואנו יונקים ממנה, ובזאת המצוה אנו מבדלים משפע של בעלי חיים. וכשפוגמין במצות סכה אזי יורדין על-ידי-זה ממדרגת בני אדם, ואין להם שפע ממקום בינה, ויורדין למדרגות שאר בעלי חיים. ונדחין שאר בעלי חיים מהשפע שלהם, כיון שבני אדם לוקחין השפע שלהם, ואזי הבעלי חיים מתים או נופלים בחלאים הכל לפי לקיחת השפע שלהם אם רב אם מעט, וזהו (בראשית ל"א) ולמקנהו עשה ספת. הינו פי ספות הוא חיים וקיום לבעלי חיים שישארו על מדרגתם כנ"ל. וכשבני אדם יושבים בספות כראוי, על-ידי-זה הם במדרגתן, ובבחינת תורה. פי התורה היא בחינת (משלי א: א) אל תטש תורת אמוך, "אם לבינה תקרא". (שם ב) בשביל זה סמוך לספות אנו עושים שמחת תורה. וזה סונו ראשי-תבות ויעקב יסע סיבותה ויכן פי בסינון נתנה תורה ואנו במדרגת התורה על-ידי מצות סכה פנוקר לעיל:

גז. (12) דע שעל-ידי מצוות סכה פראוי מתר לו לעסק בפנין ואינו מזיק לו למזונו פי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בבא מציעא ע"ב: העוסק בפנין מומסקפן. וטעם הדבר כי מה ענין העניויות להבונה, אף טעם הדבר כי מי

שבונה בנין צריך לבנות בחכמה, כמו שכתוב (משלי כ"ד): "בחכמה יבנה בית" ובדואי הבונה בחכמה לא יתמספן ואדרבא תעשר ויחכים בו בחכמה יבנה בית וכו' וכדעת תדרים ימלאו. אבל מי שבונה בלא חכמה מענישין אותו בעניויות, ועל-ידי-זה יתבזה חכמתו בבחינת (קולת ט: "חכמת המספן בזויה", מדה כנגד מדה. ועל-ידי מצוות סכה הוא במדרגת תורה כנ"ל והתורה היא מקור כל החכמות בשביל זה מתר לו לבנות, פי בדואי יש לו חכמה, וסימן לדבר ויעקב נסע ספתה ויכן על-ידי מצוות סכה התר לו לבנות לב ראשי-תבות לו בית. לב זו התורה בית מבראשית, למד מלעניי כל ישראל, הינו כלל התורה וכו':

גח. (13) קדם שאמר התורה אנכי בלקוטי א' סימן ד' ספר מעשה זו.

מעשה פאיש אחד מאנשי הפעל-שם טוב זכרוננו לברכה שהיה חולה ונחלש מאד ושלח איש אחד להפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה שיבקש את הפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה שיסע אליו. הינו שהפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה יסע להחולה. וכן היה. ובא האיש השליח הנ"ל להפעל-שם-טוב זכרוננו לברכה וספר לו כל הנ"ל שזה האיש הוא חולה, ושבקש ממנו שיסע

חזרה לתוכן העניינים

מזהר"ן	חיי	חיי	מזהר"ן	מז	חיי	חיי	
מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבוע שאחר ראש השנה תקס"ה.	מאמר "ראיתי מגורת זהב", סימן ח, נאמר בשבת חגכה תקס"ג.	מאמר תהמות יכסימו", סימן ט, נאמר בשבת-שירה תקס"ג.	מאמר "משפטים", סימן י, נאמר גם-כן בחרף זה בטיראויצע קדם פורים.	וכן הנה שבא אליו הפעל-שם טוב זכרונו לברכה ואמר להחולה בזה הלשון אמר מה שאתה יודע, והקדוש-ברוך-הוא יודע ואני יודע גם-כן, הינו שיתודה לפניו כל התטאים. ואמר לו כך שלשה פעמים ולא רצה לומר. ותכף התחיל לצעק אוי ואבוי על גדל כאב כל איבריו וצעק בתמרורים בפירוט על כאב כל איבר ואיבר מאיבריו, כי התחילו להשבר שקורין ברעכין כל עצמותיו של כל איבר ואיבר, וצעק כך מתוך חליו איזה זמן עד שמת כמו שאמר הפעל-שם טוב זכרונו לברכה.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבוע שאחר ראש השנה תקס"ה.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבת חגכה תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.
מאמר צוית צדק סימן כ"ג נאמר בחרף תקס"ג.	מאמר "אני ה' הוא שמי", סימן י"א, נאמר בשבועות תקס"ג.	מאמר "תהלה ל'דוד", סימן י"ב, נאמר בשבת-נחמו תקס"ג, והמתיק בתוכו פרוש הפסוק: נחמו נחמו וכו'.	מאמר אשרי השגחה סימן י"ג נאמר בראש השנה תקס"ד.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבת חגכה תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבת חגכה תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	
מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בשבת חגכה תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	מאמר חותם בתוך חותם סימן כ"ב, נאמר בחרף תקס"ג.	

מז	חיי	מוהר"ן	חיי	מוהר"ן
<p>וקדם לזה ספר מראה נראה פמבאר במקום אחר (לקמן ט).</p>	<p>תקין למקרה וכו' סימן ר"ה נאמר אחר שבועות תקס"ה.</p>	<p>לומר המאמר הנ"ל בסעדת הערב, או ספר קדם הסעודה המעשה של הצפרים ומזל טוב המבאר במקום אחר (לקמן ט).</p>	<p>מאמר תלת נפקין והיכל הקדש סימנים נ"ח, נ"ט, נאמרו בראש השנה תקס"ו.</p>	<p>מאמר פתח רבי שמעון סימן ס' נאמר בראש השנה תקס"ו.</p>
<p>מאמר ימי חגכה (סימן כ) נאמר בשבת חגכה תקס"ט.</p>	<p>והתגלות העשרה קפיטל תהלים היתה בשנת תקס"ט.</p>	<p>מאמר ויבן את הצלע סימן ס"ז, נאמר בזאלאב בשבועות תקס"ז.</p>	<p>מאמר חדי רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר וביום הכפורים סימן ד' נאמר בשבועות תקס"ט.</p>	<p>מאמר תעיתי פשה אבד סימן ר"ו, שמעתי מהרב רבי נתן זכרוננו לברכה שבשעה שגלה רבנו זכרוננו לברכה לפניו את המאמר הנ"ל, אומר לו שזה המאמר הוא עכשו בעתים הללו ההתבודדות שלו.</p>	<p>מאמר להתחזק בכל פעם נגד היצר הרע סימן ע"ב, נאמר באותו העת שנולד בנו הקדוש שלמה אפרים הנ"ל.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר פי מרחקם סימן ז' נאמר בשבת חגכה תק"ע.</p>	<p>מאמר מה שהעולם נוסעין על ראש השנה סימן רי"א נאמר סמוך לראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויתן עז למלכו סימן ע"ח נאמר בזאלאבאליע בראש השנה תקס"א.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר תקעו תוקחה סימן ח' נאמר בראש השנה תקע"א.</p>	<p>מאמר מה שהעולם נוסעין על ראש השנה סימן רי"א נאמר סמוך לראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר תקעו תוקחה סימן ח' נאמר בראש השנה תקע"א.</p>	<p>מאמר מה שהעולם נוסעין על ראש השנה סימן רי"א נאמר סמוך לראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>סימנים י, י"א, י"ב, י"ג, י"ד, ט"ו, ט"ז, י"ז. נאמרו בסוף שנת תקס"ח בחזירתו מלכוב.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>סימן ל"ב, יש צדיקים גנוזים נאמר בשבת פרשת יתרו תקס"ט.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>סימן ס"ו, הצדיק מכרח לעשות תשובה נאמר בין יום-כפור לסכות תק"ע. ובעת הזאת נאמר גם-כן מאמר לפי הימים נוראים וכו' (שיח)</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר בראשית לעיני כל ישראל סימן ס"ז נאמר בשבת בראשית תק"ע. ומרמז שם מענין הסתלקות הרב הקדוש מפרדיטשוב ומהסתלקות רבנו זכרוננו לברכה בעצמו כמובן ממה שחזר ונשנה מאמר זה סמוך לכניסתו לאומין.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר בראשית לעיני כל ישראל סימן ס"ז נאמר בשבת בראשית תק"ע. ומרמז שם מענין הסתלקות הרב הקדוש מפרדיטשוב ומהסתלקות רבנו זכרוננו לברכה בעצמו כמובן ממה שחזר ונשנה מאמר זה סמוך לכניסתו לאומין.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר בראשית לעיני כל ישראל סימן ס"ז נאמר בשבת בראשית תק"ע. ומרמז שם מענין הסתלקות הרב הקדוש מפרדיטשוב ומהסתלקות רבנו זכרוננו לברכה בעצמו כמובן ממה שחזר ונשנה מאמר זה סמוך לכניסתו לאומין.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר בראשית לעיני כל ישראל סימן ס"ז נאמר בשבת בראשית תק"ע. ומרמז שם מענין הסתלקות הרב הקדוש מפרדיטשוב ומהסתלקות רבנו זכרוננו לברכה בעצמו כמובן ממה שחזר ונשנה מאמר זה סמוך לכניסתו לאומין.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>
<p>מאמר בראשית לעיני כל ישראל סימן ס"ז נאמר בשבת בראשית תק"ע. ומרמז שם מענין הסתלקות הרב הקדוש מפרדיטשוב ומהסתלקות רבנו זכרוננו לברכה בעצמו כמובן ממה שחזר ונשנה מאמר זה סמוך לכניסתו לאומין.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>	<p>מאמר ויבן רבי שמעון סימן ס"א נאמר בראש השנה תקס"ח.</p>

מז	שיחות השיכים להתורות	מח	מוהר"ן	חיי	שיחות השיכים להתורות נט
----	----------------------	----	--------	-----	-------------------------

התמורות נתחלפין לפעמים הנשמות וכו'.

ואחר-כך התחיל לספר שכבר היה מעשה פזאת שפעם אחת ילדה המלכה ובאותו העת וכו' וספר כל המעשה של ה' ה' מלך שגזלה.

אחר שספר המעשה של ה' ה' מלך וכן השפחה אז, היה לי וכו' עם חברי רבי נפתלי בענין מה שכתוב שם בשלהף על היריד שלקח כל אשר לו, והניח על האכסניא. ונדמה לאחד מאתנו שהניחם בשביל מה שהיה חיב על האכסניא, והשני אמר לא כן הוא רק שהניחם סתם שם, ונתערכנו על זה, והלכנו ושאלנו את פיו הקדוש. והוא היה עוסק אז בעבודתו, והלך אנה ואנה בביתו פדרכו הקדוש, והשיב לנו פדברי השני שהניח סתם לא בשביל חוב.

אחר-כך היה אצלו איש אחד מחשובי אנשי-שלומנו, וספר רבנו זכרוננו לברכה עמו ואמר לו שבאלו המעשיות פשמשינן דבור אחד מכפי מה שאמרו בעצמו חסר הרבה מהמעשה. וספר לו הלא אלו השנים שנתערכו על ענין ה' ה' נדמה לכאורה שהיה דבר קטן ואין בזה קפידיא כל כך אם הוא פדברי זה או פדברי זה. ובאמת תלוי בזה הרבה ויש בזה קפידיא ודקדיק גדול.

ומזה תוכל להבין קצת עד היכן עד

שיחות השניך לספורי מעשיות

ס. (א) המעשה של ה' ה' רגיר ספר אחרי שספרו לפני מקדם מענין פתב עם אותיות של זהב וזה היה אחר פורים תקס"ט, קדם פורים ספר המעשה מהכס ותם:

סא. (ב) במוצאי שבת פרשת נח שנת תק"ע אחרי שאמר בליל שבת התורה המתחלת (סימן סו תנינא): וזה בחינת הספד על סלוק הצדיק, ובמוצאי-שבת נכנסנו אליו פדרכנו והטה פידו שגלה מאתו ותכף הלכנו מאתו. והיה לנו לפלא כי פדרכנו היה תמיד לדבר עמו הרבה במוצאי-שבת, והיה לנו צער קצת מזה ונכנסנו לבית הרב דפה.

אחר איזה שעות שלח המשרת שלו וקרא אותנו שנגכנס אליו, ונכנסנו אליו אני וחברי רבי נפתלי. וצוה לספר לו חדשות, פדרכו תמיד שהיה שואל לספר לו חדשות דיקא, וספר לו רבי נפתלי מה ששמע אז מענין מלחמת הצרפת שהיה באותן העתים. ואז באותה השיחה היינו מתפללים ומתמיהים על גדל התנשאות שנתנשא כל-כך פתאום, כי היה בתחלה עבד פשוט ונעשה קיסר. ודברנו עמו אז מענין זה. ענה ואמר, מי יודע איזה נשמה יש לו, כי יכול להיות שנתחלף, כי פן בהיכלי

אוכל לשבע נפשו, והשביע בצחצחות נפשך.

סימן ל"ב צריך לחזק את עצמו באמונה וכו' ושעל-ידי אמונה זוכין לבוא לבחינת רצון וכו' חרף תק"ע אחר מאמר פי מרחמם (סימן י לקיטי מוהר"ן תנינא) שאמר בשבת חנכה.

סימן מ' בענין ספרי המחברים וכו' וענין דריידיל היה גם-כן בחנכה זה. סימן נ"א העולם הזה אינו פלים וכו' עד פי פבר הם יודעים מה לעשות על-ידי התורה, ליל א' של שבועות מוצאי-שבת תקס"ט, ואז אמר בתוך השיחה ה' ה' ענין תנו לבבכם לי וכו' המבאר במקום אחר (התפסחת הפשל בהקדמה) שם ענה ואמר וכו' שיעמדו וישקטו שמרי המח וכו' קנין תקס"ט.

סימן ס' מענין פנינים, חרף תק"ע. המעשה מהסוס עם הפלומפ (ספורי מעשיות פסוק) שבועות תקס"ז בואסלב. סימן פ"ו מעניני חתנה שמיני עצרת תקס"ג.

סימן פ"ז לפי בחינת הימים נוראים בין יום-הפפורים לספות תק"ע. סימן צ"א סגלה להתמדה ערב-ראש-השנה של תקע"א.

סימן צ"ג דע שיש אור שהוא מאיר באלה עולמות, חרף תקס"ז, קדם חנכה בשבוע של הברית מילה של בנו יעקב זכרוננו לברכה:

סימן ע"א חבלים נפלו לי בפעמים שבת שירה.

סימן ע"ב חיים נצחיים שבת פרשת יתרו תק"ע.

סימן ע"ח שבת נחמו באומין.

ספורי מעשיות מעשה ראשונה תקס"ו פנין.

מעשה ז' מזכוב ועפליש ומעשה של הרב עם בנו קנין תקס"ז.

מעשה ח' מהכס ותם חרף תקס"ט קדם פורים.

מעשה י' מבערגיר ועני תקס"ט אחר פורים.

מעשה י"א מהבנים שגזלפו מוצאי שבת פרשת נח תק"ע.

מעשה י"ב מבעל תפלה מוצאי-שבת וארא ומוצאי ראש-החדש שבט תק"ע.

מעשה י"ג מהשבועה פעטלירס, התחלתה בליל שבת-קדש פרשת שמיני כ"ה אדר שני תק"ע.

שיחות הר"ן השיחה מענין לשפך שיהו כפן המתחטא לפני אביו ומעשה מזקנו רבי נחמן סימן ז' היה אחר שבועות תקס"ט.

סימן כ"ד מעלת הזוכה לתן מעות לצדיקי אמת קנין תקס"ט, ואחר-כך בראש-השנה תק"ע נאמר מאמר תקעו אמונה. ושם נכלל ענין צדיק

היכן אלו המעשיות מגיעים פי מאד עמקו מחשבותיו אשרי מי שייזכה להשיג בהם קצת כפי מדרגתו:

כב. (א) המעשה של הפעל תפלה התחילה אחר שספר עם החזן רבי יוסף דפה ואנחנו עמדנו לפניו והחזן הנ"ל היה מלבושו קרוע. ענה ואמר להחזן הלא אתם בעל תפלה שעל ידה נמשך הכל (הינו כל השפעות) ומדוע לא יהיה לכם מלבוש (ספורין קאפטיו). ובתוף כף התחיל לספר בזה הלשון, כבר היה מעשה כזאת שהיה בעל תפלה, וספר כל המעשה. ובתחלת ספורו לא ידענו שמספר מעשה ממעשיות שלו, רק סברנו שמספר מעשה סתם שארע כף. רק אחר-כך פגננס בדברים הבננו נוראות הענין שמספר, שהוא מעשה נוראה ממעשיות שלו. שהם ספורי מעשיות של שנים קדמוניות:

כג. (ה) שיף להתחלת המעשה של השבעה בעטלירס הנדפס בהשיחות סימן קמ"ט עין שם. אחר תבות אני אספר לכם איך פעם אחת היו שמחים צריך להיות ושמעתי שאמר אז בזה הלשון: מה אתם יודעים איך לשמח מתוך מרה שחורה, אני אספר לכם איך פעם אחת היו שמחים וכו'.

נשמע מפיו הקדוש בפרוש שהמעשיות שספר הם חדושים נפלאים ונוראים מאד, וראויים

לדרשם ברבים, לעמוד בבית-הכנסת ולספר מעשה מאלו המעשיות שספר, פי הם חדושים גבוהים ונוראים מאד:

(אמר המעתיק שמעתי מפי הרב נפתלי זכרוננו לברכה שאחר שספר רבנו זכרוננו לברכה המעשה מהשבעה בעטלירס, הפליג במעלתה מאד ואמר שרשארין לסע לבראד ולפנס בבית הכנסת ולומר להשמש שיקבץ העולם לדרשה ולהפנות על השלחן (פנהג קום הדרשה להקטט הפנת העם) ולספר להם זאת המעשה:

כד. (ה) שיף להשיחות סימן קנ"א אחר תבות נשגבות מעלתם: אחר-כך ביום ראשון אחר חצות עמדנו לפניו ודבר עמנו ובתוף השיחה דבר איזה דבור שקורין ווערטיל [בדיחותא] על הפת וכו' אחר-כך דבר מענין כתפים רחבים, אחר-כך מאותה השיחה נתגלגל ששאל היכן אנו עומדים בהמעשה, והשבנו לו ביום החמישי ואז ספר המעשה של יום החמישי וספרה בשמחה:

כה. (ו) שמעתי מאיש אחד מאנשי-שלומו שאמר ששמע מפיו רבנו זכרוננו לברכה המעשה מענין הצדיק שנפל פעם אחת לעצבות גדול, שהחיה את עצמו עם מה שזכר עצמו גדל החסד של השם יתברך שלא עשני גוי, שנדפס כבר בספורי-מעשיות עין שם, שנכתבה כפי מה

ששמעתי בעצמי מפיו הקדוש זכרוננו לברכה בעצמו, ואמר האיש הנ"ל שהוא שמע מעשה זאת מפיו רבנו זכרוננו לברכה בסגנון אחר קצת.

ואמר שספר רבנו זכרוננו לברכה שהיה צדיק אחד גדול במעלה שהיה ממארי דחשבנא, שהיה מחשב עצמו בכל יום אם עשה עבודת ה' בשלמות פאותו היום כפי דרכו תמיד, וחשב הדברים שהוא צריך לעשות פאותו היום, ומצא שלא יצא ידי חובתו בשלמות פאותו היום. כגון שהיה צריך לילף אנה ואנה בתוף הבית כף וכף פעמים כפי מה שהיה צריך כפי השגתו הגבוהה ובאותו היום לא הלך כל-כף בבית כראוי לו, ועל-ידי-זה נפל בדעתו מאד עד שלא היה אפשר לו להחיות את עצמו עד שהחיה עצמו במה שזכה שלא עשני גוי.

וגם בספור המעשה היה קצת שנוי ואיני זוכר יותר, ומזה הענין תבין מעלת הפלגת אותו הצדיק במה היה גדול במעלתו שהיה לו עבודה גבוהה במה שהלך אנה ואנה בתוף הבית עד שעל-ידי שמעט לפי דעתו בעבודה זאת, הצטער כל-כף עד שכמעט לא היה יכול להחיות את עצמו ולוא שהזכיר את עצמו שלא עשני גוי, ראה והבין והבט עבודת הצדיקים וצערם על מעוטם בעבודתם עד היכן עד היכן מגיע, אשרי להם:

כו. (ו) שיף לענין הנדפס בסוף ספורי-מעשיות המתחיל דע שיש שני מיני פלטין באחד דר מלך ובאחד דר עבד וכו' כשעובדין השם ועדין הוא בבחינת עבד עדין הוא בבחינת ארור חס ושלום ויש בחינת עבד בקדשה בחינת משה עבד ה', ודע שיש מצוה שעל ידה יוצאים מבחינת עבד והיא מצות פדיון שבויים:

שיחות השכיבים לשיחות הר"ן
כז. (ח) שיף להשיחה הנדפסת בסוף ספורי-מעשיות (שיחות הר"ן סימן ג') המתחיל הפליג מאד בגדלת השם יתברך. ויש חסר קצת ולא נכתב כראוי וכן צריך להיות.

בהיותו יושב על העגלה בעת שנסעתי עמו מפה ברסלב לאומין להסתלק שם, ענה ואמר השם יתברך גדול מאד ואין יודעים כלל וכו'. ואמר (בלשון אשכנז בזה הלשון: "גאט איז גרויס" ומשך תבת "גרויס" [גדול] בנעימות נפלא למעלה ואי אפשר לצייר זאת בכתב כלל) "מען ווייסט גאר ניט סע טראגן זיך אויף דער וועלט אזעלכע זאכן מען ווייסט גאר ניט" והשם יתברך גדול אין יודעים כלל נעשים דברים כאלו בעולם אין יודעים כלל) ושאלתי אותו הלא כבר אמרתם שעתה נודע לכם ענין תכלית הדיעה אשר לא נדע וכו' השיב "זינט איך בין ארויס פון ברסלב ביו

ספר	יהוס	המידות	נג	שמות הצדיקים	ט				
מחשק שחושק האדם לעשות מצוה הוא סימן שיש לו יראָה.		אות כ כבוד		בן אמריה, בן שפטיה, בן מהללאל, מבני פרץ. ומעשיה בן ברוך, בן כל הזה, בן חזיה, בן עדריה, בן יזריב, בן זכריה, בן השלני. סלא בן משלם, בן יועד, בן פדריה, בן קוליה, בן מעשיה, בן איתמאל, בן ישעיה. גבי. סלי. ויואל בן זכרי. ויהודה בן הסנואה. ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.	יונתן. יוסף. עדנא. חלקי. זכריה. משלם. זכרי. פלטי. שמוע. יהונתן. מתני. עזי. קלי. עבר. חשבניה. נתנאל. הושעיה, וחצי שרי יהודה. ועזריה. עזרא. ומשלם. יהודה. ויבנימן. ושמעיה. וירמיה. זכריה בן יונתן, בן שמעיה, בן מתניה, בן מיכיה, בן זפור, בן אסף. שמעיה. ועזראל. מללי. גללי. מצי. נתנאל. ויהודה. חגי. אלתיקים. מעשיה. מנמיין. מיכיה. אלויעני. זכריה. חנניה. ומעשיה. ושמעיה. ואלעזר. ועזי. ויהונתן. ומלכיה. ועילם. ועזר. ויזרחיה הפקיד. שלמיה הפכה. וצדוק הסופר. ופדריה. חגן בן זפור, בן מתניה. יתרו. יהונתן בן רכב. גדליה בן אחיקם. אלימלך. ונעמי. רות. צפורה אשת משה. דבורה מינקת רבקה. מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי, ובניו. יהודה מפבי הבכור, השני יונתן. השלישי יוחנן הרביעי שמעון. החמישי אלעזר.			שמות התנאים והאמוראים	
על-ידי היראה והחסד נצול מאש, וזוכה לפניסה.		א. כשרוצין לרחות איזה אדם מעבודת אלקות, נתנים לו כבוד כדי לטרו.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
מקום ההיראה היא מועלת ליראה.		ב. מי שדובר על צדיק, לסוף שנתבזה בעיני כל.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
על-ידי למוד 'שלחן-ערוף' באים ליראה.		ג. מי שמבזה את עצמו בכל יום בעיני עצמו, על-ידי זה יזכה ששמו אינו שכוך מפי הבריות, ובגני אדם יקראו את בנייהם בשמו.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
על-ידי מפלגי וחרפי הדור מאירין את היראה, ועל-ידי היראה מתנצין זכות אבות, ועל-ידי התנצות האבות נתעורר תשובה בעולם.		ד. תקוין חצות הוא סגלה לכבוד.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
יש כח ביד היחיד לפרק על שמים, ואין ביד הרבים לפרק על שמים.		ה. מי שהקדוש-ברוך-הוא נתרומם על-ידו למעלה, הוא נעשה מפרסם.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
הקול היוצא מפרדעת שבקדשה מסגל ליראה.		ו. מי שפוגע בכבוד של צדיקים, על-ידי זה נפל לחלשה.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
על-ידי בלבול הדעת נתלקקל היראה. גם על-ידי בלבול הדעת ממשלתו נפלת.		ז. חבוק הספר-תורה מסגל לכבוד.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
הרבית מפסיד היראה.		ח. על-ידי ענוה בא כבוד.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
אלו המקרבים ליראה-השם, גם הם זוכים ליראה ולדעת.		ט. לפעמים יש לאדם כבוד וגדלה בשביל זכות של אחד מבני-ביתו.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
יחוס		י. מי שאמר: לא חטאתי - הוא מבזה בעיני כל.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
חלק שני		יא. רב הביונות הבאים על האדם הם בשביל חטאות ועוורים.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
אין כח הקלה חל על מיחס.		יב. צמאון המפלג הוא סימן לירידת הכבוד.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
אפלו אשה צדקה, כשהיא אינה מיהסת - על-ידי זה מולדת בנים שאינם תגונים.		יג. מי שמציל ספר-תורה משום-דבר המאבד אותו, זוכה לכבוד.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
קשה לפגי הקדוש-ברוך-הוא להעביר ולבטל גדולי היחוס.		יד. איש נכבד דבריו קמים.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					
		טו. כשאתה נתן כבוד לאדם, תתן כבוד גם למשמשו.		ידעיה בן יזריב. יכין. שריה בן חלקיה, בן משלם, בן צדוק, בן מריות, בן אחיטוב. עדיה בן ירחם, בן פלליה, בן אמצי, בן זכריה, בן פשחור, בן מלכיה. עצמשי בן עזראל, בן אחזי, בן משלמות, בן אמר. זבדיאל בן הגדולים. שמעיה בן חשוב, בן עזריקם, בן חשבניה, בן בוני. ושבתי. ויוזבד. מתניה בן מיכא, בן זבדי, בן אסף בקרבניה. עבדא בן שמוע, בן גלל, בן ידותון. עקוב. טלמון ציחא. וגשפא. עזי בן בני, בן חשבניה, בן מתניה, בן מיכא פתחיה בן משיבאל.					

שמות הצדיקים	נד	המידות	כעס	ספר
קריה. ר' אבא ברב יוסף בר רבא. רב אבא אבוה דרב בריה דרב משרשיא. ר' אבא בר לימא. ר' אבא בר לוי. אבא אבוה דר' שמלאי. אבא צידוני. אבא בר דוסאי. ר' אבא סדרונגא או מרומנגא. ר' אבא בר אחוה דר' יוסי. אבא הדורש. אבא בר תחליפא. אבא בר מחסאי. אבא סמוקיד. אבא תחנא. אבא בר שומני.	כְּהֵנָּא. ר' אבא בר חי'א. ר' אבא בר יצחק. ר' אבא בר כְּהֵנָּא בר יודן. ר' אבא בר פפא. אבא מר בריה דרב פפא. ר' אבא בריה דרב פפי. ר' אבא בר זוטרא. ר' אבא בר אחא. אבא אבוה דר' אמי. אבא בר ירמיה. ר' אבא דחיפא. ר' אבא בר חי'א בר אבא. אבא ברב הונא. ר' אבא סלא רבא.	וּשְׁמִירָה מִן מַאֲכָלִים טְמֵאִים - כָּל הָאֲרֻבַּע מַלְכוּתֵי מַחֲזִירִים אֶת הַכְּבוֹד שֶׁבְּתוֹכָם לְהִשָּׁם יַחְבְּרָן. בְּזוֹ שְׂוִיצָאִין לְקִרְאָת אָדָם הַשּׁוֹב, נִתְעוֹרְרִין עֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת שֶׁבָּהֶם נִכְרָא הַעוֹלָם; גַּם עַל-יְדֵי קִרְבַּת הַרְחוּקִים גַּם-כֵּן. צָרִיף לְכַפֵּד לְזוֹ שֶׁהִשְׁעָה מִשְׁחָקָת לֹא.	כָּעַס מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס - שׁוֹנְאִיו אֵינָם שׁוֹלְטִים עָלָיו. גַּם לִשְׂכֵן בְּבֵיתוֹ, לֹא יְדוּרוּ אַחֲרָיִם בְּמִקּוּמוֹ. עַל-יְדֵי הַכַּעַס נִבְּזָה. לֹא תִרְתַּח - וְלֹא תִחָטֵּא. כָּל הַכּוֹעֵס חֻכְמָתוֹ וּנְבוֹאָתוֹ מִסְתַּלְקֵת, וְאִפְלוּ פּוֹסְקִין לוֹ יִדְלָה מִן הַשָּׁמַיִם - מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִגְּדֻלָּתוֹ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵהָב לְמִי שְׂאִינוֹ כּוֹעֵס, וְלְמִי שְׂאִינוֹ מַעְמִיד עַל מַדּוּתוֹ. הַרְתַּחֵן - חֲטִיו אֵינָם חַיִּים. גַּם כָּל מִינֵי גֵיהֶנֶם שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. וְתַחְתּוֹנִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּגִגְדוֹ. וּמִשְׁבַּח תְּלַמּוּדוֹ. וּמוֹסֵף טְפִשׁוֹת.	כְּשֶׁנֶּחְטָטִים הַמֵּתִים, בְּיַדְע שְׂרָפָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִבִּיא אֵיזָה בְּזִיוֹן עַל הַחַיִּים - וְנִתְהַפֵּף הַדְּבָר. מִי שֶׁעוֹבֵר עַל צְוֵי שֶׁל הַצַּדִּיק, הוּא נֶפֶל מִחֲשִׁיבוּתוֹ. עַל-יְדֵי רְדִיפַת הַכְּבוֹד בָּא לְיַד הַרְהוּרֵי עֲבוּדָה-זָרָה. אָדָם שֶׁהוּא בְּחֲשִׁיבוּת - אֵין צָרִיף לְבִזּוֹתוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא רָשָׁע. צָרִיף לִתֵּן כְּבוֹד לַמְּלֻכּוֹת, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עֹבֵד עֲבוּדָה-זָרָה. עַל-יְדֵי כְבוֹד שֶׁמְכַבְּדִין אֶת הַתּוֹרָה אָדָם נִצּוֹל מִשׁוֹנְאָיו. כְּבוֹד הַגֵּס לְבוֹא בְּהַעֲנֵעַ. מִי שֶׁהוּא מְבֻזָּה, בְּיַדְע שֶׁהוּא אֵהָב כְּזָבִים. הַבְּגָדִים שֶׁל הָאָדָם מְכַבְּדִין אֶת הָאָדָם. הַכְּבוֹד תּוֹלָה בְּנַפְשׁוֹ. הַכְּבוֹד תּוֹלָה בְּרִצּוֹן הַלֵּב. כִּשְׂאֵתָה נִרְדָּף תּוֹכָה לְכְבוֹד בְּעוֹלָם הַחַיָּה. עַל-יְדֵי בְּקוֹר חוֹלִים הַכֹּל מִתְכַּבְּדִין בּוֹ. מִתְכַּבֵּד בְּקִלּוֹן חֲבֵרוֹ לֹא יִזְכֶּה לְסִפּוֹר שִׁיקְרָא עַל-שִׁמּוֹ.
אבאי. ר' אבדומה נחומא. ר' אבדומי בר טובי. ר' אבדומי בר ברתיה דר' טבי. ר' אבדומי בר תנחום. ר' אבדימוס בר יוסי בן חלפתא. אבדימי דמן חפינא. רב אבדימי בר המדורא. ר' אבדימי אבוה דר' יצחק. ר' אבדימי בר חמא בר חסא. רב אבדימי בר חסדא או בר דוסא. ר' אבדימי דצפורין. ר' אמי אביו. ר' אבדימי בר נחונגא. ר' אבדימי אחוי דר' יוסי. ר' אבדימי מלחא. אבדימי.	אבא בר אחא בר סלא מפפרי. ר' אבא דמן עכו. ר' אבא דמן חסרי. אבא אבוה דר' ירמיה בר אבא. ר' אבא בר זמינא. ר' אבא הכהן ברדלא. אבא יוסי בן חנינא. אבא אומנא. ר' אבא זוטי. אבא השישא. ר' אבא דמן יפו. אבא בר אבמי. אבא אבוה דר' אבא מרי. אבא כהן אבוה דר' חי'א. ר' אבא בנו של ר' חי'א בר אבא הכהן. ר' אבא בר יעקב בר אידי. ר' אבא בר אדא. ר' אבא בר סורמקי. ר' אבא ברב הונא. ר' אבא בר המנונא. אבא בר חסדא. אבא בר מרתא דהוא אבא בר מניומי. ר' אבא בר שילא. ר' אבא בר ביסנא או ביזנא. ר' אבא בר יסא. ר' אבא קרטינגנא. אבא בריה דרב בנזמין בר חי'א. אבא בר מוש או בר רמש. ר' אבא בר יהודה. ר' אבא בר בר חנה, והוא רבה בר בר חנה. אבא ברנשאה. (ניסח אחר אבא ברנשאה).	כָּעַס מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס - שׁוֹנְאִיו אֵינָם שׁוֹלְטִים עָלָיו. גַּם לִשְׂכֵן בְּבֵיתוֹ, לֹא יְדוּרוּ אַחֲרָיִם בְּמִקּוּמוֹ. עַל-יְדֵי הַכַּעַס נִבְּזָה. לֹא תִרְתַּח - וְלֹא תִחָטֵּא. כָּל הַכּוֹעֵס חֻכְמָתוֹ וּנְבוֹאָתוֹ מִסְתַּלְקֵת, וְאִפְלוּ פּוֹסְקִין לוֹ יִדְלָה מִן הַשָּׁמַיִם - מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִגְּדֻלָּתוֹ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵהָב לְמִי שְׂאִינוֹ כּוֹעֵס, וְלְמִי שְׂאִינוֹ מַעְמִיד עַל מַדּוּתוֹ. הַרְתַּחֵן - חֲטִיו אֵינָם חַיִּים. גַּם כָּל מִינֵי גֵיהֶנֶם שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. וְתַחְתּוֹנִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּגִגְדוֹ. וּמִשְׁבַּח תְּלַמּוּדוֹ. וּמוֹסֵף טְפִשׁוֹת.	כָּעַס מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס - שׁוֹנְאִיו אֵינָם שׁוֹלְטִים עָלָיו. גַּם לִשְׂכֵן בְּבֵיתוֹ, לֹא יְדוּרוּ אַחֲרָיִם בְּמִקּוּמוֹ. עַל-יְדֵי הַכַּעַס נִבְּזָה. לֹא תִרְתַּח - וְלֹא תִחָטֵּא. כָּל הַכּוֹעֵס חֻכְמָתוֹ וּנְבוֹאָתוֹ מִסְתַּלְקֵת, וְאִפְלוּ פּוֹסְקִין לוֹ יִדְלָה מִן הַשָּׁמַיִם - מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִגְּדֻלָּתוֹ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵהָב לְמִי שְׂאִינוֹ כּוֹעֵס, וְלְמִי שְׂאִינוֹ מַעְמִיד עַל מַדּוּתוֹ. הַרְתַּחֵן - חֲטִיו אֵינָם חַיִּים. גַּם כָּל מִינֵי גֵיהֶנֶם שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. וְתַחְתּוֹנִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּגִגְדוֹ. וּמִשְׁבַּח תְּלַמּוּדוֹ. וּמוֹסֵף טְפִשׁוֹת.	כְּשֶׁנֶּחְטָטִים הַמֵּתִים, בְּיַדְע שְׂרָפָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִבִּיא אֵיזָה בְּזִיוֹן עַל הַחַיִּים - וְנִתְהַפֵּף הַדְּבָר. מִי שֶׁעוֹבֵר עַל צְוֵי שֶׁל הַצַּדִּיק, הוּא נֶפֶל מִחֲשִׁיבוּתוֹ. עַל-יְדֵי רְדִיפַת הַכְּבוֹד בָּא לְיַד הַרְהוּרֵי עֲבוּדָה-זָרָה. אָדָם שֶׁהוּא בְּחֲשִׁיבוּת - אֵין צָרִיף לְבִזּוֹתוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא רָשָׁע. צָרִיף לִתֵּן כְּבוֹד לַמְּלֻכּוֹת, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עֹבֵד עֲבוּדָה-זָרָה. עַל-יְדֵי כְבוֹד שֶׁמְכַבְּדִין אֶת הַתּוֹרָה אָדָם נִצּוֹל מִשׁוֹנְאָיו. כְּבוֹד הַגֵּס לְבוֹא בְּהַעֲנֵעַ. מִי שֶׁהוּא מְבֻזָּה, בְּיַדְע שֶׁהוּא אֵהָב כְּזָבִים. הַבְּגָדִים שֶׁל הָאָדָם מְכַבְּדִין אֶת הָאָדָם. הַכְּבוֹד תּוֹלָה בְּנַפְשׁוֹ. הַכְּבוֹד תּוֹלָה בְּרִצּוֹן הַלֵּב. כִּשְׂאֵתָה נִרְדָּף תּוֹכָה לְכְבוֹד בְּעוֹלָם הַחַיָּה. עַל-יְדֵי בְּקוֹר חוֹלִים הַכֹּל מִתְכַּבְּדִין בּוֹ. מִתְכַּבֵּד בְּקִלּוֹן חֲבֵרוֹ לֹא יִזְכֶּה לְסִפּוֹר שִׁיקְרָא עַל-שִׁמּוֹ.
אבוי סבא הוא רב אוןא. אבויה אבוי של אלישע אחר. אבנה. רב אדא בנו. אבוברם. אבונה ספרא. ר' אבונה בר סחורא.	אבא ביראה בר' אליעזר בן יעקב. אבא מהגוינא. ר' אבא בר נתן. ר' אבא בר אלישע. אבא סורא. אבא בר שמואל אבא. אבא בר חילפי בר	וּמִשְׁבַּח תְּלַמּוּדוֹ. וּמוֹסֵף טְפִשׁוֹת. וּבְיַדְע שֶׁעוֹנוֹתָיו מִרְבִּין מִזְכִּיּוֹתָיו. כַּעַס אַחַר אֲכִילָה מִזִּיק מָאֵד. כַּעַס שֶׁל אִשָּׁה מַחְרִיב אֶת הַבַּיִת.	כָּעַס מִי שֶׁשׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ מִכַּעַס - שׁוֹנְאִיו אֵינָם שׁוֹלְטִים עָלָיו. גַּם לִשְׂכֵן בְּבֵיתוֹ, לֹא יְדוּרוּ אַחֲרָיִם בְּמִקּוּמוֹ. עַל-יְדֵי הַכַּעַס נִבְּזָה. לֹא תִרְתַּח - וְלֹא תִחָטֵּא. כָּל הַכּוֹעֵס חֻכְמָתוֹ וּנְבוֹאָתוֹ מִסְתַּלְקֵת, וְאִפְלוּ פּוֹסְקִין לוֹ יִדְלָה מִן הַשָּׁמַיִם - מוֹרִידִין אוֹתוֹ מִגְּדֻלָּתוֹ. הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵהָב לְמִי שְׂאִינוֹ כּוֹעֵס, וְלְמִי שְׂאִינוֹ מַעְמִיד עַל מַדּוּתוֹ. הַרְתַּחֵן - חֲטִיו אֵינָם חַיִּים. גַּם כָּל מִינֵי גֵיהֶנֶם שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. וְתַחְתּוֹנִיּוֹת שׁוֹלְטוֹת בּוֹ. שְׂכִינָה אֵינָה חֲשׂוּבָה כְּגִגְדוֹ. וּמִשְׁבַּח תְּלַמּוּדוֹ. וּמוֹסֵף טְפִשׁוֹת.	כְּשֶׁנֶּחְטָטִים הַמֵּתִים, בְּיַדְע שְׂרָפָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְהִבִּיא אֵיזָה בְּזִיוֹן עַל הַחַיִּים - וְנִתְהַפֵּף הַדְּבָר. מִי שֶׁעוֹבֵר עַל צְוֵי שֶׁל הַצַּדִּיק, הוּא נֶפֶל מִחֲשִׁיבוּתוֹ. עַל-יְדֵי רְדִיפַת הַכְּבוֹד בָּא לְיַד הַרְהוּרֵי עֲבוּדָה-זָרָה. אָדָם שֶׁהוּא בְּחֲשִׁיבוּת - אֵין צָרִיף לְבִזּוֹתוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא רָשָׁע. צָרִיף לִתֵּן כְּבוֹד לַמְּלֻכּוֹת, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא עֹבֵד עֲבוּדָה-זָרָה. עַל-יְדֵי כְבוֹד שֶׁמְכַבְּדִין אֶת הַתּוֹרָה אָדָם נִצּוֹל מִשׁוֹנְאָיו. כְּבוֹד הַגֵּס לְבוֹא בְּהַעֲנֵעַ. מִי שֶׁהוּא מְבֻזָּה, בְּיַדְע שֶׁהוּא אֵהָב כְּזָבִים. הַבְּגָדִים שֶׁל הָאָדָם מְכַבְּדִין אֶת הָאָדָם. הַכְּבוֹד תּוֹלָה בְּנַפְשׁוֹ. הַכְּבוֹד תּוֹלָה בְּרִצּוֹן הַלֵּב. כִּשְׂאֵתָה נִרְדָּף תּוֹכָה לְכְבוֹד בְּעוֹלָם הַחַיָּה. עַל-יְדֵי בְּקוֹר חוֹלִים הַכֹּל מִתְכַּבְּדִין בּוֹ. מִתְכַּבֵּד בְּקִלּוֹן חֲבֵרוֹ לֹא יִזְכֶּה לְסִפּוֹר שִׁיקְרָא עַל-שִׁמּוֹ.

חזרה לתוכן העניינים

לו. מי שאהב תלמיד-חכם, התורה מחזרת עליו ועל זרעו.
 לח. ילמד אדם אפילו בלא הבנה.
 לט. תועלת גדול לראות פה הרב בשעת הלמוד.
 מ. תועלת גדול ללמוד אצל נהרות.
 מא. העוסק בתורה פלילה כאלו עוסק בעבודתה.
 מב. העוסק בהלכות עבודה כאלו נבנה בית המקדש בזמיו.
 מג. הלומד תורה לתלמיד שאינו הגון נפל לגיהנם, והיו כזורק אבן למרקוליס.
 מד. התורה בעצמה נתנה לכל ישראל; אבל הפלפול לא נתן אלא למשה בלבד, והוא בטובת עין נתן לכל ישראל.
 מה. כשעשה אדם את עצמו הפקר, ללמד תורתו לכל - התורה נתנה לו במתנה.
 מו. אין התורה מתקיימת אלא למי שמעמיד את עצמו ערום עליה, ובמי שמששים את עצמו כמי שאינו יודע.
 מז. הלמוד קודם ליראת חטא, ויראת חטא קודם לעיון.
 מח. על-ידי פת-שחרית תלמודו מתקיים בקדו, וזוכה ללמד וללמד.
 מט. תורה צריכה דוקא להיות בדבור; כי הלמוד שהוא במחשבה לבד נשחפת, ואין כא לידי מעשה.
 נ. הלומד ואינו חוזר - הומה לזורע ואינו קוצר.

אלויענה בן הקף. אילעיני. אילפא. ר' אילפי השני. ר' אילפי בר קרויא. אימי. ר' איני. ר' אננא בן פזי. איניא. ר' אינייא. ר' אנניא בר סיסי.
 איסי בן עקיבא, או בן עקבניה, והוא יוסף איש הוצל הוא יוסף הכבלי, הוא איסי בן גור אריה, הוא איסי בן יהודה, הוא איסי בן גמליאל, הוא איסי בן מהללאל ומה שמו: איסי בן עקבניה שמו. איסי בר היני. איסי אבוה דר' זירא, ואמרי לה אחוה דר' זירא. איסי בן מנחם. איסי בריה דר' יצחק ברב יהודה. ר' איסי דקסרין. איסי בן שמאי. אבא איסי בן יוחנן. ר' איסי. איסור גיורא. איסק (שנים חס). איפא בן רחבה.
 רב איקא בר אבין. רב איקא בריה דרב אמי. רב איקא בריה דר' חנינא. רב איקא מפשורניא. רב איקא ברב אידי. רב איקא אבוה דרב אחא. רב איתי. ר' אלוני בן טבריי. ר' אליהועיני. ר' אליקים שמעיה דרבא. אליקים אביו של ר' יוחנן. אלישע בן אבויה. אלישע אביו של ר' ישמעאל כהן גדול. אלישע אביו של ר' ישמעאל חברו של רבי עקיבא. אלישע אביו של ר' יוסי. אלישע אביו של ר' יהושע. אלישע בעל כנפים. ר' אלכסא. ר' אלכסנדרא. ר' אלכסנדר. ר' אלכסנדר בר חגרי. ר' אלכסנדר דצדוקי. אלנן.
 ר' אלעאי הזקן. ר' אלעאי. ר' אלעאי בן אלעזר. (נסח אחר: ר' אלעאי בן אלישע) ר' אלעאי בר ברכיה, (נסח אחר: ר' אלעזר בר ברכיה). ר' אלעאי בר מנחם.
 אלעזר שהיה על הפרוכת. ר' אלעזר בן חרסום. ר' אלעזר בן חנניה בן חזקיה בן גוריון. ר' אלעזר בן ערף. ר' אלעזר הגדול בן הורקנוס. ר' אלעזר בן יעקב. ר' אלעזר בר צדוק. ר' אלעזר בן עזריה. ר' אלעזר המודעי. ר' אלעזר בן שמעיה איש כפר אותני. ר' אלעזר בן פרטא. ר' אלעזר בן פרטא בן בנו של ר' אלעזר בן פרטא. ר' אלעזר בן פילא (נסח אחר: אלעזר בן פאבי). ר' אלעזר בן מתנא. אבא אלעזר בן דולעאי. ר' אלעזר בן דגלאי. ר' אלעזר בן יהודה איש כפר ברתותא. ר' אלעזר בן יהודה. אלעזר בן יהודה איש אבלים. ר' אלעזר בן תרדיון. אלעזר ספרא. ר' אלעזר חסמא. ר' אלעזר בן שמוע. ר' אלעזר בן תדאי. ר' אלעזר בנו של ר' יוסי הגלילי. ר' אלעזר בן דמא. ר' אלעזר בר' יוסי בן חלפתא. ר' אלעזר בר' שמעון בן יוחאי. ר' אלעזר הקליר. ר' אלעזר בנו של ר' אלעזר הקפר. אלעזר בן ירמיה. ר' אלעזר בן פדת. ר' אלעזר בן יצחק איש כפר דרום. ר' אלעזר בר אבניא. ר' אלעזר בר מגיומי. ר' אלעזר דמן רומאי. ר' אלעזר בר' ינאי. ר' אלעזר בן אנטיוגנוס. אלעזר זעירא. ר' אלעזר דמן נינוה. ר' אלעזר בן מרים. ר'

ספר זמור המידות נח שמות הצדיקים יד

ילמד בשמחה, או יקבל את השבת בשמחה, או יקבל הצדיק בשמחה.
 30. על-ידי למוד בעיון ויכל להתפלל.
 31. מי שאינו יכול ללמד מחמת מגיעות, יפרש ממשקה המשפר.
 32. על-ידי בטול תורה יבוא לבטול תפלה; והוא הדין להפך.
 33. מי שאין יכול ללמד כי אין לו פנאי, ולומד בשבת וראש-החדש - בזה הוא מעציר את רוח הטמאה.
 34. כשאין מבין את למודו, בידוע שדינים שורין עליו.
 35. כגקל להבין איזהו ענין פשהוא במקום גבוה, דהינו בהר או מקום אחר.
 36. התעוררות בבקר ללמוד מסגל לחוש השמיעה.
 37. על-ידי למוד תינוקות-בית-רבן נתרבה השלום.
 38. צריך להתפלל שייזכה לתלמידים הגונים.
 39. על-ידי דרושי התורה לטובה וכול להביא ישועה.
 40. על-ידי רחב לב וכול להבין דבר מתוך דבר.
 41. מי שאין לו חשקות ללמוד אל ידבר על שום אדם שום דבר רע.
 42. אל תלמד אלא אצל ירא שמים.
 43. על-ידי התורה תזכה לשלום.
 44. כשתאמר תורה לפי מדרגתך, ולא למעלה ממדרגתך - על-ידי-זה הקדוש-ברוך-הוא יקום צויהך.
 45. על-ידי הכפירות אין לאדם חשקות

ללמוד.
 46. על-ידי צדקה לשמה תזכה לתורה לשמה.
 47. על-ידי קימת חצות יזכה להבין את התורה וקדרש אותה.
 48. מי שפסק מדברי תורה לדברים בטלים, תקונו שיקום חצות.
 49. מי ששונא את השקך כמו תועבה, יהיה לו חשק ללמוד.
 50. הספר שאדם רשע למד ממנו - אל תלמד ממנו, כי האותיות הם ירשיעו אותך.
 51. כשאתה שמע תורה או מוסר מאחד, ולא נתפכד בלבך - ידוע שהוא איל.
 52. התורה שיש לה הוצאות עליו, על-ידי-זה לא יהיה שכוח ממך.
 53. מי שרודף אחר תאוות לבו, על-ידי-זה תמצא אותו בכל פסוק מפסוקי התורה לגנאי.
 54. מי שפורש את עצמו מן התורה, נתחבר לשטן.
 55. שגי תלמידי-חכמים המוכרין זה לזה בהלכה לשמה ובעונה - הקדוש-ברוך-הוא מצליח להם, ועולים לגדלה, וזוכין לתורה שנתנה במימן, וזוכין לדברים שנתנין בימינה של תורה.
 56. תלמידי-חכם נקם ונוטר כנחש - הדבק בו, שסופך להנות מתלמודו.
 57. אסור ללמד מן הממשיך לעבודה-זרה; והלומד ממנו חייב מיתה.
 58. תורה בלא מצות - הוא כמו הדס,

אלעזר בן מנחם. ר' אלעזר בר' ברכיה. אלעזר ניותאי. ר' אלעזר בן תורתא. ר' אלעזר בן ר' מלאי. ר' אלעזר מהגרוניא. ר' אלעזר בן דורדנא. ר' אלעזר בן פינחס. ר' אלעזר בר' חגיגא. ר' אלעזר בר' מרינוס. ר' אלעזר בר' יוסי. ר' אלעזר בר' ישמעאל. אלעזר איש בריא. ר' אלעזר בן מהבאי. ר' אלעזר בערנאה. אבא אלעזר בן גומל. בן אלעשה.
 ר' אמי הפכה. רב אמי. אמי. אמי בר חגי. ר' אמי בר טובי או בר טביומי. ר' אמי בבליאה. ר' אמי בר אבא. אמי אבוה דשמואל בר אמי. רב אמי בר' שמואל. אמי ורדינאה. ר' אמי בר' דיקולי. רב אמי בר אדא הרפנאה. ר' אמי בר יודן. ר' אמי בר חנינא. ר' אמי בר אהבה. ר' אמי בר קרחה. ר' אמי בר יחזקאל. ר' אמי אבוי דר' אבדימי דציפורי. רב אמי בר חניא. ר' אמי בר מתנא. ר' אמי בר חמא. ר' אמי בר אבין.
 אמילך בריה דמר ינוקא בן רב חסדא הפכה. אנדרי אבוי של ר' חנינא. אבא אנטולי. אנטויגנוס איש סוכו. ר' אנטויגנוס תנא דברייתא. אנטויפרס. אנגיני בן סיסי. ר' אסא אסטיין.
 ר' אסי הפכה. רב אסי. רב אסי הארוף. ר' אסי מנהר בול. אסי בר היני. ר' אסי בר חייא. רב אסי דהוצל. רב אסי בר' חנינא. אסי בר שמיי. רב אסי בר ממל. ר' אסי בר חמא. ר' אסי

בר מתניא.
 ר' ייסי בר ר' שבתאי. ר' ייסי בר ברתיה דר' ייסא. אפוטריקי בן דרוסאי. ר' אפס. אפיקשינן. אפקולוס. אפרים ספרא. אפרים מקשאה. בן ארוא. ר' ארמנא. ארסטון.
 רב אשי הקדמון. רב אשי מאוירא. רב אשי בר אבין. רב אשי ברב אידי. רב אשי מהוצל. רב אשי שחבר התלמוד בבלי. רב אשי בר נתן. אשיאן. אשיאן בר נדבך. אשיין בר נידבה. אשיין נגראי. ר' אשיין בר' יקים. אשיאל.
 אות ב. פאלי. פבא בן בוטא. רב בכי. בן פג בג. בהא. רב בודיא. ר' בורקי. פטיטי. פטנית בריה דאבא שאול בן פטנית. פטריס בן יטסס. בן ביכיי. רב ביבא בריה דר' אבא, ר' ביבין. רב ביכיי בריה דר' אמי. רב ביכיי בר ביזנא. רב ביכיי בר אבין. רב ביכיי סתם. רב ביכיי בריה דרב משרשיא בריה דרב ביכיי. רב ביכיי בר אשי. רב ביכיי בר דלא, או בר גולא, או בר גידל. ר' ביכיי מרגנא. רב ביכיי בן אבוי. ר' ביכיי בר אהא. רב ביכיי בר כהנא.
 ר' ביזנא בר זבדא. רב ביני. ר' ביסא, או ר' ביסנא. ר' ביריס. אבא ביריאה. ר' בירנא. ר' ביתא בר ביזנא. ביתוס בן זונין. רבי ביתוס. בלוטי בן בוכרי. בן בוניס. בוניס, בן בוניס.

חזרה לתוכן העניינים

מז	שמות הצדיקים	נב	המידות	למוד	ספר	
	בר דארי. ר' גרשום.	בן תימא. ר' בנאה. ר' בנאה בריה דר' עולא. ר' בנאה אחיה דר' תימא בר אבא. ר' בניי.	את היראה, ועל-ידי היראה מתנצץ זכות אבות, ועל-ידי התנצצות האבות נתעורר תשובה בעולם. למוד הפוסקים מבטלין הרהורי עבודה-זרה.	איש בו ריח ואין בו טעם. במי אתה מוצא סדרי תורה - במי שמשקים ומעריב עליהם בבית המדרש, ומשחיר את פניו עליהם כעורב, ומשים עצמו אכזרי על בניו פעורב.		
	ארת ד. דארו בר פפא. דווא דמן חרוב. ר' דוסא בן הרפנס. ר' דוסא ממלחיא. ר' דוסא בר טבת. דוסתאי איש פפר נמא. ר' דוסתאי בר' ינאי. ר' דוסתאי בר' יהודה. ר' דוסתאי דמן פיךא. ר' דוסתאי סבא. ר' דוסתאי בר מתון. ר' דוסתאי מבי ישבאב.	בנמין הצדיק. ר' בנמין בר יפת. ר' בנמין בר גידל. ר' בנמין בר חינאי. ר' בנמין בר לוי. בנמין גנובניאי. בנמין בר איהי. בנמין בר אשתור. אבא בנמין. ר' בנמין אסינא. בנמין עבדי דרב אשי.	כשהולך מרב לרב אז צריך לחזק אמונתו באחדות השם ותפוך; פי הלמוד מהרבה מלמדים מוזיק לאמונת היחוד. וכן הרב שיש לו אמונת היחוד הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר.	אין מן הכל זוכה אדם ללמד; בשביל זה הלכים למרחקים ללמד.		
	רב דימי בר שישנא. רב דימי בר יצחק. רב דימי סתם, הוא בר יוסף. רב דימי בר חיננא. רב דימי בר נחמיה בריה דרב יוסף. רב דימי אחיה דרב ספרא. רב דימי בר אבא. רב דימי בריה דרב הונא מדמריין (נסח אחר: רב דימי בריה דרב סבא).	ר' בצלאל ברבי. בר דלא. רב ברונא. ר' ברוקא הוזהר. ר' ברכיה. ר' ברכיה בר' אבא בר כהנא. ר' ברכיה בר' חמא הפהן. ר' ברכיה בר' סימון בר' יהושע בן לוי. ר' ברכיה בר' יהודה בר' סימון. ר' ברכיה סבא. ר' ברכיה בוצריה. ר' בר קוריא. ר' בתא בן בתירה.	הרב המלמד את תלמידיו בזה הדרך, הינו שלא ישמע אותם אלא לכל אחד ושומע מה שצריך לו, לא פחות ולא יותר, על-ידיה זוכה שמגלין פנים הנאים והמשפחים שבתורה.	אין מן הכל זוכה אדם ללמד; בשביל זה הלכים למרחקים ללמד.	חלק שני	
	רב דימי בר שישנא. רב דימי בר יצחק. רב דימי סתם, הוא בר יוסף. רב דימי בר חיננא. רב דימי בר נחמיה בריה דרב יוסף. רב דימי אחיה דרב ספרא. רב דימי בר אבא. רב דימי בריה דרב הונא מדמריין (נסח אחר: רב דימי בריה דרב סבא).	ארת ג. גביהא בן פסיסא. גביהא מבי פתיל. רב גביהא מארגזיא. גביני פרוז. בן גבר. רב גדא. גדא. אבא גוריא. אבא גוריאן איש ציידן. גוריאן בן אסטיין. גוריאן מאספורק. רב גזא. רב גידל. רב גידל בר מניומי. גידל בר בנמין. גידל בר מנשינא. רב גידל דמן נרש גלילאה. רב גמדא. רבן גמליאל הזקן. רבן גמליאל דיבנה בן רבן שמעון הנגהר, בן רבן גמליאל הזקן. רבן גמליאל בנו של ר' יהודה הנשיא. גמליאל זוגא, או גמליאל זוותא. ר' גמליאל. ר' גמליאל בר בריה דר' מנא. ר' גמליאל בר' חנינא. גניבא. שגי גרדיים משער האשפות. גרדסק	הרב המלמד את תלמידיו בזה הדרך, הינו שלא ישמע אותם אלא לכל אחד ושומע מה שצריך לו, לא פחות ולא יותר, על-ידיה זוכה שמגלין פנים הנאים והמשפחים שבתורה.	איש בו ריח ואין בו טעם. במי אתה מוצא סדרי תורה - במי שמשקים ומעריב עליהם בבית המדרש, ומשחיר את פניו עליהם כעורב, ומשים עצמו אכזרי על בניו פעורב.		
	רב דימי בר שישנא. רב דימי בר יצחק. רב דימי סתם, הוא בר יוסף. רב דימי בר חיננא. רב דימי בר נחמיה בריה דרב יוסף. רב דימי אחיה דרב ספרא. רב דימי בר אבא. רב דימי בריה דרב הונא מדמריין (נסח אחר: רב דימי בריה דרב סבא).	ארת ה. בן הא הא. בן הי הי. בר הדיא. הוגרס בן לוי על השיר. הון בריה דרב נחמן.	כשהולך מרב לרב אז צריך לחזק אמונתו באחדות השם ותפוך; פי הלמוד מהרבה מלמדים מוזיק לאמונת היחוד. וכן הרב שיש לו אמונת היחוד הוא יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה שצריך לו ולא יותר.	איש בו ריח ואין בו טעם. במי אתה מוצא סדרי תורה - במי שמשקים ומעריב עליהם בבית המדרש, ומשחיר את פניו עליהם כעורב, ומשים עצמו אכזרי על בניו פעורב.		
	רב דימי בר שישנא. רב דימי בר יצחק. רב דימי סתם, הוא בר יוסף. רב דימי בר חיננא. רב דימי בר נחמיה בריה דרב יוסף. רב דימי אחיה דרב ספרא. רב דימי בר אבא. רב דימי בריה דרב הונא מדמריין (נסח אחר: רב דימי בריה דרב סבא).	ארת ו. רב הונא ריש גלות. רב הונא סתם. רב הונא בר רב קטינא. רב הונא בר אשי הקדמון. הונא מר. או מר הונא ברב אשי. רב הונא צפוראה. רב הונא בריה דרב יהושע. רב הונא בר חינאי אביה דלוי. רב הונא בר חיון או חלוון. רב הונא בנדמאה. רב הונא בר מתנה. רב הונא בר יוסף. רב הונא בר מניומי. רב הונא בר תורתא. רב הונא בר סחורה. הונא מר בריה דרב אידי. רב הונא בר ברכיה. רב הונא בר	ארת ו. רב הונא ריש גלות. רב הונא סתם. רב הונא בר רב קטינא. רב הונא בר אשי. רב הונא צפוראה. רב הונא בריה דרב יהושע. רב הונא בר חינאי אביה דלוי. רב הונא בר חיון או חלוון. רב הונא בנדמאה. רב הונא בר מתנה. רב הונא בר יוסף. רב הונא בר מניומי. רב הונא בר תורתא. רב הונא בר סחורה. הונא מר בריה דרב אידי. רב הונא בר ברכיה. רב הונא בר	הרב המלמד את תלמידיו בזה הדרך, הינו שלא ישמע אותם אלא לכל אחד ושומע מה שצריך לו, לא פחות ולא יותר, על-ידיה זוכה שמגלין פנים הנאים והמשפחים שבתורה.	איש בו ריח ואין בו טעם. במי אתה מוצא סדרי תורה - במי שמשקים ומעריב עליהם בבית המדרש, ומשחיר את פניו עליהם כעורב, ומשים עצמו אכזרי על בניו פעורב.	

רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך, ואמר לצרותינו די. וזכנו ברחמיך הרבים, ותשמרנו ותצילנו מעתה ממקרה לילה, ושמר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם. ונזפה להיות נשמרים מפל דבר רע, שלא נהרהר ביום, ולא נבוא לידי טמאה בלילה, חס ושלום, ונזפה שתהיה מחשבתי קדושה וטהורה תמיד.

ובכן תזכנו ברחמיך הרבים, שתהיה אכילתנו בקדשה ובטהרה בלי שום תאוה גשמיות כלל. ותתן לנו פת לעורר התנוצצות האותיות הקדושים של כ"ח אתון דמעשה בראשית שמלבש בכל דבר שבעולם, עד שכל אכילתנו ושתינתנו וכל סעדתנו ותענוגנו יהיה רק מהתנוצצות האותיות הקדושים לבד שיש באותו הדבר, שאנו אוכלים ושותים או מתענגים ממנו. ועל-ידי-זה נזפה ללב טוב, שלפי יהיה מאיר בקדשה גדולה על-ידי שיופה להנות ולזון רק מהתנוצצות האותיות של פת מעשה בראשית שיש בכל דבר.

ותהיה בעזרי, ותשמרני ותצילני תמיד שלא אהנה מהעולם הזה בלא ברכה. ונזפה לברך על כל דבר שנאכל ונהנה, ברכה תחלה וסוף בכונה עצומה, בכונה קדושה וטהורה לשמך הגדול והקדוש יתברך לעד. וכל הברכות והודאות ושירות

ותשבחות שלנו כלם יהיו בשלמות בבחינת שלמות לשון הקדש על-ידי לשון פרגום, באפן שנוזפה לעורר פת מעשי יי שהם הל"ב אלהים של מעשה בראשית, שהם האותיות המלבשין בכל דבר שבעולם אשר על דם בראת ברצונך הטוב כל הדברים שבעולם מגדול ועד קטן. ובראת כל דבר משנה מחברו במראה וטעם ותמונה אחרת, כפי אותיות התורה הקדושה שהכנסת בכל דבר כפי רצונך הטוב, פאשר שערת ומדדת ושקלת בחכמתך הקדושה. "מה רבו מעשיך יי. כלם בחכמה עשית, מלאה הארץ קננתך, ועתה יגדל נא פת אדני פאשר דברת לאמר".

עשה למענך ולמען כבודך ולמען אותיות הקדושים שלף המלבשין בכל דבר, שתתן לנו פת ברחמיך הרבים לעורר תמיד פת האותיות של מעשה בראשית שמלבש בכל דבר שבעולם, ולא גלף אחר שרירות לבנו, ונמצט תאות טבענו, שלא יהיה לנו שום תאוה גשמיות של הגוף לשום דבר שבעולם כלל. וכל אכילתנו ושתינתנו וכל הנאתנו ותענוגנו יהיה רק מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר שבעולם בלי שום תאות הגוף כלל. ועל-ידי-זה תשלח ברכה במזוננו, ונזפה לשביעה דקדשה שיהיה שביעה במעינו לאכל מעט ולשבע רק מהתנוצצות האותיות הקדושים של

אותו הדבר שאכל ואשתה בקדשה ובטהרה גדולה. ויקים בנו מקרא שכתוב: "ואכלתם אכול ושבוע והללתם את שם יי אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא יבשו עמי לעולם", עד שנוזפה ללב טוב ומאיר, ללב שמח על-ידי אכילתנו ושתינתנו. ועל-ידי הארת הלב נזפה לפנים מאירות דקדשה. ברכנו אבינו כלנו יחד באור פניך, שנוזפה לפנים דקדשה, פנים מאירות, פנים של שמחה. שיהיה אור פני יי חופף על פנינו תמיד. ויקים בנו ויזרענו מקרא שכתוב: "זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה".

ותזכנו שיהיה פנינו מאירות כל כך עד שיהיה לנו פת להחזירי כל העולם בתשובה שלמה על ידי ראית פנינו לבד. שיהיו פנינו מאירות באור פני יי כמו אספקלריא המאירה עד שכל אחד ואחד יסתפל את עצמו ויראה את עצמו בתוך פנינו המאירות כמו במראה ואספקלריא. ויראה איך פניו משקע בחשך, ויחדש כנשר נעוריו, וישוב בתשובה שלמה באמת לפניך.

וחנני ברחמיך הרבים, שאזפה להתקרב לצדיק האמת שבדור הזה, ואזפה לשמע מפיו הקדוש בעצמו, דברי אלהים חיים אשר הוא זוכה על-ידי מעשיו הטובים לשמע מפיו. ותשפיע עלי יראתך הקדושה יראה עלאה יראת הרוממות, ואזפה לשמע

הדבור הקדוש מפי הצדיק האמת באימה וכיראה גדולה, באפן שאקבל דבור לשון הקדש בשלמות גמור, ואזפה לשמירת הברית באמת בקדשה גדולה, פראוי לזרע ישראל עבדיך אשר בהם פחרת. וחנני ברחמיך הרבים שאזפה לתקן פחיי את כל החטאים ועוונות ופשעים וכל הפגמים שפגמתי לפניך מנעורי עד היום הזה. ואפלו כל החטאים שחטאתי בשוגג או באנס, כלם אזפה לתקן פחיי חיש קל מהרה. ומעתה תזכני להתקרב אליך באמת בקדשה ובטהרה, ואזפה לשלמות לשון הקדש ולקדשת הברית.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, מלא רחמים מלא רצון, עזרני והושיעני וזכני ברחמיך הרבים ובחסדך העצומים לקבל שבתות בשמחה גדולה ובחדוה רבה ועצומה וכיראה ואהבה. ותזכני לטרח בעצמי לעשות צרכי-שבת בעצמי בכח גדול ובזריזות נמרץ. ותעזרנו תמיד להשלים כל פרשיותינו עם הצבור. שנוזפה לקרות הפרשה של השבוע בכל ערב שבת שנים מקרא ואחד פרגום בכונה גדולה ועצומה בקדשה ובטהרה, באפן שנוזפה על-ידי-זה לשלמות לשון הקדש על-ידי לשון פרגום. ונזפה ברחמיך הרבים שיהיה נמשך עלינו קדשת שבת קדש על-ידי רחיצת המין והטבילה של

ליקוטי

תפילה ב

תפילות

פח

ליקוטי

תפילה ב

תפילות

פח

עַרְב שַׁבַּת קִדְשׁ. וְתִהְיֶה בַּעֲזָרֵי שְׁלֵא אֲבַטֵּל לְעוֹלָם הַרְחִיצָה וְהַטְּבִילָה שֶׁל עַרְב שַׁבַּת. וְכַשֵּׁם שֶׁאֵינִי רוֹחֵץ וְטוֹבֵל עֲצָמֵי בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֵּן תִּטְהַר וְתִקְדַּשׁ אֵת גּוּפִי וְנַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי בְּקִדְשֶׁךָ הַעֲלִינָה וְתַמְשִׁיךְ רִשְׁפֵי שְׁלֵהֶבֶת יְהִי מֵאֵשׁ הַקְּדוּשָׁה שְׁלִמְעֵלָה, הַאוֹכֵלֶת וְשׁוֹרְפֶת כָּל מִינֵי אֵשׁ. וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּבְעַר וְתִשְׂרַף וְתִבְטֵל מִמִּנֵּי וּמִכָּל עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל תַּעֲרֹבוֹת הָרַע, שֶׁנִּתְעַרְבַּ וְנִאֲחַז כִּנּוּ עַל יְדֵי פָגַם עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְעַל-יְדֵי חֲטָאֵינוּ וְעֹנֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ, בְּאִפְסָן שִׁיִּשְׂרַף וְיִפֹּל וְיִתְבַטֵּל כָּל הָרַע שֶׁנִּתְאֲחַז בִּנּוּ. וְהַטּוֹב תִּתְבַּר וְיַעֲלֶה וְיִכְלַל לְמַעְלָה לְמַעְלָה בְּטוֹב הַעֲלִיּוֹן, בְּטוֹבֶךָ הַגְּדוֹל שֶׁהוּא טוֹב הַנִּצְחִי.

הַנֶּאֱצָלִים וְכָל הַנִּבְרָאִים וְהַנוֹצְרִים וְהַנִּעֲשִׂים וְכָל הַעוֹלָמוֹת כָּלָם מֵרֵאשִׁית נִקְדַּת הַבְּרִיאָה עַד סוֹף נִקְדַּת הַמְּרִכּוּ שֶׁל עוֹלָם הַגִּשְׁמִי, אֲשֶׁר כָּל חַיּוֹתָם וְקִיּוּמָם הוּא שַׁבַּת קִדְשׁ. רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אִתָּה בְּרַחֲמֶיךָ נִתְּמַ לָּנוּ מִתְּנָה טוֹבָה הַזֹּאת, שֶׁהִיְתָה בְּבֵית גְּנוּזֶיךָ וְשַׁבַּת שְׁמָה. עַל כֵּן בְּאִתִּי לְהַפִּיל תַּפְלָתִי וְתַחֲנִיתִי וּבִקְשָׁתִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי, כְּשֵׁם שֶׁנִּכְרַו בְּרַחֲמֶיךָ וְחֲסִדֶיךָ לְמַן לָנוּ מִתְּנָה טוֹבָה קְדוּשָׁה הַזֹּאת, כֵּן תַּעֲנִינֵנוּ מִטּוֹבֶךָ הַגְּדוֹל, וְתַשְׁפִּיעַ עֲלֵינוּ מִמְעוֹן קִדְשֶׁךָ. וְתַעֲזָרְנוּ לְקַבֵּל מִתְּנָה טוֹבָה קְדוּשָׁה הַזֹּאת, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַבֵּל שַׁבַּת בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה וּבְשִׂמְחָה וְחֵדוּהָ רַבָּה וְעֲצוּמָה. וְנִמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ קִדְשֶׁת שַׁבַּת תְּמִיד. וְנִזְכֶּה לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל הָרַע הַנֶּאֱחַז בִּנּוּ וּלְבַרֵּר וְלְהַעֲלוֹת הַטּוֹב שֶׁבִּנּוּ בְּבַחֲיַנֵּת שְׁלָמוֹת לְשׁוֹן הַקִּדְשׁ עַל יְדֵי לְשׁוֹן תְּרָגוּם. וְנִזְכֶּה לְקִדְשֶׁת הַבְּרִית בְּאַמְתּוֹ, וְנִשׁוּב אֵלֶיךָ בְּאַמְתּוֹ, וְנִזְכֶּה תְּמִיד לִילֶךָ וְלַעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא וּמִמַּעַלָּה לְמַעַלָּה בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה כְּרֵצוֹנֶךָ הַטּוֹב בְּאַמְתּוֹ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲלוֹת לְהַכְּלִיל בְּשַׁבַּת הַעֲלִיּוֹן. וְתַחֲנִנּוּ בְּחֲסִדֶיךָ לְיוֹם שֶׁכֵּל שַׁבַּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הַעוֹלָמִים, "יִהְיֶה לְרֵצוֹן אֲמִרֵי פִי וְהַגִּיזוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי".

תפילה ב

מיוסד על תורה כי בליקוטי מוהר"ן

"מן המצר קראתי יה עֲנֵנִי בְּמַרְחֵב

יְהִי. מִקְצֵה הָאָרֶץ אֵלֶיךָ אֶקְרָא בְּעֵטֶף לְפִי בְּצוּר יְרוּם מִמִּנֵּי תַחְנִינִי", חוּס וְחַמֵּל עָלַי, יַעֲזָרְנוּ רַחֲמֶיךָ וְחֲסִדֶיךָ הַגְּדוֹלִים עָלַי, וְעֲזָרְנִי וְנִכְנִי לִילֶךָ וּלְבֹא מִהֲרָה לְאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, אֲשֶׁר הִיא מְקוֹר קִדְשָׁתְנוּ. כְּאֲשֶׁר אִתָּה יְדַעַת יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁכָּל קִדְשָׁתְנוּ וְטַהֲרָתְנוּ וְכָל יְהוּדוֹתֵנוּ תְלוּי בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי בְּאַמְתּוֹ, וְלִילֶךָ וְלַעֲלוֹת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא, כִּי אִם עַל יְדֵי שׁוֹכֵינִי לְבֹא לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל מְקוֹם קִדְשָׁתְנוּ, הָאָרֶץ אֲשֶׁר בְּחֲרַתְּ בָּהּ מִכָּל הָאֲרָצוֹת וְנִתְּמַת אִתָּהּ לְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל הַנִּבְחָר מִכָּל הָעַמִּים לְנַחֲלָה, אֲרֶץ אֲשֶׁר אִתָּה דוֹרֵשׁ אוֹתָהּ תְּמִיד כְּמָה שַׁתּוֹב: "אֲרֶץ אֲשֶׁר יְיָ אֱלֹהֶיךָ דִּרַשׁ אוֹתָהּ תְּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מְרִשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה". וְאִתָּה יְדַעַת עֲצָם רַבּוּי הַמְּנוּעִים וְהַעֲרֹבּוּבִים וְהַכְּלֹבּוּלִים הַמְּנוּעִים אוֹתְנוּ מִזֶּה אֲשֶׁר עַל יְדָם אֵין אָנוּ יְכוֹלִים לִילֶךָ וּלְבֹא לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכַבֵּר כְּלֵינוּ מִיָּמֵינוּ וּשְׁנוֹתֵינוּ בַּחוּץ לְאָרֶץ, וְאָנוּ מִגְרָשִׁים מֵאָרֶץ הַחַיִּים, מֵאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה מֵהַסְּתַפַּח בְּנַחֲלַת יְיָ, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאָרֶץ יָמֵינוּ, לְשַׁבַּת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַן לָנוּ יְיָ.

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עֲלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים וְתַעֲזָרְנוּ אֵת לְבַבְנוּ וְאֵת לִבְבִי וְרַעְנוּ וּלְבַב כָּל עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל שִׁיְהִי לָנוּ כְּסוּפִין וְנַעֲגוּעִים גְּדוֹלִים וְהַשְׁתַּקְקוֹת נִמְרָץ לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל.

וְנִכְסֶף וְנִשְׁתַּקֵּק תְּמִיד בְּאַמְתּוֹ לְבֹא לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר תִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ לְבֹא לְאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה בְּמַהֲרָה, לְמַעַן נִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה לְהַתְעוֹרֵר בְּאַמְתּוֹ לְעַבְדוֹתֶיךָ וּלְיִרְאַתֶּךָ.

חוּס וְחַמֵּל נָא עֲלֵינוּ מִלֵּא רַחֲמִים, שְׁלֵא נִבְלָה יָמֵינוּ, חֵס וְשְׁלוֹם, בַּחוּץ לְאָרֶץ, כִּי אִתָּה יְדַעַת אֵת כָּל תְּלֵאוֹתֵינוּ וְחַלִּישוֹתֵינוּ בְּעַת הַזֹּאת, וְאֵין אָנוּ יְכוֹלִים לְשַׁבֵּר רַבּוּי הַמְּנוּעוֹת הַעֲצוּמוֹת הַמְּנוּעִים מֵאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲלַפִּי אֲלַפִּים וּרְבֻבוֹת מְנוּעוֹת וְעַפְכוּבִים אֲשֶׁר קִצְרָה יְדֵינוּ לְשַׁבְּרָם, כִּי אִם כִּכְחֶךָ הַגְּדוֹל וּבְחֲסִדֶיךָ הַעֲצוּמִים, וְאֵין לָנוּ עַל מִי לְהַשְׁעֵן כִּי אִם עֲלֶיךָ אֲבִינִי שְׁבַשְׁמִים. חַמֵּל עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, וּמַהֲרָה לְהִבְיֵאוּנוּ לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל חֵישׁ קֵל מִהֲרָה. וְתִתֵּן לָנוּ כַח בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְנִצַּח אֵת הַמְּלַחְמָה לְשַׁבֵּר וּלְגַרֵּשׁ וּלְבַטֵּל אֵת כָּל מוֹצִיאֵי דַבַּת הָאָרֶץ רָעָה, אֲשֶׁר מֵהֵם נִמְשָׁכִים כָּל מִינֵי מְנוּעוֹת וּבְלֹבּוּלִים מְלֹבָא לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּאִפְסוֹ שֶׁנִּזְכֶּה לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל כָּל הַמְּנוּעִים וְהַמַּעֲפָכִים, וְנִזְכֶּה לְבֹא לְשְׁלוֹם לְאָרֶץ יִשְׂרָאֵל חֵישׁ קֵל מִהֲרָה.

וְתַשְׁפִּיעַ עֲלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, וְתַפְתַּח אֵת לְבַבְנוּ, שְׁנוּכַל לְהַתְּפַלֵּל לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ כְּכָל לֵב וְנַפְשׁ. וְנִזְכֶּה לְשַׁפֵּף אֵת לְבַבְנוּ פְּמִים נִכַח פָּנֵי יְיָ, שֶׁנִּשְׁפָּף שִׁיחֵנוּ וְתַפְלָתְנוּ לְפָנֶיךָ תְּמִיד בְּאַמְתּוֹ בְּרַחֲמִים וְתַחְנוּנִים, עַד שֶׁנַּעֲזָרְנוּ בְּרַחֲמֶיךָ עֲלֵינוּ. וְיִהְיֶה וּיְכַמְרוּ רַחֲמֵי

צא	תפילות	תפילה ב	דיקוטי	צ	תפילות	תפילה ב	דיקוטי
----	--------	---------	--------	---	--------	---------	--------

לבך עלינו עד אשר נזכה שתשפיע עלינו מלב העליון דבורים חמים בגחלי אש. כמו שכתוב: "חם לפי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני".

ונזכר לדבר תמיד דבורים קדושים בחמימות ובהתלהבות גדול דקדשה, וכל דברינו יהיו בגחלי אש. ועל ידי זה נזכה להמשיך באורי התורה מלב העליון. ותזכנו לחדש בתורה תמיד חדושין דאורייתא, חדושין אמתיים דקדשה, חדושין שיהיו לך לנחת ולרצון לפני פסא כבודך, חדושין שתתפאר בהם בכל העולמות.

רבונו של עולם, רבונו העלמא כלא, אדון כל, אתה ידעת את גדל וקר תפארת קדשת נשמתנו בשרשנו, אשר לפי עצם קדשת נשמתנו בשרשה היא ראוי לנו לחדש תמיד חדושין דאורייתא אמתיים, כי לכך נוצרנו. ובעוונותי הרבים נתרחקתי ממך כל כך, עד אשר כבד עלי אפלו לבקש על זה, כי מסוה הבושה על פני ההתפלל לזכות לחדושי תורה אמתיים, כי איני יודע על מה לבקש קדם. כי פגמתי בהדעת מאד על ידי פגם הברית, עד אשר איני יודע איך להתחיל ולבקש על תקון פגם הברית. אם לבקש על העבר לתקן מה שפבר פגמתי מנעורי עד היום הזה, במחשבה דבור ומעשה, בראית העין ובשמיעת האזן ובשאר חושים, בשוגג ובמזיד באנס

וברצון. אם לבקש על העתיד שאזכה מעתה לבלי לפגם עוד כלל, אפלו במחשבה בעלמא.

מלא רחמים, חמל על מלא בושה וכלמה, על לב עקש ופלתל. כי אתה ידעת את כל התלאה אשר מצאתני, כי רשות פרוסים עלינו מפל צד ומיצדי צדדים, ואיני יודע איך לברח מהם. ואפלו לצעק אליך נמנע ממני, כי אין לי עוד דבורים וקול לצעק אליך, כי פגמנו בקול ודבור, ובכל הרמ"ח איברים ושס"ה גידים, וקלקלנו כל שבילי הדעת, ופגמנו בכל הנתיבות של הקדשה, עד אשר נעלם מדעתנו, ואין אנו יודעין שום דרך ונתיב איך לזכות להתקרב אליך באמת לאמתו. אבל עדין לא פלו רחמיך ואנו סמוכים ובטוחים על פחם של זקנים דקדשה, שהם הצדיקים אמתיים אשר עליהם כל בית ישראל נשען, ועל פחם לבד אנו נשענים, אשר יש להם פח למשך ולהוציא את כל ישראל מרשות דיסטרא אחרא ולהכניסם ברשות דקדשה.

על פן באתי לפניך יי אלהי ואלהי אבותי, בלב נשבר ונדפא בלב נאנח ממשך וממרט, שואל ומבקש פעני בפתח, דל ורש ואביון פורש פניו, נושא עיניו לשמים פעיני עבדים אל יד אדוניהם, פעין החיב והמורד הבא לרצות ולפיס את אדוניו, שואל ומבקש ומתחנן מתנת חנם. חנני,

חנני, ותמשיך עלי דעת דקדשה מזקנים שבקדשה. ותזכני מעתה להנצל מפל מיני פגם הברית. ותשמרני ותצילני ברחמיך הרבים מכל מיני מחשבות רעות והרהורים רעים, ומפל מיני פגם הדעת, ואזכה לתקן מהרה את כל מיני פגם הברית שפגמתי עד עתה, באפן שאזכה לתקן הברית בשלמות כרצונך הטוב.

ועזרני והושיעני שאזכה לעורר קולי בקדשה גדולה, והקול יעורר הפונה עד שאזכה לתקן דעתי בשלמות על ידי זה. אגא יי, חוס ותמל עלינו, וזכנו לתקן הברית שהוא תקון הדעת בשלמות בקדשה ובטהרה, בלי שום פגם כלל. וכשם שהוצאת את אבותינו מגלות מצרים בגשמיית וברוחניות, והוצאת אותם מחמשים שערי טמאה, מפגם הברית, מפגם הדעת, אשר זה היה עקר גלות מצרים, והכנסתם בחמשים שערי קדשה, וזכית אותם לתקון הברית, לתקון הדעת, ונתת להם תורתך הקדושה, והכנסת אותם לארץ ישראל, פן תעשה עמנו נסים ונפלאות גדולות ונוראות ותוציא אותנו מן הגלות הפור הזה בגשמיית וברוחניות, מגלות הגוף ומגלות הנפש. ותמחר להוציאנו מפל החמשים שערי טמאה. ותפדנו ותגאלנו ותצילנו מפל מיני פגם הברית, מפגם הדעת, ותכניסנו ברחמיך מהרה לכל החמשים שערי

קדשה, ותזכנו ברחמיך הרבים חיש קל מהרה לתקון הברית לתקון הדעת באמת פראוי לישראל עם קדש וקנים לנו מקרא שכתוב: "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות".

ותהיה בעזרנו, שנזכה לקבל עלינו קדשת חג הפסח בקדשה נוראה ועצומה ובשמחה וחדוה גדולה, ונזכה לקים מצות ארבע פוסות של יין של פסח בשלמות הראוי, בקדשה ובטהרה גדולה. ותפתח לנו אור הדעת, ותשפיע עלינו אור קדשת המוחין העליונים, שנזכה שיהיו נמשכין עלינו בפסח כל המחין הקדושים, מחין דגדלות ומחין דקטנות.

ונזכה לסדר הסדר של פסח בקדשה גדולה פראוי. ותעזרנו לומר ההגדה בקול רם בכונה גדולה ונוראה ובשמחה וחדוה רבה ועצומה, ובהתעוררות גדול ובהתלהבות נמרץ, בקדשה ובטהרה גדולה, עד שהקול יעורר הפונה. עד שאזכה על ידי זה לתקון הברית ולתקון הדעת בשלמות באמת. עד שאזכה לבוא לחדושי תורה אמתיים, ואזכה להמשיך תמיד דבורים חמים בגחלי אש על ידי תפלה ותחנונים. ותזכני להתפלל אליך בהתקשרות נשמות ישראל. שתהיה תפלתנו תפלת רבים. ולא תמאס את תפלתנו. כמו שכתוב: "הן אל כפיר ולא ימאס". ויתוסף ויתגדל

צג	תפילות	תפילה ב	ליקוטי	צב	תפילות	תפילה ב	ליקוטי
----	--------	---------	--------	----	--------	---------	--------

למעלה תוספות קדושה רבה ועצומה על ידי תפלתנו. ועל ידי זה נזכה להמשיך באורי התורה מלב העליון. אשר שם פתוחים כל באורי התורה.

ותזכנו שגוף בדרך של תורה. ונזכה לקיים דברי רבותינו, זכרונם לברכה. אשר גלו לנו דרכה של תורה. לאכל פת במלח ומים במשורה נשתה ובתורה נהיה עמלים תמיד. ועל ידי זה נזכה להמשיך באורי התורה מהנשמה הקדושה הסובלת מרירות על שעבוד התורה, אשר משם נמשכין כל החדושים וכל הבאורים של התורה. ונזכה להמשיך באורי התורה משם ברחמים ותחנונים עד שאזכה לחדש תמיד חדושי דאורייתא אמתיים. חדושי דקדושה חדושי הנמשכין מתליסר תקונא דיקנא קדישא, שהם שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן.

ותשמרנו ותצילנו מכל מיני מריבות ומחלוקת, ותבטל שנאת חנם מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל. ותן בלב כל החולקים עלינו שישונו משנאתם וממחלוקתם. והט לבכם אל האמת ולא לעוררו עוד מריבה עלינו בחנם. ותשים שלום בין עמך ישראל לעולם.

רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו, וזכנו לבוא לכל מה שפקשנו מלפניך, שנוזכה לדבורים חמים דקדושה ולהדושי דאורייתא אמתיים. ונזכה שיהיו נבראין מלאכים קדושים מכל

דבור ודבור של חדושי תורתנו בקדושה ובטהרה. ואלו המלאכים הקדושים יצטרפו ויתחברו עם כל המלאכים הנבראים תמיד על ידי חדושי תורה של צדיקים אמתיים.

וכל אלו המלאכים הקדושים יקבלו כח מאדום הממנה על החרב לענש את הרשעים בחרבא וקטלא, כדי להכניע ולשבר ולבער את כל מוציאי דפת הארץ רעה שהם כלל כל המונעים והמפסיקים והמעכבים מלבוא לארץ ישראל, או שתביא מרד בלבכם, לכל יהיה להם כח לעכב ולמנע אותנו, חס ושלום, מארץ ישראל או משאר כל הדברים שבקדושה.

מלא רחמים, חוס וחמל עלינו, ותן לנו כח ברחמיך הרבים, להכניע ולשבר ולבטל כל המעכבים והמונעים מן הקדושה הקמים עלינו בכל עת, ורוצים להתגבר, חס ושלום, לבלבל אותנו חס ושלום מעבודתך באמת, רבונו של עולם, אתה ידעת את לבכם, חוסה עלינו ברחמיך הרבים, והיה בעזרנו והושיענו והצילנו מהם. ושבר זרועם וכחם, שלא יהיה להם שום כח למנע אותנו, חס ושלום, משום דבר שבקדושה, ולא יוכלו לבלבל אותנו וכל הנלוים אלינו כלל.

ועזרנו אותנו ואת כל עמך בית ישראל, הנפצים בעבודתך להתקרב

אליך באמת, שיהיה לנו כח להכניע את הרשעים המתנגדים וחולקים על האמת, הרוצים לרחק אותנו מעבודתך באמת. ותתן לנו כח לעזור עליהם משפטי האמות. ונזכה לדון אותם ולהכניע אותם במשפטיהם. ועזרנו שנצליח במשפטם, וכל החולקים והמונעים מדרכי הקדושה האמתיים פלם יצאו חכים בדיניהם, ונשפיל אותם עדי ארץ על-ידי משפטיהם, ונוציא בלעם מפיהם.

כי אתה ידעת את לבבנו שפונתנו לטובה כדי להעמיד הדת הקדושה על תלו, כדי שנוזכה לילך בדרך הקדש בדרך מלכו של עולם, ואין לנו כח לענש את הרשעים כי אם בדיניהם. על כן חמל עלינו, ועל כל עמך בית ישראל, המקנאים קנאת יי צבאות, ועומדים לדין ובאים במשפטי העכו"ם, כדי להכניע הרשעים החולקים על האמת. ותתן לנו כח שנצליח במשפטם, באפן שנוזכה להשפילם ולשברם ולהכניעם עד עפר. פלם יכרעו ויפלו במשפטם, יפלו ולא יקומו. ולא יהיה להם עוד שום כח לבטל ולמנע או לבלבל אותנו חס ושלום מעבודת הבורא יתברך שמו. ונזכה על ידי זה להעלות משפט דקדושה מבין הקלפות. ועזרנו ברחמיך שלא יהיה להם פה לדבר עתק על צדיקי האמת ועל אנשים פשרים באמת. ותסכר את פיהם, שלא

ידברו סרה בפני ההמון עם, ולא יחלישו דעתם, חס ושלום. כי "יסכר פי כל דוברי שקר", באפן שתזכה אותנו לבטל ולשבר כל מיני מניעות ומסכים ומפסיקים המונעים אותנו מלבוא לארץ ישראל, ומשאר כל הדברים שבקדושה. ונזכה לבוא לארץ ישראל מהרה ולהתקרב אליך באמת.

רבונו של עולם, אתה ידעת את חלישות כחנו בעת הזאת, שאין לנו שום כח לשבר המונעים והמעכבים מארץ ישראל ומכל הדברים שבקדושה בשום דרך מכל הדרכים האלו שהזכרתי לפניך, כי אם בשמך הגדול לבד בטחנו. ועל חסדך אנו נשענים, שתושיענו בגדל רחמיך וחינוחך ובעצם חמלתך, ובזכות וכח צדיקי אמת, שפבר זכו לשבר כל המניעות ועברו בשלום ובאוי לארץ ישראל. בזכותם וכחם לבד שנענותי, ובחסדך הגדול תמכתי יתדותי, שתחנני גם כן לנסע ולבוא לארץ ישראל מהרה, אף על פי שאיני פדאי והגון להזכיר בפי שם ארץ ישראל הקדושה, ואני רחוק מאד מאד מקדשת ארץ ישראל בתכלית הרחוק. אף על פי כן אתה מקרב רחוקים, חוס וחמל עלי, חוס וחמל עלי, חוס והנני במתנת חנם, שאזכה לבוא לארץ ישראל מהרה למען אזכה לכנס בדרכי הקדושה באמת. ואזכה לעלות בכל פעם מדרגא לדרגא בקדושה

חזרה לתוכן העניינים

צד	ליקוטי	תפילה כא	תפילות	צד	ליקוטי	תפילה כא	תפילות
----	--------	----------	--------	----	--------	----------	--------

ובטהרה באמת חיש קל מהרה, באפן שאזכה להמקרב אליך באמת ובתמים מעתה ועד עולם. ולא אבוש בעולם הזה ולא אפלים לעולם הבא. ו"אתהלהך לפני יי פארצות החיים, אעברה נא ואראה את הארץ הטובה הזאת, הנה הטוב הזה והלבנון".

תיקר נא נפשי האמללה בעיניך, ומלא משאלותי ברחמים, והביאנו לשלום לארץ ישראל במהירות גדול מיד. ואזכה לדרך ולהשתטח על עפר אדמת הקדש, ולרצות את אבנייה ולנשק רגבותיה.

יגלו רחמיך על מדותיך, ותעשה עמי לפנים משורת הדין. ואל תבוא במשפט עמי כלל, כי לא על צדקותי אני מפיל תחתי לפניך כי אם על רחמיך הרבים. מתרצה ברחמים ומתפייס בתחנונים, עזרני והושיעני שלא אתן דמי לך, ולא אחריש ולא אשקט ולא אפסיק מלהתפלל על זה תמיד, רק אזכה להעמיר ולהרבות בתפלה ותחנונים על זה תמיד, עד שאזכה לפעל פקשתי ברחמים אצלך, שאזכה לבוא בחיים חיותי חיש קל מהרה לארץ ישראל, ויקים בי מקרא שכתוב: "כי הצלת נפשי ממות הלא רגלי מדחי להתהלהך לפני אלהים באור החיים" אמן ואמן.

תפילה כא

מיוסד על תורה כ"א בליקוטי מוהר"ן

"קולי אל יי אצעק קולי אל יי

אתחנן. קולי אל יי ואצעקה קולי אל יי והאזין אלי. מבטן שאל שועתי שמעתי קולי ותבא שועתי אליך אל היכל קדשך. קולי שמעתי אל פעלים אונך לרחתי ולשועתי שמע יי קולי אקרא וחגני וענני. שועתנו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות".

רבוננו של עולם, שומע קול שועת עמו ישראל ברחמים, חוס וחננו ורחם עלינו, והנה בעזרנו, והכן לבבנו שנוצק ונצעק אליך באמת עד שתעננו. נשוע ותאמר חגני ויהיה קול צעקתנו הולך וחזק מאד, ולא נתן דמי לך עד שתחננו, ותאזין קולנו ותקשיב שועתנו ותרם עלינו ברחמיך. ונזכה לגלות ולהאיר ולהוליד המחין הקדושים הנעלמים עכשו מאתנו בעוונותינו, בהעלם גדול ובהסתרה גדולה, עד אשר בעוונותינו אין לנו עתה שום דעת להכיר אותך ולעבד אותך באמת. ואין אנו זוכים לחדש דבר בתורה הקדושה באמת לאמת.

רבוננו של עולם, לפניך נגלו כל תעלומות, ואתה יודע את לבבנו, כי אנו רחוקים ממך עכשו כל כך, עד אשר פסחה כלמה פנינו ואנו בושים לשאל ולבקש ממך זאת, שתגלה לנו תעלומות ונסתרות שבתורה, כי אין אנו יודעים על מה לבקש קדם, כי עדין לא התחלנו לטהר ולקדש עצמנו כלל. אבל אתה יודע גדל יקרת קדשת

נשמותנו בשרשנו, כי אתה בחרת בנו מכל העמים וקראת אותנו עם קדוש עם סגלה, כמו שכתוב: "והייתם לי סגלה מכל העמים" וכמו שכתוב: "כי יצקב פחר לו יה, ישראל לסגלתו".

חוס וחמל על סגלתך ורעיתך, על עמך ונחלתך, על צבי צבאות המדדתך, אשר בכל לשונות של חבה קראת אותנו באהבתך ובחמלתך. אהבתך אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקרבנתנו מלכנו לעבודתך. יהמו מעיד עלינו, וקמרו רחמיך על שפלותנו ובזיוננו. קומה בעזרתנו והושיענו, ותן בלבנו לצעק אליך תמיד עד שתרחם עלינו ותשיב פניך אלינו ותקרבנו. אם אמנם ידעתי, כי לפי גדל התרחקותי ממך באלפים ורכבות הרחקות, אין כח בקול צעקתי לעזר ולהוליד תעלומות המחין, ואפלו אם היה לי כח לצעק ולזעק, כל הקולות של כל בראי עולם לא נספיקו לי אפלו מה שאני צריך לצעק על התרחקות אחד של יום אחד. ואין שום קול בעולם שיש לו כח להועיל לי לפי גדל התרחקותי ממך. גם כי

אצעק ואשוע שחם תפילתי". מכל שפן וכל שפן שעדין לא התחלתי לזעק אפלו לפי כחי. אבל כבר הודעתנו, שאמה מלא רחמים בכל עת ובכל רגע עלינו, וברחמיך הרבים אתה שומע ומאזין כל הקולות שבעולם מעמקי

עמקים. כמו שכתוב: "מבטן שאלו שועתי שמעתי קולי". על פן תמכתי יתדותי בטובותיך ותנינותיך הגדולים, כי על רחמיך הרבים אני בוטח, ועל חסדך אני נשען, ולסליחותיך אני מקוה, ולישועתך אני מצפה. ובאתי לפרש פפי לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, עזרני וחנני, ועזר את לבבי באמת שאזכה להרגיש באבי העצום באמת, פאב נפשי ורוחי ונשמת, ואזכה לראות ולהבין עצם התרחקותי ממך. ותוכני לצעק אליך תמיד בכל קולי ואתה תמלא רחמים עלי, ותאזין קולי הפגום, ותקשיב שועתי המקללת.

ותרחם עלי ברחמיך, ותעזרני למקן את קולי, ותעלני מקול פגום לקול טוב, ותוכני לצעק בין בתורה בין בתפלה, עד שאזכה ברחמיך הרבים לעזר ולהוליד בקולי את תעלומות המחין שנתעלמו ממנו בעוונותינו. ומרב עווננו החלשנו כפיכול כח של מעלה, עד אשר, כפיכול, תש כח השכינה והוליד המחין. כמו שכתוב: "צור ילדך תשי, כי באו בנים עד משבר וכח אין ללדה".

רבוננו של עולם, עשה למענך ולא למעננו, עשה למען שכינתך ועזרנו לצעק אליך באמת בתורה ותפלה, ויעלה ויבוא ויגיע קולינו אליך ותקבל קול צעקתנו במקום צעקת השכינה, עד שנופה לעזר ולהוליד

תעלומות המחזן הקדושים שלנו שנתעלמו מאתנו. כי אתה לכד יודע תעלומות, ולפניך נגלו תעלומות המחזן של כל אחד ואחד מאתנו, להיכן נתעלמו ונסתרו מאתנו. עזרנו והושיענו לנו ולכל עמך בית ישראל, שנזכר כל אחד לעזר ולהוליד על ידי קול צעקתנו את המחזן הקדושים שנתעלמו מפל אחד ואחד למקום שנתעלמו, עד שכל אחד יזכה בכל פעם להוליד ולגלות ולהשיג מחזן חדשים השכימים אליו כפי שרש נפשו ורוחו ונשמתו. ונזכר להפיר אותך באמת ולדעת אותך בכל פעם בהבנה יתרה, ונזכר לגלות אלהותך בעולם.

ותמלטני, שלא אסתכל, חס ושלום, על שום דבר המביא לידי הרהור, חס ושלום. חוס וחנני ורחם עלי והצילני, ומלט נפשי מעתה מפגם הראות, ולא אתור אחר לבכי ואחר עיני, "העבר עיני מראות שוא בדרךך חייני", וזכני לקדש את אָזְנִי, ואזכר לשמע תמיד דברי חכמים אמתיים ולהאמין בהם, ויהיה לי אמונת חכמים בשלמות. ותהיה בעזרי שאטה אָזְנִי תמיד לשמע דברי חכמים אמתיים, ויפנסו דבריהם באָזְנִי, ויעזרו את לבבי באמת לשוב אליך ולעשות רצונך תמיד. ותשמרני ומצילני, שלא אשמע לעולם ולא יפנס באָזְנִי שום דבור הפגום, ולא אשמע ולא אקבל שום דבור לשון הרע וריילות. ולא אשמע דבורי נבול פה לעולם, ולא שום דבור פגום. רק אזכר לשמע תמיד דבורים קדושים מפי צדיקים וכשרים אמתיים, דבורים המקדשים את אָזְנִי השומעים. וזכני שיהיה לי יראת שמים באמת, ועל-ידי זה אזכר לקדש את חטמי, ויקים בי מקרא שכתוב: "והרחיבו ביראת יי":

וכל מה שפגמתי עד הנה בשבעת הנרות האלו על-ידי עוונותי ופגמי המרבים, שחטאתי עויתי ופשעתי לפניך ופגמתי כפי ובעיני ובאָזְנִי ובהטמי מעעורי עד היום הזה, בשוגג ובמזיד, באַנס וברצון, על כלם תמהל ותסלח לי מלא רחמים, חנון המרבה

ולסלח, ותתקן ברחמיך כל הפגמים האלו ולא יהיה נשאר מהם שום רשם כָּלֵל, כי אתה ידעת, כי אין פנו פח לתקן הפגמים האלו, כי הרבינו לפשע ולפגם בהם. כי מי יוכל לשער ולהעריך ולספר כל החטאים והפגמים באמרי פינו מיום היותינו על האדמה עד היום הזה, וכמה שקרים יצאו מפי כמעט בכל יום ויום, וכמו כן שאר חטאים ופגמים גדולים שפגמתי באמרי פי, בדבורי לשון הרע וריילות ולצנות ודברים בטלים בלי שעור וערך ומספר, ובפרט רבוי ועצם הפגמים המרבים והגדולים שפגמתי בעיני, מי יוכל לשערם ולספרם מי יוכל לפרטם בפה. ונמנע ממני אפלו להתודות עליהם, מכל שכן לעשות תקונים הרבה כפי רבוי הפגמים האלה לתקנם. כי עדין לא עבר עלי יום אחד מימי שלא פגמתי בו בעיני בשוגג ובמזיד, באַנס וברצון. ואתה לבד יודע עד היכן מגיע פגם העינים אשר כל התורה כלה תלויה בהם. אוי לי וי לי. מה אמר מה אדבר. אם אמרתי אספרה כמו אפס קצה מפגם העינים שפגמתי בכל יום ויום יכלה הזמן והמה לא יכלו. "אספרם מחול ירבין" ואם אתה בעצמך לא תעשה למען, חס ושלום, ותתקן כל הפגמים העצומים האלה ברחמיך, אין בידינו לתקן פגם אחד מהם, מכל

שכן כלם. "אם עונות תשמר יה, אדני מי יעמד. כי עמך הסליחה למען תנורא". חוס וחמל עלינו, חוס ורחם עלינו, כי אין לנו שכל ודעת איה לרצות ולפייס אותך על כל הפגמים הגדולים והנוראים האלה, שפגמנו עד הנה בשבעת הנרות הקדושים האלו, הנמשכין מן המוח הקדוש. ומעצם רבוי הפגמים האלו, שפגמנו בשבעת הנרות הקדושים האלו, על ידי זה נפגם דעתנו ונחפז שכלנו ונתבלבל מחנו ודעתנו. ומחמת זה באים עלי קשיות ובלבולים ועקמימיות שבלב, ומבלבלים ומעקמים את דעתי ולבי מאד, עד שאיני יכול להתקרב לשום דבר שפקדשה פראוי, ורוצים לרחק אותנו לגמרי, חס ושלום, מעבודתך באמת.

רבוננו של עולם, אתה ידעת את מרירות לבבי. אתה ידעת את העקמימיות המר שבלבי. אתה ידעת מי ומי העומדים עלינו בכל עת ובכל שעה. "וי מה רבו צרי, רבים קמים עלי". ולא די לנו בצרות נפשנו המרבים, שיש לנו על ידי תאוותינו הרעות, שחטאנו ושעונו ושפשענו לפניך הרבה מאד על-ידי שהלכנו אחרי שרירות לבנו הרע ופגמנו בשמך הגדול, וכמה עולמות נחרבו על ידי עוונותינו המרבים באשר אתה לבד יודע כמה פגמים גרמנו על ידי פשענו המרבים. ולא די לנו בכל זה

צט	תפילות	תפילה כא	ליקוטי	צח	תפילות	תפילה כא	ליקוטי
----	--------	----------	--------	----	--------	----------	--------

פי אם עוד השתרגו עליו על צוארינו, ומבלבלים דעתנו מאד, ומעקמים את לבנו מאד, בכמה קשיות של שטות על השם יתברך ועל צדיקי אמת, ורוצים לרחקנו מנקדת האמת, חס ושלום.

רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו, ואל תדיננו כמפעלנו, ואל תעשה עמנו כחטאינו, ורחם עלינו וגער בהורדפים אותנו, ורחק וגרש מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל, כל מיני מחשבות רעות והרהורים ועקמימיות שבלב, וקשיות הנבוכות וחקירות של שטות שרוצים לעלות על הלב לבלבל, חס ושלום, מעבודתך האמתיות. ועשה ברחמיך שלא יעלה עוד בלבנו שום צד הרהור ומחשבה קלל מעין זה, מעגן המבוכות והבלבולים האלו. כי בער אנכי מאיש ולא בינת אדם לי, ואני בער ולא אדע, בהמות הייתי עמך."

רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו, ונכנו לאמונה שלמה באמת, שנוזה להאמין בך ובצדיקיך האמתיים באמת ובלב שלם. ולא נשה ללבנו לשום קשאי ושום מבוכה בעולם קלל, ולא יעלו ולא יכנסו בלבנו ויבדעתנו קלל. רק נשליך שכלנו הנבוך והמבלבל, ונסמך רק על אמונה לבד, כי בשר ודם אנהנו, גוש עפר, קרוצי מחמר, מיחמים בחטא מלקלכים בעוון, ואיך אפשר לילוד

אשה טפה סרוחה להשיג ולהבין דבר מאורחותיך והנהגותיך.

ונזכה שלא נשתמש עם שכלנו כי אם לעבודתך ולתורתך וליראתך באמת, ולא נתחיל לחקר בדתנו שום חקירה בעולם קלל, ונדע ונאמין באמת ובאמונה שלמה כי צדיק וישר אתה. כמו שכתוב: "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט, אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא". ונאמר: "להגיד כי ישר יי, צורי ולא עולתה בו".

ותשמרנו ברחמיך הרבים ותציל אותנו ואת זרענו ואת כל עמך בית ישראל, שלא נלמד ולא נשים עין קלל בספרי המחקרים, הן בספרי חקירות של העפוי"ם הן בספרי חקירות של ישראל. ולא נאכה ולא נשמע להם קלל, ולא גלף באורחותם, ולא נדרך בנתיבותם ולא נשים לב לדבריהם, ולא יכנסו דבריהם וחקירותיהם המטעות וקשיותיהם ומבוכותיהם באזנינו ובדעתנו קלל. פי אתה יודע כמה רעות גדולות וכמה חרפנות גרמו לנו המחקרים על ידי חקירותיהם וטעותיהם, פי הם רוצים להרחיק אותנו, חס ושלום, מעבודתך באמת.

חוס וחמל על כבודך הגדול והקדוש, ועשה למען ישראל עמך, ולמען אבותיהם אברהם יצחק ויעקב, ולמען משה ואהרן דוד ושלמה, ולמען שנים

עשר שבטי יה, ולמען כל הזקנים הקדושים, והנביאים האמתיים ראשונים ואחרונים, ולמען כל התנאים ואמוראים, ולמען כל הצדיקים וכשרים אמתיים שהיו בכל דור ודור, ורחם על פליטת עמך בית ישראל, פעת צרה הזאת אשר כמוהו לא נהיתה, שהם רוצים, חס ושלום, עכשו בעוקבא דמשיחא שחתפשט, חס ושלום, חכמת הפילוסופיא בעולם. ורוצים לצודד נפשות ישראל בדרךיהם ובסברותיהם, והם מתחילים לחגף נערים קטנים אשר אין יודעים בין מינים לשמאלם, לחנכם בלמוד ספריהם ובכושונות העפוי"ם להכניסם, חס ושלום, בדרךיהם ובסברותיהם. ואין איש שם על לב להרגיש צרה הגדולה הזאת בלבם, אשר כמוהו לא נהיתה מימות עולם, אשר יהו עקר חכלו של משיח, ועל צרה הגדולה הזאת התנבאו כל נביאינו ונחמינו האמתיים מקדם. כמו שכתוב: "והיתה עת צרה ליעקב אשר כמוהו לא נהיתה", וכמו שהתנבא דניאל ברוח קדשו, כמו שכתוב: "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים, והרשיעו רשעים ולא יבינו כל רשעים והמשפילים יבינו".

מרא דעלמא פלא, אתה לבד יודע גדל הצרה הזאת, אשר אין כמוה, "מעוף צוקה ואפלה מגדח", ואין מי יעמד בעדנו, כי הצדיקי אמת נסתלקו

בעוונותינו. חוס וחמל עלינו, יעוררו רחמיך על בניה, והגן בעדנו, ושמרנו והצילנו, ומלט נפשינו והצילנו ברחמיך אותנו ואת כל חברתנו ואת כל עמך בית ישראל מן כל דעות וסברות הרעות והזרות של כל המחקרים והפילוסופים, הן ממחקרי עפוי"ם והן ממחקרי ישראל, אשר נתפסו גם כן ברשת ומצודה רעה הזאת של חקירות ופילוסופיא, ותלבש קנאתך ותחגור גבורתך, ותעקר ותשבר ותמגר ותבטל מחשבתם הרעה מן העולם, וכל המינים וכל הדיים וכל הכופרים וכל האפיקורסים כרגע לאבדו. ולא יזכר ולא יפקד עוד שום סברא מסברותיהם, ולא שום דעה מדעותיהם. חוס ורחם עלינו, חוס וחגנו והצל ומלט אותנו ואת זרענו ואת כל עמך בית ישראל מכל ספריהם ומכל דעותיהם ומכל סברותיהם. כי לא באלה חלק יעקב". לא באלה חלקנו, לא באלה גורלנו, כי אנהנו מזרע אברהם יצחק וישראל עבדיך, מאמינים בני מאמינים. ואנו מאמינים בך יי אלהינו, ובצדיקיך האמתיים באמונה שלמה באמת בלי שום חקירות קלל, כי צדיק וישר אתה ואתה מנהיג כל העולם במדת החסד והרחמים, כמו שכתוב: "טוב יי לכל, ורחמי על כל מעשיו".

אנא יי, יהמו מעיך עלינו, "האזינה

תקון הכפלי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים

הריני מקושר עצמי בפאמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים האמתיים שפדורנו ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר קדושים אשר בארץ המה ויפטר לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה רבנו נחמן בן פינא זכותו תפן עלינו, אמן.

והריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדהילו ורחימו על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: לכו נרננה ליהוה. נריעה לצור ישענו: ונקדמה פניו בתודה בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה. ומלך גדול על-כל-אלהים:

מז * מכתם לדוד שמרני אל כיי- חסיתי בך: * אמרת ליהוה אדוני אתה טובתי בל-עליך: * לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי בל-חפצי- כם: * ירבו עצבותם אחר מהרו בל- אסוף נספיהם מדם ובל-אשא את- שמותם על-שפתי: * יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי: * חבלים נפלו-לי בנעמים אף-נחלת שפרה עלי: * אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות פרוני כליותי: * שויתי יהוה לנגדי תמיד פי מימיני בל- אמוט: * לכן שמח לפי ויגל בבודי אף-בשרי ישפן לכטח: * כי לא- תעזב נפשי לשאול לא-תתן חסדך חסידך לראות שחת: * תודיעני ארח חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימיך נצח:

כב * לדוד משפיל אשרי נשוי-פשע פסוי חטאה: * אשרי-אדם לא

יחשב יהוה לו עון ואין ברוחו רמיה: * כיהחורשתי פלו עצמי פשאתי בל- היום: * פי יומם ולילה תכבד עלי: * דוד נהפך לשדי בחרבני קיץ סלה: * חטאתי אודיעך ועוני לא-כסיתי אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה ואתה נשאת עון חטאתי סלה: * על-זאת יתפלל בל-חסיד | אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא גיעו: * אתה | סתר לי מצר תצרני גיי פלט * אלהי-תהוה | פסוס כפרד אין הבין במתג-גורסן עדיו לכלום בל קרב אליך: * רבים מכאובים לרשע והבוטח ביהוה חסד יסוכנו: * שמחו ביהוה וגילו צדיקים והרנינו בל-ישרי-לב:

מזא * למנצח מזמור לדוד: * אשרי משפיל אלהל ביום רעה ימלטהו יהוה: * יהוה | ישמרהו ויחיהו אשר ואשר בארץ ואל-תתנהו בנפש איביו: * יהוה יסעדנו על-ערש דני בל-משפכו הפכת בחילו: * אני אמרתי יהוה חנני רפאה נפשי כיי- חטאתי לך: * אויבי יאמרו רע לי מתי זמות ואבד שמו: * ואם-בא לראות | שוא ידבר לבו יקבץ-און לו יצא לחוץ ידבר: * יחד עלי יתלחשו בל- שנאי עלי | יהשכו רעה לי: * דבר- בליעל יצוק בו ואשר שכב לא-יוסף לקום: * גם-איש שלומי | אשר- בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי

עקב: * ואפה יהוה חנני והקימני ואשלמה להם: * בזאת ידעתי כיי- חפצת בי פי לא-ירע איבי עלי: * ואני בתמי תמכת בי ומצויכני לפניך לעולם: * ברוך יהוה | אלהי ישראל מהעולם ועד העולם אמן | ואמן:

מב * למנצח משפיל לכני-קרח: * כאל תערג על-אפיקי-מים בן נפשי תערג אליך אלהים: * צמאה נפשי | לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים: * היתה-לי דמעתי לחם יומם ולילה באמר אלי בל-היום איה אליהך: * אלה אזכרה | ואשפכה עלי | נפשי כי אעבר | בסף אדדם עד-בית אלהים בקול-רנה ותודה המון חוגג: * מה-תשתוחחי נפשי ותחמי עלי הוחילי לאלהים כיי-עוד אודנו ישועות פניו: * אלהי עלי נפשי תשתוחח על-פן אזכרך מארץ נהרן וחרמונים מהר מצער: * תהום-אל-תהום קורא לקול צנורך בל-משברך וגלך עלי עברו: * יומם | יצוה יהוה | חסדו וכלילה שירה עמי תפלה לאל חיי: * אומרה | לאל סלעי למה שכחתי למה-קדר אלך בלחץ אויב: * ברצח | בעצמותי חרפוני צוררי באמרם אלי בל-היום איה אליהך: * מה-תשתוחחי | נפשי עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

מג * למנצח אל-תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו את-הבית

להמיתו: * הצילני מאיבי | אלהי ממחוקמי תשגבני: * הצילני מפעלי און ומאנשי דמים הושיעני: * פי הנה ארכו לנפשי נגורו עלי עזים לא- פשעי ולא-חטאתי יהוה: * בל-יעון ירצון ויכוננו עונה לקראתי וראה: * ואתה יהוה-אלהים | צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל-הגוים אל- תחן בל-בגדי און סלה: * ושובו לערב יחמו כפלב ויסוכבו עיר: * הנה | יביעון בפייהם חרבות בשפתותיהם כיימי שמע: * ואתה יהוה תשחק-למו תלעג לכל-גוים: * יעזו אליך אשמרה כיי-אלהים משגבי: * אלהי חסדו חסדי יקדמני אלהים יראני בשררי: * אל-תהרגם | פן-ישכחו עמי הניעמו בחילך והורידמו מגנו אדני: * חטאת-פימו דבר-שפתימו וילכדו בגאונם ומאלה ומפחש יספרו: * פלה בחמה פלה ואינמו וידעו כיי-אלהים משל ביעקב לאפסי הארץ סלה: * ושובו לערב יחמו כפלב ויסוכבו עיר: * המה יעוון יניעון לאכל אם-לא ישבעו וילינו: * ואני | אשר עזך וארגן לבקר חסדך כיהיית משגב לי ומנוס ביום צר-לי: * עזי אליך אומרה כיי-אלהים משגבי אלהי חסדי:

עז * למנצח על-היחוד ידותון לאסף מזמור: * קולי אל-אלהים ואצעקה קולי אל-אלהים והאזין אלי: * ביום צרתי אדני דרשתי ידי | לילה נגרה ולא תפוג מאנה הנחם

נפשי: ה אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְיֶה
אֲשִׁיחָה | וְתַעֲטֹף רוּחִי סֵלָה: ה אַחֲזַתְ
שְׁמֵרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר:
ו חֲשַׁבְתִּי יָמַיּ מִקֵּדָם שָׁנוֹת עֹלָמִים:
ז אֶזְכְּרָה נִגְיַחַי פִּלְיָלָה עִם-לִבִּי
אֲשִׁיחָה וּיְחַפֵּשׁ רוּחִי: ה הִלְעֹלָמִים
זִנְחָה | אֲדַגֵּי וְלֹא-יִסִּיף לְרַצּוֹת עוֹד:
ט הֶאֱפֵס לְנֶצַח חֲסִדוֹ גָּמַר אֲמַר לְדָר
וְדָר: ה הִשְׁכַּח חֲנוּת אֵל אִם-קִפְץ בָּאֵף
רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאִמַר חֲלוּתִי הִיא
שְׁנוֹת יָמַי עֲלִיּוֹן: יב אֲפִי אֶזְכּוֹר
מִצִּלְלִי-יָהּ פִּי-אֶזְכְּרָה מִקֵּדָם פִּלְאָף:
יג וְהִגִּיתִי בְכָל-פִּעְלֶךָ וּבְעִלְיוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: יד אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ דִּרְבָךָ מִי-
אֵל גְּדוֹל כְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֲשֵׂה
פִּלְאָ הַדּוֹדֶתָ כַּעֲמִים עֲזָף: טז גְּאֻלַּת
בְּזוֹרַע עֲמֹךָ בְּגִי-יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֵלָה:
יז רְאוּף מַיִם | אֱלֹהִים רְאוּף מַיִם יַחֲלוּ
אֵף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מַיִם | עֲבוֹת
קוֹל גִּתְּנוּ שִׁחָקִים אֶף-חֲצִצְיָד יִתְהַלְכוּ:
יט קוֹל רַעֲמָךְ | בַּגִּלְגַּל הָאִירוּ בְּרָקִים
תִּבַּל רִגְזָה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ פִּים דִּרְבָךָ
וַיִּשְׁלַח וַיִּשְׁבִּלְךָ בְּמַיִם רַבִּים וַעֲקֹבוֹתֶיךָ
לֹא נָדְעוּ: כא נְחִית כִּצְאֹן עֲמֹךָ בִּי-
מִשָּׁה וְאַהֲרֹן:
כב * תַּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים אֲדַגֵּי
מְעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ בְּדָר וְדָר:
כג בְּטָרָם | הָרִים יִלְדוּ וְתַחֲלוּל אָרֶץ
וְתַבַּל וּמַעֲוֹלָם עַד-עֹלָם אַתָּה אֵל:
כד תִּשָּׁב אֲנוֹשׁ עַד-דִּבְכָּא וְתֵאמַר שׁוּבוּ
בְּגִי-אָדָם: ה פִּי אֵלֶךְ שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ
כָּנוּם אֲתָמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאֲשַׁמּוּרָה
כִּלְיָלָה: ה זִרְמַתָּם שָׁנָה יִהְיוּ כְּפִקֵּר

מִסִּפְרָ כַּמֵּלֵט וְגֵרִים כָּה: יא וַיִּתְהַלְכוּ
מִגִּי אֶל-גִּי מִמַּמְלַכָּה אֶל-עַם אַחֵר:
יב לֹא-הָיִיתָ אָדָם לַעֲשָׂקֶם וַיִּזְכַּח
עֲלֵיהֶם מַלְכִים: טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי
וְלִנְבִיאִי אֶל-תִּרְעוּ: טז וַיִּקְרָא רַעֲב עַל-
הָאָרֶץ כָּל-מִטְּהַלְחֵם שִׁבְרָ: ה שִׁלַּח
לְפָנֵיהֶם אִישׁ לַעֲבֹד גַּמְכָּר יוֹסֵף:
יז עָנּוּ בַכָּבֵל וּגְלוּ וּרְגְלוֹ בְּחִזָּל בָּאָה
נַפְשׁוֹ: יח עַד-עַתָּה בֹּא-דִבְרֹךְ אֲמַרְתָּ
יְהוָה צִרְפַּתְהוּ: כ שִׁלַּח מֶלֶךְ וַיִּתִּירְהוּ
מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוּ אֲדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל-קִנְיָנוֹ: כב לֹאסֵר
שָׁרְיוֹ בְּנַפְשׁוֹ וּזְקִנְיוֹ יַחֲכֵם: כג וַיִּבְאֵר
יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ-חַם:
כד וַיִּסַּר אֶת-עַמּוֹ מֵאֵד וַיַּעֲצֵמְהוּ
מִצְרַיִם: כה הִפְךָ לְכֶסֶף לִשְׂנֵא עַמּוֹ
לְהַתְנַבֵּל בְּעַבְדָיו: כו שִׁלַּח מִשָּׁה עֲבָדוֹ
אַהֲרֹן אֲשֶׁר בְּחֻר-בּוֹ: כז שְׁמוֹ-כֶסֶם דְּבָרִי
אֲתוֹתִי וּמִפְתִּים בְּאָרֶץ חַם: כח שִׁלַּח
חֶשֶׁךְ וַיַּחֲשֹךְ וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרֵי דְבָרִי:
כט הִפְךָ אֶת-מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת-
דָּגְתָם: ל שְׁרַץ אֲרָצָם צִפְרָדַעִים בְּחֻרֵי
מַלְכֵיהֶם: לא אֲמַר וַיִּבְאֵר עָרַב כְּנָיִם
בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם כְּרֹד אֵשׁ
לְהַבּוֹת בְּאֲרָצָם: לד וַיַּךְ גִּפְנוֹם וְתֵאנַתָּם
וַיִּשְׁבֹּר עֵץ גְּבוּלָם: לה אֲמַר וַיִּבְאֵר
אֲרָבָה וַיִּלְקַח וַאֲיִן מִסִּפְרָ: לו וַיֵּאכַל
כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֵּאכַל פְּרִי אֲדָמְתָם:
לז וַיַּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם וְאִשִּׁית לְכָל-
אוֹנָם: לח וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וַזָּהָב וַאֲיִן
בְּשַׁבְטָיו כּוֹשֵׁל: לט שְׁמַח מִצְרַיִם
בַּצֹּאתָם פִּי-נִפְלַל פִּתְחָם עֲלֵיהֶם:
לט פִּרְשׁ עֲנָן לְמִסְפָּה וְאֵשׁ לְהָאִיר לִילָה:

מ שָׁאֵל וַיִּבְאֵר שְׁלוֹ וְלַחֵם שְׁמַיִם
יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר וַיִּזְכּוּ מַיִם
הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נְהַר: מב פִּי-זָכַר אֶת-דְּבָרִי
קִדְשׁוֹ אֶת-אֲבֹרָהֶם עֲבָדוֹ: מג וַיִּצְאָ
עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן בְּרִנָּה אֶת-בְּחִירָיו:
מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת גּוֹיִם וַיַּעֲמַל
לְאֵמִים יִירָשׁוּ: מה בְּעַבּוֹר | וַשְׁמָרוּ
חֲקָיו וְתוֹרֹתָיו יִצְּרוּ הַלְלוּיָהּ:
מז קִלְז * עַל נְהָרוֹת | כָּכֵל שָׁם יִשְׁכְּנוּ
גַם-בְּכִינּוֹ כְּזִכְרֵנוּ אֶת-צִיּוֹן:
כ ט עַל-עַרְבִים כְּתוֹכָה תְּלִינוּ כְּנֹדוֹתֵינוּ:
ג כִּי שָׁם שְׁאֲלוֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי-שִׁיר
וְתוֹלְלֵינוּ שְׁמַחָה שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר
צִיּוֹן: ה אִיךְ נִשְׁיֵר אֶת-שִׁירֵי-יְהוָה עַל
אֲדָמַת נֶכֶר: ה אִם-אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַם
תִּשְׁכַּח יְמֵינִי: ו תִּדְבַק-לְשׁוֹנִי | לְחַפְּי
אִם-לֹא אֶזְכְּרֶכִי אִם-לֹא אֲעֲלֶה אֶת-
יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׁמַחְתִּי: ז זָכַר
יְהוָה | לְכִנֵּי אֲדוּם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַם
הָאֲמָרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיּוֹסֵד כָּה:
ח בַּת-כָּכֵל הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלֵם-לְךָ
אֶת-גְּמוּלָךְ שְׁגַמְלַת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי |
שִׁיאֲחוּ וְנִפְץ אֶת-עֲלִילֶיךָ אֶל-הַסֵּלַע:
כ ט הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ-אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ הַלְלוּהוּ
בְּרַקִיעַ עֲזוֹ: ב הַלְלוּהוּ בַגְּבוּרֹתָיו
הַלְלוּהוּ פֶרֶב גְּדוֹל: ג הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַת שׁוֹפָר
הַלְלוּהוּ בַנְּבִיל וּכְבוֹד: ד הַלְלוּהוּ בַתֶּף
וּמְחוּל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגָב: ה הַלְלוּהוּ
בְּצִלְצִלֵי-שִׁמְעַת הַלְלוּהוּ בְּצִלְצִלֵי תְרוּעָה:
ו כֵּל הַנְּשֻׁמָה תְהַלֵּל יְהִי הַלְלוּיָהּ:
ז יִתֵּן מִצִּיּוֹן וְשִׁיעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוֹב יְהוָה
שְׁבוֹת עַמּוֹ, יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל: ח תְּהַשְׁעַת
צְדִיקִים מִיְהוָה. מַעֲוֹם קַעַת צָרָה: ט וַיַּעֲזֹרֵם יְהוָה
וַיִּפְלְטֵם. יִפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וְיִשְׁעֵם כִּי חֲסִי בּוֹ:

חזרה לתוכן העניינים

כח

לקומי

כח כט ל לא לב

מוהר"ן הניינא

(ג) - מה חול היום מנגן מן גלי הים שלא ישתמפו העולם, (ד) - כן בני ישראל מנן עליהם הכבידה והדמעות כנגד גזרות האמות כ"ל. (ו) - והנה מספר בני ישראל בחול הים - מספר הנו מוספר הנ"ל, משם בני ישראל בחול הים, הנו ככה דמעות של החודשין שבספר, שמנגן עליהם כ"ל.

לא

על ידי הנגינה אדם נפר אם קבל עליו על תורה. וסימן: פתח י"שאו (ברבי"ב ד) ודרשו רבותינו זכרונם לברכה (עיי' סו"ט): אין ישאו אלא לשון שירה, שאמר: ישאו זמרה ותנו תף; ונקרא זה נאמר במשא בני קהת, שהיו נושאים פתח את הארון, הנו בחינת על תורה:

לב

יש צדיקים נגזרים, והם יודעים פנים בתורה, אך הם צדיקים לתעלים תורתם, וכמו שמספרין מעשה מהמעלישים יטוב העני הדרשן, וגם אצלו יש לענימים, שידע תורה שיש לה פנים, הנהי פנים בתורה, והוא צריך לתעלימה, ואינו אומר; ולפעמים אינו כותבה כלל, ולפעמים כותבה ואחר כך שורפה, ובאמת אם היה נכתבה, היה מזה ספר יהיה בא תוך העולם, וגם יש בהם שמות, בחינת שמי שנכתב בקדשה, אך העולם מקלקלן אותה, וצריך לתעלימה ולשורפה. אבל הוא מוכה להעולם מה שנעלם ונשרף תורות וספרים הללו, כי גם יש כמה ספרים, שבכך נעשו ספרים ונמחו ונאבדו מן העולם, כי בודאי הצדיקים הגדולים, אך הפדמונים, תנאים ואמוראים וכיוצא בהם, עשו ספרים דברים, אך נאבדו; אך הוא מוכה להעולם, כי אם לא היה זאת, לא היה אפשר לנו כלל להתקרב להשם יתברך. כי יש הרבה ספרי מינון, שאם היו, חס ושלום, מתפשטין בעולם, לא היה אפשר כלל להתקרב להשם יתברך, כי ורבנם כן נבט, שעשה שני עגלי זהב ואמר: הנה אלקיך ישראל וכ' (מלכים א' י"ז), והטעה כל ישראל אחריתם - העלה על הדעת, שהטעה גם רב בשמות קוד לעבד עגלים? אך בודאי היה בזה חכמות גדולות מאד מאד של אפיקורמות, ואם היה, חס ושלום חס ושלום, רחמנא לצלן, נמצא עתה דף אחד מספרים הללו, חס ושלום, היו מותרתם מאד מהשם יתברך, ולא היה אפשר להתקרב אליו יתברך כלל. ובשכל זה הוא מוכה מה שנתעלמין ונשרפין הספרים הקדושים הנ"ל:

כי הספר הוא בחינת שם ה', בבחינת: מגדל עז שו"ה, בו רימן צדיק ונשגב (ישע' מ) ואתם בודאי (באשת דף ע"ז): שם ה' - דא ספר, כי ספר במספר שם, כמובא, כי הספר הוא בחינת שמי שנכתב בקדשה, ונתפשט בעולם ועושה שם. ודע, שכל אחד ואחד צריך לשמר את בחינת משיח שיש לו, כי כל אחד כפי קדשתו וטהרתו, פן יש לו בחינת משיח, וצריך לשמר מאד, שלא יתקלקל בחינת משיח שלו. ועקר הדבר שבו הלוי בחינת משיח הוא שמויה מנאוף, כי משיח הוא בחינת חטם, בחינות (אבות ה'): רוח אפיני משיח ה'; ונאוף הלוי בחטם, כמו שכתוב (מטות ב') לא תנאף, ואתם כבודך (רבה ב' ט"ז): לא תתנה אף.

דע, שיש חלוקים בין התורות, כי יש תורה שלא נתנה אפלו לדרש, ויש תורה שנתנה לדרש ולא נתנה לכתב. ויש שנתנה לכתב, וכמו שציני שאמר רבותינו זכרונם לברכה (נשי"ב): דברים שבעליפה אי אתה רשאי לאמרום בכתב וכו'. ומי שידע להבחין ולהביר בין התורות, איזה נתנה לכתב, ואיזה לא נתנה לכתב - הוא יכול להביר את איש ישראל בין האמות, ואפלו אם אחד מישראל עומד בין כמה אמות, יכול להבירו. וסוד זה מרפו בפסוק (דניאל ח'): אכתב לו רבי תורתו כמו דר נחשבו (נשי"ב); הנו בשמותיו רבי תורתו, הנו רב יותר מרואי, והנו שבתבין מה שלא נתן לכתב כ"ל, או כמו דר נחשבו, הנו שאין יוכל להביר את הישראל, וכמו דר נחשב אצלו, שדמה לו לדר ולגבר, וכן להקפד, שיוכל למעות על הנביר שהוא ישראל כ"ל. כי עקר ההבדל שבין ישראל לאמות הוא בבחינת מה שלא נתן לכתב, בחינת תורה שבעליפה, כמו דאתא (נשי"ב), ששכל זה נתנה תורה שבעליפה, כחמת שצפה שיהיו ישראל בגלות, ועתקי האמות לעצמן תורה שכתבה, עליון נתן לנו תורה שבעליפה, שהיא אינם יכולים להעתיק, מחמת שהוא בעליפה נמצא, שעקר ההבדל והיתרון של ישראל על האמות הוא בבחינת תורה שבעליפה, שלא נתן לכתב. ויש בכל אחד ואחד מישראל חלק מבחינת תורה שבעליפה שלא נתן לכתב, ויש בכל מי שמביר בין התורות שנתנה לכתב ושלא נתנה לכתב, הוא יכול להביר בין ישראל לאמות, כי זה עקר ההבדל כ"ל:

כט

בשארע שאלה בבית האדם על ידי מערכת אסור בהתר, ואין בהתר כדי למבול את האסור - בזה מראין לו שפנם באיזה יחד של מעלה, כי כל היחידים והאזניים הם בחינת כמול אסור. וזה בחינת: ואסר לנו את האריות, והתיר לנו את הנשואות; נמצא, שאסור נעשה הטר, כי בתחלה היא ארוסה, ואז היא אסורה, ואחר כך נעשית הטר בנישואין. ועליון גם בויג התחתון של זה העולם נאמר (חללים ט"ז): אלקים מושיב יחידים ביה, הנו וזוים, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (סו"ט ב') זה הפסוק לענין וזוים, או: מוציא אסירים במושבות, הנו שנעשה האסור קשר והטר, בחינת כמול האסור כ"ל. ועליון כשאין נתבטל האסור, והשאלה אסורה, היא סימן שפנם בהתר של מעלה, כי היחוד הוא בחינת כמול האסור כ"ל:

ל

בשפא ספר חדש לעולם, וזה מבאר אצלו שיש חדשים שנעשין על ידי דמעות (פסוקים בספר דברים), או אלו הדמעות של החדשים, שממם נעשה הספר החדש, הם עומדים כנגד גזרות האמות, ומבטלן:

והדרב מבאר, כי כל פהם היא מן הדמעות של עשו (נשי"ב) ועליון כשיש אלו הדמעות הנ"ל, הם עומדים כנגדם ומבטלן. וזה אותיות כבידה - ראשייתבות: בני ישראל בחול הים (דניאל ח')

(א) אלקים שם (ב) עין קוד תשא רחמי ה, חטם בחסות יסור מ' ע"ב ר"ה אמות, עין בחסות אמת כ"ב (א) עין ודר שמת י"ב (ב) עין ודר ר"ה. ובמדרש חללים ב'.

אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵלֶּיךָ יִעֲבֹד וְכִיִּינָהּ
יִשְׁתַּחֲוֶינָהּ וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶינָהּ
לְאֵלֹהֵי אֲחֵרִים כִּי
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד
וְיְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד
וְיְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד
וְיְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד

שְׁמֵי שָׁמַיִם

וְאָמַר שְׁמֵי שָׁמַיִם וְאָמַר
מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם
וְאָמַר מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם
וְאָמַר מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם
וְאָמַר מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם
וְאָמַר מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם
וְאָמַר מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם
וְאָמַר מִן-הַשָּׁמַיִם מֵאֵד שְׁמֵי שָׁמַיִם

הבטחה:

וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֵק קְבוּעַ וְחַיִּיב חֵק שְׁמֵי שָׁמַיִם - פְּנֵי יָפֵי מִצְוֹתָם
לְלַמֵּד בְּכָל-יוֹם וְיוֹם כִּי יִקְרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְיִשְׁתַּחֲוֶינָהּ
כִּי כֹחַ הַתְּפִלָּה גָּדוֹל מְאֹד.

שְׁמֵי שָׁמַיִם וְיְיָ אֱלֹהֵינוּ

יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ